

SÆMUNDAR EDDA

⁂

HINS FRÓÐA

⁂

NORRÆN FORNKVÆÐI

ISLANDSK SAMLING

AF

FOLKELIGE OLDTIDSDIGTE OM NORDENS GUDER
OG HEROER

ALMINDELIG KALDET

SÆMUNDAR EDDA

HINS FRÓÐA

UDGIVEN

AF

SOPHUS BUGGE

CHRISTIANIA

P. T. MALLINGS FORLAGSBOGHANDEL

1867

F O R T A L E.

Den Samling af Oldtidskvæder, som her gives i ny Udgave, er i sit fulde, her foreliggende Omfang ikke gammel. De fleste af disse Digte vare dog allerede i den tidlige Middelalder paa Island forenede til én Samling, som vi nu især kjende fra to Haandskrifter. Denne Samling indeholder Kvæder i det gamle norske Sprog, som behandle Æmner af Nordens mythiske og heroiske Digtning; de ere digtede i det simpleste og oprindeligste nordiske Versemaal; ved intet af dem er Forfatter nævnt. Alle disse Kvæder have lydt fra Folkets Mund, før de bleve optegnede. Det ene af de to Haandskrifter, fra hvilke vi kjende Samlingen, er vistnok kun et lidet Brudstykke, og det andet er heller ikke fuldstændigt; dog sé vi saameget, at de ikke have optaget aldeles de samme Digte, ligesom de ogsaa afvige fra hinanden med Hensyn til den Rækkefølge, hvori de lade Digtene komme efter hverandre. Til de Oldkvæder, som fra gammel Tid vare forenede, har man i nyere Tid føiet flere andre, fra forskjellige Haandskrifter hentede Digte, som forekom Afskrivere og Udgivere at være ensartede med hine; men enkelte af disse have en ganske anden Charakter end de, som findes i den fra Middelalderen bevarede Samling.

Det uden Sammenligning fuldstændigste af de gamle Haandskrifter, den Bog, til hvilken vi saagodtsom alene ere henviste, naar vi vil danne os en Mening om Samlingens Beskaffenhed og Formaal, er Codex regius (Konungsbók Sæmundar Eddu). Den Skindbog, som almindelig er kjendt under dette Navn og som i nærværende Udgave er betegnet ved R, er No. 2365. 4° af den ældre Haandskriftsamling i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn. Den bestaar nu af 45 (ikke 46) Blade, eller af seks Læg, af hvilke de fem første indeholde 8 Blade hvert, det sjette derimod 5 Blade. Der er skrevet fortløbende, uden at der er

gjort nogen Forskjel paa de poetiske og prosaiske Stykker. Adskillelse af Verslinjer er ikke betegnet; heller ikke angives Adskillelse af Vers (Stropher) ved noget Mellemrum, men kun derved, at hver ny Strophes første Ord har stor Begyndelsesbogstav, der, hvis den er første Bogstav i Linjen, gjerne er skudt lidt frem i Randen; derhos er for det meste Prik sat efter en Strophes sidste Ord. Ogsaa ved første Halustrophes Slutning staa gjerne Prik.

Begyndelsen af et Digt er mærket ved stor rød eller grøn Initial samt ved rød Overskrift (Titel), der er indfældt, som følgende Exempel viser¹⁾:

Þor for or aftr harbarz liöð en fia half hy nótt.
vegi 7 kō at svndi gino aðrō megō svndzīs var

Ligeledes er Begyndelsen af de længere prosaiske Stykker, der i Udgaven ere stillede som Prologer eller Epiloger til Digtene eller i to Tilfælde som særskilte prosaiske Stykker (Frá dauða Sinfjötla og Dráp Niflunga), udmærket ved stor rød eller grøn Initial og ved rød Overskrift. De fleste Overskrifter ere dog nu utydelige, enkelte ulæselige. Ogsaa mindre Afsnit ere af og til betegnede i Skindbogen, hvorom det nærmere straks nedenfor og ved de enkelte Steder i Anmærkningerne. Der er 31—35 Linjer paa hver Side.

Bogens Indhold, afdelt efter de Afsnit, som Haandskriftet selv ved farvede Initialer og Overskrifter betegner, er følgende:

[Völuspá] fol. 1a, lin. 1 fra oven — 3a, 4 (Udg. S. 12—18).

Jeg har troet at skimte, at der har været Overskrift med rødt, dog dette er usikkert, og i ethvert Fald kan nu intet læses.

hava mal 3a, 4—7b, 9 (Udg. S. 43—64). 6b, 9* (Stjerne betegner fra neden) er Vgít (Udg. V. 138, L. 1) skrevet med større og federe Begyndelsesbogstav end almindelig (dog sort, ikke farvet), og Ordet begynder en ny Linje, uagtet den foregaaende ikke er skreven helt ud, men et Rum omtrent til 4 Bogstaver der er ladet aabent; det er altsaa betegnet, at et nyt Afsnit hermed begynder. Derimod er det ikke tydelig betegnet, at et nyt Afsnit begynder med Vers 111 (6a, 14), ti M i Mál er her ikke mærkelig større, end ofte ellers store Initialer, naar de staa i Begyndelsen af en Linje i Hskr.

vafþrvðnis mal 7b, 9—8b, 3* (Udg. S. 65—74). Ved Enden af L. 8 paa fol. 8a er med rødt skrevet capitulum, og Segðv i næste Linje (V. 20) begynder med større S end en almindelig stor Begyndelsesbogstav.

ss. hravdvngs konungs 8b, 3*—9a, 7* (Udg. 75—76b, L. 39). 9a, 10 er der mellem. agetr. og Opinn (S. 75b nederst og S. 76a

¹⁾ Þ i þoz og Ordene harbarz liöð ere i R med rødt.

øverst) et Rum, hvorpaa jeg tror at skimte, at der har været skrevet med rødt cap. (capitulum), dog er dette næsten aldeles afbleget og ulæseligt.

grimmis mal 9a, 7*—11a, 9 (Udg. S. 76b—88).

for scirnis 11a, 10—12a, 3* (Udg. S. 90—96).

harbarz lioð 12a, 3*—13b, 7* (Udg. S. 97—104).

þor dro miðgarz orm 13b, 7*—15a, 3 (Udg. S. 105—112).

fra egi oc godom 15a, 3—15a, 16 (Udg. S. 113—114a).

loka senna 15a, 17—17a, 12 (Udg. S. 114a, V. 1—S. 123).

S i Segðv (V. 1, L. 1) er stor og farvet med rødt og grønt. Prosastykket Enn eptir &c. (Udg. S. 122b) begynder 17a, 6 med ny Linje. Efter abaci L. 5 er der et lidet Rum, hvorpaa, saavidt jeg kan øine, har været skrevet noget, som nu næsten er aldeles udsløttet; dette har da været Overskrift til det efterfølgende prosaiske Stykke; jeg tror endog at skimte: .. loca, saaledes at der derforan endnu er Rum til én Bogstav (f_ω loca?).

þryms qvida 17a, 13—18a, 4 (Udg. S. 124—128).

fra volvndi 18a, 4—18a, 18 (Udg. S. 163a—163b, L. 29).

fra volvndi oc nidvpi (nidapi?) 18a, 5—19b, 6 (Udg. S. 63b, V. 1—S. 170).

aluiss mal 19b, 7—20a, 19 (Udg. S. 129—134).

her hefr vp q̄pi (sic! rettere qvīpo?) fra helga hvndings bana. þa (eller þ'a?) h..... (hina forno??) 20a, 21—22a, 3 (Udg. S. 179—189). fol. 20b er i Randen nedefra opad skrevet med gammel Haand Aue maria gratia plena.

fra hiorvarþi oc sigrlinn 22a, 4—24a, 12 (Udg. S. 171—178).

H i Hiorvarþr 22b, 5 (Udg. S. 172b, 23) er noget større end de almindelige Initialer; dette Ord begynder en ny Linje, og det umiddelbart forudgaaende Ord ålofar, som ikke fik Rum i foregaaende Linje, er skrevet ved Slutningen af den Linje, som begynder med Hiorvarþr, med Hage foran. Det er altsaa antydet, at et nyt Afsnit begynder med Hiorvarþr.

fra vælsvngom 24a, 13—26b, 19 (Udg. S. 190—201). Mellem forno. og Sotti 24b, 2* (Udg. S. 193b, 19 og V. 14) er der et lidet aabent Rum, stort til 2—3 Bogstaver; S i Sotti er ikke større end almindelige Initialer.

fra dæþa sinfiotla 26b, 20—28b, 7* (Udg. S. 202—211). Ordene gæfgastan her konvnga 27a, 16 (Udg. S. 203b) ere de sidste i Linjen, men Linjen er med disse ikke ganske fyldt; der er tilbage et Rum omtrent til 3 Bogstaver, som er ladet tomt. Gripir h. s. eylima (Udg. S. 204) begynder følgende Linje; G er lidt større end de almindelige Initialer; men da denne G er sort, og da Overskrift mangler, saa er der i R altsaa ikke nogen Beteg-

nelse af, at her et nyt selvstændigt Stykke begynder. — Første Ord i Digtet Hverr 27a, 20 staar i R inde i Linjen, og H er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige Initialer.

[Reginmál] 28b, 6*—30a, 11* (Udg. S. 212—219a, 14). Overskriften er næsten aldeles udslettet; i dens Begyndelse har jeg skjelnet r, der dog, som jeg nu tror, er 2den, ikke 1ste Bogstav; efter r har jeg troet at skimte eg, hvilke Bogstaver dog er usikre. Jeg formoder, at Overskriften har begyndt med fra regin, men den har været fortsat videre. Mellem hrpa. og Sigvrör 30a, 14 (Udg. S. 217b) er skrevet med rødt cap (d. e. capitulum), og Sigvrör er skrevet med lidt større Initial end almindelig. Med Ordene Sigvrör oc reginn 30a, 18 (Udg. S. 219a, 1) begynder i Hskr. intet nyt Afsnit.

fra dæpa f (d. e. Fáfnis) 30a, 10*—32b, nederst (Udg. S. 219, V. 1—S. 233, V. 29, L. 2). Mellem cömr og Sigvrör 31a 20 (Udg. S. 224a, ved Slutningen af V. 31) er der et lidet aabent Rum, omtrent til 4 Bogstaver, og S er lidt federe end de almindelige Initialer. Et endnu mindre aabent Rum er efter Udgavens V. 39 i R. I Hskr. er intet Mærke til nyt Afsnit ved Ordene Sigvrör reiþ vp (Udg. S. 227) eller senere i det Digt, som i Udgaven er stillet for sig selv under Navnet Sigrdrifumál (se første Anmærkning til dette Digt). Slutningen af Digtet mangler nu i Hskr.; Fol. 32b, det sidste Blad i fjerde Læg, ender med Ordene þott með seggiom fari. Det, som har fulgt nærmest herefter i det gamle Haandskrift, er tabt. Ved Indbindingen er efter 32 b indsat et Læg paa 8 ubeskrevne Blade, som her ikke ere medregnede.

[Brot af Sigurðarkviðu.] Det gamle Haandskrift begynder igjen med Ordene saka vnnit (Udg. S. 237b) inde i et Digt, som strækker sig fra 33a, 1 til 33b, 2 (Udg. S. 237—240).

fra dæpa sigurðar 33b, 2—33b, 13 (Udg. S. 241—242a, 10).

gvörvarnar qviþa 33b, 13—34b, 1 (S. 242, V. 1—S. 246). Hskr. har ikke Mærke til, at nyt Afsnit begynder med Gvnnarr (skulde hede Gvörvn) gecc þaþan a brøt (Udg. S. 246b).

qviða Sigurðar 34b, 2—36a, 3* (Udg. S. 247—260a, 9). Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med Eptir dæpa Brynhildar (Udg. S. 260a, 1).

brynhildr reiþ helveg 36a, 3*—36b, 12* (Udg. S. 260, V. 1—S. 263).

drap niflunga 36b, 11*—37a, 6 (Udg. S. 264—S. 265a, 5). Hskr. begynder ikke nyt Afsnit med Þioþrecc konungr var.

[Guðrúnarkviða önnur] 37a, 6—38a, 10* (Udg. S. 265, V. 1—S. 274a, 5). Overskriften er nu aldeles ulæselig. Mellem gorva.

og Herkia fol. 38a, 12* (Udg. S. 273b nederst og S. 274a øverst) er skrevet med rødt cap (d. e. capitulum).

quida G. (d. e. Gvörvnrar) 38a, 9*—38b, 11 (Udg. S. 274, V. 1—S. 275).

fra borgnyio oc oddrvno 38b, 12—38b, 14 (Udg. S. 276a, L. 1—8).

[Oddrúnargrátr] 38b, 15—39b, 7 (Udg. S. 276, V. 1—S. 281).

Der er ingen Overskrift, men H i Heyrþa (Udg. V. 1, L. 1) er rød og meget stor. Den foregaaende Linje er ikke ganske fyldt med er her qvæpit; derefter er aabent Rum, omtrent til 3 Bogstaver.

dæþi atla 39b, 8—39b, 11 (Udg. S. 282a, 1—6).

atla qviþa in grōnlencza 39b, 12—41a, 9 (Udg. S. 282, V. 1—S. 291).

(atla mál in grō)nlenczo 41,a 10—44a, 13 (Udg. S. 292—310).

Det af Overskriften, som her er sat i Parenthes, har jeg ikke kunnet læse.

fra gvörvno 44a, 13—44a, 20 (Udg. S. 311a, 1—18).

gvörvnrar hvæt 44a, 21—44b, 9* (Udg. S. 311, V. 1—S. 315).

hampiss mál 44b, 8*—45b, 23 (Udg. S. 316—323).

Den nederste Halvdel af 45b er ladt tom, og af Samlingen mangler da vistnok herefter intet, med wrette kaldes Skindbogen „in fine mancus“ (ed. AM. I, p. XLI); hvor mange Blade der mangler mellem fol. 32b og 33a, vides ikke. I Randen er Pergamentet paa flere Steder mærkt og Bogstaverne utydelige, første og sidste Side er i det hele utydelige og vanskelige at læse.

Ved alle de Digte og prosaiske Stykker, som findes i R, er dette Haandskrift lagt til Grund for Udgaven og dets Skrivemaade fulgt. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa Teksten her er trykt, mærkes følgende Afdigelser fra Skindbogens Skrivemaade, for hvilke der tildels ikke gjøres Rede i Anmærkningerne under Teksten (flere af disse Afdigelser gjælde dog, som man vil sé, ikke for det noiagtigere Aftryk af Völuspá):

1) Sideskifte og Linjeskifte i R er her ikke betegnet. Hvor et Ord afbrydes i Enden af en Linje, har R undertiden Binde-tegn, men mangler det oftere; i Udgaven er ethvert saadant i to Dele afbrudt Ord skrevet sammen.

2) De enkelte Stykker (Digte og prosaiske Stykker) er i Udgaven stærkere adskilte fra hinanden end i R; i Hskr. kan ved den Afdeling, som behandler Volsungesagnet, de prosaiske Stykker snarest betragtes som Led af en Fortælling, der knytter de poetiske Stykker sammen. Forholdet vil man sé ved Sammenligning af Udgavens Tekst med Anmærkningerne og den her foran givne Oversigt over Indholdet af R. Ligeledes vil man ved Sammen-

ligning sé, at her enkelte Forandringer i Digtens Rækkefølge ere foretagne.

3) Digtene ere her inddelte i Stropher, som ere mærkede med Tal, og Stropherne i Verslinjer; om Forholdet i R sé ovenfor. Hvor her i Udgaven ny Strophe begynder, men R ikke har stor Begyndelsesbogstav, eller hvor R i et Digt har stor Begyndelsesbogstav, uden at der her i Udgaven begynder ny Strophe, er saadan Afvigelse overalt i Anmærkning omtalt.

R har jævnlig ved Slutningen af en Halvstrophe Punctum (og derefter liden Initial), ogsaa undertiden ellers Punctum (med liden Initial efter) inde i en Strophe; Udgaven indeholder ingen Bemærkning herom, uden i enkelte Tilfælde, hvor det af en eller anden Grund syntes mig værdt at lægge Mærke til. I Prosa-stykkerne har jeg ikke noie holdt mig til Interpunctionen i R, dog er ingen Forandring, som vedrører Meningen, foretagen uden Anmærkning.

4) Hvor R, som hyppig er Tilfældet, skriver et sammensat Ord adskilt i sine to Dele, er det i Udgaven skrevet som ét Ord. Overalt, hvor jeg mente, at der kunde opstaa Tvil, om vi har ét sammensat Ord eller to adskilte Ord for os, har jeg i Noten anfært Løsemaaden i R. Dog beklager jeg nu, at jeg ikke har brugt Bindetegn, hvor R skriver et Compositum i to Dele, ti da havde man overalt kunnet controlere Udgaven.

5) Præpositionerne á og í skrives i R for det meste forbundne med det Ord, de styre, naar dette følger umiddelbart efter; jeg har ikke efterlignet dette, men — uden Bemærkning — skrevet dem adskilte fra det Ord, de styre. Ogsaa her beklager jeg nu, at jeg ikke har givet Adgang til at controlere Udgaven; dog haaber jeg, at den herved voldte Skade ikke er stor (den feilagtige Gjengivelse af iælstrom Guðr. I, 19 ved i ælstrom er rettet i Tillægget).

6) Streger (Accenter) over Vokaler ere i R brugte meget usæigtig, baade over lange og korte Vokaler, ja endog undertiden over ubetonede Vokaler i Slutningsstavelser (f. Eks. hanóm Háv. 44. ofán Skírn. 31. isá Sig. III, 8. vná Guðr. II, 27. scini Atlaku. 27). Jeg har beholdt dem over de lange Vokaler, men i Anmærkningerne anfært, hvor de i R findes over de korte; ogsaa Streger over e, æ, o, ø maatte paa Grund af manglende Typer henvises til Anmærkningerne.

7) Egennavne ere i Udgaven (i Anmærkningerne dog kun tildele) skrevne med store Begyndelsesbogstaver, skjønt dette ikke bruges i R.

8) Hvor i et Digt forskjellige Personer optræde talende og

den Talendes Navn [†]ikke nævnes i Verset, har R undertiden inde i Linjen en udtrykkelig Angivelse af, hvo der er den Talende. I de tidlige Digte i Samlingen sætter R oftere i Randen Navnets Begyndelsesbogstav (med eller uden Prik) og derefter q (med eller uden Prik), d. e. qvaþ; dette er gjort i Vafþrúðnismál, Skirnismál, Hárbarðsljóð, Lokasenna, Helgakviða Hjörvarðssonar, og Fáfnismál. Disse Randbemærkninger ere dog nu paa mange Steder ganske eller tildels bortskaarne ved Indbindingen. Jeg har for Tydeligheds Skyld overalt tilføiet den Talendes Navn, dog gjør Anmærkningerne bestandig Rede for, hvorvidt disse Overskrifter findes i R eller ikke, og i første Tilfælde, om de i R ere skrevne inde i Linjen eller i Randen. Dog havde det været bedre, at Overskrifterne, der angive den Talendes Navn, vare blevne trykte med mindre Typer; de have ikke anden Betydning end Angivelsen af de talende Personers Navne i et Drama.

9) Flere Forandringer, som vedkomme Bogstavernes Form, ere foretagne; saaledes er f. Eks. ð forandret til d, 1 til i, 2 til r, f til s. Mere om Skrivemaaden i R nedenfor.

10) Hvor R har Taltegn, har jeg skrevet Talord helt ud, dog overalt med Cursiv.

11) Jeg har opløst alle Forkortninger (bönd), saaledes at de Bogstaver, som i R ikke ere skrevne fuldt ud, i Udgaven ere gjengivne ved Cursiv (dog med enkelt Undtagelse, som straks skal nævnes). Ikke alene er Forkortning ved Streger, Krøller, Prikker og lignende Tegn over Linjen gjengiven ved Cursiv, saaledes þ ved þat; men ogsaa forkortet Skrivemaade ved Anvendelse af mindre Bogstaver over Linjen, saaledes h̄ ved hve. Ved Gjengivelsen af to Bogstaver, som ere sammendragne eller sammenslyngede i R, har jeg ikke været ganske consequent, idet jeg har brugt Cursiv, hvor den ene Bogstavs Form ved Sammendragningen var bleven stærkt forkortet eller forandret, men ikke hvor den eneste Forandring af de to Bogstavers Form bestod deri, at de havde én Stav tilfælles.

12) Et Ord, som med Lethed forstaaes af Sammenhængen, betegnes i Hskr. ofte ved Begyndelsesbogstaven alene eller denne med en anden af Ordets Bogstaver over Linjen, jævnlig med Prik efter; dette er især Tilfældet med Navne, som i det foregaaende ofte har været nævnte, og ved andre hyppig forekommende Ord, som sonr, qvaþ. Ogsaa ved saadanne Forkortninger (skammstafanir) har jeg skrevet Ordene fuldt ud og betegnet det tilføiede ved Cursiv (dog har jeg ikke holdt det for nødvendigt at bruge Cursiv, hvor i Noten Skrivemaaden i R nøiagtig angives).

13) Ogsaa hvor den gamle Skriver har rettet, hvad han først feilagtig havde sat, har jeg næsten bestandig udtrykkelig angivet dette; kun enkelte, aldeles betydningsløse, af Skrivers selv rettede Feil har jeg forbigaaet.

Haandskriftet er utvilsomt islandsk; det er skrevet helt igjennem af en og samme Skriver og rimelig i Slutningen af 13de Aarhundred¹). Her skal fremhæves endel Punkter af den i dette Haandskrift brugte Skrivemaade.

Mellem korte og lange Vokaler skjælnes ikke bestemt. Streg (Accent) sættes, som forhen sagt, vistnok oftest over lang Vokal eller over den anden af de to Vokaler, hvorved en Tvekyd betegnes, men dog ogsaa ofte over korte Vokaler. Vokalens Længde betegnes ikke ved Fordobling af Vokaltegnet; dog skrives *æ* = *æ* i Fåfn. 7. I å Vaffr. 15 er Kröllen under maaské at forklare som halv Gjentakelse af *a*-Tegnet (den i Anm. udtalte Formodning opgiver jeg). — I de her følgende Sammenstillinger ere Vokaler med og uden Streg i R betragtede under ét. Hvor en meget hyppig forekommende Skrivemaade omtales, anføres gjerne kun ét Eksempel.

a staar i en ubetont Afledningsendelse, upaavirket ved den følgende Stavelses *u* (*o*), istedenfor Omlydsvokalen i brennandom Háv. 100; derimod skrives oftere *o*ndom, f. Eks. liþondom H. Hund. I, 24. hámom Grip. 43 er vist Feil.

a betegner 1) Tvekyden *au*: *avstri* Hým. 27; 2) *ö*, d. e. *u*-Omlyd af *a*: *avru* Vspá 56; særlig mærkes: *bivarr* *bavarr* Vspá 11; *scarlvþ* Atlam. 39, der kunde have været beholdt (ellers skrevet med *o* i første Stavelse); 3) *æ* skrives ofte ogsaa, hvor det ældre Sprog har den bløde Vokal *æ* adskilt fra den haarde *q* (= *ö*) (jvfr. Lyngby i Tidskr. f. Philol. II, S. 304—307), baade *a* hvor *æ* er opstaaet af *o* ved *u*-Omlyd: f. Eks. *angom* Völund. 22; *klavqoa* Skirn. 13; *sarcqoa* Guðr. hvót, S. 310, L. 4; og *b*) hvor den er opstaaet af *a* ved saavel *u*- som *i*-Omlyd: *sarcþiz* Hým. 24; *málþa* Lok. 43 (jvfr. Tillæg); *glarggr* Hým. 9, jvfr. *gleygg* Grip. 7; samt *c*) hvor *o* er bleven til *æ* ved Indflydelse af en følgende af *s* opstaaet *r*, der virker paa samme Maade som *i*: *arviti* Lok. 21, jvfr. *ervita* H. Hund. II, 34. Sjældnere i R er *au*: f. Eks. *lauki* Vspá 4, *av*: *mavgo* Vspá 1, og sammenslynget *au*: kun i *aror* Vspá 31.

e bruges i betonedes Stammestavelser 1) hvor *e* svarer til got. *i* eller til got. *ai* foran *h* og *r*: *ec* Þrym. 13; 2) hvor *e* er *i*-Omlyd af *a*: *ek* Þrym. 13; 3) *e* bruges som Sideform til *æ*, hvor denne fremkommer *a*) af *e* ved *u*-Omlyd: *rekviþ* H. Hjörv. 35; *klecqoa* Atlakv. 24; *b*) af *a* ved saavel *u*- som *i*-Omlyd: *gleggra* Atlakv. S. 291; *exar* Atlam. 41; *gera* Atlam. 85; *c*) af *o* ved *i*-Omlyd: *Sefr* Grip. 15 eller ved Indflydelse af en følgende af *s* opstaaet *r*: *ervita* H. Hund. II, 34. Videre bruges *e* for følgende lange Vokaler 4) *é*: *se* Skirn. 26; 5) *æ* (*i*-Omlyd af *á*): *eva* Skirn. 26; *efi* Grip. 21; *eltar* H. Hund. I, 48; *Melt* H. Hjörv. 42; 6) *œ* (*i*-Omlyd af *ó*): *seþi* Hárb. 3; *Egir* Lok. S. 113; *seþir* Sig. III, 31; *hég* Atlam. 49; *geddi* Atlam. 72; *rekiá* Atlam. 97; *becr* Hamð. 7. I ubetonedes Endestavelser bruges ikke sjældent *er*, skjönt *ir* er hyppigere: *veler* Háv. 148; *svæfer* Grimm. 15; *scerþer* Grimm. 35; *elder* Lok. S. 113, L. 18; *varþer* Lok. 33; *eþter* Völund.

¹) Saaledes ogsaa Guðbrandr Vigfússon i Eyrð. S. XIII, jvfr. Möbius Edda Sæm. S. XV; efter Munch (den ældre Edda S. XIII) sandsynligvis i Begyndelsen af 14de Aarhundred. Det sættes vel for langt tilbage i Antiqu. Russes I, p. XX (ikke senere end Midten af 13de Aarh.); paa den anden Side tør man nok gaa længere tilbage end Edda Sæmund. ed. AM. I, p. XLI (før Midten af 14de Aarh.).

38; leter *Atlakv.* 16; sejer *Atlam.* 34; Syster *Hamð. 3.* *Ligafedes* e i *Udlyden*, skjönt lægt hyppigere i: hlátre *Háv.* 132; einvge dvge *Háv.* 133; mange *Háv.* 130 (først skrædet mægr); mæne *Vaf.* 55; eld hrimue *Grim.* 18; *Grimne Grim.* 49; fleire *H. Hjörv.* 27. Især har den ældre *Skrivemaade* e i *Udlyden* holdt sig, hvor foran i *Ordet* en *traditional* forkortet *Skrivemaade* er anvendt; saaledes lande *Grimn. 2; Völund. S.* 167, *L.* 3; *Sig. II, S.* 216b; he (aldrig hi) = henni; ofte me = manni; ric me = rikmenni *H. Hund. II, 28*; þeire *Hárb.* 16; *H. Hund. I, 5*; miSere *Guðr. I, 8*.

e er i **R** undertiden skreven saaledes, at den er lukket tilhøire, hvorved den kommer til at ligne s og er let at forveksle dermed; saaledes kan man toile, om **R** har ængr *Sig. II, 26* (som *Udg.*) eller engr; sceþa *Sig. III, 56* (som *Udg.*) eller sceþa; Gædda *Guðr. hv. 16* (som *Udg.*) eller Gedda.

ø bruges i betonedede *Stammestavelser* overalt, hvor e kan bruges 1) ør *H. Hjörv.* 30; 2) vøldr *H. Hjörv.* 26; 3) øfri *H. Hund. II, 4*; 4) trø *H. Hund. I, 26*; 5) þør *Völund. 1*; 6) sceþa *H. Hund. I, 38*. I de under 5) 6) nævnte Tilfælde er ø meget hyppigere end e, derimod omvendt ved 1) 2). **R** skriver altid øgir (16 *Gange*) eller egir (3 *Gange*) eller ægir (1 *Gang*), aldrig øgir (jvfr. *Guðbr. Vigfússon i Nj Félagsrit XVII, 124*); ogsaa øgdi *Guðr. I, 10*, men øgðo *Hárb.* 39. Enkelt *Gang* bruges ogsaa ø i ubetonet *Endestavelse*: heime *Guðr. hvót 19*. Tegnet ø, som er opstaat af sammenslyngnet æe, er enkelt *Gong* i **R** skrevet med *Kröllen* over e: sêfa *Háv.* 161; undertiden med *Kröl* baade over og under e: ê, saaledes i heyna *H. Hjörv.* 32; heymingr *H. Hund. II, S.* 190, *L.* 16; Eo *Grimn.* 53; disse to *Kröller* ere *Lævninger* af de to *Böininger* til venstre i a.

æ er egentlig en *Sammenslyngning* af æe og en anden *Form* for Tegnet ø. æ er i **R** meget sjældnere end ø; oftest bruges den 1) som i-Omlyd af å, f. Eks. Mættira *Völund. 37*; i *Stammestavelser* undertiden ogsaa 2) for æ (i-Omlyd af ó): ægis *Grimn.* 45; 3) for e, hvor e ikke er i-Omlyd af a: æc *Vspá 2*; Hælgri *H. Hjörv. S.* 173b, *L.* 9; gæra *Brot af Sig. 4*; 4) for e, hvor e er i-Omlyd af a: i *Forbindelserne* æi og æy; 5) for é: sæ *Atlam.* 56. Ogsaa i ubetonede *Endestavelser* bruges æ for det almindelige *Sprogs* i (hvor dette er opstaat af a): rifnaþæ *Hým. 31*; isvndæ *Sig. III, 53*; øþræ *Oddr. 16*.

Enkeltstaaende *Skrivemaader* er heimingi *H. Hund. II, 1*; reiginn *Sig. II, S.* 214b.

ey, ogsaa undertiden skrevet æy, betegner ikke alene *Tvølyden* (i-Omlyd af au), men bruges ogsaa meget ofte for ø: seycqvaz *Vsp. 62*; seynir *Háv.* 28; glæygg *Háv.* 48; neycqvidr *Háv.* 49; treyþr *Háv.* 119; geyrr *Hým. 9*; eyxn *Hým. 15*; beyggvir *Lok. S.* 113, *L.* 15; Beyggvir *Lok. 45*; steycr *H. Hjörv.* 31 (33); steycer *H. Hund. II, 2*; gleygg *Grip. 7*; deycva *Sig. II, 20*; seycstv *Helr. Br. 14*; heygg *Atlam.* 39; sleynþi *Atlam.* 46; neycþan *Atlam.* 49; kleycqvi *Atlam.* 58; heygg *Atlam.* 73.

i (i **R** i) skrives for (oprindeligere) y saa sjælden, at det vel maa gjælde for Feil: lif *Grip. 17* for lyf (jvfr. *Anm.*); girþir (sidste ir betegnet ved *Kröl*) *Guðr. II, 19* for gyrðir (jfr. girðr *Cod. Fris. 176, L.* 22). — Tegnet j, som enkelte *Gange* findes, er kun *graphisk* forskjelligt fra i.

o bruges i *Stammestavelser* 1) hvor „normal“ *Retskrivning* har o: borinn *Guðr. I, 25*; 2) = ö (u-Omlyd af a): ollo *Guðr. I, 25*; 3) = ø: komr *Háv.* 62; oxn *þrym. 23*; gorsimar *Völund. 21*; orindi; suoriz, o. fl.; 4) = u: óng *Sig. III, 51*. Videre bruges o for følgende lange *Vokaler*: 1) ó: broþvr *Hým. 23*. — Særlig mærkes, at **R** i *Regelen* ikke kjender u-Omlyd af å uden i de *Former*, hvor det almindelige *Sprog* har bevaret den som ó: nottom, ambott, sior, miofan og (hvor den har holdt sig) ved *Indflydelse* af *forudgaaende* v) voro, qvomo, vógo, von. Dog synes motsognir *Vspá 10* at burde

forklares som Måttsgognir, drottom Guðr. II, 43 som Dat. pl. af dráttir og hostv Atlam. 97 som háls þú (jofnr. Tillæg); men hvis dette er rigtigt, saa har Skriveren her beholdt sin Forskrifts Skrivemaade usforandret og uforstædt (se ogsaa under q). Desuden bruges o som mindre nøiagtig Skrivemaade for q 2) = œ (i-Omlyd af ó): Broþr Vspá 44; orir Háv. 32 (= ærir?); komvnc Hárb. 13; fora Hým. 20; forþiz Hým. 31; foriþ þrym. 22; bot H. Hjörv. 24; þotti Fáfn. 35; domþo Sig. III, 2; Forði Guðr. II, 21; sokia Atlakv. 3; oxto Atlam. 2 (jofnr. Tillæg); hrorþi Atlam. 66; sotti Atlam. 101; dogra Atlam. 104; hraþ fora Guðr. hvót 18; ein stoð Hamð. 5; foti Hamð. 13; 3) = æ (i-Omlyd af á): fora Háv. 12; folc róþi Brot af Sig. 9 = fólkraði (se Tillæg); fróndom Hamð. 13.

o er langt hyppigere i Udlyden end v, der dog ogsaa forekommer: stvddv Vspá 21; scriþv H. Hund. I, 23; berginv S. 216a, L. 2; geddvna S. 212, L. 33. Ogsaa hvor þú enkeltvis er føiet til en Verbalform og derved þ er blevet til ð, d eller t, skriver R ikke blot v eller u, men ogsaa ofte o, hvilket viser, at Vokalen er bleven forkortet; saaledes vildo Vspá 1; H. Hjörv. 26; mendo Háv. 112. 123; Hárb. 48 (hvor i Linjen efter skrives mvntv) o. fl. St.; teygðo Háv. 115. 120; hrincto 2 Gange Guðr. III, 5 (jofnr. Tillæg); knatto Atlakv. 36. — Ligesaa ere Bøiningsformerne om og omc hyppigere end um, vm og vnc. I Afledningsendelser skifte ogsaa begge Vokaler i R, uden at jeg her kan gaa ind paa Enkelthederne. vng (vngr) er meget hyppigere end ong (yggiongr Vspá 29; náongr Atlakv. 9).

q bruges for følgende korte Vokaler 1) ö (u-Omlyd af a) sjældnere: vql Háv. 78; ið. Alv. 22; vqlvndr Völund. S. 163a, L. 6; bqrðvz Sigdr. S. 229a, L. 3; qndo Sig. III, 53; 2) ø: kqmr ofte; frqrinn Hým. 10; qfstr Lok. 50. 51; sqri þrym. 6; hrqr Guðr. I, 12 o. fl. — q bruges for følgende lange Vokaler 1) œ (i-Omlyd af ó), og er herfor den hyppigste Betegnelse: fqdða Vspá 2; 2) æ (i-Omlyd af á) meget ofte: mqti Völund. 14; frögstan H. Hund. I, 2; mqð Sig. III, 18; 3) som u-Omlyd af á i følgende Ord: qsmöndar (med Streg over q) Grim. 49; Ambqt Skirn. S. 93a; ambqtar (med Streg over q) H. Hund. II, S. 191a. — Enestaende er Brugen af q i følgende Ordformer: qlf H. Hund. I, 52 = Álf; sqnr Hým. 11 = sonr; val rþpa Atlakv. 4 = valrauða?; hrqkir Háv. 135, der synes at burde forklares af hrekja og ikke af hrækja eller hrækkva. Enkelt Gang forekomme andre Former af q, nemlig ð: ogðrla Háv. 133, og ð: hrþvm H. Hund. II, 33. Alle disse 3 Former har sin Oprindelse fra sammenslyngtet ao (jofnr. Lyngby i Tidskr. f. Phil. II, 296).

ø sér i R sjælden ud, som den her er trykt; almindelig er Krumningen under en Fortsættelse af Stregen gennem o, og denne Streg begynder i Regelen ikke udenfor høire Krumning af o; som Initial har jeg af Mangel paa Type gjengivet den ved Q; denne Bogstav er ofte vanskelig at skjelné fra q, da e kan være lukket til høire. ø er i R meget sjældnere end q og bruges aldeles i samme Betydning som denne for 1) ö: Øl Alv. 34, Sigdr. 7 (i Udg. inconsequent Øl). 2) ø: øþli Lok. 43; ørvita Oddr. 11. 3) œ: Østr H. Hund. I, 53; Ør Oddr. 11; svdrøni Atlakv. 2; Øxti Atlam. 75; gløþ Atlam. 86. 4) æ: mþr Háv. 96; mþki Sig. III, 4; [grøti eller grøti? Sig. III, 64;] bþpi Oddr. 23.

u og v bruges i R uden Forskjel, begge Tegn baade for Vokal og Konsonant (om Konsonanten særlig siden); v er meget hyppigere end u. Af og til kan v og y være vanskelige at adskille, ti v kan nedentil være tilspidset istedenfor afrundet, og paa den anden Side kan Hagen nedentil i y være ganske liden. v bruges ogsaa ligetil for y: hvq Lok. 29 = hygg; y i hygg Lok. 31 er ikke meget forskjellig fra v i dottvr Lok. 42, ligeledes har y i hygg H. Hund. I, 17 kun en ganske liden Hage nedentil, som adskiller den fra v; fvrr H. Hund. II, 21; hvgg Sig. II, 9 (Prik over v); gvlli Guðr. II, 42; svn Atlam. 74 = sýn;

hvgg *Hamð.* 29; jfr. i *Tillæg om hreivndir Sigrdr.* 1. Navnlig skrives ofte v over *Linjen* for y ved *Forkortning*, da y her har en ubekvem Form: i^vgðom *Háv.* 110 (umiddelbart derefter t^{va} = trúa); of d^vccia *Lok.* 47; þ^vmr þrym. foran *V.* 7, derimod i *V.* 25 snarere þ^vmr, da der gaar nedad en liden Hage; b^vnildi *Grip.* 27; b^vnh' *Helr. Br. Overskrift*; f^v = fyr ofte, se *S. XVI.*

Ligesom v bruges for y, saaledes kan omvendt det Tegn, som almindelig betegner y, bruges for v (u). Et sikkert Eksempel er þy *Guðr.* hv. 19; mulig er det samme Tilfældet i byrir *Vspá* 60; krymmor *H. Hjörv.* 22; myndir *Guðr.* hv. 19; byri *Hamð.* 21. v i gvlli *Brot af Sig.* 19 kunde og læses som y. Ofte er y overprikket og kan da aldrig betegne u. — Som Sideform til i bruges y i myclo ofte (er her y fremkaldt ved *Indflydelse af den følgende o, u?*); desuden i sigtyva *Vspá* 43 (ved *Indflydelse af v?* eller feilagtig overført fra *Nomin. sigtyr?*); fyrim illa *Skirn.* 33 (jofr. fyrar *Ól. s. helga Chritia* 1853, *S.* 239 = firar); grym² *Sig. III,* 60, hvis det rigtig tolkes som grim er, hvilket er meget tvilsomt.

Konsonanter skrives meget ofte én Gang istedenfor to Gange (eller dobbelt): þacrþr *Völund.* 39; Harþbrodr *H. Hund. II,* *S.* 193b, *L.* 5; svegiþ *H. Hund. I,* 47; grimr ofte her, ligesom i andre *Hskrr.*, = grimmr (eller vel snarere her to Sideformer, jfr. ramr og rammr); in *Völund.* 3; kvnac *Völund.* 41; heitin *Sig. III,* 28; gvnars *Atlakv.* 20; Vp *Völund.* 39; Gramnar *H. Hund. II,* *S.* 193a; visa *Skirn.* 17 (= viSa *Skirn.* 18); liósár *Völund.* 5; ses meipom *Atlakv.* 14; os *Atlam.* 17; drotin *Vspá* 9; drottinn *Skirn.* 3; qeþv *Háv.* 127; hliþang *Atv.* 28. Navnlig er det ofte Tilfældet, at et Forkortnings-tegn, der egentlig og regelret betegner en Vokal i Forbindelse med enkelt Konsonant, bruges for Vokal med dobbelt Konsonant. Omvendt bruges Tegn, som i Regelen betegne Dobbeltkonsonanter, ofte for enkelte Konsonanter.

b bruges for det almindelige Sprogs f i følgende Ord: halb *Háv.* 53; hverb *Háv.* 74; óluban *Hárb.* 41 (dog ikke sikkert) = óljúfan.

c er hyppigere end k. I *Udlyden* skrives c, k for g i lostic *H. Hjörv.* 12; tårok hlýra *Guðr.* hv. 9; foran t i okvnmict *Fáfn.* 4; konnglic *Fáfn.* 40; froþlic *Sigrdr.* 14, og fl. lign. — cona skrives ca i *Sinfj.* *S.* 202a.

d har dels denne retstavede Form som nu i Tryk er almindelig, dels oftere Formen ð. Den retstavede Form bruges kun for d, ikke for ð, oftest i *Ind- og Udlyd*, dog ogsaa i *Fremlyd*; den kan fordobles: broddi *H. Hund. II,* 19; begge Former kan ogsaa sammenstilles, t. Eks. harþbroddr *H. Hund. I,* 48. — Formen ð, der overalt er gjengivet ved d, bruges derimod ikke alene for d, men ogsaa meget ofte for ð baade i *Indlyd og Udlyd.*

ð betegner i R meget ofte d: gjoð *Háv.* 65; arðaga *Grim.* 5; vnð *Grim.* 37; lanðið *Hárb.* 7; heldr *Lok.* 53; fyndit *Völund.* 22 (i *Teksten* burde have været skrevet fyndit); frqndr *H. Hund. II,* *S.* 190, *L.* 12; lvnði *H. Hund. II,* *S.* 196b, *L.* 6; gvdmonðr *H. Hund. II,* *S.* 201b; Sigmvndr *Sinfj.* *S.* 202, *L.* 19; granda *Sinfj.* *S.* 202, *L.* 22; kind *Sigrdr.* 9; hendr *Sig. III,* 61 (Feil for henni); scvndodo *Oddr.* 26; rynnendr *Atlakv.* 9; hendr *Atlakv.* 19; halða *Atlakv.* 31; hrqðreyrog *Atlakv.* 36; standa *Atlam.* 24; grinðr *Atlam.* 38; Fvndo *Hamð.* 12.

ð, ð og þ skifte i R som Betegnelse for ð (aandende d). I *Fremlyden* er ð brugt i følgende Ord: ðav *Vaf.* 45 og (i andet Led af sammensatte Ord) vafðrvðnis *Vaf.* 1; vafðruðni *Vaf.* 2; vafðrvþnis *Vaf.* 2; vafðrvðnir *Vaf.* 6. 38. 42; lifðrasir *Vaf.* 45; sviðioð *Völund.* *S.* 163a. Om ð i *Præterita paa ða* og i *Participier paa ð-r* se under þ.

f har kun sjældent en Form, der hæver sig op fra *Linjen* og omtrent er den samme som den almindelig trykte; saaledes i fyr *Grim.* 22; lyngfisc *Guðr. II,* 22; fragom *Atlam.* 86; af denne Bogstavform forklares ogsaa *Forvanskningen*

af *Guðr. II, 18, L. 12* for af. Den almindelige Form er F. — Mærkes kan Skrive-maaden rift *Háv. 49*; rift *Sig. II, 66*, medens R ellers overalt i analoge Tilfælde bruger Konsonantforbindelsen pt.

gi skrives undertiden for i, d. e. j, mellem to Vokaler: þýgiar *H. Hund. I, 35*; þlegio *Atlám. 103*; omvendt gyiar *Hým. 14*. Heraf følger, at gj mellem to Vokaler blev udtalt som j paa den Tid, da R blev skreven.

h er oftere, navnlig i Ordene hlutr og hlýða, udeladt i Fremlyden foran l: læðvéss *Völund. S. 163a*; lyddi *H. Hjörv. S. 171b*; lýða *H. Hjörv. 41*; lut *H. Hjörv. S. 173b*; *H. Hund. II, 21*; *Sig. III, 36. 39*; lvti *Sig. II, S. 214b*; lvtr *Sig. III, 23*; liþsciallar *Atlakv. 14*, men her kræver Stavrimit l, ikke hl, i Fremlyden. — Sjælden er h udeladt foran r, ogsaa her er Udeladelsen vistnok tildels meget ældre end R: gyllring *Völund. S. 166b* i sidste Led af en Sammensætning, hvor Konsonantforbindelsen kan have virket med; rata *Vspá 50*, hvor ogsaa de fleste andre *Hskrr.* har Formen uden h; ratar *Grip. 36*, hvor Stavrimet kræver r, ikke hr, i Fremlyden; reiðgotom, *Vaf. 12*, hvor Stavrimet kræver Hreiðgotom; rátt *H. Hund. II, S. 191b*, ligesom i *rás Háv. 151* Stavrimet kræver Formen med r; men i *H. Hund. II, 7* skrives R hrátt, som der er nødvendigt for Alliterationen. Om *Sigrdr. 15, L. 6* se Tillæg.

Foran d og t skrives oftest enkelt l, dog ogsaa: halltr *Háv. 90* (den første l, der her er gjengiven med *Cursiv*, er i R betegnet ved mindre Bogstav over Linjen); silldr *Hárb. 3*; bæld vildi *Völund. 36*; eildi *Alv. 28*; borghilldi *H. Hund. II, S. 190a*; grimilldr *Grip. 51*; ospilltar *Sigrdr. 19* (men umiddelbart derforan oviltar); Villdv *Sig. III, 16*; selldac *Sig. III, 36*; villdac *Sig. III, 38*; gylltom *Atlakv. 33*; giolld *Atlakv. 33*. Saaledes ogsaa bollstri *Sig. III, 48* og, som det synes, bolltri *Guðr. I, 15*. Mærk uillia *Atlám. 58* = vilja.

x, som i Regelen betegner nn, skrives ofte for n: dvalins *Vspá 14*; bænom *Vpá 44*; bœn *Háv. 44*; iotvno *Háv. 143*, d. e. iotnom (først feilagtig skrevet iotvn); andacóta *Háv. 148*; vána (å og n sammenslyngede) *Skirn. 18* (derimod vana 17); svædzins *Hárb. S. 97a*; bvnðin *Lok. S. 113b, V. 41*; sín *Lok. 2*; mvnattv *Lok. 49*; akarn *H. Hund. I, 53*; ein *H. Hjörv. S. 171a*; saman (de to sidste Bogstaver sammenslyngede) *H. Hjörv. 3*; margullin *H. Hjörv. 26*; bani (sammenslynget med a) *Sig. II, 6*; nv *Sig. II, 18*; þins *Sig. II, 29*; andsvor *Sig. III, 45*; hlaþin *Atlám. 46*; maní *Atlám. 70*; in *Atlám. 79*; þina *Atlám. 96*; min *Guðr. hv. 19* (men i samme Linje þin). Saaledes ogsaa oftere i *Acc. sg. m.* an for det almindelige an, f. Eks. *Háv. 39*; her og i enkelte andre af de her foran nævnte Tilfælde, hvor n bruges i Udlyden efter kort Vokal, kan det mulig betegne nn, men i de fleste af de her anførte Eksempler er det sikkert kun graphisk forskjelligt fra n.

Enkelt Tegn for ng er brugt i følgende Ord: siclings *H. Hjörv. 29*; alangscipom *H. Hund. II, 13*; hvndings *Sig. II, 15*; fengo *Atlám. 94*.

qv skifter med cv og kv; cqv skrives for kkv; ogsaa myrcqvan *Skirn. 8*; myrcqvan *Skirn. 9* (men myrcqvan *Völund. 3*); qvicqvir *Helr. Br. 14*; kvicqvan *Atlakv. 24* (men *Guðr. hv. 17* qvicvan).

r har Formen 2 efter ð, ð, þ, o og tildeels efter g. I *Gen. Pl.* paa -ra og i *Komparativer* paa -ri skrives mellem to Vokaler stadig én r, f. Eks. grára *H. Hund. I, 12*; héri *Sig. II, 17*. Ligeledes skrives enkelt r i *Nom. s. m.* efter lang Vokal eller Tøelyd, naar r ikke hører til Stammen. rs for ss i hverstær *H. Hund. I, 6*; rs for s foran t i *framarstr Simf. S. 203b* og *framarst Guðr. II, 30*, vistnok ved Indflydelse af *Komparativformen*.

z betegner i Regelen rr; Tegnet har denne Betydning i *Komparativerne* framarr, meirr, neparr, ofarr, hvor bestandig skrives z. Men ikke sjældn er z kun andet Tegn for r: Tveiz *Háv. 73*; mæz *Háv. 96*; iæþaz *H. Hund. II, 42*; reginn *Sig. II, S. 218a*; þez *Sigrdr. 18*; cost bæza *Atlám. 6*.

Hvislelyden betegnes i **R** regelmæssig ved **f** (i *Udgaven* skrevet **s**), medens **ss** betegnes ved **s** (i *Anmærkningerne* og her straks efter betegnet ved større **S**); *f. Eks.* *uiSi Vspá* 5, *L. 5*, men i *L. 9* villfi. Dog bruges **S** ogsaa, saa at det kun er graphisk forskjelligt fra **f**; hvor **S** umulig kunde forstaaes som **ss**, *f. Eks.* i *Fremlyden* og efter en Konsonant har jeg i *Anmærkningerne* ofte undladt udtrykkelig at bemærke, at **R** har dette Tegn, og ikke **f**; men derimod er *Skrivemaaden* i **R** overalt i *Anmærkning* angivet, hvor jeg har gjengivet **S** efter Vokal ved **s** og ikke ved **ss**. Den krumme Form bruges især ofte, hvor Forkortning er anvendt, som i *s^a = svá*, *s^s = sér*. *I Gen. sg. efter Vokal* har jeg gjengivet **S** ved **ss**: *f. Eks.* *læðvéss Völund. S. 163a*; *ynþiss H. Hund. I, 9*; *nýss H. Hund. II, 8*; (*freyS Skirn. S. 90a* burde vel og have været gjengivet ved *Freyss*). Derimod har jeg ikke gjengivet *diS Atlav. 35* og *hiordiS Sinf. S. 203a*. *Grip. 3* ved *diss*, *Hiordiss*, da **R** har *dif H. Hund. II, 51*. *Brot af Sig. 14*; *dif Sig. II, 11*, og oftere *diSir*, uagtet *diss* for *disr* er den ældste Form. Her skal nævnes flere Eksempler paa den krumme **S**-Form i *Indlyd* og *Udlyd* efter Vokal, hvor jeg har gjengivet den ved enkelt **s**: *ilás Grim. 22*; *lysir Skirn. 4*; *dysiom Hárb. 45*; *lióS Lok. S. 114a*; *oþ fýS Þrym. 26*; *hýS Völund. S. 163a*; *scoll víS H. Hund. I, 37*; *hvs H. Hjörv. S. 172b*; *esir* oftere; o. s. v.

t er skrevet for **d** i *Udlyden* i *vnt Atlav. 26*. — *I Udlyden* især efter Vokal skrives ofte **þ**, **ð**, **ð** for oprindelig **t**: 1) i *Neutrum sg.* a) *strát Grim. 9*; *leitat H. Hjörv. 38*; *raþit Fáfn. 21*; b) *hvap Hárb. 18* (oftere *hvat*); *tþ Völund. 17*; *iþ Alv. 7*; *nócoþ H. Hund. I, 5*; *męrcþ H. Hund. II, 24*; *vatniþ Sig. II, S. 115b*; *leitað Oddr. 5*; *scapad H. Hund. II, 28*. 2) i *Dualis* af de personlige *Pronomina*: a) *it Grip. 43*; *þit Guðr. III, 2*; *vit Hamð. 29*; b) *iþ Völund. 22. 40*; *viþ f. Eks. Völund. 41*. *Hamð. 30*; *við Helr. 14*. 3) i den enklitiske *negtende Partikel -at*: a) *scalat Alv. 1*; *Erat H. Hund. II, 26*; *mvnat Grip. 52*; b) *getraþ Sig. II, 11*; *eigoþ Fáfn. 13*; *mvnaþ Sig. III, 56*; *Hnecaþ Oddr. 10*; *Foroð Hym. 37*; *áttað Fáfn. 3*; *Slutningskonsonanten kan, naar a beholdes, ogsaa aldeles forsvinde. Ligesaa t for oprindelig ð* 1) i *2den Person Plur.*: a) *latiþ H. Hjörv. 12*; *sceriþ og scolþ Atlam. 59*; *beittvð Grip. 49*; b) *kenniþ H. Hjörv. 12*; *Takit*, *hyldit* *festit Atlam. 59*. 2) i *Fem. Sg.* og *Neutr. Pl.* *lagit Háv. 84*. *Grip. 52*; *hafit Guðr. II, 35*; 3) i *vnat Grip. 46*. — *Deraf, at man skrev þat endnu paa en Tid, da man udtalte það, er Skrivemaaden þaton Háv. 139* for *þaðan* at forklare.

Naar en Verbalform i 2 Pers. pl. umiddelbart følges af Pronominet, er Skrivemaaden voklende: sniþit er Völund 17; scyldvt er Sig. II, 7; Takit er Atlam. 59; møndoþ iþ Guðr. kv. 3; Grytiþ er Hamð. 25; dog ogsaa Bioþi þer H. Hund. I, 52; sigli þer Atlam. 34. Foran Verbet skrives baade er, it (iþ) og þer, þit.

þ bruges som *Betegnelse* for **ð** (den bløde Lyd) i *Indlyd* og *Udlyd*. **þ** skrives **R** i mange *Afledningsendelser*, hvor det senere Sprog bruger **d**, saaledes i *Præterita* paa *ða*, i *Participier* paa *ð-r*, i *Hunkjösord* paa *ð* o. *fl.*; men hvor **R** skriver **ð** og **ð**, er dette ikke afgjørende for *Udtaalen*, da **ð** kan betegne **d** og **ð** kan betegne **ð**. Saaledes skrives **þ** efter enkelt **l** med kort Vokal foran: *f. Eks.* i *dvalþa Hárb. 15*; *dvlþi Fáfn. S. 219b*; *fiolþ Völund. 21*; *hælþa Vspá 42* (jofr. *Anm. til Rig. 24*); *ahælða Oddr. 19*; *scilþi Völund. 3*. *Guðr. II, S. 242a*. Efter **l** med lang Vokal (*Tvelyd*) foran forekommer derimod kun **d** eller kun **t**: saaledes *deildi*, *hvild*, *hvilda*, *teldan Alv. 35*; *męlta*, *vęltir Grim. 6*, *vęltir Hárb. 34*, *velta Hárb. 37*. Efter **l** med en Konsonant foran skrives *neglar Völund. 6*; *sigldo H. Hund. II, S. 194a*; *Teflðo Vspá 8*. *Undtagelser fra ovennævnte Regel* er *skulu*, *vilja* samt *selja*, der aldrig har **þ** i *Præteritum*, men kun **ld**; navnlig kan mærkes *Skrivemaaden* *selldac Sig. III, 36* (i samme *Vers talþi*) da **ll** viser, at **ð** skal udtales som **d**, ikke som **ð** (den aandede Lyd); jofr. *f. Eks. Ól. s. h. Chria 53, S. 133*, hvor *selldi* danner *Rim*

med all dri (i scyldac *Fáfn.* 26 betegner ð vístnok d). Efter n skrives þ i samme Tilfælde som efter l: dvnþi *Þrym.* 5. 9. Brot af *Sig.* 10; fyrmvnoþ *Guðr.* II, 3; mvnþac *Guðr.* II, 21; vnþir *Guðr.* I, 17; vnði *Hárþ.* 30; ynþiss *H. Hund.* I, 9. Derimod efter n med lang Vokal (Tvelyd) foran: leyndi, leyndo, reynda, reyndr, steinda, syndiz, syndo, tyndo; røntan *Guðr.* hv. 17. Efter n med Konsonant foran: Egndi *Hým.* 22; hefnd; gvllyhrndar *H. Hjörv.* 4, men gvllyhrnþar *Þrym.* 23. Undtagelse danner Verbet munu, der i Præteritum aldrig har nþ (som muna), men kun nd; ti at her ikke ð tør tages som Betegnelse for den aadende Lyd, viser mundo *Oddr.* 12, hvor d i R har den retstavede Form. — mþ skrives baade efter kort Vokal, hvad enten denne ved en Konsonant er adskilt fra m eller ikke, og efter lang Vokal: glvmþo *Hým.* 10. *Atlakv.* 31; imþar *H. Hund.* I, 43; lamþi *Þrym.* 31; þyrnþa *Sig.* III, 28; semþi *Helr.* Br. 1; dømþac *Hárþ.* 30; dømþo *Sig.* III, 2; dreympþi *Atlam.* 10. 14; sæmþ *Atlam.* 75; sømð *Sig.* III, 50. Efter mb skrives þ: kembþi *Vspá* 34; Kemþr for Kembþr *Sig.* II, 25. Efter ng skrives þ: sleynþi *Atlam.* 46; strengþi *Guðr.* I, 27; ð: strengði *H. Hjörv.* S. 176b, hengðo *Atlam.* 5, og d: strengðac *Sigrðr.* S. 229a; strengdo *H. Hjörv.* S. 176b. Efter lg har jeg blot fundet d i fylgdag *Hárþ.* 24; fylgd *H. Hjörv.* S. 176a.

Efter enkelt eller dobbelt k (c) og p med kort Vokal foran skriver R bestandig þ eller ð, aldrig t, som bruges i det senere Sprog; derimod hvor lang Vokal gaar foran k, p, bruges baade þ og t: sæþiz *Hým.* 24; hnveþir *Lok.* 60; lveþi *Völund.* 5; dreþa *H. Hjörv.* 19; þeþac *Guðr.* II, 13; hricþo *Atlam.* 38; Flyþoz *Atlam.* 42; heyþan *Atlam.* 49; slækþir *Atlam.* 101; ogsaa steicþi *Fáfn.* S. 224a, men steictac *Atlam.* 83. — glapþi *Lok.* 20; scappi *Atlam.* 50; yppit *Atlam.* 47; ypðo *Vspá* 4; ogsaa qpþo *Lok.* S. 114a, qpþi *Atlam.* 63, men steypitz *Grim.* S. 88b, steypa *Guðr.* II, 19.

v har foruden det almindelige Tegn ogsaa undertiden en Form med nedadgaende Spids eller Hage; denne Form synes i R snarere at maatte opfattes som Forandring af den almindelige, end som opstaat af den angelsaksiske Form af v. Vi finde denne sjældnere Form af v i seva *Háv.* 95; hvers *Háv.* 138; sigtíva *Grim.* 45; veorr við velar *Hým.* 21 (i nederste Linje paa Siden; i velar er ogsaa r, som oftere, skreven med lang nedadgaende Hage; derimod har v i vað i samme Linje den almindelige Form); verr *Lok.* 36; óvo *Sig.* III, 33; villðac *Sig.* III, 38. Tegnet med v kan da falde aldeles sammen med Tegnet for y; saaledes har R i *Grip.* 17 [cy'ldo; först er skrevet scyldo, men dette er rettet til vildo, saaledes at y uden Forandring kom til at gjælde for v. — I Indlyden skifte v og f, ogsaa hvor f er det oprindelige.

For x er undertiden skrevet gs: vegs *Háv.* 119; lags *Sig.* II, S. 212a.

z skrives, hvor efter Oprindelsen s skulde følge efter en Tandlyd: vaz *Völund.* S. 163a og oftere, *Gen.* af vatn; hinnztr *H. Hjörv.* 40; lanz *H. Hjörv.* S. 172b. *Atlakv.* 32; langbarz *Guðr.* II, 19. Mærk: gqzscø *Atlam.* 112. Videre for s efter ll, dd, nn, t, samt efter d og ð med en Konsonant foran: allz; odz *Atlam.* 63 = odds; mannz; þannz; vitz *Háv.* 5; botz *Guðr.* III, 9; gestz; landz; hiorvarþz, sverþz, hardz, bragðz. For st kan skrives zt: høgazt *Völund.* 18 og zst: hvatazstr *Háv.* 64; nalgazstv *Grim.* 53 og z: hardaz *Guðr.* hv. 16; hléz *Oddr.* 4? Saaledes skrives i 2 Ps. Sg. veitz *Sig.* II, 19. *Atlam.* 82; veitzatv *Hárþ.* 3 (ogsaa veizt og veitzst *Vaf.* 34); letz *Lok.* 52; svaltz *Lok.* 62. Paa samme Maade skrives i R i reflexive Former sc, zc, zsc, z; se nedenfor. Ved Siden af siz, sítz (af sið es) skrives sizt *Lok.* 60; *Völund.* 31; *H. Hund.* I, 40. Efter r synes z at skulle betegne s i vørz *Alv.* 3. Endelig maa mærkes Navnet þiazi.

Den af sik opstaade Reflexivendelse skrives 1) sc: þylsc *Háv.* 17; erosc *Háv.* 32; fiásc *Skirn.* 33; þöttisca *Hárþ.* 26; barsc *Lok.* S. 114a; þöttisca *Lok.*

60; Sásc *Atlám*. 36. 2) zc: setzc *Skirn*. S. 90a; trvazc *Skirn*. 5; siazc *H. Hjörv*. 12; stoþvzc *Sinf*. S. 202a; sézc *Sig. III*, 33; fellzcaþ *Atlám*. 6; hradzce *Atlám*. 49; jfr. hvggiszc *Atlám*. 35. (lezce *Atlám*. 75 for letsc.) 3) z, hvíllket er den hyppigste Skrivemaade: fannz, ggttvz, hvilaz, treystiz, kqmiz; hamaz (*Præt. Pcp.*) *H. Hjörv*. S. 172b; bariz *H. Hund. II*, S. 193; lez, qvaz; þicciz (2 Ps. Pl.) *Sig. III*, 39. 4) st, kum i erost *Háv*. 41 (rimelig ved Indflydelse af det paafølgende Ord længst); leztaþv Lok. 47 (jfr. sizt for siz).

I den ligeledes ved Tilslutning af et Pronomen opstaade Verbalendelse mk (umk) skriver R almindelig mc (omc, vmc), dog ogsaa mz (omz, vmz); þottomz *Háv*. 99; þottvmz *Háv*. 47. *Guðr. II*, 12, 37. *Oddr*. 33; þicciozmz *H. Hund. II*, 40; gorþvmz *Hamð*. 28 (i samme Vers hvottvmc). m alene findes blot i erom *H. Hund. I*, 25, der dog ikke er Skrivefeil; se *Eg. lex. poet.* under erum og -umk og *SnE. I*, 242, 5, hvor to Hskr. har Form med blot m: erom, erum.

En horizontal, ret eller paa forskjellig Maade krummet Streg over en Vokal betegner enten m eller n, hvorpaa her skal nævnes nogle Eksempler, hvorved Stregen gjengives ved cursiv m eller n: 1) nam *Völund*. 2; Scamt *H. Hund. I*, 10; heim *Alv*. 1; komiz *H. Hund. I*, 7; gvmnom *H. Hund. I*, 7; þrammýn *Atlám*. 17; 2) neþan *Völund*. 37; andvanr *H. Hund. I*, 5; en *H. Hjörv*. 8; fvndo *Völund*. S. 163a. Undertiden kan man være i Tvil, om Stregen betegner m eller n: morgö betegner i *Vaf*. 38 morgom, men i *H. Hund. II*, 30 sikkert morgon, og paa sidste Maade bør man vist ogsaa forstaa det i *H. Hund. II*, 12, se Tillæg; i *Sig. III*, 37 maa hvorfö læses som hvorfon, ikke som hvorfom. Ikke sjælden er horizontal Streg sat over en Vokal, hvor nøiagtigere skulde skrives dobbelt m eller dobbelt n, men jeg har aldrig gjengivet Stregen ved dobbelt m eller dobbelt n uden udtrykkelig Bemærkning; saaledes frā *Völund*. 18 = fränn.

^ω over Linjen betegner enten ra eller va, samt ar to Gange i Ordet var.

En Kröl eller Hage ⁵ over Linjen bruges først og fremst som Forkortningstegn for er; ogsaa hvor nøiagtigere skulde skrives er: jeg har da for Tydeligheds Skyld skrevet cursiv er f. Eks. vgrir Lok. 54, da e oftest bruges, hvor Ordet skrives helt ud (saaledes netop i Lok. 54 vgrir); paa samme Maade har jeg gjengivet Tegnet i *H. Hund. II*, 17: mqr, ligesom Hskr. har mqr i *V*. 18; i *Guðr*. hv. 7: feþpi. Ogsaa bruges dette Forkortningstegn uden r efter, hvor nøiagtig skulde skrives err, saaledes i *verra Háv*. 11; i Ordet hverr ofte (10 Gange), dog skrives dette Ord ligeledes ganske almindelig hverr, én Gang (*Háv*. 18) hverr; Forskjellen er altsaa kun graphisk. I Udlyden ved ubetonet Stavelse har jeg gjengivet dette Forkortningstegn ved ir, ikke ved er, da Hskr. oftest har ir, hvor der skrives fuldt ud. I enkelte Tilfælde bruges denne Kröl over Linjen til at betegne r, saaledes ofte i er, ero, hvor Tegnet ingen Misforstaaelse kan volde, samt én Gang i strengt *H. Hjörv*. S. 171a; sjælden bruges det for r i Udlyden efter Konsonant, hvor det let kan forvilde: saaledes bör det forstaaes i grindr *Háv*. 78 (jfr. Tillæg); dreckr *Háv*. 137 (jfr. Tillæg); þyrstr Lok. 6; ligesaa er vel com⁵ *Vaf*. 7 = kómr (*Indic.*). Ogsaa kan dette Forkortningstegn i sidste Stavelse bruges for ar i et Ord, som ofte gjentages og ved hvilket Udfyldningen forstaaer sig af sig selv: saaledes i iotnar *Alv*. 16; svmar 2 Gange *Fáfn*. 13 (i samme Linje skrevet fuldt ud svmar); Qlrvnar *Sigrdr*. 7, hvor det er feilagtigt at opløse Qlrvnir; ofte i Navnet gvsnar o. s. v. Ligeledes bruges Kröl over Linjen som Forkortningstegn for andre Slutningsstavelser, hvori r forekommer efter en Vokal, naar Udfyldningen forstaaer sig af sig selv, saaledes for vrþr i *Sigrþr* S. 204a, L. 5 og oftere.

Forkortningstegnet ^ω over Linjen har jeg oftest gjengivet ved vr. Det bruges mest i Endestavelser, saaledes hvert Öieblik i Navnet Sigurðr; ligeledes i *Casus obliqui* af bróðir, dóttir, faðir, móðir, systir; disse har jeg 26 Gange fundet

skrevne fuldt ud med vr (ur), men kun 7 Gange med or; videre i Ordene fjöturr, som skrives fuldt ud fotvr Háv. 149, fotvrs Völund. 24, og jöfurr, som i Acc. skrives iofvr H. Hund. II, 16; undertiden bruges dette Forkortningstegn i Nom. Acc. pl. af Femininer paa a, hvor or er det sædvanlige, naar Ordet skrives fuldt ud: beitor Hým. 17 (2 Gange); igðor Fáfn. S. 225b; her har jeg ikke været consequent i Gjengivelsen. Sjølden bruges Tegnet i Stammestavelser og betegner da regelret vr (ur), saaledes i þvr. Þrym. 25. 30. 31, forkortet for þvrsa; i spurði Skirn. S. 96b. Samme Forkortningstegn er brugt i spurð Háv. 80 (jfr. Anm.), sporia Grip. 8, hvilket vel snarest kun er graphisk forskjelligt fra spyrr, spyria; ogsaa i spur Sigrðr. S. 228, hvor man kan være i Tvil, om det betyder spurði eller spyrr. Endelig finde vi det i det vanskelige aborwo (en liden Prik under h, der mulig har Betydning) Fáfn. 5, hvor det, som jeg nu tror, neppe tør opløses or eller rv, da vi i R intet Eksempel har paa en saadan Brug i Stammestavelser.

Horizontal Streg over q betegner ve; for Tydeligheds Skyld har jeg gjengivet den ved vq i at qþō H. Hjörv. 7 og qmi Atlam. 2.

Endnu skal tilføies noget om enkelte Ord, som ofte eller altid skrives forkortet i Skindbogen.

Ordet for „eller“ skrives oftest eþ', ogsaa eþ' H. Hjörv. 27; eþ Skirn. 31; Grip. 22; eð Háv. 86; dette har jeg gjengivet ved eþa, eþa, eða, ti R har eþa Háv. 136; Hamð. 22; eða Háv. 67; H. Hund. II, 38; eða Lok. 7; derimod er ingensteds skrevet eþr, eðr.

eigi skrives fuldt ud Grip. 47, og derefter er den forkortede Skrivemaade eġ, eġ opløst.

I R er skrevet fuldt ud fyr Vspá 1; Vspá 36; Grim. 22; H. Hund. II, 8; Sinf. S. 203a, dog paa intet af disse Steder med Prik over y; þyr Lok. 14, L. 1 skrevet feil for fyr; f'yr Atlakv. 41 med dobbelt Betegnelse for yr; derimod f'yr (Stregen over v usikker) blot Alv. 25. Naar Ordet, hvilket er almindeligst, skrives f'v eller (i Hårb. 1) f, saa bør altsaa dette opløses fyr, ikke fvr, saameget mere som v over Linjen ellers i R kan betegne y med r foran (se S. X f.). Paa samme Maade er i andre gamle Hskrr., f. Eks. Morkinskinna, Ordet snart skrevet f'v, snart fuldt ud f'yr. R har ogsaa den længere Form fyrir Háv. 56; fyrir Grimm. 54; Skirn. 34; Lok. 15; H. Hund. II, 2; H. Hund. II, 19; Atlam. 64. Det er feilagtigt, naar det i Munchs Udgave S. XIV siges, at der i R gjøres den Forskjel, at fyr bruges, naar Ordet staa som Præposition foran det deraf styrede Ord, men derimod fyrir, naar det kommer efter samme eller staa absolut: paa den ene Side kan fyr bruges ogsaa, naar det kommer efter det styrede Ord eller staa absolut, og paa den anden Side kan fyrir staa som Præposition foran det deraf styrede Ord.

Dativ af hann skrives oftest h'ō, i Háv. 44 h'ōm; dette er opløst i Overensstemmelse med Skrivemaaden hanom Vspá 41; Fáfn. 33; Brot af Sig. 17; hānom Hým. 11; Atlam. 89.

heimi er ofte skrevet hei; ligeledes synes heiō H. Hund. I, 46 at skulle betegne heimom.

h. kan baade betegne hēt, som Völund. S. 163a, L. 3, og heitir, sammesteds L. 9; i Alv. 18 bør det opløses heita, hvilken Form er skreven fuldt ud i V. 17.

Ordet for „Himmel“ skrives i Nomin. him Vspá 3; Vspá 50; Vaf. 21; Alv. 11; Oddr. 17, ligesom i Accus. og som første Sammensætningsled; i Nom. himi Vaf. 20; Alv. 12. Derfor burde kanske Ordet ogsaa i Nomin. skrives fuldt ud himin, ikke, som jeg i Alv. har gjort, himinn; i Nyisl. heder dette Ord ligeledes himin i Nomin., medens inn ellers bruges hvor det bør staa, som i drottinn, heiðinn (Gislason Forml. S. 33). Dog finder man i R ogsaa komi

f. Eks. *Vaf. 6* i Nom. sg. masc., *opi H. Hund. II, S. 196b* i Nom. og lignende Skrivemaader.

höfuð skrives almindelig *haf* eller *hof*, *jofr. hafþs Háv. 73*, men fuldt ud *hofvþit Hárð. 15*; *harlvps Sig. II, 6*; derefter er den forkortede Skrivemaade opløst.

Jeg har fuldt ud skrevet *konvgr*, da Skrivemaaden *vngr* ved denne Aftedningsendelse er meget hyppigere i R end *ongr*; Ordet skrives i R altid forkortet: *k'r, k'gr, k'*, eller paa lignende Maade.

Genitiv af land forkortet *l'z Sigdr. S. 227*; *Guðr. I, 6 (to Gange)*; *ld'z H. Hund. II, S. 194a*; fuldt ud baade *lanz H. Hjörv. S. 172*; *Atlakv. 32*, og *landz Guðr. II, 22, jofr. bandz Atlam 90*.

Ordet *maðr* skrives ofte forkortet paa forskjellige Maader, navnlig i Ental ved Anvendelse af Runen Υ ; men da der ingen Vanskelighed er ved Opløsningen af Forkortningen, skal jeg ikke nærmere gaa ind herpaa.

með skrives ofte forkortet *m*; ogsaa *m. Alv. 24, 1*; *30, 1*; *m. Alv. 32, 1*; men ogsaa ofte *mp'*, og fuldt ud *meþ Vaf. 15, 6*; *Þrym. 13*; *Meþ Skirn. 31*; með *Grim. S. 75a*; *Með Guðr. kv. S. 311a* (ligesom der skrives baade *Meþal* og *Meðal*).

ml'a kan skrives for *mæla*, ligesaa *ml'tir* for *mæltir*, dog ogsaa *ml'a* for *mæлта*, *ml'i*, *ml'* og *m.* for *mælti*. Fuldt ud skrives oftest *mæla*, dog ogsaa flere Gange *mela*.

13 Gange har jeg fundet skrevet helt ud oc (*jofr. Avc Háv. 98*), kun én Gang ok *Vaf. 51*, hvor der først synes at have været skrevet *uk* og hvor Teksten i R er forvansket. Oftest ζ , hvilket jeg har opløst: oc.

siðan skrives jævnlig *siþ'*, hvilket ogsaa kan opløses *siþr = siðr*, se f. Eks. Lok. 10, 12; dette kan vække Tvil, *jfr. Anm. til Sig. III, 28*.

Forkortet skrives *sl', scl't, sl'o, scl'o, sl'm, o. s. v.*; fuldt ud *scal, scolo, o. s. v.*, én Gang *scarlvþ Atlam. 39*, hvor jeg med urette har indsat *scvlþ*.

Ordet for „*Sön*“ skrives ofte forkortet *s.* og i Flertal *ss.*; hvor det skrives fuldt ud, har det i Nom. sg. bestandig beholdt *r* i Vers, saa at det skrives *sonr, sonr, én Gang sonr Hým. 11*; ligesaa har det i Prosa flere Gange beholdt *r*: *Skirn. S. 90a*; *Lok. S. 122b*; (*sonar Sig. II, S. 212a*;) men én Gang i Prosa: *viðarr son opins Lok. S. 113b*, hvor altsaa Fadersnavnet staar ved Siden. Hoor *s.* skal forstaas som Nom. sg., har jeg i Vers opløst det *sonr*, i Prosa *son*.

Gen. og Dat. sg. samt Gen. pl. af *sá, sú, þat* er aldrig skrevet fuldt ud i R, men forkortet 1) *p'ar, p'rar, þ'rar*; 2) *p'ri, þ'rē, þ're*; 3) *p'a, þ'ra, þ'ra*. Jeg har feilagtig gjengivet disse Former ved 1) *þeirrar, þeirrar*; 2) *þeirri, þeirre*; 3) *þeirra, þeirra*. Jeg burde have skrevet *þeirar, þeiri, þeire, þeirra*, ti i R skrives altid én *r* mellem to Vokaler i Gen. pl. af Adjectiver og i Komparativ: *fára, grára, nyra, hēri, meiri*. Og naar *p'r, þ'r* betegner *þeir*, saa betegner *p'ra, þ'ra* *þeirra*; Skrivemaaden *p'a* for *þeirra* kan sammenlignes med *m'a* for *meira* *Atlam. 95*.

I Flertal af Præter. Indic. af *vera* har jeg mærket mig, at der i 3dje Person 8 Gange er skrevet *voro*, 1 Gang *vóro*, 2 Gange *varo*, 1 Gang *oro*; i 1ste Person 1 Gang *vorom*, 1 Gang *vorvm*, 1 Gang *vorom*, 5 Gange *varom*; endelig er 1 Gang skrevet *várvmc*. Oftest skrives forkortet $\overset{\circ}{v}$, hvilket jeg har opløst *váro*, men snarere burde have opløst *voro*; i *Völund. 6, L. 5* hvor $\overset{\circ}{v}$ er feilagtigt for *foro*, maa vi forudsætte en Skrivemaade *voro*. Paa lignende Maade skrives i R *qomo, qvamo* og *komo*; *qoþvz, qvþo* og *koþo*.

Der skrives mangfoldige Gange fuldt ud baade *við* og *viþ*, enkelte Gange *við*; oftest forkortet \downarrow .

For at betegne at et Ord eller en Bogstav skal gaa ud som feilagtig, har

Skriveren sat Prik eller Prikke derunder. Af og til er ogsaa noget, som først feilagtig var skrevet, udraderet. Dog er det ikke sjælden vanskeligt at skjelne mellem hvad der er udraderet og udslidt, ligesom der er flere Eksempler paa, at Ord eller Bogstaver, som staa med rette, uden Grund ere udraderede.

For at give en Forestilling om Bogstavformerne i R meddeles bag i denne Udgave efter Antiq. Russes 1ste Bd., Pl. I, et Facsimile af de 6 nederste Linjer paa fol. 33b (Guðr. I, V. 9—12). I nederste Linje er i dette indkommet den Feil, at Prik mangler over t i þot.

Denne Skindbog giver os ikke en Optegnelse af Kvæder umiddelbart efter mundtlig Meddelelse, men en Afskrift af et ældre Haandskrift; ti kun paa denne Maaile kan mange af de deri forekommende Feil forklares. Sammenlign siden om A. Derimod er det tvilsomt, om R er Afskrift efter et eneste ældre Haandskrift af samme Omfang, eller om det grunder sig paa én Hovedkilde, men ved Siden deraf enkelte Stykker fra andre ældre Haandskrifter ere optagne. For den sidste Mening taler, om end ikke afgjørende, den i R meddelte Tekst af Helg. Hund. II. Ti efter at her Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle er omtalt paa det Punkt i Fortællingen, hvor den hører hjemme, med Henvisning til det første Digt om Helge og med Anførsel af et Vers, der væsentlig overensstemmende findes i dette Digt, saa indskydes siden, efter at Hodbrodds Død er meddelt, 6 Vers, der meddele Samtalen mellem Gudmund og Sinfjotle i en anden, fra Helg. Hund. I mer forskjellig Form (se S. 195). Her er utvilsomt forskjellige Kilder benyttede, om end ikke nødvendig først af den, der har skrevet R.

*Bogen blev af Brynjólfr Sveinsson, der 1639 var bleven Biskop i Skálaholt, funden paa Island, ikke mange Aar efter hans Tiltrædelse¹⁾. At det netop var i 1643, har man vel sluttet deraf, at Bispnen selv nederst paa første Side har skrevet dette Aarstal med sit Navnemærke \perp (d. e. *lupus loricatus*) foran. Men vi faa ikke vide, hvor, hos hvem og hvorledes Bogen blev funden. Brynjólfr lod den afskrive af Jón i Oddgeirshólum paa Pergament og tilføiede selv paa denne Afskrift Tittelen: Edda Sæmundi multiscii, som er bleven almindelig. Afskriften fik siden Torfæus²⁾; den synes nu at være tabt. Bispnen nedsendte*

¹⁾ Stephanius, *Notæ uberiores in historiam Danicam Saxonis Grammatici* (Sorae 1645) p. 93: „doctet utraque Edda, & illa genuina Rhythmica Sæmundi Sigfusoni, vulgo Froda, vel Polyhistoris dicti, quam non ita diu è latebris eruisse præ se fert M. Brynolfus Suenonius; & vulgatio Snorronis Sturlonij.“

²⁾ Se Arne Magnussen i *Edda Sæmund. ed. AM. I, p. VII; Catalog over Torfæus's Hskrr. med Arnes Haand* (Cod. AM. 435b. 4°, p. 44). *Guðbr. Vigfússon formoder, at denne Afskrift brændte i 1728.*

til Kjøbenhavn, sandsynlig som Foræring til Kong Frederik den Tredje, den gamle Skindbog, der blev indlemmet i det kongelige Bibliothek¹). Torfæus har nederst paa fol. 32b skrevet her vantar vid heilræde Brynhildar * (tætved er udraderet noget, som syntes skrevet med lidt ældre Haand); og øverst paa fol. 33a har han skrevet * λογος κεφαλος. Øverst paa første Side af det næstsidste af de 8 tomme Blade staar med ny Haand: her vantar micit i.

Et Brudstykke af et Haandskrift, der har indeholdt samme Digtsamling i en noget forskjellig Form, foreligger i den paa Island skrevne Membran No. 748. 4° i den arnamagnæanske Samling paa Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn, her i Udgiven betegnet ved A. Arne fik Bogen fra Bær i Flóa paa Sønderlandet. Kun de 6 første Blade høre til Digtsamlingen.

Ligesom i R er her overalt skrevet fortløbende. Begyndelsen af et nyt Digt er betegnet ved rød Overskrift og stor rød Initial; Begyndelsen af et nyt Vers ved stor sort Initial. Der er 29 Linjer eller deromkring paa Siden. Begyndelsen af Skindbogen mangler; det første levnede Blad begynder inde i Hárbarðsljóð med Ordene miña værka þv ær allir menn of sæ. (V. 19, L. 7).

Haandskriftet indeholder Hárbarðsljóð fra nysanferte Ord af fol. 1a—fol. 1b, L. 17 (Udg. S. 99, sidste Linje—S. 104).

balldrs drømar 1b, 18—2a, 11 (Udg. S. 135—138).

Skirnir mal 2a, 11—2b nederst (Udg. S. 90—S. 94, V. 27, L. 8). De sidste Ord paa fol. 2b er eñ frani ormr með firvm. Efter dette Blad er Lacune, hvorved Slutningen af Skirnismál er tabt.

Det følgende levnede Blad begynder inde i Vafþrúðnismál med Ordene æði dvgür (V. 20, L. 2), og dette Digt er bevaret til Enden: 3a—3b, 10* (Udg. S. 67—74). Derpaa følger

fra hræðvngi konvngi 3b, 9*—4a, 16 (Udg. S. 75—S. 76b, L. 39).

grimmis mal 4a, 17—5b, 6* (Udg. S. 76b, V. 1—S. 88).

hymis kviða 5b, 6*—6b, 4* (Udg. S. 105—112).

fra niðaði konvngi: de tre nederste Linjer paa fol. 6b (Udg. S. 163a).

Efter fol. 6b er igjen Lacune, hvorved vi har tabt alt, hvad Skindbogen foruden det nævnte har indeholdt af Digtsamlingen.

Den største Del af Haandskriftets øvrige Indhold vedkommer Snorra Edda og er trykt i den AM. Udgive af SnE. II, p. 397—494. Deraf at Haandskriftet nederst paa fol. 6b har Begyndelsen af den prosaiske Indledning til Völundarkviða, maa vi slutte, at det ogsaa har indeholdt heroiske Digte, og da vel rimelig tildels de samme

¹) Edda Sæm. ed. AM. I, p. VIII.

som **R**. Da det ikke er sandsynligt, at en hel Række af Gudekvæder har fulgt efter *Völundarkviða*, saa tør vi ogsaa slutte, at de indbyrdes sammenhørende to Blade 1—2 af **A** med rette stilles foran fol. 3—6, der ligeledes indbyrdes høre sammen.

Dette Haandskrift maa være noget yngre end **R** og er rimelig skrevet i Begyndelsen af 14de Aarhundred¹). Det er i Udgaven lagt til Grund ved *Vegtamskviða* eller *Baldrs draumar*; ved de øvrige Digte er det benyttet saaledes, at jeg derfra har optaget i Teksten de Læsemaader, som jeg holdt for rettere eller alderdommeligere end de, der fandtes i **R**. I Anmærkningerne ere alle andre Afvigelser fra **R** anførte med Undtagelse af de blot og bart orthographiske; dog ere ogsaa saadanne nævnte, naar jeg troede, at de mulig kunde have nogen Betydning for Tekstkritiken. Om de Regler, efter hvilke Stykker af dette Hskr., ligesom af de i det følgende nævnte *Skindbøger*, ere aftrykte, henvises til hvad ovenfor er sagt ved **R**.

Skrivemaaden i *Skindbogen* vil man kunne sé af Aftrykket af *Vegtamskviða* og af de i Anmærkningerne fra dette Hskr. anførte Ordformer, samt af *Sn.E. II, 397—494*; jeg holder det for unødvendigt at omtale den nærmere. Det kan her nævnes, at *Krøllen* s over Linjen efter en Konsonant i Slutningen af et Ord kan betegne r: þytr *Grím. 21*; dʷpr o: drýpr *Grím. 26*; vinr *Hým. 6*; rimelig ogsaa þvndr *Grím. 21*; herpaa var jeg i *Anm. til disse Steder* endnu ikke bleven opmærksom.

A har i det hele yngre Sprogformer end **R**; jeg skal nævne endel spredte Eksempler: v, vm er det almindelige i Endelser, o, om sjældent; œ er blevet til æ (e, è); Stammevokalen i søkkvask, gløgg betegnes ved o. Der skrives igægnvm, frerinn, gerva, ikke igognom, frørinn, gorva; dyra, dyrvm, ikke dvra, dvrom; gvði *Grím. 38*, dog goði i 39; giqrívm *Hým. 6*, giqrr *Hým. 38*; bæar *Hým. 26. 27*, dog ogsaa bæia *Grím. S. 75b*; iovm *Grím. 30*, ikke iom; son *Grím. 2, Hým. 11*, vin *Hým. 26*, hvor **R** har bevaret *Nominativsmærket*; rvndit *Hým. 32* for hrundit; þer *Hým. 38* for er; var *Skírn. 17* for ór, varv *Hým. 33* for óro; líkr *Hým. 2* for glikr. Í er den almindelige Skrivemaade for *Præpositionen*, fyrir *Hým. 88*. þoktv *Grím. 6*, þaktr *Grím. 15*, søktiz *Hým. 24* med t, ikke med þ; Fíavld *Vaf. 44*, öldr *Hým. 39*, dæmdag *Hárþ. 30*, vndi *Hárþ. 30* med d, ikke med þ eller ð. Ogsaa hvor **R** har bevaret *Endelserne* omc, azc, har **A** vmz (umz), az. Det enklitiske ek har **A** sjældnere bevaret end **R**, saaledes har **A** gladda æc *Hárþ. 30*; barða æc *Hárþ. 36*; fræistaða *Vaf. 44*; vera *Grím. 1*; var *Grím.*

¹) *neppe tidligere. „seculo XIV. ineunte vel antea exaratum“ Sn.E. ed. AM. I. p. VIII.*

50. *Hárb.* 40; hafða *Hárb.* 39, hvor **R** har gladdac, barþac, freist-
 aþac, berac, varc, hafdac; dog *Grím.* 52 sagðac **A** = sagða **R**.
A skriver dæilldag *Vaf.* 55; dæindag *Hárb.* 30, hvor **R** har deildac,
 dõmpac, dog *Hárb.* 23 varðak **A** = bardag **R**, *Hárb.* 24 fylgdag
AR, *Hárb.* 24 sættak **A** = sættac **R**. I *Skírn.* 20 skriver **A**
 m ænkis, **R** manzcis; *Skírn.* 24 **A** manz ænskis, **R** manzcis.

Men naar vi sé bort fra Sprogformernes Ælde, maa begge
Haandskrifter siges at være væsentlig lige gode; i de enkelte Til-
fælde, hvor de afvige fra hinanden, har snart det ene, snart det
andet bevaret det ægte og oprindelige. Vi har i R og i A ikke
indbyrdes uafhængige Optegnelser af to forskjellige Mænd, der
hver for sig nedskrev Digtene, som de havde hørt dem i Folke-
munde; men begge Haandskrifter stamme utvilsomt (for de Dig-
tes Vedkommende, som findes baade i det ene og det andet) fra
én og samme skriftlige Kilde, dog ikke umiddelbart, men gennem
flere Mellemled. Tilstrækkeligt Vidnesbyrd herom give allerede de
saagodtsom ordret overensstemmende prosaiske Stykker i flere
Digte (Grímn., Skírn., Völund.). Men det er ogsaa tydeligt af
andre Omstændigheder: de følges ofte ad ved tilfældig Omskift-
ning i Skrivemaaden, saaledes har i Grím. 45 begge i L. 6 ægis,
i L. 7 ægis; i Hárb. 24 begge i L. 2 fylgdag, i L. 4 sættac R,
ligesom sættak A; Hárb. 48, L. 3 begge mvntv, men Hým. 26
Mvndo R, Mvndv A. De have mange Feil tilfælles, hvoraf nogle
ikke vel kan forklares uden som Afskriverfeil; saaledes synes paa
følgende Steder, hvor begge Hskr. stemme overens, Teksten feil-
agtig: Vaf. 27, L. 4—6 mangler; Vaf. 31, L. 4—6 mangler;
Vaf. 34, L. 2 f. d. e. fróðan for svinnan; Grím. 17, L. 6 oc for
at; Grím. 18, L. 6 vito (vity) hvat for vito við hvat; Skírn. 1,
L. 1—2 Stavrim mangler; Skírn. 7, L. 2 ænn manni A, en man
R for manni; Skírn. 12, L. 3 mangler; Hárb. 22, L. 4 og 36
mangler þá; Hárb. 44, L. 3 skægvn A, scogom R for haugum;
Hárb. 45, L. 3 scoga R, skoga A for hauga. Ved gjentagen Af-
skrivning ere dog flere Afvigelser fremkomne, til hvilke vi ikke
altid kan paavise Anledningen; vi sé saaledes, at Digtene Række-
følge tildels er forskjellig i de to Hskrr., uden at vi kan slutte,
i hvilken Orden de har fulgt paa hinanden i Stammehskr. Da
Völundarkviða i A følger umiddelbart efter Hýmiskviða, saa maa
Lokasenna enten aldeles have manglet i dette Hskr. eller ogsaa
den prosaiske Indledning have havt nogen anden Form end i R,
ti Ordene sem nú er sagt (L. 4) kan kun staa, naar Hým. er det
umiddelbart foranstaaende Digt. Jeg finder ikke noget Spor til,
at Teksten i A ved de Digte, som ogsaa findes i R, foruden den
for begge disse Hskrr. fælles Kilde skulde forudsætte ved Siden

deraf Benyttelsen af et andet ældre Hskr. (ti af Linjen ænn brimír sverða S. 85b kan dette ikke med Sikkerhed sluttes); men Baldrs draumar er vel hentet fra en anden Kilde, ti havde dette Digt staaet i Stammehskr. for R og A, saa vilde det neppe mangle i R.

Disse to Skindbøger ere de to eneste bevarede Haandskrifter, ældre end 17de Aarhundrede, der indeholde en Samling af de mythisk-heroiske Kvæder, som her udgives; dog give andre gamle Skrifter, som senere skal omtales, Kundskab om andre lignende Samlinger eller om andre Recensioher af samme Samling. Et af de forhen nævnte Digte findes alene for sig fuldstændig afskrevet i et gammelt Haandskrift.

Af Völuspá er der nemlig en Afskrift, som er trykt her i Udgaven S. 19—26, i det Stykke af Hauksbók, som findes i den Arnamagnæanske Samling No. 544, 4°; denne Afskrift ligesom Hauksbók idethele har jeg betegnet ved H. Om dette mærkelige Haandskrift gives udførlig Underretning af P. A. Munch i Ann. f. nord. Oldk. 1847, navnlig S. 180—198; af Jón Sigurðsson i Antiq. Tskr. 1846—1848, S. 108—115; af Guðbrandr Vigfússon. i Biskupa ss. I, S. XI—XIX, og af Jón Þorkelsson i Fortalen til Nokkur blöð úr Hauksbók, Reykjavík 1865. Af de gennem disse Afhandlinger meddelte Oplysninger skal her fremhæves, at Haandskriftet, som for største Delen er skrevet med Hauk Erlendssøns egen Haand, er kommet fra Vestfjordene: Arngrímur Jónsson fik Bogen fra Ógr i Ísafjardarsýsla; vest i Island synes ogsaa Hauk selv og Teit Paalssøn, der i 14de Aarhundred eiede Bogen, at have boet. Afskriften af Völuspá er 7de Stykke af Skindbogens Indhold, som Arne Magnussøn opregner det (6te Stykke er Delineatio urbis Hierosolymorum); den er ikke skreven med Hauks egen Haand, men af en anden Islænding, efter Jón Sigurðsson neppe senere end 1330. Afskriften indtager omtrent 2½ Side; den begynder med tredje Linje paa Siden; gammel Overskrift mangler. Paa samme Side staa øverst to Linjer, som Jón Sigurðsson har læst saaledes: þar ... sionvm ok rioða með keflit allt ok rist krossin með keflis endanvm ok vigðu síðan | ser (?) g.. gv in nomine patris. Han bemærker derom: „Hvortil denne Stump hører, véd jeg ikke. I Cod. AM. 281. 4° [hvori findes Stykker afskrevne efter Hauksbók paa en Tid, da denne var fuldstændigere end nu] finder jeg det ikke; det lader kun til at der berettes om nogle Indvielses-Ceremonier. Altsaa maa vel næste Blad foran Völuspá være tabt.“

Pergamentet er paa de tre Sider i H, hvor Völuspá er afskreven, meget slidt og mørkt, saa at mange Bogstaver og hele

Ord i Afskriften nu ere meget vanskelige at læse eller endog ulæselige. Jeg har søgt nøiagtig at angive, hvad der er tvilsomt, men det tør vel være, at gjentaget Eftersyn af skarpe og øvede Øine ogsaa paa andre Steder vil kunne rette min Læsning. Navnlig er det meste af de 3 nederste Linjer paa anden Side saagodt-som ulæseligt. Bag i Ud-gaven meddeles en Kopi af de 4 nederste Linjer (46, 7 fra friggjar. 47. 48. 49), i hvilken Originalens Bredder gjengives, saa at man kan se, hvor stort Rum det, som nu er ulæseligt, har indtaget; derimod gjer denne Kopi ikke Krav paa nøiagtig at gjengive Bogstavformerne i H.

Der er mange og væsentlige Forskjelligheder mellem de to Afskrifter, vi har af Völuspá som Helhed; hver af dem har bevaret mange ægte Stropher, Linjer og enkelte Udtryk, som i den anden ere tabte eller forvaskede; ogsaa i Versenes Rækkefølge afvige de meget fra hinanden. Dette vil man tydelig se ved følgende Sammenligning, i hvilken jeg oftere ikke har taget Hensyn til den forskjellige Inddeling af Stropherne.

R	H	R	H
Strophe	Strophe	Strophe	Strophe
1—20	1—21	43	31
21—25	26—29	44	37—38
26—28	22—24	45	39—40, 1—4
29—34	mangler	46—48	42—44
35, 1—4	mangler	49	41
35, 5—8	30, 5—8	50—51	45—46
36	mangler	52	mangler
37—38	34—35	53	jfr. 48—49
39—40	25	54—61	50—57
41—42	32—33	62	59

Særlig mærkes, at R 7, 3—4; 15, 9—10 mangle i H.

Derimod mangle H 7, 3—4; 11, 5—6; 13, 5—8; 30, 1—4; 36; 38, 3—4; 40, 5—8; 47; 48, 1—4 (bortsét fra andre Afvigelser i denne Strophe); 53, 5—6; 58 i R.

Paa enkelte Steder har de to Afskrifter Udtryk, der svare til hinanden i Mening, men som i Lyd og Træk gaa vidt fra hinanden; jvfr. saaledes 40, 1 Austr sat R med Austr býr H; 44, 5—6 fjölð veit hon frœða, fram sé ek lengra R med: framn sé ek lengr, fjölð kann ek segja H; 56, 3—4: gengr Óðins sonr við úlf (skulde hede orm) vega R med: man (?) Óðins sun ormi mæta H.

Disse store Forskjelligheder synes at vise, at de to Afskrifter udspringe fra forskjellig Tradition, og ikke stamme fra samme skriftlige Kilde. Dog ere Afskrifterne i R og H nærmere beslægtede med hinanden end de hver for sig ere med de Afskrifter

af enkelte Vers af *Völuspá*, som foreligge i 3 Hskrr. af *Snorra-Edda* (se om disse nedenfor). *Herpaa skal anføres nogle Eksempler, hvorved Tallene have Hensyn til den først trykte Tekst af Völuspá og „a“ betegner RH, „b“ Afskrifterne af Sn.E. 3, 2. a. þar er Ýmir bygdí; b. þat (þar U) er ekki var. 5. a. L. 9—10 foran L. 7—8. b. L. 7—8 foran L. 9—10. 12, 7. a. Reginn. b. Rekkr. 13, 4. Hanarr. b. Hár eller Hárr. 15, 2. a. Dólgþrasir. b. Dólgþvari. 15, 3. a. Haugspori. b. Hugstari. 15, 4. hlevangr R; hlevargr H. b. hleðiolfr rW; hleiþolfr U. 15, 5—6 kun i b; mangler i a. 16, 3. a. Fjalarr. b. Falr. 19, 3. a. ausinn. b. heilagr. 38, 1. a. sa hon R; sier hon H. b. veit ek. 39, 1. a. Sá (Ser H) hon þar. b. Skulu þar. 39, 7. a. sýg R; savg H. b. kvelr. 57, 1. a. ter sortna. b. mun sortna. 64, 1. a. sér hon. b. veit ek; det samme Forhold i 55. 56. Herimod kan ikke Enkelt-heder veie op, som at i 11, 9 W ligesom RH har Ái, medens rU har Óinn, der maa være det rette, da Ái siden nævnes; at H i 40, 1 har býr ligesom Codd. af Sn.E., medens R har sat; at H og Codd. af Sn.E. i 50, 7 har niðfölr, R neffölr. Navnlig maa det mærkes, at R og H har endel Feil tilføelles; saaledes i 11, 9 Ái for Óinn; 13, 4 Hanarr for Hannarr; 13, 10 Eikinskjaldi, der rimelig er feilagtigt; 15, 5—6 mangler i begge; 17, 1 þriar for þrir; 24, 7 vigspá for vigská; enkelte af disse Feil kan være indkomne allerede ved Digtets mundtlige Forplantning; men andre, især þriar for þrir, synes at give et Vink om, at uagtet de to Afskrifters Tekster i det væsentlige grunde sig paa to forskjellige, om end beslægtede, Optegnelser efter mundtlig Tradition, saa er dog ved Siden heraf i den ene af dem benyttet en Optegnelse, der har stammet fra samme skriftlige Kilde som den anden Afskrift.*

Et Par Kvæder, der maa siges at være ensartede med de i den gamle Samling optagne og som derfor nyere Afskrivere og Udgivere med rette har forenet med disse i én Samling, findes alene for sig afskrevne i gamle Skindbøger:

Rígsþula (Navnet Rígsmaal bør forkastes, se Tillæg til Digtet) findes paa et Blad i Cod. AM. 242 fol. Denne Skindbog, der i Udg. er mærket ved W, codex Wormianus, Orms-Edda, eides tidligere af Arngrímr Jónsson, der gav den til Ole Worm (Catal. codd. perg. quos . . . possidet Arnas Magnæus, cod. AM. Nr. 435 a. 4°. vita Sæmundi i Edda Sæm. ed. AM. I, XVI). Haandskriftet, hvori der er mange Lacuner, vedkommer foreøvrigt *Snorra Edda*; det er, ligesom alle Hskrr., efter hvilke Digtene i den saakaldte *Sæmundar Edda* ere udgivne, skrevet af en Islænding og er rimelig fra Midten af 14de Aarh. (Sn.E. ed. AM. II, p. VI). Digtet (Udg. S. 141—149) begynder øverst paa Siden uden Overskrift; det strækker sig over begge Bladets Sider, saa at

ogsaa anden Side er fuldt beskreven, og intet tyder paa, at Digtet der er sluttet. Følgende Blad mangler nu, og paa dette har Digtet sikkert været fortsat; ligesaa mangler nærmest forudgaaende Blad. Vi har i dette Hskr. ikke første Optegnelse af Rígsþula efter mundtlig Tradition, men Afskrift efter et ældre Hskr.; dette viser f. Eks. Skrivfeilene i V. 39. Ligeledes ere alle i det følgende nævnte Digte kun bevarede i Afskrifter efter ældre Haandskrifter.

Hyndluljóð (Udg. S. 152—162) er skrevet i Flateyjarbók, No. 1005 fol. i det kgl. Bibl. i Kjøbenhavn gl. Samling. Haandskriftet er her betegnet ved F; da Fortalen til den fuldstændige Udgave af det endnu ikke er kommen, henvises midlertidig til Müllers Beskrivelse i Sagabibl. III, 437—449. F, som af Biskop Brynjolv blev erhvervet fra Flatey i Breiðfjörðr, er skreven fra 1387—1395, for største Delen af Præsterne Jón Þórðarson og Magnús Þórhallsson; Hyndluljóð er afskrevet af den sidstnævnte og, da Digtet er tredje Stykke i Bogen og staar paa Spalte 4—5, maa det have været ved 1387. Digtet har rimelig fundet sin Plads i Hskr. paa Grund af sin Forbindelse med de som 7de Stykke optagne Slægtregistre (Flat. I, 24—26), i hvilke ligeledes de navnkundigste Kongætter føres op til Halvdan den gamle og hans 18 Senner (Keyser, Efterladte Skrifter I, 247).

Da R danner Grundlaget for nærværende Samling, har jeg ved Ordningen af de hidtil nævnte Digte i det hele holdt mig til den. I to Tilfælde var det nødvendigt at afvige fra den gamle Skindbog: at et af de Digte, hvori Thor optræder, Alvíssmál, stilles efter Kvædet om Volund, som dog maa kaldes en Heros, har vist ingen dybere Grund, og derved adsplittes ialfald det sammenhørende; og at Digtet om Helge Hjørvardsson bør staa foran første Digt om Helge Hundingsbane, er klart. Tillige har jeg, da det syntes ønskeligt at holde sammen de Digte, som herte til samme Hovedgruppe, ladet Vegtamskviða følge umiddelbart efter de i R bevarede Gudekvæder; og herefter er trykt Rígsþula og Hyndluljóð, da disse Digte føre over fra Gudesagnene til de heroiske Sagn. Hvis man ikke vilde binde sig til R, kunde man ordne Gudekvæderne paa forskjellige Maader efter forskellige Synspunkter. Først maatte ialfald stilles Völuspá, som omfattende den hele Mytheverden; da Spaadommen kvædes for Odin, kunde man derfra naturlig gaa over til de Digte, som nærmest ere knyttede til Odin: Hávamál, Vegtamskviða, Vafþrúðnismál, Grímnismál; herefter kunde følge Hárbarðsljóð, hvori Odin (som Haarbard) og Thor træde op imod hinanden; saa de Digte, der nærmest høre til Thorsmythen: Þrymskviða, Alvíssmál, Hýmis-

kviða, og *Lokasenna* (skjønt dette sidste fører den hele *Gudestok* frem); endelig et *Digt* fra *Frøysmythen*: *Skírnismál*.

Jeg har ligeledes beholdt i det hele uden *Forandring* de i *ubunden Stil* meddelte *Stykker* i *R*, uagtet de ofte mindre godt passe til *Digtene*; undertiden kan *Forvirringen* være forvoldt ved *Afskriverne*, som i de indledende *Stykker* foran *H. Hjörv.* og *Sigrdr.*, men *Feilen* maa andensteds rimelig hidrøre fra *Digtenes Samler*, saaledes i *Fortællingen* foran *Lokasenna* (se *Anm.*); i *Indledningen* til *Reginismál*, hvor det fortælles, at *Sigurd* kaarer sig *Hesten Grane*, uagtet *Gripisspá* er indsat foran, hvilket *Digt* lader *Sigurd* paa *Granes Ryg* komme til *Griper*.

Vort *Kjendskab* til mange af de *Kvæder* om *Guder* og *Heroer*, som ere optagne i den nævnte gamle *Samling*, betrygges og udvides ved *Snorra Edda* eller egentlig *Edda* uden nærmere *Bestemmelse*. De *Haandskrifter* af dette *Værk*, som vi her behøve at tage *Hensyn* til, ere følgende:

Codex regius, *Konungs-Edda*, No. 2367. 4°, paa det kgl. *Bibl.* i *Kjøbenhavn*, gl. *Samling*, her betegnet ved *r*; skreven rimelig i første *Halvdel* af 14de *Aarh.* og kjøbt af *Biskop Brynjolv* i *Skaalaholt* 1640.

Codex Wormianus, *W*; se *S. XXIV*.

Uppsala-Edda, her mærket *U*, skreven ved *Aar 1300*. *Skindbogen*, som fra først af *vistnok* eiedes af en af *Sturlungerne* og som længe bevaredes i *Borgefjorden*, blev af *Jón Rugmann* bragt til *Sverige* og kom siden i *Grev Magnus Gabriel de la Gardies Eie*; han gav den i 1669 til *Univ.-Bibl.* i *Upsala*. Det af *Indholdet*, som hører til *Edda*, er trykt i *Sn.E. ed. AM. II*, 250—396. Om *Bogen* se *Dipl. Isl. I*, 498 f.

Cod. AM. 748. 4°, *A*; omtalt *S. XIX ff*.

Cod. AM. 757 4°; et meget fillet og utydeligt *Brudstykke*, skrevet omkring *Midten* af 14de *Aarh.*, trykt i *Sn.E. II*, 501—572.

Cod. AM. 1eß fol., trykt i *Sn.E. II*, 573—627. *Skindbogen*, som *vistnok* har været i en af *Sturlungernes Eie*, er skreven i 1ste *Halvdel* af 14de *Aarh.*, efter 1310 (jfr. *Dipl. Isl. I*, 503 f.).

Orms-Eddu-brot, *Wb*, *Brudstykke*, nu kun paa 1½ *Blad*, fra omtrent samme *Tid* som *W* og bevaret sammen med dette *Hskr.*; trykt i *Sn.E. II*, 495—500.

I *Eddas første Afsnit*, *Gylfaginning*, der giver et *Omrids* af den *mythiske Verdenhistorie*, anføres *Stropher* af mange af de i den før omhandlede *Samling* optagne *Gudekvæder*; de indledes enten med *Nævnelser* af det enkelte *Kvædes Navn* (f. *Elks Svá segir i Völuspá*) eller af dens *Navn*, i hvis *Mund Strophen* er

lagt (f. Eks. Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfir við þann ás, er Loki heitir), eller med et aldeles ubestemt: Svá sem hér segir ell. lign. Der anføres af *Völuspá* 28 Stropher (dog ikke alle fuldstændig, én to Gange), en hel Del af *Vaffrúðnismál* og *Grímnismál*, enkelte af *Hávamál*, *Skírnismál* og *Lokasenna*. Kun én Strophe af et af de heroiske Digte (*Fáfnismál*) citeres; desuden én Strophe af „*Völuspá* hin skamma“, som vi gjenfinde i det i *Flatøbogen* optegnede *Hyndluljóð*, hvilken Omstændighed bestyrker, at man i nyere Tid har havt Ret i at feie dette Digt til de i den gamle Samling forenede *Gudekvæder*. Nøiagtig Paa-visning af disse Citater i *Gylfaginning* er given i *Anmærkningerne* til de enkelte Digte og Stropher. Ogsaa de i prosaisk Form meddelte Fortællinger i *Gylfag.* bør tages paa Raad med, naar vi helt igjennem skal søge at restituere *Kvædernes* ægte Form, ti disse Fortællinger grunde sig hovedsagelig paa *Vers*, og vi kan da ofte gjennem Ordene i den prosaiske Fremstilling skimte den Form, hvori et Digt eller en Strophe har været kjendt af *Snorre Sturlasson*; der synes nemlig ikke at være tilstrækkelig Grund til at forkaste *Udsagnet* i den kun omtrent 60 Aar efter *Snorres Død* skrevne *Uppsala-Edda* (*AM. Udg. II, 250*), at han har sammensat ogsaa *Gylfaginning*¹). Saaledes sé vi f. Eks. af den prosaiske Fortælling i *Sn.E. I, 62*, at *Snorre* har kjendt *Linjerne*: þeir er hörg ok hof hátimbruðu i *Vspá I, 7*; af *Sn.E. I, 72*, at han i *Vspá I, 20* har kjendt *Udtrykket* ör þeim sal (men ikke sæ). Ogsaa i *Prosafortællingen* finde vi én Strophe (15de) af *Fáfn.* benyttet.

I det andet Afsnit af *Edda*: *Skáldskaparmál*, som af de gamle énstemmig tillægges *Snorre*, anføres *V. 43* af *Grímnism.* og *V. 20. 30* af *Alvíssm.* De i *Prosa* meddelte *Oplysninger* om *Skaldebetegnelser* for *Guder* eller *forskjellige Gjenstande* i *Naturen* har ofte *Hensyn* til *Udtryk* i de *Gudekvæder*, af hvilke *Stropher* ellers i *Snorres Værk* citeres: saaledes ere flere af de i *Sn.E. I, 472* opregnede *Navne* paa *Sol* og *Maane* hentede fra *Alvíssm. 16. 14*; *Udtrykket* bölvasmíðr om *Loke* (*Sn.E. I, 268*) gjenfindes i *Lok. 41*, ligesom *Forfatteren* ved *rægjandi* goðanna vel har tænkt paa *Lok. 55*; o. s. v. Men af større *Betydning* er *Skáldskaparmál* for de før nævnte heroiske Digte; ti her fortælles i *Korthed* efter gamle *Kvæder* *Volsungesagnet* lige-

¹) Vi kan her og i det følgende sé bort fra, at enkelte Stykker i *Gylfaginning* rimelig ikke har hørt til *Skriftet* i dets ældste Form, f. Eks. *Cap. 10* (*Sn.E. I, 54 f.*) om *Nótt* og hendes *Æti* (jfr. *Bergmann Fasc. de Gulfi p. 37*), ti disse Stykker kan ialfald ikke være meget yngre end *Snorres Tid*.

fra *Æsernes Bod for Otr*; to *Stropher af Fáfnismál* anføres i denne Fortælling. Ogsaa synes Forfatteren at have havt *Reginism. V. 23 for Oie*, hvor han nævner (I, 330) systir *Mána* blandt *Skaldevudtryk for Solen*. Ved Fortællingen om *Halvdan den gamle (Sn.E. I, 516)* og hans *Ætlinger (I, 522)* har vistnok ved Siden af andre *Kilder Hyndluljóð* været benyttet.

Snorra Edda er af saameget større *Vigtighed* for den kritiske *Behandling af Digtene*, fordi den *Tekst af disse*, som dette *Skrift lærer os at kjende*, ikke *udspringer fra samme skriftlige Kilde* som den, der foreligger os i *R*. Forfatteren af *Edda* kan ikke have kjendt noget *Haandskrift af den Digtsamling*, som er os levnet, saaledes som *Müller (Sagabibl. II, 100 f.)* mener; han ytrer sig herom saaledes: „Jevnligen citerer *Snorres Edda* enkelte *Stropher af de Sange*, den anden *Samling* har opbevaret; men de *Sange*, som *Snorres Edda* helt har optaget, er netop saadanne, der slet ikke findes i den anden *Samling*, hvilken *Omstændighed* neppe kunde være blot *Tilfældets Værk*. Dette antyder, baade at den saakaldte *Sæmunds Edda* maa være ældre end *Snorres*, og at der ingen anden *Samling* gaves af de ældste *Sange*.“ Disse *Grunde* synes ikke overbevisende: de *Kvæder*, som i sin *Helhed* ere optagne i *Snorra Edda*, ere med *Undtagelse af Grottesangen* alle af *navngivne Skalde* og *digtede i kunstigere Versemaal*; deres *fuldstændige Optagelse* kan da her intet bevise, især da *Edda* tilige optager *mangfoldige Brudstykker af navngivne Skaldes Digte*. Og hvad *Grottesangen* angaar, saa er der *Grund til at tro*, at først en senere *Afskriver* har meddelt den i sin *Helhed* (se *S. 325a Anm.*); men selv om allerede *Forfatteren* havde optaget den *fuldstændig*, saa kunde heraf intet sluttes, saameget mindre, som den største *Del af Völuspá*, navnlig hele *Afsnittet om Guders og Jotners sidste Kamp*, er optagen i *Snorra Edda*, uagtet dette *Kvæde* ogsaa findes i vor *Digtsamling*; paa den anden *Side* anfører *Snorre* kun enkelte *Stropher af flere Digte*, som ikke *R* har. Meget synes tværtimod at vise, at *Snorre* ikke kan have kjendt vor *Digtsamling*; havde dette været *Tilfældet*, havde han rimelig tilføiet mangt et *Sagntræk*, som vi nu savne hos ham, og navnlig maatte han vistnok have fortalt mangt anderledes, end han nu har gjort. Dog bliver det ofte umuligt at afgjøre, om *Snorre* har kjendt et *Digt* eller ikke.

Første Strophe i Hávamál er i *Digtet* lagt i *Odins Mund*, medens den i *Sn.E.* kvædes af *Gylve*. Denne *Forandring* kan *Snorre* have foretaget paa egen *Haand*, men det er dog muligt, at han havde hørt *Strophen* i anden *Forbindelse*, end den, hvori *R* har den; ti der er i *Sn.E.* intet *Spor* til, at *Forfatteren* har

kjendt *Hávamál* som *Helhed*. *Mythen om Suttungsmjeden* er i *Sn.E.* fortalt efter andre *Kilder*; der siges intet om, at *Rímturserne* gaa til *Valhall* for at spørge efter *Bolverk* (*Háv.* 109), eller om, at *Odin* har svoret *Suttung Ed* (*Háv.* 110); voveligere er det at slutte noget deraf, at der i *Sn.E.* ingen *Hentydning* er til *Mythen om Billings Datter* (*Háv.* 96—102). *Sidste Afsnit af Háv.*, som man i nyere *Tid* har kaldt *Rúnatalsþátr Óðins*, synes *Snorre* at have kjendt, hvilket vi tør slutte af *Ynglingasaga*; jævnfør: *Óðinn* kunni svá gera, at í orrostum urðu óvinir hans blindir eða daufir eða óttafullir, en vápn þeira bitu eigi heldr en vendir (*Cap.* 6) med *Háv.* 148¹); *Þat* kunni hann enn at gera með orðum einum, at slökkva eld ok kyrra sjá ok snúa vindum hverja leið er hann vildi (*C.* 7) med *Háv.* 152. 154; stundum vakti hann upp dauða menn ór jörðu eða settist undir hanga (*C.* 7) med *Háv.* 157; *kanské* er ogsaa *Háv.* 138 *Kilden*, om end ikke den eneste, til: er hann var at kominn bana, lét hann marka sik geirsoddi (*C.* 10); *Háv.* 158 til: *Þat* var háttr hans, ef hann sendi menn sína til orrostu eða aðrar sendifarar, at hann lagði áðr hendr í höfuð þeim ok gaf þeim þjanak; trúðu þeir, at þá mundi þeim vel farast (*C.* 2).

Den prosaiske Fortale til Skírnismál i R og A kan Snorre ikke vel have kjendt, thi hos ham er det Njord, som beder Skirner spørge Frey, om hvem det er, som har gjort ham vred, medens det hist er Skade. — Af Hárbarðsljóð er intet Spor i Sn.E.; i Digtet siges (V. 19) at Thor kastede Thjasses Øine op paa Himlen (jfr. Brages Vers i Sn.E. I, 318); dette strider mod Fortællingen i Sn.E. I, 214; og i Sn.E. siges intet om, at Trællene efter Døden komme til Thor. Dog tør man heraf neppe slutte, at Snorre ikke har kjendt Digtet. Dette synes derimod sikkert at være Tilfældet med Hýmiskviða, ti Snorre fortæller (I, 166—170) Mythen om Hymer efter en anden Kilde, uden at nævne flere væsentlig afvigende Træk, som findes i Hýmiskviða. — Lokasenna synes Snorre ikke at kunne have havt skreven for sig; ti han anfører et Vers, som er opstaaet ved Sammenblanding af tre forskjellige, og kan da kun have citeret efter Hukommelsen. Hans Fortælling om Fimafengs Drab stemmer ikke overens med den prosaiske Fortale i R, og han kan derfor ikke vel have kjendt denne. Det prosaiske Stykke efter Digtet fortæller, at Lokes Søn Narve blev omskabt til en Ulv; i Sn.E. heder det derimod, at det var Vale. — Mythen om Thors Hammerhentning nævnes ingensteds i Sn.E., men deraf vover jeg dog ikke at slutte,

¹) *Snorre* har *kanské* forstaaet hitat þeim vápn né velir som „deres Vaaben bide ligesaalidt som *Kjæppe*“.

at *Þrymskviða* har været Forfatteren ubekjendt. Derimod synes det tydeligt, at *Snorre* ved Fortællingen om *Balders Død* (I, 172 ff.) ikke har benyttet *Vegtamskviða*; dog gjøre Ordene: „Baldr enn góða dreymdi drauma stóra ok hættliga um líf sitt. En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín“ det rimeligt, at *Snorre* har kjendt et *Kvæde*, der havde en *Strophe*, som stemte overens med *Vegt. Str. 1. Alene i Uppsala-Edda* (*Sn.E. II, 296*) nævnes blandt *Skaldebetegnelser* for *Odin aldiná gautr*, hvilket *Udtryk vistnok er laant fra Vegtamskv.*

Hvilke af de i *R* optagne *Volsungekvæder* *Snorre* har kjendt og hvilke ikke, lader sig kun for en ringe *Del* tilnærmelsesvis bestemme. *Sigurðarkviða II* (*Reginismál*) har han benyttet; af *Fáfnismál* anføres *Stropher*, dog synes det tvilsomt, om han har havt *Slutningen* af dette *Digt* og *Sigrdrífumál* i samme *Form* som i *R*, ti *Valkyrjen*, hvis *Tryllesøvn* *Sigurd* bryder, kalder sig hos *Snorre* (I, 360) *Hild* (jfr. *Hebr. Br. V. 7*), ikke *Sigrdriva*. I hans *prosaiske Fortælling* finde vi *Gjengivelse* af *Stropher* i *Sigurðarkviða* hin skamma, *Atlakviða* og *Atlamál*. — I *Fortællingen* om *Sorles* og *Hamders Død*, der grunder sig paa *forskjellige Kilder*, slutte Ordene: „Þá mælti Hamðir: Af mundi nú höfuðit, ef Erpr lifði“ (*Sn.E. I, 370*) sig til *Hamðism. 28*, men at *Snorre* ikke har havt for sig hele dette *Digt*, som det er optegnet i *R*, og navnlig ikke *V. 13*, vise temmelig sikkert Ordene: En er þeir kómu á leið, þá spurðu þeir Erp — — þ betr væri nú at Erpr lifði (se *Sn.E. I, 368*).

Snorre synes saaledes ikke at kunne have havt for sig noget *Haandskrift* af den *Digtsamling*, som vi kjende fra *R*. *Bergmann* (*Poemes Isl. p. 174 f.*) og *Rosset* (*Isl. Literatur: Ersch u. Gruber Encycl., II. Sect., 31 Theil, S. 253b. 265b*) har fremsat den modsatte *Mening*, at *Samleren* af *Kvæderne* har kjendt og benyttet *Snorra Edda*; de beraabe sig paa den store *Lighed* i *Udtryk*, som paa flere *Steder*¹⁾ findes mellem *Sn.E.* og *prosaiske Stykker* i *R*, og udhæve navnlig *Indledningen* til *Lokasenna*, hvor *Sn.E.* har den *rigtigere Fremstilling*. Men *Overensstemmelsen* i *Udtryk* forekommer mig her ikke at være saa stor, at den neder os til at antage én *skriftlig Original*, og ligesaa lidt ved de andre *prosaiske Stykker*, naar jeg undtager *Indledningen* til *Guðr. hvót*:

¹⁾ De *Steder*, hvilke det her gjælder, ere: *Skirnism. S. 90* a jfr. *Sn.E. I, 120; Lok. S. 113—114* a jfr. *Sn.E. I, 336—338; Lok. S. 122b—123* jfr. *Sn.E. I, 182—184; de prosaiske Stykker i Sig. II, S. 212—215* jfr. *Sn.E. I, 352—358* øverst; *Fáfnism. S. 219* a jfr. *Sn.E. I, 358; de prosaiske Stykker i Fáfn. S. 223*

leð (SnE. II, 574); *Variantar í Pa-*
renthes fra r.

Eptir þat sneri (fór) hon til sjóvar ok hljóp á sjóinn ok vildi drekkja (týna) sér, en hana rak yfir fjörðinn, ok kom hon þá á þat land, er átti Jónakr konungr. En er hann sá hana, tók hann hana til sín ok fékk hennar; þau áttu iij sonu þá er svá heita: Sörli ok Erpr ok Hamðir (Sörli, Hamðir, Erpr); þeir voru allir svartir sem hrafn á hárslit sem Gunnarr ok Högni ok aðrir Niflungar. Þar fæddist upp Svanbildr dóttir Sigurðar sveins, ok var allra kvenna fegrst (saa r). Þetta spurði Ermenrekr (Jörmunrekk) konungr inn ríki . . .

R.

Guðrún gekk þá til sævar, er hon hafði drept Atla; gekk hon út á sæinn ek vildi fara sér; hon mátti eigi sökka. Rak hana yfir fjörðinn á land Jónakrs konungs; hann fékk hennar;

þeira synir voru þeir Sörli ok Erpr ok Hamðir.

Þar fæddist upp Svanhildr Sigurðar dóttir;

hon var gipt Jörmunrekki enum ríkja.

Her tror jeg det ligger nær at antage, at Sn.E. er benyttet i Digtsamlingen: den mere kortfattede Fremstilling i Indledningen til Guðr. hvöt slutter sig i det hele nær til Sn.E., og navnlig maa udhæves, at den tværtimod Digtet gjør Erp til Gudruns Søn og at den ligesom leð har den unaturlige Rækkefølge Sörli ok Erpr ok Hamðir. Hvad enten nu denne Indledning skriver sig fra den oprindelige Samler af Digtene eller fra en senere Afskriver, saa kan dog Benyttelsen af Sn.E. i Digtsamlingen kun have været meget sparsom ved de prosaiske Stykker, og slet ingen kan paa-vises i selve Digtene.

Sammenligningen af den Tekst af Völuspá, som foreligger i Hskrr. af Sn.E., med Teksten i R synes klart at vise, at begge Optegnelser ikke kan stamme fra samme skriftlige Kilde, ti som jeg ovenfor (S. XXIII) tror at have vist, giver R og H to væsentlig uafhængige Optegnelser efter forskjellig mundtlig Tradition, men disse to Optegnelser staa hinanden dog indbyrdes meget nærmere, end nogen af dem staaar Optegnelsen i Sn.E.; jeg har der ogsaa nævnt flere Afvigelser mellem Sn.E. paa den ene Side og RH paa den anden Side, som alene synes at kunne forklares som Forandringer i Digtet, der ere bleve til under dets mundtlige Forplantning. Ogsaa ved de i Sn.E. anførte Stropher af andre Kvæder finde vi flere Afvigelser fra R (og A), der snarest synes at burde forklares paa denne Maade: Grímn. 36,6: geira höð i Gylf.; geirævl R, gæirromvl A. Grímn. 44,6: Bifröst Gylf.; Bilröst RA (ligesaa ved

Fáfn. 15). Skírn. 42,2: löng er önnur Gylf.; langar ro tvær R; om det i Gylf. anførte Vers af Lok. er talt S. XLIX. Udtrykket i Sn.E. synes oftere yngre end Digtsamlingens: jfr. Vspá I, 3: þat (þar) er ekki var Sn.E. með þar er Ýmir bygði; Vspá I, 57: mun sortna Sn.E. með tér sortna; Grímn. 44: Bifröst Sn.E. með Bilröst.

Jeg har ved alle Stropher, som anføres i Sn.E., nævnt i hvilke Hskrr. af dette Værk de ere bevarede. Jeg skal her kun antyde Forholdet mellem de tre Haandskrifter, i hvilke Gylfaginning findes, forsaavidt det her vedkommer os. r og W, som indbyrdes ere nær beslægtede, staa fjærnt fra U. W har ofte rigtigere Læsemaader end r, uagtet den er yngre, og i den store Ud-gave er r ikke sjælden fulgt, hvor dens Tekst er fremkommen ved Skriv-feil, medens W har bevaret det rette. I Upsala-Edda er Fremstillingen jævnlig langt mere kortfattet, saa at vi der savne mange Stropher af de gamle Kvæder og mange Afsnit eller enkelte Udtryk, som grunde sig paa Kvæderne; i Skáldskaparmál er endog Volsungesagnet her slet ikke fortalt, men kun de Skaldekjendinger for Guldet nævnte, som derfra har sin Oprindelse (se Sn.E. II, 321). Mange Forvanskninger i det enkelte røbe en ukyndig Afskriver, og navnlig ere Versene ofte meddelte i en aldeles meningsløs Form, se f. Eks. ved Vaffr. 31. 45; Lok. 47; men det er tydeligt, at det Hskr., hvorefter U er afskreven, har havt Versene af de gamle Gudekvæder i en Tekstform, der nærmere end den, vi finde i rW, har sluttet sig til Digtsamlingens, saaledes stemmer U ved følgende Læsemaader overens med R, medens rW afvige: Vspá 3,2 hvergi (ekki rW); 10,5 þeir (þar); 10,6 gerþv (gǫrðuz); 19,1 standa (ausinn); 26,1 þar (þat); 45,5 i heimi (með höldum); 57,2 sigr (sökkr); Vaf. 51,3 sloenar (sortnar).

Fortællingen om Volsungerne findes fuldstændig kun i r, den sidste Del deraf ogsaa i Cod. 1eβ, som er beslægtet med r, men dog selvstændig, og som ofte har rettere Tekst; dette Brudstykke begynder Sn.E. I, 362 midt i Fortællingen om Brynhilds og Gudruns Trætte ved Aæn. — Nogle Henvisninger til de gamle Gudekvæder tilhøre kun enkelte Hskrr. af Skáldskaparmál: V. 40,4 af Grímn. anføres i de to indbyrdes nærbeslægtede Hskrr. A (Sn.E. II, 431) og 757 (II, 514 f.); Versene maa her være optegnede efter en anden mundtlig Meddelelse end i Gylfag. og i Digtsamlingen. Hertil kan føies, at 1eβ (Sn.E. II, 591) ved Opregningen af Navne paa Guderne anfører Vaffr. 47, L. 4—6 som Hjemmel for regin, og at Wb (Sn.E. II, 496) henviser til en Strophe i Rígsþula og giver en prosaisk Gjengivelse af en anden Strophe i samme Digt.

Forfatteren af Edda har ikke blot benyttet mythiske Kvæder, som ere os levnede, navnlig i R og A; hans Fremstilling forudsætter Kjendskab til mange, som nu ere tabte. Af flere saadanne citeres der enkelte Vers; jeg har S. 330 ff. aftrykt disse Brudstykker: 1—5 af Gylfag.; 6—8 (ikke i Munchs og Möbius's Udgg.) af Skáldsk.; 12—13 i to Hskrr. A og 757 (ikke, som feilagtig S. 334b. 335 angives, A og Ieß), som give Skáldsk. i en afvigende Redaction. Om Digtet Heimdallargaldr, hvoraf No. 3 er taget, gives videre Oplysning i et Sted af Skáldsk. (i r W U 757): Heimdallar sverð höfuð heitir; þviat svá er sagt, at hann var lostinn manns höfði i gögnum; um þat er kveðit í Heimdallargaldri; ok er síðan kallað höfuð mjötuðr Heimdallar: sverð heitir manns mjötuðr.

Stykket Heimdallar — i gögnum mangler i U. Heimdallar, saa overalt Hskrr. undtagen r, som overalt har Heimdalar. sverð höfvt heitir W, d. e. Hovedet heder Heimdalls Sværd; höfuð heitir sverð r 757, der er et mindre tydeligt Udtryk for det samme. Foran svá har kun 757 þviat. Stykket um þat — mjötuðr mangler i 757. um þat U; en þat W; um hann r. mavtþr paa 1ste, mavt-öþr paa 2det Sted U. sverðit U.

No. 13 er et Brudstykke af et Digt om Fenrer; de straks efter følgende Ord i A (SnE. II, 432) og 757 (II, 515): Ár tvær falla ór munní honum: heitir önnur Ván (vil 757), en önnur Vil (vön 757) maa være en Paraphrase af 4 Verslinjer i samme Digt; disse har rimelig lydt:

falla ár tvær	Ván heitir ein,
ór úlfs munní:	en Vil önnur.

Ogsaa i Ordene: En Gjölvar heita granar hans straks efter ere Rimstavene bevarede fra Verset.

Som No. 11 blandt Brudstykkerne har jeg optaget de i SnE. I, 482 anførte 3 Stropher af Kálfsvísa, der meddele Navnene paa de Heste, som Sagnverdenens navnkundigste Heroer har redet, baade fordi Stropherne angaa de Heroer, hvorom er kvædet i de her udgivne Digte, og fordi Versene forekom mig ensartede med flere Stropher i disse. Stropherne af Kálfsvísa drog de to Rømsere af Þorgrímspula (No. 9 og 10) med sig.

Et Hskr. af Edda r meddeler i Skáldskpm. fuldstændig et mythisk-heroisk Digt: Grottasöngr efter en prosaisk Indledning, hvis Fremstilling i flere Stykker ikke stemmer overens med Digtet. Jeg har efter Papirafskrifters og Munchs Eksempel udgivet dette i samme Samling som de i R bevarede Digte (Udg. S. 324—329), da det har fuldkommen samme Charakter som flere af disse og da det hører til en af de Sagnkredse, som omfattes af Hyndlu-ljóð, der ligeledes her er udgivet. Dog kunde Grottasöngr sammen med flere Brudstykker af Kvæder fra Skjoldungesagnkredsen ogsaa passende indlemmes i en Samling, der optog alle Levninger

af heroiske Oldtidsdigte foruden *Völundarkviða* og de *Kvæder*, som høre til Sagnkredsen om *Volsungerne* (hvormed *Helgesagnene* ere sammenknyttede). I *Anmærkn. til Grott.* er oplyst, at et andet *Hskr.*, der har samme prosaiske Fortælling som *r*, kun citerer første Strophe af Digtet, hvilket *Snorre* ogsaa synes at have gjort, og at Sagnet findes fortalt i en kortere Form i to andre *Hskrr.* af *Skáldskpmál*.

Endelig har jeg som No. 14 af *Brudstykkerne* i *Sn.E.* optaget 4 Verslinjer om *Odins Ravne*, som i to *Hskrr.* *W* og *A* (ikke, som *S. 335 b* feilagtig siges, i *W* alene) findes i *Afhandlingen Mál-skrúðsfræði* (om *Talefigurer*), der er forfattet af *Olav Thordssen Hvitaskald* († 1259). I denne *Afhandling* citeres ogsaa af *Grímn. Str. 47, L. 1—2*.

Jeg skal herefter omtale to prosaiske Værker, som staa i nært Forhold til den *Digtsamling*, der er os levet i *R*, og som ere vigtige Kilder for vort Kjendskab til de norrøne *Kvæder* om *Volsungerne*.

Det første er *Völsungasaga*, som fortæller Sagnet om *Völsungerne* i dets hele Omfang og umiddelbart dertil knytter *Sagnene* om *Ragnar Lodbrok* og hans Sønner.

Sagaen er bevaret i en eneste islandsk *Skindbog* 1824 b. 4° paa det kgl. *Bibl.* i *Kjøbenhavn*. Denne *Codeæ*, om hvilken se *Fas. I, XIII—XV*, er skreven efter et ældre *Hskr.*, rimelig omkring Slutningen af det 14de *Aarh.*; *Bogen* blev sendt til *Frederik III.* af *Brynjolv Sveinsson*, hvis Navnemærke med *Aarstallet 1641* efter staar paa sidste Side. En anden *Recension* af *Völsungasaga* forudsættes dog af de i *Th. Möbius's Edda Sæmundar* udgivne rimur frá *Völsungi hinum óborna*. Disse, som findes i *Cod. AM. 604, 4°*, en *Skindbog* fra Slutningen af 15de *Aarh.*, og som efter *Udsagn* i et af *Versene* ere forfattede af (en ellers ubekjendt) *Kálfr skáld* eller som han selv som *Geistlig* kalder sig *Vitulus vates*, ere digtede efter *Sagaens* 8 første *Kapitler*.

For *Bestemmelsen* af den *Tid*, paa hvilken *Völsungasaga* er ført i *Pennen*, er navnlig den *Omstændighed* af *Vigtighed*, at *Sagaen* paa flere *Steder* ordret stemmer overens med *Píðriks saga*. Denne *Overensstemmelse* kan neppe forklares paa anden *Maade* end ved at antage, at *Forfatteren* af *Völs.* har benyttet *Píðr.*; ti medens de *Stykker*, om hvilke det her gjælder, i *Píðr.* fuldkommen har de omgivende *Partiers* *Charakter*, stikke de i *Völs.* af fra det øvrige; i de fra *Píðr.* indskudte *Stykker* skimter man, at *Kilden* er en *tydsk* *Fortælling*, medens *Völs.* ellers grunder sig

paa norrøne Kvæder og Sagn. Völs. Cap. 22 gjenfindes i Þidr. (Ungers Udg.) S. 180, L. 14—S. 181, L. 16; med urette mener Müller (Sagabibl. II, S. 106 f.) og Keyser (Efterl. Skr. I, S. 356), at dette Kapitel senere af en af Völsungasagas Afskriverer er indsat i den allerede færdige Fortælling. Der er nemlig, som Rasmann (Deutsche Heldens. I, S. 9 f.) har paavist¹⁾, i Völs. flere Stykker, som ere laante fra Þidr., og disse ere tildels saa fast knyttede til det omstaaende og ere blevene forandrede paa en saadan Maade, at de ikke vel kan være indkilede af en senere Afskriver. Saaledes er Völs. Cap. 30, Fas. I, S. 200 nederst—S. 201, L. 5 (min Udg. S. 158) laant fra Þidr. S. 301, L. 22—25 og 27—30; Völs. Cap. 32, Fas. I, S. 204, L. 4 f. n.—S. 205, L. 2 (min Udg. S. 162) fra Þidr. S. 302, S. 19—23; Völs. Cap. 33, Fas. I, S. 211, L. 16—21 (min Udg. S. 169) fra Þidr. S. 309, L. 9—13. Hertil tør vel endnu føies Völs. Cap. 11, Fas. I, 143, L. 12—14 (min Udg. S. 106, L. 4—5): Sigmundi konungi var hvarvetna sett torg ok annarr farargreiði jævnført med Þidr. S. 158, L. 25: lætr [Niðungr Sigmundi konungi] allt (Var. allstaðar) setia torg oc veizlur þar (Var. hvar) sem hann ferr.

Allerede herved bliver P. E. Müllers Mening (Sagabibl. II, 103), at Völsungasaga skulde være affattet i Begyndelsen af det 13de Aarh., høist usandsynlig, ti Þidrikssaga sætter Unger (Udg. S. IV. XII) ikke længere tilbage end til første Halvdel af 13de Aarh.²⁾ Paa den anden Side sættes Völs. af Rosselet (Isl. Lit. 293) aabenbart alt for langt ned: til anden Halvdel af 14de Aarh.; Sandheden maa ligge mellem disse to Yderligheder, og jeg holder med Keyser (Efterl. Skr. I, 360) Sagaen for affattet i 2den Halvdel af 13de Aarh.; dog er der Grund til at tro, at den oprindelige Redactionsform ikke i alle Stykker foreligger os. Alt taler for, at Forfatteren var en Islænding og ikke en Nordmand.

Völsungasaga er for en stor Del ikke andet end Omsætning af gamle heroiske Kvæder i Prosa; af og til anføres Vers, kun én Gang en hel Række af Stropher. Ofte følger den prosaiske Fortælling Kvæderne Skridt for Skridt og har undertiden endog

¹⁾ Jeg behøver vel ei at sige, at jeg ikke følger Rasmann i hans videre Slutninger.

²⁾ Det ældste Hskr. af Þidr., den stockholmske Skindbog, er efter Unger skrevet henimod Slutningen af 13de Aarh. Munch (Norske Folks Hist. III, 1053 f.) finder det rimeligt, at dette Hskr. er den virkelige Original; Sagaens Affattelsestid maatte da sættes længer ned. Men at den nævnte Skindbog, umulig kan være Original, vise mange af dens Skrivfeil; et Bevis instar omnium er Forvanskningen: Egard laust huert villidyr oc hvern skogarflugl for: þa er griðalaust huert villidyr oc hverr skogarflugl (S. 250).

misforstaat deres Udtryk. Forfatteren har kjendt flere Digte, som nu ere tabte, derimod har han ikke benyttet og rimelig heller ikke kjendt endel af dem, som findes i den os levede Samling. Hvor han havde for sig flere Kvæder om samme Sagnæmne, har han søgt at forene dem, hvor uforenelige de end ofte vare.

Volsungesagnet har i Sagaen en større Udstrækning end i Digtsamlingen; hin begynder nemlig med en temmelig vidløftig Fortælling om Sigurd Faavnesbanes Forfædre. Den Kilde, fra hvilken Sagaskriveren har øst sit Kjendskab til den første Fortælling om Sige, Brede og Skade, har vistnok været et Folkesagn i ubunden Form og ikke et Digt; det samme synes ogsaa rimeligt ved Fortællingen om Siges Sen Rerer. Derimod er det tydeligt, at han har kjendt og benyttet et eller flere gamle Kvæder om Rerers Sen Volsung og Sennesen Sigmund; den prosaiske Fremstilling røber sig her paa flere Steder som Omskrivning af Digte derved, at Rimstavene stikke frem. Det er dog i Almindelighed kun, hvor Personerne optræde talende, at Forfatteren har fulgt sine Kilder saa nøie; hvor Begivenheder derimod simpelthen fortælles, maa den prosaiske Fremstilling i Udtryk fjærne sig mere fra de Kvæder, som ligge til Grund for den; det er derfor vanskeligt at bestemme, i hvilken Udstrækning Digte ere Kilderne for Völsungasagas Fortælling. Navnlig maa i Cap. 5 Samtalen mellem Signy og hendes Fader Aftenen før Volsungs Fald og ligesaa Samtalen mellem Signy og Siggeir, efterat hendes Brødre ere fangne, være gjengiven efter gamle Vers. At det Digt, Sagaskriveren har kjendt, ogsaa har behandlet Hævnen, som rammer Siggeir, vise de fire Verslinjer¹⁾, han anfører i Cap. 8 (aftrykte her i Udg. S. 336a som No. 1 af Brudstykkerne i Völs.).

Herpaa komme vi til et Afsnit, i hvilket Sagaen slutter sig til den i R bevarede Samling: Sagnene om Helge Hundingsbane fortælles i Cap. 8. 9 nøie efter Helgakviða Hundingsbana fyrri; det andet Kvæde om Helge kan Forfatteren ikke have kjendt, ti ellers maatte han have benyttet det²⁾.

Fortællingen om Sinfjotles Død i Cap. 10 kan ikke grunde sig paa samme skriftlige Kilde som Behandlingen af dette

¹⁾ Med urette formoder Keyser (Efterl. Skr. I, S. 348, jfr. 351 øverst), at disse Verslinjer ere det eneste af de gamle Digte, som har været i Minde paa den Tid, da Sagnet optegnedes.

²⁾ Af Ordene: þat ríki tók Hælgi konungr ok dvaldist þar lengi ok fékk Sigrúnar ok gerðist frægr konungr ok ágætr, ok er hann hér ekki síðan við þessa sögu (Cap. 9 Slatn.) tør man ikke med Müller (Sagabibl. II, S. 50 f.) slutte, at Forfatteren har kjendt Helgakviða II; disse Ord har han færiet til paa egen Haand for at faa en Afslutning paa Fortællingen om Helge.

Æmne i Digtsamlingen (S. 202 f.), ti Sagaen har her flere ægte Træk, som mangle i R: saaledes Udtrykkes Stigning i Borg-hilds Ord de tre Gange, hun rækker Sinfjotle Hornet: 1) hon kemr fyrir Sinfjötla með miklu horni; hon mælti: „Drekk nú, stjúpson!“ 2) Hon kom í annat sinn með hornit: „Drekk nú!“ ok frýði honum með mörgum orðum. 3) Hit þriðja sinn kom hon ok bað hann drekka af, ef hann hefði hug Völsunga; ligesaa i Sinfjotles Ord de tre Gange, han sér i Hornet: 1) Gjörótrr er drykrinn. 2) Flærðr er drykrinn. 3) Eitr er í drykknum; efter: Sigmundr svarar „Lát grön sía, sonr!“ sagði hann har ogsaa alene Sagaen Forklaringen: þá var konungr drukkin mjök, ok því sagði hann svá.

Om Sigmunds Fald har Sagaskriveren benyttet et Kvæde, som ikke er os levnet; ogsaa her skimte vi paa flere Steder den poetiske Form under Prosaens Slør, navnlig i den døende Sig-munds Samtale med Hjordis paa Valen (Cap. 12). Der er ogsaa al Grund til at tro, at den nu tabte Kilde, hvorefter der fortælles om Hjordises Giftermaal med Hjalpreks Søn Alv, ialfald tildels har været et Kvæde og ikke et Folkesagn helt igjennem i prosaisk Form.

Disse Kvæder om Sigurds Forfædre, som nu ere tabte og som ikke kan have staat i R, da Skindbogen var fuldstændig, maa have havt fuldt saa alderdommeligt Præg, som noget af de nu bevarede Volsungekvæder.

Ogsaa Fortællingen i Cap. 13 om Sigurds Barndom, om at han kaarer Grane og om Regins æggende Ord er øst af en nu tabt Kilde, men i Cap. 14 begynder med Ordene: Einn dvergr heitir Andvari (Fas. I, 152, L. 5; min Udg. S. 113, L. 1) Benyttelsen af samme Samling, som vi har i R (Reginism. S. 212a, L. 12). Deraf at Sagaskriveren her har sammensat sin Fremstilling af to forskjellige Kilder, er det vistnok at forklare, at han i sine Udtryk gjentager sig selv: jfr. Otr bróðir minn fór jafnan í þenna fors ok bar upp fiska í munnni sér med Ordene kort i Forveien: Otr. . . var jafnan í ánni ok bar upp fiska með munnni sér. I det følgende indtil Ordene Síðan drap Fáfnir (Fas. I, 153, L. 2 f. n.; min Udg. S. 114, L. 20) følger han nøie Reginsmål, hvoraf her V. 1. 2. 6 citeres; vi finde endog saagodtsom ordret Overensstemmelse med de prosaiske Stykker i R, saa at det er klart, at han har havt for sig en Afskrift af Digtsamlingen, der indeholdt væsentlig de samme Prosastykker som denne Skindbog.

Det nærmest følgende synes ikke at være grundet alene paa den Samling, vi har. I Cap. 17 citeres Reginism. V. 18, og Forfatteren har rimelig kjendt Sagnet om Gripers Spaadom (Cap. 16) netop fra det Digt Gripisspá, som foreligger os, skjönt han, som naturligt var,

ikke videre har kunnet anvende dette; Sagaen lader Sigurds Møde med Griper indtræffe efter at Sværdet Gram er smedet og umiddelbart før Faderhævnen, i Overensstemmelse med Grip. V. 9, medens R her har en uheldig Ordning. Dog spores derhos i Fortællingen om Sværdet Gram (Cap. 15), om Hævntoget mod Lyngve (Cap. 17) og om Sigurd og Regin paa Gniteheden (Cap. 18 indtil Ordene: Ok er Fáfñir fékk banasár spurði hann Fas. I, 160, L. 10; mín Udg. S. 120 øverst) en nu tabt Kilde. Jeg tror endog, at vi endnu har tilbage et Par Verslinjer af et Kvæde, som har skildret, hvorledes Regin ægger Sigurd til at dræbe Faavner, og som Forfatteren af Völs. har kjendt. I Sverris s. Cap. 164 (Fms. VIII, 409) anfører Kong Sverrer i sin Tale til Birkebeinerne anden Halvdel af V. 6 i Fáfñism. uden at sige, hvortil Verslinjerne høre; straks i Forveien i sin Tale til Sigurd Lavard anfører han ogsaa et Halvers: litla ván eiga Birkibeinar þar góðs höfðingja er þú ert. ok er sem kveðit er:

Úlíkr ertu
yðrum niðjum

þeim er framráðir
fyrrí váru.

Disse Linjer har vistnok hørt til et Kvæde om Sigurd Faavnesbane, og Ordene har været udtalte af Regin til Sigurd for at ægge ham til at dræbe Faavner. Forfatteren af Völsungasaga har vistnok kjendt disse Vers, og vi finde en prosaisk Gjengivelse af dem i hans Fortælling: nærmest ligge de Ord, Regin udtaler, efter at han med Sigurd er kommen op paa Gniteheden (Cap. 18): Eigi má þér ráð ráða, ef þú ert við hvatvetna hræddr ok ertu úlíkr þinum frændum at hughreysti; dog kunde man ogsaa tænke paa Regins Ord, da han første Gang ægger Sigurd (Cap. 13): . . . svá mundi þótt hafa hinum fyrrum frændum þinum; ok þótt Völsunga ætt sé at þér, þá mun þú eigi hafa þeira skaplyndi, er fyrst eru taldir til alls frama. Rimelig ligge omtrent enslydende Vers til Grund for Prosafremstillingen paa disse to Steder.

Ved Fortællingen om Sigurds Samtale med Faavner, Faavners og Regins Drab, Fuglenes Kvidren og Mødet med Valkyrjen følger Sagaen Stropherne og de prosaiske Stykker i Fáfñism. og Sigdrfm. næsten Skridt for Skridt; af det sidste Digt citeres 16 Vers; og ved Gjengivelsen af dets Slutning, som ved Lacune er tabt i R, ere Kvædets Udtryk aabenbart temmelig nøie fulgte; dog har der i det gamle Kvæde vist ikke været nogen Antydning til, at Sigdriva var den samme som Brynhild, eller at hun og Sigurd svor hinanden Eder.

Naar vi skal søge at danne os en Forestilling om, hvilke Kvæder der er tabte ved det store Hul i R, og om deres Indhold, saa giver Fortællingen i Völs. (navnlig Cap. 23—29 incl.)

den vigtigſte Veiledning; med den maa jvævnfæres Strophenne i Gripisspá, da Spaadommene i dette forholdsvis sene Digt om Sigurds Skjæbne, fra han forlader Sigrdriva og indtil Brynhild ægger Gjukungerne til at dræbe ham, forudsætte de Kvæder, der nu er tabte ved det store Hul i R.

Efter Sigrdrfm. har i Digtsamlingen vistnok fulgt et Kvæde om Sigurds Møde med Brynhild hos Heimer, og derefter er fortalt i Völs. Cap. 23. 24. Med urette har efter min Mening Müller (Sagabibl. II, 66 f.) og Keyser (Efterl. Skr. I, 356 f.) negtet, at dette Afsnit i Sagaen grunder sig paa et Kvæde, der har hørt til den saakaldte Sæmundar Edda; naar de støtte sin Mening paa Fortællingens sentimentale Tone, der minder om Ridderromanerne, saa gjælder dette tildels kun Udtryk, som maa være Sagaskriverens egne og ikke kan være beholdte fra Kvædet; og desuden kan dette Afsnit af Sigurds Liv meget vel have været besunget i et Kvæde med en blødere, mer erotisk Charakter, der ogsaa er fremtrædende i flere Kvæder i Samlingen. — At Sigurd har kjendt Brynhild, før han i Gunnars Ham rider til hende, og at han har glemt hende ved en af Grimhild givne Trylledrik, er et aldeles nødvendigt Led i Sagnet, uden hvilket dets rette poetiske Forstaaelse bliver umulig. Intet af de gamle Kvæder har en hermed uforenelig Sagnform; endog i Sig. III, 3 siges, at Sigurd kjendte Veiene til Brynhild (jfr. Tillæg): hans Hustru skulde hun have været, om Skjæbnen havde forundt ham det; hertil hentydes ogsaa paa mange Steder i de følgende Afsnit af Völs., der utvilsomt grunde sig paa nu tabte Kvæder. Heimer i Lyndale som Brynhilds Fosterfader synes vistnok at have været fremmed for nogle Sagnformer (f. Eks. dem, der foreligge i Guðr. I, Sig. III), men han kjendes dog i Helr. Br.; og at den, der har digtet Gripisspá, har kjendt det Kvæde, hvorpaa Cap. 23. 24 i Völs. grunder sig, synes klart, naar vi sammenligne med disse Grip. V. 29. 31. Ogsaa bærer Sagaens Fremstilling i Cap. 23. 24 paa flere Steder Præget af at være Omskrivning af Vers; saaledes f. Eks. Alsvinns Ord: Hvi eru þér svá fálátir? þessi skipan þín harmar oss ok þína vini; eða hvi máttu eigi gleði halda? haukar þínir hnípa ok svá hestrinn Grani, ok þessa fám vér seint bót; og Udtrykkene sidst i Cap. 23: Þat höfðu þeir sér at skemtan at búa vápn sín ok skepta örvar sínar ok beita haukum sínum. jvævnførte med Guðr. II, 18: hesti riða, hauki fleygja, örurum at skjóta af ýboga og Rígsn. V. 35.

De følgende Afsnit i Sagaen grunde sig i det væsentlige ligeledes paa Kvæder, som efter al Rimelighed har været optagne i R; dog kan vi ikke bestemme, hvor meget hvert Kvæde har omfattet. Et

Kvæde har vistnok behandlet Gudruns Drømme og hendes Samtale med Brynhild (Völs. Cap. 25); herpaa følger i Cap. 26 Sigurds Komme til Gjuka og hans Giftermaal med Gudrun, der mulig har været besunget i det samme storslagene Digt, hvori Sigurds Ridt gennem Vaverluen og Ophold hos Brynhild i Gunnars Ham, samt Brynhilds Giftermaal har været skildret, og af hvilket Sagaskriveren (Cap. 27) anfører to Stropher (Brudst. No. 2. 3 her i Udg.). De følgende Afsnit behandle Brynhilds og Gudruns Trætte (Cap. 28), hvorved én Strophe citeres (Brudst. No. 4); Brynhilds Harm og hendes Samtaler med Gunnar og Sigurd (Cap. 29): ogsaa her citeres én Strophe (Brudst. No. 5), der siges at høre til Sigurdarkviða. Maaské har alt, hvad Sagaen fortæller i Cap. 28. 29, været besunget i én og samme Sigurdarkviða, af hvilken vi kan have Slutningen i R i det S. 237—240 aftrykte Brudstykke; denne Sigurdarkviða kunde da vel kaldes hin langa. Ialfald har Forfatteren af Völs. benyttet det Digt, hvis Slutning vi har tilbage i Brot af Sigurdarkviðu, ti vi finde i Völs. Cap. 31 en prosaisk Omskrivning af dettes 5 sidste Stropher. I Cap. 30 citeres en Strophe (Brudst. No. 5), som er en Variation af Brot af Sig. V. 4, men Verset i Völs., der er svært forvansket, ligger dog saa fjernt fra dette, at de ikke vel kan grunde sig paa en fælles skriftlig Kilde. Heller ikke er der noget Spor til, at Sagaskriveren har kjendt det prosaiske Stykke, som R har efter Digtet.

Den paafølgende Fortælling om Sigurds Død er tildels grundet paa Sig. III, men det Træk, at Guttorm, som skal dræbe Sigurd, to Gange gaar ud, fordi han ikke tør sé Volsungen i Øiet, findes ikke andensteds og maa være øst af en Kilde, vel snarest et Kvæde, som nu er tabt og som mulig ikke har været optaget i R.

Næsten hele den øvrige Fortælling om Sigurd, Gjukunger og Budlunger fra Cap. 30 af grunder sig paa Kvæder, som vi endnu har i R; følgende Digte ere benyttede: Sigurdarkv. in skamma; Guðrúnarkv. II, af hvilken halvtredje Strophe citeres; Atlakv. og Atlamål. Derimod ere Guðrúnarkv. I, Helr. Brynh., Guðrúnarkv. III og Oddrúnargrátr ikke benyttede; men kun det førstnævnte Kvæde tør heraf med Tryghed sluttes at have været Sagaskriveren ubekjendt, medens Grunde, som kunde bevæge ham til at forbigaa de andre, laa nær. De to Prosastykker Dráp Niflunga og Indledningsordene til Guðr. II kan han ikke vel have havt for sig.

Fortællingen om Jormunrek, Randve og Svanhild i Cap. 40 er efter en tabt Kilde, snarest i rhythmisk Form; men Cap. 41 er en Gjengivelse af Guðr. hvöt. Endelig har i Cap. 42 Sagaskri-

veren benyttet *Hamðismál*, fra hvilket Digt de 4 første Linjer af V. 28 citeres, men ved Siden deraf ogsaa en anden Fremstilling af Sagnet.

Af det foregaaende er det altsaa klart, at Forfatteren af *Völs.* har havt for sig en Samling, hvori mange af de Digte og Fortællinger om *Volsungerne* og de med dem sammenknyttede herpiske *Ætter*, som findes eller fandtes i *R.*, vare optegnede i en Form, der viser tilbage til samme skriftlige Kilde som *R.* I denne Samling manglede dog flere Digte og Fortællinger, som *R.* indeholder, medens paa den anden Side Forfatteren af *Völs.* har kjendt og benyttet endel Sagn og Kvæder om *Volsungerne*, som ikke optoges i *R.* Sagaskriverens Haandskrift har paa mange Steder havt rettere og fuldstændigere Tekst. Hvad jeg forhen ytrede om *Sn.E.*, at ogsaa den prosaiske Fremstilling er af Betydning for en gennemgribende Tekstkritik af Digtene, gjælder tillige om *Völs.*, og her i langt større Mon, baade fordi denne Saga jævnlig følger sine poetiske Forbilleder langt nærmere, og fordi *Volsungedigtene* paa enkelte Undtagelser nær kun foreligge os i det ene *Hskr. R.* Af denne Hjælp, som Sagaen yder Tekstkritiken, har man efter mit Skjen hidtil ikke gjort tilstrækkelig Brug; jeg har i *Noterne* anført de tilsvarende Steder af *Völs.*, saa ofte Sammenligningen for Kritikens Skyld syntes mig nyttig; dog skulde jeg ønske, at dette ved de første Digte var gjort i videre Omfang.

Endnu en sagnhistorisk Fortælling fra Middelalderen har benyttet *Kvæderne* om *Volsungerne*: det er søgupátr af *Norna-Gesti*, der danner en Episode i den vidløftigste Redaction af *Olav Tryggvessens Saga*. Vi kjende den fra to Haandskrifter: den bedste Tekst i det hele finde vi i *Cod. AM. 62 stor Føl.* (som er lagt til Grund i min Udgave i *Norrøne sagnhist. Fortæll. I, S. 47—80*), et ufuldstændigt *Hskr.* af *Olav Tryggvessens Saga*. *Skindbogen*, som tidligere har tilhørt *Skaalaholts Kirke*, synes at være skreven noget over Midten af 14de Aarh.¹⁾ — Noget mindre god er den Tekst, som foreligger i *Flateyjarbók* (*Udg. I, S. 346—359*). — De andre Afskrifter, som findes, har intet selvstændigt Værd; saaledes er navnlig i *Cod. 2845. 4°*, kgl. *Bibl. Kjøbenh. gl. Sml.* (hvilket *Hskr.* er lagt til Grund i *Fas. I, 313—342*) denne Fortælling afskrevet efter *Flateyjarbók*²⁾. Påtr af *Nornagesti* synes

¹⁾ I *Fas. I, S. XX* sættes Haandskriftet altfor langt ned: til sent i 15de Aarh.; i *Grøn. hist. Mind. II, 223* siges, at det synes at være skrevet i det 14de Aarh.

²⁾ Som *Bevis* er det her nok at nævne følgende: i *Sætningen*: en þeir villdu

i den Form, i hvilken vi kjende den, at være ikke saa lidet yngre end Völsungasaga og snarest at være affattet i Begyndelsen af 14de Aarhundred¹).

Norvegest fortæller Olav Tryggvessen om Sigurd Faavnesbane. Flere Stykker af denne Fortælling har Forfatteren taget fra Sagn, han havde hørt i Folkemunde, et og andet Træk har han vel selv lagt til, men den væsentligste Kilde til hans Fortælling er de gamle Kvæder, som han har kjendt i en Samling, der har været nærbestægtet med den, som foreligger os; flere prosaiske Stykker i R gjenfindes nemlig saagodtsom ordret i Norna-G. þ. Forfatteren har kjendt Digtningen om Helge Hundingsbane, men vi kan ikke sé, fra hvilken Kilde; tværtimod H. Hund. I, 14 og H. Hund. II efter V. 13 lader han (Fas. I, 323; min Udg. S. 58) Hundings Sen Alv foruden Heming komme med Livet fra Kampen med Helge. Derimod er det vist, at han har kjendt og skrevet ud af følgende Stykker i vor Samling (men ikke fra samme Skindbog): Frá dauða Sinfjötla, navnlig S. 202a, L. 2—4 og S. 203a L. 2 til Enden. Reginsmát; heraf optages V. 13—26, samt næsten uden Forandring flere prosaiske Stykker: S. 212 a, L. 3—11, Stykket mellem 12 og 13, 14 og 15, 18 og 19; ved Fortællingen om Sigurds Hævntog mod Hundingssønnerne meddeles dog flere Træk, som ikke ere laante fra Reginsm. Videre er Prosastykket efter Brot af Sig. og nogle Linjer af Stykket efter Guðr. I optagne. Endelig gjenfindes hele Helreið Brynh. med Undtagelse af V. 7; af de prosaiske Forord til dette Digt i R gjenfindes L. 1—5 skjönt ikke ordret i Nornag. þ., men denne fortsætter derpaa med en længere Fortælling. Medens R lader Ordskiftet mellem Brynhild og Jotunkvinden foregaa, da Brynhild efterat være brændt ager til Hel, saa er det efter Nornag. þ. paa Veien til Baalet; dette er en aabenbart senere Fremstilling, som Forfatteren dog neppe selv har til-digtet, men vistnok laant fra det senere Folkesagn. Versene af

verja land sitt (Fas. I, 329, L. 19—20; min Udg. S. 65, L. 11—12) har Cod. 62 en; i Flak. er først skrevet ef, men dette er af den gamle Skriver selv rettet til en, hvilket dog ved flygtigt Eftersyn let kan oversés; cd. 2845 har ef.

¹) Den har flere senere æventyrlige Udsmykkelser af Völsungesagnet og gjør gjerne fremmede Lande til Begivenhedernes Skueplads; Forfatteren har optaget Vers af de heroiske Kvæder i en jævnlig afændret og forvansket Form. Müller (Sagabibl. II, 119 f.) lader Fortællingen være nedskreven i Begyndelsen af 14de Aarh.; Keyser (Efterl. Skr. I, 398) ved Midten eller i anden Halvdel af 13de. Aldeles forfeilet er den i Ant. Russ. I, 211 fremsatte Mening, at den skulde være sammensat i 11te eller 12te Aarh.; denne Mening grunder sig bl. a. paa den urigtige Forudsætning, at Forfatteren har kjendt de gamle Kvæder af mundtlig Tradition alene og ikke af Haandskrifter.

Reginism. og Helr. Brynh. meddeles i Hskrr. af Nornag. þ. i en Tekstform, der afviger temmelig stærkt fra den, som foreligger i R; denne sidste er næsten overalt den mer ægte og oprindelige. Afvigelserne i Nornag. þ. har ofte sin Grund alene i Afskriverfeil, f. Eks. hafri (for háfar) unnar i Reginism. 16, 3; men ikke sjælden synes de at maatte opfattes som Forandringer, Kvæderne har lidt i Folkemunde; saaledes f. Eks. Reginism. 16, L. 5—6 eru segl yör sjávi stokkin Nornag. þ. for seglvigg eru sveita stokkin R; jeg tror derfor, at Versene i Ng. ere meddelte dels efter et Haandskrift af Digtsamlingen, dels efter mundtlig Tradition. De to Hskrr. af Ng. þ. stemme fordetmeste overens, hvor de fjerne sig fra R, men adskillige Gange har dog Cod. AM. 62 holdt fast ved det oprindelige, hvor Flatabogen afviger; disse Afvigelser i F ere ofte ikke andet end Skrivfeil eller Læsefeil, men dog ikke sjælden vilkaarlige Ændringer; saaledes er i Helr. Brynh. 8, 2 á Goðþjóðu forvansket til á goð þorðv i Cod. 62, og en lignende Forvanskniag har en Skriver søgt at rette ved at indsætte gygiar brodur, som F har.

Forfatteren henviser selv til en fuldstændigere Fremstilling af Sigurd Faavnnesbanes Liv: Eptir þat reið hann [Sigurðr] upp á Hindarfjall, ok þar fann hann Brynhildi, ok fara þeira skipti, sem segir í sögu Sigurðar (Fas. I, 329; min Udg. S. 65). Herved har han rimelig en nedskreven Fremstilling af Sigurds Liv for Øie; men da der ellers intet Spor er til, at han har kjendt Völsunga-saga, synes det rimeligere, at herved menes de Meddelelser i bunden og ubunden Form om Sigurd, som indeholdes i den Samling, vi kalde Sæmundar-Edda.

Endelig maa mærkes et Sted, som vedrører Digtningen om Gjukungerne: sið um kveldit tekr Gestr hörpu sína ok slær vel ok lengi, svá at öllum þikkir unað á at heyra, ok slær þó Gunnarsslagi (saa Cod. 62; G-slag F) bezt; ok at lyktum slær hann Guðrúnarbrögð hin fornu, þau höfðu menn eigi fyrri heyrt (Fas. I, 318; min Udg. S. 52). Der siges intet om, at Gest's Harpespil blev ledsaget af Ord. Gunnarsslagir maa betegne de Melodier, som Gunnar skulde have spillet paa Harpen i Ormegaarden, og der er ingen Grund til at tro, at Ord nogensinde har været knyttede til dem. Derimod maa vistnok Guðrúnarbrögð (Gudruns Foretagender eller listige Paafund) hin fornu egentlig være Betegnelse for et Kvæde om Gudrun, hvilket synes at ligge baade i Navnet selv og i den Omstændighed, at Harpespil i det gamle Sagn ikke er sat i Forbindelse med Gudrun, men her er da Udtrykket overført paa det Spil, de Melodier, hvormed Foredraget af hint Kvæde pleiede at ledsages. Om Æmnet for dette Kvæde har været Sagnet om Nivlungernes og Atles Død eller et andet Afsnit af den Digt-

ning, hvori Gudrun optræder, er ikke klart betegnet ved Navnet Guðrúnarbrögð.

Alle de i R bevarede Digte, samt Vegtamskv., Rígsþ., Hyndl. og Grott. findes ogsaa i talrige senere Papirafskrifter, dels enkeltvis afskrevne, dels flere eller færre sammen, dels ogsaa allesammen i én og samme Samling, som kaldes Sæmundar Edda, og da stadig forenede med nogle ogsaa her udgivne Digte, som ikke ere bevarede i gamle Pergamenthskr., nemlig Grógaldr, Fjölsvinns-mál, ofte ogsaa Sólarljóð og Hrafnagaldr Óðins (Forspjalls-ljóð), samt undertiden med nogle andre Digte.

Ved Udgivelsen af Digtene Gróg., Fjölsv. og Sólarlj., som blot ere bevarede i senere Papirafskr., har jeg ikke beholdt disses Retskrivning, men brugt en Skrivemaade; der i det hele er den for det gamle Sprog nu almindelig vedtagne.

Grógaldr og Fjölsvinns-mál har jeg ikke ladet følge umiddelbart efter de gamle Gudekvæder, da de betegne et senere Stadium i Mythedigtningens Udvikling (jfr. Luning Edda, S. 21—29; Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, S. 672); men de burde aldrig have været mistænkte for at være uægte, d. v. s. forfattede i ny Tid af en lærd Digter, der vilde efterligne en Digtning, hvis Liv og Spirekraft hos Folket forlængst var forsvunden, og deres Ægthed er nu tilfulde godtgjort ved deres Forhold til en dansk-svensk Folkeviser (se S. 352). Et Vidnesbyrd om Fjölsvinns-mál fra gammel Tid tør vi finde deri, at to Hskrr. af Sn.E. A (II, 488) og 757 (II, 572) har viðofnir blandt hana heiti; ti at Digtet skulde have laant Hanens Navn fra denne Ramse, er meget usandsynligt.

Ved disse Digte, ligesom ved de følgende, der ere udgivne efter Papirhaandskrifter, vilde det have været unyttigt og altfor vidleftigt at medtage alle Læsemaader i de benyttede Hskrr.; jeg har efter bedste Skjøn gjort et Udvalg og ikke nævnt mange aabenbare Forvanskninger, som kun forekomme i enkelte Afskrifter. Gróg. og Fjölsv. har jeg ikke, saaledes som Sól., fundet særskilt optegnede i Hskrr. fra 17de Aarh., men de ere optagne i alle fuldstændige „Sæmundar-Eddur“ paa Papir. Ingen Afskrift, som jeg har sét, var afgjort bedre end de øvrige eller kunde antages for at stamme umiddelbart fra den gamle tabte Original, som maa ligge til Grund for alle Afskrifter; dog har cod. AM. 738. 4to (O), paa hvis Titelblad staar 1680 og hvori vi har en af de ældste Optegnelser, paa flere Steder alene bevaret det rette.

Disse to Digte findes i de forskellige Papirhskr., der senere særskilt skal nævnes, i forskjellig Orden og Forbindelse; saaledes

findes Rækkefølgen *Grottas., Gróg., Fjölsv., Hyndl. i O, C, cod. 1868. 4to. i kgl. Bibl. Kjøb. ny Saml., Rask addit. 21ac 4to. i Univ. Bibl. Kjøb.; Hamðism., Fjölsv., Hyndl., Gróg., Grott. i det stockh. oct. Hskr.; i andre atter anderledes.*

Til „*Sæmundar Edda*“ henføres i mange *Papirafskrr.* *Sólarljöd*, hvilket Digt jeg kun har medtaget i et Tillæg, da det er kristeligt. Men da dette folkelige, i *ljóðahátttr* digtede Kvæde for en stor Del bevæger sig i de gamle mythiske Forestillinger og da det neppe passende vil kunne indlemmes i nogen anden Samling, bør det nødigt ganske udelukkes.

Sólarljöd nævnes tidligere end noget af de andre her udgivne Digte, som kun ere bevarede i *Papirhskrr.* Jeg har S. 357a Anm. efter *Guðbrandr Vigfússon* anført, at det først nævnes i en *Commentar* over *Vspá* af *Björn á Skarðsá*. Dette kan nærmere bestemmes efter *cod. Stockh. Isl. 38 fol. Papir:* her findes *Citatet af Söl. ikke i „Nokkorar málsgreinir um þat hvaðan bökin Edda hefr sitt heiti“ S. 239—284, hvilken Afhandling er identisk med Björns Commentar over Vspá, der efter Vigfússon (hos Maurer Graagaas S. 99a) er forfattet omkring 1646; men i en umiddelbart derefter følgende Afhandling med Overskrift „At fornu i þeirri gömlu norrænu kölluduz rúnir bæði ristingar og svo skrifelsi“ S. 285—291, der indeholder en Commentar over Runeoversene i Sigrdrif. De i denne Commentar giene Forklaringer ere aldeles forskjellige fra dem, som findes i Björns (i Cod. 38 fol. straks efter afskrevne) „Nokkuð lítið samtak um rúnir“ fra 1642, men Formen af den Tekst, hvorover der commenteres, er i begge Afhandlinger den samme. At ogsaa den førstnævnte Commentar over Sigrdr. („At fornu — skrifelsi“) er af Björn, synes at være klart af en Henvisning til Commentaren over *Vspá*, som deri findes („svá sem áðr er sagt eptir völbunni i Snorra Eddu þar sem nefndar eru þrjár valkyrjur, þar segir: Skáru á skiði etc.“ *cod. 38 fol. S. 288*); men den er følgende senere end den *Commentar* over *Sigrdrif.*, som findes i „*Nokkuð lítið samtak*“. *Citatet af Söl. forekommer S. 288 „Svo segir i Sólarljöðum gömlu: Bækr ek sá etc. fáðar feikn stöfum“; her er V. 60 og 70 sammenblandede.**

Alle *Afskrifter* af *Sólarljöd* maa stamme fra samme *Original*. Digtet er for sig selv afskrevet i flere *Papirhskrr.*, der tildels ere lidt ældre end noget af dem, hvori *Gróg., Fjölsv. eller Forspjallslj.* findes. De, som jeg har benyttet, ere:

Cod. AM. 166b oct. paa Papir (her mærket I). Dette *Haandskrift*, som er kommet fra *Borgefjorden*, synes at være skrevet omkring Midten af 17de Aarh.; det er en *Samling* af løse Blade og indeholder mest Stykker af *Snorra-Edda*; desuden en *Afskrift* af „*Hava mal hin gömlu*“, som aabenbart grunder sig paa R og som slutter med: *glic scola gidllá gidfum . Vngur V. 46—47* (Resten er bortrevet). I denne *Afskrift* af *Söl.* er *Inndeling* i *Verslinjer* ikke betegnet. Den er den bedste af alle mig bekendte *Afskrr.* og har paa flere Steder bevaret det rette, hvor de øvrige *Afskrifter* har en *Forvanskning*, saaledes i 33,3; 27,5; 70,5, o. fl. St.

Cod. AM. 167 oct. Papir (K). Dette *Hskr.*, som aabenbart er yngre end det foregaaende og rimelig fra Slutningen af 17de Aarh., er en *Samling* af løse, fillede Blade. Det indeholder efter *Katalogen bl. a.:* *Háfamál hin fornu* [grunder sig aabenbart paa R; *Lijtilla sa . . V. 53* her i *Udg. er sidste Ord; Resten fattes*]; *gátur Gestumblinda* með *commentariis Björns á Skarðsá. ráðning Brynhildar*

ljóða. úr Harbarðs ljóðum [dette Stykke kunde jeg ikke finde] . . . Sólarljóð. Afskriften er nær beslægtet med den i O.

Cod. AM. 155 oct. Papir (G); ligeledes en Samling af løse Blade fra anden Halvdel af 17de Aarh. Efter et Brudstykke af Vafþr. (Afskrift uden selvstændigt Værd) følger en Afskrift af Sólarljóð, som er nær beslægtet med K; men kun de 5 første Vers af denne ere bevarede; det øvrige er borte.

Disse tre Afskrifter har, saavidt jeg kan skjønne, ikke været benyttede i de tidligere Udgaver. — I ed. AM. anføres Læsemaalder af to Afskrifter, som synes at have hørt til de bedre: den ene tilhørte Guðmundr Högnason, Præst paa Vestmannaeyjar, den anden Jón Ólafsson fra Grunnavík. Af dette Digt kunde vel endnu paa Island være Afskrifter, som havde Enkeltheder i en rettere Form, end de hidtil bekjendte.

Digtet har allerede ved Midten af 17de Aarh. været optaget i „Sæmundar Edda“, hvilket var naturligt, da det tillagdes Sæmund. Jón Árnason meddeler i Íst. Þjóðs. I, S. 460 efter et Haandskrift fra Slutningen af 17de Aarh. med ubekjendt Haand et Sagn, hvori det heder: „Sæmundur andaðist 1133, en með hverjum atburðum höfum vær eigi heyrt, þó segja menn, að hann þridagabur hafir úr líkrekjunnri risið og þá kvæðið þá drápu, er hans ljóða-Eddu er vörn að fylgja og kallast Sólarljóð.“ Jón Sigurðsson, som har udpeget dette Sted for mig, siger, at det ganske har den Stil, som findes hos Jón Guðmundsson lærði og Björn á Skarðsá, og at det vistnok kommer fra en af dem¹⁾.

I Cod. AM. 738. 4to (O) er Sól. afskrevet nærmest efter en Gridformular og foran Gestumblindes Gaader med Kong Heidreks Tydninger; men Digtet er ikke optaget i den paa næstsids Side giene Fortegnelse over „þættir Sæmundar Eddu“. Ogsaa Afskriften her er af de bedre.

I det stockh. oct. Hskr. er Sólarljóð første Digt, dernæst kommer Hrafnag. — I C slutter det Samlingen og følger nærmest efter Getspeki Heidreks. Dette Haandskrift beraaber sig engang paa „membrana“²⁾ og oftere paa „chartae“, uden at man dog kan slutte noget bestemt om denne Membrans Ælde og Værd. — Ogsaa det med C nærbeståede Hskr. L, som har Sól. næstsids, efter Getspeki Heidreks og foran Sonatorrek, beraaber sig paa „chartae“. — B har Sól. efter Grög. og foran Hrafnag.; andre nyere Afskrifter af Samlingen atter paa anden Plads i Rækken.

Sidst i denne Udgave kommer Forspjallsljóð eða Hrafnagaldur Óðins. Dette Digt bør for Fremtiden udelukkes fra Samlingen af norrøne mythiske og heroiske Kvæder. Det tilhører utvilsomt et ganske andet Standpunkt end alle de forhen omtalte Digte; disse ere alle folkelige, alle gjengive de umiddelbart den Tids Forestillinger og poetiske Opfatning, i hvilken de ere blevne til, alle har de gaat fra Mund til Mund længe før de bleve optegnede; Forspjallsljóð derimod er et lærd Digt, forfattet i senere Tid af

¹⁾ Jeg skjønner ikke, hvorfor Hr. Benedict Grøndal (Ant. Tskr. 1861—63, S. 368 f. 370) saa sikkert véd, at Biskop Brynjólfv endnu ikke havde fundet *codex regius* paa den Tid, da dette Sagn blev nedskrevet.

²⁾ Er det heraf, Guðbrandr Vigfússon (hos Peterson Solsängen, Köpenh. 1862, S. 2) slutter, at det Hskr. paa Pergament, fra hvilket alle Afskr. af Sól. stamme, gik tabt i Kjøbenhavn i 17de Aarh.?

en Mand, som var vel bevandret, ja belæst i de gamle Kvæder og som med Tendents søgte at efterligne en længst forgangen Tids Digtning; det blev rimelig fra først af fæstet med Pen i Bog. Forholdet er omtrent det samme som mellem de homeriske og de aleksandrinske Eposer. I Forspj. er mangt og meget vanskeligt at tyde; saaledes er det vel ogsaa i de gamle mythiske Kvæder, men Dunkelheden i disse grunder sig væsentlig derpaa, at de tilhøre en Tid, som ligger os saa fjærn og hvis Sprog, Udtryksmaade, Forestillinger og Tro vi kun kjende i Brudstykker; i Forspj. derimod ere ofte Udtrykkene kunstlede, Billederne søgte, Forfatteren har selv hyllet Digtet i et mystisk Slør. Skjønt det ikke mangler Tankedybde og skjønne Skildringer, giver det Indtrykket af en prangende Udstilling af mythologisk Lærdom. Vi finde her Udtryk og Omskrivninger, som kun tilhøre den kunstige Skaldedigtning, ikke de folkelige mythiske Kvæder fra Oldtiden, f. Eks. diar 18,6; sverð áss hvíta 14,4 = höfuð; rýgjar glygg = hugr 14,6 o. s. v. Vi finde Udtryk og Ordformer som tilhøre et meget sent Sprogstadium: hveim som relativt Pron. 13,5; æsi 17,5; gýgjur 25,6; Óðhrærir 2,5 som det synes Accus. eller Dativ. Nogle Udtryk ere uden Hjemmel, saaledes raknar 19,4, 26,1, ligesom O i Vspá I, 44,7 feilagtig har rakna for ragna; hörgar 20,4, hvis vilkaarlige Brug rimelig er fremkaldt ved Sn.E. I, 62: annan sal gerðu þeir, þat var hörgr er gyðjurnar áttu. Enkelte Former ere dannede ved Misforstaelse af gamle Sprogformer, som máttk 2,7; for aðalpollar 25,4 var vistnok þolli i Vspá I, 20 Forbilledet, men pollr har Gen. þolls. Navnlig er det at mærke, at nogle Udtryk tydelig ere fremkaldte ved Skrivfeil i bestemte gamle Haandskrifter: 7,3 forekommer hárbáðms (Var. harðbáðms) om Yggdrasel; dette unaturlige Udtryk har sikkerlig sin Oprindelse deri, at Forfatteren i R har læst hárbáðmr Vspá II, 18 skrevet som ét Ord og misforstaat dette som „Haartræet“. 25,2 er iodyr brugt som jaðar; denne Ordform er vistnok ogsaa laant fra R Vspá II, 5, hvor iodyr vel er en Forvanskning af iödur. 16,5 har saagodtsom alle Afskrr. nepa for nefa; denne feilagtige Form har Forfatteren rimelig læst i r Sn.E. I, 534.

Forspjallsljóð er efter dette yngre end 13de Aarh.; ja et Digt, hvis Forfatter forholder sig paa denne Maade til det gamle Sprog, kan efter mit Skjøn ikke være fra Middelalderen overhoved, men maa være fra nyere Tid. Jeg tror, at det ikke er ældre end 17de Aarhundred.

Hertil passer godt den Mening, som jeg S. 140b har fremsat i Overensstemmelse med (og som jeg mulig har laant fra) Keyser (Efterl. Skr. I, 236), at Digtet er forfattet som Indledningsdigt

til den ældgamle *Vegtamskv.* af den samme *Mand*; som tildigtede de for *Papirafskrr.* særegne *Vers* og *Verslinjer* i *Vegt.*; jeg har *S. 139 f.* søgt at vise, at denne *Mand* ikke kjendte *Vegt.* uden fra *A.* Den nævnte *Forbindelse* med *Vegt.* er paapeget ved *Over-skriften.* Denne lyder i alle de af mig benyttede *Hskrr.* *Hrafnagaldr Óðins Forspjallsljóð*, saaledes at de to *Navne* ere stillede ved *Siden* af hinanden i *Cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct., Cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol. og B;* det sidste er sat i *Klammer* i *CL;* kun i det nye *Hskr. M* ere de forbundne ved „al“. For det første *Navn* findes ingensomhelst rimelig *Tilknytning* i *Digtets Indhold;* jeg tror derfor med *Gunnar Paalssøn*, som dog med urette holdt *Digtet* for gammelt, at *Hrafnagaldr Óðins* er *Forvanskning* af *Hræfugaldr Óðins* og at dette har været ment som *Fællesnavn* for de to *Digte*, af hvilke det første, som dannede *Indledningen*, særlig blev kaldt *Forspjallsljóð d. e. Fortaledigt*, det andet *Vegtamskviða.* hræfugaldr istedenfor valgaldr eller någaldr er vistnok ikke i *Overensstemmelse* med *Brugen* af *Ordet* hræ i det gamle *Sprog*, men er ganske naturligt i den sene *Tid*, hvori *Digtet* og dets *Navn* maa være blevet til. Ved sin *abrupte Begyndelse* opfordrede *Vegt.* til at tildigte et *Indledningsdigt.*

Jeg har ovenfor udtalt den *Mening*, at *Forspjallsljóð* ikke er ældre end *17de Aarh.*; det er dog aldeles vist, at det var til allerede ved *Midten* af *17de Aarh.*, og rimelig noget før. Lidet er at bygge paa *Udtrykkene* i „En *Skri-velse* fra *Arne Magnusen* til *Hr. John Haldorsen*, *Provst* i *Hitar dal*, dateret *18 Junii 1729* om de *Bøger* han havde mistet i den store *Kjöbenhavn's Ildebrand 1728“* meddelt af *Thorkelin* og oversat fra *Islandsk* af *Thorlacius* i *Kjöbenhavn's Universitets-Journal* udg. ved *Prof. Jacob Baden.* *Fjerde Aargang. 1796. S. 8* (hvorpaa *Gisti Brynjúlfsson* har gjort mig opmærksom): „*Vores Rector sal. Olav* har skrevet mig, hvilket *Brev* og er brændt, angaaende een af disse *Oder* [i *Sæmunds Edda*], om jeg husker ret, *Hrafnagaldr Óðins*, at *Mag. Brynjóló* haver ladet denne *Ode* opskrive efter et enkelt, gammelt og skident *Blad*, hvilket han, saavidt jeg erindrer, *udtrykkelig* siger var defect i *Enden.* Dette er nu all for mig, ligesom i en *Taage*, da jeg har mistet *Documenterne.*“ Men *Digtet* findes i *cod. Stockh. Isl. chart. 15 oct.*, der er skrevet omkring *1670;* *cod. Stockh. Isl. chart. 57 fol.*, hvor *Digtet* særskilt er optegnet, er ogsaa skrevet mellem *1670* og *1680* (*Arwidsson Förteckn.*); og det er allerede i disse *Hskrr.* paa mange *Steder* forvansket, saa at det i *Forveien* maa have været flere *Gange* afskrevet.

Gudmund Magnussön fortæller (*Edda Sæm. ed. AM. I, p. 204*), at den islandske *Digter* *Eirík Hallssön*, der levede omkring *1650* (*Finn Magnusen Overs. af den ældre Edda II, 213*), i ti *Aar* studerede dette *Digt* og derpaa kastede det bort med den *Tilstaaelse*, at han forstod lidet eller intet deraf.

Forspjallsljóð er neppe enestaaende *Frembringelse* i første *Halvdel* af *18de Aarhundred;* i dette *Tidsrum* synes ikke alene *udfyldende Vers* og *Verslinjer* at være bleone indskudte i de gamle *mythiske Digte*, men ogsaa *Heidreks Soar* paa *Gestumblindes Gaader* at være bragte i *Versform.* *Keyser's Indvending* (*Efterl. Skr. I, 262*), at „*Begyndelsen* af det *17de Aarhundrede* eller den nærmest

foregaaende Tid neppe kan antages at have besiddet nogen Digter med den Aand, de Kundskaber og den Fordomsfrihed, som Digtet synes at forudsætte, har vistnok Vægt, men er neppe afgjørende; jeg henstiller Sagen til islandske Lærdes nærmere Undersøgelse. — For at sætte Digtet i sit sande Lys, har jeg i det ikke brugt consequent Skrivemaade, men i det hele beholdt Papirafskrifternes Orthographi (det samme burde ogsaa have været gjort ved de vægte Vers i Vegtamskv.). I Forspjalsslj. var oftere end andensteds Teksten og Fortolkningen mig uvis, hvilket er naturligt, da Digtets Udtryk ikke følge almengyldige Love, men tildels ere vilkaarlige. Det staar paa forskjellig Plads i de forskjellige Afskrifter: i det stockh. oct. Hskr. efter Sölarlj. og foran Vspá; i L efter Hamð. og foran Vegt.; i B efter Söl. og foran Grott.; i C efter Hamð. og foran Getspeki Heiðreks; i andre nyere Afskr. atter anderledes. Det mangler i O og S.

Flere „Sæmundar-Eddur“ optage ogsaa efter en prosaisk Indledning Gestumblindes Gaader og Kong Heiðreks Svar under Overskriften Getspeki Heiðreks. Den Versform, hvori Heiðreks Svar her gives, er vistnok nyere, men ellers er Kvædet sikkert nok ægte og gammelt; det danner et Sidestykke til Vaffr. og kunde paa Grund af sin Charakter gjerne optages her i Samlingen af mythiske Kvæder. Dette synes dog ikke hensigtsmæssigt; man maatte da ogsaa optage de øvrige Vers i saga Hverarar ok Heiðreks konungs; disse ere nu vistnok jævnbyrdige med de saakaldte Eddadigte, men i vor Samling danne dog Kvæderne den overveiende Bestanddel og ere meddelt nogenlunde i sin Helhed, medens vi derimod i Herv. s. har en udførlig prosaisk Fortælling, i hvilken Brudstykker af gamle Kvæder ere indskudte.

Digte af Egil Skallagrímsson, som ere medtagne i nogle Samlinger paa Papir, ere os her aldeles uvedkommende.

Endelig er i enkelte nyere Papirafskrifter iblandt Digtene i Sæmundar Edda optaget et Digt i Slinjet fornryðalag Gunnarsslagr og Gjukungun Gunnars Harpespil og Kvad i Ormegaarden. Dette er trykt som Tillæg i Edda Sæm. ed. AM. II, 1000—1010 og i Rasks Udg. S. 274—277. At det ikke kunde være gammelt, var klart, og i den AM. Udg. II, p. XXIV—XXVII fremførtes Oplysninger, som kun lod liden Tvil tilbage om, at det var forfattet af den lærde islandske Digter séra Gunnar Pálsson (født omkring 1712, død 1793) om hans Navne efter Antydningen i þ. af Nornagesti. Men enhver Tvil bortryddes ved Oplysninger, som ere mig meddelt af Guðbrandr Vigfússon: Gunnarsslagr findes i Kvæðasafn séra Gunnars Pálssonar i Britisk Museum 11, 192 (ikke Autograph), og der har Forfatteren selv (efter 1777) skrevet om dette Digt; „Eg sendi þetta nýsmíðað þeim nafnkenda manni séra Eyjólf á Völlum¹⁾, er lét vel yfir og lagði þetta til síðast: jubeo te macte esse tanto in antiquitatibus nostris profectus; et ætla eg þetta hafi verið 1745—46. Sveini lögmanni sendi eg og exemplar, . . . er mitt lítil verk vel approbadi. Framar man eg eigi af að segja, enda máské tortýndr sé sá verki, þar mag. Hálfðan Einarsson hans eigi getr i sinni sciagraphia hist. lit., en nefner þó aðra mína smákvæðinga. G. P. S.“

Det gjælder nu at bestemme de nyere Papirafskrifteres Betydning for de Digtes Vedkommende, som ogsaa findes i gamle Skindböger. Spørsmålet er: Stamme disse Papirafskr. samtlige umiddelbart eller middelbart alene fra de gamle Membraner, som vi endnu har? eller grunde nogle af dem sig helt igjennem eller tildels paa gamle, nu tabte Membraner, eller paa nu tabte Stykker af de beva-

¹⁾ Gunnar Pálssons Lærer.

rede ufuldstændige Membraner? Afgjørelsen af dette Spørmaal er af stor Vigtighed for Tekstkritiken, da Afvigelser, som findes i de Afskrr., der ene og alene grunde sig paa ældre Hskrr., som vi endnu har, ikke kan være andet end Forvanskninger, Conjecturer eller senere Tildigtninger, medens derimod de Afskrr., som helt igjennem eller tildels stamme fra tabte Membraner, maa benyttes som Kilder sammen med de bevarede Skindböger Spørmaalet har været forskjelligt besvaret. Arne Magnussön, en Autoritet af allerførste Rang, ytrer sig herom saaledes (vita Sæm. i Edda Sæm. ed. AM. I, p. VII sq.): „antiquam [membranam] . . Brynjolfo . . oblatam, omnes ejusdem argumenti Libri, in Islandia et alibi sub Eddæ Sæmundi nomine exstantes, pro matre venerationi coguntur; quod eo tutius assevero; quo accuratius omnes, quas illa habet, mendas, ac aliquot foliorum lacunam in chartaceis exemplaribus, e variis Islandiæ partibus ad me delatis, occurrere viderim; adeo ut dicta membrana sola ejus generis hodie superesse credatur [Arne kjendte dengang ikke cod. AM. 748, 4to]; quomodo diffidendum non sit, talia monumenta tempore Brynjolfi plura existisse, unde variæ lectiones, et integri quandoque versus, quæ membranæ desunt, in chartacea ejus apographa translata esse videntur, quorum tamen originalia aut hodie desiderantur, aut in latebras iterum abierunt.“ Denne Dom er gjentagen af P. A. Munch i hans Udgave. I modsat Retning ytre sig de Mænd, som har besørget den AM. Udg. af Sæm. Edda, ligesaa Finn Magnusen, og skarpest Brynjolf Snorrason i Ann. f. n. Oldk. 1847, S. 356: „Finn Magnusen har i Fortalen til sin Overs. af den ældre Edda, 1ste Deel S. XVI, udtalt den Mening . . . , at nogle af Papirhaandskrifterne „öiensynlig ere skrevne efter andre nu forsvundne Membraner“. Da jeg har gennemgaaet de fleste af de bevarende Papirhaandskrifter af den ældre Edda, kan jeg af egen Erfaring bekræfte, at denne Mening er den ene rigtige, idet flere af Haandskrifterne i den Grad afvige fra codex regius, at det er aldeles utænkeligt, at de, enten middelbart eller umiddelbart, nedstamme fra samme“.

Jeg maa afgjort slutte mig til Arne Magnussöns Mening. Det er utvilsomt, at intet Papirhaandskrift af Sæmundar Edda helt igjennem er afskrevet efter en tabt, af R uafhængig Original; Teksten i alle de Digte, som findes i R, grunder sig middelbart eller umiddelbart paa dette Haandskrift, dog saaledes at tildels ogsaa A, Afskriften af Völuspá i H, samt SnE., Völs. og Nornag. ere benyttede; og alle nu bevarede fuldstændige Papirafskrifter af R ere tagne paa en Tid, da dette Hskr. var i samme fragmentariske Tilstand, hvori vi kjende Skindbøger. Ligesaa lidt har Papirhskrr. af Sæm. Edda optaget Vegtamsko., Rágsp., Hyndl., Grött. fra nu tabte Originater; disse Digte ere overalt middelbart eller umiddelbart afskrevne efter A, W, F, r af SnE. I Modsætning til Arne Magnussön by Munch tror jeg endogsaa, at alle enkelte Vers, som kun findes i Papirafskr., og alle for disse særegne Læsemåder i de Digte, som tillige ere bevarede i gamle Skindböger, ere — paa en eneste Undtagelse nær — af senere Oprindelse og ikke grundede paa tabte Membraner.

Denne Undtagelse finder jeg i Slutningsversene i Sigrdrif. fra V. 29, L. 3 af, ti disse Vers, som nu mangle i R, bære umiskjendeligt Præg af Ægthed. De forekomme fra først af ikke i de fuldstændige Samlinger paa Papir med Titelen „Sæmundar Edda“, som optage alle de i R bevarede Digte; men det Haandskrift, hvorpaa alle Afskrifter af disse Vers grunde sig, maa have haft dem i samme Forbindelse, hvori vi finde dem i cod. Isl. No. 64 fol. Papir i kgl. Bibl. i Stockholm og i cod. AM. 738 4to (codex oblongus, O). I cod. Stockh. 64, som for største Delen er skrevet med Jön Eggertssons Haand omkring 1680 (Guðbrandr Vigfússon i Íslenskar Þjóðsögur I, S. XVII) og som navnlig indeholder flere Afhandlinger af Jön Guðmundsson

lærði, findes som 5te Stykke bagefter et os her afdeles uopkomende Digt under Overskriften Sigurðar qvída Fofnis hana Reginsm. V. 16—24 med kort Forklaring. Derpaa som 6te Stykke under Overskriften Sigurdrifu mál sem hun talaði til Sigurðar unnusta sjíns. eptir það hana hið hama náud af henne Sigrdríf. V. 5—8, L. 3. 9—13, L. 6. 15—17. 21, L. 4 til Slutning. Efter V. 37, L. 6: róm eru rog af risum (sic!) følger: Sigurdur seiger sijnann Sigurdriifu tijnþinde af aullum löndumm (disse Ord skreone som Overskrift). Þesse Sigurdur áttu Gudrunu Giuþa dötter, þa hann var veiginn með suikumum, sat Godrvn kona hanzz ífer honumm Hun gret ei sem aþrar konur. Enn so harmpunginn var hun, af henne lá vid spreng til geingu bæþe konur og karlar af hugga hana, enn þat var ei audvellt. þa taladi ein til hennar. Derpaa Guðr. I, V. 13, L. 5—8. V. 14. V. 18, L. 2—10 med Overskrift Godrun qvaf. V. 19. V. 20, L. 1—4, samt V. 17, L. 2—10 med Overskrift: þa quad ein aunnur. Den Tekst af Versene i Reginsm., som foreligger i cod. Stockh. 64, grunder sig tydelig dels paa R, dels paa Nornag. i F; Læsemaaderne: Hier eru við Sigurdur, a siá, skipu-tueim (sidste Bogstav kludret) i V. 17 og Hnicar hietumc þac i V. 18 ere pist blot Forvanskninger og ikke laante fra en tabt Membran. Teksten i Sigrdríf. indtil V. 29, L. 3 grunder sig dels paa R (cod. Stockh. 64 har saaledes i V. 12, L. 2 beholdt Skrifteilen magni fra R) dels paa det endnu beavrede Hskr. af Völs., navnlig i V. 13—21 (saaledes i V. 17: a glere og a gulli og a gödu sijnfri, i vine og a virtri, og a vølvo seszi, a gumna holdde); i disse Vers er ikke Spor til nogen nu ubekjendt Kilde (ti af þu eige a þingi deiler vid þier mathara mann, edur vid heimiska hale i V. 24 kan kun være Forvanskning). Teksten i Versene af Guðr. I grunder sig paa R alene (Forvanskningen grundu i V. 14, L. 1 forklares af Skrivemaaden gvdī. i R; Yekar i V. 17, L. 3 er en Skriftefil, som er beholdt fra R. hættlga for hiorvi i V. 14, L. 8 og i elstraum i V. 19 L. 7 for ialstrom maa være Forvanskninger eller pilkaarlige Forandringer af Kildens Tekst). Da der her altsaa udenfor Slutningsversene i Sigrdríf. (fra V. 29, L. 3 af) ikke er Spor til en nu ubekjendt Kilde, saa formoder jeg nu, at disse Slutningsvers, som aabenbart ere ægte, ogsaa grunde sig paa R; at en Afskrift af R, sem ialfald indeholdt hele Sigrdríf. med Stykker af Reginsm. og Guðr. I, og som altsaa var tagen paa en Tid, da denne Skindbog endnu ikke havde tabt Bladene mellem 32b og 33a, er den middelbare eller umiddelbare Kilde for cod. Stockh. 64. Man vil imod denne Formodning ikke kunne anføre, at man da maatte vente her ogsaa at finde andre af de Digte, som nu ere faldne bort i R mellem 32b og 33a; ti heller ikke det, som i R kommer nærmest efter Lacunen, er taget med. Ogsaa ellers synes der at være enkelte, skjönt usikre, Spor til Afskrifter af Digte i R, som ere tagne, for Biskop Brynjolo fandt Bogen frem (mere herom senere).

Efter Versene af Guðr. I følger i det nævnte Hskr. under Overskrift Lið Brinhilldar eru hier vtiþidd en Forklaring af Sigrdr. V. 5—19 (indtil og med heillom hafa i L. 7), som er en noget forandret og forkortet Afskrift af den Commentar, som Björn á Skarðsa giver i sit 1642 forfattede Skrift Nokkuð litið samþak um rúnir, der bedst findes afskrevet i cod. Stockh. Isl. No. 38 fol. Den Tekst af Sigrdríf., som Björn á Skarðsa forklares, grunder sig ene og alene paa en meget fejlfuld Afskrift af det endnu beavrede Hskr. af Völs. og er forskjellig fra den ovennævnte Tekst af Sigrdr., som findes i cod. Stockh. 64, men i Gjengivelsen af Björns Commentar i cod. Stockh. 64 ere de Former af Ordene i Sigrdríf., som han havde for sig, paa flere Steder forandrede for et bringes i Overensstemmelse med den foran indtagne Afskrift af Digtet¹⁾.

¹⁾ Jeg skal anføre ét Eksempel af flere: i Sigrdríf. V. 12 har Björn (efter

Den Afskrift af Slutningsversene i Sigrdrif., som findes i cod. Stockh. 64, kan altså ikke føres tilbage til Björn á Skarðsa¹⁾, men skriver sig vistnok fra en Samtidig af ham.

Ogsaa cod. AM. 738. 4to (codex oblongus, O), paa hvis Titelblad staar 1680, men hvis Indhold vel for største Delen er skrevet lidt før (Jón Sigurðsson), har kun de samme Stykker af Reginsm. som cod. Stockh. 64 og, skjönt ikke umiddelbart, derefter Sigrdrif. med Slutningsversene, hvorefter følge de samme Stykker af Guðr. I og den forandrede Gjengivelse af Björns Commentar; ogsaa i det enkelte stemmer O næsten overalt med cod. Stockh. 64. — I cod. AM. 161. oct., Q (S. 234 a feilagtig cod. AM. 166 b oct. og P), et Haandskrift fra anden Halvdel af 17de Aarh., findes (efter en Afskrift af Hávamál) Sigrdrifumál med Slutningsversene, og dertil er paa samme Maade, som i de to förnævnte Hskr., knyttet Stykker af Guðr. I, hvortil kommer Commentar over Sigrdrif. Med Afskriften af Sigrdr. i dette Hskr. er den i Cod. AM. 149 oct. nøie beslægtet. Endelig kan her nævnes den værdiløse Afskrift af „Sigurdar qvida, Sigurdrifumál, þeirra Ráðning, Guðrúnar qvida“ i No. 1871. 4to i kgl. Bibl. Kjöb. ny kgl. Sml., rimelig skreven sent i 18de Aarh.

Derimod mangle Slutningsversene i Sigrdr. i de fleste „Sæmundar-Eddur“ (Papirafskrifter af den hele Digtsamling), som tildels udfyldte det manglende ved at indsætte det tilsvarende prosaiske Stykke af Völs.; nogle faa nyere Afskrifter af den hele Digtsamling, som har disse Vers, bemærke udtrykkelig, at de har dem fra en særlig Kilde, der da maa være et af de ovennævnte Hskr. eller en dermed fuldkommen ensartet Optegnelse. Saaledes har No. 1866. 4to. kgl. Bibl. i Kjöb. ny Sml. (cod. Luzdorphianus, L; skreven 1750) efter þat rǫþ ec þer it vǫ | þott meþ seggiom fari fölgende Bemærkning: „desunt membranae ad minimum folia 8, ita dicit exscriptum [meum]; idem exscriptum inserit hic sequentes paginas, quae ibi ad calcem appositae reperiuntur e libro quodam chartaceo haustae“ og derpaa følger: þat rǫþ ec þer it vǫ | þott meþ seggiom fari | aũþr mal til ofúg, o. s. v. I det hermed meget nær beslægtede Hskr. No. 1109 fol. kgl. Bibl. Kjöb. ny kgl. Sml. (C) findes ogsaa Slutningsversene i Sigrdr. optagne med Tilføielse af samme Oplysning.

Arne Magnussön, som kjendte Slutningsversene, har ikke holdt dem for vægte; i Brev til Thormod Torvessön af 6te Aug. 1690 skriver han: Ef nokkuð finnast kann i hans Sæmundar-Eddu á pappir, sem ekki er i membranu, þar sem vantar i Brynhildarkviðu, þægi eg gjarna mér með tíð communicerast; mér þykir svo sem eg séð hafi þá lacunam með einhverju fylðu i exemplaribus chartaceis“ (kgl. Bibl. Kjöb. Kallske Saml. 140 fol., efter Meddelelse af Guðbrand Vigfússon); i O har Arne med egen Haand efter Conjectur foretaget endel Rettelser ved Afskriften af de nævnte Vers. — Papirafskrifternes Skrivemaade i disse Vers har jeg forandret til den i R brugte.

Efter at have taget dette Forbehold skal jeg søge at godtgjøre min Mening, at de nyere Papirafskrifter af alle de her udgivne Digte, som ere bevarede i

cod. 38 fol.) læst . . . heipt um giallda. Hvi þar um vindr og forklarar dette Hvi ved Hvoru þinu malruna eða þrideilna visna smiðe; i cod. 64 er istedenfor Hvi indsat Harm, men Björns Forklaring beholdt, uagtet den aldeles ikke gjælder Læsemaaden Harm.

¹⁾ Det er urigtigt, naar det i Möbius's Udgave af Sæm. Edda S. V siges, at Slutningsversene i Sigrdr. findes som integrerende Del af Digtet i den af Björn á Skarðsa författede Commentar.

gamle Skindböger, ikke udgaa fra andre Kilder end netop disse Skindböger. I denne Hensigt gjennemgaaer jeg her et Par Papirhskr. af Sæm. Edda, om hvilke det er bleuet sagt, at de ikke stamme fra R.

Cod. Isl. No. 15 oct. i kgl. Bibl. i Stockholm (som jeg her betegner ved St.) er skreven omkring 1670 (Arvidsson Förteckning), ialfald för 1684, ti cod. Stockh. 34 fol., som aabenbart er afskreven derefter, vidner selv, at den er skreven i dette Aar¹⁾. St. begynder med: Her hefiast Sölar liöd Sæmundar ins fröda. Hrafnar galdur Öpins Forspialls liöd. Derpaa kommer Vælo spaa. Saa følge alle de i R optagne Gudekvæder, dog ikke overalt i den samme Orden og med de samme Overskrifter som der, sidst Hymis kvipa; og derefter Vegtams kvipa. Saa komme alle de i R optagne heroiske Kvæder, dog ikke overalt med de samme Overskrifter som der, og efter Hampis mál endelig: Fiqlsvins mál. Hyndlu liöd. Gróugaldur er hon göl syni sinum dæd. Grottasængur indledet ved samme prosaiske Stykke (Gull er kallat miol Froþa o. s. v.) som i r. Rigsþ. findes her ikke²⁾.

Man vil let finde, at R danner Grundlaget, skjönt ikke det umiddelbare, baade for den egentlige Tekst og for de i Randen tilskrevne Varianter i St. ved de Digte, som nu ikke ere bevarede i andre gamle Skindböger. Hoor der i R er den store Lacune, er der ogsaa i St. Hul. Sigdrif. stanser i Haandskriftet med V. 28, og istedenfor de i det følgende manglende Vers og Digte er den prosaiske Fortælling i Völs. optagen. Efter Ordene ok þetta bundo þar eipom með ser, som afslutter Fortællingen om Mødet mellem Sigurd og Sigdrifa, staar i Randen: Her brast i Sæmundar eddo ok er sa brestur her uppfyldur sem varþ af sogopætti Sigurdar Fafnis bana a cap. 20 usque ad 30. Her henviser St. selv ved Sæmundar edda til R og vidner selv, at den har udfyldt Hullet fra Völs. Efter Udfyldningen begynder igjen Afskriften af Digtene (som i Rasks Udg. af Edda Sæm. S. 207) med

Hví ertu Brynhildr
 Buðla dóttir
 hölvi blandin
 ok banaræðum?

hvat hefir Sigurðr
 til saka unnit,
 er þú fræknan vilt
 fjörvi næma?

Det følgende efter R. Linjerne Hví ertu — banaræðum ere feilagtige (se S. 237); vi har her et sikkert Eksempel paa, at Stockh. Hskr. meddeler Verslinjer, som vilkaarlig og uden Støtte i noget gammelt Hskr. ere tildigtede for at afhjælpe en Mangel i R. I de øvrige heroiske Digte (undtagen Hyndl. og Grott.) grunder Teksten i St. sig aabenbart ene og alene paa R; den har alle dennes Feil, hvorpaa jeg skal nævne et Par Eksempler: St. har Helga kvipa Hatinga skada [Haddinga skata] efter Helga kvipa Hundingsbana; Völund. 2, L. 12: Onondar; H. Hjör. S. 171a, L. 19: Jarlinn heim; H. Hund. II, S. 190b, L. 19: hjarþar ok kvæþ; Reginsm. 10, L. 4: fær, o. s. v., o. s. v. Afvigelser i St. fra R kan da intet Værd have. Heller ikke de i Randen tilskrevne Varianter har større Betydning. I Hamð. 13 er i Randen med andet Blæk efter Svarapi skrevet Erpur, efter sva kvass ligesaa vitur, efter fotor æþrom endelig: eþir holdgröinn hönd annarj; dette er aabenbart vilkaarlige Tilføielser for at hjælpe paa en indbildt Mangel i den traditionelle Tekst; det stockh. Foliohskr. har optaget disse Til sætninger i

¹⁾ Da cod. 34 fol. intet selvstændigt Værd har, burde alle Citater af dette Hskr., som i Anmærkningerne ere anførte efter Rasks Udgave, have været borte. Ogsaa „Edda Sæmundar hin fröða“ i cod. Stockh. Isl. 11. 4to, som jeg ikke har sét, er meget nær beslægtet.

²⁾ Digtene Rækkefølge i St. er meddelt i Edda Sæm. ed. AM. II, p. XVII f., men de der angivne Overskrifter ere for en stor Del urigtige.

Teksten, og derfra har de vandret ind i Rasks Udgave. Naar saaledes St. har ingensteds viser hen til anden Kilde end R, kan Navnet paa Borghilds Broder Eifnar, som i Sinf. S. 202a er skrevet til i Randen med anden Haand, medens Teksten har aabent Rum for Navnet, heller ikke vel være laant fra en tabt Membran af Digtsamlingen, om det end er taget fra en anden, ligeledes af R afhængig, Papirafskr.

Ogsaa ved alle de Gudekvæder, som findes i R, undtagen Völuspá, er R St's eneste, skjönt ikke umiddelbare Kilde. Ogsaa ved disse Kvæder gjenfinde vi Feilene i R og Forvanskninger, som pege hen til dette Hskr.: f. Eks. Háv. 14, L. 4: æþur baztur; Vaf. 32, L. 5: aldni; Grimm. 5, L. 4: Freir; Skirn. 7, L. 2: ex man; Hárh. 41, L. 2 inn med aabent Rum foran (for óluban); Hým. 3, L. 3: hefþom; Lok. 19, L. 6: fiorgvall; Þrym. 11: ærindi erfípt ok; Alv. 10: meþ Alfom fold . . . Dverggar Groandj. Da altsaa ogsaa her R overalt danner Grundlaget og da vi allerede i St. har fundet sikre Eksempler paa Verslinjer, som ere tilföiede uden Stötte i Traditionen, saa maa ogsaa i Gudekvæderne de faa Verslinjer, som ikke findes i R, holdes for senere tilföiede uden Hjemmel i Traditionen, hvis ikke indre Grunde uigjendrivelig bevise, at de ikke kan være tildigtede i nyere Tid. Inde i Teksten i St. finde vi mellem Alv. 8 og 9 følgende Vers:

Freista máttu, Vingþórr!	heima alla niu
alls þú frekr ert	hefik of farit
ðurgs at reyna dug;	ok vitat vetna hvat.

Mellem de to Repliker af Thor var det naturligt, at en Islænding savnede et Vers af Dværgen; jeg tror, at dette har givet Anledning til at tildigte dette Vers. Der er intet, som gjør det növendigt at antage det for gammelt, tværtimod synes det at bære flere Mærker af sin sene Oprindelse: frekr findes neppe i de gamle Kvæder med at og Infm. omtrent i samme Bet. som gjærn; ðurgs kan være Forvanskning af dvergs, og ved dug tør jeg mindre tage Anstöd, skjönt det ellers kun forekommer i Prosa med Betydningen „Kraft, Dygtighed“ samt i Forspj. V. 4; men vetna hvat er enestaaende i de gamle mythisk-heroiske Kvæder (skjönt hotvetna forekómmur) og betænkeligt.

I Háv. V. 87. 88 følger ligesom i R Akri efter val nyfeldom, men nederst paa Siden er med forskjelligt Blæk skrevet: heidrikum himni z hlejande herra; disse Linjer, som ere tildigtede efter islandske Ordsprog, fordi Verset ikke havde den regelrette Længde, röbe sin nyere Oprindelse ved Ordet herra (jfr. Anm. til Háv. 87,4). Under disse Ord er for at faa 8 Linjer i Verset tilföiet: hunda gelti ok harmi skoekju, men med meget ny Haand, saa at jeg neppe behöover at beraabe mig paa, at Ordet skækja ikke findes i det ældste Sprog. Efter arsanom staa inde i Teksten,“ og dertil er i Randen skrevet med samme Haand öpmala manni, hvilket skal danne Stavorim med Akri årsánum, men netop derved spildes Versemaalet. Det stockh. Hskr. 34 fol., der er afskrevet efter No. 15. oct., har optaget disse Tilsætninger i Teksten og tilföiet endnu en uægte Linje, hvorved det faar to Slinjede Vers:

a.	b. Heiprikum himni
val nyfeldom.	hlæandi herra,
Akri årsánum	dyri i svelli,
öpmala manni,	trui engi mann, o. s. v.;
hunda hellti,	
ok harmi skjækju.	

men disse to Vers fordömmes sig da selv¹⁾. Derimod har St. ikke de i R mang-

¹⁾ Ytringerne om det stockh. Foliohskr. i Anm. til Háv. 87,4, som ere laante fra Rasks Udg., berigtiges ved hvad her er sagt.

lende Linjer, som mange Papirafskrr. tilføie i Hæv. 65. 111. 133; Vaffr. 27. 31. 40. Teksten i Hyndl. grunder sig paa Flatøbogen: f. Eks. mulum i 5, L. 4 er Feil-læsning af Trækkene i Flat.; Teksten i Grottasöngur paa Cod. reg. af SnE., som Bevis kan f. Eks. nævnes Forvanskningen vaknar i 20, L. 7, hvorved med anden Haand er skrevet vabnar (af dette feilagtige vabnar har Rask gjort valnar). Ved Vegtamskvíða er A Kilden, dette viser f. Eks. alda i 13, L. 4; Hskr. har i dette Digt de i Papirafskrr. almindelig tilføiede Vers, som aabenbart ere uægte (se S. 138—140). Ligeledes finde vi her de Afbigelsers fra A i enkelte Ord, som stadig følge med de Vers i Vegt., som mangle i A; da disse Vers ere uægte, maa ogsaa disse Afbigelsers fra A i det enkelte være foretagne uden traditionel Hjemmel af samme Mand, som tildigtede Versene. Særlig mærkes her, at St. i V. 4 (efter fretty beiddi, se S. 139a) har følgende Tekst: [unst næþug reþ nás orþ kvæþa] unst næþik reis nass orþ of kvæþ (samt i Randen nærd^o skrevet til næþug); den første af disse Læsemaader skriver sig vist fra samme Haand som de øvrige Ændringer.

Til Slutning har jeg gjemt Völuspá. Jeg tror i det foregaaende at have vist, at R ved alle de Digte, som findes i denne Skindbog, er den eneste vægte Kilde; vi har ogsaa set, at St. har optaget flere enkelte vægte Vers, d. e. Vers, som i nyere Tid ere tildigtede uden Hjemmel i Traditionen, og navnlig i Vegt. vilkaarlige Forandringer af enkelte Ord. Vi vil da heller ikke i Völuspá uden de mest tvingende Grunde antage en nu tabt Kilde.

I dette Digt er Teksten i St. en Afskrift af en Optegnelse, hvorved baade R og H ere benyttede: saaledes har St. i Vspá I, V. 6, L. 1: gengengo (i Randen med samme Haand gengo); 8, L. 3: vettugis (vettergis, vettengis); 13: Hepti, Vili, Hanar ok Svior (Sviþor), Billingur Bruni, Bildur Bure, Frar Fornbögi (Hörnbori), Frögur ok Loni. I Randen ere mange Varianter skrevne til, dels med samme Haand, dels med en anden gammel Haand, dels med senere Haand; saaledes staar i 9, 6 i Teksten drottin, i Randen med samme Haand drottir, med senere Haand drótt ū; denne sidste Læsemaade grunder sig paa Codd. af SnE. Mange af Afbigelserne fra de gamle Hskrr. af Vspá ere aabenbart Forvanskninger, andre kan mulig være tilsigtede, vilkaarlige Forandringer, f. Eks. den i 2, L. 4 tilskrevne Variant frögða; men ingensteds finder jeg Læsemaader af enkelte Ord, som maa stamme fra en tabt gammel Kilde.

I Vspá I, V. 16 har St. to Verslinjer

Heri, Högstari, Hljóðólfr, Móinn,

som ikke findes i de gamle Skindböger og som bevistlig ere vilkaarlig og feilagtig tilføiede for at gjøre Verset Slúnjet (se Anm. til I, 16). Alle ydre Grunde tale da for, at ogsaa de to Linjer i I, 61:

fólkvaldr goða ok Fjöltnis kind 3.

og de fire i I, 65:

semr hann dóma vésköp (skrevet veskarp) setr
ok sakar leggtr, þau er vera skula
(i Randen: vara munu),

der heller ikke findes i de gamle Hskrr., ere tilføiede af samme Grund, skjönt Linjerne i 61 og 65 vistnok ere komne tidligere ind end de i 16, da hine findes i flere Papirafskrr., hvor disse mangle. Udtrykket i det i 61 tilføiede Linjepaar klunger mig ogsaa noget lærd: Fjöltnir forekommer i de gamle mythiske Digte kun i Grimn. og Reginsm., hvor Odin opregner sine Navne. Det synes ikke usandsynligt, at det er en og samme Mand, som har tilføiet Vers eller Verslinjer baade i Vspá, Alvissm. og Vegt., og Versene i Vegt. synes igjen at røbe samme Forfatter som Forspjallstjóð.

No. 1866. 4° i kgl. Bibl. i Kjöb. ny Sml., her betegnet ved L, har Titelen: „Edda Sæmundar Prestz ins Fröða Sigfussonar at Odda. Skrifud a äre efter Guds Burd 1750.“ Først i Bogen er endel Bemærkninger, der, som en Overskrift siger, ere skreone med Biskop Herslebs Haand, af hvilke mærkes: „Om dette Exemplars store Raritet er dette at sige, at neppe i heele Island skal findes 2 a 3 gode Exemplarer af denne Edda, men denne er confereret med et Exemplar den lærde Sa. Eyolfur Jonssen eiede, og et andet Laemand Widalin har hafft og ultsaa er meget accurat . . .“ *Luxdorphs Navn staar foran i Bogen*¹⁾ Dette Hskr. stammer efter Guðmundr Magnússon (Edda Sæm. ed. AM. I, p. XLII. II, p. 327, not. e) og flere Steder) ikke fra R; men dette er aabenbart urigtigt.

L henviser selv paa mange Steder til Membrana, d. e. R, som sin Hovedkilde, men har ved Siden deraf benyttet Papirafskrr.: L har saaledes i H. Hund. I, 19, L. 1 Sa Sic chart. (paa Membr.); efter Sigdr. 29, 2: desunt membranæ ad minimum folia 8 (se ovenfor), o. s. v. Først komme alle de i R optagne Stykker aldeles i samme Orden og med Skindbogens Overskrifter, saavidt de kunde læses, inde i Teksten, men andre Overskrifter anførte i Randen efter „Chartæ“. Efter Hamösmål er skrevet Finis med en stor Slyngning efter; derpaa følger: Hrafnagaldr Öþins [Forspialls Liöd]. Vegtams qviþa. Fiolsvinns-mal. Hyndlu liöþ. Grou galdr er hon göl syni sínum dauþ. Formali til Grotta sængs [derefter Grottasöng]. Formali til getspeki Heidreks kongs [derefter selve Gaadedigtet]. Her hefiast Solar liöd Sæmundar ins froða. Kvædi Eigils Skalla-grims sonar er hann kallar [sonar] torrek.

Selve Teksten i alle de Digte, som findes i R, er, som sagt, efter Haandskriftets eget Vidnesbyrd afskrevet efter R; heller ikke de Varianter i disse Digte, som siges at være laante fra Papirhskrr., har noget selvstændigt Værd. Disse ere tildels de samme, som vi fandt i St. I Völuspá grunde de sig tildels paa H; saaledes anføres efter II, V. 51 i Randen: hic inserunt chartæ Geyr garmr mioc fyr gnipa helli festr mun slitna en freki renna gin lopt ifir; at H her er den oprindelige Kilde, er aabenbart: der er Stans midt i en Sætning, fordi man ikke kunde læse det følgende i H.

I de Digte, som ogsaa findes i A, ere de fleste af de i Randen tilskrevne Læsemaader udrundne fra denne Skindbog; saaledes er i Randen ved Grimn. 44,9 skrevet „enn brimir sverþa addunt chartæ“; enkelte Varianter stamme fra Codd. af SnE., saaledes Vafþr. 23,1 Mundillfari al. Mundillfari. Flere af de Vers og Verslinjer, som ikke findes i de gamle Skindböger, men som ere optagne fra „Chartæ“, har L tilfælles med St.; saaledes Verslinjerne i Vspá I, 46. 61. 65; de i Vegtamsko. i Papirafskrr. almindelige Vers; Verset mellem Alv. 8 og 9. Men L har ogsaa fra „chartæ“ optaget Vers og Verslinjer, som hverken findes i St. eller i gamle Skindböger; mod disses Ægthed maa vi paa Forhaand af ydre Grunde være yderst mistænsomme, da vi, som netop nævnt, i samme Hskr. har sikre Eksempler paa uægte Vers, som ere optagne fra Papirafskrr.; og af indre Grunde vil de ogsaa vise sig forkastelige. Saaledes har L efter Vafþr. 27, L. 3: addunt chartæ ar of þęþi þau | scole ey fara | unnz riúfaz regin, hvis Uægthed SnE. viser. Efter Vafþr. 31, L. 3: addunt chartæ: en siom fleygþi | or supþeimi | hyrr gaf hrimi fiqr; de ægte Linjer har SnE. bevaret. Ved Vafþr. 40 efter Segþu þat et XI | allz þú tiva rauc | aull Vafþrúþner

¹⁾ Betegnelsen af dette og andre Hskrr. i Edda Sæm. ed. AM. er meget forvildende: i Tom. II anføres Læsemaader af Codex Luxdorphianus (No. 1866) under Mærket „L.“, medens „L.“ i Tom. I betegner Codex Langebekianus; og Tom. II, p. XXVIII findes om Cod. Sulmianus anført det som gjælder Cod. Luxd.

vitir i *Randen*: ita chartae: hvat einheriar vinna | heriafauprs at | unz riufaz regin, hvois Uægthed allerede af R er klar. Efter *Vafpr.* 41, L. 5 ligeledes i *Randen* efter *Papirafskrr.* aul með ásum drecka, hvilken Linje spilder *Udtryk* og *Versemaal*. Efter *Grimn.* V. 35 i *Randen*: addunt chartae: Sundrbornar hygg ec norrir vera eigut þær æt saman S: ro askunnar S ro alskunnar Sumar S ro dd. *Dvalins*; dette *Vers* hörer ikke hjemme her, men i *Fáfn.* V. 13; det er af *Papirafskrr.* falskelig indtaget i *Grimn.* fra *SnE.* (I, 72), hvor det citeres tætvéd *Grimn.* V. 35 (I, 74). Efter *Grimn.* 51,2 i *Randen*: miclom ertú miþi tældr ch. add., hvilken Linje er tildigtet, for at frembringe *ljóðaháttir*. I *Hárb.* anföres af „*Chartae*“ følgende *Begyndelse*: þorr for apr or | austr vegi | oc kom at sundi siþ | fley var hinnig | oc ferio hirþir | kallar þorr a þegn; dette er aabenbart en — rimelig først i 18de Aarh. foretagen — *Omdigtning* af den prosaiske *Begyndelse* i R, hvorved *Versemaalet* er uheldig valgt. Efter *Hárb.* 4, L. 3: add. chartae: dault i ranni, et uheldigt *Forsøg* for at faa *ljóðaháttir*. I *Hárb.* flere lignende *Tilsætninger*, alle aabenbart uægte og af samme *Forfatter*.

De to efter *Hjlm.* 36, L. 6 tilföiede *Linjer*: er með Hyme | eptir föru (*chartæ*) med sit daarlige *Stavrim* kan da heller ikke gjöre *Krav* paa at være ægte, men ere tildigtede for at gjöre *Verset* *Slinjet*.

Ingensteds finder jeg, at de fra *Papirhskrr.* optagne *Læsemaal* af enkelte *Ord* i L henviser til en nu tabt gammel *Membran*; tværtimod er der flere *Steder*, som godtgjøre, at ogsaa de udgaa fra R; saaledes har L i *Hund.* II, 36, L. 8: þinig (^vÞinig *Membr.*) chartae þorinig; men dette þorinig kan kun være *Feil*-*læsning* af hvad der staar i R; efter *Sig.* III, V. 15, L. 3 „chartæ add. broþr minn“, som i R; o. s. v., o. s. v.

Nævnlig i *Hávamál* er i vidt *Omsfang* de traditionelle *Udtryk* forandrede, *Verslinjer* og *Vers* tilföiede. Men flere *Steder* vise tydelig, at saadanne *Forandringer* og *Tilsætninger* ere foretagne vilkaarlig og uden *Støtte* i noget af R uafhængigt *Hskr.*, og efter disse *Steder* maa de andre bedømmes. For at faa gjort *Háv.* 111 til to fuldstændige *Vers*, ere *Linjer* blævne indskudte, men netop derved er *Versemaalet* blevet ødelagt: efter *Mal* er at þyllia staar i *Randen*: add. ch. þular störrar. I *Randen* til venstre for

of rúnar heyrþa ec dóma (sic)

ne um ráþom þaugþo:

Ch. inser. ok reginn doma, til höire: ne of risting þaugþo. ec dqma i R blev feilagtig læst som oc doma og dette forstaat som *Substantiv*, hvilket gav *Anledning* til ok regindóma, og for at faa *Stavrim* med né um ráðum þögðu; blev da en ny *Linje* foran denne tilföiet. *Háv.* 70, L. 2 giver et andet tydeligt *Eksempel* paa *Forandringer*, som kun skyldes *Gjætning*: L har oc sæl lifþom ul. enn sialfðaupom, al. beccðaupom. Paa de fleste *Steder* i *Háv.* vil *Uægtheden* af *Tilsætningerne* og *Forandringerne* i L være let at godtgjøre; heller ikke i dette *Digt* lader det sig nogensteds bevise, at de stötte sig til ægte *Tradition*. *Charakteristisk* er det, at der i den yngre *Papirafskrift* L er langt flere *Tilsætninger* end i den ældre *stockholmske Afskrift*.

Min *Mening* maa ikke opfattes saaledes, at *Afveigelser* fra de gamle *Skindböger*, nævnlig fra R, i enkelte *Læsemaal* og de tildigtede *Vers* og *Verslinjer* først skulde være fremkomne i de *Papirafskrr.*, som jeg her har omtalt; men disse har optaget dem fra tidligere — ligeledes usekstændige — *Afskrifter*. Nævnlig af *Vspá* og *Hávamál* maa allerede ved *Midten* af 17de *Aarhundrede* *Afskrifter* have været i *Omløb* paa *Island*, som afveg i betydelig *Grad* fra *Teksterne* i R (og H), uagtet disse laa til *Grund*; netop disse to *Digte*, samt *Sigrdrif.*, blève oftest særskilt afskrevne, og naar den ene skrev af efter den

anden, saa at hver enkelt Afskriver altid forandrede noget, ved Unöiagtighed eller Misforstaaelse, ved at læse eller skrive feil, ved at indsætte mere almindelige Udtryk for sjældnere eller nyere Former for ældre, saa kunde eller rettere maatte Teksten allerede herved blive stærkt afvigende fra det ægte oprindelige Grundlag, saa at dette paa sine Steder neppe lod sig gjenkende. Men hertil kom ogsaa ofte, at man for at rette eller fuldstændiggjøre de gamle Vers indsatte noget af sit eget.

Jeg skal nu kortelig gennemgaa endel af de Papirafskrifter, jeg foruden de allerede nævnte har benyttet; først de Haandskrifter, især fra anden Halvdel af 17de Aarh., som indeholde kun enkelte af de her i Samlingen optagne Digte, dernæst de, som under Titelen „Sæmundar Edda“ sammenfatte alle eller de fleste Digte.

Cod. AM. 166a oct., Hskr. fra anden Halvdel af 17de Aarh.; Arne Magnussön har foran skrevet: „Þessa Eddu hefe eg til eignar feingöð hiá Jöne Hákonarsyne á Vatshorne 1702. Eg kalla hana Hraundals-Eddu“. Den Indholdsfortegnelse, som findes i Hskr., stemmer ikke overens med dets nuværende Indhold; følgende Digte, som opføres: Sigrdrífumál eða Brynhildarljóð, Völuspá, Vafþrúðnismál, Sigurðarkviða, Sólarljóð findes nu ikke i dette Hskr. Det begynder nu med Hávamál. Afskriften af dette Digt afviger særdeles meget fra R, og mange af dens Læsemaader kunde man være fristet til at henføre til en tabt ægte Kilde, f. Eks. i 1, L. 5—7:

þvi ogum ma óruvænt
um alldur þikia
hvar fiandur hans sitia firir;

29, L. 6: ogognum (d. e. ogogn um) gelur; 61, L. 1: Þveiginn oc kendur (d. e. kemdr); men dette vilde være urigtigt; at R er den virkelige Kilde, fra hvilken gennem flere Afskrifter Teksten i cod. AM. 166a stammer, vise Læsemaader som i V. 11: birdi betra ber maður brautu ad, en vegnez uera; i 35, L. 2 hvor scala mangler; og navnlig i 112, L. 5: not þin^rsiu. Afskriften vrimler af grove Forvanskninger, og alle Afvigelser fra R ere lægesaamange Afvigelser fra den egentlige Kilde.

Endnu værre mishandlet er Grottasöngur i den Afskrift, som findes i samme Hskr.; den vrimler af meningsløse Udtryk og af alle Slags Feil; som et Eksempel kan nævnes Begyndelsen af V. 3: Þær þraut þulu þianýg filldar, leingur ludra liettum stefum, hvor r viser sig at være den oprindelige Kilde. Man kan derfor ikke lægge nogensomhelst Vægt paa Afvigelser fra r i denne Afskrift, som i V. 2, L. 4: beiddar, i V. 4, L. 3 Froda lid; i V. 7 (umiddelbart efter V. 6 L. 8) Eigi meir sofit enn möndull hrærist, edur leingur en liod eitt quedid, o. s. v., o. s. v. Jeg forbigaar de os her ikke vedkommende Stykker, som Hskr. indeholder.

En Afskrift af Hávam., der er nær beslægtet med den, som cod. AM. 166a indeholder, findes i No. 13. 4to i Univ. Bibl. i Christiania. Dette Papirhskr., som indeholder SnE. og Hávam., er, efter Bemærkning foran fra 1807 af Geir Vidalin, en egenhændig Afskrift af Eyólfur Jónsson á Völlum i Svartafardal. V. 1, L. 5—7 lyder her: þvi øngvann mä ørvænt um alldur vera, hvars hans sitia fiendr á fleti firer.

Cod. AM. 166b oct. (se S. XLV) indeholder en Afskrift af Grott., der slutter med V. 9, og som er meget nær beslægtet med Afskriften i cod. AM. 166a.

Cod. AM. 754. 4to, som efter Arne Magnussön er skreven af Guðmundr Andresson († 1654), indeholder Vspá, Hávam., „Rigsþáttur“, Snorra Edda. Har intet selvstændigt Værd. Afskriften af Vspá og Háv. er nær beslægtet med den i Resens Udgave benyttede „codex Christiærni Noldii“. At Afskriften af

Vspá væsentlig grunder sig paa R, vise f. Eks. følgende Løsemaader: i I, 23, L. 1 gengengv; 26, L. 1 var; 33, L. 7 ä vordr; dog har den i V. 1 helgar kindr og valldurs efter H. Særlig kan mærkes, at den ved 15, L. 3. 4 i Randen har (efter SnE.): havr. glöinn. hugstari. hleidolfr. dore. ore. dufr. andvari; V. 60, L. 5—6 findes i den forvanskede Form minnast á fornū mál oc dæme. — At R er den egentlige, skjönt ikke umiddelbare, Kilde ved Háv., viser f. Eks. V. 112, L. 5 not þuñat set; denne Afskrift har efter Háv. 86, L. 4 heidrikkum himne. oc blæiande herra. Teksten i „Rígsþáttur“ stammer fra W, som f. Eks. i V. 1 alsæmin viser.

Cod. AM. 165 oct. er efter Arne Magnussön ligeledes skreven med Gudmund Andressöns Haand. Indeholder *Vspá*, Grott., „Rígskvíða. Rúnakapítuli. Aðskiljanleg excerpta ur Eddu“ m. m. Teksten af *Vspá* stemmer nær overens med den, som 754. 4to indeholder; i Randen ere Varianter skrevne til, der tildels stamme fra Codd. af SnE., saaledes i I, V. 40 tiugari, al. tregari; i I, V. 53 harmur, al. hamur. Særlig mærkes følgende Varianter: I, V. 1, L. 3 meire og minne, i Randen: alii magna og moda; V. 4, L. 2 biödm — baudmum; V. 4, L. 6 suala — salar; V. 8, L. 2 jodyr — jadar; disse Aføigelsler fra de gamle Skindböger (hvoraf enkelte allerede findes hos Björn á Skarðsá) maa være fremkomne ved Conjectur, vilkaarlig Forandring eller ved Forvanskning. Optegnelserne af de øvrige Digte i dette Hskr. ere ligeledes uden selvstændigt Værd; Grott. grunder sig paa r (se f. Eks. i V. 3, L. 8 stⁿudga), Ríg., der ikke stemmer overens med Afskriften i 754. 4to, paa W (V. 1, L. 3 alsæminn), Rúnacap. paa R (V. 139, L. 6 aptur þatan).

Med Afskrifterne af *Vspá* i cod. AM. 754. 4to og cod. AM. 165 oct., der begge ere skrevne af Gudmund Andressön (Gudmundus Andrewæ), kan sammenlignes følgende Bemærkninger af samme Mand i Resens Udgave af *Vspá* (edit. 1): „Binas fuisse constat Vølu Spaar seu gnomas Volæ, Vølu Spaa en Meire og Vølu Spá hin skemre; majorem scilicet et minorem: posteriorem hic nempe minutam tantum habemus, è priori porro multa reperiuntur citata, ut infra videbimus“. — „In prima Stropha occurit è Majori Voluspa aliter citatum quam Meire og Minne Møgu Heimdallar: Magna og Móða Møgu Heimdalar.“ „3. Ar var allða tha Ymer bygde . . . In Edda ipsa citatur è Wøluspá majori in hunc modum: Ar var allða thá er ecke var.“ „4. . . Salar Steina: Suala Steina reperiatur in codice antiquo“. „. . . Biödm . . . notandum in codice antiquo scribi Baudmum.“ „Jam Døergi sunt enumerati, qui alias dicuntur in Voluspaa majori Liösa'llfar.“ Det er en aldeles vilkaarlig og forvirret Maade, paa hvilken Gudmund her skjælnet imellem *Vspá* in skemri, hvilket Navn han tillægger *Vspá*, som Digtet findes i R, og *Vspá* in meiri, som han siger vi ikke har fuldstændig tilbage, men af hvilken der findes mange Citater. De Citater, som efter ham ere tagne af *Vspá* in meiri, ere Varianter hentede fra Codd. af SnE. eller fra Papirafskrr.; ja Udtrykket Liösa'llfar, som skal bruges om Døergene i *Vspá* in meiri, er jo kun laant fra Prosafortællingen i Gylfaginning.

Her kan mærkes, at *Völuspá* i Papirafskrr. oftere faar Tillægget tveföld; saaledes nævner i cod. AM. 739. 4to Arne Magnussön blandt en hel Del — nu tabte — Sæmundar-Eddur ogsaa „Sr. Halldörs i Reykholle 4to. Sigurðar Biörns-sonar lögmanns fol. báðar eins, rángar, með tvefalldre Völuspá“; ligeledes har O i Fortegnelsen over „þættir Sæmundar Eddu“ *Völuspá* tveföld. Da Afskriften af *Vspá* i O ikke blot grunder sig paa R, men ogsaa paa H og tildels paa Codd. af SnE., saa tror jeg at Tillægget tveföld henpeger til en dobbelt Kilde for Teksten.

Cod. AM. 164 oct. paa Papir, fra anden Halvdel af 17de Aarh., indeholder foruden noget af SnE. og andet Vafþr., hvis Begyndelse mangler, *Vspá*, Aboissm.,

„Skirnir ljöd“, længere frem Slutningen af Gaadedigtet i Hervar. s. (med Commentar), samt noget af Hårb. Alt uden selvstændigt Værd.

Cod. AM. 281. 4to. paa Papir, fra omkring 1680 (Jón Sigurðsson), indeholder navnlig mange Stykker, som ere afskrevne efter Hauksbók; sidst kommer Völuspá, hvis Tekst grunder sig baade paa H og paa en Afskrift af R. Her findes ikke de falske Dværgsagnene i I, V. 16, derimod de i Papirafskrr. almindelige Linjer i V. 61 og 65.

Andre, her ikke nævnte, i forskellige Bibliotheker bevarede Afskrifter paa Papir af enkelte her udgivne mythiske Digte, som findes i R eller andre gamle Skindböger, har ligesaa lidt Værd. Dette gjælder uden Tvil ogsaa om det i Catalogen over Isl. Hskrr. i Bodleian Library i Oxford 100 C. nævnte „Hávamál, exemplar vetustum (impressis editionibus non adhibitum)“, hvorpaa Jón Sigurðsson har gjort mig opmærksom.

Af større Samlinger fra senere Tid af de her udgivne Digte med Titelen „Edda Sæmundar ins fröða“ har jeg allerede nærmere omtalt en fra 17de Aarh. i det kgl. Bibl. i Stockholm (cod. 15 oct., se S. LIII—LV) og en fra det 18de Aarh. i det kgl. Bibl. i Kjöb. (cod. 1866. 4to, ny Sml., se S. LVI—LVII). Alle andre Sæmundar-Eddur fra nyere Tid ere for de Digtets Vedkommende, som ere bevarede i gamle Skindböger, ligesaa usevstændige og af ligesaa liden Betydning for Tekstkritiken som de to nævnte St. og L, og efter min Mening har ingen af dem (naar Slutningsversene i Sigrdr. undtages), saalidt som St. og L, fra tabte Kilder bevaret ægte Vers, Verslinjer eller enkelte Ord, der mangle i Membranerne. Navnlig findes i det kgl. Bibl. i Kjöbenhavn mange saadanne Samlinger, ikke ældre end 18de Aarh.; af disse skal jeg nævne nogle.

No. 1109 fol. i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, her mærket C. Har Titelen Sæmundar Edda ens fröða. Foran er sættet et Blad, hvorpaa er skrevet bl. a. følgende: „Dette Hr. Conferenceraad B. W. Luædorps Exempler af Edda Sæmundi in folio . . . er en fast accurat og paalidelig Afskrift af den Edda, som forrige Con-Rector paa Holum John Egilsen, nu Pastor Laufasensis, har været Eyere af, hvilket Exempler ikke aleene er bleven confereret med nogle codicibus chartaceis en gl. Membr. men og med en meget ypperlig codice chart. egenhændig skreven af Sal. Hr. Ejulf Jonssen, fordum Præst til Walle udi Svarfadardahl. (Underskrift) J. Olavson (og med forskjellig Haand) Vice-Laugmand i Island. November 1769“. Dette Hskr. er, ogsaa med Hensyn til de i Randen skrevne Varianter, meget nær beslægtet med L. Det begynder med Vspá, følger Ordenen i R indtil og med Þrymskv.; derpaa kommer Wegtams qviða. Grotta saung. Grou galdr er hun gol syni sinom darp. Fiálsvins mál. Hyndlu lioþ. Fra Vulundi (Volundar qviða chartis). Saa følges igjen Ordenen i R (Lacunen i R er udfyldt efter Völsungasaga). Efter Hamðism. kommer: Hrafna galdur Opins (Forspialls liod). Formæli til Gest (sic) speki Heidreks kongs. Her hefiast Soolar liood Sæmundar ins froða.

No. 1108 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, her mærket B; har tilhørt Suhm. Paa første Blad er skrevet „af Bibliothechu Hytardalensi exscripta af Arna Bodvari Poët. Island.“, paa andet som Titel „Edda Sæmundar ens fröða“. Har først Digtene i R i samme Rækkefølge som i Skindbogen, dog ogsaa andre Overskrifter end de der forekommende (f. Eks. Fra Hiorvarpi oc Sigrlinn eda Qvida Helga Haddinga scaða). Teksten stammer i disse Digte aabenbart fra R. Derefter følger Vegtams qvida. Fiálsvins mál. Hindlu liop. Grou galdr er hon

syni gól aðr enn þat Óþinn i helio hvarf oc hon var dæþ¹⁾. Solar liöþ. Hrafna galldr Ópins Forsþjalls liöþ. Fræ Fenio oc Menio. Formgli at Getspeki Heiþreos konongs (med Gaaderne). Rigsþula mangler her.

No. 1869 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. med Titelen Sæmundar Edda; her mærket S. Er identisk med „S“, det Haandskrift i Suhms Eie, som omtales i Edda Sæm. ed. AM. I, p. XLIV. Det er afskrevet efter et Papirhskr., som har tilhört Langebek, og Indholdet kan nogenlunde sés af „Ordo codicis Langebekiani“, som er meddelt i Edda Sæm. ed. AM. II, p. XVIII—XX. Forsþjalls-ljöd mangler her.

No. 1111 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. her betegnet ved M, fra sent i 18de Aarhundrede, vistnok tildels Afskrift af No. 1869, 4to. Her findes Hrafna-Galdr Ópins [Al. Forsþjallsliöþ] afskrevet efter en anden Original end det övrige, som man sér af fölgende Bemærkning foran ved Registret: „Den 6te Ode som kaldes Othins Rævne-galder fattedes.“

No. 1110 fol. Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Samling; Sæmundar Edda fra 18de Aarh. Först staa Solarljöd, derpaa Vspá. Hskr. er ufuldstændigt i Slutningen: det ender i Atlam. V. 19; de Digte, som föolge efter Atlam. i R, mangle, ligesaa Grott., Rig., Hyndl., Grög., Fjölsv., Forsþj.

No. 1867 4to Papir i kgl. Bibl. Kjöb., ny Samling, har Titelen: „Edda, þat er Fræþi fornmannna. Samanskriþöf af Sæmundi presti Sigfússeyne enom fröþa. Enn nü at nyo uppskriþöf. Anno 1760. Af Sr. Olafe Bryniúlfs syne ad Kirkiu-baj i Austfördum.“ Indeholder först Gunnarsslagr paa upaginerede Blade og ikke optaget i „Registur yfer kvíþlíngja Sæmundar Eddur“; har efter Völundarkviða: Grög., Fjölsv., Grott., Hyndl., Söl.; Forsþj. mangler her. Efter „Sæmundar Edda“ fölger bl. a. „Útlegging Biörns á Skardsá yfer Vaolu spaa“, samme Forfatters Nokkuð lítið samtak um rúnir; Vaffr. (ikke samme Tekst som den forud indtagne, dog ligesaa lidt af selvstændigt Værd) med Commentar; ogsaa én Gaade af Getspeki Heiðreks. I Hávamál, hvor Afskriften — ligesom ved alle de andre Digte — er uden selvstændigt Værd (jfr. f. Eks. V. 14, L. 4: þáþ er aður bestur; i 71, L. 2: hundur), mærkes fölgende Afvigelser, der stemme overens med Resens Udg. (1665): i V. 39, L. 5: so arfax; V. 61, L. 1: þveigin oc kempur; efter V. 86, L. 6: Heiþrikom himni, hleangþi herra, biannar fimleik eþor barni höþþingia, siukom kálfi, o. s. v.; har V. 111, L. 1 saaledes: Mal er þulo at þilia ei leingur; L. 7—8 i fölgende mishandlede Form: heirda ek a doma med dagræþom.

No. 1873. 4to. i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. Hskr. fra sent i 18de Aarh. indeholder Vaffr., Getspeki Heiðreks, Vegt., Grott. med Fortale efter r, samt et Par Digte, som her ere os uvedkommende.

Flere andre Sæmundar-Eddur paa Papir i kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml. kan ganske forbigaas.

Efter AM. Udgaue har jeg i Anmærkningerne til Forsþjallslj. og Söl. anført enkelte Læsemaader af Erichsens Hskr., der var afskrevet efter L, men hvor i Randen Varianter vare skrevne til efter forskjellige andre Papirafskrr. (se Edda Sæm. ed. AM. I, p. XLII); af Geir Vidalíns Papirhskr. af Sæm.-Edda fra 17de Aarh., der synes at have indeholdt en af de bedre Afskrr. af Forsþj. (ed. AM. I, p. XLIII); samt af den Afskrift af Forsþj., som Gunnar Pálsson eiede (ed. AM. I, p. XLVII).

Ikke større Værd end de hidtil opregnede Sæmundar-Eddur fra 18de Aarh.

¹⁾ Denne forvirrede Overskrift maa vel være en Sammenblanding af Overskriften til Grög. og af en Overskrift, enten til Vegtamskviða eller til Forsþjallsljöd.

har Rask Addit. No. 21a. 4to i Univ. Bibl. i Kjöb., hvilket Papirhskr. efter Meddelelse af Prof. P. G. Thorsen er identisk med det efter Rasks Udg. citerede „Eddubrot Rasks“. Det indeholder de i R optagne Gudekvæder samt Vegt. (foran Alvism.), Grott., Gróg., Fjölsv., Hyndl.

Ældre er cod. AM. 738 4to, O (jfr. S. LII), paa hvis Titelblad staar 1680. Paa næstsiste Side staar: þesser eru þettir Sömunþar Eddu. 1. Værluspa tuefölp. 2. Havamál. 3. Runatalþpattur. 4. Vafdrupnismál. 5. Grymnes mál. 6. Skyrnis sör. 7. Harbarþs liop. 8. Hymes kvypa. 9. Egis drekka. 10. Loka glepsa. 11. Hamarzheimt. 12. Vegtamskvypa. 13. Alvis mál. Alle disse Digte findes i Hskr.; Teksterne ere væsentlig af samme Art som i St.: de grunde sig paa R, dog saaledes, at i Vspá ogsaa H og enkeltvis SnE. ere benyttede, og for Vegt. er A Kilden. I Vegt. findes de i Papirafskrr. almindelige Tilsætninger og Forandringer, i Alv. Verset mellem 8 og 9, o. s. v., o. s. v. Særlig mærkes, at i Vspá efter I, V. 15 er skrevet (Heri), men ikke de dermed ellers følgende Dværge navne, og at i Háv. efter katli V. 85 i Randen er skrevet heydrikkum himni hlæandi herra. Adskilt fra Fortegnelsen over Gudekvæderne ved en Streg følger derpaa en Fortegnelse (14—27) over de heroiske Kvæder, som findes i R, med Navne, som i flere Stykker afvige fra Overskrifterne i R, men som gjenfindes i de fleste Papirafskrr., og saaledes at flere Digte ikke særskilt ere opførte. Af de heroiske Digte, som i Hskr. ere opregnede, findes der kun de ovenfor S. LII nævnte Stykker. Efter en Streg kommer derpaa i Fortegnelsen: 28. Grotta sargur. 29. Gröbugalþur. 30. Fiarlvyns mál. 31. Hyndlu liop. Rigsp. og Forspjallslj. findes ikke i dette Hskr. Sölarljöd, der ikke er optaget blandt „þættir Sömundar-Eddu“ er derimod her optegnet (efter en Gridformular), derpaa følger Getspeki Heidr., og saa Versene af Reginsm. („Sigurðar kvíða önnur“). O indeholder ogsaa mangt og meget andet, som her ikke vedkommer os.

Andre lignende Samlinger findes nu ikke i den arnamagnæanske Samling, men i cod. AM. 739. 4to nævner Arne „Sömundar Eddur geyse margar“, som vistnok har været i hans Eie og ere brændte; de maa efter et Udsagn af Arne, som nedenfor anføres, alle have været Afskrifter yngre end „ímtium episcopatus Brynjólfs“, og alle maa de have været afhængige af R. Han opregner i alt 15, deriblandt „med hendi Mag. Brynjólfs, framan af, frá Oddi Sigurðar syni, fol.“ „i Mag. Brynjólfs var fleira en i membranis“; „med hendi Björns á Skarðsá, gandraung“; „Jóns i Oddgeirshólum 4to membr.“; „med minne eigin hendi fol. þar af hafa copiur Sr. Jón i Hitardal og Páll lögmaðr.“

Allerede 1650, ja endog nogle Aar tidligere har der vistnok været Afskrifter af flere Gudekvæder, navnlig Vspá, Háv., Vegt., som indeholdt mange af de fra de gamle Skindböger afvigende Læsemaader og uægte Tilføielser, som gaa igjennem de fleste Papirafskrr. fra anden Halvdel af 17de og fra 18de Aarh. Dette tør sluttes af hvad forhen er meddelt om enkelte Papirafskrr. (se især S. LVIII f.); herpaa tyder ogsaa et Brev af 1651 fra Brynjólfr Sveinsson til Ole Worm (i Olai Wormii epp., p. 1056—1068), i hvilket der findes talrige Citater af Digtene i Sömundar-Edda, navnlig Vspá, Háv., Vafþr. og Sigdr. Som man maatte vente, er den af Biskoppen benyttede Tekst en Afskrift af R (af Háv. 143 anfører han saaledes: enn fyrer Alfum Dualin, Dain ok duergum fyrer); men det er at mærke, at vi her i Háv. V. 111 finde nogle uægte Tilsætninger, som gaa igjennem en hel Del Söm.-Eddur: „Locus ex Hafamálum adlatus in meo exemplari integer sic habet: Maal er ad þyilia þular störar . . . Um Runar heyrðak oc regindoma ne of risting þaugþo . . .“ O. Worms Oversættelse af Háv. 111 i Lit. Dan. ed. II (1651), c. 3 slutter sig til samme forvanskede Tekst, som

findes i *Resens Udg.* 1665: Mål er þulu at þylja ei lengr . . . heyrða ek á dóma með dagræðum.

De hos Björn á Skarðsá forekommende Citater af de mythiske Digte vrimle af Feil og vise ingensteds hen til nu ukjendte Kilder. I „Nokkuð lítið samtak um rúnir“ fra 1642 anfører han af Hávamál V. 130, L. 5—10; V. 115, L. 5—7; V. 120, L. 5—7; V. 137, L. 5—15; der er flere Afvigelser fra R: i 115 opnarunum for eyrarvno, i 120 ræðum for rynom; i 130 geta for qveþia; i 137 ðx for ax, hel for hæll; men margre for mange i V. 130 viser uimodsigelig, at hine Afvigelser kun ere Forvanskninger og at den benyttede Afskrift af Háv. stammer fra R, om end gennem flere Led. I sin Commentar over Vspá har Björn benyttet en yderst feilfuld Tekst af Digtet, som for største Delen stammer — middelbart — fra R (dette viser f. Eks. Læsemaaden vettengis i I, V. 8), men som derhos har optaget flere Læsemaader fra H (som framtelja i I, V. 1, sal i I, V. 20) og fra r af SnE. (saaledes navnlig i I, V. 9). Alle Afvigelser fra disse Skindbøger ere sikkert enten Forvanskninger eller Gjetninger uden Støtte i noget gammelt Hskr., saaledes heimis kindur i I, V. 1, L. 2; iaðar i I, V. 5, hvorved mærkelig nok den rette Mening er funden; niðum for niðjum i I, V. 6, o. s. v.; i samme Afhandling er der enkelte Citater af Vafþr. og Grimm., som heller ikke henviser til nogen nu ukjendt Kilde.

I Björns anden Commentar over Sigrðr., som følger efter Commentaren over Vspá (se S. XLV), og ved hvilken han ligesaavel som ved den i „Nokkuð lítið samtak“ indeholdte har benyttet en feilfuld Afskrift af den Tekst, som foreligger i Cd. af Völs., forekommer et Citat, som fortjener Opmærksomhed: en það sem hér stendr: I gumna holdi, gaupnis oddi ok á gýgjar brjósti þá hefi eg sæð i einum litlum Eddubálki (saa cod. Stockh. 38 fol.; „bækli“ i No. 1886 4to, kgl. Bibl. Kjöb. ny Sml.) forgömlum (fornum 1886) sem laungu áðr undan gekk Snorra Eddu, þar vill Völvan eðr nornin rista láta á Gugnis skiðu ok á Grana brjósti, hvað nokkurir meina skiðu skapta sem gegni geiri Óðins.“ Menes ved „einn litill Eddubálkr (Eddubæklingr?) forgamall“ R? rigtignok staar skiðu ikke i R, men denne Afvigelse kunde vel forklares ved Björns store Unöiagtighed. •

Den Digtsamling, som nu kaldes *Sæmundar Edda*, blev paa Island, efter at den i omtrent to Aarhundreder synes at have været næsten ubekjendt eller upaaagtet, i 17de Aarhundred først almindelig bekjendt, da Biskop Brynjolv havde faat codex regius i sit Eie. Der er ikke Spor til nogen fuldstændig Afskrift, som er ældre end dette Tidspunkt: „öll Exemplaria [Sæmundar Eddu], sem eg sæð hefi, eru yngri en initium episcopatus Brynjolfi“ vidner Arne Magnussen i Addit. 65. 4to i Univ. Bibl. Kjöb. (efter Meddelelse af Jón Sigurðsson). Jón Guðmundsson lærði kjender i sit Skrift om Edda (cod. Isl. 38 fol. Papir i kgl. Bibl. Stockh.) aldeles ikke Digtsamlingen: vistnok citerer han Vers af Völuspá, som ikke findes i SnE., men dem har han taget fra Hauksbók, som han kjendte; ogsaa omtaler han det i Þrymskviða behandlede Sagn, men dette kjender han fra Þrymlur, Rimerne om Thrym (disse Oplysninger ere mig først meddelte af Guðbrandr Vigfússon). Dog er det at mærke, at Björn á Skarðsá allerede i sin Afhandling „Nokkuð lítið samtak um rúnir“, der sikkert er skreven 1642,

kjender *Hávamál*, se S. LXIII¹). Maaské kan dette forklares saaledes, at Biskop Brynjolv allerede saa tidlig havde fundet *cod. reg. frem*. Dog synes den af Björn benyttede Afskrift at maatte stamme fra R gennem flere Led; og de Vers af *Vspá*, som han i sin Commentar over dette Digt²) citerer, gives i en fra R saa stærkt afvigende Form, at det synes mindre rimeligt at tænke paa en Afskrift, som blev tagen umiddelbart fra R, efterat Biskop Brynjolv havde fundet denne Bog frem, men sandsynligere, at Afvigelserne ere opstaade derved, at allerede en Stund længere tilbage en Afskrift af *Vspá* i R var tagen, og at denne gjentagne Gange var bleven afcopieret, inden den blev saa forandret, tildels derved, at ogsaa H og Codd. af Sn.E. bleve benyttede. Det samme gjælder om nogle før omtalte Papirafskr. af *Háv.* fra 17de Aarh., som ere stærkt afvigende fra R. Ogsaa Slutningsversene i *Sigrdr.* ere efter min Formodning (S. LI) bevarede fra en ældre Afskrift af enkelte Digte i R. Skjønt fuldstændige Afskrifter af R saaledes ikke synes at have været kjendte før Biskop Brynjolvs Tid, har dog mulig allerede tidligere Optegnelser af enkelte Digte, navnlig maaské *Háv.*, *Vspá*, *Sigrdr.*, efter samme Skindbog været i Omløb. Her er en Bemærkning af Vigtighed, som Arne Magnussen med egen Haand har nedskrevet (*Addit.* 65. 4to, se ovenfor): „*Þormóðr Torfason* [født 1636], *hérumbil um sextugt*, segist í *úngdæmi sínu* hafa heyrt föður sinn citera nokkuð „*úr Sæmundar eddu*“, sem hann hafi sagzt hafa „*fyrir* ^{nockru} *laungu* (sic) *lesð*“ — þetta sagði *Þormóðr* fyrir víst — og má þar af sjá, að menn hafa þá vitað af þessari bók og kallað hana svo fyrir en *Brynjólfr* eignaðist *cod. reg.*“

Ligesom de her udgivne Digte i nyere Tid først bleve almindelig bekjendte, efterat Biskop Brynjolv havde fundet R, saaledes bragte ogsaa han Navnet *Sæmundar Edda* i almindelig Brug. I den gamle Tid er *Edda* det faste Navn for den nu saakaldte *Snorra Edda* og findes først som saadant i den upsalske *Skindbog*, derimod er det aldrig brugt som Navn paa en Samling af folkelige mythiske og heroiske Digte; se *Egilsson Lex. poet. Edda* 2) og *Guðbrandr Vigfússon* i *Maurers Artikel Graagaas* i *Ersch*

¹) Herefter ere *Guðbr. Vigfússons Ytringer* hos *Maurer Graagaas* S. 98, *Anm.* 83 at modificere.

²) Allerede *Stephán Ólafsson* i sine *Noter til Vspá*, der ere trykte i *Resens Udgave* og efter *Fortalen* til denne forfattede i 1644, polemiserer mod Forklaringer til dette Digt af Björn á Skarðsá, hvilke dog kun tildels stemme overens med de, som findes i Björns *Commentar* i *Cod. Stockh.* 38 fol.

und Gruber *Encycl. Særtryk* S. 98. „I Digte og Viser fra 14de Aarh. af og lige ned til Nutiden tales meget ofte om Eddulist, Eddument, Edduskil, Edduregla . . . og lign., hvorved Udtrykket altid henviser til den mere udviklede Kunstpoesi, for hvilken Snorres *Compendium* giver Regler, i Modsætning til den simple, naturligere Folkepoesi; ogsaa alene om Snorres Værk bruges Navnet Edda i prosaiske Skrifter fra Begyndelsen af 17de Aarh.“ (Graa-gaas, *anf. St.*). Men naar Biskop Brynjolv paa Afskriften af R skrev som Titel Edda Sæmundi multiscii (S. XVII), saa har han deri dog vistnok sluttet sig til Meninger, som vare udbredte blandt hans Samtidige. Man tilskrev Sæmund en omfattende Forfattervirksomhed og antog, at der havde været en stor Edda, hvoraf der kun var levnet Brudstykker; navnlig fremsatte Björn á Skarðsá uden gammel Hjemmel den Paastand, at den prosaiske Edda oprindeligt var forfattet af Sæmund og kun foreget af Snorre, hvilket blev fulgt af flere, bl. a. Arngrímur lærði; ved Citater af Snorra Edda nævner Björn snart Sæmund alene som Forfatter, snart Sæmund og Snorre tilsammen. Og Séra Magnús i Laufás sluttede deraf, at Snorra Edda ikke var tilstrækkelig til at forklare mange af de deri forekommende Gudenavne, at der havde været en af selve Æserne eller deres Ætlinger forfattet ældre Edda, som nu var tabt og hvoraf der i Snorra Edda kun var bevaret et Udtog. Paavirket af disse Meninger klager Biskop Brynjolv, før han har fundet den gamle Skindbog, som indeholder Digtsamlingen, over Tabet af „ingentes thesauri totius humanæ sapientiæ, conscripti a Sæmundo sapiente, et imprimis nobilissima illa Edda, cujus viæ millesimam partem reliquam nunc præter nomen habemus, atque hoc ipsum, quod habemus, omnino perditum fuisset, nisi Snorronis Sturlæi epitome umbram potius et vestigia, quam verum corpus Eddæ illius antiquæ, reliqua fecisset.“ Da nu Biskoppen fandt R frem, var det naturligt, at han antog, at denne Bog indeholdt den gamle af Sæmund forfattede Edda. Se om dette udførligere Arne Magnussen i *Vita Sæm. i Edda Sæm. ed. AM. I, p. IX. XIV—XV. XXVII*; Guðbrandur Vigfússon hos Maurer Graagaas S. 98 f. At dog Navnet Sæmundar Edda om Digtsamlingen ikke var aldeles ukjendt før Biskop Brynjolvs Tid, synes at gjøres rimeligt ved det S. LXIV anførte Vidnesbyrd af Forfæus, skjønt intet med Tryghed lader sig bygge herpaa. Det af Biskoppen anvendte Navn blev fra hans Tid almindeligt for R og for den deri indeholdte Digtsamling. Allerede Björn á Skarðsá optog det i sin Commentar til *Vspá*, hvor det f. Eks. heder: „bók sú, sem Sæmundr prestur Sigfússon hinn fróði hefir samansett, er öll í ljóðum; . . . hafa margir kallað þá bók Sæmundar

ljóðabók“ (cod. Stockh. 38 fol., S. 240); „vil ek fyrst tala nokkuð um þá dimmu og djúpskildu spá, er Sæmundr setr undan í bók sinni, og kend er við völu“ (S. 241 f.); „allt þetta hér sagt kemr fram í Eddu Sæmundar í þeim afgamla ljóðahætti, spásögnum og spakmælu“ (S. 252). Fra Björn skrifer sig ogsaa snarest den ovenfor S. XLVI anførte Optegnelse, hvori Udtrykket Sæmundar ljóða-Edda bruges.

Man tænkte sig Sæmund enten som Forfatter eller som den, der først havde opskrevet Digtene med latinske Bogstaver. Men i Skrifter, der ere saa gamle, at deres Udsagn kunde antages at grunde sig paa en ægte Tradition, findes intetsomhelst Vidnesbyrd om, at Sæmund skulde have forfattet Digtene i Samlingen, hvilket ogsaa for de allerfleste Digtes Vedkommende er umuligt, eller at han skulde have samlet saadanne Kvæder; vi maa da af indirecte Vidnesbyrd tilnærmelsesvis søge at udfinde den Tid, paa hvilken Digtene ere samlede. Først maa dog mærkes, at Samlingen, da den kom i Stand, baade i Omfang, Ordning og i Redactionen navnlig af de prosaiske Stykker sikkert har været temmelig forskjellig fra den, vi kjende fra R og tildels fra A; ti af enhver Afskriver forandres eller tilføies gjerne en hel Del efter andre Kilder eller efter eget Skjøn, undertiden skydes ogsaa noget ud — allerede i de to nævnte Skindbøger har vi to noget forskjellige Redactioner —; men saalænge den overveiende Del grunder sig paa én og samme skriftlige Optegnelse, kan vi dog tale om én og samme Samling.

Ikke alene er der i gamle Skrifter intet Vidnesbyrd om, at Sæmund har samlet de i R optagne Digte, men der er endog flere Kjendsgjærninger, som tale derimod. At en saa omfattende skriftlig Samling af de gamle Digte skulde være kommen istand allerede saa tidlig, stemmer slet ikke overens med det Billede, som gives os af den islandske Litteraturs Omfang og Stilling paa den Tid i den af Þóroddr rúnameistari Gamlason omkring 1140 (Guðbr. Vigfússon i Eyrb. S. XLI) forfattede orthographiske Afhandling: til þess at hœgra verði at rita ok lesa, sem nú tíðist ok á þessu landi, bæði lög ok áttvisi, eða þýðingar helgar, eða svá þau hin spakligu frœði, er Ari Þorgilsson hefir á bœkr sett af skynsamligu viti, þá hefi ek ok ritað oss Íslendingum stafróf (Sn.E. ed. AM. II, 12). Men at Sæmund ikke kan have istandbragt Digtsamlingen i R, synes navnlig klart deraf, at Snorre Sturlasson, som jeg ovenfor (S. XXVIII—XXX) har søgt at vise, ikke har kjendt denne; ti Snorre, som blev opfostret hos Jon Loftsson, der var Sønnen af Sæmund, kunde ikke have været uvidende om et saadant Værk af denne eller have undladt at benytte det i Gylfa-

gining og Skaldskaparmål. Ja Samlingen kan af denne Grund efter al Rimelighed ikke være ældre eller ialfald ikke synderlig ældre end Snorre. Jeg har (S. XXXI) endog søgt at paavise et — rigtignok enestaaende og usikkert — Eksempel paa, at Snorra Edda er benyttet i Digtsamlingen og at altsaa denne er yngre end Snorres Værk.

Fra den anden Side har vi et fast Holdepunkt for Bestemmelsen af Digtsamlingens Ælde i de to Haandskrifter, af hvilke vi kjende den. Som forhen sagt, er rimelig det fuldstændigste: R fra Slutningen af 13de Aarhundred, det andet fra Begyndelsen af 14de; de grunde sig i sit Hovedindhold paa én fælles skriftlig Kilde, dog ikke umiddelbart, men gennem Mellemed. Da disse Mellemed maa have udfyldt en ikke altfor kort Tid, saa tør vi heraf slutte, at den første Istandbringelse af vor Digtsamling ikke er synderlig yngre end Midten af 13de Aarhundred. — Dette Resultat gjendrives ialfald ikke ved Nornag. þ., hvis Forfatter har benyttet Digtsamlingen. Lidt længere op i Tiden fører vistnok Völsungasaga os. Jeg har foran vist, at Forfatteren af denne Fortælling maa have benyttet en Samling af Oldtidskvæder, der for en meget stor Del maa have grundet sig paa samme skriftlige Kilde, som den, vi kjende fra R (om han forefandt de i R ikke optagne Digte om Sigurds Forfædre og enkelte om hans Ungdomsliv i samme Samling, som de øvrige Völsungkvæder; eller i en anden, lader sig vel nu ikke sikkert afgjøre, skjønt det sidste synes rimeligst). Sagaen har jeg troet at burde sætte til anden Halvdel af 13de Aarh.; men nu ligger der sandsynlig et temmelig langt Tidsrum mellem den Virksomhed, der optegnede Kvæderne efter mundtlige Meddelelser og sammenfattede dem til én Samling, i hvilken de tildels bleve forbundne ved korte Prosastykker, og paa den anden Side den, der omskrev disse Kvæder i Prosa og forenede disse Paraphraser i én omfattende Fortælling; jeg véd ikke, om dette kan styrkes derved, at Sagaen i Sammenligning med Digtsamlingens Prosastykker har Spor af en senere Tids Opfatning: valkyrjur blive saaledes til skjaldmeyjar.

Det synes mig derfor rimeligt, at vor Digtsamling er istandbragt omkring Aar 1240; dog kan gjerne ældre Optegnelser af enkelte Digte i den have været indlemmede. — Jeg holder det for utvilsomt, at dette Arbejde skyldes en Islænding. Allerede paa Grund af Islændingernes og Nordmændenes Forhold overhoved til Forfatter- og Samlervirksomheden ved Æmner af dette Slags maa man, indtil det modsatte er godtgjort, nødvendig tænke paa en Islænding; hertil kommer, at de to bevarede Haandskrifter ere islandske; at Völs. og Nornag., hvori Samlingen er benyttet, lige-

ledes kun kjendes i islandske Hskrr. og sikkerlig ere forfattede af Islændinger; endelig peger Forholdet til Sn.E. i samme Retning. Derimod foreligger der, saavidt jeg véd, intet Vidnesbyrd om, at den skrevne Samling har været kjendt i Norge.

Jeg skal her nævne et Udsagn i Þiðriks s., som synes at vedkomme vor Samling, men af hvilket jeg ikke vover at ud-
 drage nogen Slutning om, naar eller hvor denne er bleven til: Norrœnir menn hafa saman fœrt nokkurn part sogunnar en sumt með kveðskap. Þat er fyrst fra Sigurði at segia Fafnisbana. Volsungum ok Niflungum ok Velent smið ok hans broður Egli. fra Niðungi konungi (Norrœmenn hafa samanfœrt nokkurn hlut sögu þessarar cod. AM. 177 fol.). Ok þo at nokkut bregðiz atkvæði um manna heiti eða atburði. þa er eigi undarligt sva margar tungur sem þessi saga fær. en hvar sem hon er sögð þa ris hon nalega af einu efni (denne Tekst i cod. AM. 177 fol. synes rigtigere end den af Unger fra cod. AM. 178 fol. optagne: sva margar sogur sem þessir hafa sagt. en þo ris hon nær af einu efni) Ungers Udg. S. 1. Her synes snarest at være Tale om en skreven Samling, der tildels bestaar af Prosa, tildels af Vers. Og da her Sigurd Faavnesbane, Nivlungur og Volsunger nævnes sammen med Velent, Egil og Niðung, uagtet disse to Sagngrupper i Norden ikke ere sammenknyttede ved noget tydelig fremtrædende Baand, saa synes det rimeligt, at herved hentydes til vor Samling, som indeholder baade Digtet om Volund og Digte og Sagn om Sigurd, Volsunger og Nivlungur¹⁾. Men Prologen, hvori ovennævnte Ord findes, har ikke været optagen i det ældste nu kjendte, mest af Nordmænd skrevne, Hskr. af Þiðr. (se Ungers Udg. S. XIII), den findes kun i to islandske Hskrr.²⁾; dog synes der mig at være Grund til at antage, at den hidrører fra Forfatteren, men dette er ikke til Hinder for, at Enkeltheder i den kan være tilfœiede af senere Afskrivere. Ogsaa er det et omtvistet Spørsmaal, paa hvilket jeg her ikke skal gaa ind, om Sagaens Forfatter var en Nordmand eller en Islænding; jeg holder det sidste med Rasmann for rimeligst, og ialfald kunde en Islænding om sine Landsmænd i Mod-sætning til Danske og Svenske bruge Udtrykket norrœnir menn.

¹⁾ Dette gjendrives ikke derved, at Sagnene om Sigurd, Volsunger og Nivlungur i Þiðr. ere nævnte først, ti det kunde ské paa Grund af deres større Navnkundighed; heller ikke ved Navneformerne Velent og Niðungur, ti Þiðr. antyder selv, at den norrœne Samling tildels har havt andre Navneformer.

²⁾ Denne Prolog er ogsaa benyttet i den Bearbejdelse af Odd Munks Olav Tryggvessøns Saga, som findes i islandsk Hskr. fra Begyndelsen af 14de Aarh. iagl. Rigsbibl. i Stockholm (se P. A. Munchs Udg. af dette Hskr. S. 61).

Den Samling af mythisk-heroiske Kvæder, som foreligger os i R, kan ikke have været den eneste paa Island i gamle Dage. Allerede A og Völs. lære os at kjende to i flere Stykker afvigende Redactioner. Og det er rimeligt, at Snorre i sin Edda har benyttet en Samling eller flere, som da har været ældre end den, som foreligger os, og uafhængig deraf; ti om han end af og til har citeret efter Hukommelsen (jfr. S. XXIX), saa er det ikke rimeligt, at han selv har kunnet alt udenad eller altid har havt Folk ved Haanden, der kunde Digtene udenad (jfr. Munch, Norske Folks Hist. 3dje Del, S. 1043).

Da den Digtsamling, som foreligger os, ikke vel kan være bragt i Stand af Sæmund og da der er Grund til at tro, at den er yngre end Gylfag. og Skáldsk., og da endelig Navnet Edda i gamle Dage alene blev brugt om Snorra-Edda, saa synes Navnene „Sæmundar-Edda“ og „Den ældre Edda“ og allermest „Edda“ (uden nærmere Bestemmelse) at være uheldige og forkastelige, ligesaa vist som de ikke har gammel Hjemmel. Disse Navne, som man nu gjerne lader omfatte alle de Digte, som sene Papirafskrr. og Nutids Udgaver optage, har ogsaa fremkaldt skjæve Forestillinger, som tildels endnu ere ganske almindelige; man tænker sig Indholdet af den Samling, som nu udgives under et af disse Navne, som et bestemt begrænset Afsnit, hvad det dog ingenlunde er. Vistnok kan Samlingen siges at meddele næsten alt hvad der er os bevarat i den gamle Versform af de folkelige Oltidsdigte, som besyngte Gudemyther, men af heroiske Kvæder er der udenfor Samlingen ikke saa ganske ubetydelige Levninger, der tilhøre væsentlig samme Udviklingstrin, som de optagne Digte; saaledes navnlig Versene i Hervarar saga; flere af de fra Skjoldungesagnkredsen levnede enkelte Vers kan ogsaa, ligesaa vel som Grottesangen, stilles i Række med Volsungedigtene, og det samme gjælder om Brudstykker af Digte, hvori andre heroiske Ætter har været besungne. — Paa den anden Side har de skjæve Forestillinger om Sæmundar-Edda som en fast afsluttet Helhed for sig bidraget sit til, at man ofte har oversét Forskjellighederne mellem de Digte, som sammenfattedes under dette Navn, saa at f. Eks. Vers af „Hrafnagaldr Óðins“ nævntes som Hjemmel for mythiske Forestillinger eller sproglige Eiendommeligheder Side om Side med Vers fra Hedendommen. Et almindeligere, mindre bestemt Navn for Samlingen (maaské norrøn fornkvæði eller fornaldar kvæði Norðrlanda) vilde have været mer passende.

Jeg har søgt at vise, fra hvilke Kilder vi kjende de her udgivne Kvæder, og i Forbindelse dermed gennemgaaet Digtsamlingens Historie; derimod maa jeg her næsten aldeles forbigaa de enkelte Digtes ydre og indre Historie, forsaavidt denne er uafhængig af den skriftlige Optegnelse. Heri er Æmne til mangfoldige Undersøgelser, som tildels endnu saagodtsom ikke ere begyndte. Forst fremtræder Spørsmaalet om de forskjellige Digtes Ælde, om deres oprindelige Hjem og Udbredelse, om hvorlænge de holdt sig i Folkemunde; dertil kan knytte sig Undersøgelser om Efterligninger i Udtryk af de gamle mythiske og heroiske Digte og om Forholdet til de af Middelalderens Folkeviser, som besyngte samme Æmner. Dernæst er der mangt og meget, som gjælder Digtenes Udviklingshistorie: Flere, især mer udførlige Kvæder kan indeholde Afsnit, som tidligere dannede selvstændige Digte eller kjendtes i en anden Forbindelse; enkelte kan ogsaa have optaget Vers, der tidligere bleve kvædne for sig selv. Alle Vers i ét og samme Digt ere, om de end oprindelig tilhøre dette, ikke derfor altid lige gamle; i Völuspá er saaledes f. Eks. vistnok flere af de Vers, der fortælle om Verdens Skjæbne, som V. 3, bevarede, om end i noget skiftende Form, fra den Tid da de nordiske Folk endnu ikke havde adskilt sig fra sine Stammefrænder, hvilket derimod neppe gjælder om de Vers, som føre den Volve frem, i hvis Mund Kvædet lægges; i Atlakviða synes V. 23 og 25 at have et mer alderdommeligt og ukunstlet Præg end de fleste andre Vers i Digtet, og de er da rimelig bleve staaende uforandrede igjen fra en ældre Besyngelsesform. I enkelte Digte finde vi en gennemgribende Omarbeidelse, saaledes som Svend Grundtvig i sin Afhandling om den heroiske Digtning (hvori det første Gang er forsøgt at fremstille Omridsene af denne Digtningens indre Udviklingshistorie) med rette paapeger, at Guðrúnarkviða hin forna tidligere har havt den sædvanlige episke Form. Alt dette har jeg her ladet ligge, ligesom ogsaa Undersøgelsen om Forholdet mellem forskjellige endnu bevarede Digte, der kvæde om væsentlig samme Æmne, f. Eks. Helgakviða Hund. I og II; Atlakviða og Atlamál; Guðrúnarkvöt og Hamðismál; kun hist og her, hvor et kritisk Spørsmaal i det enkelte gav Anledning, kunde en Ytring herom flyde ind i en Anmærkning, saaledes at Gripisspá forudsætter Fáfnismál og Sigrdrífumál. Ligesaalidt kunde jeg behandle Spørsmaalet om de i Brudstykker bevarede Digtes oprindelige Helhed eller forsøge at restituere enkelte Vers af Volsungedigte, hvor af den rythmiske Form Rimstavene tildels lod sig gjenfinde i Völsungasagas prosaiske Fortælling.

Et Spørsmaal, som navnlig er af Vigtighed for Digtenes kritiske Behandling, men hvorved i denne Udgave kun enkelte Bemærkninger dvæle og som her ikke har faat en gennemgribende Indfyldelse paa Tekstkritiken, er Spørsmaalet om den oprindelige Strophebygning. I Modsætning til Munch og Keyser og i Overensstemmelse med N. M. Petersen, Jessen og fl. tror jeg, at fast Strophebygning ved de her udgivne Digte i det hele ligger til Grund; oldengelske Digte kan ikke tale for det modsatte: disse staa tværtimod paa et mer fremrykket og mindre folkeligt Trin i Digtformens Udvikling. Navnlig har Stropher (Vers, Ærender) der bestaa af to Halvstropher, hver paa 2 Linjepar, vistnok fra først af været gennemførte i de fleste Kvæder, som ere digtede i det episke fornyrdalag (kviduháttr). Afvigelser herfra skyldes tildels Udgiveres og Afskriveres Feil, men maa tildels ogsaa allerede være indtraadt, før Digtene bleve nedskrevne. De har oftest sin Grund deri, at Verslinjer glemtes (hvilket da let kunde bevirke, at to Vers droges sammen til ét); i de fleste Tilfælde ere vi da ikke længer i Stand til med Sikkerhed at restituere det som fattes. Men 8linjede Stropher ere ogsaa jævnlig blevene udvidede, og saadan Udvidelse har sikkerlig oftere fundet Sted allerede paa en Tid, der ligger bagenfor de yngste af de i den gamle Samling optagne Digtes Tilblivelse, paa en Tid, da den folkelige mythisk-heroiske Digtningens Spirekraft endnu ikke var udded. Jeg tror derfor, at man neppe overalt kan eller bør forsøge at gennemføre 8linjede Stropher. Jeg har i Anmærkningerne indskrænket mig til enkelte Ytringer om uregelret Strophebygning, navnlig hvor Udtryk eller Indhold syntes at røbe Verslinjer som senere tilføiede om end før Digtet blev nedskrevet, eller hvor ogsaa Sammenhængen syntes at vise, at noget var faldet ud. Heller ikke har jeg i Anmærkningerne gjort Forsøg paa overalt at paa-pege, hvor hele Vers vare faldne ud, men for det meste kun, hvor Indholdet af det tabte Vers tilnærmelsesvis kunde bestemmes eller hvor en Bemærkning om et slikt Tab var nyttig for Forstaaelsen af de levnede Vers.

Sprogformerne har jeg i det hele beholdt saaledes, som de vare skrevne i Haandskrifterne, og jeg har ikke forsøgt en consequent Gjennemførelse af en alderdommeligere Sprogform, hvorpaa Gislason ved Völuspá og Hávamál har givet en Prøve. Dog burde man i en Udgave, der ikke holder sig strengt til Haandskrifterne, engang søge, saavidt muligt, at gennemføre en Sprogform, der for de fleste Digtes Vedkommende væsentlig blev den samme som i de ældste Digte af navngivne Skalde. Medens saaledes, for at nævne nogle Eksempler, Haandskrifterne vakle mel-

lem þar er og þars, hvar er og hvars, hafða ek og hafðak, ero efter r med Vokel foran og ro, þér, þit og ér, it, likr og glikr, burde i en saadan Udgave de alderdommeligere Udtryk overalt foretrækkes; es, vesa, vas burde gennemføres; vr burde skrives i Ordenes Fremlyd paa de Steder i Digtene, hvor v har været hørt i Udtalen; fra den haarde Vokal, som er u-Omlyd af a, burde man adskille den bløde Vokal, der i R almindelig skrives ey og som opstaar af a ved Indstydelse af følgende vj (vi), af e ved Paavirkning af følgende v (u) og som i-Omlyd af o; ligesom der vel ogsaa kunde blive Spørgsmaal om at optage u-Omlyd af á.

Da kun enkelte Stykker i denne Udgave ere trykte med en af Haandskrifterne uafhængig Skrivemaade, har jeg ikke holdt det for raadeligt i disse at afvige fra det almindelige¹⁾.

Ved nærværende Udgave har det først og fremst været mit Maal at lægge et paalideligt Grundlag, hvorpaa man ved fremtidige Udgaver og Undersøgelser med Tryghed kan bygge. Jeg har derfor villet give en nøiagtig og endog i alle Enkeltheder fuldstændig Underretning om den Form, i hvilken Digtene ere bevarede i Haandskrifter fra Fortiden. Ved Siden deraf har jeg dog søgt at bidrage, hvad jeg uden at forfeile Hovedøiemedet med Udgaven har kunnet, til at føre tilbage det rette og oprindelige, hvor dette i Haandskrifterne er blevet forvansket, gjort utydeligt eller glemt; om jeg end har optaget i Teksten mange Forandringer, som kun grunde sig paa Gjetning, tror jeg dog, at Udgavens Paalidelighed ikke derved har lidt noget Skaar, da jeg overalt i Anmærkningerne har nævnt Haandskrifternes afvigende Læsemaade. Dog kan det vel være, at flere Conjecturer uden tilstrækkelig Grund ere blevne satte ind i Teksten; nogle har jeg selv i Tillæg og Rettelser vist bort. Ofte vilde jeg ikke holde en vovelig Gjetning tilbage, uagtet jeg ikke selv stode paa at have rammet det rette, ti den turde kanske lede paa Vei, hvor Haandskrifternes Læsemaade tidligere var beholdt uforstaat og uoplyst. Ved de Digte, som blot ere bevarede i sene Papirafskrifter, var en større Dristighed tilladelig eller snarere nødvendig. — Jeg har blot villet tilføie tekstkritiske Anmærkninger, men selv fra dette Synspunkt var en Udtalelse om den efter min Mening rette Fortolkning naturligvis ofte nødvendig.

¹⁾ Dog har jeg brugt de gamle Former med ð, hvor det senere Sprog har d eller t: talðar, hölða, ypðu, o. s. v. Nogle Ord skulde jeg ønske at have skrevet anderledes; saaledes burde vel 'ro have været beholdt istedetfor 'ru, nótt for nátt, mun for man. Nogle Ujævnheder, f. Eks. gengu i Völuspá men i Sólarljóð gengu, bedes undskyldte. Ogsaa for min — mer end tilbørlig — inconsequente Retskrivning af vort nuværende Skriftsprog maa jeg bede om Undskyldning.

De Haandskrifter, som ere benyttede ved denne Udgave, har jeg, paa de nedenfor nævnte Undtagelser nær, selv gennemgaaet, og jeg haaber, at mine Angivelser af deres Læsemaader i det hele skal vise sig at være paalidelige og nøiagtige; navnlig tror jeg at turde udtale dette for alle Skindbøgers Vedkommende. Enkelte Feiltagelser (navnlig kanské ved Papirhaandskrifter), som maatte have indsneget sig, tør vel undskyldes derved, at jeg ikke har kunnet have Haandskrifterne ved Haanden under selve Trykningen. Navnlig R har jeg gjentagne Gange undersøgt; ved A har jeg havt til Hjælp en Afskrift af Professor Unger, ligesom min Gjengivelse af Afskriften af Völuspá i Hauksbók i nogle Enkelt-heder er bleven rettet efter hans Meddelelser. Fra Begyndelsen af Udgaven indtil og med Lokasenna havde jeg ikke selv benyttet r og W, men anført Læsemaader af disse Hskrr. (nødtvungen tildels ikke med Haandskrifternes egen Retskrivning, men med den i Udgaver almindelig vedtagne) efter andres Vidnesbyrd, navnlig efter den AM. Udgave af Sn.E. og i Völuspá tillige efter Gislason i 44 Prøver af oldnordisk Sprog og Litteratur; men senere har jeg selv gennemgaaet alle her udgivne Stykker, som findes i Hskrr. af Sn.E., og derefter i Tillæg rettet flere Angivelser¹). U, leß, 757 og Wb har jeg ikke selv benyttet men givet Læsemaader af dem efter den AM. Udgave af Sn.E.; S har jeg gennemgaaet, men de fleste enkelte Læsemaader ere tagne fra den AM. Udgave af Sæm.-Edda; Addit. Rask. 21a (Eddubrot Rasks) har jeg ogsaa selv flygtig gennemset, men de anførte Læsemaader ere hentede fra Rasks Udgave af Sæm.-Edda. Læsemaader af de stockholmske Papirhaandskrifter No. 15 oct., 34 fol. og 11 qu. ere ligeledes ved de enkelte Digte anførte efter Rasks Udgave, men til Fortalen og Tillæggene har jeg selv kunnet benytte No. 15 oct. og 34 fol.; om enkelte andre Papirhskrr., af hvilke nogle Læsemaader ere anførte efter den AM. Udgave, se S. LXI.

For at man ikke skulde formode, at mine Angivelser om Haandskrifternes Tekst, hvor de afvige fra ældre Udgavers, vare fremkomne ved Trykfeil eller Mangel paa Opmærksomhed, har jeg i Regelen (ikke overalt, især overfor v. d. Hagens Udgave) udtrykkelig modsagt afvigende Angivelser. Afvigende Læsemaader i andre Udgaver (navnlig Rasks), som grunde sig paa Papir-afskrifter, der stamme fra endnu bevarede Skindbøger, har jeg ikke uden af særlige Grunde nævnt. Ogsaa har jeg med Vilje undladt at nævne flere Conjecturer af andre Udgivere.

¹) Prof. Unger gjør mig nu opmærksom paa, at r i Völuspá I, V. 15, L. 7 (feilagtig) har Skirpir Virpir.

Citater fra *Vers* i den saakaldte *Semundar-Edda* kan ofte være vanskelige at finde i en *Hast*, naar der henvises til en anden *Udgave* end den, man netop har ved *Haanden*. Værst er det, naar der henvises til en *Udgaves Sidetil*; dermed skulde man aldeles høre op. Man bør nævne *Digt* og *Verstal*: men selv om dette gjøres, volder det *Møie*, at *Verstallene* i de forskjellige *Udgaver* for *Fremtiden* føie til i *Randen* de *Verstal*, som findes i en bestemt *Udgave* (f. Eks. *Munchs*), der da bliver den faste *Norm*, hvortil man ved *Citater* kan holde sig. Jeg beklager, at jeg ikke her har gjort dette.

Trykningen af nærværende *Udgave* begyndte allerede for fulde 6 Aar siden; *Forsinkelsen* er navnlig bleven bevirket ved min *Fraværelse* fra *Christiania* om *Sommeren*. Det er da naturligt, at flere *Læsemaader* og *Forklaringer* ere nævnte som fremsatte for første Gang af mig selv, medens de dog kan findes i andre *Forfatteres Skrifter*, endog i de, der ere udkomne for flere Aar siden¹).

Den uforholdsmæssig lange *Tid*, i hvilken *Udgaven* har været under *Trykning*, har givet *Anledning* til, at der til *Slutning* kommer talrige *Tillæg* og *Rettelser*. Da jeg nemlig i *Mellemtiden* oftere paany saa efter i *Hskerr.*, navnlig i *R*, og gjennemgik *Digtene*, maatte jeg nødvendig ved *Slutningen* af mit *Arbeide* sé meget anderledes og, som jeg tror, rettere end dengang, da *Teksterne* og de derunder staaende *Anmærkninger* bleve trykte²).

¹) Nogle netop udkomne *Skrifter*, som jeg ikke kunde benytte i „*Tillæg* og *Rettelser*“, opfordre her til et *Par Ord*. Jeg glæder mig over, at jeg er stødt sammen med *Gislason* i *Forklaringen* af *grønaz H. Hund. I, 50*, se *Aarbøger f. nord. Oldk. 1866 S. 384 f.*, hvor han ogsaa sammenligner *fridvân segi grána* (*Membranen granna*) i et *Vers* i *Sturl. III, 216* (*Afsnit IX, Cap. 19*), og ligeledes i *Forklaringen* af *gør Hamð. 30*, se *Aarbøger 1847, S. 160–70*. Ligeledes har jeg havt den *Tilfredsstillelse*, at min *Forandring* vin (*Borgvnda*) *Atlakv. 18* med *Hensyn* til *Meningen* falder sammen med *C. Hofmanns Forslag* (i *Sitzungsberichte der kgl. Bayer. Akademie der Wissenschaften: Sitzung der philos.-philol. Classe vom 1. Juni 1867*) vini, hvilket han opfatter som en *forældet Form* for *Accusativ* i *Ental*; men det kan neppe godtgøres, at en *Accus. sg.* vini har været brugt saa sent, at den kan hjemles *Atlakviða*; i *Häv. 155* vil *Hofmann* læse þær villir og forstaa villir som en *forældet Hunkjensform*; en saadan kan jeg dog ikke let forlige med got. *vilþjös*; *Hofmann* bebuder et *kritisk-exegetisk Arbeide* over *Semundar-Edda*, hvilket jeg naturligvis imødesér med *Længsel*. Flere af mine *Forklaringer* og *Læsninger* ere allerede benyttede i *Fritzners Ordbog*, i *Svend Grundtvigs Skrift om Nordens gamle Litteratur*, og andensteds.

²) Her vil jeg tilføie en enkelt *Bemærkning*, som ikke kom med i *Tillæg* og *Rettelser*: *Vafþr. 24 1/2gd. stöttes oc (eða)* i *Hskerr's Tekst* allz þic svinnan (froþan) qveþa oc (eða) þv, *Vafþrvötnir*, vitir ved *Vafþr. 38*: allz þu tiva ræc æll, *Vafþrvötnir*, vitir („eftersom du jo skal kjende“).

Men særlig har mine „Tillæg og Rettelser“ modtaget en værdifuld Berigelse derved, at min Ven Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn meddelte mig talrige og skarpsindige Bemærkninger til min Udgave; paa mange Steder har han efter min Mening først fundet det rette, i mange andre Tilfælde har hans Bemærkninger klart vist mig Vanskeligheden og ledet mig frem til en ny, og, som jeg tror, sandere Opfatning.

Trykfeilenes Mængde beklager jeg; blandt dem ere opførte flere Feil i Angivelsen af Verstal, som ere opstaaede derved, at der henvistes til Digte, som først kom senere i Udgaven og hvis Verstal bleve forandrede, inden de bleve trykte.

Då jeg begyndte denne Udgave, der skulde give det haandskriftlige Grundlag, var det min Plan at lade den følges af en Haandudgave, hvis Skrivemaade ikke bandt sig til Haandskrifternes. Denne Plan fastholder jeg endnu, men jeg vil neppe kunne faa den udført paa de første Aar.

Idet jeg slutter, er det mig en kjær Pligt at udtale min Taknemmelighed for al den Understøttelse, jeg til dette Arbeide fra forskjellige Sider har modtaget.

Det Kongelige Norske Videnskabernes Selskab i Trondhjem bevidner jeg min Erkjendtlighed, fordi det har tilstaaet mig Understøttelse til at undersøge islandske Haandskrifter i Kjøbenhavn.

Blandt de enkelte Mænd, som har ydet mig Hjælp, bør jeg med Taknemmelighed først mindes mine afdøde Lærere, Professorerne R. Keyser og P. A. Munch, som ved Begyndelsen af min Udgave hjalp mig med Raad og Daad; navnlig maa jeg fremhæve, at Prof. Keyser, som først ferte mig ind i Studiet af disse Digte og hvis Forelæsninger over dem jeg havde den Lykke helt igjennem at kunne følge, til frit Brug laante mig et Eksempplar af Munchs Udgave, hvori han havde skrevet til de vigtigste af sine Bemærkninger til de enkelte Digte, og at han i Samtaler meddelte mig mange værdifulde Vink og Oplysninger. Det er da let forklarligt, at jeg ofte har haft vanskeligt for at skjelne mellem det, som jeg har lært af Prof. Keyser, og mit eget, og jeg tør ei indestaa for, at en Feiltagelse heri ikke en enkelt Gang kan have hendt mig.

De allerfleste Haandskrifter, som jeg har brugt, gjemmes i de offentlige Bogsamlinger i Kjøbenhavn; der er mit Arbeide i hei Grad bleven lettet ved den opofrende Velvilje, med hvilken jeg overalt er bleven mødt; navnlig maa jeg frembære min hjærtelige

Tak til Professor P. G. Thorsen, Overbibliothekar ved Universitetets Bibliotheket, til Bibliothekar H. Gundorph, Bestyrer af den arnamagnæanske Bogsamling, og til Justitsraad Chr. Bruun, Overbibliothekar ved det store kongelige Bibliothek. — Ogsaa Overbibliothekaren ved det kgl. Bibliothek i Stockholm, G. E. Klemming, og Overbibliothekaren ved Upsala Universitets-Bibliothek, C. G. Styffe, har vist mig stor Velvilje ved Udlaanet af Haandskrifter.

Vigtige Oplysninger og trofast Hjælp til mit Arbeide skylder jeg Archivar Jón Sigurðsson og Docent Svend Grundtvig i Kjøbenhavn, Cand. Guðbrandr Vigfússon for Tiden i Oxford, Professorerne C. R. Unger og O. Rygh i Christiania. Maatte navnlig de finde, at mit Arbeide uagtet alle sine Mangler betrygger og i nogen Mon fremmer Kundskaben om disse mærkelige Oldtidsdigte!

Sophus Bugge

I N D H O L D.

	Side		Side
Völuspá I.	1	Fáfnismál.	219
— II. (<i>cod. reg.</i>)	12	Sigrdrífumál.	227
— III. (<i>Hauksbók</i>)	19	— <i>Anmærkning.</i>	234
— IV. (<i>cod. af Snorra-Edda</i>).	26	Brot af Sigurðarkviðu.	237
— <i>Excurs.</i>	33	Guðrúnarkviða hin fyrsta.	242
Hávamál.	43	Sigurðarkviða hin skamma (Sigurðarkviða Fáfnisbana II).	247
Vafþrúðnismál.	65	Helreið Brynhildar.	260
Grímnismál.	75	Dráp Nifunga.	264
Skírnismál (fyr Skírnis).	90	Guðrúnarkviða önnur (Guðrúnarkviða hin forna).	265
Hárbarðsljóð.	97	Guðrúnarkviða hin þriðja.	274
Hýmiskviða.	105	Odrúnargrátr.	276
Lokasenna.	113	Atlakviða.	282
Þrymskviða (<i>mindre rigtig</i> Hamarsheimt).	124	Atlamál hin grœnlensku.	292
Alvissmál.	129	Guðrúnarhvöt.	311
Vegtamskviða (Baldrs draumar).	135	Hamðismál.	316
— <i>Anmærkning.</i>	138	Grottasöngur.	324
Rígsþula (<i>feilagtig</i> Rígsþula).	141	Brudstykker i Snorra-Edda.	330
— <i>Anmærkning.</i>	149	Brudstykker i Völsunga saga.	336
Hyndluljóð.	152	Svipdagsmál I. Grógaldur.	338
Völundarkviða.	163	Svipdagsmál II. Fjölsvinns- <i>mál.</i>	343
Helgakviða Hjörvarðssonar.	171	<i>Excurs til Grógaldur og Fjölsvinns- mál.</i>	352
Helgakviða Hundingsbana hin fyrri.	179	<i>Tillæg.</i>	
Helgakviða Hundingsbana önnur (<i>vel bedre: hin síðari</i>).	190	Sólarljóð.	357
— <i>Anmærkning.</i>	201	Forspjallsljóð (<i>feilagtig</i> Hrafnagaldur Óðins).	371
Frá dauða Sinfjötla.	202	Navne- <i>Fortegnelse.</i>	377
Gripisþá (<i>mindre rigtig</i> Sigurðarkviða Fáfnisbana I).	204	Tillæg og Rettelser.	388
Reginismál (<i>mindre rigtig</i> Sigurðarkviða Fáfnisbana II).	212	Trykfeil.	

FORKLARING AF FORKORTNINGER OG TEGN.

(Haandskrifter.)

- A** = *codex Arnarnagnæanus af Sæmundar-Edda, No. 748. 4to, paa Pergament, i den arnamagnæanske Samling i Kjøbenhavn. Se S. XIX ff.*
- B** = *No. 1108 fol., paa Papir, i det store kongelige Bibliothek i Kjøbenhavn, ny Samling. Se S. LX f.*
- C** = *No. 1109 fol., Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LX.*
- F** = *Flateyjarbók, No. 1005 fol., Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. XXV.*
- G** = *No. 155 oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLVI.*
- H** = *Hauksbók, No. 544. 4to, Pergament, AM. Sml. Se S. XXII ff.*
- I** = *No. 166b oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLV.*
- K** = *No 167 oct., Papir, AM. Sml. Se S. XLV f.*
- L** = *No. 1866. 4to, Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LVI f.*
- M** = *No. 1111 fol., Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LXI.*
- O** = *codex oblongus, No. 738. 4to, Papir, AM. Sml. Se S. LII. LXII.*
- Q** = *No. 161 oct., Papir, AM. Sml. Se S. LII.*
- R** = *codex regius af Sæmundar-Edda, No. 2365. 4to, Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. I ff.*
- r** = *codex regius af Snorra-Edda, No. 2367. 4to, Pergament, kgl. Bibl. Kjøb., gl. Sml. Se S. XXVI.*
- S** = *No. 1869. 4to, Papir, kgl. Bibl. Kjøb., ny Sml. Se S. LXI.*

- St.** = *codex island. No. 15 oct., Papir, i det kongelige Bibliothek i Stookholm. Se S. LIII ff.*
- U** = *codex Upsaliensis af Snorra-Edda, No. 11 oct., Pergament, i Universitets Bibliotheket i Upsala, Delagardeske Samling. Se S. XXVI.*
- W** = *codex Wormianus af Snorra-Edda, No. 242 fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XXIV f.*
- Wb** = *Brudstykke i fol. af Snorra-Edda, Pergament, bevaret sammen med W. Se S. XXVI.*
- 1eß** = *No. 1eß fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XXVI.*
- 62** = *No. 62 fol., Pergament, AM. Sml. Se S. XLI.*
- 757** = *No. 757. 4to, Pergament, AM. Sml. Se S. XXVI.*

Bergm. = Bergmann.

Eg. = Sveinbjørn Egilsson.

Ettm. = Ettmüller.

Gg. = Svend Grundtvig.

Gisl. = Konrad Gislason.

Gr. = *Lieder der alten Edda durch die Brüder Grimm. Berlin 1815.*

K. = *(Kjøbenhavner-Udgaven) Edda Sæmundar hins fróða. Hafnia sumptibus legati Magnæani. I. II. III. 1787. 1818. 1828 (ogsaa betegnet som Edda Sæm. ed. AM.).*

Lün. = Lüning.

M. = *Den ældre Edda udgiven af P. A. Munch. Christiania 1847.*

Möb. = Möbius.

Fas. = Fornaldar sögur Norðrianda.

Fms. = Fornmanna sögur.

Norna-G. þ. = söguþáttir af Norna-Gesti (citeret efter Fornaldar sögur, i Fortalen tillige efter min Udgave).

SnE. = Snorra Edda (citeret efter den arnamagnæanske Udgave).

Völs. = Völsunga saga (citeret efter Fornald. sög., i Fortalen tillige efter min Udgave).

† foran et Ord i Teksten betegner, at Ordet efter min Mening er forvansket.

[] betegner (undtagen i Navne-For-tegnelsen), at det derved indsluttede Ord ikke findes i noget Haandskrift.

| betegner, at en Linje ender i Haandskriftet.

|| betegner, at en Side ender i Haandskriftet.

Prikk er betegne, at noget synes at mangle (hvor der fattes Verslinjer, saa at dog Linjetallet kan bestemmes, eller hvor der fattes enkelte Ord).

Stjærner betegne, at noget synes at mangle (hvor der er faldet ud et længere Stykke eller flere Verslinjer, uden at disses Tal kan bestemmes).

Cursiv i de Ord, som ere aftrykte efter gamle Haandskrifter, betegner Opløsning af en i Haandskriftet brugt forkortet Skrivemaade. Se S. VII.

(Kun i Anmærkningerne.)

α efter Mærket for et Papirhaandskrift betegner Læsemaade inde i Haandskriftets Tekst, β Læsemaade i Randen af Haandskriftet.

~ betegner, at to Ord danne Stavelserim med hinanden.

V Ö L U S P Á .

I.

1. „Hljóðs bið ek allar
helgar kindir,
meiri ok minni
mögu Heimdallar;
viltu, at ek, Valföðr!
vel framtelja
forn spjöll fíra,
þau er fremst um man.

2. Ek man jötna
ár um borna,
þá er forðum
mik fœdda höfðu;
níu man ek heima,
níu íviði,
mjötvið mœran
fyr mold neðan.

3. Ár var alda
þar er Ýmir bygði,

vara sandr né sær
né svalar unnir,
jörð fannsk æva
né upphiminn,
gap var ginnunga,
en gras hvergi.

4. Áðr Burs synir
bjóðum um ypðu,
þeir er Miðgarð
mœran skópu;
sól skein sunnan
á salar steina,
þá var grund gróin
grœnum lauki.

5. Sól varp sunnan,
sinni mána,
henddi inni hœgri
um himinjódyr;

Völuspá. Under dette Navn citeres Digtet i Codd. af Snorra Edda; alene ved Anførsel af V. 19 (Sn.E. I, 76) og V. 38. 39 (Sn.E. I, 200) nævnes det Digt, hvoraf Versene ere tagne, ikke ved Navn i noget Hskr. af Sn.E.

1. Om dette Vers jvfr. Excurs. — 3. Komma efter minni M. — 5. Andre vildu, de vilde. — 5. 6. Valföðrs | vél M., Valföður | vél Rask, K. og fl. — 7. fornspjöll i ét Ord Udgg. Men jvfr. Helg. Hund. I, 36: fornra spialla. — 7. fíra, saa udtales Ordet nu af Islændinger. Den ældste Form er snarere fíra; jvfr. oldeng. fíras, fyras, oldsaks. firihô (Gen. pl.), oldtydsk firahim (Dat. pl.), fireô (Gen. pl.). Dog har oldnorsk svíri (— tír, Bárð. s. Snæf. S. 17 Vigf. Udg., — þrír Bergb. þ. S. 125 Vigf.) lang Vokal,

uagtet Ordet paa Oldeng. hedder sweora. — 8. er ek M. efter H. — 8. Efter man sætter Brynjolf Snorrason Spørmaalstegn.

2, 6. íviðjur M. efter H.

3, 2. Ýmir, saa udtales Navnet nu af Islændinger; kanske opr. med Grimm Ýmir af ymja. Eller kan den lange Vokal stettes ved got. iumjô õχλοσ? — 5. 6. Jfr. den oldtydske Wessobrunner Bøn, L. 3. 4: ero ni was | noh õfhimil.

4, 2. bjóðum Rask, Gisl. efter H; bjóðum K. M.

5, 4. himinjódyr (Himmelstedøren), saa synes Ordet at have været forstaaet af de gamle Afskrivere, og saaledes læser Br. Snorrason. himinjódyr (Himmelstedørene) K. M. Jeg formoder himinjóður af jöðurr d. s. s. jaðarr, = oldeng. eodor (som jöfurr = oldeng. eofor, fjöturr =

sól þat ne vissi
hvar hon sali átti,
máni þat ne vissi
hvat hann megins átti,
stjörnur þat ne vissu
hvar þær staði áttu.

6. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk;
nátt ok niðjum
nöfn um gáfu,
morgin hétu
ok miðjan dag,
undorn ok aptan,
árum at telja.

7. Hittusk æsir
á Iðavelli,
þeir er hörg ok hof
hátimbruðu,
afla lögðu,
auð smíðuðu,
tangir skópu
ok tól görðu.

8. Tefidu í túni,
teitir váru,
var þeim vettugis
vant ór gulli;
unz þrjár kvámu

þursa meyjar
ámátkar mjök
ór jötunheimum.

9. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk;
hverr skyldi dverga
drótt um skepja
ór brimi blóðgu
ok ór Bláins leggjum.

10. Þar var Móðsognir
mæztr um orðinn
dverga allra,
en Durinn annarr;
þeir mannlíkun
mörg um görðu
dvergar í jörðu,
sem Durinn sagði.

11. Nýi, Niði,
Norðri, Suðri,
Austri, Vestri,
Alþjófr, Dvalinn,
Nár ok Náinn,
Nípingr, Dáinn,
Bífurr, Báfurr,
Bömburr, Nori,
Ánn ok Ánarr,
Óinn, Mjöldvitnir.

oldeng. feotor); jvfr. *Ann. til Hrafnag.* 25, 2. Ellers er denne Orðform bevaret i *Mandnavnet Jöðurr. Allerede Petersen har i Nord. Myth. S. 72 Ann. foreslaaet himinjaðar.* — 5. *Eg. og Gisl. skrive nē ogsaa i Bet. „non“.* — 9. 10. *forkastes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67) og Eitm.*

6, 4. *Jeg har med Snorrason henført þat til det foregaaende og derfor sat Semikolon efter gættusk. Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 67 f.) formoder, at V. 6 indeholder Brudstykker af to Vers, og at der mellem gættusk og nátt mangler 6 Linjer. Eitm. forkaster Lin. 3. 4.*

7, 4. *Efter hátimbruðu indsætter M. efter H afs kostuðu, | alls freistuðu. Disse Linjer ere forkastede af Bergm., Petersen og Snorrason.*

9, 6. *drótt um skepja, saa og Rask; drótt of sk., Gisl.; dróttir sk., M.*

10, 4. *Durinn eller Dúrin (jvfr. dúra)? — 5-7. Jeg forstaar disse Linjer saaledes: þeir dvergar um görðu 'mörg mannlíkun í jörðu. Rask og K. læse: þeir m. | m. um görðu | dverga or jörðu. M.: þar m. | m. um görðusk | dvergar or jörðu.*

11-16. *Disse Vers høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 71 f.) og fl. ikke oprindelig til Völuspá. —*

7. *Báfurr? — 8. Nori eller Nóri?*

12. Veggr ok Gandálfr,
Vindálfr, Þorinn,
Þrár ok Þráinn,
Þekkr, Littr ok Vittr,
Nýr ok Nýráðr,
nú hefi ek dverga,
Reginn ok Ráðsviðr,
rétt um talða.

13. Fili, Kili,
Fundinn, Nali,
Hepti, Vili,
Hanarr, Svíurr,
Billingsr, Brúni,
Bildr ok Buri,
Frár, Hornbori,
Frægr ok Lóni,
Aurvangr, Jari,
Eikinskjalði.

14. Mál er dverga
í Dvalins liði
ljóna kindum
til Lofars telja,
þeir er sóttu
frá salar steini
Aurvanga sjöt
til Jöruvalla.

15. Þar var Draupnir
ok Dólgþrasir,
Hár, Haugspori,
Hlévangr, Glóinn,
Dori, Ori,
Dúfr, Andvari,
Skirfir, Virfir,
Skafiðr, Ái.

16. Álfr ok Yngvi,
Eikinskjalði,
Fjalarr ok Frosti,
Finnr ok Ginnarr;
þat man æ uppi,
meðan öld lifir,
langniðja tal
Lofars hafat.

17. Unz þrír kvámu
ór því liði
öfgrir ok ástkir
æsir at húsi,
fundu á landi
lítt megandi
Ask ok Emblu
örlöglausá.

18. Önd þau ne áttu,

13, 2. Nali, *saa Udgg. Maaske Nali eller med Codd. af SnE. Vali.* — 4. Hannarr? — 5. Brúni, *saa Eg. Neppe af brún, Bryn, men snarere af Adj. brúnn, brun, jvfr. skotsk Brownie og Kuhn zeitschr. f. vgl. sprachf. I, 200, Grimm Myth. S. 414. Bruni Rask M.* — 6. Buri, *saa Eg. Búri Rask M.* — 7. Hornbori forekommer som Mandsnavn paa Kallerup-Stenen i Sjælland (*F. Mag-nusen i danske Vid.-Selsk. hist. philos. Afh. VI, 467*); af bera, *jvfr. oldeng. hornbora, en Hornbærer.*

14, 4. Lofars eller med *Gisl. Lófars?* — 7. Aurvanga, *saa Rask Eg.; aurvanga K. M. Gisl.*

15, 4. Hlévangr eller Hlævangr? — 5. 6. *Disse to Linjer, der udelades af alle Udgg., ere her optagne efter Codd. af SnE.*

16, 4. *Efter Ginnarr inds yde Udgg. efter Papirafskrr. urigtig følgende Linjer:*

Heri, Höggstari,
Hljóðóifr, Móinn.

Disse Navne have Papirafskrr. vilkaarlig optaget fra SnE. uden at bemærke, at de kun ere forvanskede Varianter til de allerede i 15, 3. 4 opregnede Navne.

17. *Foran dette Vers er rimelig noget udfaldet; heri har da staat et Ord, hvortil því i L. 2 har sluttet sig. Ikke engang, naar vi stryge V. 11—16, vil því vel kunne vise tilbage til ginnheilug goð i V. 9. Anderledes Scheving i Skand. Lit. Skr. 1810, S. 186. — 4. at húsi er sikkerlig rigtigt. Rask Bergm. og fl. ændre efter Papirafskrr. med urette at súsi. Huset, hvori det første Menneskepar skal bo, er der allerede; ved dette Hus ligge Ask og Embla som to Træer (tveir trémenn, Háv. 49, hvilket Vers angaar samme Mythe) paa Stranden eller*

óð þau ne höfðu,
lá né læti
né litu góða;
önd gaf Óðinn,
óð gaf Hœnir,
lá gaf Lóðurr
ok litu góða.

19. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grœnn
Urðar brunni.

20. Þaðan koma meyjjar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skiði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær líf kuru

alda börnum,
örlög seggja.

21. Þat man hon fólkvíg
fyrst í heimi,
er Gullveig
geirum studdu
ok í höll Hárs
hana brendu;
þrýsvar brendu
þrýsvar borna,
opt, ósjaldan,
þó hon enn lifir.

22. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspá,
vitti hon ganda,
seið hon hvars hon kunni,
seið hon hugleikin,
æ var hon angan
illrar brúðar.

23. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hvárt skyldu æsir

paa Marken (á landi; velli at, Háv. 49). Jfr. Ináledn. til Rígsmdl: einhver af ásum, sá er Heimdallr hét, fór ferðar sinnar ok fram með sjóvarströndu nökkurri, kom at einum húsabæ.

18, 7. Lóðurr. *For Vokalen jvfr. Íslendingadrápa V. 1, hvor Navnet danner Helvrim með glóða (Gisl. Prøver, S. 553).*

19, 2. 3. *Interpunctionen efter Gisl.; Andre sætte Komma efter Yggdrasill, men ikke efter baðmr.*

20, 3. sal, *see Rask og Mannhardt Germ. Myth. S. 542; see K. M. Gisl. — 5-8. forkastet af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 72 f.) og Mannhardt (Germ. Myth. S. 542); medens derimod Eitn. forkaster L. 9—12. — 7. Rask og M.*

sætte ikke Komma efter skiði. — 12. örlög segja (3 Ps. pl.) K. Lün., jvfr. Mannhardt Germ. Myth. S. 599.

22. *Om dette Vers jvfr. Excurs. — 4. vitti, see Eg. af vitta, arte magica domare (af vitt); vitti K. M. — 5. 6. seið maa i begge Linjer være samme Ord; jeg har derfor fulgt H, hvorefter seið bliver Verbum. Ved Læsemaaden i R, som Udgg. have fulgt, maa seið i L. 5 tages som Subst., men saaledes kan det ikke uden Tvang forstaaes i L. 6; desuden kunde H's Tekst lettere forvanskes til R's end omvendt. hugleikin maa her tages i activisk Betydning „med Lyst, med Iver“. seið hon kunni, | seið hon leikin [var] K.; s. h. k., | s. h. leikinn M. — 8. þjóðar K. M.*

afráð gjalda

eða skyldu goðin öll
gildi eiga.

24. Fleygði Óðinn
ok í fólk um skaut,
þat var enn fólkvíg
fyrst í heimi;
brotinn var borðveggr
borgar ása,
knáttu vanir vígská
völlu sporna.

25. Þá gengu regin öll
á rökstóla,
ginnheilug goð,
ok um þat gættusk:
hverr hefði lopt allt
lævi blandit
eða ætt jötuns
Óðs mey gefna.

26. Þórr einn þar vá
þrunginn móði,
hann sjaldan sitr
er hann slíkt um fregn;
á gengusk eiðar,
orð ok sceri,
mál öll meginlig
er á meðal fóru.

27. Veit hon Heimdallar

hljóð um fólgit

undir heiðvönnum

helgum baðmi;

á sér hon ausask

aurgum forsi

af veði Valföðrs.

Vituð ér enn eða hvað?

28. Ein sat hon úti,

þa er inn aldni kom

yggyngur ása

ok í augu leit.

Hvers fregnið mik?

hví freistið mín?

alt veit ek, Óðinn!

hvar þú auga falt:

í inum mcera

Mímis brunni;

drekkur mjöð Mímir

morgin hverjan

af veði Valföðrs.

Vituð ér enn eða hvað?

29. Valði henni Herföðr

hringa ok men,

féspjöll spaklig

ok spáganda;

sá hon vitt ok um vitt

of veröld hverja.

30. Sá hon valkyrjur

vitt um komnar

görvar at riða

24. *Rask Bergm. M. sætte med urrette L. 1—4 efter L. 5—8. — 7. vígská, saa ændret efter Forslag af Eg. for vígspá; jeg har uafhængig af ham formodet det samme. Jfr. Fms. IX, 493: vígskátt vísa ríki.*

25. *Foran dette Vers mangler vel, som F. Magnúsen (Ældre Edda overs. I, S. 60 f.), Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 83) og Lünning mene, et Stykke, hvori der har været sagt noget om den Tíldragelse, som gav Anledning til Gudernes Raadslagning.*

26, 1. vá, saa og Gisl. Jfr. Lokas. V. 64: ec veit at þu veigr. — 2. þrunginn

móði, som *Udgg. have, er vel det rette; dog kunde man og formode þrunginnmóði, jvfr. borginnmóði og oldeng. bolgenmód.*

27. *Om Ordningen af dette Vers jvfr. Excurs.*

28. *Om dette Vers se Excurs. — 5. Rask og M. begynde med Hvers et nyt Vers. — 10. Mímis (saa udtales Navnet nu af Islændinger) eller Mímis?*

29. *Om dette Vers se Excurs. — 2. Rask betegner, at to Linjer mangle efter men. — 3. fékk spjöll Eitm. og Pfeiffer. Og-saa jeg tviler paa, at féspjöll er det rette. — 4. spá ganda Rask.*

30. *Om dette Vers jvfr. Excurs.*

til Goðþjóðar:
Skuld hélt skildi,
en Skögun önnur,
Gunnr, Hildir, Göndul
ok Geirskögun;
nú eru talðar
nönnur Herjans,
görvar at ríða
grund valkyrjur.

31. Ek sá Baldri,
blóðgum tívor,
Óðins barni
örlög fólgin:
stóð um vaxinn
völlum hæri
mjór ok mjök fagr
mistilteinn.

32. Varð af þeim meiði,
er mér sýndisk,
harmflaug hættlig,
Höðr nam skjóta.
Baldrs bróðir
var of borinn snemma,
sá nam Óðins sonr
einnættr vega.

33. Þó hann æva hendr
né höfuð kembði,

áðr á bál um bar
Baldrs andskota.
En Frigg um grét
í Fensölum
vá Valhallar.
Vituð ér enn eða hvat?
34.

Þá kná Vala
vígbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt ór þörmum.
35. Hapt sá hon liggja
undir hvera lundi
lægjarnlíki
Loka áþekkjan;
þar sitr Sigyn
þeygi um sinum
ver vel glýjuð.
Vituð ér enn eða hvat?

36. Á fellr austan
um eitrdala
sóxum ok sverðum,
Slíðr heitir sú.

37. Stóð fyr norðan

30, 4. Goðþjóðar forklarar jeg her som ellers af Gotar; Andre goðþjóðar af goð. — 9—12. forkastes af Petersen (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 73*) og M.; Verset vilde ogsaa vinde derved, at disse Linjer vare borte.

31, 2. tívor M.

32, 2. Rask ændrer mér til mjór. —

32, 5-8. og 33, 1-4. forkastes af Petersen (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 69*) og M., som mene at disse Linjer feilagtig ere overførte fra Baldrs draumar; men se derimod Br. Snorrason i *Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 365 f.*

34, 5-8. Rask og M. sætte disse Linjer efter V. 35, Bergmann efter áþekkjan; de forkastes af Br. Snorrason (*Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 366 f.*). Ettmüller sætter

dem, ligesom jeg, foran V. 35, men betegner Lacune efter þörmum og ikke foran Þá kná Vala. — 5. Vala er med Afzelius, Bergm. og Eg. at forstaa som Gen. sg. af Vali, og ikke som Nom. sg. til völu, der heder völyva (jvfr. *Gisl. Oldn. Forml. S. 35*).

35, 3. lægjarnlíki, saa M. lægjarn líki Rask K.; Eg. tager lægjarn for lægjarnan. Kanske lægjarns líki. — 4. óþekkjan Pfeiffer.

36-39. Disse Vers indsattes af Petersen (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 84. 89*) og fl. mellem Vers 64 og 65; jvfr. *SnE. I, 198. 200. Men se derimod J. Aars i Tskr. f. Philol. og Pæd. I, 326—344.*

36, 3. sóxum ok sverðum. Jfr. *Fas. I, 491: saxi ok með sverði, og Sazo Grammaticus (S. 51 Müll. Udg.): fluvium diversi generis tela rapido volumine detorquentem.*

á Niðavöllum
salr ór gulli
Sindra ættar;
en annarr stóð
á Ókólni,
bjórsalr jötuns,
en sá Brímir heitir.

38. Sal sá hon standa
sólu fjarri
Náströndu á,
norðr horfa dyrr;
féllu eitrdropar
inn um ljóra,
sá er undinn salr
orma hryggjum.

39. Sá hon þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok morðvarga
ok þanns annars glepr
eyrarúnu;
þar saug Niðhöggr
nái framgengna,
sleit vargr vera.
Vituð ér enn eða hvat?

40. Austr sat in aldna
i Járniði
ok fæddi þar
Fenris kindir;
verðr af þeim öllum

einna nökkurr
tungls tjúgari
í trolls hami.

41. Fyllisk fjörvi
feigra manna,
ryðr ragna sjöt
rauðum dreyra;
svört verða sólskin
um sumur eptir,
veðr öll válynd.
Vituð ér enn eða hvat?

42. Sat þar á haugi
ok sló hörpu
gýgjar hirðir
glæðr Egðir;
gól um hánum
í gaglviði
faggrauðr hani,
sá er Fjalarr heitir.

43. Gól um ásum
Gullinkambi,
sá vekr hölða
at Herjaföðrs;
en annarr gelr
fyr jörð neðan
sótrauðr hani
at sölum Heljar.

44. Geyr Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

37, 2. Niðavöllum, *saa og Gisl.*, der dog betegner det som uvist, om Ordet i første Stavelse har i eller i; Niðafjöllum *Rask K. M. efter Sn.E.* — 6. Ókólni *K. M.*, af kala kól, som Draupnir af drjúpa draup, Hólfvarpnir af verpa varp. Ókólni *Rask og Eg.*, der henviser til kol, kul, *Kúlde.* — 8. Brímir eller Brímir?

39, 7-10. Disse Linjer høre efter Petersen (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 90*) til et eget Vers om Hvergelmir, hvis Begyndelse er tabt. — 7. Niðhöggr eller Niðhöggr? For det sidste kunde Forbindelsen med Niðafjöll (*V. 66*) tale,

men niðhöggr er og Sværðnavn (*Sn.E. I, 567*) og i denne Betydning synes det ialfald alene at kunne forklares af nið.

40, 8. trolls, dette er den ældste Form; tröls *Udgg.*, hvilken Form allerede lader sig paavise i gammel Tid paa Island.

41, 5. svört verða, *saa og Rask K.*; svart var þá *M. Gisl. med R.*

44. Man kunde paa Grund af Teksten i **H** formode, at dette Vers: Geyr — sigtíva skulde sættes fuldstændigt mellem *V. 35 og 36* og at de fire første Linjer: Geyr — renna skulde gjentages som stef første Gang mellem *V. 39 og 40* og

Fjölð veit hon frœða,
fram sé ek lengra,
um ragnarök
römm sigtíva.

45. Brœðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systrungar
sifjum spilla;
hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ru klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk;
man engi maðr
öðrum þyrma.

46. Leika Míms synir,
en mjötuðr kyndisk,
at inu gamla
Gjallarhorni;
hátt blæss Heimdallr,
horn er á lopti;

mælir Óðinn
við Míms höfuð.
47. Skelfr Yggdrasils
askr standandi,
ymr it aldna tré,
en jötunn losnar;
hræðask allir
á helvegum,
áðr Surtar þann
sefi of gleypir.

48. Hvat er með ásum?
hvat er með álfum?
gnýr allr jötunheimr,
æsir 'ru á þingi;
stynja dvergar
fyr steindurum
veggbergs visir.
Vituð ér enn eða hvat?

49. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnípahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

anden Gang her mellem V. 43 og 45. Dog vilde denne Formodning ikke have noget sikkert at støtte sig til, og jeg har derfor her heller fulgt R.

45, 5. M. interponerer ikke efter heimi.

46, 3. gamla, saa og Rask M. Gist.; galla i R kunde støttes ved Sn.E. I, 306: galla brú, pontem resonantem.

49. Disse 4 Linjer skulle efter R og H aabenbart gjentages som stef, og efter den oprindelige Fordeling synes der at skulle være 4 Vers i hvert stefjamål eller mellem hver Gang Stevet forekommer. Dette Forhold lader sig endnu tydelig iagttagge i H: I Versene 32—35 have vi ét stefjamål paa 4 Vers. Det næste: V. 37—41 bestaar tilsyneladende af 5 Vers, men Uregelmæssigheden ligger her egentlig blot deri, at Vind ölld i Hskr. er skrevet med stor V; V. 37 og 38 bør skrives som ét Vers og vi have da her det andet stefjamål paa 4 Vers. V. 43—46 danne det tredje stefjamål paa 4 Vers. Det sidste stefjamål 48—50 indeholder derimod kun 3 Vers; denne Uregelmæssighed er rimelig opstaaet

derved, at et Vers om Vidars Kamp med Ulven er glemt; V. 48 og 49 synes nemlig begge væsentlig at handle om Thors og Midgardsormens Kamp. — I R er Forholdet vistnok anderledes; men jeg tror dog, at det lader sig godtgjøre om de fleste Afvigelser, at de grunde sig paa Forvanskninger. Første stefjamål i R indeholder kun 2 Vers: 44—45. Men V. 45 er aabenbart en Sammenføjning af 2 Vers (den sidste Halvdel af det andet af disse finde vi i H V. 40: hrædaz — gleypir). Og derefter maa V. 49: Hvat er með asom — veggbergs visir v. e. e. h. indskydes, ti denne Plads har det ikke alene i H, men ogsaa i Codd. af Sn.E. og der, hvor det staar i R, passer det aabenbart ikke, da det der adskiller det ensartede og sammenhørende. Vi have da faat ét stefjamål paa 4 Vers. Videre maa Stevet (geyr — renna) være glemt efter V. 51: Þa comr hlínar — angantyr, ti ikke alene H har det der, men Forf. af Gylfaginning synes ogsaa at have kjendt det paa denne Plads; og naar vi nu, efter hvad der

50. Hrymr ekr austan,
 hefisk lind fyrir.
 Snýsk jörmungandr
 í jötunmóði:
 ormr knýr unnir,
 en ari hlakkar,
 slitr nái niðfölr.
 Naglfar losnar.

51. Kjöll ferr austan,
 koma munu Muspells
 um lög lýðir,
 en Loki stýrir;
 fara flílmegir
 með freka allir,

þeim er bróðir
 Byleists í för.

52. Surtr ferr sunnan
 með sviga lævi,
 skínn af sverði
 sól valtíva.
 Grjótbjörg gnata,
 en gífr hrata;
 troða halir helveg,
 en himinn klofnar.

53. Þá kemr Hlínar
 harmr annarr fram,
 er Óðinn ferr
 við úlf vega,

ligeftan er bemærket, udskyde V. 49 (Hvat er með asom — visir v. e. e. h.), saa have vi det andet steffjamål bestaaende af de 4 Vers 47. 48. 50. 51. Til det tredje steffjamål have vi nu i R kun 3 Vers: 52. 53. 54, men ogsaa denne Afvigelse fra det formodede oprindelige Forhold har rimelig sin Grund i en Forvanskning: V. 53, som bestaar af 12 Linjer, kan nemlig med Sandsynlighed betragtes som opstaat ved Sammensmeltning af 2 Vers, saameget mer, som Thors Kamp med Midgardssormen i H synes at være behandlet i 2 Vers. — Bergmann (Poèmes Isl. p. 218) finder det besynderligt, at de fire Linjer Geyr — renna indsættes som V. 49, efterat det i V. 47 er sagt, at jötunn losnar (jötunn er dog snarere = Loki, end = freki), og fuldstændig meningsløst, at de samme Linjer indsættes som V. 58, efterat det er fortalt, at Jorden er sunken i Havet og at Ulven er dræbt af Vidar. Men Linjerne Geyr — renna bør ikke sættes i Tidsforhold til de nærmest forudgaaende Vers og hvad deri er fortalt; festr man slíta, en freki renna udsiges af Volven som fremtidigt i Forhold til den Tid, da Völuspá kvædes. Ved denne Opfatning, der ved et Omkvæd er fuldt berettiget, falde Bergmanns Indvendinger bort. — Ogsaa Ettm. har givet de nævnte 4 Linjer som stef, men naar han tilføier dem ved hvert andet Vers, saa er dette uden Støtte i Hskrr.

50, 7. neffölr Rask K. M. Gisl.

51. I dette Vers maa der vel stikke flere gamle Feil. Enten i V. 50 eller 51 synes austan at være urigtigt. Jeg tror snarest, at Kjöll ferr austan i V. 51 er feilagtigt for K. f. norðan (Petersen i Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 86 formoder enten i V. 50 eller 51 norðan; Vigfússon i V. 50 vestan). — Videre maa vel Muspells i L. 2 grundé sig paa en Forvanskning; ti Muspells lýðir maa komme fra Muspell, allsaa sændenfra, og kunne ikke skilles fra Surt. Muspells i L. 2 er vel snarest forvansket af Heljar, jvfr. SnE. Loka fylgja allir Heljar sinnar. Disse maa jo dog vel komme fra nord, ti „norðr ligr Helvegr“. — 2. Muspells eller Múspells? — 8. Byleists M. Jeg skriver derimod Byleistr, for Bylheistr af bylr og et Adj. heistr, jvfr. oldeng. hæst (violentus), oht. haistéra handi (= oldn. heiptugri hendi); ogsaa Formerne Byleiptr og Byleiftr ere hjemlede; jvfr. heipt og got. haifats; derimod er Byleipr og Byllestr uhjemlede og urigtige Former. Skrivemaaden by leipz i R kan alene ikke være tilstrækkelig til at gjendrive min Forklaring. Eller lyder Navnet Bý-leiptr og er beslægtet med leiptr, f. n. Lyn?

52, 2. sviga lævi, noxa virgarum, af svigi (Eg. lex. 801 b.); jvfr. læ klungrs Fms. VII, 66. — 6. hrata, saa og Gisl.; rata Rask K. M. Denne Form i samme Betydning som hrata er dog ved Stavrimet sikret i Sig. I, 36: ratar gorlīga | raþ Sigurdar.

en bani Belja
bjartr at Surti;
þar man Friggjar
falla ángan.

54. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnúpahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

55. Þá kemr inn mikli
mögr Sigföður
Viðarr vega
at valdýri;
lætr hann megi hveðrungs
mund um standa
hjör til hjarta;
þá er hefnt föður.

56. Þá kemr inn mœri
mögr Hlóðynjar,
gengr Óðins sonr
við orm vega;
drepr hann af móði
Miðgarðs véurr;
munu halir allir
heimstöð ryðja;
gengr fet niu
Fjörgynjar burr

neppr frá naðri
niðs ókvíðnum.
57. Sól tér sortna,

sigr fold í mar,
hverfa af himni
heiðar stjörnur;
geisar eimi
ok aldrnari,
leikr hátr hiti
við himin sjálfan.

58. Geyr nú Garmr mjök
fyr Gnúpahelli;
festr man slitna,
en freki renna.

59. Sér hon upp koma
öðru sinni
jörð ór ægi
iðjagroena;
falla forsar,
flýgr örn yfir,
sá er á fjalli
fiska veiðir.

60. Finnask æsir
á Iðavelli
ok um moldþinur

53, 8. ángan er stöttet af de fleste Hskrr. og af metriske Grunde; angantýr Rask K. M. Gisl. — Ordet tyr, som i R er tilføjet efter ángan, kan mulig være indkommet derved, at tyr i det Hskr., hvorfra R stammer, var skrevet til, og da vel i Margen, af en Mand, som efter ángan savnede en Omtale af Kampen mellem Ty og Garm, der i Sn.E. I, 190 nævnes efter Kampen mellem Fröy og Surt. Afskriveren af R kan tillige have tænkt paa Navnet Angantýr.

54 mangler i alle Udgg. Jeg har tilføjet det her efter H. Ogsaa Forf. af Gylfaginning synes at have kjendt det paa denne Plads.

56. H synes at have to Vers om Thors Kamp med Midgardormen, og nærværende Vers indeholder da rimelig Brud-

stykker af to forskjellige. Hauksbók vilde her rimelig give os en fuldstændigere og bedre Tekst, hvis alle dens Ord kunde læses. — 2. Hlóðynjar, saa Udgg.; den første Vokal i Ordet er dog ikke sikker. — 3. 4. udskydes af Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) og af M., som ændrer hann i L. 5 til orm. — 4. orm, saa ændret med Olafsen, Bergm. og ft. for ulf. — 7. 8. høre efter Petersen (Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 70) andensteds hen. — 11. neppr, foroverbøiet; jvfr. ek fer gneppr . . niðr til Surts, Bergbúaf. Vgff. Udg. S. 127.

57, 1. tér sortna; jvfr. Helg. Hjörv. V. 40: tíá blöpa vndir, Brot af Sig. V. 13: hyggia tøjhi, og Eg. lez. poet. 817 b. — 6. ok aldrnari, saa og Gisl.; við aldrnára Rask K. M.

mátkan dœma
ok minnask þar
á megindóma
ok á Fimbultýs
fornar rúnar.

61. Þar munu eptir
undrsamligar
gullnar töflur
í grasi finnask,
þærs í árdaga
áttar höfðu.

62. Munu ósánir
akrar vaxa,
böls man alls batna,
Baldr man koma;
búa þeir Höðr ok Baldr
Hropts sigtoptir
vel valtívar.
Vituð er enn eða hvat?

63. Þá kná Hœnir
hlut við kjósa
ok burir byggja
brœðra tveggja

vindheim víðan.

Vituð er enn eða hvat?

64. Sal sér hon standa
sólu fegra
gulli þakðan
á Gimlé;
þar skulu dyggvar
dróttir byggja
ok um aldrdaga
ynðis njóta.

65. Þá kemr inn ríki
at regindómi
öflugr ofan,
sá er öllu ræðr.

66. Þar kemr inn dimmi
dreki fljúgandi,
naðr fránn neðan
frá Niðafjöllum;
berr sér í fjöðrum
— flýgr völl yfir —
Niðhöggr nái.
Nú man hon sökkvask.“

61, 5. ár daga Rask. — 6. Efter höfðu tilfeie Rask K. M. með Papirafskrr. følgende Linjer:

fólkvaldr goða
ok Fjölnis kind.

62. Petersen (*Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 88*) lader dette Vers, og derpaa V. 63, følge umiddelbart efter V. 59; ligesaa Etm., der dog lader V. 63 følge efter V. 61. — 7. vé valtíva Rask efter Papirafskrr.

63, 2. hlut við Rask M.; hlaut við K. Schéving; hlautvið, ramum sacrificalem, bacillum divinatorum Eg.; hlutvið, Lodkvisten, Spaastokken, Petersen (*Nord. Myth. 398. 407*) og Müllenhoff (*Allgem. Monatsschr. 1852, S. 321*).

64, 4. á Gimlé. Denne Læsemaade i R er her nødvendig for Versemaalets Skyld. Ogsaa alle de andre Hskrr. skrive Gimle og ikke Gimli. Gimlé er, som jeg tror, for Gimhlé af hlé, Læ. Udgg. skrive á Gimli, og Gisl. betegner, at der er udfaldet et Ord derefter; Rask, Bergm., og Etm. udfyldte á Gimli hám (maatte

hede há, jvfr. Sn.E. I, 78: sá salr..., er Gimle heitir); lettere var det da at omstille Gimli á. — 7. aldr daga Rask.

65, 4. Efter ræðr tilfeie Rask K. M. með Papirafskrr. følgende Linjer:

semr hann dóma
ok sakar leggr,
vésköp setr [*Skrevet veskaup i Afskrr.; Andre: verkaup d. e. verkkaup.*]

þau er vera skulu. [*Andre: vara munu.*] Jeg ved ikke at anføre slaaende indre Grunde mod disse Linjers Ægthed; men da alt ellers tyder paa, at Papirafskrr. af Völuspá blot grunde sig paa de Pergamenthskrr., vi have, da det videre kan paavises, at Papirafskrr. i Völ. have indskudt uægte Verslinjer (se Anm. til 16, 4), og da de her omhandlede Linjer ialfald kunne være digtede i senere Tid, saa tør vi ikke fæste nogen Lid til deres Ægthed. Jeg antager, at de ere tildigtede for at gjøre Verset stinjet. Dog er det rimeligt nok, at fire Linjer mangle efter ræðr.

66, 8. Om denne Linje jvfr. Excura.

II.

(Cod. reg. Nr. 2365, 4to.)

1. Hliods bið ec
 allar kindir
 meiri oc minni
 mavgo | heimdallar
 vilðo at ec ualfarþr
 uel fyr telia
 forn | spioll fíra
 þar er fremst um man.

2. Ec man iotna |
 ár um borna
 þa er fordom
 mic fõdda hofdo
 nio man æc heima |
 nio iviþi
 miot uið mōran
 fyr mold nedan.

3. Ar uar alda
 þar | er ymir byggði
 vara sandr nē sēr
 ne sualar unēr
 iorð fanz | ēva
 ne upp himin
 gap uar ginvnga
 en gras hvergi.

4. Adr bvr̄s | synir
 bioðom um ypðo
 þeir er mið garð
 mōran scopo.
 sol scein | sunan

a salar steina
 þa var grvnd groin
 gronom lauki. |
 5. Sol varp svnan
 sini mana
 hendi ini hogri
 vm himin iodyr |
 sol þat ne uissi
 huar hon sali atti
 stionnor þat ne visso
 hvar | þer staði atto
 mani þat ne vissi
 hvat hann megins atti.

6. Þa gen | gengo regin oll
 aræk stola
 ginheillog god
 oc vm þat gettvz |
 nott oc niþiom
 næfn vm gafo
 morgin heto
 oc miðian dag
 vn | dorn oc aptan
 árom at telia.

7. Hittoz æsir
 a ida uelli
 þeir | er hærg oc hof
 hatimbroðo.
 afla lævgðo
 wð smiðoþo

1. Med Ordet Hliods begynder Digtet paa øverste Rand af S. 1 i Hskr., H er ræd og meget stor. Nogen Overskrift kan nu ikke skjælnes, og der har maaske aldrig været nogen. — 4. De fire sidste Bogstaver i heimdallar ere utydelige, navnlig er det usikkert, hvorvidt R har heimdallar eller heimdalar. — 5. For vilðo har R vilðo med en Prik oppe ved ð; sidste Bogstav er o, og ikke u. — 5. at, ikke it. — 5. Skrevet ualfarþ, hvilket maa oplæses ualfarþr (ikke ualfarþur). — 6. I fyr staa

ikke Prik over y. — 8. man, saa R, neppe manc.

2, 3. þar R, men v er underprikket som urigtig. — 8. fyr skrevet her, som almindelig hvor det forkortes, fv i R.

3, 3. sēr, ikke ser.

4, 4. mōran, ikke mōtan. — 5. sunan, ikke suna.

5, 4. Over y i iodyr staa en Prik. (Bogstavtegnet betyder altsaa sikkert y, ikke u). — 10. megins R, dog er Stregen over e ikke ganske tydelig.

6, 1. gen | gengo feilskrevet for gengo.

tangir | scopo
oc tol gorðo.

8. Tefðo itvni
teitir voro
var þeim vettergis |
vant or gulli.
vnz m. quomo
þursa meyar
amatkar | mioc
or iotvn heimom.

9. Þa g. r. a. ar.
hverr scyldi dverga |
drotin scepia
or brimis bloði
oc or blam legiom.

10. Þar mot|sognir
moztr vm orðinn
dverga allra
en dvrin anar
þeir man|licon
morg vm gorðo
dvergar or iorðo
sem dvrin sagdi.

11. Nyi | oc niþi
norðri oc suðri
æstri oc uestri
alþiofr dvalin.
biv|ær bavær
bæmbur nori
án oc anar
ai mioðvitnir.

12. Veigr | oc gandalf
vindalf þrain
þeccr oc þorin
þror vitr oc litr |
nár oc nyrarþr
nú hefi ec dverga

regin oc raðsuidr
rett | um talþa.

13. Fili kili
fvndin. nali.
hepti. vili
hanar svi|or.
frar hornbori.
fregr oc loni.
ærvangr. iari
eikins|cialdi.

14. Mal er dverga
idvalins liði
liona kindom
til lofa|rs telia.
þeir er sotto
fra salar stæini
ærvanga siætt
til | ioro valla.

15. Þar var drapnir
oc dolgþrasir
hár hæg spori|
hleþvangr gloi.
scirvir. virvir.
scafiþr. ai.
alfr oc yngvi |
eikinscialdi.
fialar oc frostri
finr oc ginar.
þat mvn vppi ||
meþan æld lifir
langniþia tal
lofars hafat.

16. Vnz þriar quomo |
or þvi liþi
æflgir oc astgir
esir at hvsi.
fvndo alandi

9, 2. hverr, ikke Hverr. — 3. drotin, ikke drottinn.

12, 4. Eftir litr er oc og et Navn udraderet.

14, 2. dvalins, ikke dvalins. — 6. fra er skrevet ved f med Forkortningstegn

for ra over Linjen, men efter f følger desuden ra skrevet fuldt ud.

15, 1. drapnir, ikke drapn. — 4. hleþvangr, saavidt jeg kan se, ikke hlevangr.

16, 1. þriar feilskrevet for þrir.

litt | megandi
 asc oc emblo
 orlæglæsa.
 vnd þav ne áttu
 óþ þav | ne hæfðu
 la ne læti
 ne lito goða.

17. Aund gaf óþin
 óþ | gaf þenir
 la gaf loðva
 oc lito goða.

18. Asc ueit ec standa |
 heitir yadrasill
 hárbáðmr ausin
 huita aúri.
 þaðan coma | dægevar
 þers idala falla
 stendr e yfir grǫn
 vrðar brvni. |

19. Þaðan coma meyar
 margs uitandi
 þriar or þeim se
 er und | þolli stendr
 vrð héto eina
 aðra verþandi
 scáro asciði
 scvld | ena þriðio.

20. Þer læg lægðo
 þer líf kvro
 alda bornom
 ór | læg se ia.

21. Þat man hon folc uíg
 fyrst iheimi
 er gvll ueig |
 geirom stvddv

oc ihvll hárs
 hana brendo.
 22. Þrysvar brendo |
 þrysvar borna
 opt osialdan
 þo hon en lifir.

23. Heidi hána | heto
 hvars til hvsa com
 uólo vel spá
 uitti hon ganda
 seið | hon kvni
 seiþ hon leikin
 e var hon angan
 illrar brvðar. |

24. Þa g. r. a. a.
 huart scyldo esir
 afrað gialda
 eþa scyldo goðin | a'vll
 gildi eiga.

25. Fleygði oðin
 oc ifolc um scávt
 þat var en folc | vig
 fyrst iheimi.
 brotin var borð uegr
 borgar asa
 knatto | vanir uigspa
 uollo sporna.

26. Þa g. r. a.
 hverir hefði lopt | alt
 lævi blandit
 eþa ett iotvns
 óþs mey gefna.

27. Þorr ein | þar var
 þrvingin móði
 hann sialdan sitr

16, 6. I megandi er eg utydélige. —
 10. I hæfðu er h og især ar utydélige.
 — 11. I læti er de to første Bogstaver
 ikke tydelige; ikke: lá þau ne áttu.

23, 3. uólo sér ud som úolo, men
 det var vistnok Skriverens Mening, at
 Stregen over Linjen (der her er an-
 vendt uden tilstrækkelig Grund) skulde

tilhøre o. — 6. seiþ, saavídt jeg kan
 sé, ikke seiþ'; hvad man har antaget
 for Accent, er nok kun en Hage ved þ,
 og det er en betydningsløs Plet, som
 man har ansét for Apostroph. — 8.

brv
 brvðar skrevet þioðar.

24, 4. eþa her som stadig, hvor det
 forkortes, skrevet eþ'.

er hann sliet vm fregn
age|ngoz eiðar
orð oc sęri
mál wll megin lig
er amedal fóro. |

28. Veit hon heimdalar
hlioð vm folgit
undir heiðvonom
helgom | baðmi.
á sér hon w̄saz
w̄rgom forsi
af uedi val fawdrs
uit|oþ er en e. hvat.

29. Eín sat hon uti
þa er in aldni com
ygióngr | asa
oc iawgo leit.
hwers fregnit mic
hvi freistiþ min
alt | ueit ec oðin
hvar þv awga falt
ienom męra
mimis | brvni
dreckr mióð mimir
morgin hverian
af veþi v.
v. e. e. h. |

30. Valþi henne herfawðr
hringa oc men
fe spioll spaclig
oc spa | ganda
sa hon uitt oc vm vitt
of verold hveria.

31. Sa hon valkyr|ior
vitt vm komnar
gawrvar at riða
til goðþioðar.
scvld | helt scildi
enn scawgul w̄nor

gvnr. hildir gawndul
oc geir || scawgul.
nv ero talþar
nawnor herians
gorvar at riða
grvnd | valkyrior.

32. Ec sa baldri
blodgom tivor
odins barni
or log | folgin
stóð vm vaxin
vollo hęri
miór oc mioc fagr
mistiltein. |

33. Varð af þeim meidi
er mer syndiz
harmflawg hęttlig
hawþr | nam scióta.
baldrs broðir
vár of borin snęmma
sa nam oþins | sónr
ein nęttr vega.

34. Þo hann ewa hendr
ne hawfuþ kembþi
aþr | a bál vm bar
baldrs andscota.
en frig um grét
ifensawlom
ua | val hallar
v. e. e. e. h.

35. Hapt sa hon licia
undir hvera lundi
lę | giarn lici
loca aþeckian.
þar sitr sigyn
þeygi vm sinom
ver | velglyioð
v. þ. e. h.

36. A fellr w̄stan

29, 8. Efter awga er skrevet þitt, men dette er underprikket som urigtigt.

32, 6. vollo er vistnok, som Munch mener, blot en Skrivefeil for vollom, idet en Strey over den sidste o er glemt.

33, 2. I syndiz er d'en skreven til over Linjen — 6. oþins skrevet med stor S.

34, 7. ua skrevet uoþþr.^a

um eitr dala
saxom oc sverþom |
 slíþr heitir sv.
 stod fyr norðan
 aníþa vollom
 salr or gvlli
 sin|dra ęttar.
 enn anar stoð
 a okolni
 bior salr iotvns
 en sa brimír | heitir.

37. Sal sa hon standa
 solo fiári
 na strondo a
 norþr hor|fa dyr.
 fello eitr dropar
 in *vm* líóra
 sa er undin salr
 orma | hrygiom.

38. Sa hon þar vafa
 þvnga stræma
 menn meinsvara
 oc morð vargar. |
 oc þan anars glepr
 eyra ríno
 þar svg niþ | hægr
 nái fram gengna
 sleit vargr vera
 v. e. e. e. h.

39. Avstr sát | in aldna
 i iarn uiþi
 oc fōddi þar
 fenris kindir.
 verþr af þeim | avllom
 eina noccorr
 tvngls tivgari
 itrollz hami.

40. Fylliz fior|vi
 feigra manna
 ryþr ragna siót
 ræðom dreyra
 svart var þa sol | scín
 of svmor eptir
 veþr oll valynd
 v. e. h.

41. Sat þar a hægi |
 oc sló hærho
 gygiar hirþir
 gladr eęþer.
 gól *vm* hanom
 igagl | viþi
 fagr rædr háni
 sa er fialar heitir.

42. Gól um asom
 gul|lincambi
 sa uecr hælpá
 at hiarar at heriafædrs.
 en anar | gelr
 fyr iorð neðan
 sót ráþr háni
 at sælom heliar.

43. Geyr | garmr mioc
 fyr gnipa helli
 festr mvn slitna
 en fre|ki rena
 fiolþ veit hon froða
 fram se ec lengra
vm rag|na ræc
 ræm sigtyva.

44. Broþr mvno beriaz
 oc at bænom | verþa
 mvno systrvngar
 sifiom spilla
 hárt er i heimi

36, 3. *saxom*, *saa ganske tydelig, ikke saxom*. — 5. *fyr skrevet fuldt ud, ikke Prik over y*. — 6. *vollom skrevet fjollō*.

38, 3. 4. *Egentlig skrevet m̄ morð vargar| meins vara oc (saa feilagtig afdelet); men*

Stragerne og Prikkerne over morð og meins vise den rigtige Ordstilling. — 5. *þan egentlig skrevet þanz, men z er, som det synes, overraderet (eller slidt?)*.

41, 4. *Over g i eęþer staar Accent i R*.
 43, 5. *froða, ikke froða*.

44, 2. *bænom, ikke bænom*.

hór | domr micill
 scegǫld scalm ǫld
 scildir ro klofnir
 vindǫld | vargǫld
 aþr verold steypiz
 mvn engi maþr
 oðrom þyrma. |

45. Leica mims synir
 en miotvör kyndiz
 at en galla
 gial||lar horni
 hatt blæss heimdallr
 horn er alopti
 meþir oðin |
 við mims hæfuþ |
 ymr iþ aldna tre
 en iotvn losnar
 scelfr yedrasils
 ascr st|andandi.

46. Geyr nú g.

47. Hrymr ekr ǫstana
 hefiz lind fyrir
 sn|yz iormvngandr
 i iotvn móði.
 ormr knyr vnir
 en ari hl|accar
 slitr nai nef fælr
 nagl far losnar.

48. Kioll fer ǫs|tan
 koma mvno mvspellz
 vm læg lydír
 en loki styrir
 fara | fífs megir
 meþ freka allir
 þeim er brodir
 by leipz ifór.

49. Hvat er | meþ asom

hvat er meþ alfom
 gnyr allr iotvn heimr
 ęsir ro aþin|gi
 stynia dverggar
 fyrir stein dvrom
 veg bergs visir
 v. e. e. h.

50. Surtr | fer svnan
 meþ sviga lefi
 scin af sverþi
 sol valtífa.
 griot bi|org gnata
 en gifr rata
 troþa halir helveg
 en himin clofnar. |

51. Þa komr hlinar
 harmr anar fram
 er oðin fer
 við ulf vega |
 en bani belia
 biartr at surti
 þa mvn frigiari
 falla angan | tyr.

52. Þa komr in micli
 mægr sigfædur
 víðar vega
 at val dy|ri.
 letr hann megi hvedrvngs
 mvnd vm standa
 hiór til hiarta |
 þa er hefnt fædur.

53. Þa komr in mōri
 mægr hlodyniar
 gengr | oþins sonr
 vid ulf vega
 drepr hann af moþi
 miðgarz uęor |

45, 3. galla, ikke gialla. — 8. Efter hæfuþ ere følgende Ord udraderede: ymr iþ aldna tre en iotvn losnar scelfr.

47, 1. Intet Punkt over Hrymr, derimod er et Punkt sat over den forreste Krælle af ar i ǫstana; Guðbrandr Vigfús-

son formoder, at Afskriveren har villet ændre ǫstana til vestana, men at han har glemte at indskyde e efter v.

48, 8. by leipz, ikke byleips.

49, 3. iotvn heimr, ikke blot heimr.

53, 5. hann skrevet h'.

mvno halir allir
heim stöð ryþia
gengr fet nío
fiorgyn|iar bva
neppr fra naðri
niðs oqviðnom.

54. Sol ter sortna |
sigr fold imar
hverfa af himni
heiðar stionor.
geisar eimi |
viþ aldr nara
leicr har hiti
uið himin sialfan.

55. Geyr n. |

56. Ser hon upp koma
æðro sini
iorð or egi
iþia grona.
falla | forsar
flygr ærn yfir
sa er afalli
fisca ueiðir.

57. Finaz | esir
aiþa velli
oc vm mold þinvr
matkan dōma
oc a fimbvl | tys
fornar rvnar.

58. Þar mvno eptir
vndr samligar
gvll|nar tæflor
igrasi finaz.

þers i ardaga
attar hofðo. |

59. Mvno osanir
acrar uaxa
bæls mvn allz batna
baldr | mun coma.
bva þeir hæþr oc baldr
hroptz sigtoptir
vel val|tivar
v. e. e. h.

60. Þa kna hōnir
hlæt viþ kiosa
oc byrir | bygia
brōdra tvegia.
vind heim vidan
v. e. e. h.

61. Sal ser | hon standa
solo fegra
gvlli þacþan
agumlé.
þar || scole dygvar
drottir bygia
oc vm aldr daga
ynþis niota. |

62. Þar kōmr in dimmi
dreki flivgandi
naþr fran neþan
fra | niþa fiollom.
ber ser ifioþrom?
flygr vøll yfir
niþhægr | nai
nv mun hon seyquaz.

53, 8. Over o i stöð staar *Accent* i R.

54, 1. ter, ikke teer. — 5. eimi, ikke eimr.

57, 5. oc a fimbvl, ikke: oc fimbvl.

60, 3. Der er ikke *Prik* over y i byrir; y er maaske her kun en egen *Bogstavform* for v.

62, 4. fra udvasket i R. — 4. niþa,

saa R, skjent den sidste *Bogstav* er noget utydelig, hvilket er foranlediget derved, at *Skriveren* først har skrevet en urigtig *Bogstav* og derpaa rettet denne til a; der skal ikke læses niþiz. — 8. hon skrevet h^o, hvilket ikke kan læses hann.

III.

(Hauksbók = Cod. AM. 544, 4to.)

1. Hlioðs bið ek allar
helgar kindir
meiri ok minni
mogu heimdallar
viltu at ek vafðr
vel | fram telia
forn spioll fira
þau er ek fremz *vm* man.

2. Ek man iotna
ær *vm* borna
þa er | forðum
mik fædda höfðv:
niu man ek heima
niu iuidiur
miqtvið mérar
fyrir mollr ne|ðan.

3. Aar uar allða
þar er ymir bygði
vara sandr ne sior
ne svalar unnir
iort fannz efa |
ne vpp himinn
gap var ginnvnga
enn gras ekki.

4. Aadr bors synir
biðum of yptu
þeir er | mérar
miðgarð skopu
sol skeinn sunnan
æ salar steina
þa uar grund groin
grænum | lauki.

5. Sol uarp sunnan
sinri mæna
hendiinni hægri
of iodur
sol þat ne uissi
huar hon sali | ætti
stiornur þat ne uissi
hvar þær stadi ættu
mæni þat ne vissi
hvat hann megin | atti.

6. Þa gengu regin oll.
æ rokstola
ginnheilvg goð
ok *vm* þat giettuz
nott ok niðum
nofn | *vm* gæfu
morgin hetv
ok miðian dag
vndvrn ok aptan
ærum at telia.

7. Hittuz æsir |
æ idauelli
afls kostuðv
allz freistuðu
afla loðgu
auð smiðuðu |
tangir skopv
ok tol giordu.

8. Tefdu itvni
teitir uorv
var þeim uettugis |
vant or gulli

1. Hlioðs — vel er tredje, ikke første,
Linje paa S. 11 i Hskr.; Overskrift mangler.
— 5. villtu, ikke vilka. — 8. man, ikke nam.

2, 4. fædda, ikke fædda. — 7. miqtvið,
ikke mqtvið. — 8. fyrir skrevet ⁱ f, og
saaledes almindelig i H.

3, 3. sior, ikke siar. — 7. ginnvnga,
ikke ginvnga. — 8. ekki, ikke hvergi.

4, 1. Aadr, ikke Unðz. — 3. mérar
er ikke ganske tydeligt, men kan dog med
Sikkerhed skjælnes.

5, 4. iodur eller ioður, ikke iodor.

6, 3. heilvg, ikke heilog. — 6. *vm* er
ikke ganske tydeligt.

7, 2. aa er utydeligt. — 7. t i tangir
er utydelig.

8, 4. v i vant er ikke ganske tydelig.

unz þriar komv
þussa meyar
amatkar miðk
or iðtvn heimvm. |
9. Þa gengu regin öll
æ rökstola
ginneheilug goð
ok vm þat giættuz
hverer skylldu duergar |
drottir skepia
or brimi bloðgv
ok or blains leggium.

10. Þar uar modsognir
meztr of | orðinn
duerga allra
enn durinn annar
þeir manlikan
morg of giorðv
duerga i iorðu
sem | durinn sagði.

11. Nyi niði
norðri suðri
austri vestri
alþiofr dualinn.
naar ok nainn |
nipingr dainn
ueggr gand alfr
uindælfr þorinn.

12. Bifvr bafvr
bqmbvr nori
æn | ok onar
ai miððvitnir.
þrar ok þrainn
þror litr ok vitr
nyr ok nyræðr

nv hefi ek | rekka
reginn ok ræðsviðr
rett vm talða.

13. Fili kili
funndin nali
hefti fili
hanar | ok sviðr
nær ok nainn
nipingr dainn
billingr brunni
billdr ok buri
fror forn | bogi
freg ok loni.

14. Aurvangr iari
eikin skialldi
mæl er duerga
i dualins liði |
liona kindum
til lofars telia
þeim er sottu
fra salar steini
orvanga siqt
til iorv valla. |

15. Þar var draufnir
ok dolgþraser
hær haugspori
hlevargr gloinn
skirfir virvir
ska | fiðr ai
aalfr ok yngvi
eikinskiialldi.

16. Þat man æ vppi
meðan ölld lifir
lang | niðia tal
lofars hafat.

9. 3. ginneheilug, *ikke* ginheilög. —
8. blains *eller* blams.

12. 1. Bifvr bafvr, *ikke* Bifor bafor.
— 5. þrainn, *ikke* þorinn. — 6. þr. l. ok v.,
ikke þr. v. ok l. — 9. reginn, *ikke* regin.

13. 4. sviðr, *ikke* sviðr. *Det har dog
maaske været Afskriverens Mening at
skrive svior, og hvad man har antaget
for ð sér næsten ud til at være o, hvor-*

*over der er kommet en tilfældig Streg. —
8. billdr, ikke biltor. — 10. freg, denne
urigtige Form synes H at have, og ikke
freggr; ialfald staar ingen r nede i Linjen
efter g, og der synes heller ikke at være
tilskrevet nogen r over Linjen.*

14. 5. liona er *ikke* tydeligt, dog, saa-
viðt jeg kan skjelne, *ikke* lioma.

15. 4. hlevargr, *ikke* hlevargr.

17. Vndz þriar komu
þussa brudír
æstkir ok oflgír
æser | at husi
fundu æ landi
litt megandi
ask ok emblv
orluglausa
ond þau ne | attu
oð þau ne hoðfu
læ ne læti
ne litv goða.
18. Ond gaf oðinn
od gaf | heñir
læ gaf loðva
ok litv goða.
19. Ask ueit ek standa
heitir yggdrasill |
hær badmr ausinn
huita auri.
þaðan koma doggvar
þers i dala falla |
stendr æ yfir grænn
vrðar brunni.
20. Þaðan koma meyar
margs vitan | di
þriar or þeim sal
er a þolli stendr.
vrð hetv eina
aðra verdandi
skæ | ru æ skiði
skulld hina þriðiu.
21. Þær loq loqðu
þær lif kuru

all | da börnum
orlog at segia.
22. Þa gengv regin oll
æ rokstola
ginheilugh | god
ok um þat giøttuz
hverr hefði loft allt
lævi blandit
eðr ætt iq | tuns
oðs mey gefna.
23. Þorr einn þar vaa
þrunginn modi
hann sialldan | sitr
er hann slikt of fregnn
æ genguz eidar
orð ok ok særi
maal oll | meginlig
er æ meðal voru. ||
24. Veit hun heimdallar
hlioð um folgit
undir heidvönvm
helgum badmi
æ ser hon | ausaz
orgum forsi
af uedi valfoðrs
uitu þer enn eðr hvat.
25. Austr byr hin alldna
i | iarnvidi
ok feðir þar
fenris kindir
verðr af þeim ollum
einna nokkur
tungls t. . | gari
i trollz hami.

17, 1. þriar, *ikke* þrir; *dog er Ordet*, som det synes, *raderet*. — 2. þussa brudír, som det synes, *raderet*; *V. 8 har først foresøvet Skrivoeren*. — 3. aastkir, *ikke* aastgir. — 8. orluglausa, *ikke* orloglausa.

19, 6. dala, *ikke* dali.

21, 4. orloq, *ikke* orloq.

22, 5. hverr, *ikke* hverir. — 7. eðr skrevet e. her og oftere i H.

23, 1. vaa, *ikke* var. — 4. fregnn, *ikke* fregn. — 6. ok ok to Gange. — 8. voru, som er sidste Ord paa Siden, staar midt i en Linje; *Resten af Linjen er ubeskreven*.

24, 3. vonvm, *ikke* vonvm. — 5. hon synes at være skrevet h^o.

25, 2. i foran iarn kan jeg *ikke* sé. — 7. De to Bogstaver efter t i t. .gari ere for mig ulæselige. — 8. trollz eller trollz?

fylliz fiórú
 feigra manna
 ryðr ragna siot
 rauðum dreyra
 svört verða | solskin
 um sumvr eftir
 ueðr ǫll ualynd
 uitv þer einn enn eðr hvat.

26. Þat man hon folk | uig
 fyrst i heimi
 er gullueig
 geirum studdi
 ok i hǫll hærs
 hana brendv
 þrysvar bren | dv
 þrysvar brendv
 þrysvar borna
 opt osialldan
 þo hon en lifir.

27. Heiði hana hetu
 huars | til hvsa kom
 ok vǫlu vel spa
 uiti hon ganda
 seid hon hvars hun kunni
 seid hon huglei | kin
 æ var hon angann
 illrar bruðar.

28. Þa gengv regin ǫll
 æ rǫk stola
 ginnheilvg goð
 ok vm | þat giettuz
 huart skylldv æsir
 afræð giallda
 eðr skylldv guðin ǫll
 gilldi eiga. |

29. Fleygði oðinn
 ok i folk vm skaut
 þat var enn folkuig
 fyr i heimi
 brotinn var borð | veggv
 borgar aasa
 knaattv vanir vig spa
 vǫllv sporna.

30. Þa kna vala
 vigbond sn | ua
 helldr voru harðgior
 hǫft or þormum
 þar sitr sigyn
 þeygi vm sinum
 ver uel | glyiut
 vitv þer enn eða hvat.

31. Geyr garmr miok
 fyrir gnupa | helli
 festr man slitna
 enn freki renna
 fram se ek lengr |
 fiold kann ek segia
 um ragna rǫk
 rǫmm sigtiva.

32. Sat þar æ haugi
 ok | slo hǫrpu
 gygiar hirðir
 glaðr egðir
 gol yfir
 igalguiði
 fagr rauðr hani
 enn sa fia | lar heitir.

33. Gol yfir æsum
 gullin kambi
 sa vegr hólða

25, 9. H har fylliz með líden f, men der-
 foran Punctum. — 11. ryðr, ikke ryðz.
 — 12. dreyra, ikke dræira. — 16. ein̄ eñ̄
 eðr, ikke en; enn eðr.

26, 4. geirum eller geyrum? — 4. studdi,
 ikke studdu. — 7. 8. þrysvar (ikke þrisvar)
 brendv to Gange. — 10. en, neppe enn.

27, 4. uiti, ikke vittí. — 5. hvars hun, ikke
 hvars hon eller hvars. — 7. angan̄, ikke angan.

29, 8. sporna, ikke spornna.

30, 2. vigbond, ikke vigdeild. — sn i
 snua er ikke ganske tydelige, men kan
 dog skjelnes. — 3. $\frac{v}{d}$ d. e. voru, ikke \bar{v}
 d. e. vm. — 7. glyiut, ikke glyut.

31, 2. gnupa, ikke gnipa; a er ikke
 tydelig. — 5. fram̄, ikke fram. — 5. lengr,
 mere kan nu ikke skjelnes, og der har vist
 aldrig staaet lengra. — 8. rǫm, ikke rǫm.

32, 8. De tre første Bogstaver i finalen
 ere meget utydelige.

at heria fǫðrs
enn annar gelr |
fyr iǫrð neðan
sot rauðr hani
at solum heliar.

34. Sal sier hon standa
solu fiari |
næströndu æ
norðr horfa dyr
falla eitrdropar
inn vm liora
sæ er undinn salr |
ormu hryggjum.

35. Ser hon þar vaða
þunga strauma
menn meinsvara
ok mordvar | ga
ok þannz annars glepr
eyrna runa
þar savg niðhoggr
nái framgengna
sleit | vargr vera
vitv þer enn eða hvat.

36. Geyr nu garmr miok
fyrir gn. h.
f. man sl.
enn f. |

37. Bræðr munu beriaz
ok at þonum verðaz
munu systrungar
sifium spilla

hart | er i heimi :
hordomr mikill
skeggǫll skælmǫld
skilldir klofnir.

38. Vind ǫld vargǫld
æðr verǫld steypiz
grundir gialla
gifr fiugandi
man eingi maðr
ǫðrum þyrma. |

39. Leika mims synir
enn miǫtvör kyndiz
at hinn gamla
giallar horni
hætt blæss | heimdallr
horn er æ lopti
meðer oðinn
við mims hǫfut.

40. Skelfr yggdrasils
askr | standandi
ymr hid alldna tre
enn iǫtunn losnar
hræðaz allir
æ helvegum
æðr surtar | þann
sevi of gleypir.

41. Hvat er með æsum
hvat er með alfum
gnyr allr iǫtun heimr |
æsir eru æ þingi
stynia dvergar

33, 5. *De to sidste Bogstaver, især den sidste, i gelr ere utydelige; den anden Bogstav i Ordet er sikkert o, og ikke o.* — 6. fyr, som det synes, og ikke fur eller fyri.

34, 1. **H** synes at have sier og ikke ser; Bogstaverne si synes sikre, ogsaa r er temmelig tydelig, derimod e utydelig.

35, 4. r i varga kan jeg ikke skjelne. — 5. þannz, ikke þann.

36, 1. Snarere miok end miok.

37, 2. verðaz, ikke verða. — 5. 6. *Disse to Linnjermangle ikke i H.* — 8. skilldir, ikke skyldir.

38, 1. Vind ǫld med stor V og derforan Punctum. — 3. 4. grundir gialla, gifr

fiugandi synes at være et Brudstykke, som er kommet ind paa en feilagtig Plads.

39, 8. mims, ikke mimis.

40, 7. surtar er meget utydeligt, dog er der, efter hvad jeg med Bestemthed tror at skjelne, skrevet saa og ikke surta, ingenlunde surtz. Af Papirafskrr. fra sidste Halvdel af 17de Aarh. have nogle Surtar, andre Surta. — 7. þann er utydeligt, dog har **H**, efter hvad jeg med fuld Bestemthed tror at skjelne, saa og ikke þaa. Ogsaa alle Papirafskrr. have þann. — 8. sevi er sikkert. — gleypir, ikke gleypi.

41, 2. alfum, ikke aalfum.

fyrir steindyrvm
vegbergs uisir
uitv þer enn eða hvat. |

42. Geyr nu garmr miok
fyrir gnipa helli
f. m.

43. Hrymr ekr austan
hefiz lind fyrir |
snyz iormungandr
i iotunmoði
ormr knyr unnir
enn ari hlakkar
slitr nai | niðfölr
naglfar losnar.

44. Kioll ferr austan
koma munu muspellz
vm logh | lyðer
enn loki styrir
farar fílmegir
með freka aller
þeim er broðir
byleistz | i ferd.

45. Surtr ferr sunnan

með suiga levi
skinn af suerde
sol valtifa
griotbiörg gnata |
enn gifr rata
troða haler helveg
enn himinn klofnar.

46. Þa kemr hlinar
harmr an|nar framn
er oðin ferr
við vlf vega
enn bani belia
biartr at surti
þar man | friggjar
falla angann.

47. Geyr nu garmr miok
fyrir gnipa helli
f. m.

48. Ginn loft yfer |
giörð iarðar . eð . .
. g . ar
orms . . edvm
. . . oðins svn

42, 1. miok eller miok? — 2. gnipa, ikke gnupa.

43, 2. hefiz, neppe hefiz. — 2. Ifyrir ere de to sidste Bogstaver aldeles utydelige. — 7. niðfölr er utydeligt, men H har, efter hvad C. R. Unger og jeg med Bestemthed tro at sé, saa og ikke nauðfölr.

44, 5. farar, saaledes, saavidt jeg kan sé, og ikke fara. — 8. i ferd er meget utydeligt.

45, 2. levi, saavidt jeg kan sé, ikke levi. — 3. skinn, ikke skin. — 4. valtifa, ikke vaatifa.

46, 3. oðin eller oðin? — 8. angann, ikke angantyr eller angan.

47, 1. miok, ikke miok.

48. Målig have vi en prosaisk Omskrivning af de 4 første Linjer af dette Vers i Sn.E. (I, 188): Midgårðsormr blæss svá eitruinu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allgóurligr. Midgårðsormen menes ialfald ved giörð iarðar; jvfr. Hym. V. 23: gein við agni | sv er god fá | vmgiörþ nedan | allra landa. Egil Skalla-

grimsson kalder Havet jarðar giörð (Egils S. Cap. 82, 2). — 1. Ginn, ikke Gin. — 1. yfer er sidste Ord i Linjen, og intet har været skrevet mellem dette Ord og giörð. — 2. De tre nederste Linjer paa Siden i H (fra giörð af) have allerede i anden Halvdæl af 17de Aarh. været høist utydelige, ti i ingen af de Afskrifter af Völuspá fra denne Tid, der tildels grunde sig paa H, findes noget Spor til disse Linjer. Schevings Bemærkning i Skand. Lit. Selsk. Skr. 1810, S. 178, at Tabet af de tre Linjer for en Del erstattes ved Papircod. Nr. 282 kto AM., der synes at være en middelbar Afskrift af H, er efter Meddelelse af Jón Sigurðsson urigtig. Det Hskr. i den AM. Samling, som - tildels - maa stamme fra H, er 281 (ikke 282) kto, men det er som Afskr. ganske upaalideligt i det enkelte. Det Stykke, som her vedkommer os, lyder saaledes:

en bam belia biartur at Surti, þa mun friciar falla

ormi mæta
uargs at . . . |
uidars
49.

.
. |
munu halir al . . .
. ydia
.
. ||

50. [Sol] ter sortna
sigr folld imar
huerfa af himni
heiðar stiornur |
[ge]isar eimi
ok alldrnari
leikr hær hiti
við himin sialfan.

51. Geyr | [nu] garmr miok

Angantyr. Geyr Garmur miok fyrir Gnipa helli festur mun slitna eñ freki renna. Gin lopt yfir þa kemur hiñ mikli mægur Sigfardurs vípar vege, og saa fremdeles Afskrift af R V. 52, derpaa følger Afskrift af R V. 53. 54, dog med den Afvigelse fra R, at Linjerne Geyr — renna ere indskudte mellem Ordene ryþia og gengr fet i V. 53. Afskriften er, som man vil sé, her uden noget Værd for os. — 2. giord er utydeligt, dog maa, efter hvad jeg med Bestemthed tror at skjelne, læses saa eller giord, og ikke gini eller þuni. — 2. iarðar, ikke viðar. — 2. Ordet efter iarðar er maaske neðan; eð er nogenlunde sikkert, ogsaa a'en tror jeg at skimte; derimod kan jeg hverken skjelne Bogstaven nærmest foran eða eller den Bogstav, som følger efter eða. — 3. Mellem det Ord, som jeg har antaget for neðan, og g. ar synes der at være skrevet omtrent 6 Bogstaver. Mellem g og ar staar der en eller to Bogstaver. Bogstaverne g og ar ere nogenlunde tydelige, men ikke sikre. Vi have vel her en Stump af et Verbum i

fyrir gnipa helli *
festr man slitna
enn freki r. |

52. [Se]r hon vpp koma
oðru sinni
ioðrð or ægi
iðia græna
falla for|sar
flygr orn yfir
sæ er áa fialli
fiska veiðir.

53. Hittaz æser
i iða | uelli
ok um molld þinur
matkan ðema
ok minnaz þar
a megin | doma
ok a fimbultys
fornar runar.

54. Þa munu æser

Præs. Ind. Act. 3dje Ps. Sg. — 4. orms synes der at staa, men kun s er fuldkommen sikker. Mellem dette Ord og eðv synes der at staa to eller tre Bogstaver. I edvm have vi vel en Levning af et Subst. i Dat. Pl. — 5. Mellem eðv og oðins staar der 3 eller 4 Bogstaver. Vigfússon har læst en, men saa staar der, saavidt jeg kan se, ikke. Heller ikke synes der at være skrevet kemr eller gengr. — 5. svñ, neppe son. — 6. ormi, ikke itran. — 7. Ikke vargsbr, men, som det synes, uargs at; dog er især t meget utydelig. — 7. Mellem at og uidars har der været skrevet 3 eller 4 Bogstaver.

49. Ved at betragte medfølgende lithographerede Kopi og ved at eftersé, hvor mange Verslinjer der pleier at staa paa en Linje i H, vil man sé, at dette Vers efter al Rimelighed maa have bestaaet af 8 Linjer.

50. Ved Begyndelsen af de 4 første Linjer paa S. 13 i H er Pergamentet afrevet; det, som saaledes mangler, er her indklamret. — 1. ter, ikke teer (i H maatte der desuden have været skrevet tekr): t skjelmes utydelig i Randen af Pergamentet.

51, 2. gnipa, ikke gnupa.

undrsam | legar
gullnar tǫflur
i grasi finna
þærs i aardaga
aattar hǫfðv. |

55. Munu osaanir
akrar uaxa
bols man allz batna
man balldr ko|ma
bua þeir hǫðr ok balldr
hroptz sigtoftir
vel uelltifar
uí|tu þer enn eðr hvat.

56. Þa kna hēnir
hlvtvið kiosa
er burir byggia |
bræðra tueggia
vindheim viðan
vitv þer enn eðr hvat.

57. Sal ser | hon standa

solu fegra
gulli þaktan
a gimle.
þar skolo dyggvar |
drottir byggia
ok vm allrdaga
yndis niota.

58. Þa kemr hinn ri|ki
at regindomi
ǫflugr ofan
sa er ǫllu ræðr.

59. Kemr hinn | dimmi
dreki flugandi
naðr fraann neðan
fra niða
berr sier i | fiðrum
flygr uoll yfir
niðhoggr nai
nv man hon sǫkk|vaz.

IV.

(Codices af Snorra Edda.)

3. Sn.E. I, 38. 1. alda **WU**; halda r. — 2. þat (þar **U**) er ekki var **rWU**. — 3. vara **rU**; varat **W**; — ser r; siár **W**; sior **U**. — 4. unnir **rW**; vndir **U**. — 5. æfa **W**; eⁱ r (d. e. eigi); eī **U** (d. e. eigi). — 8. gras **WU**; g^s (d. e. gras eller grass?) r. — hvergi **U**; ekki **rW**.

5, 5-10. Sn.E. I, 50, hvor disse

Verslinjer anføres efter følgende Ord: Þeir (Börs synir) gáfu staðar (staði U) öllum eldingum, sumum á himni, sumar fóru lausar undir himni, ok settu þó þeim stað ok sköpuðu göngu þeim. Svá er sagt í fornum visindum, at (Ordene fra sumum mangle i U) þaðan af váru dægr greind ok áratat, svá sem segir í Völuspá (de to sidste Ord

55, 7. uelltifar, saaledes **H**; dog sér det næsten ud, som om Afskriveren selv har villet rette dette til ualtifar.

56, 2. hlvtvið, ikke hlvt við.

58, 1. k i riki er utydelig.

59, 8. h'on með Hage oventil ved h'en, ikke han.

Verstallene referere sig til den først trykte Tekst af Völuspá. Tallet er udmærket med Stjerne, naar vedkommende

Vers ikke i sin poetiske Form er optaget, men kun paa Prosa omskrevet i Sn.E.

mangle i U). — 7-10. máni þ. n. v. h. h. m. á., stjórnur þ. n. v. h. þ. s. á. rWU.

7.* 8.* *Jfr. Sn.E. I, 62*: Í upphafi setti hann (Allföðr) stjórnarmenn í sæti (*de to sidste Ord mangle i r*), ok beiddi þá at dæma með sér örlög manna ok ráða um skipun borgarinnar (dæma orlog manna ok raða U); þat (domrinn U) var þar sem heitir Íðavöllr, í miðri borginni. Var þat hit fyrsta þeirra verk, at gera hof Annan sal gerðu þeir, þat var hörgr (er horgr var i U) Þar næst lögðu þeir affla (smiþþv þeir hvs er þeir logþo aff i U), ok þar til gerðu þeir hamar ok tóng ok steðja, ok þaðan af öll tól önnur, ok því næst smíðuðu þeir málm, stein ok tré, ok svá gnógliga þann málm er gull heitir, at öll búsgögn ok öll reidigögn höfðu þeir af gulli, ok er sú öld kölluð gullaldr, áðr en spilltist af tilkvámu kvennanna; þær kómu ór jötunheimum.

9. 10, 5-8. *Sn.E. I, 64*.

9, 4. *vm þat U*; of þat rW. — 5. *hverr WU*; at r. — skyldi dverga rWU. — 6. drott of skepia rW; drott *vm* spekia U. — 7. or brimi bloðgu rWU. — 8. *ok or bla-ens leggium W*; ok blám^s leigivm U; *oc or blam slegivm r*.

10, 1-4. *Jfr. Sn.E. I, 64*: Móðsognir var cöztr (ættztr þeirra U; dvergr r) ok annarr Durinn rWU. *Blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 469)*: Motsognir, i 757 (*Sn.E.*

II, 552): Motsognir. — 5. þeir U; þar rW. — 6. morg *vm* gerþv U; mörg of görðuz rW. — 7. dvergar rWU. — í jörðu rU; i iorðu W. *Jfr. i Prosastykket*: af atkvæði guðanna urðu þeir (dvergarnir) vitandi mannvits ok höfðu (hafa U) mannsliki ok búa þó í jörðu ok í steinum. — 8. sem Durinn sagði rW; sem þeim dýrinn kendi U.

11. 12. *Sn.E. I, 64. 66*.

11, 1. W *tilføier* ok *mellem de to Navne; ligesaa i L. 2*. — 4. Alþiofr WU; Alþioflr r *urigtig*. — 5. Nár *mangler i U*. — ok *mangler i rWU*. — 6. Nipingr rW; Niningr U *urigtig*. — 7. Bifurr Bafurr r; Bavor (*eller Bavvr*) W; Bivor Bavrr U. *Jfr. blandt dverga heiti i 757 (Sn.E. II, 552)* Biuorr Bauorr; i A (*Sn. E. II, 469*) Bivor Blavorr. — 8. Bavmbavr r; Bombvr (*eller Bombor*) W; Bambavrr U. *Jfr. blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 469) og 757 (II, 552)* Bum-burr. — 9. Ori Onarr W; Orr Annarr U; Onarr r, *hvor det første Navn mangler*. — 10. Oinn r; Onni (*eller Oinn*) U; Ái W. *Jfr. Óinn Sig. II, 2 og blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 470) og i 757 (II, 553)*. — Mioþvitnir U; Mioðvitnir W; Moðvitnir r.

12, 1. Vigr U; Vigr rW. — 2. Þorinn rWU. — 3. Þror Þroin rW; Þior Þorinn U. — 4. Þekkr rW; *mangler i U*. — Litr ok

7.* *Forf. af Gylfag. maa altsaa af Völuspá V. 7 have kjendt samme Tekst som i R og ikke som i H.*

11, 9. *Ánarr eller Ónarr er Navnet paa Jords Fader (Sn.E. I, 54). I r kaldes*

han der rigtignok Annarr, men Vokalens Længde er sikret ved Fms. VI, 140, hvor Ánars danner Helrim med hánum, og ved Sn.E. I, 320, hvor Ónars danner Helrim med gróna.

Vitr **W**; Litr Vitr **r**; Vitr ok Litr **U**. — 5. Nyr **rW**; mangler *i U*. — ok mangler *i rWU*. — 6. mangler *i rWU*. — 7. Rekr Ráðsviðr **rWU**. *Blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 470) og 757 (II, 553) staaar baade Reginn og Rekr (af det sidste Navn kan i 757 nu kun re... skjelnes).* — 8. mangler *i rWU*.

13. *Jfr. Sn.E. I, 66.* — 1. 2. *Disse Linjer staa lige efter Vindálfr Þorinn og umiddelbart foran Þrórr Þróinn i rWU.* — 2. Vali **rWU**. — 3. 4. *Disse Linjer staa som de sidste i et Vers umiddelbart efter Dúfr Andvari (15, 6) i rWU.* — 3. Heptifli **rUA (Sn.E. II, 470) 757 (II, 553)**; Heftifli **W**. — 4. Hárr Sviarr **W**; Hárr Siarr **r**; Hárr segir **U** *urigtig*. *Blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 470) staaar baade Hárr og Hannerr; i 757 (Sn.E. II, 553) er det første af disse Navne ulæseligt, men det andet er skrevet Hannarr. Jfr. 15, 3.* — 5-10. *mangle i rWU.* — 7. *Blandt dverga heiti i A Hornbori (saa Ungers Afskrift; i Sn.E. II, 470 urigtig Hænbi); i 757 (Sn.E. II, 553) kan kun horn læses.* — 9. *Jfr. blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 469) og 757 (II, 553) Aurvargr.*

14.* *Jfr. Sn.E. I, 66:* En þessir kómu frá Svarins (Svarnis **U**) haugi til Aurvanga á Jöruvöllu (saa **W**

= ioru v. **rU**), ok er þaðan kominn Lofarr (saa **W**; Lovarr **U**; ok eru komnir þaðan Lovarr **r**); þessi eru nöfn þeirra. *Dette prosaiske Stykke følger efter Navnene Hárr Sviarr og gaar foran Navnene Skirfir Virfir.*

15. *Sn.E. I, 66. Foran Navnet Draupnir og efter Navnet Ráðsviðr staaar følgende Prosastykke:* En þessir eru ok dvergar ok búa i steinum, en inir fyrri i moldu. — 1. Þar var mangler *i rWU*. — Draupnir **rW**; Dramir **U** *urigtig*. — 2. Dolgþvari **rWU**. **A (Sn.E. II, 469 f.) og 757 (II, 552 f.)** *har blandt dverga heiti som to Navne i forskjellige Linjer Dolgr og Þrasir (i 757 kan kun er skjelnes).* — 3. Hórr **rW**; Hárr **U**. *Jfr. blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 470) og 757 (II, 553) Heri. Se og 13, 4.* — Hugstari **rWU**. *Jfr. blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 470) Högstari og i 757 (II, 553) Hugsta..* — 4. Hleðiolfr **rW**; Hleipolfr **U**. *Jfr. blandt dverga heiti i A (Sn.E. II, 470) og 757 (II, 553) Hlioðolfr.* — Gloinn **rWA (Sn.E. II, 470) 757 (II, 553)**; Gloni (eller Gloin) **U**. — 5. 6. *i rWU.* — 7. Skirfir Virfir **r**; Skirvir Virvir **WU**.

16, 1-4. *Sn.E. I, 68.* — 1. Alfr Yngvi **U**; Alfr Ingi **rW**. — 2. Eikinskialdi **W**; Eikinskiali **U**; Eikinn skialdi **r**. — 3. Falr Frosti **rWU**. — 4. Fiðr Ginnarr **rW**; Fiðr Ginar **U**.

13, 4. Hannarr er maaske en rigtigere Form end Hanarr. Navnet maa da udledes af hannr (hannarr), der synes at have samme Betydning som hagr; af sjónhannr (sjónhannarr), om den der efter Siemaal godt kan bedømme et Arbeides

Værd, sjónhenni, Subst. f. (se Unger i Saga Ól.k. ens helga, Chr. 1853, S. 254.)

15, 3. *Jfr. kuggr Hárs, Dvergeskibet, Skáldh. rim. 5, 2.*

16, 3. Falr „Dverg“ vil Eg. ogsaa finde i et Skaldevers *Sn.E. I, 240. Men*

17.* 18.* *Jfr. Sn.E. I, 52:* Þá er þeir Börs synir gengu með sævarströndu, fundu þeir tré tvau ok tóku upp tréin ok sköpuðu af menn; gaf hinn fyrsti önd ok líf, annarr vit ok hrering, þriði ásjónu, málit ok heyrn ok sjón; gáfu þeim klæði ok nöfn (*Ordene fra gáfu mangle i U*): hét karlmaðrinn Askr, en konan Embla (*Emla U*).

19. *Sn.E. I, 76.* — 1. standa **U**; ausinn **rW**. — 2. Yggdrasil **WU**; Yggdrasils **r**. — 3. hár baðmr heilagr **rW**; hár borinn heilagr **U**. — 6. þærs **W**; þær **U**; er **r**. — dali **rWU**. — 7. stendr hann æ yfir grænn **W**; stendr hann æ yfir grvñ **r**; stendr yvir grein **U**.

20.* *Jvfr. Sn.E. I, 72:* Þar stendr salr einn fagr (staþr einn **U**) undir askinum við brunninn, ok ór þeim sal koma þrjár meyjar, þær er svá heita: Urðr, Verðandi, Skuld; þessar meyjar skapa mönnum aldr.

25. 26. *Sn.E. I, 138. Disse Vers anføres efter en længere Fortælling om hvordan Sleipner blev til; af denne aftrykkes her kun følgende Ord:* Þá settust guðin á dómstóla sína ok leituðu ráða, ok spurði hverr annan, hverr því hefði ráðið at gipta Freyju í jötunheima, eða spilla loptinu ok himninum svá, at taka þaðan sól ok tungl ok gefa jötnum En er æsirnir sá þat til viss, at

þar var bergrisi kominn, þá varð eigi þyrmt eiðunum, ok kölluðu þeir á Þór: ok jafnskjótt kom hann, ok því næst fór á lopt hamarrinn Mjöllnir.....

25. 3. goð **rW**; gvp **U**. — 4. um **U**; of **rW**. — 5. hverr **rWU**. — alt *mangler i U*. — 6. lævi **W**; læfi **r**; levi **U**. — 8. Óðs mey **rW**; osk mey **U**.

26. 1-4 *efter 5-8 i rU*; 5-8 *mangle i W*. — 1. Þar vá **U**; þat va **W**; þat van **r**. — 2. þrun-ginn móði **WU**; þrvngin moþi **r**. — 4. of fregn **rWU**. — 7. meginlig **r**; meginlik **U**. — 8. fóru **rU**.

28. 7-14. *Sn.E. I, 70.* — 8. þú **WU**; a **r**. — 9. í **W**; í þeim **U**; vr þeim **r**. — 11. mjöð **WU**; möð **r**. — 13. veði **WU**; veiþi **r**. — valföðrs **rW**; valsfavp' **U**. — 14. vituð þer **rW**; viti þer **U**.

37.* *Jfr. Sn.E. I, 198:* Þá mælti Gangleri: „Hvat verðr þá eptir, er brenndr er himinn ok jörð ok heimr allr, ok dauð goðin öll ok allir einherjar ok allt mannfólk? ok hafit þér áðr sagt, at hverr maðr skal lifa í nokkvorum heimi um allar aldir.“ Þá segir Þriði: „Margar eru þá vistir góðar ok margar illar; bazt er þá at vera á Gimle á himni (a Gimle meðr Svrti **U**), ok allgott er til góðs drykkjar, þeim er þat þykkir gaman, í þeim sal er Brimir hei-

i Völuspá er Fjalarr sikkert det rette; jvfr. Fortællingen om Dvergene Fjalarr og Galarr i Sn.E. I, 216 f.

17.*18.* *Menneskenes Skabelse fortælles i Gylfaginning umiddelbart efter Himmelenes og Jordens Skabelse og før Livet paa Idavolden og Dvergenes Skabelse.*

20.* *Forf. af Gylfag. har altsaa i Völuspá*

20, 3 læst sal og ikke sø, i 4 und og ikke á.

26. *Kan man af Ordene þá varð eigi þyrmt — Mjöllnir slutte, at Forfatteren af Gylfag. i Völuspá V. 26 har læst Linjerne á gengusk — fóru foran Þór — fregn, saaledes som rU har det?*

tir; hann stendr á Okolni (*saa* **W**; stendr ok á himni **r** *urigtig*). Sá er ok góðr salr er stendr á Niða-fjöllum, görr af rauðu gulli; sá heitir Sindri. Í þessum sölum skulu byggja góðir menn ok siðlátir.“ *Slutningen har U langt kortere saaledes: gott er til dryckiar i brimle eða þar sem heitir sindri. þar byggja goþir menn.*

38. 39, 1-4. 7-8. *Sn.E. I, 200.*

38, 1. veit ek standa **rWU**. — 3. náströndu á **rW**; nástravndv á **U**. *I det forudgaaende Prosastykke har alle tre Hskrr. Formen Náströndum.* — 5. falla **rWU**. — 6. um **U**; of **rW**.

39, 1. Skulu þar vaða **rWU**. — 3. menn meinsvara **rW**; menn meinsvarar **U**. — 4. morðvargar **rW**; morþingar **U**. — 7. 8. *indledes med de pros. Ord: En í Hvergelmi er verst.* — 7. þar kvelr **WU**; þa kvelr **r**. — 8. framgengna **WU**; fram gëga **r**.

40. 41. *Sn.E. I, 58. 60.*

40, 1. Austr byr **rWU**. *Jfr. i Prosastykket Gygr ein býr fyr austan Miðgarð.* — aldna **rW**; arma **U**. *Dog har U i det pros. Stykke: Gamla trollkona er moþir*

margra iotna. — 2. Járniði **rU**; ia'niðiú **W**. — 3. fœðir **rWU**. — 6. einna nökkurr **rW**; ima nockvr **U**. — 7. tjúgari **rW**; tregari **U**.

41, 5. svört verða **rWU**. *Jfr. i Prosastykket: þaðan týnir sól skini sínu.* — 6. um **U**; of **rW**. — 7. veðr oll ualvnd **W**; verþr avll valvd **r**; verþr oll va. ly. **U**. — 8. vituð ér enn eða hvat **rW**; v. einn ok h. **U**.

45. *Sn.E. I, 186. Jfr. i det forudgaaende Prosastykke . . .* eru um alla veröld orrostur miklar, þá drepast brœðr fyrir ágirni sakar, ok engi þyrmir föður eða syni í manndrápum ok sífja sliti (eða sífvm **U**). — 2. verþaz **rW**; verþa **U**. — 5. í heimi **U**; með höldum **rW**. — 7. skegiöld **r**; skeggiöld **W**; Skeg öld **U**. — 8. skildir klofnir **rW**; skildir klofna **U**. — 10. áðr **rW**; vndz **U**. — 11. 12 *mangle i rW.*

46, 5-8. 47, 1-4. 48. 50. 51. 52. 53. 55. 56. 57. *Sn.E. I, 192. 194. 196. 198. Disse Vers indføres efter følgende prosaiske Stykke: Þá verðr þat, er mikil tíðindi þykkja, at úlfrinn gleypir*

38. 39. *Fortællingen om Naastrand i Gylf. følger efter det ved 37* aftrykte pros. Stykke.*

41, 7. *Ligesom rW her har vålund for vålynd, saa har jeg i det vestlige af øvre Telemarken oftere hørt vaalundt (vaalóntt), usikkert, for det hos Aasen anførte vaalynt.*

46-57. *Den prosaiske Fortælling om Ragnarok i Gylfaginning grunder sig ikke blot paa Völuspá: Meget er en Gjengivelse af Vers i andre gamle Digte, saaledes de her ovenfor udeladte Ord: Völlrinn Vigriðr er hundrað rasta víðr á hvern veg af Vafþr. V. 18; andet grunder sig vistnok paa Folkesagn og Folketro, der ikke var fæstet i poetisk Form; saaledes de ovenfor udeladte Fortællinger om, hvoraf*

Skibet Naglfar og Vidars Sko dannes, og de dertil knyttede Formaninger; endelig tilhører vel ogsaa noget Forfatteren alene. Jeg har alligevel ovenfor paa nogle faa Stykker nær aftrykt den hele Fortælling, for at kunne meddele den i Sammenhæng, da den ikke er uden Vigtighed for Tekstkritiken i Völuspá. Den fortjener i denne Henseende saameget større Opmærksomhed, som den forudsætter en Tekst af Völuspá, der tildels er forskjellig fra og fuldstændigere end den, hvori Versene af dette Digt ere meddelte i de os levede Hskrr. af Sn.E. Saaledes ere Ordene: ok stigr þaðan braut niu fet en Gjengivelse af Verslinjerne gengr fet niu | Fjörgynjar

sólina, ok þykkir mönnum þat mikit mein; þá tekr annarr úlfrinn tunglit, ok gerir sá ok mikit úgagn; stjörnurarnar hverfa af himninum. Þá er ok þat til tíðinda, at svá skelfr jörð öll ok björg, at viðir losna ór jörðu upp, en björgin hrynja, en fjötrar allir ok bönd brotna ok slitna; þá verðr Fenris-úlfr lauss. Þá geysist hafit á löndin, fyrir því at þá snýst Miðgarðsormr i jötunmóð (iötunheima **U feilagtig**) ok sækir upp á landit. Þá verðr ok þat, at Naglfar (Naglfaræ **U**) losnar, skip þat er svá heitir; . . . en í þessum sævargang flýtr Naglfar; Hrymr heitir jötunn, er stýrir Naglfara. En Fenrisúlfr ferr með lgapanda munn, ok er hinn efri kjaptr við himni, en hinn neðri við jörðu; gapa mundi hann meira, ef rúm væri til; eldar brenna ór augum hans ok nösum. Miðgarðsormr blæss svá eitrinu, at hann dreifir lopt öll ok lög, ok er hann allógurligr, ok er hann á

aðra hlið úlfinum. I þessum gný klofnar himinninn, ok ríða þaðan Muspells synir: Surtr ríðr fyrst, ok fyrir hánum ok eptir bæði eldr brennandi; sverð hans er gott mjök, af því skínn bjartara en af sólu (sverþ hans er sva biart sem sol **U**) Muspells megir sækja fram á þann völl er Vígríðr heitir; þar kemr ok þá Fenrisúlfr ok Miðgarðsormr, þar er ok þá Loki kominn ok Hrymr, ok með hánum allir Hrímpursar, en Loka fylgja allir Heljar sinnar (þar er ok Loki ok Hrymr með honvm. Loka fylgja ok hellornar **U**); en Muspells synir hafa yfir sér fylking, er sú björt mjök En er þessi tíðindi verða, þá stendr upp Heimdallr ok blæss ákafiga í Gjallarhorn ok vegr upp öll guðin, ok eiga þau þing saman. Þá ríðr Óðinn til Mímis brunns ok tekr ráð af Mími fyrir sér ok sínu liði. Þá skelfr askr Yggdrasils, ok engi lutr er þá óttalauss á himni eða

burr (I, V. 56, L. 9. 10), der ikke findes i Codd. af SnE., men derimod i R. — Jeg skal her tilføie nogle Ord om Forholdet mellem enkelte Stykker af denne Fortælling i Gylfaginning og Vers i Völuspá. Ordene: Hrymr heitir jötunn, er stýrir Naglfara grunde sig vistnok bare paa en Misforstaaelse af Völuspá I, V. 50. — Naar det i Gylfag. fortælles, at Muspells Søner ride til Kampvolden anførte af Surt og at Hels Skarer følge Loke, saa sér dette ud til at være rigtigere end Fremstillingen i Völuspá I, V. 51. Dog kan Forf. af Gylfag. her neppe have havt for sig og fulgt en Tekst af Völuspá, som har været væsentlig forskjellig fra den, vi have; ti følgende Ord paa et andet Sted i Gylfag. (SnE. I, 138): Naglfar (Naglfari **rU**) er mest skip; þat er á Muspell (þat eigo Mvspellz megir **U**) sy-

nes at vise, at han i Völ. I, 51, 2 har læst Muspells. Fremstillingen i Gylfag. er vel given efter Ytringer i andre Digte (som f. Eks. Lokas. 42; Fáfn. 15), efter Folkesagn og efter Forfatterens eget Skjøn. — Ordene engi lutr er þá óttalauss á himni eða jörðu synes snarere at være en Gjengivelse af Völuspá I, V. 48: Hvat er með ásum — veggbergs visir, end af Völuspá I, V. 47, L. 5—8: hræðask allir — gleypir. — Ordene: þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er bundinn er fyrir Gniphelli synes at vise, at Forf. af Gylfag. har havt en Tekst af Völuspá for sig, hvor Linjerne Geyr Garmr — renna ligesom i H fulgte efter Verset þá kemr Hlinar — falla angan; dog synes han at have misforstaaet disse Linjer og efter en anden Kilde at have tilføiet Kampen mellem Ty og Garm.

jörðu. Æsir hervæða sik ok allir einherjar, ok sœkja fram á völlum (völlinn U): ríðr fyrstr Óðinn með gullhjálmm ok fagra brynju ok geir sinn, er Gungnir heitir; stefnir hann móti Fenrisúlfi, en Þórr fram á aðra hlið hánnum, ok má hann ekki duga hánnum, því at hann hefir fullt fang at berjast við Miðgarðsorm. Freyr berst móti Surti, ok verðr harðr samgangr áðr Freyr fellr; þat verðr hans bani, er hann missir þess hins góða sverðs, er hann gaf Skírní. Þá er ok lauss orðinn hundrinn Garmr er bundinn er fyrir Gnápahelli (Gnápahelli U), hann er it mesta forat; hann á víg móti Tý, ok verðr hvárr öðrum at bana. Þórr berr banaorð af Miðgarðsormi, ok stígr þaðan braut níu fet; þá fellr hann dauðr til jarðar fyrir eitri því, er ormrinn blæss á hann (nív fet vinn eitri ormsins U). Úlfrinn gleypir Óðin, verðr þat hans bani; en þegar eptir snýst fram Viðarr ok stígr öðrum fœti í neðra kjapt úlfsins; annarri hendi tekr hann inn efra kjapt úlfsins, ok rífr sundr gin hans, ok verðr þat úlfsins bani. Loki á orrostu við Heimdall, ok verðr hvárr annars bani. Því næst slyngr Surtr eldi yfir jörðina, ok brennir allan heim.

46, 6. á lopti **WU**; alopt r. — 7. mælir **WU**; mer (*ligner*: mey) r. — 8. Míms **rW**; mimis U.

47, 3. aldna **W**; alna rU. — 4. en jötunn losnar **rW**; æsir erv a þingi U.

48, 2. hvat er með álfum **rW**; hvat með asynivm U. — 3-4 *mangler* i U (*jufr*. 47, 4). — 3. gnygr **W**;

ygr r. — 6. steindurum r; steindyrum **W**; steins dyrvm U. — 7. *mangler* i U. — vegbergs r; uegbergs **W**.

50 *mangler* i U. — 1. austan **rW**. — 5. knýr **W**; kyr r. — 6. en ari hlackar **W**; avrn mvn hlacka r. — 7. niðfölr **rW**. — 8. Naglfar **W**; Naglfal r *urigtig*.

51 *mangler* i U. — 1. Kioll ferr austan **rW**. — 3. of **rW**. — 5. fara **W**; þarro r. — fífmeqir **rW**. — 8. byleiz r; byleistz **W**. — í för **rW**.

52 *anferes Sn.E. I, 40 (hvor det ogsaa findes i U) foruden Sn.E. I, 194 (hvor det mangler i U)*. — 1. Surtr **rW**; Svartur U. — 2. lævi **Wαβ**; levi U; leivi rα; leifi rβ. — 6. gífr **rW**; gvþr U. — hrata **WβU**; rata rαβWa.

53 *mangler* i U. — 2. hamr **rW**. — 7. þar **rW**. — 8. angā r; angān **W**.

55 *mangler* i U. — 1. 2. Gengr Óðins son við úlf vega **rW**. — 3. Viðarr of veg **rW**. — 5. hveðrungs **W**; hveðrvgs r. — 6. of **rW**. — 7. higr **W**; hior r. —

56 *mangler* i U. — 1. Gengr (*for Þá kemr*) **rW**. — 2. hloðýniar **W**; hloðýniar r. — 3-12. neppr af (at r) naðri niðs ókviðnum; munu halir (hallir r) allir heimstöð (heim steið r) ryðja, er af móði drepr Miðgarðs veorr **rW**.

57, 1. mun sortna **rWU**. — 2. sigrfollðinar U; sǫkr fold í mar **rW**. — 4. heiðar rU; heiðum **W**. — 6. ok aldrnari **rWU**.

59.* 60.* 61.* 62.* *Jfr. Sn.E. I, 200. 202: upp skýtr jörðunni þá ór sænum, ok er þá grœn ok*

fögr; vaxa þá akrar ósánir; koma þar Baldr ok Höðr (kemr þar Baldr **W**, hvor Ordene ok Höðr ere udslettede) frá Heljar; setjast þá allir samt ok talast við ok, minnast á rúnar sínar ok ræða of tíðindi þau, er fyrrum höfðu verit, ok Miðgarðsorm ok

um Fenrisúlfr; þá finna þeir (finnaz þar **W**) í grasinu gulltöflur þær, er æsirnir höfðu átt.

64. *Sn.E. I, 78. 80.* — 1. veit ek standa **rWU**. — 3. þaktan **WU**; betra **r**. — 4. Gimle **rWU**. — 5. þar **rU**; þann **W**. — 7. um **WU**; of **r**.

Excurs til Völuspá.

Det tør vistnok fremsættes som en afgjort Sag, at den Skikkelse, hvori Haandskrifterne, navnlig *codex regius* og *Hauksbók*, have bevaret Völuspá, i mange Henseender er mangelfuld, at en hel Del er udfaldet, hvorved meget af det, som er tilbage, staar uden ret Sammenhæng, at et og andet, som ikke fra først af har tilhørt Digtet, er kommet ind, at Versenes og Verslinjernes rette Orden paa endel Steder er forrykket, og at flere enkelte Ord ere forvanskede. Og dog kan det neppe fremhæves for stærkt, at man maa være meget varsom med at forlade det i Haandskrifterne givne Grundlag; ved at ændre efter et løst subjectivt Skjøn eller efter sene Papirafskrifter, der umiddelbart eller middelbart nedstamme fra **R** eller **H** og derfor ingen Autoritet have, har man som oftest kun fjernet sig mer fra det oprindelige.

Hvad navnlig Versenes Ordning angaar, vover jeg at paa-staa, at den Versfølge, som **R**

har, i det hele er langt rigtigere end alle de fra Haandskrifterne meget afvigende og indbyrdes vidt forskjellige Maader, hvorpaa Digtets Vers i de fleste nyere Udgaver, hos Rask, Bergmann, Munch, Ettmüller, ere ordnede. I den først trykte Tekst har jeg derfor i det hele fulgt Versfølgen i **R**, og det endog ved flere Vers, hvor jeg nærer stærk Tvil om dens Rigtighed; derimod skal jeg i dette Excurs dvæle ved nogle af disse Vers, der efter min Mening i **R** ikke have faat sin rette og oprindelige Plads, og navnlig ved **I, 28** og **I, 29**.

For den rette Opfatning af disse Vers er det af Vigtighed at faa besvaret det Spersmaal: For hvem kvædes Völuspá? Hvem er det, som har frittet Volven og faat hende til at tale? Vistnok beder hun „alle hellige Ætter, større og mindre Heimdalls Sønner“ om Lyd, og ofte gjentager hun, naar hun har udtalt sine dybe Vidsdomsord: „Vide I endnu eller hvad?“ Men dette udelukker dog ikke Muligheden af, at en

Enkelt, og da sikkerlig en af Gudernes Kreds, har søgt hende og krævet af hende Kundskab om Alverdens Skjæbne.

Til en Formodning om, at dette er saa, fores vi allerede ved Sammenligning af andre norrøne mythiske Digte, i hvilke en Volve spaar om Verdens og Gudernes Skjæbne: i Hyndluljóð, hvor dog Spaadommene om Ragnarok, som have foranlediget Navnet Völuspá hin skamma, kun lidet synes at passe til Digtets egentlige Formaal, er det Fröyja, som kommer til Hyndla og kræver Visdom, og i Vegtamskviða, der staaer Völuspá nærmere, er det Odin, som vækker Volven af Dødsens Søvn, at hun skal afsløre Fremtiden for ham. Og denne Formodning vil, som jeg tror, ved en rigtig Fortolkning af det første Vers i Völuspá vise sig at være vel grundet.

Her har R vildo eller vilðo, H villtu. Formen vildo kan være 3 Ps. Pl. Imperf. „de vilde“; men saaledes kan ikke villtu forklares. Derimod kan baade vildo og villtu være 2 Ps. Sg. Præs. med þú*), og denne Opfatning bør da sikkert foretrækkes, naar intet andet er til Hinder; saameget mer, som der her ikke synes at være nogen Brug for Imperfectum.***) Dette „du“ tyder paa en bestemt Sper-

ger, men hvem? Jeg tror, at det, som i Vegtamskviða, er Odin. I V. 1 læser jeg, som foreslaaet i Anmærkn. til Munchs Udgave:

villtu, at ek, Valfödr!

vel framtjelja, o. s. v.

Saaledes har R ualfafþ'. Rigtignok paastaar Brynjolf Snorrason (Ann. f. nord. Oldk. 1847, S. 359), at dette ogsaa kan læses valfödur; men der findes intet Eksempel paa en saadan Forkortning i R. Tegnet for ur sér ganske anderledes ud. Med Udtrykket vel framtjelja maa jævnføres völu velspá, Völuspá I, 22; vissi hann vel fram, Þrymskv. V. 15. Almindelig læser man efter H:

at ek Valföðrs

vél fremtelja

og forklarer: „forkynde Valfaders kunstige Værker“ (Petersen, Nord. Myth. S. 57). Men det synes underligt, at Volven først skulde nævne „Valfaders kunstige Værker“ og derpaa „Mændenes gamle Sagn, de tidligste hun mindes“; ti om Odins Værker bliver der jo først Tale paa et senere Trin af Verdensudviklingen.***) Men naar vi fortolke Volvens Ord saaledes som jeg her har gjort, saa kunne vi ikke finde os tilfredsstillede ved, at Digtet begynder med Volvens Tale, saa ledes vi til den Formodning, at der forud

*) Saaledes skriver R for anden Person vildv, Háv. 45; mvndo, Harb. 48, Hým. 27 og oftere.

**) Læsemaalderne vilda ek (Bergmann, Petersen) og vildo it ek (Kjæb. Udg.) ere uhjælpede.

***) Oversættelsen „kunstige Værker“ synes ogsaa af en sproglig Grund tvilsom, ti vél kan ikke være Intetkjensord. vél findes desuden ingensteds i de norrøne mythiske Digte anvendt i nogen lignende Forbindelse.

for denne, ligesom i *Vegtamskviða*, har været en episk Indledning, der fortalte om, hvorledes Odin kom til Volven og frittede hende, eller og et *Vers*, der indeholdt Odins Tiltale til hende. Jeg tror endogsaa, at vi have idetmindste *Stumper* af en saadan Indledning bevarede i de 8 første Linjer af I, 28 og i I, 29, hvilke urigtig ere blevene skudte ind i *Volvens Tale*. Dette skal jeg søge nærmere at begrunde.

I, 28. 29 maa aabenbart gjælde den samme *Volve*, som den, i hvis *Mund* hele *Völuspá* er lagt. Efter den almindelige Ordning skulde da *Volven* her omtale sig selv i tredje *Person* og hentyde til et *Møde*, som hun engang havde havt med *Odin*. For at finde en *Grund* til, at *Udviklingen* af *Verdens Skjæbne* her paa én *Gang* afbrydes ved *Fortællingen* om et saadant *Møde*, har man tydet det hele paa følgende *Maade*: *Medens* hun efter eget *Minde* har meddelt de foran fortalte *Begivenheder*, forkynder hun det efterfølgende ved den *Seerevne*, som *Odin* ved hint *Møde* gav hende.*) Men dette er efter min *Mening* afgjort urigtigt og strider bestemt mod de *Gamles Opfatning*. *Volven* kan ikke have faaet sin *Spaadoms-kraft* af *Odin*; hun, ligesom alle ikke menneskelige *Volver*, har den

ifølge sin *Oprindelse* og medfødte *Evne*, jvfr. *Hyndl. V. 33*: „Alle *Volver* stamme fra *Vidolv*.“ Uden *Tvil* tænkte heller ikke vore *Forfædre* sig, at *Odin*, da han havde pandsat sit *Øie* i *Mimers Brønd*, med én *Gang* havde øst deraf en saa klar *Viden* om al *Fremtid*, som vor *Volve* har den; ti hver *Gang*, naar truende *Skyer* rulle frem over *Æsernes Himmel*, maa *Odin* ty til *Mimers* eller til de *jotunbaarne Volvers Visdom*. Navnlig staar *Fortællingen* i *Vegtamskviða* i skarp *Modsetning* til den almindelige *Opfatning* af *Völuspá I; 28. 29*.

Desuden har jeg ovenfor i *V.1* troet at finde en *Udtalelse* af, at det er *Odin*, som har opfordret *Volven* til at tale, og at det er til ham, hun nærmest vender sine *Ord*. Er dette rigtigt, saa maa *Bergmanns Forklaring* opgives, ti det kan dog ikke vel tænkes, at *Volven* her skulde meddele *Odin* den *Kundskab*, hun skyldte netop ham. Jeg kan altsaa ikke skjønne andet end at en *Fortælling* om et *Møde* med *Odin* her kommer ubeføiet og forstyrrende.

Og hvorfor giver *Odin* *Volven* rige *Gaver*? som *Len*, heder det, fordi hun kunde sige, hvor hans *Øie* var skjult. Jeg tror ikke, at *Odin* vilde lade sig nøie med

*) Saaledes f. Eks. *Bergmann* (*Poèmes Islandais*, S. 168): „Vala parle ensuite de son entrevue avec Odin; elle dit, que ce dieu, charmé de la science dont elle a fait preuve, lui a communiqué le don de la vision et de la prophétie. Le récit de

cette entrevue forme la transition à la seconde partie, parce que le présent qu'Odin fait à la prophétesse explique comment elle a pu voir dans les neuf mondes ce qu'elle raconte dans la seconde partie.“

saa lidet; det ligner ham ikke. Allerede Petersen (i *Ann. f. nord. Oldk.* 1840—41, S. 81) har ytret, at de her omhandlede Vers tyde paa en længere Samtale mellem Odin og Volven. Ved Ordene hringa ok men*) maa vistnok menes Gaver, som Odin gav hende for at faa hende til at meddele Visdom (saa og F. Magnusen i *Den ældre Edda*, overs. I., S. 62). Og hun vægrede sig ikke heller, men „hun saa vidt, vidt over hver Verden“ og — kvad. Og det, som hun forkyndte, er ikke blot, hvad i R og Udgaver følger, fra I, 30 til Enden, ti dette maa aabenbart tænkes kvædet paa samme Tid og for samme Tilhørere, som det foregaaende, men det er — hele vor Völuspá.

Jeg tror da, at de fire første Linjer af I, 28 og hele I, 29 ere episke Vers, som ikke ere lagte i Volvens Mund og som da ikke kunne høre hjemme paa den Plads, de have i R, men som maa tilhøre Digtets Indledning. — I, 28 slutter med „Vituð er enn eða hvat?“ Disse Ord, som her møde os anden Gang i Digtet og siden komme

igjen syv Gange som etslags Omkvæd, forklarer man almindelig: „Forstaa I det nu, eller hvad?“ „Vide I nu, hvad det betyder?“; jeg tror, at de snarere bør forstaaes: „Vide I endnu, eller hvad?“ „Gaar eders Viden endnu længer?“; men de passe ialfald neppe i Digtets Indledning. Dette synes at tale imod den Formodning, som jeg ovenfor har fremsat, men jeg bortfjerner denne Vanskelighed paa følgende Maade. Naar vi se, at R her har et Vers paa 14 Linjer, og naar vi holde fast ved, at Ordene „Vituð er enn eða hvat?“ ikke passe i Digtets Indledning og altsaa heller ikke kunne høre til samme Vers som de fire første Linjer Ein sat hon úti o. s. v. indtil í augu leit, der, efter hvad jeg har udviklet, maa tilhøre Indledningen, saa ligger det meget nær at formode, at dette 14 linjede Vers er en Sammenblanding af to: nemlig et regelmæssigt 8linjet Vers, som tilhører Digtets Indledning: Ein sat hon úti indtil hvar þú auga falt, og et Vers, som hører hjemme langt inde i Digtet ligeefter I, 19. 20, hvor Yggdrasil,

*) Man har ingen Ret til at lægge en saa omfattende Betydning i det vanskelige Ord spáganda, at man deraf slutter, at Volven fik al sin Spaadomssevne af Odin; spáganda maa vel være Gjenstande (som det synes: Trolddyr), der kunne være til Brug ved Trolddom og Spaadom. Ettmüller og Pfeiffer ændre féspjöll for Stavrimets Skyld til fékk spjöll. Ogsaa jeg nærer Tvil om Ordet er rigtigt. Dog kan i sammensatte Ord den sidste Del af Sammensættningen undertiden have Rim-

vægten, f. Eks. Sig. II, 4: Ofrgjöld fa | gymna synir; Fáf. 38: einvaldi vera, og saaledes oftere ved de Ord, som ere sammensatte med ó eller ú. Hvis féspjöll er rigtig Læsemaade, saa maa Ordets Betydning vistnok forklares efter *Engl. Cap. 7*: Óðinn vissi of allt jarðfé, hvar fólgit var, ok hann kunni þau ljóð, er upplaukst fyrir hánum jörðin ok björg ok steinar ok haugarnir, ok batt hann með orðum einum þá er fyrir bjuggu ok gékk inn ok tók þar slíkt er hann vildi.

Urdebrønden og Nornerne omtales. De to første Linjer af dette andet Vers ere bortfaldne, men Sammenhængen viser tydelig, hvilken Mening de maa have indeholdt, og i Lighed med I, 27:

Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgit
undir heiðvönnum
helgum baðmi

tør vi med Tryghed bestemme deres Form, saa at vi udfyldte det manglende paa følgende Maade:

Veit hon [eller: ek] Óðins
auga fólgit
í enum mæra etc.
af veði Valföðrs.
Vituð er enn eða hva?

Og nu skjønne vi, at netop Ligheden mellem de to første Linjer her og de to sidste i det tidligere Vers:

alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt

gav Anledning til Sammenblandingen af disse to Vers). Da Snorra Edda har Ordene fra Alt veit ek indtil Vituð er enn eða hva inclusive som ét Vers og den paapegede Sammenblanding saaledes ogsaa, ialfald tildels, foreligger i dette Skrift, saa er den efter al Rimelighed foregaaet allerede i Folkemunde.*

Da saaledes de 8 første Linjer af I, 28 havde forvildet sig langt ind i Digtet, saa kunde heller ikke I, 29, der nødvendig slut-

tede sig til hine Verslinjer, blive staaende i Indledningen, og nu stillede man dette Vers, der slutter:

sá hon vilt ok um vilt
of veröld hverja
rimelig paa Grund af Ordlig-
heden umiddelbart foran:

Sá hon valkyrjur
vilt um komnar etc.

Da Volven i sin Tiltale til Odin i I, 29 bruger Flertallet: „Hvorom fritte I mig, hvorfor friste I mig?“, saa kan heller ikke Flertallet i den ofte gjentagne Verslinje: „Vide I endnu eller hvad?“ paa nogen Maade tale imod min Mening, at Volven efter Opfordring fra Odin kvæder Völuspá. Og ligesaa lidet vil man kunne anfere imod mig de heitidelige Ord, hvormed Volven begynder sit Kvad: „Om Lyd beder jeg alle hellige Ætter, større og mindre Heimdalls Sønner“: alle disse Væsener byder Volven med Andagt at lytte til hendes Kvad, i Bevidstheden om, at hendes Ord har Betydning for den hele Verden. Ordene i I, 14: Mál er dverga — ljóna kindum — telja „det er Tid at opregne Dverge for Menneskene“ kunne da heller ikke vække Betænkelse, og vi behøve ikke engang at fremhæve, at det Afsnit, hvori disse Ord forekomme, efter al Rimelighed ikke har hørt til Völuspá i dets ældste Skikkelse.

*) Codex reg. af Sn.E. har Ór þeim enum mæra Mímis brunni drekr mjöð Mímir morgun hverjan af veði Valföðrs

som én Sætning; men dette giver et stygt tautologisk Udtryk.

Kanske have vi endnu et Vers, som har tilhørt Digtets Indledning eller episke Ramme, forstukket paa et galt Sted, jeg mener I, 22. Jeg kan ikke undertrykke Formodningen om, at dette Vers skulde staa som det allerførste, umiddelbart foran I, 28 (Ein sat hon úti — auga falt); dette vil jeg dog kun fremsætte som en Formodning, der ingen Indflydelse skal have paa Bedømmelsen af det, som jeg i det foregaaende har udviklet. Jeg skal imidlertid anføre noget, som hos mig vækker Betænkelse ved den almindelige Ordning og Tydning.

I I, 21 fortælles, at Gullveig blev gjennemboret med Spyd og brændt i Odins Hall, altsaa i Valhall. I, 23 og 24 maa give Oplysning om, hvem der øvede denne Daad. I det første af disse Vers heder det: Alle Magter gik til sine Raadstole og de høihellige Guder raadsloge, om Æserne skulde lide Tab eller om alle Guderne skulde have Bod. regin öll og ginnheilug goð synes her at maatte forstaaes paa samme Maade som i I, 6 og I, 9, altsaa om Æserne alene, ikke om Æser og Vaner; først i næste Vers nævnes den Krig mellem Æser og Vaner, der giver Anledning til, at nogle

af Vanerne: Njord, Frøy og Frøyja optages i Æsernes Kred. — Udtrykket afráð gjalda betyder ellers overalt (se Har. s. Harðr. C. 96; Fms. X, 324; Nj. C. 100. 129. 147): at lide Tab, lide Skade ved Drab af Mennesker, lide Nederlag); og vi have da ingen Ret til at oversætte det anderledes i Völuspá; men det eneste Drab, hvorom her synes at kunne være Tale, er Drabet paa Gullveig. Endelig er gildi d. s. s. gjald. Verset synes altsaa at maatte forstaaes saaledes: De høihellige Guder (Æserne) raadsloge, om Æserne skulde lide Tab, d. e. om de skulde lide det Tab, som var dem forvoldt ved Gullveigs Drab, uden at faa Bod eller Hævn, eller om alle Guderne skulde have Erstatning. Sammenhængen synes her at fordre, at ogsaa goðin öll maa være de samme som æsir, hvilket jo allerede synes rimeligt, naar det er godtgjort, at regin öll og ginnheilug goð i samme Vers kun kan være Æserne. — I, 24 nævner dem, hos hvem Æserne søge Bod eller Hævn; her heder det, at Odin slynger sit Spyd ind i Krigerflokken, hvorpaa Kampen begynder: Æsernes Borggjærde brydes (nemlig af Vanerne), og Vanerne fare hen over Fien-*

*) Da der i Fms. VI, 420 er skrevet afroð for afráð, saa tror jeg, at ogsaa afroð gjalda i Grett. C. 24 betyder det samme og at Ordene: sögðu, at þeir myndi mikit afroð gjalda ikke med Thordarson s'al oversættes: „de forestillede ham, at disse Mænd vilde tilføie

ham et stort Tab af Menneskeliv, før end han kunde faa Bugt med dem“, men: de sagde, at de (Jarlen og hans Mænd) vilde lide stort Tab af Menneskeliv, før end de andre (Gretter og de som forsvarede ham) kunde blive dræbte.

dernes (*Æsernes*) Land. Det maa vel altsaa være Vanerne, som har brændt Gullveig i Odins Hall, og det er for at faa Bod eller Hævn derfor, at *Æserne* begynde Kampen med Vanerne. Gullveig synes altsaa at have været en Aasynje eller dog at have staaet i nærmeste Forbindelse med *Æserne*. Men er dette saa, da synes hun neppe at kunne være den samme som Volven Heid, der farer med Trolddyr, over Seid og er onde Kvinders Lyst. Ti i denne Troldkvinde synes vi at have for os en almindelig jotunbaaren Volve; Odin og Fröyja drive vel Seid, men de stilles dog aldrig, uden gennem Spotteren Lokes Mund, i dette Lys.

Ialfald tror jeg, at I, 22 ikke vil savnes mellem I, 21 og 23. 24, og bortset fra Haandskrifternes Ordning øiner jeg intet, som taler imod min Formodning, at Heid netop er den Volve, som kvæder *Völuspá*, og derimod aldeles forskjellig fra Gullveig*).

I Navnet Heiðr har man rigtignok villet finde et Udtryk for Volvens Identitet med Gullveig, men Heiðr er et almindeligt Navn for Volver og Troldkvinde; saa kaldes ogsaa en Jotunkvinde i *Hyndluljóð* V. 23.

Naar endelig nogen vilde indvende, at vore Forfædre ikke kunde have tænkt sig, at et Digt,

der forkyndte Sandheder, saa dybe, som de kunde skues af en hedensk Aand, et Haab, saa livsaligt, som det kunde oprinde i en hedensk Sjæl, — at *Völuspá* blev kvædet af en Troldkvinde, „der altid var onde Kvinders Lyst“, saa vilde denne Indvending sikkerlig være ugrundet. Jeg behøver igjen blot at minde om *Vegtamskviða* og *Hyndluljóð*. Desuden er den Volve, som kvæder *Völuspá*, paa andre Steder i Digtet ligefrem betegnet som en Jotunkvinde og Troldkvinde: saaledes i V. 2:

Ek man jötna
ár um borna
þá er forðum
mik fœdda höfðu,

hvor dog fœdda snarere betyder „opfostret“ end „født“; ligesaa ved Ordene: Nú man hon sökkvask i V. 66, hvormed man sammenligne *Helr. Brynh. 14*: „seycstv, gygiarkyn!“ og sökkva trölli hos *Eg. lex. poet.***))

Men hverken I, 28: Ein sat hon úti o. s. v., eller V. 22: Heiði hana hétu o. s. v. kan oprindelig have været Digtets første Vers, ligesaa lidt som *Fjölsvinnsmál* fra først af kan have begyndt med:

Után garða
hann sá upp um koma;

hon, hana synes at maatte vise tilbage til et foregaaende Vers, hvor Volven har været nævnt. Men dette er uerstattelig tabt.

*) Grimm, Weinhold og Müllenhoff mene, at Heid er den Volve, som kvæder *Völuspá*, men ansé hende alligevel for den samme som Gullveig.

**) Ordene Ein sat hon úti behøve derimod ikke at betegne hende som Jotunkvinde eller Troldkvinde; jvfr. *Sig. III, V. 6*.

Efter I, 19. 20 bør, som jeg ovenfor har sagt at vise, følge det Vers, hvis største Del er bevaret i de 6 sidste Linjer af I, 28. Med Hensyn til I, 27 har allerede Petersen (i *Ann. f. nord. Oldk. 1840—41, S. 80*) gjort opmærksom paa, at det ikke med rette er stillet foran I, 28: „Odin maa først have skjult sit Øie, førend dette kunde omtales som et Pant“. Jeg tør ikke afgjøre, hvor dette Vers bør have sin Plads: det kunde kanske blive staaende umiddelbart efter I, 26, hvor R og H har det; men jeg er dog mest tilbøielig til at lade det følge efter Versene om Yggdrasil, Normerne og Odins Øie i *Mimers Brønd*, da det ligesom disse dvæler ved Verdenstræet og Odins Pant, og da Verset om Odins Øie i *Mimers Brønd* (Veit hon Óðins auga fólgit í inum mœra o. s. v.) efter min Restitution er bygget fuldkommen symmetrisk dermed.

Efter I, 27 faa vi da I, 21. 23. 24. Til I, 24 slutter sig, som Lünning bemærker, ganske naturlig I, 25. 26, naar man antager, at noget er bortfaldet foran I, 25: Da Gjærdet om Æsernes Borg og vel ogsaa deres Borg selv er brudt i Kri-gen med Vanerne, have Æserne efter Lokes Raad afsluttet en Kontrakt med en Jotun, at han skal bygge dem en ny Borg.

Da jeg nu har indsat I, 27. 28. 29 paa andre Steder, saa komme vi efter I, 26 til I, 30, og imod denne Indordning af I, 30 er der, saavidt jeg sér, intet at indvende: Godþjóð maa efter min Mening her, som paa alle andre Steder, hvor det forekommer, forklares af Gotar, Gotnar; Volven kvæder da i dette Vers om Valkyrjernes Komme til Menneskeverdenen; men til Menneskene kunne Valkyrjerne ikke komme før efter den første Kamp mellem Æser og Vaner. Finn Magnusen (*Ældre Edda, overs. I, S. 62*) og Etm. have opfattet I, 30 paa en anden Maade, hvorefter det nødvendig maatte staa umiddelbart foran I, 31; de mene nemlig, at Balders Død her forkyndes ved Valkyrjernes Ridt til Guderne (godþjóðar). Dog er denne Opfatning neppe rigtig; ti Valkyrjernes Ærinde er at „kaare Val“, at kalde de faldne Kjemper til Valhall; men paa den Tue, hvor Balder segner, er ingen Val for Odins Meer at kaare: ham skal Hel eie.*)

Hvad jeg ovenfor har udviklet, har ingen Indflydelse paa Ordningen af den øvrige Del af *Völuspá*.

Jeg skal endnu kun tilføie et Par Ord om den sidste Linje i Digtet: Nú man hon sökkvask. P. A. Munch har udtalt den

*) Naar det i *Sn.E. (I, 176. 238)* fortælles at Odin og med ham Frigg, Valkyrjerne og hans Rævne, at Fröy, Heimdall, Fröyja og mange Rintursar

og Bergriser søgte til Balders Baalfærd, saa kan dette naturligvis ikke støtte F. Magnusens Forklaring.

Formodning for mig, at denne Linje ikke skulde regnes med til Volvens Tale, hvorved altsaa Digtet vilde faa en episk Slutning, ligesom det efter min Mening har en episk Begyndelse. Men mod denne Formodning synes Verbet man at stride; ogsaa vilde det være en usædvanlig Anordning af Verset, at dets 7 første Linjer vare lagte i Volvens Mund, medens den sidste var fortællende. Jeg tror, at Volven her, ligesom i mange andre Vers, betegner sig selv ved hon istedenfor ved ek.

Den omhandlede Del af Völuspá tænker jeg mig altsaa ordnet paa følgende Maade:

* * *

1. Heiði hana hétu,
hvars til húsa kom,
völu velspá,
vitti hon ganda,
seið hon hvars hon kunni,
seið hon hugleikin,
æ var hon angan
illrar brúðar.

2. Ein sat hon úti,
þá er inn aldni kom
yggjungur ása
ok í augu leit.
„Hvers fregnið mik?
Hví freistið mín?
alt veit ek, Óðinn!
hvar þú auga falt.“

3. Valði henni Herföðr
hringa ok men,
féspjöll spaklig
ok spáganda;
sá hon vítt ok um vítt
of veröld hverja.

4. „Hljóðs bið ek allar
helgar kindir,

meiri ok minni
mögu Heimdallar;
villtu, at ek, Valföðr!
vel framtelja
forn spjöll fíra,
þau er fremst um man.

* * *

22. Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasill
hár baðmr, ausinn
hvíta auri;
þaðan koma döggar
þærs í dala falla;
stendr æ yfir grønn
Urðar brunni.

23. Þaðan koma meyjar
margs vitandi
þrjár, ór þeim sal
er und þolli stendr;
Urð hétu eina,
aðra Verðandi,
skáru á skiði,
Skuld ina þriðju;
þær lög lögðu,
þær líf kuru
alda börnum,
örlög seggja.

24. Veit hon Óðins
anga fólgt
í inum mæra
Mímis brunni;
drekkr mjöð Mímir
morgin hverjan
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

25. Veit hon Heimdallar
hljóð um fólgt
undir heiðvönnum
helgum baðmi;
á sér hon ausask
aurgum forsi
af veði Valföðrs.
Vituð ér enn eða hvat?

26. Þat man hon fólkvíg
 fyrst í heimi,
 er Gullveig
 geirum studdu
 ok í höll Hárs
 hana brendu;
 þrýsvar brendu
 þrýsvar borna,
 opt, ósjaldan,
 þó hon enn lifir.

27. Þá gengu regin öll
 á rökstóla,
 ginnheilug goð,
 ok um þat gættusk:
 hvárt skyldu æsir
 afráð gjalda,
 eða skyldu goðin öll
 gildi eiga.

28. Fleygði Óðinn
 ok í fólk um skaut,
 þat var enn fólkvíg
 fyrst í heimi;
 brotinn var borðveggr
 borgar ása,
 knáttu vanir vígská
 völlu sporna.

29. Þá gengu regin öll

á rökstóla,
 ginnheilug goð,
 ok um þat gættusk:
 hvern hefði lopt allt
 lævi blandit
 eða ætt jötuns
 Óðs mey gefna.

30. Þórr einn þar vá
 þrunginn móði,
 hann sjaldan sitr
 er hann slíkt um fregn;
 á gengusk eiðar,
 orð ok særi,
 mál öll meginlig
 er á meðal fóru.

31. Sá hon valkyrjur
 vítt um komnar
 görvar at riða
 til Goðþjóðar:
 Skuld hélt skildi,
 en Skögul önnur,
 Gunnr, Hildir, Göndul
 ok Geirskögul;
 nú eru talðar
 nökkur Herjans,
 görvar at riða
 grund valkyrjur.

H Á V A M Á L.

1. Gattir allar,
 aþr gangi fram,
 vm scoðaz scyli,
 vm scygnaz scyli;
 þviat ouist er at vita,
 hvar ovinir sitia
 a fleti fyr.

2. Gefendr heilir!
 gestr er inn kominn,
 hvar scal sitia sia?
 miok er braðr
 sa er a bráðdom scal
 sins vm freista frama.

3. Eldz er þærfr

þeims inn er kominn
 oc a kne kalinn;
 matar oc vaða
 er manne þærfr
 þeim er hefir vm fiall fariþ.

4. Vatz er þærfr
 þeim er til verþar komr,
 þerro oc þioðlaþar,
 goþs vm oþis,
 ef ser geta mætti,
 orþz oc endrþægo.

5. Vitz er þærfr
 þeim er viþa ratar,
 dølt er heima hvat;

Dette Digt er kun bevaret i R. V. 1 anføres ogsaa i Sn.E. og V. 84 L. 4—6 i Fóstbr. s. — Overskrift hava mal i R med rødt Blæk. — V. 164 hjemler Navnet Hávamál for Afsnittet fra V. 111 til Enden.

1. Anføres ogsaa i Sn.E. (I, 36); det kvædes der af Gylfi, da han under Navnet Gangleri træder ind i Valhall, hvor han finder tre Høvdinger, Hár, Jafnhár og Þriði. Den, der har forenet de Vers, hvoraf Hávamál bestaar, til ét Digt, maa vel have tænkt sig, at V. 1, ligesom de følgende, kvædes af Odin, der tydelig viser sig som den talende allerede i V. 13. 14. — 1. Gattir allar RrW; Skatnar allir U urigtig. — 2. aþr gangi fram RrW; aþr ne gangim framm U. — 3. kun i R; udelades af rWU. — 4. Denne Linje udskydes med urette af Rask og M. Den her forekommende metriske Eiendommelighed er i forskjellige Afendringer ganske almindelig i Digte, som ere forfattede i ljóðahátttr, findes saaledes meget ofte i Háv., ogsaa i Grimm., Harbarðalj., Lokas., Alvtssm., Skírn., Helg. Hjörv.,

Fáfn., Sigrdrífum., Gróg. Det er ligeledes et af de karakteristiske Mærker ved en af Snorre i hans Háttatal (Sn.E. I, 714 f.) anvendt særegen Art af ljóðahátttr, der i en yngre Afskrift af Sn.E. kaldes galdralag, at der efter den 6te Linje i Verset følger en 7de, som er metrisk fuldkommen ligearartet med den 6te og kun ubetydelig afændret i Ordene. — 4. scyli RrW; skoli U. — 5. at vita mangler i W; at mangler i U. — 7. fleti RrW; fletivm U. — fyr R; fyrir rWU.

2, 2. komi R. — 4. miok, saa R, skjönt den sidste Bogstav er noget kludret. — 5. a bráðdom R, hvilket Eg. oversætter „apud postes“; K. M. ændre efter Papirafskrr. a bratom; jvfr. Ordsproget bráð eru brautingja erendi.

3, 2. komi R.

4, 5. Rask, K. og M. sætte ikke Komma efter mætti.

5, 2. ratar. Dette Verbum synes her, V. 18 og Alv. V. 6 at maatte udtales med r i Fremlyden og ikke med vr, som man efter got. vratōn kunde vente.

at ægabragði verþr
sa er ecci kann
oc meþ snotrom sitr.

6. At hyggiandi sinni
scylit maþr hrøsinn vera,
heldr getinn at geði.
Þa er horscr oc þægull
kømr heimisgarda til,
sialdan verþr víti vorom;
þviat obrigdra vin
fö maþr aldregi,
enn manvit micit.

7. Enn vari gestr,
er til verþar kømr,
þvnnu hliopi þegir,
eyrom hlydir,
enn ægom scodar;
sua nysiz froþra hverr fyr.

8. Hinn er sell,
er sér um getr
lof oc lincstafi;
odölla er við þat,
er maþr eiga scal
annars briostvm i.

9. Sa er sell,
er sialfr vm a
lof oc uit, meþan lifir;

þviat ill rað
hefir maþr opt þegit
annars briostom or.

10. Byrþi betri
berrat maþr bræto at,
enn se manuit micit;
æði betra
þiccir þat i okvnnom stað,
slict er valaþs vera.

11. Byrði betri
berrat maþr bræto at,
enn se manuit micit;
vegnest verra
veggra hann velli at,
enn se ofdryccia æls.

12. Era sva gott,
sem gott quæpa,
ævl alda sona;
þviat fora veit,
er fleira dreccr,
sins til geds gvmi.

13. Ominnis hegri heitir
sa er yfir ælþrom þrvmir,
hann stelr geði gvma;
þess fvgls fiæðrom
ec fiotraþr varc
i garði Gvnnlaþar.

6. Skulde de tre sidste Linjer, som og Dietrich formoder, være senere tilføiede her? de seks første Linjer prise jo ikke, som V. 10, god Forstands Værd, men minder den forstandige om at være forsigtig.

7, 6. nysiz R; hnyðsisk Gisl. Vistnok forekommer Ordet oftere i denne Form, og i Sonartorr. 13: hnyðsumk hins | ok hygg at þvi fordrer Stævrimet i Fremlyden hn. Men at nýsa er den rette Form i Hávam. viser V. 139: nysta ec niþr, | nam ec vp rúnar, og V. 112: nótt þv risat, | nema á niðsn ser, og at n i Fremlyden i dette Ord er urgermanisk, godt-gjæres ved got. bi-niuhajan, oldeng. nebsjan og tilsvarende Former i andre germaniske Sprog.

9, 4, 5. M. deler þviat ill rað hefir | maþr opt þegit.

10, 3. man uit R. — 4. 5. æði betra þiccir þat | i okvnnom stað Gisl.; av. b. þiccir | þat i o. st. Rask K. M.

11, 1. 2. 3. skrevne Byrði b. b. i R. Disse Linjer meddeles ligesom her af Rask. De udelades af M., der gjør V. 11 og 12 til ét Vers, og i K., der regner V. 11 fra Vegnest til ævl alda sonom incl. og begynder V. 12 med følgende Linjer: Vegnest verra | berap maþr borþi fra, | enn se ofdryccia avls, der ere optagne efter Papirafskrr. — 4. verra skrevet vera i R.

12, 1. era med liden e og derforan Punktum i R. — 2. gott R; Rask ændrede gumnar. — 3. sona R og M.; sonom Rask K. — 4. fora R, d. e. fōra, fœra.

14. Avlr ec varð,
varþ ofrolvi
at ins froða Fialars;
þvi er ælðr baztr,
at aprtr vf heimtir
hverr sitt geð gvmi.

15. Þagalt oc hvgalt
scyli þioðans barn
oc vigdiarft vera;
glapr oc reifr
scyli gvmna hverr,
vnnz sinn biþr bana.

16. Ósniallr maþr
hyggz mvno ey lifa,
ef hann viþ uig varaz;
enn elli gefr
hanom engi friþ,
þott hanom geirar gefi.

17. Kópir afglapi,
er til kynmiss kqmr,
þylsc hann vm eþa þrvmir;
alt er senn,
ef hann sylg um getr,
vppi er þa gefþ gvma.

18. Sa einn veit,
er viða ratar

oc hefir floþ vm fariþ,
hverio geði styrir
gvmna hverr,
sa er vitandi er vitz.

19. Haldit maþr a keru,
drecki þo at hófi miæð,
meþi þarft eþa þegi;
okynniss þess
vár þic engi maþr,
at þv gangir snemma at sofa.

20. Graþvgr halr,
nema geðs viti,
etr ser aldrtega;
opt fer hlegis,
er meþ horscom kqmr,
manni heimscom magi.

21. Hiarðir þat vito,
neþ þér heim scolo,
oc ganga þa af grasi;
enn osviþr maþr
kann eþagi
sins vm mals maga.

22. Vēsall maþr
oc illa scapi
hlęr at hvivetna;
hitki hann veit,

14, 2. ofr olvi i to Ord R. — 4. 1 i ælðr er skrevet til over Linjen i R, og Hage sat mellem æ og ð, hvor det skal indføies.

15, 6. bána R.

16, 1. Ósnfallr R. — 4. 5. enn elli gefr hanom | engi friþ Rask.

17, 1. Kópir har lang Vokal i første Stavelse, hvilket vi lære af norske og svenske Bygdemaal, hvori Ordet endnu bruges.

18, 3. floþ R. — 4. 5. hverio geði | styrir g. h. Rask K. — 5. hverr R.

19, 1. Haldit, saa R, ikke Haldi; saa og M. „Man skal ikke holde paa Bægeret“, d. e. man skal ikke holde Bægeret tilbage, man skal tage imod og drikke af det Bæger, som rækkes En? haldi Rask K. Möb. — 1. kéri R. — 2. miæð R. — 5. vár R, = várir af et forældet Vb. vá, dadle, af vá, f., res insolita, som firna af firm (Eg.). Eller jfr. got. un-vahs ἀμεμπτος?

20, 2. geðs R.

21, 6. mals, saa R og M. Jeg har ikke ovvet at ændre dette, da ogsaa i Oldengelsk cunnan undertiden forbindes med Gen.: ic gen ne conn þurh gemæscipe monnes ðwer ænges on eorðan Crist V. 198 (Greins Glossar). Dog er mals snarere blot en ved det forangaaende sins foranlediget Skrivfeil og med Rask K. Gisl. at ændre til mal. Det er saameget besynderligere, at det af kann styrede Ord her mod Sædvane er sat i Gen., da dette Ord igjen styrer et andet Subst. i Gen.

22, 1. V i Vēsall maa udtales som Vokal, da Ordet danmer Stavrim med illa (Adv., ikke Adj., sml. illa skapi farinn Isl. ss. II, 73, og Vatnæd. s. Vigf. Udg. S. 46: hann var fjölkunnigr mjök ok þó at öðru illa), jvfr. Olavsen Nord. gl. Digtek. S. 30, Eg. læ. poet.

er hann vita þyrpti,
at hann era vamma vanr.

23. Osviþr maþr
vakir vm allar neþr,
oc hyggr at hvivet þa;
þa er móþr
er at morni kōmr,
alt er vil sem var.

24. Osnotr maþr
hyggr ser alla vera
viðhlōiendr vini;
hitki hann fiþr,
þot þeir vm hann fār lesi,
ef hann meþ snotrom sitr.

25. Osnotr maþr
hyggr ser alla vera
viðhlōiendr vini;
þa þat finnr,
er at þingi kōmr,
at hann a formēlendr fá.

26. Osnotr maþr
þicciz alt vita,
ef hann a ser i va vero;
hitki hann veit,
hvat hann scal við queþa,
ef hans freista firar.

27. Osnotr maþr
er meþ aldir kōmr,

þat er bazt at hann þegi;
engi þat veit,
at hann ecci kann,
nema hann mēli til mart;
ueita maþr
hinn er vetki ueit,
þott hann mēli til mart.

28. Froðr sa þycciz
er fregna kann
oc segia it sama;
eyvito leynd
mego yta seynir
þvi er gengr vm gvma.

29. Qrna mēlir
sa er ęva þegir
stadlarso stafi;
hraðmēlt tvnga,
nema haldendr eigi,
opt ser ogott vm gelr.

30. At vgabragði
scala maþr annan hafa,
þott til kynnis komi;
margr þa froþr þicciz,
ef hann freginn erat
oc nai hann þvrrfiallr þrvma.

31. Fróðr þicciz
sa er flotta tecr
gestr at gest heðinn;

839 b; hvis der ikke skal ændres Úsæll.
— 6. era, saa ændret med Rask Dietrich
Lün. Pfeiffer; er R og K. M.

23, 1. 2. Osviþr maþr vakir | vm a.
n. M. Gisl.

25, 1. 2. 3. O snotr Ψ . h. s. a. v. v.
vini R. K. M. ændre i L. 3 viðhlōiendr
uden Grund til vilmælendr.

27, 1. maþr tilfæiet med Udgg.; mang-
ler i R. — 7. 8. ueita maþr hinn | er
vetki ueit K. M. — 7. 8. 9. udelades af
Rask og Pfeiffer; ogsaa jeg tror med
Lünning, at disse Linjer her ere senere
tilfæiede.

28, 1. I R er skrevet þycciz, men over
i er et Forkortningstegn, som betegner
ir eller er; Skriveren synes først at have

skrevet þyccir, men derpaa at have villet
ændre dette til þycciz. Jfr. 30, 4. 31, 1.
— 4. eyvito i ét Ord R. Jfr. eyvitar,
eyvit, eyvið. — 5. seynir R, d. e. synir.
Jfr. Gisl. Um frump. isl. t. S. 131 f.
— 6. gengr, saa R, ikke gengz.

29, 1. Over Q i Qrna staar Accent i
R. — 3. stadlarso R og Udgg., Gen. eg.
af stadlarsa, f.; jvfr. loklausa = lokleysa,
Fms. VIII, 102; Barl. S. 63 Var., S. 170
Var., vitlausa = vitleysi, Merl. II, 97,
og Vatnlausa = Vatnleysa, Ísl. ss. I, 46. 61.
— Rask formoder stadlarsa.

30, 5. er at i to Ord R. — 6. þrvma R.
31, 1. 2. Fróðr þicciz sa | er flotta
tecr Udgg.

veita gorla
sa er *vm* verði glissir,
þott hann með grámmom glami.

32. Gvmmnar margir
erosc gagnhollir,
enn at virþi recaz;
aldar róg
þat m^{vn} e vera,
orir gestr víþ gest.

33. Arliga verþar
scyli maþr opt fá,
nema til kynnis komi;
sitr oc snópir,
lętr sem solginn se
oc kann fregna at fa.

34. Afhvarf micit
er til illz vinar,
þott a bræto bvi;
enn til goðs vinar
liggia gagnvegir,
þot hann se firr farinn.

35. Ganga scal,
scala gestr vera
ey í einom stað;
livir verþr leiþr,
ef lengi sitr
annars fletiom á.

36. Bv er þetra,
þott litit se,

halr er heima hverr;
þott tver geitr eigi
oc tagreptan sal,
þat er þo betra en þon.

37. Bv er betra,
þott litit se,
halr er heima hverr;
bloðvgt er hiarta
þeim er biðia scal
ser i mál hvert matar.

38. Vapnom sinom
scala maþr velli á
feti ganga framarr;
þviat ovist er at vita,
nętr verþr a vegom víti
geirs *vm* þarv gvma.

39. Fanca ec mildan mann
eþa *sva* matar goðan,
at ei veri þiggia þegit,
eþa sins fiar
svagi [giöflan],
at leiþ se lán, ef þegi.

40. Fiár sins,
er fengit hefr,
scylit maþr þarv þola;
opt sparir leidom
þaz hefir lívfom hv gat,
mart gengr verr enn varir.

41. Vapnom oc váðom

31, 4. 5. veita gorla sa | er *vm* v. g. Rask.

32, 3. virþi, saa ændret med *K.*; víþi *R.*, der kan oplæses viripi eller víþipi; Skriveren har rimelig glemt at underprykke i foran þ. virþi d. s. s. verði, som i Háv. 118 og Grænl. hist. Mind. I, 698 Var. 3 (Nomin. virðr, m., eller virði, n.?). víþi Rask; viði *M.* — 3. recaz *mæ* udtales som vrecaz. — 4. 5. aldar róg þat | m^{vn} e vera *K. M.* — 6. orir *R.* þar vel forstaas som ærir med Rask; jvfr. norsk *æra* hos I. Aasen.

33, 3. nēa *R.*, d. e. nema, og saa Udgg. Skrivfeil for ne ā, d. e. né ān (nemlig verð)??

34, 1. micit *R.*

35, 1. scal tilføjet med *K. M.*; mangler i *R.*

36, 2 og 37, 2. litit *maa* vel være forvansket, ti Stavrim mangler.

36, 5. tagreptan vistnok af taug f., og ikke af tag. — 6. þon *R.*

37, 1. 2. 3. skrevne: Bv er b. þ. l. s. h. h. hver. i *R.* — 4. hiarta *R.*

38, 6. þárf *R.*

39, 1. mildan *R.*, med a og x sammenslyngede. — 5. giöflan, indsæt efter Formodning; mangler i *R.*, uden at dette er antydnet ved noget aabent Rum. svági..... Rask; svagi örvan *K.*; svá gjöflan *M.*

40, 2. hefr; saa *R.* for hefir her, som ofte ellers.

scolo vinir gleðiaz,
þat er a sialfvn synst;
viðrgefendr oc endrgefendr
erosc lengst vinir,
ef þat biþr at verþa vel.

42. Vin sinom
scal maþr vinr vera
oc gialda gíof víþ gíof;
hlátr víþ hlátri
scyli hálþar taca,
en læsung víþ lygi.

43. Vin sinom
scal maþr vinr vera,
þeim oc þess vin;
enn ovinar sins
scyli engi maþr
vinar vinr vera.

44. Veitztv, ef þv vin átt
þann er þv vel trvir,
oc víl þv af hanom gott geta:
geði scaltv við þann blanda
oc gíofom scipta,
fara at finna opt.

45. Ef þv átt annan
þannz þv illa trvir,
vildv af hanom þo gott geta:
fagrt scaltv víþ þann mæla,
en flátt hyggia
oc gialda læsvng víþ lygi.

46. Þat er enn of þann
er þv illa trvir,

oc þer er grvnr at hans gedi:
hlæia scaltv víþ þeim
oc vm hvg mæla,
glic scola gíold gíofom.

47. Vngr var ec forðom,
for ec einn saman,
þa varð ec villr vega;
ædigr þottvmz,
er ec annan fann,
maþr er mannz gaman.

48. Mildir fröcnir
menn bazt lifa,
sialdan sv́t ala;
en osniallr maþr
vggir hotvetna,
sytir e glæyggv víþ gíofom.

49. Vaðir minar
gaf ec velli at
tveim tremonnom;
reccar þat þottvz,
er þeir rift hoðo,
neiss er neyqvídr halr.

50. Hrærnar þáll
sv er stendr þorpi a,
hlyrat henne bærcr ne barr;
sva er maþr
sa er manngi ann,
hvat scal hann lengi lifa?

51. Eldi heitari
brennr með illom vinom
friþr fimn daga;

41, 5. erosc, *saa rettet*; erost **R.** *Skríveren er rimelig kommen til at skrive st for se paa Grund af st i det paafølgende Ord lengst.*

42, 1. 2. og 43, 1. 2. Vin sinom scal | maþr v. v. *K. M. Gisl.*; Vin sinom scal maþr | vinr vera *Rask.*

42, 3. *Viþ gíof R.* — 5. táca **R.** — 6. lygi, *saa R*; *færst var skrevet lys, men dette har Skriveren selv rettet.*

43, 3. vin, *saa rettet*; vis **R.**

44, 1. vin átt *rettet for víxátt i R.* — 3. hanóm **R.**

46, 1. þat skrevet þat **i R.**

47, 6. gaman **R** (a og n sammenslyngede).

48, 2. lifa **R.**

49, 2. gaf ec | ec velli at **R.** — 4. þat, *saa R og Udg.* *Maa forklares collectivt „det Kram“, hvis det ikke er Feil for þeir.* — 5. rift **R.** — 6. *Efter neyqvídr er i R først skrevet Y (d. e. maþr), men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt.*

50, 1. 2. Hr. þáll sv | er st. þ. a *Rask.* — 3. hlyrat, *saa rettet med Udg.*; hlyrar **R.** — 4. 5. sv a er maþr sa | er m. a. *K. M.*

51, 3. fimn skrevet v **i R.**

enn þa slocnar,
er inn setti komr,
oc versnar allr vinscapr.

52. Micit eitt
scala manne gefa,
opt cæpir ser i litlo lof;
meþ halfom hleif
oc meþ hævlo keru
fecc ec mer felaga.

53. Litilla sanda,
litilla seva
litil ero geð gvma;
þv^a allir menn
vrðot iafnspakir,
halb er æld hvar.

54. Mepalsnotr
scyli manna hverr,
eða til snotr se;
þeim er fyrða
fegrst at lifa,
er vel mart vito.

55. Meðalsnotr
scyli manna hverr,
eða til snotr se;
þviat snotrs mannz hiarta
verþr sialdan glatt,
ef sa er alsnotr, er á.

56. Meðalsnotr
scyli manna hverr,
eða til snotr se;

orlæg sín viti
engi maþr fyrir,
þeim er sorgalæsastr sevi.

57. Brandr af brandi brenn,
vnnz brvnninn er,
fvni qveykiz af fvna;
maþr af manni
verþr at mali kvðr,
enn til ðolscr af ðvl.

58. Ar scal risa
sa er annars vill
fe eða fior hafa;
sialdan liggjandi vlf
lær vm getr,
ne sofandi maþr sigr.

59. Ár scal risa
sa er á yrkendr fá
oc ganga sins verca a vit;
mart vm dvelr
þann er vm morgin sefr,
halfr er æðr vnd hvætom.

60. Þvrra sciða
oc þakinna neþra
þess kann maþr miot,
þess viðar,
er vinnaz megi
mal oc missere.

61. Þveginn oc mettr
riði maþr þingi at,
þot hann seð veðdr til vel;

51, 5. setti skrevet vi i R.

53, 2. seva Gen. pl. af sær.

54, 1. 2. Mepalsnotr scyli | manna hverr
K. M.; saa og i 55. 56. — 2. hverr
skrevet hver i R.

55, 2. Skrevet s. m. h. i R. — 3. Denne
Linje mangler i R.

56, 2. Skrevet s. m. h. i R. — 3. Denne
Linje mangler i R, hvor dog en Hage
antyder, at den skal tilføies i Lighed
med 54, 3. — 5. Skriveren har i R
skrevet f i fyrir lige indpaa den bagerste
Stav af Y (d. e. maþr) og derved maaske
villet betegne, at Y skal udgaa. Kanske

burde man derfor læse orlæg sin | viti
engi fyrir með Rask K.

57, 3. fvni R.

58, 1. 2. risa sa, saa rettet efter 59,
1. 2; rijsa R.

59, 4. 5. mart vm dvelr þann | er vm
m. s. Rask K. M.

60, 3. miot, saa skrevet med M. efter
Jónsson; jvfr. Höfuðlausn V. 20: kann
ek mála mjöt. miotyðe R; Prikken under
v skal rimelig betegne, at ikke blot v,
men ogsaa de to følgende Bogstaver ðc skal
udgaa. mjötuds Eg. Möb. — 6. miSSere R.

61, 3. veðdr skrevet veðr i R. —

seva oc bróca
scammiz engi maþr,
ne hestz in heldr,
þot hann hafid góðan.

62. Snapir oc gnapir,
er til sevar komr,
orn a aldinn mar;
sua er maþr,
er meþ morgom komr
oc a formelendr fá.

63. Fregna oc segia
scal froðra hverr,
sa er vill heitinn horscr;
einn vita,
ne annarr scal,
þioþ veit, ef þriro.

64. Ríki sit
scyli radsnotra hverr
i hófi hafa;
þa hann þat finnr,
er meþ frønom komr,
at engi er einna hvatastr.

65.

6. 7. *Rask og Pfeiffer skrive i én Linje: nè hestz þótt hafit góþan. Men neppe nødvendigt, jvfr. f. Eks. V. 131. 141. 146. — 7. hafid góðan skrevet haf góðan (a og n sammenslyngede) i R.*

62. Dette Vers er i R skrevet efter V. 63, og saaledes i alle Udgg.; men baade over Snapir og over Fregna er i R sat Mærket /: , som betegner, at de to Vers skulle bytte Plads. — 3. orn med Accent over o i R. — 5. komr, d. e. komr, kemr.

63, 2. hverr skrevet hver i R. — 5. ne tager jeg her som né = got. nih, og ikke = got. ni. — 6. þriro, saa R, d. e. þrir 'ro. Jfr. Helg. Hund. I, 52: þeiro i R, d. e. þeir 'ro, og hryevirr ó og þer ó i cod. AM. 686 B hos Gísl. Um frump. ísl. t. S. 242.

64, 1. 2. Ríki sit scyli | radsnotra hverr K. M. Gísl. — 2. hverr skrevet hver i R. — 4-6. gjensindes i Fáfn. 17, hvor hann mangler og hvor der staar

. ;
orða þeirra,
er maþr æðrom segir,
opt hann giold vm getr.

66. Micilsti snemma
kom ec i marga staði,
enn til sið i svma;
avl var drvccit,
svmt var olagat,
sialdan hittir leiðr i lid.

67. Her oc hvar
mwndi mer heim vf boðit,
ef þyrir malvngi mat,
eðaltr er hengi
at þas þriva vinar,
þars ec hafa eit etiþ.

68. Eldr er beztr
meþ yta sonom
oc solar sýn,
heilyndi sitt
ef maþr hafa nair
án vid læst at lifa.

69. Erat maþr allz vesall,
þott hann se illa heill;

fleiirom, ikke frønom. — 6. hvatazstr R.

65. Udgg. begynde Verset med følgende Linjer, som findes i nogle Papirafskr.: gætinn ok geyminn

skyli gumna hverr
ok varr at vintrausti [vina trausti Rask].
Lacune er ikke betegnet i R, der har Orða med stor O og derforan Punktum.
— 6. giold R.

66, 1. Micilsti, saa R og K. M. Micils til Rask og Pfeiffer, men jvfr. helzti, hólzti af helzt til. — 5. olagat, saa R, ikke olaga. — 6. lid, saa R. Ordet har rimelig lang Vokal, ligesom de tilsvarende Ord i andre germaniske Sprog, jvfr. f. Eks. got. leiþus, mht. leit; Fms. VI, 170 danner lið i lige Verslinje Stavrim med smiða.

67, 1. 2. Her oc hvar mwndi | mer h. v. b. K. M. Gísl. — 1. hvár R. — 2. vf, saa R, ikke of. — 3. malvngi = málum-gi (Gísl. Um frump. ísl. t., S. 239). — 5. vinar R.

svmr er af sonom sell,
sumr af fröndom,
svmr af fe orno,
svmr af vercom vel.

70. Betra er lifðom
enn sę olifðom,
ęy getr qvirc kv;
eld sa ec vpbrenna
æðgom manne fyr,
enn vti var dæþr fyr dvrom.

71. Haltr ridr hrossi,
hiorð recr handarvanr,
dæfr veqr oc dvgir;
blindr ęr betri,
enn brendr se,
nytr mangi náss.

72. Sonr er betri,
þott se siþ of alinn
eptir genginn gvma;
sialdan bætastinar
standa bræto nęr,
nema reisi niþr at nið.

73. Tveir 'ro eins heriar,
tvnga er hærþuþs bani,

er mer i hedin hvern
handar vęni.

74. Nott verþr feginn
sa er nesti trvir;
scammar 'ro scips rár;
hverb er hævstgrima;
fiolþ vm vidręr
a fimm dægom,
enn meira a manaði.

75. Veita hinn
er vętki veit:
margr verþr af æðrom api;
maþr er æðigr,
annarr oæðigr,
scylit þann vitca vár.

76. Deyr fe,
deyia fröndr,
deyr sialfr it sama;
enn orztirr
deyr aldregi
hveim er ser goðan getr.

77. Deyr fe,
deyia fröndr,
deyr sialfr it sama;

69, 5. Over o i orno staar *Accent* i R.

70, 2. enn sę olifðom, saa ændret efter *Formodning af Rask og Eg.*; oc sę lifðom R; ok sællifðom M.

71, 2. handarvanr, saa rettet med alle *Udgg.*; hvndar vanr R.

72, 4. bætastinar, saa R. Denne Form forekommer ellers ikke og er derfor ikke sikker; alm. bautasteinn, *Fagrsk. S. 19*: bautastærsteinn. — 5. nęr, saa R; først var skrevet at, men dette er af den gamle *Skriver* selv rettet.

73. Dette Vers er maaske mangelfuldt. Finn Magnusen mener, at dette og følgende Vers ere indskudte paa et urigtigt Sted og udreene fra sin rette Sammenhæng. — 1. Tveir R. — 2. hærþuþs skrevet hæfþs i R. — 3. 4. maaske med *Die-trich* at skrive som én Linje.

74, 1. nott R med liden n, derforan Punktum; R begynder altsaa her ikke et nyt Vers.

75, 2. Over ę i vętki staar *Accent* i R.

— 3, af æðrom, saa ændret med *Udgg.* for aflæðrom R. „Mangen gjæres til Nar af en anden Nar, mangen efteraber Andres Naragtighed“; F. Magnusen jvfr. de danske Ordsprog: En Abe kommer Andre til at glo og gabe; en Nar gjęr flere. Ved denne Læsemaade og Forklaring er der ingen Tankesammenhæng mellem første og anden Vershalvdel; tiltalende er derfor Svend Grundtvigs *Ændring*: af arrom, jvfr. *Sólarij. V. 34*:

ljósir aurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

6. vitca, saa R, ikke vitca. — vár R, hvilket jeg med *Overs.* i K. forstaar som Gen. af vá; var Eg. = ver (*virum*).

77, 3. Denne Linje ikke skrevet i R, men efter f. (d. e. fröndr) staar der en Hage, som antyder, at den skal gjentages i Lighed med foregaaende Vers.

ec veit einn
at aldri deýr:
domr vm dæþan hvern.

78. Fvllar grindir
sa ec fyrir Fitivngs sonom,
nv bera þeir vanar vól;
sva er æþr
sem ægabragð,
hann er valtastr vina.

79. Osnotr maþr
ef eignaz getr
fe eþa fljóðs mvnoð,
metnadr hanom þroaz,
en manvit aldregi,
fram gengr hann drivgt i dvl.

80. Þat er þa reynt,
er þv at rvnom spvrr
enom reginkvnmom,
þeim er gordo ginregin
oc fáði fimbvlþvlr,
þa hefir hann bazt, ef hann þegir.

81. At qveldi scal dag leyfa,
kono er brend er,
męki er reyndr er,
mey er gefin er,

is er yfir komr,
ætl er drvccit er.

82. I vindi scal við hægga,
vedri a síó róa,
myrkri við man spialla,
morg ero dags ægo;
a scip scal scriðar orca,
en a sciold til hlífar,
męki hæggs,
enn mey til kossa.

83. Við eld scal ætl drecca,
en a ísi scriða,
magran mar cárpa,
en meki særgan,
heima hest feita,
en hvnd a býi.

84. Meyiar orðom
scyli manngi trva,
ne þvi er qvedr kona;
þviat a hverfanda hveli
voro þeim hiorto scæpvðð,
brigð i briost vm lagit.

85. Brestanda boga,
brennanda loga,
ginanda vlfi,

78, 1. 2. Fvllar grindir sa ec | fyr F. s. Udg. — 2. sónom R. — 3. vanar forstaar jeg med Rask K. M. Gisl. som vånar; Eg. forklarar vanar som „Mangel“, jvfr. Adj. vanr. — 6. vina R.

79, 5. mánvit R.

80, 1-3. Uregelmæssig have vi her tre sammenhørende Linjer, alle med samme Rimstav r. Lignende i getspeki Hsiðreks (Fas. I, 465 ff.):

Góð er gáta þin,
Gestr blindi!
getit er þeirrar.

Vi tær neppe oráno:

þat er þa reynt, er þv at rvnom
spvrr enom reginkvnmom.

2. spvrr skrevet spvrr i R med et Forkortningstegn for vr, der dog ogsaa undertiden bruges for yr. Med samme Forkortningstegn er spyrra i Sig. I, 8 skrevet spurria i R. Med Yokalen n skrives Ordet oftere i gamle Hskr.,

saaledes Præs. Indic. spur, Bisk. ss. I, 536. 537; Imperat. spurðo Ól. s. h. kyrra, Cap. 9, V. 5 i Heimskr. (Fms. VI, 448, Anm. 4); endnu siges paa Island i flere Bygder spurja.

81, 5. is, saa rettet for is R. — 6. æl R.

82, 1. vindi R. — 5. Med urette mener Lüning, at denne Linje er forvansket. Se Eg. lez. pøet. orka 4).

84. Dette Vers 'vilde mer passende staa umiddelbart foran V. 90.

84, 3. kóna R. — 4-6. Disse tre Linjer anføres ogsaa i Fóstbræðra saga (Gislasons Udg. S. 83 efter Hauksbók; Flateyjarbók II, S. 206) som en „kviðlingr sá er kveðinn hafði verit um lausungarkonur“, der mindes af en Mand paa Grønland omtr. Aar 1025. — 4. Þviat med stor Þ og derforan Punktum i R; mangler i Fóstbr. s. — 5. voro RH; ero F. — 6. brigð RH; ok brigd F. — vm lagit R (for lagit); lagit H; um lagin F.

galandi krako,
rytanda svíni,
rótlámsom viði,
vaxanda vági,
vellanda katli,

86. Flivganda fleíni,
fallandi báro,
ísi einnöttom,
ormi hringlegnom,
brvðdar bedmalom,
eþa brotno sverþi,
biarnar leici,
eða barni konungs,

87. Sivcom kalfi,
sialfraða þreli,
vælo vilmęli,
val nyfeldom.

88. Akri ársánom
trvi engi maþr,
ne til snemma syni;
veþr roðr akri,
enn vit syni,
þett er þeirra hvart.

89. Broðvrbana sinom,
þott a brvto meþi,
hvsi halfbrvnm,
hesti alsclotvm
— þa er iór onýtr,
ef einn fotr brotnar —,
verþit maþr sva tryggð,
at þesso trvi ællo.

90. Sva er friþr qvenna
þeirra er flát hyggja,
sem aki io obryddom

86, 4. órmi R. — hring legnom R. d. e. hringlegnum (af liggja). — 8. eða, saa ændret for eð i R.

87, 4. Herefter indskyder det stockholmske Papirhaandskrift fra 1684, hvis Tekst af Hávamál aabenbart grunder sig paa R, og med det Rask og Munch følgende Linjer, der mangle i R, uden at der er sat Mærke til, at her skulde være en Lacune:

heiðrikum himni,
hlæjanda (skrevet hlændi) herra,
hunda helti (Hskr. gelti)
ok harmi skökju (skrevet skiekin),
ðerefter har det nævnte Papirhskr. endnu følgende to rimløse Linjer:

öðmála manni,
dýri i sveltii.

De to første af disse Linjer:

heiðrikum himni,
hlæjanda herra,

findes ogsaa i Resens Udg. Kbh. 1665. — helti har Dietrich (Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. III, 417) og Pfeiffer med rette indsat for gelti efter det tyske Ordprog: hund hincken, weider weynen, Krämer schweren, sol sich kein weiser ankeren (hos Sebast. Frank). Jfr. det isl. Ordprog: hunda helti ok kaupmanna eiðr hafa jafnan stað (Guðmundr Jónsson, safn af isl. orðskv.) og det danske:

Disse skal man ei agte eller tro: Hundehinken, Horevinken, Kvinders Græden, o. s. v. (hos P. Syv). De nævnte, af Rask og M. optagne, 4 Linjer maa være tilføiede her i senere Tid paa Island efter der gjængse Ordprog, som kunne være ældgamle paa norrønt Maal, men i en anden Form, ti herra, hvorfor Pfeiffer indsætter harra, er et senere Ord. Dietrich (anf. St.) har paavist de to første Ordprog som tyske fra 12te Aarh.: ridenti domino diffide poloque sereno (altdeutsche blätter I, 11) og fra 16de: klarem himmel und lachenden herren sol niemand trauen (Sebastian Frank, sprichwörter). Jfr. hos P. Syv: Tro ei leende Herrer og grædende Kvinder.

88. Dette Vers maa urigtig være stillet her, hvorpaa ogsaa Dietrich (Haupt zeitschr. f. d. alt. III, 416) gjør opmærksom; ti et Vers, der er forfattet i Starkaðarlag, kan dog ikke staa i syntactisk Forbindelse med et Vers, der er forfattet i ljóðaháttur. Alle de i 85. 86. 87 forekommende Dativer maa være styrede af verþit maþr sva tryggð, at þesso trvi ællo i 89. Jeg skulde snarest tro, at 88 burde sættes umiddelbart efter 89; maaske kunde da 87 og 89 forbindes til ét Vers. — 1. akri med liden a og derforan ikke Punctum i R.

89, 4. alsclotvm, saa synes R at have;

a isi hálom,
teitom tvevetrom,
oc se tamr illa,
eþa i byr óþom
beiti stiornlavso,
eþa scyli haðltr henda
hreín i þáfiaðli.

91. Bert ec nv mæli,
þviat ec þeði veit,
brígðr er karla hvgr konom;
þa ver fegrst melom,
er ver flast hyggiom,
þat tælr horsca hvgi.

92. Fagrt scal mæla
oc fę bióþa
sa er vill fiolds ast fá,
liki leyfa
ens liosa mans;
sa fęr er friár.

93. Astar firna
scyli engi maþr
annan aldregi;
opt fá á horscan,
er a heimscan ne fá,
lostfagrir litir.

94. Eyuitar firna
er maþr annan scal
þess er vm margan gengr gvma;

heimasca ór horscom
gorir hælþa sono
sa inn matki mvnr.

95. Hvgr einn þat veit
er býr hiarta nęr,
einn er hann ser vm seva;
æng er sot verri
hveim snotrom manne
enn ser ængo at vna.

96. Þat ec þa reynda,
er ec i reyri sat
oc vęttac mins mvnar;
hold oc hiarta
var mer en horsca męr,
þeygi ec hana at heldr hefic.

97. Billings mey
ec fann beðiom á
solhvita sofa;
iaryl ynþi
þótti mer ecci vera,
nema viþ þat lic at lifa.

98. „Avc nęr apni
scaltv, Óþinn! coma,
ef þv vilt þer mæla man;
alt ero oscæp,
nema einir viti
slican lavst saman.“

99. Aptr ec hvarf,

dog er Endelsen vm ikke sikker. — 7. I verþit er it tilskrevet over Linjen i R, og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføies.

92, 6. R synes at have friár, og ikke friár. Udtalen frjá er hjemlet ved følgende ogsaa af Eg. anførte Verslinjer i et mansöngskvæði i cod. reg. 2367, 4to:

annars barn er sem úlf at frjá,
óðfúss mundi blindr at sjá

(saa Hækr., ikke: mun i brjóst at sjá).

94, 1. Eyuitar i ét Ord R. Ordet forekommer ogsaa i Kongespeilet (Chria Udę. S. 40). — 2. er, saa R og K.; udelades af Rask og M. Men jvfr. Vafþr. 49 efter A; Grömn. 50; Harb. 25; Alvissm.

7; Helg. Hjörv. 16. 22; Fjölsv. 50; Sólarl. 49. 50; Fas. III, 9. — 4. horscom, saa ændret for horscan R, med a og x sammenslyngede.

95, 4. sot, saa maa læses i R, skjent de to sidste Bogstaver ikke ere ganske tydelige. — 6. vna R.

96, 3. mvnar R. — 5. męr, saa ændret for męr i R.

97, 6. lifa R.

98, 1. Avc, saa R, som det synes; dog er den sidste Bogstav ikke ganske tydelig. — 3. man R; først var skrevet mey, men Bogstaverne ey ere underprikkede som urigtigt og derefter skrevet an. — 4. oscæp R.

oc vna þottomz,
visom vilia fra;
hitt ec hvgða,
at ec hafa mynda
geð hennar alt oc gaman.

100. Sva com ec næst,
at in nyta var
vigdrot vll vm vakin;
meþ brennandom liosom
oc bornom vípi,
sva var mer vilstigr of vitaþr.

101. Oc nær morni,
er ec var enn vm kominn,
þa var saldrot vm sofin;
grey eit ec þa fann
ennar góðo kono
bvndit beðiom a.

102. Mærg er góð meþ,
ef gorva kannar,
hugbrígd víþ hali;
þa ec þat reynda,
er íþ rádspaca
teygða ec a flerdir fljóð;
hápvingar hverrar
leitafi mer it horsca man
oc hafða ec þess vętki vífs.

103. Heima glaþr gvmi
oc víþ gesti reifr,

sviþr scal vm sic vera,
minnigr oc málvgr,
ef hann vill margfrodr vera,
opt scal goðs geta;
fimbvlfambi heitir
sa er fátt kann segia,
þat er osnotrs aþal.

104. Enn aldna iotvn ec sotta,
nv em ec aprtr vm kominn,
fát gat ec þegiandi þar;
mærgom orþom
melta ec i minn frama
i Svttvngs solum.

105. Gvnmld mer vm gaf
gvllnom stóli á
dryce ins dyra miapar;
iðl íþgiold
let ec hana eptir hafa
sins ins heila hvgar,
sins ins svara seva.

106. Rata mvnn
letomc rúms vm fá
oc vm griot gnaga;
yfir oc vndir
stoðomc iotna vegir,
sva hetta ec hæfði til.

107. Vel keyptz litar
hefi ec vel notiþ,

99, 2. vna R; maaske bør ændres vna med Rask. — 6. gaman R, med a og n sammenslyngede.

100, 6. vilstigr R, d. e. vilstigr, via difficultis; jvfr. margan vilstig varð hann at ganga, Fms. VIII, 48 (Eg.).

101, 2. komi R. — 5. kono R.

102, 3. hali R. — 9. vętki, saa ændret med Rask og K.; vętkis R og M.

103, 7. Fimbvl fambi R med stor F og derforan Punctum, og i Overensstemmelse dermed begyndte alle Udgg. her et nyt Vers.

104. R betegner ikke, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers. — 1. ec i R tilskrevet i Margen ligeforan sotta af den gamle Skriver selv.

105, 3. miapar R, — 4. 5. ill íþgiold let ec | hana e. h. K. M.

106, 1. 2. Rata mvnn letomc | rúms vm fá Udgg. — 1. Ogsaa i SnE. I, 220 kaldes Naveren Rati i rW; Roði U urigtig. Af rata, vandre om, eller jvfr. lat. rodere, skr. rad, fodere, fndere?

107, 1. litar, saa R og Udgg. Alle Forklaringer af det almindelige Ord litr synes tvungne. Eg. forstaar litar som Sideform til lutar, hlutar; dette er uantageligt, men maaske tør vi ændre lutar; jvfr. köllum vér þat skaldfissa lut SnE. I, 222 W (r urigtig lit). Petersen og Lüning ville ændre liðar, af liðr, Drik; men Ordet er vistnok neutr. gen., ligesom de tilsvarende Ord i Oldsaks. Oht., da det i Nomin. heder lið (SnE. I, 252. 546).

fáss er froþom vant;
þviat Óðrerir
er nú vpp kominn
á alda vés iarþar.

108. Ifi er mer á,
at ec vera en kominn
iotna gorðom or,
ef ec Gvnnladar ne nytac,
ennar goðo kono,
þeirrar er lægdomc arm yfir.

109. Ens hindra dags
gengo hrimþvrsar
Hava ráps at fregna
Hava hæðlo í;
at Bælverci þeir spvrðo,
ef hann vœri með bændom cominn
eþa hefði hanom Svttvngr of sóit.

110. Bárgeiþ Óðinn

hygg ec at vnnit hafi;
hvat scal hans trygðom trva?
Svttvng svikinn
hann` let svmbli fra
oc grøtta Gvnnlæðo.

111. Mál er at þylia
þvlar stóli a
Vrþar brvnni at;
sa ec oc þagþac,
sa ec oc hvgðac,
hlydda ec a manna mál;
of rvnar heyrdar ec dōma,
ne vm rádom þægðo
Hava hæðlo at,
Háva hoðlo i,
heyrdar ec segia sva:

107, 4. Óðrerir R; ogsaa i V. 140 skriver R Óðreri. I Codd. af Sn.E. skrives Navnet Óðrerir eller Óðrærir, én Gang i r Óðreyrir (I, 216). Jfr. Þiððreyrir Háv. 160 og maaske Mandsnavnet Rerir (Fas. I, 116 ff.). Stammeordet kan neppe være hrœra. — 5. komi R. — 6. iarþar R og Udg. alda vés iarþar forklæres i K. „populorum habitacionis terrae o: mortalibus habitabiles“, af Eg. „terrae numinis hominum“. Jeg formoder iarþar; alda vés jaðarr = Miðgarðr.

108, 2. komi R. — 4. nýtac R. — 5. kono R.

109, 6. comi R. — 7. sóit, saa ændret med Udg.; i R er først skrevet sótt, men derpaa over den dobbelte t sat en i, altsaa soitt.

110. Er dette Vers, ligesom de foregaaende, lagt i Odins Mund? Jfr. i 105: ill ifgiold let ec hana optir hafa. Finn Magnusen og Dietrich mene, at Verset er lagt i Jotnernes Mund. Simrook formoder, at dette Vers, ligesom ogsaa de to foregaaende, er et senere Tillæg fra kristen Tid.

111. M i Mál er i R liat, dog ikke meget, større end de almindelige store Bogstaver ved Begyndelsen af et Vers; den er skreven med sort Blæk, som de andre Bogstaver. De Papirskrr., som Rask følger, give det her begyndende

Afsnit: V. 111—137 incl. Navnet Lodd-fáfnismál. Dette Afsnit maa tilligemed V. 138—164 oprindeligt have dannet et eget Digt: V. 1—110 incl. ere lagte umiddelbart i Odins Mund; i det følgende have vi derimod en egen Indklædning: Loddfáfnir, som er den Talende i V. 111, meddeler ved Urdebrønden de Ord, som ere udtalte til ham af Odin i Valhall. V. 111 danner Indledningen ikke blot til V. 112—137, men ogsaa til V. 138—164; disse sidste Vers udtales ligeledes til Loddfáfnir af Odin i Valhall, hvilket de sidste Linjer af V. 162 og V. 164 vise. Herpaa tyde ogsaa Ordene: of rvnar heyrdar ec dōma, ne vm rádom þægðo i V. 111. — 2. stóli a; saaledes, og ikke stóli at, som Udg. have, har der, saavidt jeg kan se, været skrevet i R; men den oprindelige Skrift er her bleven utydelig, og over Linjen er med nyere Haand skrevet at. — 3. Vrþar; saa har været skrevet i R; men dette er blevet noget utydeligt og i Margen er derfor skrevet Vrþar. — 7. of med lidan o og derforan Punctum i R. Udg. begynde her et nyt Vers. — 7. Mellem denne og figd. Linje indskyder M. efter Papirskrr. ok regindōma, | né um risting þögðu; K. kun den sidste af disse to Linjer.

112. Raðomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 nótt þv risat,
 nema á niósn ser
 eþa þv leitir þer innan vt staðar.

113. Raðomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 folkvnnigri kono
 scalatv i faðmi sofa,
 sva at hon lyki þic lidom.

114. Hon sva gorir,
 at þu gáir eigi:
 þings ne þioðans máls;
 mat þv villat
 ne mannzkiðs gaman,
 ferr þv sorgafvllr at sofa.

115. Raðomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 annars kono

teygðo þer aldregi
 eyrarvno at.

116. Radomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þu getr:
 a fialli eþa firði
 ef þic fara tídir,
 fastv at virði vel.

117. Raðomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 illan mann
 lattv aldregi
 ohæpp at þer vita;
 þviat af illom manne
 fqr þv aldregi
 giold ens góða hvgar.

118. Ofarla bita
 ec sa einom hal
 orð illrar kono;
 flaraþ tvnga
 varþ hanom at fiorlagi
 oc þeygi vm sanna sævc.

112, 1. Loddfafnir R. Navnet Fáfñir har lang á, hvilket maa sluttes af den nyere isl. Udtale og Skrivemaade Fofñir; jvfr. Acc. Faabni i en Aføkr. fra Midten af 17de Aarh. efter en Membran (Didr. s. S. 181). — 2. en, saa ændret med Rask efter V. 116; at R og K. M. Jfr. Fáfñ. 20: Reþ ec þer nv, Sigvrþr! | enn þv raþ nemir. — 2. nemir R. — 4. Denne Linje udelades af Rask og M. — 5. þv risat R; først er der skrevet þvñ sat, men derpaa er af den gamle Skriver selv n underprikket og over Linjen skrevet ri. — 7. vt staðar, saa R og Rask M.; vtstaðar K. Eg. Lün. Jfr. leita sér staðar Yngl. s. Cap. 14; Ól. s. helga Cap. 145 (i Heimskr. Kbh. Udg. II, S. 228).

113, 1-4. Skreone i R: Radomc þer l. a. þ. r. n. n. og derefter en Hage, som betegner, at der skal fortsættes i Lighed med 112. — 6. scalatv, saa R; først

var skrevet soaltv, men a er af den gamle Skriver siden skreven til over Linjen og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal indføres. — Efter dette Ord er først skrevet fisa þic, men dette er af den gamle Skriver underprikket som urigtigt.

114, 1. hon med liden h og derforan Punctum i R.

115, 1-4. Raðomc þ. l. R. — 5. kóno R. 116, 1-4. Radomc þer. l. f. ð. R.

117, 1-4. Rað. þ. R; disse Linjer udelades her af M. — 5. illan R, med a og v sammenslyngede. — 7. Rimord ohæpp og at, eller ohæpp og vita, saa at v udtales som Vokal?

118, 1. 2. Ofarla bita ec sa | einom hal Rask. — 2. Efter sa er i R først skrevet bita, men siden er dette af den gamle Skriver selv underprikket. — 3. kóno R. — 5. fiórlagi R. — 6. sávc R.

119. Raðomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 ueitztv ef þv vin át
 þannz þv vel trír,
 farþv at finna opt;
 þviat hrísi vegs
 oc hávo grasi
 vegr er vętki treyþr.

120. Raðomc þer, Loddfafnir,
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 goðan mann teygðo þer
 at gamarnvnom
 oc nem licnargaldr, meþan þv lifir.

121. Radomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 vin þinom
 ver þv aldregi
 fyrri at flavmslitom;
 sorg etr hiarta,
 ef þv segia ne náir
 einhveriom allan hvg.

122. Radomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,

þer mvno góð ef þv getr:

orþom scipta
 þv scalt aldregi
 víþ osvinna apa;

123. Þviat af illom manne
 mvndo aldregi
 goþs lærn vm geta;
 enn goðr maþr
 mvn þic gorva mega
 licnfastan at lofi.

124. Sifiom er þa blandat,
 hverr er segia reþr
 einom allan hvg;
 alt er betra
 en se brigðom at vera,
 era sa uinr aðrom er vilt eit segir.

125. Radomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 þrimr orðom senna
 scalatv þer víþ verra mann;
 opt inn betri bilar
 þa er inn verri vegr.

126. Radomc þer, Loddfafnir!
 en þv ráð nemir,
 nióta mvndo ef þv nemr,
 þer mvno góð ef þv getr:
 scósmiþr þv verir
 ne szeptismiþr,

119, 1-4. Raðomc þer. R. Saaledes betegnes disse Linjer i R ogsaa i V. 120. 128. 131. 132. 135; Radomc þer. i V. 121. 122. 125. 126. 127. 129. 130; Rað. þer. i V. 134; Raþomc þer. i V. 137. Disse Linjer udelades i V. 119 af M. — 5-7. Variant til V. 44. — 8. vegs R, d. e. vex. — 10. treyþr R, d. e. tręþr (Gtsl. Um frump. 130), treþr; ey er her Betegnelse for i - Omyd af o.

120, 5. 6. Maaske at dele: goðan mann | teygðo þer at g. K. M. dele: goðan mann teygðo | þer at g.

121, 1-4. Disse Linjer udelades af M. — 7. flavmslitom skrevet som ét Ord med M.; flav slitō R. Af flaurm i Bet.

Overielse; jvfr. flaus fellidóm, Magn. s. g. Cap. 19, V. 9 i Heimskr. Efter Pfeiffer af flaurm, Glæde. flaum slitum Rask K., af Adj. flár.

123, 1. Þviat med liden þ og derforan Punctum i R.

124, 2. hverr skrevet hver i R. — 6. Maaske med K. at skrive som to Linjer. Rask udelader aðrom.

125, 5. 6. Rimordene ere vel þrimr og þer. Man skulde vente: víþ þer verra mann. — 6. scal, tv R.

126, 1-4. Disse Linjer udelades af M. — 5. verir R; Rask ændrer usædvanlig verir-a.

nema þv sialfom þer ser;
scór er scapaþr illa
eþa scapt se rangt,
þa er þer bæls beðit.

127. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv bæl kant,
qveþþv þer bælví at
oc gefat þinom fiandom friþ.

128. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
iðlo feginn
verþv aldregi,
en lát þer at goðo getið.

129. Radomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
upp líta
scalattv i orrosto
- gialti glikir
verþa gvmna synir -,
síþr þitt vm heilli halir.

130. Radomc þer, Loddfafnir!

en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
ef þv vilt þer goda kono
qveþia at gamanrvnom
oc fa fægnvð af,
fægro scaldv heita
oc lata fast vera;
leiþiz mange gott ef getr.

131. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
varan bid ec þic vera
oc eigi ofvaran,
ver þv við æl varastr
oc við annars kono
oc við þat iþ þriðia,
at þiofar ne leiki.

132. Raðomc þer, Loddfafnir!
en þv ráð nemir,
níóta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at háði ne hlátre
hafðv aldregi
gest ne ganganda.

133. Opt vito ogórla
þeir er sitia inni fyr,

126, 8. Bær et er tilfæies foran scór?

127, 6. qveþþv i R skrevet qþv, d. e. qveþv. — þer K. M. Læsemaaden er noget usikker i R, der har þ med et Forkortningstegn efter, dog snarere þer end þat.

129, 5. 6. upp líta scalattv | i o. Rask K.; M. skriver disse Ord som én Linje. — 6. i tilskrevet over Linjen og Hage sat nede i Linjen, hvor det skal indføres, i R. — 9. stþr skrevet i R síþ, der og-saa kan oplæses síþan. — 9. þitt, saa R og Udgg.; Finn Magnusen formoder þic, hvilket vilde være simplere.

130, 1-4. Disse Linjer udelades af M. — 5. Ef med stor E i R. — kóno R. — 10. mange, saa R. Skriveren har først skrevet margr, men har derpaa selv underprikket den første r og skrevet n over,

samt rettet den anden r til e. Her, som ellers, af maðr, neppe af man.

131, 1-4. Disse Linjer udelades af M. — 6. of váran R. — 10. at þiofar R og K. M.; at þic þiofar Rask. Dette er maaske det rette; þic kunde let bortfalde foran þiofar.

132, 1-4. Disse Linjer udelades af M. 133, 1. Opt med stor O og derforan Punktum i R. Rask gjør hele dette Vers til ét med det frgd. K. M. henføre L. 1. 2. 3 til frgd. Vers og begyndte derpaa et nyt Vers med fgd. Linjer, som de indskyde efter enkelte Papirafskrr.:

Löstu [Afskrr. og K. Lesti] ok kosti
bera ljóða synir
blandna brjóstum í;
derpaa lade de følge L. 4—6 (erat — duge).

hvers þeir 'ro kyns er koma;
erat maþr sva goþr,
at galli ne fylgi,
ne sva illr, at einvge dvge.

134. Raðome þer, Loddafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
at három þvl
hlęþv aldregi,
opt er gott þat er gamlir qveþa;
opt or scærpom belg
scilín orð coma,
þeim er hangir meþ hám
oc skollir meþ scrám
oc váfir meþ vilmogom.

135. Raðome þer, Loddafnir!
en þv ráð nemir
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
gest þv ne geyia
ne a grínd hrøkir,
get þv válopom vel.

136. Ramt er þat tre
er rípa scal

ællom at vpploki;
bárg þv gef,
eþa þat biðia mvn þer
leş hvers a liðo.

137. Raþome þer, Loddafnir!
en þv ráð nemir,
nióta mvndo ef þv nemr,
þer mvno góð ef þv getr:
hvars þv æl dreckir,
kios þv þer iarðar megin,
þviat iorð teer við ælþri,
enn eldr vid sóttom,
eik víþ abbindi,
ax við folkyngi,
hæll víþ hýrogí,
heiptom scal mána qveþia,
beiti víþ bitsóttom
enn víþ bælvi rínar,
fold scal víþ floði taca.

138. Væt ec at ec hecc
vindga meiði a!
næt r aþlar nio,
geiri vndaþr
oc gefinn Oðni,

134, 1-4. Disse Linjer udelades af M.
— 10. hám, saa R og Rask; efter Eg.
af há, Skind. ham K. M. — 12. vil-
mógom R.

135, 6. hrøkir R d. e. hrekir. — 7.
válópom R. — 7. Efter denne Linje op-
tager K. af Papirafskrr.: þeir munu líkn
þér lesa.

136, 5. mún R. — 6. hvers R.

137, 4. Istedenfor denne Linje har K.
efter Papirafskrr. følgende Linjer: þér
skulu nýt ef nemr, | góð ef þú getr, | þörf,
sem þú þiggr, | holl ef þú hefir vel, og
begynder et nyt Vers med Hvars. —
5. árl R. — 5. dreckir, saa R, ikke
dreckr, som Udgg. have; ir er her, som
almindelig, betegnet ved en Krølle, der
efter Konsonanten k ikke i dette [Haand-
skrift kan betegne blot r. Jeg har ikke
vovet at ændre denne Form, ti Konjunctiv
i en Sætning, der begynder med et ube-

stemt Relativ, findes ogsaa i Sigrðr. V. 35:

þat ræð ek þér it tíunda,
at þú trúir aldregi
várum vargdropa,
hvers þú ert bróður bani
eða hafir þú feldan föður;

hvilket Sted rigtignok kun er bevarat i
senere Papirafskrifter. Jfr. ogsaa Háv.
126, 8. 9; Háv. 163, 8. 9; ef med Konj.
og Ind.

138, 1. Væt er i R skrevet med meget
større Begyndelsesbogstav end almindelig,
dog med sort Blæk, og begynder en ny
Linje, uagtet den frgd. ikke er beskrevet
fuldt ud; Skriveren af R har altsaa vil-
let betegne, at her et nyt Afsnit begynder.
Papirafskrr. give dette Afsnit Overskriften
Rúnatalsþátrr Óðins, saa og Rask K.,
eller Rúnáþátrr Óðins eller Rúnacapítule.
— 2. Munch (Det norske Folks Historie
I, 211 og Nordmændenes ældste Gude-

sialfr sialfom mer,
a þeim meiði,
er mangi veit,
hvers hann af rótom renn.

139. Við hleifi mic seldo
ne við hornigi,
nysta ec niþr,
nam ec vp rúnar,
opandi nam,
fél ec aptr þaðan.

140. Fimbvlliðóð nío
nam ec af enom fregia syni
Bálþorns Bestlo fædvur;
oc ec dryc of gat
ens dyra miðar
ásinn Oðreri.

141. Þa nam ec frøvaz
oc froþr vera
oc vaxa oc vel hafaz;
orð mer af orði
orz leitaði,
verc mer af verki
vercs leitaþi.

142. Rúnar munt þv finna
oc raðna stafi,
mioc stóra stafi,
mioc stinna stafi,
er fáþi fimbvlþvur
oc gorðo ginnregin
oc reist hroptr rægna.

143. Opinn með asom,
enn fyr alfom Dainn,
Dvalinn oc dvergom fyr,
Asvidr
iotnom fyr,
ec reist sialfr svmar.

144. Veiztv hve rista scal?
veiztv hve raþa scal?
veiztv hve fá scal?
veiztv hve freista scal?
veiztv hve bidia scal?
veiztv hve blóta scal?
veiztv hve senda scal?
veiztv hve soa scal?

145. Betra er obeþit
enn se ofblotiþ,

og *Helte-Sagn*, S. 10) vil heller læse Vindga meiði (= Vinga meiði). Men sammenlign vindga meiði, det vindige Træ, med *Hamð*. 17: vargtre vindcarld, de vildkolde Galger (= oldsaks. waragtree). — 6. sialfr er skrevet til over Linjen i R og Hage sat mellem Oðni og sialfom, hvor det skal indføres.

139, 2. hórn | gi R. — 6. fél, saa R, ikke föll. — 6. þaðan, saa ændret; þatan R. Saaledes skrives Ordet ogsaa f. Eks. en Gang i cod. A. M. 623 (*Gisl. Um frump. isl. t.*, S. 92); i cod. A. M. 655 en Gang þatþan (*Gisl. S. 93*).

140, 3. Bálþorns, saa ændret med K. og Pfeiffer efter *Codd. af SnE. (I, 46)*; Bálþórs R og M. — 3. Bestlo R. I *SnE. I, 46* skrives Navnet Bestla i W, Besla i r, Beyzla i U; i *SnE. I, 244* Bestla i rW, Besla i 757, Bezla i U. Efter dette Ord er i R først skrevet syn, men dette er udraderet som urigtigt.

141, 4. 5. Thaaen (*Nord. Univ. Tskr.*

II, 4, S. 113) mener, at *Bogstavrimet* viser, at disse Linjer tilhøre en Tid, da man end sagde vorð. Men dette er ikke nødvendig; den samme Vokal kan være Rimstav i begge Linjer. *Jøfr. f. Eks. Helg. Hjörv. V. 15:*

Atli ec heiti;
atall scal ec þer vera.

142, 2. raðna, saa R og Udgg.; vel ikke roðna? *jøfr. Guðr. II, 22.*

143, 2. 3. alfo dvalin dain, oc dvergø fyr R; ved *Tegnene* over Linjen betegnes, at dain skal sættes foran dvalin. *Rask udelader* oc. — 4. 5. Asvidr | iotnom fyr ordnet som to Linjer efter *Dietrich (Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. III, 111)*; Udgg. skrive disse Ord som én Linje. — 4. asvidr R; *Rask ændrer med Papirafskrr. Alsviðr, hvilket synes at være et mer betegnende Navn; jøfr. inn alsvinna iotvn, Vafþr. 1 o. fl. St., og Jotunnnavnet Fjölsviðr i Fjölsvinnsmál.* — 5. iotnom skrevet iotvnö i R.

ey ser til gildis giof;
betra er osennt
enn se ofsóit.

Sva Þvindr vm reist
fyr þioða ræc,
þar hann vp vm reis
er hann aptr of kom.

146. Liop ec þw kann,
er kannat þioðans kona
oc mannzcis mærg;
hialp heitir eitt,
enn þat þer hialpa mvn
viþ sæcom oc sorgom
oc svtom gorvoðlom.

147. Þat kann ec annat,
er þvrfo yta synir
þeir er vilia læcnar liva:

.

.

.

148. Þat kann ec þriþia,
ef mer verþr þærf micil
haptz viþ mina heiptmægo:
eggjar ec deyfí
minna andscota,
bitaþ þeim vapn ne veler.

149. Þat kann ec et fiorþa,
ef mer fyrðar bera
bænd at boglimom:

sva ec gel,
at ec ganga ma,
sprettr mer af fótom fiotvrr,
en af hændom hapt.

150. Þat kann ec it fimta,
ef ec se af fári scotinn
flein i folci vaða:
flygra hann sva stint,
at ec stædvigac,
ef ec hann síonom of sec.

151. Þat kann ec et setta,
ef mic serir þegn
a rótom rás viðar,
oc þann hal
er mic heipta queþr,
þann eta meín heldr enn mic.

152. Þat kann ec it siarunda,
ef ec se † havan loga
sal vm sessmægom:
brennrat sva breitt,
at ec hanom biargigac,
þann kann ec galdr at gala.

153. Þat kann ec iþ átta,
er ællom er
nytsamlict at nema:
hvars hatr vex
meþ hildings sonom,
þat ma ec bota brát.

154. Þat kann ec iþ níunda,

145, 6. reist, saa **R** og *Udgg.*; *Peter-
sen (Nord. Myth. S. 214)* foreslaar reis,
men neppe med *Grund*.

146, 2. kona **R**. — 3. manz^cis **R**.

147, 1. annat skrevet II. i **R**. — *Li-
gesaa er i alle de følgende Vers (148-163)*
Ordenstallet i R betegnet ved det latinske
Taltegn. — 3. Herefter antyder **R** ingen
Lacune.

148, 1. III. **R**; þriþia *K. M.*; it þriþia
Rask Pfeiffer. — 5. andscota **R**. — 6.
veler er *Flertal* af vél, ikke af völr.
Jfr. beita e-n vélum. *Flertalsformen* vélir
forekommer ogsaa ellers, f. Eks. *Barl.*
S. 137.

149. *Jfr. Gróg. V. 10*. — 3. boglimom,

saa *Eg.*, af bogi; bóg limom **R**; bóglimom
Udgg., af bógr.

151, 3. rás **R**, en ved *Stavrimet sikret*
Form for hrás. Jfr. Skirn. V. 32.

152, 2. *Det synes underligt, at Rim-
vægten her hviler paa se, hvorved man*
bliver nødt til at udtale sé havan loga,
saa at havan bliver tonløst; man skulde
trø, at se maatte være tonløst og høre
til Maalfyllingen her, som i 150, 2. 155, 2.
157, 2. Jeg formoder derfor, at der her
stikker en Feil. Er havan en Forvansk-
*ning af sofandom? — 3. seS margom **R***
i to Ord.

153, 5. sónom **R**.

ef mic næþr vm stendr
at biarga fari míno a floti:
vind ec kyrri
vagi á
oc svefic allan se.

155. Þat kann ec ip *ttunda*,
ef ec se tvnríþor
leica lopti a:
ec sva vinc,
at þer villar fara
sinna heim hama,
sinna heim hvga.

156. Þat kann ec ip *ellipta*,
ef ec *scal til orrosto*
leiþa langvini:
vndir randir ec gel,
enn þeir með ríki fara
heilir hildar til,
heilir hildi fra,
coma þeir heilir hvaþan.

157. Þat kann ec ip *tolpta*,
ef ec se a tre vppi
vafa virgílná:
sva ec rist
oc i rýnom fác,
at sa gengr gvmi
oc meðir víþ mic.

158. Þat kann ec ip *þrettánda*,
ef ec *scal þegn vngan*
verpa vatni á:

mvnaþ hann falla,
þótt hann i folc komi,
hnígra sa halr fyrir hiorom.

159. Þat kann ec ip *flugrtánda*,
ef ec *scal fyrða lípi*
telia tiva fyrir:
asa oc alfa
ec kann allra skil,
fár kann osnotr sva.

160. Þat kann ec ip *fimtánda*,
er gól þioðreyrir
dvergr fyrir Dellings dvrom;
að gol hann asom,
enn alfom frama,
hyggio Hroptaty.

161. Þat kann ec ip *sextánda*,
ef ec vil ins svinna mans
hafa ged alt oc gaman:
hvgi ec hverfi
húitarmri kono
oc sny ec hennar ællom séfa.

162. Þat kann ec ip *siautiánda*,
at mic mvn seint firráz
eþ manvnga man.
Lioþa þessa
mvn þv Loddafnir!
lengi vanr vera,
þo se þer goð ef þv getr,
nyt ef þv nemr,
þærf ef þv þiggr.

154, 3. fári R. — 6. svefic R, d. e.
svæfic af svæfa; ikke af svefja.

155, 5. þer villar, saa ændret med
Pfeiffer; þeir villir R og Rask K. M.
Haandskriftets Læsemaade forsvarer K.
ved at forstaa tvnríþor om mandlige
Væsener (saaledes som Hunkjensordene
mannfýla, vábeyða o. ß. bruges). —
6. heim hama, saa Rask Eg. Pfeiffer som
to Ord; heim háma R. heimhama K. M.
— 7. heim hvga R og Rask Eg. Pfeiffer;
heimhuga K. M.

156, 5. fára R.

157, 3. virgílná R i to Ord; saaledes
ogsaa Rask.

158, 5. kómi R. — 6. híórom R.

159, 1. flugrtánda, saa og M. — Rask
og K. gjengive Taltegnit XIII. ved
fjórtaánda. — 6. Rimordene ere osnotr
og sva.

160, 2. þioð reyrrir R. Er dette Navn
rigtigt? I L. 1 maa nu þat være Rim-
ord, men dette er mistænkeligt, ti i
alle de frgd. Vers 147—159 er Talordet
Rimord; man skulde derfor istedenfor
þioðreyrir vente et Navn, som begyndte
med F.

162, 4. líoþa með líden l og derforan
Punctum R.

163. Þat kann ec íþ átiánda,
 er ec æva kennig
 mey ne mannz kono,
 — alt er betra
 er einn vm kann,
 þat fylgir lioða locom, —
 nema þeirri einni,
 er mic armi verr
 eþa min systir se.

164. Nv ero Hava mál qvæðin
 Háva hællö i
 aþþarf yta sonom,
 oþarf iotna sonom;
 heiðl sa er qvað!
 heiðl sa er kann!
 nióti sa er nam!
 heilir þeirs hlyddo!

163, 3. kóno R. — 4. 5. 6. *Hazellius*
 (*Inledn. till Háv., S. 14*) ansér disse Línjer
 for senere Tillæg.

164, 4. iotna R. *Skriveren har først*
skrevet yta, men derpaa understreget dette
og skrevet det rette i Margen.

VAFÞRÚÐNISMAL.

Opinn qvaþ:

1. „Raþ þv mer nv, Frigg!
allz mic fara tíðir
at vitia Vafðrvdnis;
forvitni micla
qvæþ ec mer a fornom stæfom
við þann inn alsvinna iotvn.“

Frigg qvaþ:

2. „Heima letia
ec munda Heriafæðr
i gævðom goða;
þviat engi iotvn
ec hvgða iaframman
sem Vafðrvðni vera.“

Opinn qvaþ:

3. „Fiolþ ec fór,
fiolþ ec freistaða,
flæþ ec reynda regin;
hitt vil ec vita,
hve Vafðrvpnis
salakynni se.“

Frigg qvaþ:

4. „Heill þv farir!

heill þv aptr komir!
heill þv a sinnom sér!
oþi þer dvgi,
hvars þv scalt, Aldafæþr,
orðom mæla iotvn!“

5. For þa Oðinn
at freista orþspeci
þess ins alsvinna iotvns;
at hævðo hann com,
oc atti † Íms faðir,
inn gecc Yggr þegar.

Opinn qvaþ:

6. „Heill þv nv, Vafðrvðnir!
nv em ec i hæll kominn
a þic sialfan sia;
hitt vil ec fyrst vita,
ef þv froþr ser
eþa alsviþr iotvnn.“

Vafþrvðnir qvaþ:

7. „Hvat er þat manna,
er i mínom sal
verpome orði á?
vt þv ne comir

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R; i A fra a ði dvgir i 20, 2. — V. 18. 30, L. 4—6. 31. 35. 37. 41. 45. 47. 51 anføres i Sn.E.

Overskrift vafþrvðnis mal i R med rødt Blæk. Ved V. 1—20 incl. ere Overskrifterne, der angive, hvem der taler (Opinn qvaþ, Frigg qvaþ og Vafþrvðnir qvaþ), tilsatte af mig; de mangle nu i R.

2, 5. iafr ramman R, a og n smnslyngede.

3, 2. 3. I Lighed med 4, 2. 3. skulde her skrives freistaðac og vm reynda.

4, 2. komir R. — 5. scalt, Aldafæþr! saa æðret; scalt or alda fæþr R. Jeg tror, at or er at forklare saaledes, at Skriveren efter scalt begyndte paa at

skrive orðom, men, da han havde skrevet or, huskede, at der først skulde staa alda fæþr; det urigtige or glemte han dog at underprikke. Udgg. forstaa or som „noster“, og Guðm. Magn. ændrer derfor orr, M. ðrr. Men dette Ord er til Skade baade for Udtryk og Metrum.

5, 3. ins R. — iotvns R. — 5. oc R, ikke or, som Udgg. have. Jfr. f. Eks. Skirn. V. 3, L. 3 og Völund. pros. Indl.: fvrdo þeir a vazstrondo konor þriar, oc spvno lin. — 5. ims R. Dette Navn maa være forvansket, da Stavrim mangler, ti i L. 4 kan ikke at være Rimord; Hrimnis??

6, 2. komi R.

orom hællom ofra,
nema þv inn snotrari ser.“

Óþinn qvaþ:

8. „Gagnraþr ec heiti,
nv emc af gongo kominn
þyrstr til þinna sala,
laðar þvrfi
— hefi ec lengi farit —

oc þinna andfanga, iotvnn!“

Vaþfrvðnir qvaþ:

9. „Hvi þv þa, Gagnraþr,
mæliz af gólfi fyr?
farþv i sess i sal!
þa scæl freista,
hvarr fleira viti,
gestr eþa inn gamli þvrl.“

Óþinn qvaþ:

10. „Ovþigr maþr,
er til vþigs komr,
mæli þarft eþa þegi;
ofrmægi micil
hygg ec at illa geti
hveim er vþþ kaldrifiadan komr.“

Vaþfrvðnir qvaþ:

11. „Segþv mer, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa hestr heitir,
er hverian dregr
dag of drottmaþgo?“

Óþinn qvaþ:

12. „Scinfaxi heitir,
er inn scíra dregr
dag vm drottmaþgo;
hesta beztr
þyccir hann meþ Hreiðgotom,
ey lysir mavn af mari.“

Vaþfrvðnir qvaþ:

13. „Segdv þat, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa iór heitir,
er vstan dregr
nott of nyt regin?“

Óþinn qvaþ:

14. „Hrimfaxi heitir,

7, 5. orom R, har lang Vokal i første Støvelse; jvfr. Gisl. Um frump. isl. t., S. 201; Oldnord. Forml. § 118, 13). SnE. I, 502 danner óra Helrim med stórum. — 5. ofra R, = áfrá?

8, 1. Gagnraþr R her og ellers. Navnet ber, som jeg tror, forklares: „Den som raader for Seier“; jvfr. ráða gagni, s. Ól. k. e. helga, Chria 1853, Cap. 24, V. 1. Rask forklarer: „getspakr at gagni“; Andre: „Den, som giver gavnlige Raad“. Derimod staar blandt Óðins heiti i A (SnE. II, 472) og 737 (SnE. II, 555) Gangráðr, hvilket Rask og Bergm. optage i Vaþfr. — 5. Interpunctionen efter Bergm.; M. sætter intet Tegn efter þvrfi og Komma efter farit.

10. Weinhold (Aldnord. Leben, S. 346) mener, at dette Vers ikke hører hjemme her, men at der her har staat et andet Vers, hvis Indhold rimelig har stemt overens med Þrymskv. V. 10. Men det er neppe nødvendigt at antage dette; Lünig: „Óðin antwortet mið der beschei-

denheit eines armen wanderers; der wirth soll erst erproben, ob der gast etwas tüchtiges (parft) vorzubringen vermag.“ Jvfr. ogsaa Bergmann Poem. Isl., S. 252. — 4. micil R.

11, 6. of, saa ændret med Rask M.; oc R.

12. Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 56. — 5. Hreiðgotom, saa ændret for Stavrimets Skyld efter Formodning af R. Keyser og af K. Müllenhoff (Haupt zeitschr. f. deutsch. alt. XII, 260); jvfr. oldeng. Hreðgotum, Hræda here og oldn. Hreiðarr, Hreiðmarr. Se og Munch i Norsk Maanedskr. III, 271 f. — reiðgotom R. hesta beztr þyccir | hann meþ Reiðgotom Rask M.; reiðgotum (Heste) K. — 6. lysir mavn R.

13, 2. 3. Disse Linjer ikke skrevne i R, der dog efter gaguraþr har en Hage, som betegner „etc.“ — 6. of, saa ændret med Rask M.; oc R.

14. Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 56.

er hveria dregr
nott of nyt regin;
meldropa fellir hann
morgin hvern,
þaðan komr dægg vm dala.“

Vafprúðnir qvaþ:

15. „Segðv þat, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sv á heitir,
er deilir með iotna sonom
grvnd oc með goðom?“

Öþinn qvaþ:

16. „Ifing heitir á,
er deilir með iotna sonom
grvnd oc með goðom;
opin renna
hon scal vm aldrdaga,
verþrat íss a á.“

Vafprúðnir qvaþ:

17. „Segðv þat, Gagnraþr,
allz þv a gólfi vill
þins vm freista frama:
hve sa vællr heitir,
er finnaz vigi at
Svrtr oc in svaso goð?“

Öþinn qvaþ:

18. „Vigriþr heitir vollr,
er finnaz vigi at
Svrtr oc in svaso“ goð,
hvndraþ rasta
hann er a hverian veg,
sa er þeim vollr vitaþr.“

Vafprúðnir qvaþ:

19. „Froþr ertv nv gæstr,
far þv a becc iotvns
oc melome i sessi saman!
hæfði veðia
við scolom hællo i,
gestr! vm geðspeki.“

Capitvlvm.

Öþinn qvaþ:

20. „Segðv þat ip eina,
ef þitt öþi dvgir
oc þv, Vafprúðnir, vitir:
hvaþan iorð vm com
eþa vpphiminn
fyrst? inn froþi iotvnn!“

Vafprúðnir qvaþ:

21. „Ór Ymis holdi

14, 3. of, saa ændret; oc R. —
4. mel drúpa R. At mél har lang Vokal,
viser isl. mjel og dansk: Mile. Dette
stemmer med Grimms Sammenligning med
oldeng. midl, Bidsel (Andr. u. Elene, S.
164).

15, 2. 3. Ikke skrevne i R, der efter
g. har en Hage, som betegner „etc.“ —
4. Under á er i R sat en krum Hage,
som gaar skraa opad fra venstre til høire.
Har Skriveren her kanske villet betegne
u-Omlyden af á, der i andre gamle Hskrr.
betegnes bl. a. ved en Sammenslyngning af
a og o?

16, 2. iotna, saa R; først er skrevet
alda, men dette er af den gamle Skriver
selv underprykket som urigtigt og over
Linjen er skrevet io og i Margen iotna.
— 4. 5. opin renna: hon scal | vm a. Udgg.
— 5. aldr daga R i to Ord, saa og Bask.

17, 2. 3. Af disse Linjer er i R kun
skrevet a. (d. e. allz), men derefter staar
en Hage, som betegner „etc.“

18. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E.
I, 198 i rVW, uden at det Digt, hvoraf
det er taget, nævnes. Ogsaa findes en
prosaisk Gjengivelse deraf Sn.E. I, 188.
190, hvor U urigtig skriver Vigri-
þinn for Vigriþr, som rVW have. —
4. hvndraþ R.

Overskriften capitvlvm med rødtligt
Blæk i R, nu næsten udslidt. Der staar
ikke: gátur Vafprúðnis.

20, 1. I Segðv R er S'en større end
de almindelige store Begyndelsesbogstaver.
— 2. öþi R; æði A, hvis Tekst af Digtet
begynder med dette Ord. — 3. oc R; æ.
A, d. e. æða. — 5. vp himi R; vpp
himinn A. — 6. is R; hinn A.

21. Fra og med dette Vers til Enden

var iorð *vm* scaþvð,
en or beinom biorg,
himinn or hæsi
ins hrimkálða iotvns,
enn or sveita sior.“

Opinn qvaþ:

22. „Segðv þat annat,
ef þitt eþi dvgir
oc þv, Vaþþrvðnir, vitir:
hvadan máni *vm* kom,
sa er ferr menn yfir,
eþa sol iþ sama?“

Vaþþrvðnir qvaþ:

23. „Mvndilföri heitir,
hann er Mána faþir
oc *sva* Solar iþ sama;
himin hverfa
þæ scolo hverian dag
ældom at ártali.“

Opinn qvaþ:

24. „Segðv þat iþ þripia,

allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vaþþrvðnir, vitir:
hvadan dagr *vm* com,
sa er ferr drot yfir,
eþa nott meþ niðom?“

Vaþþrvðnir qvaþ:

25. „Dellingr heitir,
hann er Dags faþir,
enn Nott var Nærvi borin;
ny oc niþ
scopo nyt regin
ældom at artali.“

Opinn qvaþ:

26. „Segðv þat iþ fiorþa,
allz þic froþan qveþa,
oc þv, Vaþþrvðnir, vitir:
hvadan vetr *vm* com
eþa varmt smar
fyrst meþ froþ regin?“

Vaþþrvðnir qvaþ:

27. „Vindsvalr heitir,

er i **R** og **A** den *Talendes Navn* angivet i *Margen ved Bogstaverne V. q. eller O. q.*; dog er ved enkelte *Vers én Bogstav* eller begge *bortskaarne ved Indbindingen*.

21. *Jfr. Grimm. V. 40.* — 4. hīm **RA**. — 5. iótvns **R**.

22. 1. annat skrevet .11. i **RA**. *Ligesaa er i de følgende Vers i Odins Spørsmaal Ordenstallet betegnet ved det latinske Taltegn i RA.* — 2. 3. e. þ. q. d. oc þ. v. **R**, og derefter en *Hage*, som betegner „etc.“; e. þ. e. d. **A**. — 4. *vm R*; of **A**. — 5. sa ær **A**; *sva at R*. *Jfr. 24, 5 og 36, 5.* — 6. iþ **R**; hit **A**. *Saa og almindelig ellers i A.*

23. *Jfr. Prosastykket i SnE. I, 56.* — 1. Mvndil fōri **R**; Mvndilfæri **A**; i *SnE. I, 56* Mvndilfæri r (*Ungers Afskrift*), Mundilfari **W**, Mundilferi **U**; i *SnE. I, 330* Mundilfæri r, Mundilfari **W 737**, Mundilfæti **U**; i *Flat. I, 24* Mundilfari. *Samme Vokalskifte finder Sted i Navnet Svaðilfōri r (SnE. I, 136), Svaðilfari W,*

Svaðilferi **U**. — 6. ár tali **R**; allðtali **A**.

24. 3. *Denne Linje er i R her skre-*

ven: oc þ. v. v.; ved alle de følgende Vers er Linjen slet ikke skreven, kun V. 36 begynder i R saaledes: Segðv þat iþ IX. a þ. s. q. e. hvadan, o. s. v. Dette e. skal kanske snarere læses ef, end eða; og mulig er ef det rette i V. 24. 26. 28. 30. 32. 34. 36; Skriveren kunde i V. 24 urigtig have gjentaget oc fra V. 20. 22. A har 24, 3 saaledes: æ. þv vaþþrvðnir vitir, hvor æ. af Skriveren vistnok er ment som eða; ved alle følgende Vers er Linjen slet ikke skreven. — 5. sa er R; sa ær A. — 5. drott A; drot R.

25. *Jfr. det prosaiske Stykke i SnE. I, 54.* — 1. Dellingr, *saa RA r W; kun U har urigtig Doglingr. Navnet kommer ikke af dagr, men af et Adj. dallr = oldeng. deall (superbus, clarus), hvoraf Dalla, Heimdallr, Mardöll.* — 3. nott **A**; not **R**. — 3. nærvi **R**; nōrvi **A**. *I SnE. I, 54 lyder Navnet i Nomin. Norvi eða Narfi, U: Nori. Jfr. Alv. V. 29, L. 5.*

— 6. artali **RA**.
26, 2. 3. a. þ. f. **RA**, og derefter i **R** en *Hage*, som betegner „etc.“ — 6. meþ **R**; *vm A*.

*hann er Vetrar faðir,
enn Svasvǫr SvmarS;*

Opinn qvaþ:

28. „Segdv þat íþ *fimta*,
allz þic froþan qveþa,
oc þv, Vaffrvðnir, vitir:
hverr † asa ellztr
eþa Ymis niðia
yrþi i ardaga?“

Vaffrvðnir qvaþ:

29. „Orófi *vetra*,
aþr vgr̃i iorþ *vm scopvþ*,
þa var Bergelmir borinn;
Þrvdgelmir
var þess faðir,
enn Avrgelmir afi.“

Opinn qvaþ:

30. „Segðv þat it *setta*,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vaffrvðnir, vitir:
hvaþan Avrgelmir com

27. *Jfr. Prosastykket i Sn.E. I, 82. — 3. Svasvǫr har lang Vokal i første Stavelse. — svmarS R. — Hoerken R eller A antydte herefter nogen Lacune. Flere Papir-afskr. og alle Udgg. indskyde:*

ár of bæði þau
skulu ey fara,
unz rjúfask regin.

Jeg formoder, at vi have en prosaisk Gjengivelse af de tabte Verslinjer i følgende Ord i Sn.E.: ... Vindsvalr, hann er Vasaðar son, ok váru þeir áttungar grimmir ok svalbrjóstaðir, ok hefir Vetr þeirra skaplyudi. Verslinjerne kunne kanske have havt omtrent følgende Form:

Vindsvals faðir
var Vasaðr of heitinn,
öll er sú sætt til ötul.

28, 2. a. þ. f. R og derefter en Hage, som betegner „etc.“; a. þ. f. k. A. — 4. asa, saa RA og alle Udgg. — Jeg tror, at dette Ord maa være feilagtigt: naar Vavthrudner ikke i sit Svar gjør Rede for, hvem der først blev til af Æserne, saa kan Odin ikke have spurt derom. Bergmann (Poesmes Isl. 296), som er den eneste, der gjør nogen Bemærkning ved dette Sted, siger, at Vavthrudner alene svarer paa det sidste Spørgsmaal, som vedrører ham nærmere, fordi han selv er af Jotunæt. Men Vavthrudner kan ikke svare paa, hvad ham mest lyster; det er her en Kamp paa Liv og Død, hvor Svar maa følge paa hvert Spørgsmaal. Heller ikke kan Ordene, som

de staa i Hskrr. og Udgg., oversættes: Hvem blev først til i Tidens Ophav, var det en af Æserne eller en af Ymers Ætlinger? — Jeg tror, at asa bær ændres til iotna. Jfr.

Vaffrv. 6: hitt vil ec fyrst vita,
ef þv. froþr ser
eþa alsviþr iotvnn;

Vaffrv. 34: hvat þv fyrst vm mant
eþa fremst vm veitzt;

Lokas. 64: Kvað ec fyr asom,
qvaþ ec fyr asa sonom.

Mindre rimeligt synes det mig at ændre:
hverr allra elztr
Ymis niðia.

— 6. ardaga R; ardaga A.

29, 1-3. *Jfr. 35, 1-3. — 1. Orófi A; Órofi (eller Orófi?) R. — 2. vm, saa A; mangler i R. — scopvþ R. — 3. var mangler i A. — 3. A skriver i to Ord bær gælmir (derimod i V. 35 i ét Ord). Den første Del af Navnet er dog vist berg. — 3. borī R; borinn A. — 6. argelmir R her og i næste Vers. Med v skrives Navnet ogsaa i A, og med v eller au, saavidt jeg véd, i alle Hskrr. af Sn.E., endog i dem, som ikke pleie at skrive v for q eller ð, navnlig sikkert i RGA 757 leß; vi maa derfor her antage v for den ægte Tvetyd.*

30, 2. a. þ. s. q. R; a. þ. f. k. A. — 4-6 ogsaa i Sn.E. (I, 44) rVV, indledet med Ordene: En hér segir svá Vaffrvðnir jötunn (r lægger wrigtig til: þá spurði Gangleri).

með iotna sonom
fyrst? inn froþi iotvnn!“

Vafþrvðnir qvaþ:

31. „Or Elivagom
stveco eitrðropar,
sua óx, vnnz or varð iotvnn;
þar ero órar ettir
komnar allar saman,
því er þat e allt til atalt.“

Öþinn qvaþ:

32. „Segðv þat íþ siaunda,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hve sa þörn gat
enn balldni iotvnn,
er hann hafdit gygiar gaman?“

Vafþrvðnir qvaþ:

33. „Vndir hendi vaxa
qvaþo hrímþvrsi

mey oc mæg saman;
fótr við fōti gat
ins froða iotvns
sexhæfðapan son.“

Öþinn qvaþ:

34. „Segðv þat íþ átta,
allz þic froþan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvat þv fyrst vm mant
eþa fremst vm veitzt?
þv ert alsviþr iotvnn.“

Vafþrvðnir qvaþ:

35. „Orófi vetra,
aþr vęri iorð vm skæpvð,
þa var Bergelmir borinn:
þat ec fyrst vm man,
er sa inn froþi iotvnn
a var lvör vm lagiör.“

30, 6. fyrst? inn froþi iotvnn! *jvfr.*
20, 6. *Rask og M. interpungere:* fyrst, inn
froþi iotvnn? — 6. in R; hinn A; enn r.

31. *Dette Vers anføres i Sn.E. (I, 44),*
i W umiddelbart efter L. 6 af V. 30,
i r med Ordene þá er foran. — 1. Eli-
vagom har lang Vokal i første Stavelse,
hvis det kommer af éi; men hvorfor ikke
da Élvágar? — 3. sua RA; ok rWU.
— 3. or varð ArW; varð or R. Denne
Linje er i U forvansket skreven: ok voxtr
vindz. ok varþ iotvnn or. — 4-6 mangle
i RA, uden at Lacune er betegnet, men
findes i Codd. af Sn.E., i U forvanskede
til: þær einar ættir koma saman. Flere
Papirafskr. og efter dem flere Udgg.
have istedenfor disse Linjer som L. 4-6
af V. 31:

en sium fleygði
ör suðheimi,
hyrr gaf hríni fjör.

Disse ere først af Bergmann erkjendte
for uægte. — 4. ero r, udelades af W
og af Bergm. — 5. komnar r; komu W;
koma Bergm. *Jfr. Ordene i Sn.E. umid-*
delbart efter dette Vers: þá mælti Gang-
leri: Hvernig óxu ættir saman (saa r;
saman mangler i WU) þaðan? — 6. æ
allt til r; allt W.

32, 4. *Over q i þörn staa Accent i R.*
— 5. balldni A; aldni R. — 6. gygiar R;
gyiar A.

33. *Jfr. Prosastykket i Sn.E. I, 46.*
— 2. qvaþo R; kvøðv A. — 4. fótr R;
fot A. — gat R; mangler i A. — 6.
sæxhæfðaðan A; ser hæfðapan R (a og x
sammenslyngede); sérhæfðaðan Udgg.

34. *I Randen udfor dette Vers Od R.*
— 2. a. þ. f. R, med en Hage efter,
som betegner „etc.“; a. þ. f. k. A. Ri-
melig bør froþan efter Bergmanns For-
modning ændres til svinnan, saa at Segðv
bliver Rimord her som i V. 24. 36. *Jfr. dog*
i Heiðr. s. (Fas. I, 487. Pet. Udg. S. 43):

Segðu mér þat eina,
alls þú vera þykkir;

hvor alls synes at være Rimord. — 4. vm
mangler i R; of A, ikke um. — 5. fremst vm
veitzt R; frems of væizt A.

35. *Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E.*
(I, 48), uden at Digtet, hvoraf det er
taget, nævnes. — 1. Orófi R; Orofi AU;
Orofi r; Orovi W. — 2. vęri iorð R og
ArW; iorð veri U. — vm RAU; of W;
mangler i r. — 4. W feilagtig er for ec.
— vm RU; of ArW. — mán R. —
5. at froþa iotvnn U urigtig. — 6. a var
ArWU; var a R. — vm RAU; of rW.

Óþinn qvaþ:

36. „Segðv þat íþ níunda,
allz þic svinnan qveþa,
oc þv, Vafþrvðnir, vitir:
hvadan vindr vm kqmr,
sva at ferr vág yfir?
e menn hann sialfan vm síá.“

Vafþrvðnir qvaþ:

37. „Hręsvelgr heitir,
er sitr a himíns enda,
iotvnn i arnar ham;
af hans vengiom
qveþa vind koma
alla menn yfir.“

Óþinn qvaþ:

38. „Segðv þat íþ tíunda,
allz þu tiva ræv
vll, Vafðrvðnir, vitir:
hvadan Niorðr vm kom
† meþ asa sonom?
— hofom oc hærgom

hann ręðr hvnmorgom —
oc varþaþ hann asom alinn.“

Vafþrvðnir qvaþ:

39. „I vanaheimi
scopo hann vis regin,
oc sęldo at gislingo goðvm;
i aldar ræv

hann mvn aptr coma
heim meþ visom vænom.“

Óþinn qvaþ:

40. „Segðv þat et elliþta:
hvar ytar tvnom i
hæggvaz hverian dag?
val þeir kiosa
oc riþa vígi fra,
sitia meirr vm sáttir saman.“

Vafþrvðnir qvaþ:

41. „Allir einheriar
Oðins tvnom i
hæggvaz hvegian dag;
val þeir kiosa

36. Jfr. *Prosastykket i Sn.E. I, 80.* — 3. R har efter q. (d. e. qveþa) e. d. e. eða eller ef? se *Ann. til 24, 3.* — 5. sva at R; sa nær A og M. — 6. e. menn hann sialfan vm síá R; . e. maðr vm sialfan hann sær A. Ligesom R her skriver e med en Prik efter, A e mellem to Prikker, saa skriver R Ordet i Vólund. V. 17 e mellem to Prikker. Jfr. *Sn.E. (I, 80)*: en svá sterkr sem hann er, þá má eigi sjá hann (engi ma hann sia U).

37. Dette Vers anføres ogsaa i *Sn.E. (I, 82)*, uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes. — 2. er RArW; hann U. — 4. hann R urigtig for hans, som alle de øvrige Hskrr. have. — vengiom R; vængivm AWU; vængum r. — 5. koma alle Hskrr. undtagen U, som har standa.

38, 2. tiva R; tifa A. — ræv R. — 4. vm R; of A. — 5. meþ asa sonom RA. Linjen maa være forvansket, da Stavrim mangler. Rask formoder á Nóatúnom, hvilket uden Tvil i det væsentlige er rigtigt. Kun om Præpositionen kan man være usikker; maaske snarere: til Nóatúna. — 6. 7. Skulde disse Linjer urigtig være komne ind fra

et andet Kvad? — 6. hofom R; hqfv m A. — 7. hvnn morgom R; hvnmorgvm A. — 8. varþ|aþ R; varat A.

39, 1-3. Jfr. *Prosastykket i Sn.E. I, 92.* — 5. hann mvn R; mvn hann A.

40. 41. Disse to Vers skrives i R saaledes: Segðv þat et .XI. hvar ytar tvnom i hærvaz hverian dag Val þeir kiosa oc riþa vígi fra sitia meira vm sáttir saman.; i A: S. þ. e. XI. allir eins hæriar oðins tvnvm i hæggvaz hverian dag. Val þeir kiosa oc riða vígi fra sitia mæir vm sáttir saman. — Udgg. indsatte efter Papirafskrr. som L. 2—6 af V. 40 følgende Verslinjer:

alls þú tiva rök
öll, Vafþrvðnir, vitir:
hvat einherjar vinna
Herjaföðrs at,
unz rjúfask regin?

41. Dette Vers anføres ogsaa i *Sn.E. (I, 132)*, uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes. — 1. einheriar rWU; eins hæriar A. — 3. hverian ArW; hværn U.

oc ríða vígi fra,
sitia meirr vm sáttir saman.“

Öþinn qvaþ:

42. „Segþv þat íþ *tolpta*,
hvi þv tiva ræc
æll, Vaðrvðnir, vitir?
fra iotna rýnom
oc allra goða
segir þv íþ sannasta,
inn alsvinni iotvnn!“

Vaðrvðnir qvaþ:

43. „Fra iotna rýnom
oc allra goða
ec kann segia satt,
þviat hvern hefi ec
heim vm komit:
nio kom ec heima,
fyr niðhel neðan,
hinig deya or helio halir.“

Öþinn qvaþ:

44. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,

fiolþ ec vm reynda regin:
hvat lifir manna,
þa er inn meira liþr
fimbvlvetr með firom?“

Vaðrvðnir qvaþ:

45. „Lif oc Leifþrasir,
enn þar leynaz mvno
i holti Hoddmimis;
morgindaggar
ðav ser at mat hafa,
enn þaðan af aldir alaz.“

Öþinn qvaþ:

46. „Fiolþ ec for,
fiolþ ec freistaþac,
fiolþ ec vm reynda regin:
hvaðan comr sol
a inn sletta himin,
þa er þessa hefir Fenrir farit?“

Vaðrvðnir qvaþ:

47. „Eina dottvr
berr Alfræðvll,
aþr hana Fenrir fari;

— 5. Herefter indskyde Papirafskrr. og med dem K. Rask følgende Linjer:

öl með ásum drekka
ok seðjask Sæhrímni.

Deres Uægthed har Bergmann først ud-
talt.

42, 1. þat mangler i A. — 6. segir
þv R; sægir þv A. Læsemaaden segþv
er aldeles uhjemlet og, som Bergm. har
paavist, meningsløs.

43, 5. vm R; of A. — 6-8. Jfr.
SnE I, 38: vándir menn fara til Heljar
ok þaðan í Niðhel (niðheim U); þat er
niðr i inn niðnda heim. — 6. Jeg har
med R. Keyser sat Komma efter heima;
Udgg. interpungere þess ikke. — 7. fyr
R; í A, og saaledes stadig i dette Hskr.
— 8. hinig R; hinnig A. Den sidste Form
er den oprindelige.

44, 1. Fiolþ R; Fíald A. — 2. frei-
staþac R; fræistaða A. — 3. vm mang-
ler i R; of A. — 5. inn R; hin A. —
I de flgd. Vers, som begynde med de

samme 3 Linjer, ere L. 1. 2 ikke skrevne
fuldt ud i RA, Lin. 3 aldeles ikke
skreven.

45. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 202), uden at Digtet, hvortil det hører,
er nævnt. — 1. leifþrasir ARW; lif-
ðrasir R; lifþræser U. — 2. enn þar,
saa alle Hskrr. undtagen U: er þar. —
mvno, saa alle Hskrr., undtagen U:
meyjar. — 3. holti hoddmimis RW;
holldi hoddmimis A; mimis holldi U. —
4. daggar RAW; daggva U. — 5.
ser RA; er r; mangler i WV. — U har
for hele denne Linje kun þær. — 6. enn
þaðan ARW; þaðan R. — U har denno
Linje saaledes: ok þar vm alldr alaz.

46, 6. þa ær A; þa þa er R.

47. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 204) uden at Digtet, hvortil det hører,
er nævnt. L. 4-6 ogsaa anførte ved Gjen-
nemgaaelse af Navne paa Guderne i et Hskr.
af Skáldskapm. leþ (SnE. II, 591). — 2.
alfræðvll (alfræðull) alle Hskrr., undtagen
r: alfræðul. — 3. hana RAW; henni U.

sv *scal* riða,

þa er regin deya,
modvr bráttir mér.“

Opinn qvaþ:

48. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,
fíolþ ec vm reynda regin:
hveriar 'ro þer meyar,
er líþa mar yfir,
frodgediaþar fara?“

Vafþrvðnir qvaþ:

49. „Þriar þíodár
falla þorp yfir
meyia Mægþrasiss;
hamingior einar.
þer er i heimi ero,
þo þer með iotnom alaz.“

Opinn qvaþ:

50. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,
fíolþ oc vm reynda regin:
hverir raþa esir
eignom goða,
þa er slocnar Svrtá logi?“

Vafþrvðnir qvaþ:

51. „Viþarr oc Vali
byggia vé goða,
þa er slocnar Svrtá logi;
Móþi oc Magni
scolo Miollni hafa
Vingnis at vigþroti.“

Opinn qvaþ:

52. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,
fíolþ ec vm reynda regin:
hvat verþr Oðni
at aldralagi,
þa er vm rivfaz regin?“

Vafþrvðnir qvaþ:

53. „Vlfr gleypa mvn
Aldafærþr,
þess mvn Viþarr reca;
kalda kiapta
hann klyfia mvn
vitnis vigi at.“

Opinn qvaþ:

54. „Fíolþ ec for,
fíolþ ec freistaþac,

— 4-6. *Disse Linjer har U saaledes:* sv mvn renna eða riþa regin bravtir mær.
— 4. riða **RArW**; renna leþ. — 5. þa er **RAleþ**; er **rW**. — 6. modvr **RrW**; móðar **A. leþ** har denne *Linje saaledes:*
M b^r. m.

48, 5. *Udgg. interpungere ikke efter yfir.* — líþa kan kun være 3 Ps. Plur. Præs. Ind. og fara tager jeg heller som sidcoránet dev-med, end med Eg. som Gen. af för.

49, 1. þíodár **R** (eller: þíodár ár) og **A.** Jeg construerer: þriar þíodár falla yfir Mægþrasiss meya þorp. — þíodár **K.** Rask (som *Flerfal af þíod*). Men herimod strider falla. — 1. 2. *Udgg. dele:* þ. þ. falla | þorp yfir. — 3. mægþrasiss **R**; mægþrasiss **A.** — 5. þær ær **A**; þeirra **R** og *Udgg.*

51. Dette Vers anføres ogsaa i *Sn.E. I, 202*, uden at Digtet, hvortil det hører, er nævnt. — 1. váli, saaledes, som det synes, **R** med Streg over a'en.

Navnet har maaske lang Vokal i første Stavelse, da W en Gang skriver i Gen. Vaala (Sn.E. I, 120) og r en Gang Voli (Sn.E. 554). — 2. For goða har **U** gvþa. — 3. slocnar **RAU**; sortnar r. — 3. For Svrtá har **U** Svarta. — 4. For Móþi har r Megi. — 5. miollni i alle Hskrr. med to l'er, undtagen i r, der her har Navnet med én l, men ellers med to l'er. — 6. vingnis at vigþroti **ArW**; vigniga synir at vigroþi **U**; ok (o er utydelig; først synes der at have været skrevet uk) vina at vigþroti **R** og *Udgg.*

52, 5. alldr lagi aldrelagi **R** (ikke aldrzlagi), dog er e, *þó* det synes, underprikket og derved betegnet som urigtig. — 6. vm mangler i **R**; of **A.** Jfr. *Grtmn. V. 4, L. 6.*

53. Jfr. *Prosastykket i Sn.E. I, 192.* — 2. alda færþr **R**; allida færður **A.** — 3. reca **RA** maa udtales som vrecá. — 6. vitnis **A**; vingnis **R.**

fiolþ ec vm reynda regin:
 hvat mælti Óðinn,
 aþr a bal stigi,
 sialfr i eyra syni?“

Vaþprvöðnir qváp:

55. „Ey manne þat veit,
 hvat þv i ardaga

sagdir i eyra syni;
 feigom mvnni
 mæltá ec mina forna stafi
 oc vm ragnaræc.
 Nv ec við Óðin deildac
 mina orþspeci,
 þv ert e visastr vera.“

54, 4-6. *I Heiðr. s. (Fas. I, 487; Pet. Udg. S. 43) fremsættes Spørsmålet i følgende Form:*

hvat mælti Óðinn
 i eyra Baldri,
 áðr hann var á bál borinn?

— 6. sialfr R; ok sialfr A.

55, 1. mæðe R, ikke mannz; manni A.

— 2. ardaga RA i ét Ord. — 4. 5. f. m. mæltá ec | mina f. st. Rask M. — 5. ec mina R; æk um mina A. — 6. vm R; of A. — ráce R. — 7. RA har Nv med stor N og derforan Punctum; R har i Randen ud for dette Ord V. q. — 7. við R; uit A. — 7. deildac R; dæilldag A. — 9. vera Gen. pl. af verr; ikke Infín.

GRIMNISMÁL.

Synir Hrafdvngs konungs.

Hrafdvngr konungr atti tva sono, het annarr Agnarr, en annarr Geirraþr. Agnarr var tío vetra, enn Geirraðr átta vetra. Þeir 5
 rero tveir a bati með dorgar sinar at smafisci. Vindr rac þa i haf vt. I natmyrkri brvto þeir við land oc gengo vp, fvndo cotbónda einn; þar voro þeir vm vetrinn. 10
 Kerling fostraþi Agnar, enn karl fostraþi Geirroð oc kendi hanom rað. At vári fecc karl þeim scip. Enn er þv kerling leiddo þa til strandar, þa mælti karl einmæli við Geirrað. Þeir fengo 15
 byr oc quomo til stödvva fædvvr sins. Geirroþr var fram i scipi; hann hlióp vp a land, enn hratt út scipino, oc mælti: „Farþv nv þar er smyl hafi þic!“ Scipit rac 20
 i haf vt. Enn Geirroðr gek vpp til boiar, hanom var þar vel fagnat; enn faþir hans var þa andaþr. Var þa Geirraðr til konungs tækinn, oc varð maþr 25
 ageþr.

Dette Digt findes i sin Helhed baade i R og A. — V. 11—15. 18—20. 23. 24. 29. 34—36. 40. 41. 43. 44. 46—48. (49. 50. 54,) onføres ogsaa i SnE.

Navnet grimnis mal er i R og A skrevet ved V. 1 med rødt Blæk; i R er det nu meget afbleget og næsten ulæseligt. Under dette Navn nævnes ogsaa Digtet i SnE. ved Anførsel af V. 23 (her ikke i U). 24. 36 (I, 130. 88. 118. „i Grimnismálum“). V. 44 indledes i SnE. (I, 132) i r VV med Ordene: svá er hér sagt i orðum sjálfra ásanna; V. 46 (I, 84) med Ordene: enn hefir hann (Óðinn) nefnat á fleiri vega, þa er hann var kominn til Geirraðar (geirraþar U) konungs (U tilføier: segir hann svá). Om de øvrige Vers af dette Digt, som anføres i SnE., siges det ikke der, til hvilket Digt de høre. — Jeg skriver med Rask Eg. o. fl. Grimnir med lang Vokal og forklarer Navnet af grima; M. o. fl. skrive Grimnir og forklare det af grimmr. — Den prosaiske Indledning har i R følgende med rødt Blæk skrevne Over-skrift: ss. hrafdvngs k's, hvis jeg ellers læser de nu meget afblegede og næsten

ulæselige Træk rigtig; i A med rødt Blæk: fra hrafdvngi konungi. Baade R og A skrive Kongens Navn med w, og med w eller av eller au skrives dette Navn i alle Hskr., hvor det forekommer; det rette er altsaa Hraufvngur, ikke Hraufvngur.

2. 3. en anar geirraþr R; æn aþar gæirpðr A. — 5. dorgar R; dorgir A. — 7. 8. I nat myrkri brvto þeir við land. R; þeir brutu i nátt myrkri við land A. — 9. einn A; ein R. — 10-12. æn karl fostraþi gæirpðr ok kændi hanom rað A; en karl geirroð R. — 13. þar kerling, saa RA. I R var først skrevet kerling þar men ved Skraastreg og Prik over begge Ord er den rette Ordfølge betegnet. — 14. strandar R; skips A. — 16. quomo R; komv A. — fædvvr A; fædvrs R, „feilskrevet paa Grund af det paafølgende s i sins“ (M.). — 19. 20. Far þv nv þar A; Farþv þar R. — 21. i haf A, mangler i R. — gæx upp A; gek vt R. — 22. boiar R; bæia A. — var þar vel A; var vel R. — 23. 24. æn faþir hans var þa andaðr A; þa var faþir hans andaþr R. — 24. Var þa geirraðr R; Gæirpðr var þa A. —

Opinn oc Frigg sato i Hliþ-
scíálfo oc sá vm heima alla.
Odinn mælti: „Sér þv Agnar
fostra þinn, hvar hann elr born
5 við gygi i hellinom? Enn Geir-
roþr fostri minn er konungr oc
sitr nv at landi.“ Frigg segir:
„Hann er maþniþingr sa, at
hann qvelr gesti sina; ef hanom
10 þiccia of margir coma.“ Opinn
segir, at þat er in mesta lygi;
þv vedia vm þetta mál. Frigg
sendi escimey sína Fvllu til Geir-
roðar. Hon bad konungr varaz, at
15 eigi fyrgerþi hanom fiolkvnnigr
maþr sa er þar var kominn i
land; oc sagði þat marc á, at
engi hvndr var sva olmr, at á
hann mundi hlæpa. Enn þat
20 var inn mesti hegomi, at Geir-
roþr konungr vęri eigi matgöþr;
oc þo lætr hann handtaca þann
mann, er eigi vildo hvndar a
ráða. Sa var i feldi blám oc
25 nefndiz Grímnir oc sagði ecci
fleira fra ser, þott hann vęri at
spvrþr. Konungr let hann þina

til sagna oc setia milli elda
tveggia, oc sat hann þar átta nętr.
Geirroþr konungr atti þa son tíu³⁰
vetra gamlan, oc het Agnarr
eptir broþur hans. Agnarr gecc
at Grímnir oc gaf hanom horn
fvlt at drecca oc sagði, at faðir
hans gorði illa, er hann þindi³⁵
þenna mann saclvsan. Grímnir
dracc af; þa var eldrinn sva
kominn, at feldrinn brann af
Grímnir. Hann quafþ:

1. Heitr ertv, hripvþr!
oc heldr til micill;
gongome firr, fvni!
loði sviþnar,
þott ec a lopt berac,
brennomic feldr fyr.

2. Átta nętr sat ec
milli elda her,
sva at mer mangi
mat ne báð,
nema einn Agnarr,
er einn scal ráða
Geirroþar sonr
Gotna lande.

1. 2. hliþscíálfo R; hliðskíalf A. — 2. heima alla R; alla heima A. — 5. 6. Enn geirroþr fostri min er konungr R; Ænn, konungr fostri minn A. — 7. sitr nv at landi R; sitr at londvm A. — segir skrevet s. i R og A. — 8. sa R og A er her, som oftere, d. s. s. slíkr. — 11. segir skrevet s. i R og A. — 13. æski mæy A; escis mey R. Begge Former ere rigtige. — 13. 14. geir.ðar R, den femte Bogstav er forsmig ulæselig; Gæir. A með Forkortningstejn over r. — 16. kominn A; komi R. — 21. konungr A, mangler i R. — 22. oc þo lætr hann handtaca R; ænn þo lætr konungr handtaka A. — 23. 24. aráða R; a hlæpa A. — 27. let hann þina R; lætr þina hann A. — 29. tveicia R, mangler i A. — sát hann þar R; sat þar A. — 30. þa A,

mangler i R. — 34. ok sagði A; sagði R. — 34. 35. faðir hans gerði ser A; konungr gorði illa er R. — 35. 36. þindi þenna mann A; let þina hann R.

1, 3. góngome R; gongumz A. — 4. sviþnar R; sviðnar A. — 5. berac R; vera A. — 6. brennomic R; brænnumz A.

2, 2. milli R; millvm A. — 3. 4. Skrevet som to Linjer med Udgg.; jefr. V. 51 og Anm. til Háv. V. 61. 124. Dog maaske med Lünig (Zürcher Progr. 1859) at skrive som én Linje. — 5. 6. agnarr er einn A; agnar er | er ein R. — 7. 8. Skrevet som to Linjer med Udgg., dog maaske egentlig én Linje, der oprindeligt mulig kunde have lydt: Geirroþar sonr Gotnom. — 7. geiróþar R; Gæiroðar A. — sonr R; son A. — 8. gotna Rask M. með líden g.

3. Heill scaltv, Agnarr!

allz þic heilan biþr
Veratyr vera;
eins drycciar
þv scalt aldregi
betri giold geta.

4. Land er heilact,

er ec liggia se
asom oc alfom ner;
enn i Þrvðheimi
scal Þórr vera,
vnz vm rivfaz regin.

5. Ydalir heita

þar er Vllr hefír
ser vm gorva sali;
Alfheim Frey
gáfo i ardaga
tivar at tannfe.

6. Bqr er sa inn þriði,

er blið regin
silfri þæcþo sali;
Valascialf heitír,
er velti ser
áss i ardaga.

7. Sæcqvabeccr heitir enn fiorþi,

enn þar svalar knego
vnnir yfir glymia;
þar þæv Oðinn oc Sága
drecca vm alla daga
glæð or gvllnom kerom.

8. Glæðsheimr heitir enn fimti,

þars en gvllbiarta
Valhæll við of þrvmir;
enn þar Hroptr kýss
hverian dag
vapndaþa vera.

9. Mioc er æþkent

þeim er til Oþins koma,
salkynni at sia;
scæptom er rann rept,
scioldom er salr þakifr,
bryniom vm becki strát.

10. Mioc er æþkent

þeim er til Oþins koma,
salkynni at sia;
vargr hangír
fyr vestan dyrr
oc drvpír ærn yfir.

3, 3. vera tyr i to Ord RA. — 6. giold R; giöld A.

4. 1. heilact R; hælilagt A. — 6. vm R; of A.

5. 3. gorva R; gerva A. — 4. frey A; freyr R, ved Prikken under r betegnes, at denne Bogstav er urigtig. — 5. ardaga A; arðaga R.

6. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 78. — 1. þriði R. — 3. þæcþo R; þoktv A. — 5. velti R; vælti A. Se om dette Vb. Eg. lex. poët. og norsk véla, væla „sjere istand, reparere, bøde, rette paa; ogsaa tilrede, pynte, pudse, flye op“ hos I. Aasen. — 6. ardaga RA.

7. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 114. — 1. Sæcqua beccr heitir ē IIII. R; Spæva bækr heitir hinn fiorð. — 4. sága R; saga A. — Navnet har i første Stavelse lang Vokal og er aldeles forskjelligt fra saga, Fortælling; se Eg. lex. og Munch Nordm. Gude- og Helte-Sagn (Chr. 1854), S. 29.

8. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 62, hvor U har Glæðheimr. — 1. heitir en v. R; ær hinn fimti A — 2. hin A; en R. — 3. vælhæll við of þrvmir R (i det første Ord ere de urigtige Bogstaver underprikkede og desuden valhæll skrevet i Margen); væl holl v þrvmir A. — Jeg finder med Udgg. her Adj. við.

9. Dette Vers er i R skrevet efter V. 10, men ved Mærket ”” over Mioc i begge Vers er den rette Rækkefølge, som og. A har, betegnet.

9, 2. oþins R. — þeim ær oðins koma A her; men ved Gjentagelsen i næste Vers: þeim ær t. k. — 2. Jeg har med Rask og M. sat Komma efter koma for at betegne, at salkynni, der er Flertalsord, er Object for sia og ikke Subject for er. — 6. strát R; stråd A.

10, 2. 3. Disse Linjer i R skrevne: þ. er. o. k. s. k.

11. Þrymheimr heitir enn setti,
er Þiazi bió
sa inn amátki iotvnn;
enn nv Scaði byggvir,
scír brvðr goða,
fornar toptir fæðvr.

12. Breiðablik ero in siavndo,
enn þar Baldr hefir
ser vm gerva sali;
a því landi
er ec liggia veit
fösta feicnstafi.

13. Himinbiorg ero en atto,
enn þar Heimdall
queþa valda veom;
þar vorþr goða
dreccr i vëro ranni
glapr inn göða mioþ.

14. Folcvangr er inn nivndi,

enn þar Freyia reþr
sessa costum i sal;
halfan val
hon kyss hverian dag,
enn halfan Oðinn á.

15. Glitnir er inn tivndi,
hann er gvlli stvddr
oc silfri þacþr iþ sama;
enn þar Forseti byggir
flestan dag
oc svefer allar sacir.

16. Nóatvn ero en *ellipto*,
enn þar Niorþr hefir
ser vm gorva sali;
manna þengill
enn meinsvani
hatimbropom hærgi reðr.

17. Hrisi vex
oc há grasi

11. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 94). — 1. þrymheimr alle Hskerr., undtagen U: þrvþheimr. I Prosastykket i SnE. skriver r én Gang þmheimr, én Gang þrvh. og én Gang þrimh. — 1. ex v. R; hinn sætti A; disse to Ord mangle i Codd. af SnE. — 2. bió er glemt i W. — þar nv þiazi byr U. — 3. amátki RrW; amátki A; matki U. — 4. byggvir R Codd. af SnE.; bysír A. — 5. goða RA; guða r; gvma U. — 6. fornar, saa R og Codd. af SnE.; forna A. — For fæðvr har U foþr.

12. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 92). — 1. Breiðablik saaledes alle Codd. (i to Ord), undtagen R, hvor blik er glemt af den gamle Skriver, men med nyere Haand skrevet til over Linjen. — ero R ærv A; heita rW; heitir U. — hī siáñdv A; in siavndo R ved Skrivfeil; er udeladt i Codd. af SnE. — 2. enn þar, saa RA; þar er Codd. af SnE. — 3. vm, saa RAU; of r. — 4. i því r alene. — 6. feicnstafi alle Codd. undtagen U, der har feing stavi.

13. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 100). — 1. ero en (hin A) atto RA; heita rW; heitir U. — 2. en þar Heimd-

dallr byr Uurigtig. — 4. I U forvansket vorþvm gvþa. — 4. 5. Udg. dele: þar vorþr goða dreccr | i v. r. — 5. vëro RU; vero ArW. — 6. inn tilfœiet efter A (hvor det skrives hin) og Codd. af SnE.; mangler i R.

14. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 96). — 1. er in nivndi R; er hinn ix. A; heitir rWU. — 3. kosta beztvm sal U. — 4. 5. halfan val hon kyss | hv. d. Udg. — 5. hverian RAW; á hverian r; hvern U.

15. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 102). — 1. er in x. R; h. e. x. A; heitir salr Codd. af SnE. — 2. hans U urigtig. — er mangler i W. — 3. þacþr R; þaktr ArW; þacþr iþ mangler i U. — 4. þar RAU; þat r; þa W. — Forseti RW; Forsæti ArU. — byggir RA; byggvir rU. — 5. flestan RAW; flestum r; i U forkortet f. — 6. svefr U. — sacir RA; sacar Codd. af SnE.

16. 1. Nóa tvn ero en xi. R; Noa tvn ær h. xi. A. — 3. gorva R; gerva A. — 4. manþengill R; mana þengill A. — 5. meins vani i to Ord RA. — 6. hærgi ræðr A; hærg R (uden reðr).

Viðars land Viði;
en þar mavgr of læzc
af mars baki .
fröcn at hefna fædvör.

18. Andhrimnir léttr
i Eldhrimne
Søhrimni sodinn:
flesca bezt,
enn þat fáir vito,
við hvat einheriar alaz.

19. Gera oc Freca
seðr gvnntamiþr
hropigr Heriafævör;
enn við vín eitt

vapngæfvgr
Oðinn ę lifir.

20. Hvginn oc Mvninn
flivga hverian dag
iormvngrvnd yfir;
ovmc ec of Hvgin,
at hann aptr ne comiþ,
þo siámce meirr vnt Mvnin.

21. Þytr þvnd,
vnir þjóþvitnis
fiscr floði í;
árstræmr þickir
ofmicill
Valglæmni at vaþa.

17, 3. viðars A; viðars R. — land
viði RA. Viði er með Petersen (Nord.
Myth. S. 321), Keyser og Lüning at for-
staa som Navnet paa Vidars Land, efter
Petersen af viðr, Skov (men det i Fas. II, 26
forekommende Stedsnavn har i Nomin.
Viðir), vel snarere med Keyser af viðr;
jefr. norsk vidd „en stor, vidtæftig
Strækning; især om en ubeboet Mark.
Mest i de sydlige Fjeldbygger om
de store og ubeboelige Marker omkring
Højfjeldene inderst i Landet“ hos I. Aasen.
— land (ok) viði Rask; land ok viði M.;
Landviði Gunnarr Pálsson og F. Magnusen.
— 4. læzc R; læz A. — 4. 5. Jeg skjøn-
ner ikke, hvorledes disse Linjer kunne
passe her i den Form, hvori Hskrr. og
Udgg. give dem. Modstillingen af mavgr
og fædvör viser, at de maa være inderlig
knyttede til L. 6, og denne peger fremad
mod Ragnarok; jeg formoder derfor:

en þar mavgr of hlezk
á mars bak.

Jfr. Guðrúnarkv. V. 7: hloþvz modgir
a mara bógo. Gunnarr Pálsson har for-
staa læzc som hleðsk og Eg. har søgt af
Hskrr.'ernes Ord at faa ud samme Mening
som jeg ved Ændring. — 6. at, saa ændret
med Gunnarr Pálsson, Rask M.; oc RA
skrevet med Forkortningsstegn. — Mindre
rimeligt synes det at ændre of; jefr. dog
Vafþr. V. 11. 13. 14.

18. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E.
(I, 126). — 4. felska (eller fellka) bast r.

— 5. For enn har r at. — vito R. — 6.
við hvat einheriar rWU; hvat ein heriar
R (uden við); hvat einheria A.

19. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E.
(I, 126). — 2. gvnntamiþr RAW; gunn-
tamigr r; gvnntanigr U. — 3. hroðiðr r
urigtig. — heria færðr RA; heria færð
U; henafoðr r; Hænafoðr W. — 5.
vapngæfvgr RAW; vapngavigr r; vapn-
gæffir U.

20. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E.
(I, 126). — 1. Mvninn, saa alle Hskrr.,
undtagen R, som her har mvnin. — 2.
fliugia r. — hvern U. — 4. ovme Rr;
ovmz AW; vnz U. — of er af den
gamle Skriver selv skrevet til over Linjen
i R, og Hage sat mellem ec og hvgin,
hvor det skal indføres; vm A; mangler
i rWU. — hvginn U. — 5. ne mangler
i U. — comiþ R; komi ArW; kemr U.
— 6. siámce R; siámek r; siamz ec
AU; siamz W. — vm RAWU; at r. —
mvnin rW; mvnin R; mvnin AU.

21, 1. þytr þvð R; þytr þvndir A.
þund den svulmende Bølge? jefr. oldeng.
þindan, þand, þunden, svulme. Tydes
af de fleste som Navn paa en Aa. Efter
Guðm. Magn. og Finn Magn. Dat. af
þundr. — 2. þjóþ vitnis R; þjóðvitnis A.
Rask og M. skrive Ordet med stor Bogstav.
— 4. þikir A, mangler i R. — 6. val-
glæni A; val glæi R; valglæumi Udgg.
Valglæumnir er efter min Formodning
Navnet paa den Aa, som strømmer om

22. Valgrind heitir,
er stendr velli á
heilög fyr helgom dvrom;
forn er sv grind,
enn þat fáir vito,
hve hon er i lás vm lokin.

23. Fimm hvndrvþ dvra
oc vm firom togom,
sva hygg ec á Valhællo vera;
átta hvndrvþ einheria
ganga senn or einom dvrom,
þa er þeir fara við vitni at vega.

24. Fimm hvndrvþ golfa

oc vm firom togom,
sva hygg ec Bilscirni með bvgom;
ranna þeirra,
er ec rept vita,
míns veit ec mest magar.

25. Heiþrún heitir geit,
er stendr hællo a † Heriafærds
oc bitr af Læraþs limom;
scapker fylla hon scal
ins scíra miaðar,
knaat sv veig vanaz.

26. Eikþýrnir heitir hiotr,
er stendr á hællo † Heriafærps

Valhall; ogsaa Aanavnet Vaðgelmir Sig. II, 4 er Hankjensord. Mannhardt (Germ. Myth. S. 442) antager Valglamir for Aæns Navn. De fleste Fortolkere tage valglami som Dat. af valglamr, hvilket de tyde: Flok af døde Mænd, eller afledede af glamr Hest.

22, 3. heilog R; hællog A. — dvrom R; dyrvm A. — 6. las vm lokin A; lás lokin R.

23. 24. Disse Vers ere ordnede efter A; i R kommer først V. 24 (Fimm—golfa) og derpaa V. 23.

23. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 130). — 1. hvndrvþ R (i ét Ord med Fimm) og U; hvndrot A; hundrat r. — dura r; dvra R; dyra AU. — 2. vm firom togom R; xv. A; of firom tögum r; fióra tvgo U. — 3. hygg RrWU; kvæt A. — á ArWU; at R. — valhællo RrWU; val hqll A. — 5. senn ArW; mangler i RU. — dvrom Rr; dyrvm AU. — 6. ganga U for fara. — við vitni AWU; at vitni r; með vitni r.

24. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 88). — Verset synes her at forstyrre Sammenhængen; ti baade før og efter er Tale om Valhall. Jfr. Anm. til 25, 2. Luning vil indaette det efter V. 4. — 1. hvndrvþ RU; hundrat r; i A forkortet h.; hele Línjen er i W skreven D. — 2. oc vm firom togom R; ok um forvm tögum r; ok vm firom tigm A; ok fioratvgo U; ok um XL. W. — 3. Mellem Ordene hygg ec og Bilscirni er i A indskudt a valhqll vera. — bvgom R

ArW; bogvm U. — Bilscirni har vistnok lang Vokal i anden Stavelse. — 5. rept RAW; ræfr rU.

25. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128. — 2. heriafærds R; heria fqdvr A. Dette Ord forstyrrer her Metret, enten det med Rask skrives som en Linje for sig eller ikke. Jeg tror, at det er senere tilføjet og bør stryges. Da V. 24 om Bilskirner urigtig var kommet ind umiddelbart foran V. 25, saa kunde det blotte hællo misforstaas, og derved gaves Anledning til Indsættelsen af heriafærds. — 3. læraþs R, men i næste Vers læraþs; læraþs A her, i næste Vers l. — I Hskrr. af SnE. skrives Navnet med e i første Stavelse. Neppa af hlé, der neppa i saa gammel Tid vilde have tabt sin h, men maaske af læ, Vædske (der i Höfuðl. 12 danner Rim med skæ), og raða. — 4. scap ker R; skapker A, saa og r; derimod WU skaptker. Ogsaa paa andre Steder, hvor Ordet forekommer, skrives det forskjellig i forskjellige Hskrr.; saaledes f. Eks. scapker i Saga Ól. k. ens helgu, Chria 1853, S. 30; derimod skaptker i Saga Gísla Sírrs. Gísl. Udg. S. 166; Flat. II, 33. Af skapt eller til oht. scephan, øse? — 6. kna at R; kann A.

26. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 128. — 1. Eikþýrnir, saa RA og W i SnE. I, 128, samt alle Hskrr. i SnE. I, 590; derimod har i SnE. I, 128 urigtig r eirþýrnir og U takþýrnir. — 2. ahællo heria fáþrs R; a hællv heria fqdvr A. Ogsaa her maa Heriafærps være senere

oc bítr af Lęraþs limom;
enn af hans hornom
drypr i Hvergelmi,
þaðan eigo votn æll vega.

27. Siþ oc Viþ,
Sękin oc Ekin,
Svæl oc Gvnnþró,
Fiorm oc Fimbvlþvl,
Rin oc Rennandi,
Gipvl oc Gępvł,
Gęmvł oc Geirvimvl,

þęr hverfa vın hodd goða;

Þyn oc Vin,
Þæll oc Hæll,
Graþ oc Gvnnþorin.

28. Vina heitir enn,
ęnnor Vegsvinn,
þriðia Þiodnva;
Nyt oc Næt,
Nęnn oc Hręnn,
Slip oc Hriþ,
Sylgr oc Ylgr,

tilsat. Tillige maa man vel omsætte harllo á, som frgd. V. har, saa at hiortr og harllo blive Rimord; ti á har neppe Vęgt nok til at danne Rim sammen med Eikþyrnir. — 5. drypr R; d'þir A, d. e. drypir eller drypir. — 6. eigo R; ęiga A.

27. En prosaisk Gjengivelse af dette Vers og af de 5 første Linjer i V. 28 i SnE. I, 128. 130 i r (i det følgende til Forskjel betegnet rα) WU. De fleste Navne i V. 27. 28 findes ogsaa blandt de á heiti, som opregnes SnE. I, 575 ff. i r (i det følgende til Forskjel betegnet rβ) A (i det følgende betegnet Aβ, medens Aα betegner dette Haandskrifts Tekst af Grimm.) 757 (der her har mange Huller) leþ. Nogle af Navnene opregnes desuden i SnE. I, 40. — 2. sękin R; sękin Aαβ Uleþ; sękin rβW; sękin rα. — ękin AαU; ękin Aβ; ekin rβW; ekin rα; ekin leþ; eikin R. — 3. svoll U, derimod i SnE. I, 40 kvol. — gvnnþro alle Hskrr., undtagen U: gvndro, leþ: gunnþor, r i SnE. I, 40: gunnþra. — 4. fiorm R = fiorm Aα, saa alle Hskrr., undtagen U: fiorni, derimod i SnE. I, 40 fiorm; leþ: forn; r i SnE. I, 40 form. — fimbvlþvl skrives i to Ord fimbvl þvl i Wleþ og i r i SnE. I, 40. — 5. De to her forekommende Navne mangle i den prosaiske Gjengivelse i SnE. I, 130. — 6. gępvł R = gępvł Aα, og saa alle Hskrr., undtagen U: giopvl (eller giopvl). — 7. gęmvł R = gęmvł A, og saa alle Hskrr. — geirvimvl saa alle Hskrr., undtagen U: geirvmvl og W: geirvmvl. — 8. hodd goða R; hoddgoða A. Gjengives i SnE. ása bygdir. Urigtigt skriver Eg. hödd og tror, at Ordet er en Dialekt-

form for höll, Hęlding. — hodd svarer til got. huzd, oldsaks. og oldeng. hord o. s. v. og kommer af en Rod HUD, gjemme, der svarer til gr. κυδ, κευδω, lat. eud i custos og rimelig til skr. guh; Ordet betyder ikke blot „den gjemte“ Skat, men ogsaa: et tilsluttet, fredet, helligt Rum; i Heliand bruges hord saaledes om Templets Allerhelligste (169, 4 Schmell.). Her i Grímn. er hodd altsaa d. s. s. vé. — 8. M. og fl. sætte Kolon efter goða, saa at þęr kommer til at henpege paa det følgende, men mod Mętret og SnE. — 9. Þyn med stor Þ og derforan Punctum i R, derimod i A med liden þ og ikke Punctum foran. — U forvansket: fyrri. SnE. I, 130 har foran þyn følgende Ord: þessar eru enn nefndar. — 10. bęll rα alene for harll. — 11. graþ R = gráð A. — 11. gvnnþorin RAW; guxþraix rα; gvndro U.

28, 1. Vina A og Codd. af SnE.; Vin á R. — eņ R; æņ A. heitir enn, | ęnnor Rask M.; heitir, | en ęnnor K. — Rask vilde heller ændre enn til ein, og saaledes Pfeiffer og Lüning. Dog ikke nødvendig; jvfr. Fjölsv. V. 38. — 2. vegsvinn R og de fleste Hskrr.; vę svinn W; vęg | svin Aα; vog svinn rα; vęglv U. — 3. þiodnva, saa alle Hskr., undtagen 757 og leþ: þioðmuna. — 4. 5. De i disse Linjer forekommende Navne staa i den pros. Gjengivelse i SnE. foran Navnene i L. 1. 2. 3. — 4. navtt U for nyt. — næt Rleþrα; nęt Aα; nęt Aβ; not 757; reytt U. — 6. slip R; slið Aα; i SnE. I, 40 og I, 578 staa i alle Hskrr. Sliðr ved Siden af Hrið. Jfr. Völuspá

Víþ oc Ván,
Vænd oc Strænd,
Gjáll oc Leiptr,
þer falla gvmnom nær,
en falla til heliar heðan.

29. Kærmt oc Avrmt
oc Kerlægar tver,
þer scal Þorr vaða
dag hvern,
er hann dōma ferr
at asci Yggdrasils;
þviat asbrv
brenn vll loga,
heilog votn hlóa.

30. Glæpr oc Gyllir,
Gler oc Sceiðbrimír,
Silfrintoppr oc Sinir,
Gísl oc Falhofnir,

Gvlltoppr oc Lettfeti,
þeim ríða esir íóm
dag hvern,
er þeir dōma fara
at asci Yggdrasils.

31. Þriár rotr standa
a þria vega
vndan asci Yggdrasils:
Hel býr vnd einni,
annarri hrímþvrsar,
þriðio mennzkir menn.

32. Ratatoscr heitir ikorni,
er renna scal
at asci Yggdrasils:
arnar orð
hann scal ofan bera
oc segia Níþhøggvi níþr.
33. Hirtir ero oc fiorir,

V. 36. — hriþr alene U i Sn.E. I, 40. — 8. víþ R, þ har oppe til venstre en Krølle, der dog synes betydningsløs; við Aα. — 8. ván R; vað Aα og derefter Vað Møb.; blandt á heiti i Sn.E. foran Við staar von i r757; van Aβ; vaun leß. — 9. vænd R; vönd Aα; vond r; vonnd leß; vind Aβ; vinn 757. — 9. Kun Aβ og 757 strind. — 10. leiptr R og alle Hskerr., undtagen 757: leiftr, r: leifstr. — 12. æñ A; i R, som har e med en Krølle over, kunde baade læses er og en.

29. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E. (I, 70). — 4. dag hvern ArW; hverian dag R; hværn dag U. Jfr. 30, 7. — 5. ferr alle Hskerr., undtagen r: skal. — 6. yggdrasils RAW; ygdrasils U; ydrasils r. — 8. brenn RAr; brennr WU. — logo for loga R alene. — 9. en h. v. floa U. — I A skrives hællog.

30. Dette Vers gjengivet paa Prosa i Sn.E. I, 70. De her forekommende Navne findes ogsaa blandt hesta heiti i A i Sn.E. II, 487 (i det følgende betegnet Aβ, medens Aα betegner Hskr'ets Tekst af Grímn.) og 757 (Sn.E. II, 571). Jfr. ogsaa hesta heiti i þorgrímsþula (Sn.E. I, 480 og þag i denne Udgave). — 2. gler Rr; glær Aαβ; glér 757; glenr

W; mangler i U. — 3. silfrintoppr AαW; silfrin toþtr R; silfrtoppr rAβ 757; slintoppr U. — 3. sinir RAαrW; simr U; simir Aβ757. — 4. gísl R; gísl AαβW; gíls rU; gill 757. — fálhofnir R; falhofnir rW; falofnir UAβ757; falæpnir Aα. — 5. lettfeti R; lettfet r alene. — 6. íóm R; íovm A. — 8. er þeir dōma fara R; ær dæma A.

31. Jfr. Prosastykket i Sn.E. I, 68. — 3. vndan R; vnd A. — 4. vnd A; vndir R og Udg.

32. Jfr. Prosastykket i Sn.E. I, 74. — 1. Ratatoscr R; Raratoskr A. — Den AM. Udg. af Sn.E. skriver Ratatöskr; om rW i sidste Stavelse har o eller o, ved jeg ikke. Ratakostr U. Er toskr det samme som oldeng. og oldfris. tusk, nyfris. tosk, m. Tand? om det første Sammensætningsled jefr. Anm. til Háv. V. 106. — 3. yggdrasils A; ydrasils R feilskrevet. — 6. níþhøggi R; niðhog [A, d. e. niðhoggi, ikke niðhoggi.

33. 34. Thaaen (Nord. Univ. Tskr. I, 3, S. 127) ansér, som mig synes, med rette disse to Vers for et sildigere Tillæg; ti V. 35 nævner kun én Hjort og én Orm: Nidhogg.

33. Jfr. Prosastykket i Sn.E. I, 74.

þeirs af hefingar á
gaghalsir gnaga:
Dainn oc Dvalinn,
Dvneyrr oc Dvraþrórr.

34. Ormar fleiri liggja
vnd asci Yggdrasils,
enn þat vf hyggi hverr osvifra
apa:

Goinn oc Moinn,
þeir 'ro Grafvitnis synir,
Grabacr oc Grafvöllvþr,
Ofnir oc Svafnir

hygg ec at e scyli
meiþs quisto má.
35. Ascr Yggdrasils
drygír erfíði
meira enn menn vm viti:
hiortr bitr ofan,
enn a hliþo fýnar,
scerþer Niðharggr neþan.

36. Hrist oc Mist
vil ec at mer horn beri,
Sceggjæld oc Scægvli,
Hildir oc Þrvör,

2. 3. hefingar á. agaghalsir gnaga R (ikke hefingar ágagh.); hæfingar á gaghalsir ganga A. — Sn.E. gjengiver: bita barr. hefingar af hefja, e er her altsaa = e; á „paa Yggdrasil“; Rask og Eg. formode hefinga—rá. — 4. Rask formoder:

Dáinn heitir einn,
Dvalinn annarr.

4. Daninn U alene for Dainn. — 5. dvneyr R; dýnæyá A; Sn.E. I, 74 har r dunnevrr? (Stutningen ikke tydelig), W dunæyrr, U dyneyr. Sn.E. I, 478 har r duneyrr, U dyneyrr, leþ dýneyr. Sn.E. I, 590 har r dvneyrr, A dýnæyá, 757 dvne...; leþ duneyr. — 5. dvraþrórr R; dvraþrórr A. Begge Former af Navnet findes ogsaa i forskjellige Codd. af Sn.E.

34. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E. (I, 74) i rWU efter V. 35, indledet med Ordene: Svá er enn sagt. — 2. vnd ArW; vndir RU. — 3. þat mangler i A. — vf R; of ArW; vm U. — osvifra RrW; osvinnra AU. — apa RAU; afa rW. — K. og Eg. dele denne Linje i to. — 4. Goin med stor G og derforan Punctum i R; men i A med liden g og derforan ikke Punctum. — 5. þeirro Ar; þeir ero RU. — 5. liþar U alene for synir. — 6. grafvöldvþr U alene. — 7. opnir A alene. — Svafnir har rimelig lang Vokal i første Stavelse. — 8. scyli RA; myni rW; mvni U. — 9. meiþs RWU; meðs r; mæiðr (d. e. mæiðar) A. — quisto R = kvistv A; qvistvm rW; kostvm U.

35. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E.

(I, 74) i rWU. — 3. menn vm viti U; menn of viti A; menn viti R (her viti) rW. — 4. hiortr R. — neþan U feilagtig for ofan. — 5. fvnir A alene; for ir er sat en Krølle.

36. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E. (I, 118) i rWU. Det synes i dette Vers neppe nødvendigt at skjelne mellem de Valkyrjer, som skjænke for Odin, og de, som skjænke for Einherjerne. — Hvis der skulde skjelnes, blev det uvist, hvilke der skulde regnes til hver af de to Klasser og hvor der altsaa burde sættes Semikolon. Finn Magnusen o. f. regner blot Hrist og Mist for Odins Valkyrjer og sætter altsaa større Skilletegn efter beri. Men den 3dje Linje kan ikke vel saaledes læsrives fra den 1ste og 2den og forenes med det fgd. Jeg skulde da være mere tilbøjelig til at sætte Semikolon efter Geiranvl. | 3. scegjæld RrW; skægg qlld A; Skegolld U. Jfr. Völuspá V. 45. — 4. 5. Rask og M. sætte L. 5 foran L. 4; dette er tiltalende, men det er for dristigt at forlade den Orden, som alle 5 Hskrr. have. Ændringen er heller ikke nødvendig; jvfr. Skirn. V. 34: Heyri iotnar, | heyri hrimþvrsar! Skirn. V. 25: Sér þv þenna mæki, mër! | miofan, málfán. Þrymskv. V. 25: Saca ec brvþir | bita breiðara. — Ogsaa her have vi to Rimstave i den anden af de to sammenhørende Linjer. — 4. Hildir oc Þrvör ArWU; hildi oc Þrvði R og Rask M. Disse Akkusativformer maa, hvis de ikke ligefrem ere feilagtige (hvilket er nødvendigt ved F. Magnusens Ordning

Hlæcc oc Herfiotur,
Gæll oc Geirærvl,
Randgriþ oc Raþgriþ
oc Reginleif:

þer bera einheriom æl.

37. Arvacr oc Alsviþr

þeir scolo vpp heðan
svangir sol draga;
enn vnd þeirra bógom
fálo bliþ regin,
esir, isarn kol.

38. Svalinn heitir,
hann stendr solo fyrir,

scioldr, scinanda goði;

biorg oc brim

ec veit at brenna scolo,
ef hann fellr ifrá.

39. Scæll heitir vlfr,
er fylgir eno scirleita goði
til varna viðar;

enn annarr Hati,
hann er Hroþvitnis sonr,
sa scal fyrir heiða brvði himins.

40. Or Ymis holdi
var iorþ vm scærvð,
enn or sveita sær,

af Verset), med Lün. forklares saaledes, at Subjektet i Bisætningen er draget ind i Hovedsætningen som dens Objekt. — 5. herflotra U alene. — 6. garll (gøll) RA rW og A i SnE. II, 490; gioll U. Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562 gøll r 757 leß, gioll A. — 6. geirarvl R; geirærvl A; geirahöð r; geira hæð WU. Blandt valkyrja heiti (SnE. II, 490) har A geirærvl. Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. I, 562 geirahöð rA; geira haud leß; geira hrið 757 urigtig. — Codd. af SnE. synes i Grimm. at have et forskjelligt Navn Geirahöð, der vel er at jævnføre med det oldeng. heaðu, Kamp, der alene forekommer i Sammensætninger. Derimod maa Geirövl, Geirömul og Geirönlul være Ændringer af samme Navn. Jeg tror, at Geirönlul er den rette Form, og forklarer da Navnet af det tabte ana, aande, hvf. andi, jvfr. got. us-anan, skr. an, hvf. anila Vind. At Geirönlul er det rette, viser især Odins Navn Geirölnir, istedetfor Geirönlir, som alnit i norske Bygdemaal for andlit (Aasen Gr. S. 71); jvfr. Göndlir af Göndul. — 7. Randgriþ RA r; ranngrið W; ok randgriþ U. Jfr. blandt orrostu heiti i SnE. ranngrið r, randgriðr leß, randgnið A 757. Blandt valkyrja heiti i A (SnE. II, 490) staa baade randgnið og tanngniðr (feilskrevet for ranngniðr, som Stavrimet fordrer). — 7. raþgriþ R = ráðgrið A og saaledes rW; raþgriþ U. Blandt valk. h. i A ráðgnið. — 8. oc mangler i R. — 9. þer alle Hskrr., undtagen R þer. — æl R.

37. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 56 i rW. — 1. alsviþr R. — 3. svangir, saa RA; i R skrev Skriferen først sval, men rettede derpaa selv i til n og skrev videre gir. — 4. vnd A; vnd R. — 6. isarn kol, i to Ord RA. Jeg forstaar isarn som Acc. n. pl. og kól som Adj. = oldeng. cöl, eng. cool, oht. chuol. — isarnkol Udg. Jfr. SnE.: undir bógum hestanna settu guðin tvá vindbelgi at kœla þá, en i sumum frœðum er þat kallat isarnkol (saa skriver den AM. Udgave).

38, 1. Svalinn, saa rettet med M.; Svalinn A, Svarl R. Jfr. blandt skjaldar heiti i SnE. I, 572 svalinn rA 757; sualingr leß. — 3. goði R; grði A. — 4. 5. b. oc b. ec veit | at br. scolo Udg.

39. Jfr. Prosastykket i SnE. I, 58. — 2. eno R; hinu A. — goði RA. — 3.

varna RA, i A skrevet vavna, ikke vaurna. — Eg. varna-viðar, silva officiens conspectui. Maaske: „til Skovens Værn“. — 4. Hatti U alene. — 5. hann er mangler i A. — sonr R; svn A. — Hroþvitnis har lang Vokal i første Stavelse.

40. 41. Disse Vers anføres ogsaa i SnE. I, 52 i rWU og i to Hskrr. af Skaldskap. A (her betegnet Aß, medens Aα betegner Hskr'ets Tekst af Grimm.) SnE. II, 431 og 757 SnE. II, 514 f.

40, 1. hollði Aα alene. — 2. vm R AαU; of rWAß 757. — 3. or sveita RAαrWU; ór hans sára sveita Aß 757. — sær R, siór AαU, siár r, siórr Aß, siarr 757.

biorg or beinom,
 baðmr or hári,
 en or hæsi himinn.

41. Enn or hans brám
 gerðo blið regin
 Miðgard manna sonom;
 enn or hans heila
 varo þw in harðmoðgo
 scy æll vm scæppþ.

42. Vllar hylli hefr
 oc allra goða
 hverr er tecr fyrstr a fvna;
 þviat opnir heimar
 verþa vm ása sonom,
 þa er hefia af hvera.

43. Ivalda synir
 gengo i ardaga
 Scipbladni at scapa,
 scipa bezt,
 scirom Frey,
 nytom Niarðar bvr.

44. Ascr Yggdrasils

hann er oztr viþa,
 en Scipbladnir scipa,
 Odinn asa,
 enn ioa Sleipnir,
 Bilræst brva,
 en Bragi scalda,
 Habroc hæca,
 en hvnda Garmr.

45. Svipom hefi ec nv ypt
 fyr sigtiva sonom,
 viþ þat scal vilbiorg vaca;
 ællom asom
 þat scal inn coma
 Egis becci á,
 Ægis drecco at.

46. Hetomc Grimr,
 hetomc Gangleri,
 Herian oc Hialmberi,
 Peccr oc Þriði,

40, 4-6 skrevne forkortet b. or. b. b. or. h. en or. h. h. i U. — 5. Denne Linie er glemt i 757. — baðmr Aα alene. — 6. en or hæsi himinn R (her himin) Aα (her æn og him) rWU; himin ór hausi hans Aβ757.

41, 1. en med liden e og derforan ikke Punctum i R; de øvrige Hskrr. betegne heller ikke, at et nyt Vers her begynder; kun Aβ skriver Ænn med stor Æ; dog skriver dette Hskr. ogsaa i 41, 4 Ænn med stor Æ. — 3. svnm Aβ alene. — 4. ok U for enn. — 5. harðmoðgo RAcrWU; hriðfelldu Aβ757. — 6. vm RU; of Aαβr757.

42, 1. hefr R (af hafa); hæfir A. — 3. hverr A; hver R. — 4. 5. þ. o. heimar verþa | vm á. s. Rask M. — 5. vm R; of A. — 6. er hefia R; ær þeir hæfia A.

43. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E. (I, 264) i rWU. — 2. ardaga skrevet i ét Ord i Hskrr. — 3. scapa RAU; scipa rW. — 4-6. Disse Linjer mangle i W. — 4. bezt RAU; bzt r.

44. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E. (I, 132) i rWU. — 2. hann mangler i

U. — 6. Bilræst RA; Bifrøst rWU. Jfr. Fáfn. V. 15. — Bifrøst og Bifrøst ere mythologisk, men ikke sproglig, identiske; Forholdet mellem disse to Navneformer kan sammenlignes med Forholdet mellem ragnarök og ragnarökkr. — 9. Garmr RWU; Gramr A (ra betegnet ved Forkortningstegn) r. — Herefter har A endnu Linjen: ænn Brimír sverða.

45, 1. nv mangler i A. — 5. 6. Ogsaa A skriver i L. 5 egis, i L. 6 ægis. — 6. drecco R; dryxiv A.

46-48 anføres i Sn.E. (I, 84-86) i fortløbende Række i rWU. Jfr. for disse Vers og 49. 50. 54 ogsaa Óðins nöfn i to Hskrr. af Skaldskaparmál: A Sn.E. II, 472 f. (i det følgende betegnet Aβ, medens Aα betegner Hskr'ets Tekst af Grimm.) og 757 Sn.E. II, 555 f.

46, 1. Hetomc R, Hætvms A, Hætvms WU; Heitumze r. — 2. hetomc R; oc ArWU. — Gangleri RU757; Ganglæri Aαβ; Ganglari W; Gangari r feilagtig. Jfr. Navnet Gangleri, som Gylfi antager (Sn.E. I, 34 i rWU). — 3. heriann U757. — 3. oc mangler i Codd. af Sn.E. her og

Þvör oc Vþr,

Helblindi oc Hár,

47. Saþr oc Svipall

oc Sanngetall,

Herteitr oc Hnicarr,

Bileygr, Baleygr,

Bælvercr, Fiolnár,

Grimr oc Grímnár,

Glapsviþr oc Fíalsviþr,

48. Sípþáttr, Sípsegg,

Sigfávör, Hnikvþr,

Alfáþr, Valfáþr,

Atriðr oc Farmatyr;

eino nafni

hetomc aldregi,

siz ec meþ folcom fór.

49. Grímne mic héto

overalt i de flgd. Vers. — 5. Þvör **Aα rWU** (i de to sidste Hskrr. skrevet i ét med det flgd. Navn), ogsaa blandt Óðins nöfn i **Aβ** og **757**; þvör **R** d. e. þvör; Skriveren har maaske først skrevet þvör, men derpaa villet rette dette til þvör. Jfr. Acc. þunn i Hallfr. s. (Gisl. Prøver, S. 35), der danner Rim med Gunnar. — 5. oc tilskrevet over Línjen i **R** her og i flgd. L. — 6. Helblindi **RrWU757**; Hérblindi **Aαβ**. Eg. holder den sidste Form for den oprindelige og sammenligner Óðinsnavnet Gunnblindi og Yngl. C. 5: Óðinn kunnir svá gera, at í orrostu urðu óvinir hans blindir eða daufir eða óttafullir.

47, 1. 2. Disse to Línjer anføres ogsaa i Sn.E. II, 154 i Málskrúðs fræði i **VW**, indledede med Ordene: sem kveðit er í Grímnismálum. — 1. Saþr med stor S og derforan Punctum i **R**, derimod i **A** saþr med liden s og derforan ikke Punctum. — 4. Tileygr feilagtig r alene. — De fleste Udgg. skrive Baleygr (oculis flammantibus), men neppe med rette. Ligesom hos Sazo Gramm. (S. 343 Müll.) den onde Raad-giver Bolvisus staaar ligeoverfor den gode Bilvisus, saa maa her Baleygr forklares „truci oculo“ i Modsætning til Bileygr „miti oculo“ (Grimm Myth. 347), altsaa Baleygr for Böleygr. — 6. 7. Man har her formodet en Feil, da Navnet Grimr allerede er nævnt i 46, 1. Dog er ogsaa blandt Óðins nöfn i **A** og **757** Grimr taget med to Gange. I Opregningen af Dvergenavne i Völuspá er ligeledes Eikinskjaldi nævnt to Gange i to Hskrr., og blandt Aanavnene i Grimm. 27. 28 forekommer Viþ to Gange. Feilen, om det er en saadan, er vel ialfald gammel. Den synes lettest rettet ved blot at stryge Grimr oc og læse som én Línje:

Grimnir, Glapsviþr oc Fíalsviþr.

Der findes flere Eksempler paa, at den sidste af 3 sammenhørende Línjer i ljóð-aháttur har 3 Arses, hvoraf de to første falde paa Stavelser, der begynde med Rimstave, medens den tredje falder paa en Stavelse, som ikke har Rimvægten; se f. Eks. Háv. 134, 7; Grímne. 27, 8. — Rask læser:

Bælvercr, Fiolnir,
Grimnir oc Glapsviþr.

Lüning (Progr.):

Bælvercr, Glapsviþr,
Fiolnir oc Fíalsviþr.

K. indsætter for Grimr i 47, 6 Grímarr. — 6. Grimr **RA** mangler i Codd. af Sn.E. Jeg tror, at ikke dette er at betragte som en Bibeholdelse af det oprindelige, men at Forf. af Sn.E. her har strøget Grimr, fordi dette Navn allerede var nævnt, ligesom han har strøget Grímnir i V. 49, fordi dette Navn allerede forekom i V. 47.

48, 1. Sípþáttr **R** (sic). — 2. sigfævör **A** med en Krølle over æ. — 3. 4. Rask og Lüning ændre: Alfáþr oc Atriþr. Men jvfr. f. Eks. V. 44. — 3. allfödr r. — valfáþr mangler i **A** og Codd. af Sn.E. — 4. Atriðr, saa efter Eg. ogsaa r, men efter K. og M. Atriði. Navnet Atriðr staaar i **U** mellem Sigfödr og Hnikvþr. — 5-7 mangle i Codd. af Sn.E. — 6. hetomc **R**; hætmz **A**. — aldregi mangler i **A**. — 7. meþ mangler i **A**. — 49. 50. De i disse Vers forekommende Óðins Navne opregnes i Sn.E. I, 86 **rWU** i Nominativ umiddelbart efter de i V. 48 forekommende Navne, med Undtagelse af Grímnir, som allerede var nævnt før. — Forf. af Gylfaginning synes at have læst V. 49, L. 1-7 efter V. 50, ti han nævner Jálktr, Kjalarr, Viðurr, Þrór efter Sviðurr, Sviðrir,

at Geirraðar,
enn Ialc at Asmundar,
enn þa Kialar
er ec kialca dró,
Þrór þingom at,
Viðvrr at vigom,
Osci oc Ómi,
Iafnhár oc Bifindi,
Gævndlr oc Harbarðr meþ goðom.

50. Sviþvrr oc Sviþrir
er ec het at Sæccmimis
oc dvlþa ec þann inn aldna iotvn,
þa er ec Miþviþnis varc
ins mōra bvrar
ordinn einbani.

51. Avlr ertv, Geirróþr!
hefr þv ofdruccit,

miclo ertv havgginn,
er þv ert mino gengi,
ollom einheriom
oc Óþins hylli.

52. Fiolþ ec þer sagðac,
enn þv fatt vm mant,
of þic vela vinir;
meþi liggia
ec se mins vinar
allan i dreyra drifinn.

53. Eggmoþan val
nv mvn Yggv hafa,
þitt veit ec lif vm liþit;
vvar 'ro disir,
nv knattv Oðin siá;

nalgaztv mic, ef þv megir!
54. Óþinn ec nv heiti,

medens derimod Óski — Hárbarðr følge umiddelbart efter Farmatýr. Derimod kan det ikke bestemmes, om han har læst Grímn. V. 49, L. 8-10 (Osci — goðom) efter V. 48, L. 4 (Farmatýr) eller efter V. 48, L. 7 (folcom for).

49, 2. geirraðar R; geirróðar A. — 3. asmundar A; qsmundar R med Accent over o. I den sidste Navneform er o at forklare som Tegn for u-Omyld af á, ti Stammen i áss er ásu. Her menes efter Gislí Brynjúlfason (Háv. s. Ísf. Kbh. 1860, S. 122 Anm.) Søkongen Gnoðar-Ásmundr; jvfr. Fas. III, 407. — 4. kialar R og (i Nomin.) Codd. af Sn.E.; iálc A urigtig. — 7. viðv at vigvm A; Codd. af Sn.E. have Viðurr foran Þrór. Denne Linje mangler i R. Da Þrór staar i Nominativ, saa har jeg indsæt Viðvrr for Viðv. — 8. Osci oc ómi R (hvor denne Linje altsaa ikke mangler); det første Navn er skrevet med stor O og derforan staar Punctum; Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers. oski ok omi A, det første Navn med liden o og derforan ikke Punctum. — 9. bifindi RAα og r i Sn.E. I, 38; biblindi WUAβ; blindi r urigtig; biklinndi 757 urigtig. Af lind, Skjold. — 10. Urigtig U: gellndir, Aβ: ganglær for gævndlr.

50. Sviþvrr, saa eller Sviðorr alle Hskr.,

kun r i Sn.E. I, 38: Sviðarr. — 2. er ec R; ær ec A. er stryges uden Grund af Rask og M.; jvfr. Anm. til Háv. V. 94. — 3. dvlþa R; dvlða A. — iótvn R. — 4. Miþviþnis R (ikke A). Jfr. Bjernens Navne fetviðnir og elgviðnir. Miðvitnis A og K. M.; Rask ændrede Mjðvitnis. — 4. varc R; var A. — 6. einbani A; ein bani R.

51, 1. Avlr R. — 2. hefr R; hæfir A. — Efter ofdruccit indskyde K. Rask M. med enkelte Papirafskrr. følgende Linje: miklum ertu miði tældr. — 4. gengi R; gæði A. — 5. 6. skrives af K. Rask M. som én Linje; Rask stryger desuden ollom. Men Verset, ialfald i den Form, hvori R og A have det, er ikke i ljóðaháttir.

52, 1. Fiolþ R; Fiold A. — sagðac A; sagða R. — 2. fatt A; fat R. — mánt R. — 3. vela R; væla A. — 4. 5. m. l. ec se | mins v. K. — 5. miS R.

53, 1. E i Egg i R har ogsaa en Hage oventil. — 2. mvn R; man A. — 3. vmi R; of A. — 4. vvaio A; vvar ro R (d. e. varar ro?). — 6. nalgaztv A; nalgazstv R.

54. De i dette Vers forekommende Odins Navne, undtagen det almindelige Óðinn samt Ofnir og Sváfnir, opregnes i Sn.E. I, 86 i rWU umiddelbart efter Odins-Navnene i V. 49. 50, saa at Yggv

Yggr ec á þan het,
 hetvnc Þvndr fyrir þat:
 Vacr oc Scilfingr,
 Váfvþr oc Hroptatýr,
 Gavtr oc Ialcr með þóðom,
 Ofnir oc Svafnir,
 er ec hygg at orðnir se
 allir af einom mer.

Geirroþr konvngr sat oc hafði
 sverþ vm kne ser oc brvgðit til

miþs. Enn er hann heyrþi, at
 Óðinn var þar kominn, þa stoð
 hann vpp oc vildi taca Óðin fra 5
 eldinom. Sverþit slapp or hendi
 hanom, oc visso hioltin niþr;
 konvngr drap fotti oc steyptiz
 afram, enn sverþit stoð igognom
 hann, oc fecc hann bana. Opinn 10
 hvarf þa. Enn Agnarr var þar
 konvngr lengi siþan.

følger efter Þróz. — 3. hetvnc R; hætvmz
 A. — fyrir R; f A. — 5. Váfvör með Ac-
 cent over a i RA; Navnet har lang Vokal
 i første Stavelse. I 757 skrevet vðfudr,
 hvor ó betegner u-Omlyden af á. —
 6. I Sn.E. kommer efter Hroptatýr: Gavtr,
 Veratýr i rVV; Gavtr, Ialcr, Veratyr i U.
 Maaske burde Veratýr indsættes for Ialcr;
 jefr. 49, 3. — 7. Ofnir með stor O og
 derforan Punctum i RA. — 8. er R,
 mangler i A. — 9. af R og K. Rask; at
 A og M.

4. komiñ A; komi R. — þa stoð A;
 stoþ R. — 5. vpp A; vp R. — vildi
 R; vill A. — 7. ok vissv A; visso R.
 — 8. steyptiz R; stæyptiz A. — 9. sverþit
 R; sverð A. — igognom R (det andet
 g tilskrevet over Linjen); igægnvm A.
 — 10. oc fecc hann bana R; ok fækk þar
 af bana A. — 10. 11. Opinn hvarf þa R,
 mangler i A. — 11. 12. Enn agnarr var
 þar konvngr lengi siþan R; Enn agnarr
 varð konvngr A.

Anmærkning. Lünig bemærker til
 dette Digt: „Obgleich ich im allgemeinen
 nicht sehr geneigt bin, einschiebungen,
 versetzungen u. dergl. zu statuiren, so
 möchte ich bei diesem gedichte doch an-
 nehmen, dass zwei lieder, die vielleicht
 die gleiche einkleidung hatten, zusammen-
 geflossen sind, eines von der herrlichkeit
 Odíns und der asenwelt (str. 1—25, str.
 36, str. 42?, str. 45—54) und ein anderes
 lied, kosmogonischen inhaltes, in der art
 wie Vafþrúdnismál (str. 26—35, str.
 37—44; str. 42 könnte zu beiden passen,

nämlich gleich misslich). Wenn man die
 zuerst bezeichneten strophen zusammen-
 fasst, so ist es ein lied wie aus einem
 gusse, und es klingt ganz anders, straf-
 fer und mächtiger, als die hin- und her-
 fahrende kosmogonische weisheit des zwei-
 ten liedes.“ I Overensstemmelse hermed
 har Lünig udgivet Grímn. i et Program,
 Zürich 1859. Allerede tidligere havde
 Petersen i Nord. Myth. S. 176 med lang
 større Dristighed ytret: „Denne sang er
 et fuldenåt digt, men den er forvansket
 ved senere tilsætninger. Efter str. 17
 maa man læse str. 42. 45. 51 til enden,
 og springe alt det øvrige over.“ Jeg
 tror, at det maa indrømmes Petersen og
 Lünig, at Grímnismál i den Form, hvori
 vi nu have det, ikke er noget helstøbt
 Digt, ikke danner nogen sand Enhed.
 Denne Mangel paa Enhed kunde rigtig-
 nok have været tilstede fra Digtets første
 Tilbliven af, og sandsynligt er det ialfald,
 at Grímnismáls Digter, det vil sige den,
 der først lod Óðin som Grimmer kvæde
 et Kvad i Geirrods Hall, i dette optog
 flere ældre, ikke oprindelig sammen-
 hørende Vers.

Dog er Lünings Mening, hvorefter
 Grimm. i dets oprindelige Skikkelse kun
 skulde have bestaaet af V. 1—25, 36,
 42?, 45—54, ret tiltalende. Kun tror
 jeg, at man hertil ialfald maa føie det
 med V. 25 fuldkommen ensartede V. 26;
 og at V. 42 fra først af har hørt til
 Grimm., synes mig hævet over enhver
 Tvil. Derimod forekommer det mig, at
 der ikke er nogen Grund til at antage,
 at V. 27—35, 37—44, hvis man ud-
 skiller disse Vers fra det oprindelige

Grimn., skulde have hørt til ét og samme Digt og at dette skulde have havt den samme Indklædning som det egentlige *Grimn.* Disse i *Grimn.* senere indkomne Vers kunne vistnok have tilhørt forskjellige Digte og være bleve til i forskjellige Tidsaldrer. Jfr. Anm. til V. 33.34.

Særskilt er at mærke V. 40, som er iblandt de Vers, hvilke Lünning udskiller fra det oprindelige *Grimn.* Dette gjen-

findes i *Vaffr.* V. 21 væsentlig ændret. *Grimn.* kan ikke have laant det fra *Vaffr.*, ti *Grimn.* V. 41 hænger nøie sammen med V. 40, men *Vaffr.* har ikke V. 41 og kan aldrig have havt Rum dertil. Men ligesaa lidet rimeligt forekommer det mig, at det førnævnte Vers skulde være optaget i *Vaffr.* fra *Grimn.*; det synes mig klart, at det er ældre end begge *Kvad.*

SKÍRNISMÁL

eða

FÖR SKÍRNIS.

Freyr sonr Niarþar hafði einn dag setz i Hliþscialf oc sa vm heima alla; hann sa i iotvneima oc sa þar mey fagra, þa er hon gecc fra scala fæðvr sins til scemmo; þar af fecc hann hvg-sottir miclar. Scirnir het scó-sveinn Freys; Niorþr baþ hann queþia Frey mals. Þa mælti Scaði:

1. „Ristv nv, Scirnir!
oc gacc [sciótt] at beida
occarñ mala mavg,
oc þess at fregna,

hveim enn froþi se
ofreþi afi.“

Scirnir quaf:

2. „Illra orþa
er mer ón at ykrom syni,
ef ec geng at mæla viþ mæg,
oc þess at fregna,
hveim enn froþi se
ofreþi afi.“

Scirnir quaf:

3. „Segðv mer þat, Freyr,
folcvaldi goða!
oc ec vilia vita:

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R; i A til V. 28 excl. — V. 42 anføres ogsaa i SnE.

R har Overskriften for scirnir, **A** Skirnir mál, begge med rødtt Blæk.

Med den prosaiske Indledning jvfr. Prosastykket i SnE. I, 120.

1. 2. æinn dag **A**, mangler i **R**; jvfr. *SnE.*: þat var einn dag, er Freyr hafði gengit i Hliðskjálf. — 2. setz **R**; sæz **A**. — 8. freyS **R**. — 9. Þa mælti Scaði. *Til disse Ord findes intet tilsvarende i SnE., hvor det hedder: Þá lét Njörðr kalla til sín Skírni, skósvain Freys, ok bað hann ganga til Freys ok beida hann orða ok spyrja, hverjum hann væri svá reiðr, at hann mælti ekki við menn (i rW). I V. 1 er der heller ikke noget Ord, som med Bestemthed viser, at Verset kvædes af Skade.*

1, 1. Ristv **R**; Ris þv **A**. — 2. sciótt tilfæst for Stavrimets Skyld; mangler i **RA** og alle Udgg. — 5. ænn **A**; æ **R**. — 6. ofreþi **R**, den første i er skreven til

over Linjen; i næste Vers forkortet o.; of reiði A her og i næste Vers. — Eg. vil ændre ofreiþr. Vistnok kunde ofreiþi lét være feilagtig kommet ind for ofreiþr, da froþi gaar foran, men ofreiþi lader sig dog forsvare ved ofrölv, jvfr. ölr, brúnvölvi = brúnvölr, andvani = andvanr og lígn. — af, saa R her, i næste Vers forkortet a.; áfi A her og i næste Vers. Ordet forekommer ogsaa i Gróg. V. 5, L. 6 og er det samme som got. aba ávriþ; (i Got. specielt om Ægtemanden), af samme Rod som afi, efni og got. abrs, stærk. Eg. vil ændre arfi.

2. Jfr. Prosastykket i *SnE. I, 122.* — 1. 2. Rimordene ere Illra, orþa og ón. *K. Rask M. dele:* I. o. er mer | ón a. y. s.; *Möb. foretrækker:* I. o. er mer ón | at y. s. — 2. ón at ykrom **R**; vón af yðrvn **A**. — 5. 6. h. æ. f. s. o. a. **R**; i *L. 5* har **A** hinn for enn.

3. Foran dette Vers har **A** inde i Linjen Scirnir q.; i **R** staar i Margen s., hvorefter q. rimelig er bortskaaret. — 1. Sæg þv mer þat **A**; Segðv þat **R**. —

hvi þv einn sitr
endlanga sali,
minn drottinn! vm daga?“

Freyr qvaþ:

4. „Hvi vm segiac þer,
seggr enn vngi!
mikinn móðtrega?
þviat alfrþvll
lysir um alla daga
oc þeygi at minom mvnom.“

Scirnir qvaþ:

5. „Mvni þína hycca ec
sva micla vera,
at þv mer, seggr! ne segir;
þviat vngir saman
varom i árdaga,
vél meþtim tvęir trvasc.“

Freyr qvaþ:

6. „I Gyimis garþom
ec sa ganga

mer tíþa mey;
armar lysto,
en af þapan
alt lopt oc lægr.

7. Męr er mer tíðari
manni hveim
vngom i árdaga;
asa oc alfa
þat vill engi maþr,
at viþ samt sém.“

Scirnir qvaþ:

8. „Mar gefðv męr þa
þann er mic vm myrcqvan beri
visan vafloga,
oc þat sverþ,
er sialft vegiz
viþ iotna ętt.“

Freyr qvaþ:

9. „Mar ec þer þann gef,
er þic vm myrcqvan berr

5. endlanga A; ennlanga R. — sali RA og Uđg. Vél ikke sal i? da vilde endlanga være at henføre til daga; jvfr. oldeng. andlangne dag. — 6. drottinn A; drotinn R.

4. A har foran dette Vers og V. 6. 9 inde i Linjen F. q.; R har i Margen ved dette Vers og V. 6 f. — 2. enn R; hinn A. — 4. alfrþvll R; álf | rǫðvll A. — lysir R.

5. A har foran dette Vers og V. 8 inde i Linjen S. q. og ligesaa i Margen udfor V. 13. 19. 21. 23. 25; i R staaar s. yderst i Margen tilhøire udfor V. 5. 8 og q i Margen tilvenstre udfor V. 13. Ved de andre Vers mangler Overskriften i R, og ligeledes ved V. 38. 41. — 2. sva micla R; mikla sva A. — 5. varom R; vorvm A. — árdaga R; ardaga A, i begge Hskrr. som ét Ord. — 6. tvęir mangler A. — trvaze R; trvaz A.

6. 2. ec sa R; sa æk A. — 5. þapan R; þeim A. — 6. lægr R; lægir A.

7. 2. manni, saa skrevet efter Formodning af Svend Grundtvig; jvfr. 5, 4. 5. enn manni A; en man R (a og n sammenslyngede; ikke man); ogsaa Uđg. beholde enn. Hskrr.'ernes Læsemaade maatte forklares: „Mæn er mig kjærere, end

(hun er — eller har været —) nogen ung Mand“; men dette giver en upassende Mening; til at forklare: „Mæn er mig kjærere, end (nogen Mæ er — eller har været —) nogen ung Mand“ have vi neppe nogen Ret. Desuden kan i árdaga ikke oversættes: i hans Dages Vaar, i hans Ungdom. — 3. vngvm A; vngom R. — árdaga R; ardaga A. — 6. sät A, d. e. samt; sät R.

Mellem V. 7 og 8 maa vistnok, som og F. Magnusen (Ældre Edda overs. II, 178) mener, noget være faldet ud; jvfr. SnE. I, 122: Þá svarar Freyr ok sagði, at hann hafði sét konu fagra, ok fyrir hennar sakar var hann svá harmsfullr, at eigi mundi hann lengi lifa, ef hann skyldi eigi ná henni: ok nú skaltu fara ok biðja hennar mér til handa ok hafá hana heim hingat, hvárt er faðir hennar vill eða eigi, ok skal ek þat vel launa þér. Þá svarar Skirnir, sagði svá, at hann skal fara sendiferð, en Freyr skal fá hánúm sverð sitt, o. s. v. (Dette Afsnit ikke i U.)

8, 1. 2. þa þann er mic R; þaþ (d. e. þapan, ikke þaper) mik A. — 2. vm myrcqvan R; of myrkan A. — 3. vafloga RA. — 6. ętt R, ikke ęt.

9, 2. vm myrcqvan R; of myrkan A.

visan vafroga,
oc þat sverþ,
er sialft mvn vegaz,
ef sa' er horscr, er hefir.“

Scirnir mælti við hestinn:

10. „Myrct er vti,
mal qvæþ ec ocr fara
vrig fioll yfir,
þvrsa þioþ yfir;
badir við comvmc,
eþa ocr bada tecr
sa inn amatki iotvnn.“

Scirnir reip i iotvnheima til
Gymiss garða. Þar varo hvndar
ólmir oc bvnðnir fyrir scidgards
hlidi þess er vm sal Gerðar var.
5 Hann reip at þar er fehírfir sat
a hæggi oc qvaddi hann:

11. „Segðv þat, hírfír!
er þv a hæggi sitr
oc vardar alla vega:
hve ec at andspilli komvmc

ens vnga mans
fyr greyiom Gymis?“

Hírfír qvaþ:

12. „Hvart ertv feigr
eþa ertv framgenginn
.?
andspillis vanr
þv scalt e vera
godrar meyar Gymiss.“

Scirnir qvaþ:

13. „Kostir 'ro betri
heldr enn at klævcqua se
hveim er fýss er fara;
eino dögri
mer var aldr vm scapaþr
oc alt lif vm lagið.“

Gerðr qvaþ:

14. „Hvat er þat hlym hlymia,
er ec heyri nv til
ossom rænnom i?
iorþ bifaz,

9, 3. vafrologa R; váfrologa A.

10, 4. þvrssa þioþ yfir A; þyria þioþ
yfir R og Uagg. Jeg tror, at ingen af
de to Læsemaader er den rette. Mod
Læsemaaden i R kan indvendes, at det
er underligt, at þyria, der maatte være
Infin., staar i Begyndelsen af en Vers-
linje og har Rimstav, medens det dermed
sideordnede fara staar i Slutningen af en
Linje og ikke har Rimstav. Videre synes
þioþ besynderligt; Eg. forklarer „terra
habitata“, men Skirner kan ikke paa Færden
til Jotunheim først drage over vaade Fjælde
og derpaa over bebygget Land. Endelig
er det mistænkeligt, at yfir i L. 4 ikke
bærer Rimvægten, medens det i L. 3,
hvor det staar paa samme Plads, er
Rimord. Den sidste Indvending gjælder
ogsaa mod Læsemaaden i A. Desuden
skal Skirner ikke drage „over Tursernes
Land“, men „til Tursernes Land“. Jeg
formoder, at yfir feilagtig er kommet ind
fra foregaaende Linje og at det skulde
hede þvrssa þioþar til. — 5. comvmc R;

komvmz A. — 7. sa inn amatki R; hinn
amatki A (uden sa).

2. gymis R; gymis A. — 3. bvnðnir A;
bvnðnir R. — 3. 4. skiðgarz hliði A; scid-
gardi. (sidste Ord paa én Side) hlidi
(første Ord paa følgende Side) R.

11, 1. Segðv R; Sæg þv A. — 4.
andspilli komvmz A; anspilli komvmc R.
— 5. máns R.

12. A har i Margen udfor dette Vers
Hi. q.; i R sés blot q (h. er derforan
bortskaaeret). — 3. Hverken i R eller i A
er her Lacune betegnet. — 4. andspillis A;
anspillis R. — 6. gymis R; gymis A.

13, 1. Kostir ro R i to Ord; kostirro
A i ét Ord. — 2. heldr enn at R; enn
A (hvor heldr og at mangler). — klævcqua
A, ikke klaukka. — 5. vm mangler i A.
— 6. lagið R; lag A.

14. Herforan i A inde i Linjen Gærðr. q.;
i R sés i Margen alene q (g. derforan er
bortskaaeret). — 2. ær ec hæggi til A; er
ec hlymia heyri nv til R. — 3. rænnom
R; hóllym A.

enn allir fyrir

scialfa garðar Gymis.“

Ambatt qvaþ:

15. „Maþr er her vti
stiginn af mars baci,
ið letr til iardar taca.“

Gerðr qvaþ:

16. „Inn biþþv hann ganga
i occarn sal

oc drecca inn mæra mioþ!

þo ec hitt óvmc,

at her vti se

minn broðvr bani.

17. Hvat er þat alfa

ne asa sona

ne víssa vana?

hvi þv einn vm komt

þikinn fvr yfir

ór salkynni at sia?“

Scirnir qvaþ:

18. „Emkat ec alfa

ne ása sona

ne víssa vana;

þo ec einn vm komc

eikinn fvr yfir

yðor salkynni at siá.

19. Epli ellifo

her hefi ec algvllin,

þav mvn ec þer, Gerþr! gefa,

friþ at cæpa,

at þv þer Frey qveðir

oleiðastan lifa.“

Gerðr qvaþ:

20. „Epli ellifo

ec þigg aldregi

at mannzcis mvnom;

ne viþ Freyr,

meþan occart fior lifir,

byggjom beði saman.“

Scirnir qvaþ:

21. „Bav ec þer þa gef

þann er brendr var

meþ vngom Opins syni;

atta ero iafnhæfگیر,

er af drivpa

ena nivndo hveria nótt.“

15. I Overskriften Ambatt A; Ambot R; q er her Tegn for u-Omlyden af á; jöfr. Anm. til Grimm. V. 49, L. 3. — 2. báci R. — 3. ið letr til R; ið lætr hann til A. — 3. Efter denne Linje mangle vel tre Verslinjer.

16. A har i Margen udfor dette Vers og V. 17. 20. 24 G. q.; i R mangler Overskrift ved alle disse Vers; ligesaa ved V. 37. 39. — 1. biþþv R; bið þv A. — 4. óvmc R; ovmsz A. — 6. broðvr báni R.

17, 1. 2. alfa ne asa R; asa oc alfa A. Jfr. Hamð. V. 15: Hvat megi fotr foti veita ne holdgróin hond annarri? — 3. næ víssa A; ne vísa R; derimod i 18, 3 víssa. — 4. vm mangler i A. — 5. þikinn fvr yfir R her, ligesaa i V. 18, kun der eikin; eik inn fyrir A, saaledes Eg., der forstaar eik om et Egeggjærde. eikin-fvr yfir Rask. eikinn synes her at betyde „voldsom, rasende“; i nyisl. bruges Ordet om en Tyr, som vil stange. (Men i Sn.E. I, 430, 3 bør læses eikinborðs.) Jeg for-

moder, at þikinn er afledet af et tabt Verbum eika, som leikinn af leika; dette eika (bevæge sig heftig) er vel det samme som skr. éj, opr. aig, bevæge sig, bæve (ligesom leika = skr. rêj, ryste), hvortil gr. αἰγίς, Stormvind, καταιγίς, stormer ned, hører, se G. Curtius Grundz. d. griech. Etym., I, S. 149. — Gunn. Pálsson afleder her eikinn af eik og forklarer „lignis nutritus ignis“; men dette synes ikke at passe om en Vaverlue. — 6. ór R; var A.

18. Dette Vers mangler i A. — 2. sóna R. — 3. vana, saa rettet; vána R.

19, 3. mvn R; man A. — 6. lifa A; at lifa R.

20, 3. mannzcis mvnom R; ^zm ænkis mvnm A. — 4. freyr A; frey R. — 5. occart R; okkat A. — 6. byggjom R; byggvm A.

21, 4. 5. 6 mangle i A. — 6. hveria, saa ændret med Rask M.; hverio R og K. Dette behøver dog ikke at være en blot Skrivefeil; se Gisl. Um frump. S. 126. (Men

Gerðr qvaþ:

22. „Bálg ec þiccac,
þot brendr se
meþ vngom Odins syni;
era mer gvlz vant
i gærþom Gymis,
at deila fe faþvr.“

Scirnir qvaþ:

23. „Sér þv þenna meki, meþ!
miofan, málfán,
er ec hefi i hendi her?
hæfþ hæggva
ec mvn þer halsi af,
nema þv mer sett segir.“

Gerðr qvaþ:

24. „Ánað þola
ec vil aldregi
at mannciis mvnom;
þo ec hins get,
ef iþ Gymir finniz
vigs otræþir, at ycr vega tíði.“

Scirnir qvaþ:

25. „Ser þv þenna meki, meþ!
miofan, málfán,
er ec hefi i hendi her?
fyr þessom eggjom

hnigr sa inn aldni iotvnn,
verþr þinn feigr faþir.

26. Tamsvendi ec þic drep,
enn ec þic temia mvn,
meþ! at minom mvnom;
þar scaltv ganga,
er þic gvmna synir
siþan eva se.

27. Ara þvfo a
scaltv ár sitia,
horva heimi ór,
snvgga heliar til;
matr se þer meirr leiþr,
enn manna hveim
enn fráni ormr meþ firom.

28. At vndrsionom þv verþir,
er þv vt kqmr,
a þic Hrimnir hari,
a þic hotvætna stari;
viðkvnnari þv verþir,
enn vorþr meþ goðom;
gapi þv grindom fra.

29. Tópi oc ópi,
tiavsvl oc oþoli,
vaxi þer tár meþ trega;
seztv niþr,

*i saga af þorst. Síðu-H., hvoraf Egilsson
lex. poet. S. 640 b citerer enu IX hverju
nótt læse Gislason, Præver S. 49 og
Möbius Anal. Norr. S. 175 hverja, uden
at angive nogen Variant.)*

22, 1. 2. 3 mangla i A.

23, 2. miofan málfán A; miofán malfan
R. I V. 25 skrevet forkortet m. m. i A,
udeladt i R. — 3. 4. h. h. ec mvn | þer
h. a. Udg. — 4. ec mon R; mvn æk A.
— 6. sgt R; satt A.

24, 3. mannciis R; manz ænskis A. —
5. iþ R; þit A.

25, 1-3. Ser. þ. þ. m. meþ. er e. h. h.
her. R; Ser þv þenna meki. m. m. e. e.
i. h. her A.

26, 1. Tās vendi R; Tās vændi A;
som to Ord ogsaa K. Rask M. — 6. eva
se R; eva sia A.

27, 1. 2. Ára þvfo a scaltv ar sitia R;
Ár scaltv sitia ara þvfv a A. — 3. 4.
hórva heī (d. e. heimi, ikke heim) snvgga
heliar til R, og desuden er mellem heī
og snvgga sat en Hage, som betegner, at
Noget skal indføres der; og i Margen er
skrevet ór með Hage efter. horfa ok
snvgga hæliar til A og M. — 5. þer meirr
læiðr A; þer leiþr R (ikke leiþri).

Med sidste Ord i V. 27 ender Af-
kriften af Digtet i A; det Blad, hvor-
paa Fortsættelsen har været skreven, er
tabt.

28, 3. hári R. — 7. gapiþv R, som
det synes i ét Ord; a er noget kludret,
men synes dog sikker. — grindom skrevet
i
gudō i R.

enn ec mǫn segia þer
svaran svsbreca
oc tvennan trega.

30. Tramar gneypa
þic scolo gerstan dag
iotna gærþom i;
til hrimþvrsa hallar
þv scalt hverian dag
kranga kostalávs,
kranga kostavon;
grát at gamni
scaltv i gogn hafa
oc leiða með tarom trega.

31. Með þvrsi þriháþþom
þv scalt e nara
eþa verlávs vera;
þitt ged grípi,
þic morn morni;
verþv sem þistill,
sa er var þrønginn
i ænn ofanverþa.

32. Til holtz ec gecc

oc til hrás viðar
gambantein at geta,
gambantein ec gat.

33. Reiþr er þer Óþinn,
reiþr er þer Asabragr,
þic scal Freyr fiásc,
en fyrinilla mér!
en þv fengit hefir
gambanreiþi goða.

34. Heyri iotnar,
heyri hrimþvrsar,
synir Svttvnga,
sialfir aslipar,
hve ec fyr byð,
hve ec fyrir banna
manna glavn mani,
manna nyt mani.

35. Hrimgrimmir heitir þvrs,
er þic hafa scal
fyr nagrindr neþan;
þar þer vilmegir
a viðar rotom

29, 6. svb breca **R** i to *Ord*; súsbreca *Rask M.* Jeg forstaar ikke dette *Ord*. Gunn. Pálsson tænker paa dansk „suse“. súsbreca??

30, 1. Tramar er *Flertal af trami, en end Aand.* Dette *Ord* findes i den bestemte Form hos Gudm. *Andr. lex. Isl.*; *nyisl. ogsaa tremill. Jfr. norsk tram* (tram'en), „et Navn paa Fanden. Skal forekomme nordenfjelds“ *Aasen S. 634*; hos Hallager *norsk Gloss. trammen fra Vestlandet*; dansk *tremmind, Fanden, hos P. Syv, danske Ordsp. (Udg. 1688), II, S. 212*; *gutin. trami, formula jurandi* (trami um jag dá gær), *vesterbot. og jämt. trommä hos Unander: Allmogemålet i ödre delen af Vesterb. län, Uppsala 1857.* — 7. vón **R**.

31, 2. nára **R.** At Ordet har kort Vokal i første Stavelse, viser et Vers af et mansøngskvæði i *cod. reg. 2367*, hvor narir danner Rim med varir. — 3. eþa, saa ændret; eþ **R.** — 4. þitt ged grípi

forstaar jeg ikke. Ti at tage ged som Subject og supplere þic som Object fra følgende Linje er ligesaa ugjærligt, som at tage ged som Object og supplere som Subject fra figd. *L. morn.* Jeg formoder derfor her en Feil. þitt ged gnípi? gnípa = oldeng. genipan, mærkne, *jvfr. got. ganipnan, στυγνάζειν (fskj. fra hnípa).* Eller: þic grid grípi?? — 5. Jeg forstaar morn = oht. morna, Kummer, og morni som *Korj. af et Verb. morna, gjøre kummerfuld. Eg. oversætter: „tabes tabefaciati“.* — 6. þistill, saa ændret; þistil **R.** — 8. ofanverþa i **R** skrevet ofán verþa.

33, 1. 2. reiþr **R** bør læses vreiþr, ligesom i *L. 6*: gambanvreiþi. — 2. asa-bragr **R** i ét *Ord*. — 4. en fyrinilla mér! saa skrevet með Gudm. *Magn. og Eg.*; en fyrin illa mér **R.** fyrin er mindre rigtig Skrivemaade for firin. enn fyrr, in illa mér! *Rask M.*

34, 7. gláv **R.**

geita hland gefi.
 Öþri dryccia
 fa þv aldregi,
 mer! af þinom mvnom,
 mer! at minom mvnom.

36. Þvrs rist ec þer
 oc þria stafi:
 ergi oc eþi
 oc ofola;
 sva ec þat af rist,
 sem ec þat a reist,
 ef goraz þarfar þess.“

Gerðr qvaþ:

37. „Heill verþv nv heldr,
 sveinn!

oc tac við hvímálki
 fvllom forns miapar;
 þo hafþa ec þat etlad,
 at myndac aldregi
 vna vaningia vel.“

Scirnir qvaþ:

38. „Qrindi mín
 vil ec vll vita,
 aðr ec riþa heim heþan:
 nær þv a þingi
 mvnt enom þrosca
 nenna Niarþar syni.“

Gerðr qvaþ:

39. „Barri heitir,

er við beði vitom,
 lvndr lognfara;
 enn ept neþr nío
 þar mvn Niarþar syni
 Gerþr vna gamans.“

Þa reiþ Scirnir heim; Freyr
 stoð vti oc qvaddi hann oc spurði
 tíþinda:

40. „Segþv mer þat, Scirnir!
 aðr þv verþir sævli af mar
 oc þv stígir feti framarr:
 hvat þv arnaþir
 i iotvnheima

þins eþa mins mvnar?“

Scirnir qvaþ:

41. „Barri heitir,
 er við báðir vitom,
 lvndr lognfara;
 enn ept neþr nío
 þar mvn Niarþar syni
 Gerþr vna gamans.“

Freyr qvaþ:

42. „Lavg er nott,
 langar 'ro tveþ,
 hve vm þreiyac þriar?
 opt mer manaþr
 minni þotti,
 enn sia half hynótt.“

35, 7. Öþri R með stor Q og derforan Punctum; R begynder altsaa her et nyt Vers. — 7. dryccia, saa R, som det synes; dog er sidste Bogstav noget kludret, Skriveren har maaske først skrevet dryccio.

36, 1. Þvrs með liden þ, dog derforan Punctum i R. — 3. 4. skrives i K. som én Linje. — 5. 6. þat, saa Udgg. i begge Linjer; saaledes synes der ogsaa at staa i R, og ikke þer, skjönt Læsemaaden ikke er ganske sikker. — 6. rist R.

37, 1-3. Jfr. Lokas. V. 53, L. 1—3.

38, 1. Over Q i Qrindi staaer Accent i R.

39, 1. Barri R. Jfr. SnE. I, 122: niu nóttum síðar skyldi hon þar koma er

Barrey (saa W, skrevet bar æy; r Barey) heitir. — 3. logn fara R i to Ord. — 4. enn | enn ept R. — 5. Niarþa, saa ændret efter 38,6; niarþa R.

40, 2. már R. — 6. þis R. — mýnar R.

41. Dette Vers er i R farkortet skrevet Barri. h. l. (d. e. lvndr) er. vi. l. l. e. e. n. n. þ. m. n. s. g. v. gamans.

42. Overskriften mangler i R. — Dette Vers anfæres ogsaa i SnE. (I, 122) i rW, hvor det indledes med Ordene: Enn er Skirnir sagði Frey sitt erendi, þá kvað hann þetta. — 2. löng er önnur rW. — 3. hve mega ek þreyja þriár rW. — 5. minni rW sér i R ud som min i. — 6. half nótt R i to Ord.

H Á R B A R Ð S L J Ó Ð.

Þorr for or æstrvegi oc kom at svndi çino; ædrom megom svndzins var feriokarlinn með scipit. Þorr callaði:

1. „Hverr er sa sveinn sveina, er stendr fyr svndit handan?“

Feriokarlinn svaraði:

2. „Hverr er sa karl karla, er callar vm vaginn?“

Þorr qvað:

3. „Ferþv mic vm svndit!

feþi ec þic a morgon:

meis hefi ec a baki,

verþra matrinn betri.

Át ec i hvíld,

aþr ec heiman for,

silldr oc hafra,

sapr em ec enn þess.“

Feriokarlinn qvað:

4. „Árligom verkcom hrosar þv verþinom,

veitzatv fyr gorla,

dæpr ero þin heimkynni,

dæþ hygg ec at þin moþir se.“

Þorr qvað:

5. „Þat segir þv nv,

er hveriom þiccir

mest at vita,

at mín moþir dæþ se.“

Feriokarlinn qvað:

6. „Þeygi er sem þv

þriv bú góð eigir,

berbeinn þv stendr

oc hefir brættinga gervi,

þatki at þv hafir brækr þinar.“

Dette Digt er fuldstændig bevaret alene i R; i A fra Ordene minna verka 19, 7.

Overskriften harbarz lioð með rædt Blak i R. Jeg skriver Hárbarðr med lang Vokal i første Stavelse og forklarer Navnet af hárr, graa. Andre skrive Harbarðr, hvilket Eg tyder som harðbarðr, medens Umland oversætter „Hærskjold“ og tager det = tysk Herbolt.

2. svndzīS R. — 3. callaði skrevet call' i R; eller skal dette læses callar?

1, 2. fyr skrevet f i R.

2. Feriokarlinn svaraði saa indsat for h' (d. e. hann, ikke: Hárbarðr) s. i R.

Overskrifterne til V. 3—18 incl. ere tiltsatte af mig; de mangle i R, undtagen ved V. 11, hvor þ. q. er skrevet i Margen.

3, 4. matrinn R; kunde og skrives matr inn med Gunn. Pálsson. Jfr. f. Eks. 14, 3. — 5. Át med stor Á og derforan

Punctum i R. — 7. silldr R, ikke sildr.

4, 1. *Alle Udgg. dele denne Linje i to: Árligom verkcom hrosar þv verþinom.*

Jfr. Anm. til 6, 3-5. — 2. veitzatv R; retiere veiztattv, men ogsaa Lok. 52, 3 staaar letz og Háv. 113, 6. Lok. 15, 2 scalatv.

5, 1. 2. *Rimordene ere þat og þiccir.*

6, 2. *I R er eigir skrevet foran góð, men ved Tegnene „ over begge Ord er den rette Ordfølgje betegnet. — 3-5. Skrives af Udgg. som tre Linjer. I L. 5 er aabenbart brækr Rimord, ikke þatki og þinar. Hvis Inddelingen i tre Linjer er rigtig, saa have vi altsaa her tre Linjer, som rime sammen, ligesom i Háv. V. 80; Grimm. V. 27. Dog skal der kanske ordnes:*

berbeinn þv stendr oc hefir brættinga gervi, þatki at þv hafir brækr þinar.

Þorr qvaþ:

7. „Styrþv hingat eikionni!
ec mvn þer staþna kenna;
eþa hverr a scipit,
er þv heldr við landit?“

Feriokarlinn qvaþ:

8. „Hildolfr sa heitir,
er mic halda þaþ,
reccr inn ráðsvinni,
er býr i Raþseyiarsvndi;
þaþat hann hlennimenn flytia
eþa hrossa þjófa,
goða eina
oc þa er ec gerva kvnna;
segðv til nafns þíns,
ef þv vill vm svndit fara.“

Þorr qvaþ:

9. „Segia mvn ec til nafns minz,
þótt ec secr siac,
oc til allz æþliass:
ec em Opins sonr,

Meila broþir,
enn Magna faþir,
þrvðvaldr goða,
viþ Þór knattv her dōma.
Hins vil ec nv spyria,
hvat þv heitir.“

Feriokarlinn qvaþ:

10. „Hárbardr ec heiti,
hylec vm nafn sialdan.“

Þorr qvaþ:

11. „Hvat scaltv of nafn hylia,
nema þv sakar eigir?“

Hárbardr qvaþ:

12. „Enn þot ec sakar eiga,
þa mvn ec forþa
fiorvi mino fyr slicom sem þv ert,
nema ec feigr se.“

Þorr qvaþ:

13. „Harm liotan mer þiccir i
þvi at vaþa
vm vaginn til þin

Den første Linjes Længde er ikke uden Sidsestykke i Hárb. I V. 4 synes der dog neppe at være Grund til at antage 3 Verslinjer, som rime sammen. — 4. brættinga R for brættingia; jvfr. Gisl. Um frump. S. 57 f.

7, 3. hverr skrevet hver i R. — 4. landit R.

8, 4. raþs eyiar svndi R. — 5. hlenni m R.

9, 4. oþis R. — 9. hīs R.

10, 2. hylec R.

12. Dette Vers ordnes af K. saaledes: Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec forþa fiorvi mino | fyr slicom sem þv ert, | nema ec feigr se. Rask og M. dele: E. þ. e. s. e., | þ. m. e. f. | f. m. | f. s. s. þ. e., | n. e. f. s. Jeg har taget þot (ligesom þo er Rimord i Helg. Hjörv. V. 28, L. 2) ~ þa og fiorvi ~ feigr som Rimord. Men Stavrimet vilde vinde, hvis man omsatte: Enn þot ec sakar eiga, | þa mvn ec fyr slicom sem þv ert | forþa fiorvi mino, | nema ec feigr se.

13. Rimord ere vaþa ~ vaginn ~ vęta og cargsveini ~ kanginyrþi ~ kōmvmc; jvfr. V. 47, L. 3. Jeg har baade i første og anden Vershalvdel antaget 3 Linjer, som rime sammen; jvfr. Anm. til 6, 3-5. — Man kunde ogsaa tænke paa med Bibeholdelse af de samme Rimord at gjøre Verset firelinjet, saa at første Linje kom til at strække sig fra Harm helt til þin incl., og tredje fra scylda til kanginyrþi incl. Verslinjerne vilde da rigtignok bestaa af langt flere Stavelser end sædvanlig; men Metret i mange af Replikkerne i Hárbardsljóð lader sig nu engang ikke indtvinge i de almindelige Versregler. — Rask og M. ordne: Harm — þiccir | i þvi — til þin | oc vęta — minn; | scylda — þinom | kanginyrþi, | ef ec — svndit. — 1. Harm liotan R i to Ord, saa og K. Rask Eg. Jfr. SnE. I, 276: sé þar ljótan harm, er ek kom svá síð. Eg. forklarer Accus. ved at erklære Udtrykket for elliptisk istedenfor:

oc vęta † ægur minn;
scylda ec læna cægorsveini þinom
kanginyrþi,
ef ec kǫmvmc yfir svndit.“

Hárbarðr qvaþ:

14. „Her mvn ec standa
oc þin hedan biþa;
fanntaþv mann inn hardara
at Hrvngni dædan.“

Þorr qvaþ:

15. „Hins viltv nv geta,
er vid Hrvngnir deildom,
sa inn stórvþgi iotvnn,
er or steini var hofvþit a;
þo let ec hann falla
oc fyr hniga.

Hvat vantv þa meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

16. „Var ec meþ Fiolvari
fimm vetr alla
i ey þeirre,
er Algrøn heitir;
vega ver þar knattom
oc val fella,
margs at freista,
mans at kosta.“

Þorr qvaþ:

17. „Hverso snóvnþo yþr konor
ydrar?“

Hárbarðr qvaþ:

18. „Sparkar atto ver konor,
ef oss at spækom yrði;
horscar atto ver konor,
ef oss hollar vęri;
þęr or sandi
síma vndo
oc or dali divpom
grvnd vm grofo;
varþ ec þeim einn ællom
ęfri at raþom,
hvilda ec hia þeim systrom siav
oc hafða ec geþ þeirra allt oc
gaman.

Hvaþ vantv þa meþan, Þorr?“

Þorr qvaþ:

19. „Ec drap Þiaza
enn þrvðmoþga iotvn,
vpp ec varþ ægom
Aðvalda sonar
a þann inn heiða himin;
þav ero merki mest
minna verca,

(Sé) harm liotan, (er) mer þiccir. *M.* skriver i *ét Ord* Harmliotan. — 3. ægur, saa *R* og *K. Rask.* Ordet er ellers ukjendt og vistnok forvansket. cægur *Gunn. Pålsson* og *M.* Men det synes ikke rimeligt, at Thor her skulde bruge dette Ord om sin Klædning, da han i næste Linje bruger cægorsveinn som Skjeldsord mod en Anden. dægurþ?? jvfr. *V. 3.* — 6. kǫmvmc, saa ændret, jvfr. *V. 33;* i *R* mindre næagtig skrevet kǫmvmc, hvilket alle *Udgg.* beholde som *Indicativ.* *R* skriver ofte o for ǫ eller œ (i-Omlyd af ó).

18, 1. Sparkar med kort Vokal, jvfr. norsk sparka. Spárkar *R* og *M.* — 6. síma, saa *R.* At Ordet har lang Vokal i første Stavelse, er klart af gamle Skaldevers (*Nj. Cap. 133* danner álmsima Hebrim med grímur) og af *Udtalen* i nyere *Dialekter.* — 12. I geþ er e ikke tydelig i

R; den sér næsten ud som o. — gaman *R* med sammenslynget Tegn for a og n.

19. Fra dette Vers af og indtil Enden er Navnet paa den Talende ved de fleste Vers i *R* betegnet ved þ. q., h. q. i *Margen.* — Ved *V. 23. 36. 37. 40. 47. 57* mangler Navneangivelsen ganske; de to Bogstaver ere her rimelig bortskaarne ved Indbindingen. Ved *V. 57. 58. 59* staar endnu kun q. igjen i *Margen;* foran *V. 32* er H. q. skrevet inde i *Linjen.* — A har fra *V. 20* til *Enden* foran hvert Vers inde i *Linjen* h. q. eller þ. q. (foran *V. 20* hárbardr q.; foran *V. 37* þórr q.). — 2. þrvðmoþga, saa *R* sikkert. — 4. aðvalda *R.* Denne Jotun kaldes i *Sn.E. (I, 214)* Ólvaldi (saa rVW; Aufvalldi U). — 7. Med Ordene minna verca begynder *As* Tekst af dette Digt.

þá er allir menn síþan vm se.

Hvat vanntv meþan, Hárbardr?"

Hárbardr qvaþ:

20. „Miclar manvelar
ec hafða víþ myrcrípor,
þa er ec velta þer fra verom;
harþan iotvn
ec hvgða Hlebarð vera,
gaf hann mer gambantein,
en ec velta hann or viti.“

Þorr qvaþ:

21. „Illom hvga lænaþir þv
þa goþar gíafar.“

Hárbardr qvaþ:

22. „Þat hefír eik,
er af annarri scefr;
vm sic er hverr i slico.
Hvat vanntv [þá] meþan, Þorr?“

Þorr qvaþ:

23. „Ec var æstr
oc iotna bardag
brvþir bælvísar,
er til biargs gengo;
micil mvmði ett iotna,
ef allir lífði,
veþr mvmði manna
vndír miþgarþi.

Hvat vanntv meþan, Hárbardr?"

Hárbardr qvaþ:

24. „Var ec a Vallandi
oc vigom fylgdag,
atta ec iofrom
enn aldri seþtac.
Opinn a iarla
þa er i val falla,
enn Þorr a þreþa kyn.“

Þorr qvaþ:

25. „Oiafnt scipta er þv mvmdir
meþ asom líþi,
ef þv ettír vilgi micils vald.“

Hárbardr qvaþ:

26. „Þorr a afl qrit,
enn ecci hiarta;
af hrqzlo oc hvgbleyþi
þer var i hannzca troþit,
oc þottisca þv þa Þorr vera:
hvarki þv þa þorþir
fyr hrqzlo þinni
físa ne hniosa,
sva at Fíalarr heyrþi.“

Þorr qvaþ:

27. „Hárbardr inn ragi!
ec mvmða þic i hel drepa,
ef ec meþta seilaz vm svnd.“

8. síþan vm se R; of sæ A (uden síþan).

20, 3. velta R = vælta A med Accent over æ. — 4. 5. h. iotvn ec. hvgða | Hlebarð v. Udg. — 5. ec hvgða R; hvgða æk A. — hlebarð R = hlæbarð A. — 6. gābantein R; gābantæi A (ikke gambantein). — 7. velta R = vælta A.

21. Deles af Udg. i to Linjer; K. slutter den første med þa, Rask og M. med lænaþir. — þa mangler i A. — gíafar R; gíafir A.

22, 3. hverr A; hver R. — 4. h. v. m. þ. R; h. v. þ. A. — þá, som mangler baade i R og A, er tilføiet efter 18, 13. Jfr. 28, 3. 36.

23, 2. bardag R; vardak A. — Jeg tager iotna med K. som Gen. og sætter derfor intet Skilletegn efter bardag; Rask og M. sætte Komma derefter og tage altsaa iotna

som Accus. — 7. Over e i veþr Accent i R. — 9. h. v. m. h. RA.

24, 2. fylgdag RA. — 5. 6. Opinn maa her have været udtalt Voþinn eller snarere v i val som Vokal. — 6. 7. enn þorr er i R skrevet foran þa er i val falla, men ved Tegnet „ over enn og over þa er den rette Ordfølge, som og A har, betegnet.

25, 2. asom R; asa A (ikke æsa).

26, 1. qrit R; yrit A. — 4. þer var R; var þer A. — hanzca R; hanzka A. — 5. Rask stryger denne Linje, som efter ham feilagtig er kommen ind fra Lokas. V. 60, da vi, naar den er borte, faar et regelmæssigt Styrket Vers. — 5. þottisca þv R; þottizkattv A. —

8. físa næ hniosa A; hnosa ne físa R.

27, 3. vm svnd R; of svndit A (men i 28, 1: vm svnd).

Hárbarðr qvaþ:

28. „Hvat scyldir þv *vm svnd*
seilaz,er sakir 'ro allz ongar?
Hvat vanntv þa, Þorr?“

Þorr qvaþ:

29. „Ec var æstr
oc ána varþac,
þa er mic sotto
þeir Svárangs synir;
grioti þeir mic bærþo,
gagni vrþo þeir þo litt fegnar,
þo vrþo þeir mic fyrri
friþar at bipia.

Hvat vanntv þa meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

30. „Ec var æstr
oc víþ einhveria dómþac,
lęc ec víþ ena línhvito
oc lánþing háþac,
gladdac ena gvllbiorto,
gamni meþ vnði.“

Þorr qvaþ:

31. „Goð atto þeir mankynni
þar þa.“

Hárbarðr qvaþ:

32. „Liþs þins var ec þa þvrfi,
Þorr!
at ec helda þeirri enni línhvito
mey.“

Þorr qvaþ:

33. „Ec munda þer þa þat veita,
ef ec víðr of kómomc.“

Hárbarðr qvaþ:

34. „Ec munda þer þa trva,
nema þv mic i trygð veltir.“

Þorr qvaþ:

35. „Emkat ec sa hælbitr,
sem hvóscór forn a vár.“

Hárbarðr qvaþ:

36. „Hvat vanntv [þá] meþan,
Þorr?“

Þorr qvaþ:

37. „Brvdir berserkia
barþac i Hléseyio,
þer hofðo verst vnnit,
velta þioþ alla.“

Hárbarðr qvaþ:

38. „Kleki vantv þa, Þorr!
er þv a konom barþir.“

28, 1. scyldir þv R; scaltv A. — 2. er sakjr ro allz ongar R; ær sakar ærv allz ængar A. — 3. h. v. þ. þ. R; h. v. þa. þorr. A.

29, 3. 4. mic sotto þeir R; þeir sóttv mik A (ikke mic sóttu). — 4. svarangs R; svárangs A (ikke svarángs). — 6. vrþo þeir þo litt R og Udg.; vrðv þeir litt A. — Jeg formoder vrþot þeir litt. — 9. h. v. þ. m. h. R; h. v. m. h. A.

30, 2. ein hveria R og Udg.; einheriv A. Den sidste Læsemaade er kanske den rette; einherja maatte være Femin. til einheri, jvfr. herja blandt valkyrja heiti i A SnE. II, 490; jvfr. SnE. I, 282. — 2. dómþac R; dæmdag A. — 3. hina línhvity A; ena línhvito R, men i 32, 2 línhvito. Jfr. Sv. Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, S. 229: Ud kom Jomfruen saa hvid som Lin; i en dansk Barnevisse (Zeitschr. f. deutsche Myth. IV, 312): Hun er hvid under Lin. — 4. lánþing A; lang þing R og Udg. — 5. gladdac ena

gvllbiorto R; gladda æc hina gvllhvity A. — 6. vnði R; vndi A.

31. þr R d. e. þeir; þer A og Udg. — man kynni R; mankynni A.

32. Rimordene ere Liþs og línhvito. Udg. dele dette Vers i tre Línjer: Liþs þ. v. e. þ. þvrfi, | Þorr! a. e. helda | þeirri e. l. m. — 1. þis R. — var A; vera R og Udg.

33, 1. mda R, ikke munþa. — þer þa þat R; þer þat þa A. — 2. ef ec víðr of kómiz R; æf við of kæmvmz A (ikke kæmimz).

34, 1. mda R, ikke munþa. — 2. mic R; mik A. Inlet af Hækr. har mer. — veltir R = vælttir A (med Accent over æ).

35, 2. hvóscór R; hvð | skóar A. — a vár RA; ikke avar i R.

36. H. v. m. þorr R; Hvat vantv. m. þ. A. þá tilfœiet efter 18, 13. Jfr. 22, 4.

37, 2. barþac ihlæs eyio R; barða. æc i hlæs æy A. — 3. vnnit skal kanske udtales vnnit, saa at ogsaa det bliver Rimord. — 4. velta R; villita A.

38, 1. vantv R; vantv d. e. vanttv A.

Þorr qvaþ:

39. „Vargynior þat varo,
enn varla konor;
sceldo scip mitt,
er ec scorþat hafðac;
ogðo mer iarnlvrki,
enn elto Þialfa.
Hvat vanntv meþan, Hárbarðr?“

Hárbarðr qvaþ:

40. „Ec varc i hernom,
er hingat gorðiz
gnęfa gvnnfana
geir at riþa.“

Þorr qvaþ:

41. „Þess viltv nv geta,
er þv fórt oss olivfan at bioþa.“

Hárbarðr qvaþ:

42. „Bęta scal þer þat þa
mvnda bági,
sem iafnendr vnno
þeir er ocr vilia sætta.“

Þorr qvaþ:

43. „Hvar namtv þessi
in hnófligo orþ,
er ec heyrþa aldrí
in hnófligrí?“

Hárbarðr qvaþ:

44. „Nam ec at † monnom
þeim enom aldrþom,
er bva i heimis hægom.“

Þorr qvaþ:

45. „Þo gefr þv
gott nafn dysiom,
er þv kaallar þer heimis hęga.“

Hárbarðr qvaþ:

46. „Sva dęmi ec
vm slict far.“

Þorr qvaþ:

47. „Orðkringi þin
mvn þer illa coma,
ef ec reþ a vag at vaþa;
vlfí hęra

hygg ec, þic opa mvno,
ef þv hlytr af hamri hęgg.“

Hárbarðr qvaþ:

48. „Sif a hó heima,
hans mvndo fvnd vilia,
þann mvntv þrec drygia,
þat er þer scyldara.“

Þorr qvaþ:

49. Meilir þv at mvnnz ráþi,
sva at mer scyldi verst þiccia,

39, 1. þat $\overset{\circ}{v}$ A; $\overset{\circ}{v}$ þer R (eller mulig þat; ti þer og þat ere ofte vanskelige at skjelne fra hinanden i R). — 4. hafðac R; hafða A. — 5. ogðo (ikke ogdo) mer iarnlvrki R; i A var først skrevet ægða æc þeim iarnlvrki (med Accent over æ i ægða), men Skriveren har selv rettet æc þeim til mer. — 7. h. v. m. h. RA.

40, 1. varc R; var A. — 2. gorðiz R; gerðiz A. — 3. Accent over e i gnęfa R. — gvnnfana R; gvnfana A. Ordet skrives af Udgg. med á, men de andre germaniske Sprog vise, at kort a her er det oprindelige.

41. Rimordene ere, hvis Teksten er rigtig, þess og þv. — 2. olivfan, saa K. M. R synes at have olubax, dog er u og b utydelige og især u usikker; oliyfá A.

42, 1. 2. scal þer þat þa mvnda R; scal þer mvnda A. — 4. sætta R; sætt hafa A.

43, 3. 4. aldrí hin hnęfligrí A; aldręgi hnófligrí R og Udgg.

44, 1. \overline{mm} R, mangler i A. — Stavrim mangler, ti ec kan her neppe være Rimord, og jeg formoder derfor ýtom istedenfor monnom. — 2. enom R; hinvm A. — 3. hægom, saaledes ændret for Stavrimets og Meningens Skyld. skęgv A; scogō R. scógom Udgg.

45, 1. 2. Rimordene ere gefr og gott. — 2. dysivm A; dySiom R. — 3. þęr, saa K. M.. Det er tvilsomt, om der i R skal læses þer (þer) eller þat; Ordet mangler i A. — hęga, saa ændret; scoga R; skoga A.

46, 2. vm R, mangler i A. — far R; fár A.
47, 4. 5. v. h. hygg ec | þic opa m. Udgg. — 5. þik sępa mvno A; at þv opa mynir R.

48, 1. hó R; ho A. Jeg kan ikke ret forklare denne Sideform til hór Lokas 54; jvfr. dog hór Lokas 30, hóss Lokas 33. — 2. mdo R; mtv A.

halr enn hvglbæpi!

hygg ec, at þv liúgír.“

Hárbarðr qvaþ:

50. „Satt hygg ec mic segia, seinn ertv at for þinni, langt mündir þv nv cominn, Þorr! ef þv litvm förir.“

Þorr qvaþ:

51. „Hárbarþr enn ragi! heldr hefír þv nv mic dvalþan.“

Hárbarðr qvaþ:

52. „Asaþórs hvgða ec aldregi mívndo glepia fehirði farar.“

Þorr qvaþ:

53. „Raþ mun ec þer nv raþa: ró þv hingat batinom, hætton hættingi, hittv fæþvr Magna!“

Hárbarðr qvaþ:

54. „Farþv firr svndi! þer scal fars synia.“

Þorr qvaþ:

55. „Visa þv mer nv leiþina, allz þv vil mic eigi vm vaginna feria!“

Hárbarðr qvaþ:

56. „Litip er at synia, langt er at fara: stvnd er til stocsins, ænnor til steinsins, haltv sva til vinstra vegsins, vnz þv hittir Verland. Þar mun Fiorgyn hitta Þór son sinn, oc mun hon kenna hanom attvnga brátir til Oþins landa.“

Þorr qvaþ:

57. „Mvn ec taca þangat i dag?“

Hárbarðr qvaþ:

58. „Taca við vil oc erfipi: at vprennandi solo er ec get þána.“

48, 3. mrvntv RA. — 4. scyldara R; skyldra A.

49, 1. mrvnz R = mvnz A.

50, 1. mic R; þic A. — 2. at fór R = atfór A. — 3. *Efter langt er først skrevet la i R, men dette er af den gamle Skrøver underprykket som urigtigt. — Þorr mangler i A.*

51, 2. dvalþan R; dvalit A.

52, 1. Asa þórs hvgða ec R; Asa þor (Dat.) æk hvgða A. — 3. fehirði R; fæ hirði A. *Eg. formoder med stor Sandynlighed farhirði, en Ferjemand. Den samme Forveksling forekommer i Hskr. fra 15de Aarh. af s. af Flóres ok Blankiþúr (Ann. f. nord. Oldk. 1850, S. 32, Anm. 2).*

53, 3. hættingi A (ikke hættingi); hættingi R. hætta, true, skrives ligeledes ofte hætta, hætta; jvfr. norsk hytta.

54, 1. farþv firr R; far þv fra A.

55, 1. nv mangler i A. — 2. mic eigi vm R; mik nv eigi of A.

56, 1. er at synia A; er synia R, og saa Rask, der forstaar synia som Gen. pl. af syn. — 2. er (ikke er) at R =

er at A. er-at fara Rask, der forforstaar fara som Gen. pl. af för. — 3. stocsins R; stoks A. — 4. til steins R; er til stæins A. — 5. vegsins R; væg⁸ A. — 6. ver land R; val land A. — 7. mun R; man A. — 7. fiorgyn R. — 9. mvn RA. — 10. oþis R.

57. *Danner dette Vers Rim med første Linje af V. 58, og er taca Rimord? eller mangler Stavrím? — Mvn R; Man A. — Foran þangat er he underprykket i R; Skrivenen havde først skrevet heþan, men rettede saa Feilen. — idag R; a dægi A.*

58, 1. erfipi R; við erfíði A. — *Udgg. sætte intet Skilletegn efter erfipi. — 2. vprænnandi A; vprerandi R og Udgg. — Efter solo sætte Udgg. Komma. — 3. Mangler Stavrím eller er ec Rimord? — 3. þána R; þa na A. — þána tager jeg med Eg. som Verbum „tæ“; Ordet bruges endnu i Bergens Stift (i Formen taana), og er dannet af þeyja, þáinn (endnu i Berg. St. taan), som sv. dåna af deyja, dáinn. — K. M. læse þá ná, og Keyser forklarer geta ná = geta nær, formode rigtig.*

Þorr qvaþ:

59. „Scamt mvn nv mál occat,
allz þv mer scotingo einni svarar;
læna mvn ec þer farsynion,

ef við finnome i sinn annat.“

Hárbarðr qvaþ:

60. „Farþv nv þars
þic haf allan gramir!“

59, 1. okkat **A**; occat vera **R**. — 2. allz þv mer scotingo einni svarar **R**; ær þv vill scotingv æinni svara **A**. — 4. finnome **R**; finnmvz **A**.

60. **A** har foran dette Vers H. q. — **R** har derimod farþv med liðen f og tillægger altsaa Thor disse to Linjer. — 1. farþv

R; far þv **A**. — 2. allan **R**; allir **A**. Begge Læsemaader give rigtigt Udtryk. Jfr. tröll haf Tréfót allan Grett. Cap. 4; haf þik allan tröll Fms. VI, 216; derimod: Fari þér i svá gramendr allir, Dropl. S. 23; taki nú allar gramir við hánun, Flóam. S. 147. 180.

HÝMISKVIÐA.

1. **Ar** valtívar
veiþar námo
oc svmblsamír,
aþr saþir yrþi,
hristo teina
oc a hlávt sa,
fvndo þeir at Eðgis
ærcost hvera.

2. **Sat** bergbvi
barnteitr fyrir
mioc glicr megi
miscorblinda;

leit i ægo
Yggs barn í þrá:
„Þv scalt asom
opt svmbi gora.“

3. **Avnn** fecc iotni
orþboginn halr,
hvgdi at hefndom
hann næst við goð;
bað hann Sifnar ver
ser fõra hver:
„þannz ec ællom ol
yðr of heita.“

Dette Digt er fuldstændig bevaret i R og i A. — Overskriften hymis kvíða með rædt Blæk i A; i R með rædt Blæk þor dro miðgarz orm. — Hýmír maa skrives með ý, da hóm har lang Vokal, se f. Eks. Sn.E. I, 498; Skáldhelga rim. 15, 10.

1, 1. valtívar **R**; valtívar **A**. — 2. veiþar **R**; væiðar **A**. Paa Grund af det følgende aþr saþir yrþi, fer de bleve mætte, af saðr = got. saþs (ikke Pf. Pep. af seðja), synes veiþar námo at maatte forklares: de toge sin Fangst, de begynæte at fortære sin Fangst. Rask formodede skarp-sindig veiþar námo, men nema styrer kun i Forbindelse med staðar Genitiv. — 3. svmbi samír **R**; svmblsamír **A**, som det synes; **A** har her en eiendommelig Bogstav (b, hvis Langstav er krummet oventil), som jeg har antaget for en Sammenslygning af b og l. — 6. hlávt **R**; hlávt ogsaa **A**, ikke hlautum. — 8. hvera **R** og **Udgg.**; hveria **A** (ikke hverra). Jeg kan ikke forklare mig nogen af disse to Læsemaader; den almindelige Oversættelse „De fandt hos Øger Mangel paa Kjæder“ er ikke rigtig. ærcost maa nemlig efter Svend Grundtvigs Bemærk-

ning her, som ellers, betyde „rigt Forraad“; Betydningen „Mangel“ har Ordet aldrig. (Eg. anfører örkkosta i Bet. „Mangel“ af Hænso-Þór. s., men denne Læsemaade nævnes ikke i Isl. ss. II, 134, hvor Udg. og de fleste Hskrrr. have örkkola.) Guderne maa have rystet Tene, for at komme efter, hvor de kunne faa noget at drikke. Og naar de, efter at Fretten er endt, vende sig til Øger og forlange Drikke af ham, saa maa det være, fordi de have faat vide, at han har rigt Forraad af det, som behøves til at lave Øl af. Jeg formoder derfor: ærcost vera. Eller: ærcost hverian? Gunn. Pálsson formoder i L. 7 fyndot istedenfor fyndo.

2, 3. glicr **R**; likr **A**. — 4. miscorblinda **R**; miskor (ikke: miskæ) blinda **A**. Rask og Finn Magnusen formode mistorblinda. Jfr. oldeng. his eágan mistredon, der lagde sig som en Taage for hans Øine. — 8. gora **R**; gæfa **A** (vistnok Feil for gærfa). Jfr. Lokas. V. 65, L. 3.

3, 3. hefndom, saa ændret; hefdom **R**; hæfnd **A**. — 7. 8. þann ec ællom ol yðr of heita **R**; þanz ær qllym yðr ol of hæiti **A**.

4. Ne þat matto
meirir tifar
oc ginnregin
of geta hvergi,
vnnz af trygðóm
Tyr Hlorriþa
astrað mikit
einom sagdi:

5. „Byr fyr æstan
Eilivága
hvndviss Hymir
at himins enda;
a minn faþir
moþvgr ketil,
rvmbrygðinn hver,
rastar divpan.“

Þorr qvaþ:
6. „Veiztv, ef þiggiom
þann lægvelli?“

Tyr qvaþ:
„Ef, vinr! velar
viþ gorvóm til.“

7. Fóro drivgom
dag þann fram
Asgardi fra,
vnz til Egils qvomo;
hirði hann hafra
horngæfgasta,
hvrfo at hævlo,
er Hymir átti.

8. Mægr fann æmmo
mioc leiþa ser,
hafði hæfða
hvndrvð níó;
enn ænnor gecc
algvllin fram
brýnhvit bera
biorveig syni:

9. „Átniþr iotna!
ec viliac yer
hvgfvlla tvá
vnd hvera setia;
er mínri fri
mærgo sinni

4, 3. oc i R og i A, betegnet ved 7; intet af Hækr. har né, som alle Udgg. her læse. I L. 1 er ne vel = got. ni, non, og ikke = got. nih, negve. — 3. giñrægin A; ginregin R. — 4. Efter geta er i R først skrevet meiti, men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt. — 8. einom R; æinvm A. Gunn. Pálsson formodede einn vm; men usædvendigt.

5, 7. rvm brygðinn R; rvm brygðan A, hvilket Eg. forklarer af brugga.

6, 1. Overskriften Þorr qvaþ mangler i R og A. — 3. Tyr qvaþ mangler i R og A. Rask tager ogsaa L. 3. 4 som Thors Ord. — ef (æf) er i R og A skrevet med liden e (æ) og intet Punctum sat foran. — 3. vinr R; vinir A. — 4. viþ R; vitt A. — 4. gorvóm R; giqrvm A.

7, 1. fóro med liden f R og A og derforan ikke Punctum i A; Hækr. begynde altsaa her ikke et nyt Vers, heller ikke Udgg., der lade V. 6 gaa til qvomo. — 1. drivgom R; drivgra A, dog er jeg ikke vis paa, at Forkortningstegnet her skal opløses ra. (M. læser i A drivgan.)

— 2. dag þann fram R; dag fraliga A. — 4. egils qvomo R og M.; ægis komv A og K. Rask. Her menes rimelig den Jotun (hraunbúi Hym. 38) eller Bonde, som er Fader til Thjalve og Roskva (jvfr. SnE. I, 142) og hos hvem Thor lader sine Bukke blive tilbage. Om egils eller ægis er det rette, vover jeg ikke at afgjøre. — 5. Hirði med stor H og derforan Punctum i RA; ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som de ende med hvndrvð níó.

8, 1. mægr R og mægr A med liden m. — 1. qmmv A; ámo R. ámo Rask, jvfr. SnE. I, 552, 3. — 4. hvndrvð R. — 5. Enn med stor E i R og Ænn med stor Æ i A, i begge Hækr. med Punctum foran; ogsaa Udgg. begynde her et nyt Vers, som K. og Rask slutte med hvera setia.

9, 1. át niþr med liden á, dog derforan Punctum i R; atniðr med liden a og derforan ikke Punctum i A. Heller ikke K. og Rask begynde her et nyt Vers. — 3. hvgfvlla er feilagtigt skrevet to Gange i R. — 5. Er med stor E og derforan

glæggj viþ gesti,
geyrr illz hvgar.“

10. En vascapadr
varþ siþbvin
harðráþr Hymir
heim af veiþom;
gecc inn i sal,
glvmpo ioclar,
var karls, er com,
kinnscogr frørinn.

Frilla qvaþ:

11. „Verþv heill, Hymir!
i hvgom goþom,
nv er sonr kominn
til sala þinna,
sa er viþ vøttom
af vegi longom;
fylgir hánom
hroþrs-andscoti,
vinr verliða,
Vøorr heitir sa.

12. Sé þv, hvar sitia
vnd salar gaffi!
sva forþa ser,
stendr svl fyr.“

Svndr stæcc svla
fyr sión iotvns,
enn aþr i tvø
áss brotnaþi.

13. Stvcco atta,
en einn af þeim
hverr harðsleginn
heil, af þolli;
fram gengo þeir,
enn forn iotvnn
sionom leiddi
sinn andscota.

14. Sagðit hanom
hvgr vel þa,
er hann sa gygiar grøti
a golf kominn;
þar varo þiorar
þrír of teknir,
bað senn iotvnn
sioþa ganga.

15. Hvern leto þeir
hæfði scemra
oc a sæyþi
siþan báro;
át Sifjar verr,

Punctum i **R** og **A**. Ogsaa **K**. og **Rask** begynde her et nyt Vers, som de ende med heim af veiþom. — 5. fri **R**; faðir **A**. fri skrives rigtig med lang Vokal, da det er sammentukket af frii. — 8. geyrr ilz **R**; gerr þilz **A**. — geyrr er at forklare af en ældre Form garvis; se Lyngbys ypperlige Bemærkninger i Tidskr. f. Phil. II, S. 304 f. — 8. hvgar **R**.

10, 1. en med liden e og derforan ikke *Punctum* i **R**; ænn med liden æ og derforan ikke *Punctum* i **A**. Heller ikke **K**. og **Rask** begynde her et nyt Vers. — 2. siþ bvin **R**, mangler i **A**. — 5. Gecc med stor G og derforan *Punctum* i **R** og **A**. Ogsaa **K**. og **Rask** begynde her et nyt Vers, som **K**. ender med frørinn, **Rask** med sala þinna. — 6. glvmpo **R**; glvmdv **A**. — 8. frørinn **R**; frerinn **A**.

11. Overskriften Frilla qvaþ mangler i **R** og **A**. Jfr. 30, 2. 9, 5. — Dette Vers

maa ikke med **K**. tillægges den gamle Trolldkjerling. — 1. verþv med liden v og derforan *Punctum* i **R**; ver þv med liden v og derforan ikke *Punctum* i **A**. — 3. sonr, saa ændret; sonr **R** (ikke sonr); son **A**. — 3. kominn **A**; komi **R**. — 8. hroþrs andscoti **R** (d. e. famosus hostis); hroðrs andskota **A**. — 9. vinr **R**; vin **A**. — 9. ver liða **R**; verliða **A**. — 10. vøorr **R** med Accent over ø.

12, 3. forþa ser **R**; forðaz **A**. — 4. svl **R**; sol **A**. — 5. svndr med liden s i **RA**. — 5. svla **RA**. — 7. tvø **R** = t^av **A**.

13, 5. þeir mangler i **A**. — 6. Ogsaa **A** i to Ord: forn iotvnn. — 8. andskota **A**; annscota **R**.

14, 3. hann mangler i **A**. — 3. gygiar, saa ændret; gyiar **RA** (ikke gygiar i **R**). — 3. grøti **R** med Accent over ø; græti **A**. — 4. kominn **A**; komi **R**. — 7. senn **R**; svn **A**.

aþr sofa gengi,
einn með vlllo
eyxn tva Hymis.

16. Þótti három

Hrvngnis spialla
verþr Hlórriða
vel fvllmicíll:

„Mvnom at apni
aþrom verþa
viþ veiðimat
ver þrér lifa.“

17. Veorr quaz vilia

a vág róa,
ef baðlr iotvnn
beitor gefi.

Hymir qvaþ:

„Hverf þv til hiarþar,
ef þv hvg trvir,
briotr bergdana!
beitor sökia.

18. Þess vęnti ec,

at þer mynit
vgn af oxa
aþfeng vera.“
Sveinn sysliga
sveif til scógar,
þar er vxi stoþ
alsvartr fyr.

19. Brat af þióri

þvrs ráþbani
hatvń ofan
horna tveggia.

Hymir qvaþ:

„Verc þiccia þin
verri myclo,
kiola valdi!
enn þv kyrr sitir.“

20. Bað hlvnngota

hafra drottinn
átrvnn apa
vtarr fęra;
enn sa iotvnn

15, 8. eyxn tva R; yxn .II. A.

16, 7. veiði mát R.

17, 1. quaz R; .q. A. — 5. Overskriften Hymir qvaþ mangler i R og A. — 5. hverf þv A; hverfo R. — 5. hiarþar R; hiarðar A, fęrst var her skrevet hallar, men dette er af den gamle Skriver selv rettet.

18, 1. vęnti ec R; vęntir mik A. — 2. mynit, saa ændret; myni R; mvnit A. myni Uđg. Naar Hymir lige i Forveien siger: hverf þv til hiarþar, ef þv hvg trvir, . . . beitor sökia, saa ligger heri tydelig, at han ansér det for et svært Stykke Arbeide for Thor; og da passer myni slet ikke; ti Ordene ef þv hvg trvir tale imod at forstaa V. 18, 1-4 som Ironi. Ligesaa lidet stemmer myni med Jotnens Udraab i V. 19: Vere þin — kyrr sitir. Det er aabenbart, at Hymir havde tænkt, at Thor ikke skulde faa Bugt med Tyren. — 3. vgn af oxa R; ogn at vxa A. — 7. vxi, saa RA.

19, 2. ráþ bani R. þvrs-ráþ-bani Rask som ét Ord. — 5. Overskriften Hymir qvaþ mangle i R og A. — 7. myclo R; miklv A. — 8. kiola R og A (afkjöll, ikke af kjölr).

Mellem V. 19 og 20 maa vistnok, som og Finn Magnusen mener, noget mangle. Jfr. Sn.E. I, 168, der for denne Mythe har benyttet en anden Kilde end Hýmiskviða: Þá snerist Þórr á braut þangat, er hann sá ónaflokk nokkvorn, er Ýmir átti; hann tók hinn mesta uxann, er Himinhjótir (saa W) hét, ok sleit af höfuðit ok fór með til sjávar; hafði þá Ýmir út skotið nökkvanum. Þórr gékk á skipit ok settist í austrúm, tók tver árar ok reri, ok þótti Ými skriðr verða af röðri hans. Hýmír (W overalt Ýmir) reri í hálsinum fram, ok sóttist skjótt röðrinn; sagði þá Hýmír, at þeir váru komnir á þær vastir, er hann var vanr at sitja ok draga flata fiska; en Þórr kveðst vilja róa myklu lengra, ok tóku þeir enn snertiróðr; sagði Ýmir þá, at þeir váru komnir svá langt út, at hætt var at sitja utarr fyrir Miðgarðsormi, en Þórr kveðst mundu róa enn um hrið, ok svá gerði hann, en Hýmír var þá allúkátr.

20, 1. hlvnngota R. — 2. drottinn R; drottin A. — 3. át rvnn R (d. e. átrunn); atl rænn A. — 4. fęra A = fora R.

sina talpi

litla fysi

at róa lengra.

21. Dró meirr Hymir

moþvgr hvali

einn a ængli

vpp senn tvá;

enn aptr i sevt

Oþni sífiáþr

Veorr við velar

vað gorði ser.

22. Egndi a ængvl

sa er ældom bergr

orms einbani

vxa hofdi;

gein við agni

sv er god frá

vmgiorþ nedan

allra landa.

23. Dró diarfliga

ðaþraccr Þorr

orm eitrfán

vpp at borði;

hamri kniþi

hafiall scarar

ofliótt ofan

vlfv hnitbroþvr.

24. Hreingalcn hlvmþo,

en hælcn þvto,

for in forna

fold æll saman,

sæþiz síþan

sa físcr i mar.

25. Oteitr iotvnn,

er þeir aptr réro,

sva at ár Hymir

ecci mælti,

veifþi hann røþi

veðrs annars til.

Hymir qvaþ:

26. „Mvndo vm vinna

verc halft við mic,

at þv heim hvali

haf til þoiar,

eþa flotbrvsa

festir occarn?“

27. Gecc Hlorriþi,

greip a stafni,

vatt með æstri

vpp lægfáki;

einn með árom

oc með æstscoto

bar hann til þoiar

brámsvín iotvns

taldi

6. talpi R; milldi A.

21, 1. mæirr A; mōrr R og saa Udg.

Jeg har ikke optaget mōrr, da der til Hymir staar et andet Adjectiv moþvgr.

— 4. vp senn tvá R; vpp sænn .e. (d. e. eða) tvá A. — 5. scót R. — 8. gorði R; gerði A.

22, 3. einbani A; ein bani R. — 5. agni A; ængli R. — 6. frá eller fra? R; fra A. — 7. vmgiorþ R; vm gerð A.

23, 1. diarfliga R og A; i R var egentlig skrevet diafliga, men over Linjen er sat til en utydelig r. — 6. scárar R.

24, 1. hlvmþo R; h'vtv A, d. e. hrvtv. — 2. hælcn R; hølkn A. — þvto R. — 5. sæþiz R; søktiz A.

25, 1. oteitr med liden o og derforan ikke Punctum i R og A. — Skulde der kanske mangle to eller fire Linjer foran dette Ord? — 3. ár, saa RA. — Gunn. Pálsson formodede ord. — 5. røþi R; ræði A (ikke: ræder).

26. Overskriften Hymir qvaþ mangler i R og A. — 1. Mvndo vm R; Mvndv of A. — I vinna er a skreven til over Linjen i R — 4. þoiar R; bæar A.

27, 4. vpp A; vp R. — Udg. sætte Komma eller intet Tegn efter lægfáki, derimod Semikolon eller Kolon efter æstscoto. I R staar foran einn Punctum, derimod intet Tegn foran bar; A interpungerer paa intet af disse to Steder. — 6. oc með æstscoto R; ok æstkovt A. (ikke anstkatu). — 7. þoiar R; bæar A.

oc holtriða

hver i gegnom.

28. Oc enn iotvnn

vm afrendi

þragirni vanr

viþ Þór senti;

qvaþat mann ramman,

þott róa kynni

kræptvrligan,

nema kálc bryti.

29. Enn Hlorriþi,

er at hændom com,

brátt lét bresta

brattstein i tvæ;

slo hann sitiandi

svlor igognom,

baro þo heilan

fyr Hymi siþan.

30. Vnz þat in friða

frilla kendi

ástráþ mikit

eitt er vissi:

„Drep viþ hárs Hymiss!

hann er harðari

costmoþs iotvns

kalci hveriom.“

31. Harþr reis a kné

hafra drottinn,

forþiz allra

i asmegin;

heill var karli

hialmstofn ofan,

enn vínferill

valr rifnaþæ.

32. „Morg veit ec meþi

mer gengin fra,

er ec kalci se

yr kniam hrúndit;“

karl ord vm qvað:

„knacat ec segia

aptr evagi,

þv ert, aþþr! of heitt.

9. hollt riða A; holtriba R (sic!), uden
Tvil feilskrevet for holtriða.

28, 1. Oc enn (ikke ok et) iótynn R;
Enn ænn iotvnn A. — 2. vm afrendi R
(vm er skrevet over et udraderet Ord, der
maaske har været af); afafrændi A (d. e.
af afrendi), ikke apafrændi. inn afrendi
formoder Rask, men unødvendig. — 5.
ramman R; ram A d. e. raman. — 7.
kræptvrligan R; krapptvrligan A (ikke
koptvrligan, som angives hos M.) —
Jfr. ógurlig, steigurliga, tigurlig, ómur-
lig o. fl. Rask: kræptvrligan.

29, 1. hloriði A; hloriþi R. — 4.
itvæ (derefter er noget udraderet) R og
Udgg.; gleri A. Den sidste Læsemaade
er maaske den rette, ti det almindelige
i tvæ, der ogsaa forekommer i 12, 7,
kunde langt lettere komme ind istedenfor
gleri, end omvendt. — 6. igognom R;
igægnvm A.

30, 1. hin friða A; iþ friða R. —
2. kendi R; kendi A. — 5. viþ hárs
hymi^S R; við hymis A. — 7. cost moþs

R; kostmoðr A, vel feillæst for kostmoðr.
— 8. hveriom A; hverio R.

31, 1. reis mangler i A. — 3. færðiz
A = fórþiz R. — 3. allra RA; adverbial
Genitiv. allr Rask. — 7. vínferill R;
vínferils A. — 8. rifnaþæ R = rifnaði A.

32, 3. ær æc A; ec R (uden er). — 4.
yr kniam hrúndit R. Jfr. Flám. s. (Vigf.
Udg. i Fornsögur, S. 153): áfall etnfunda...

sló... Þorfinn ór knjám honum. í (d. e.
firi) kniam rvndit A. — 5. Denne Linje
forstaar F. Magnusen som direct Tale:
Gubben (jeg) gav sit (mit) Ord. — 5.
qvað R; kvat A. — 7. evagi R; evagi A. —
8. þv ert aþþr of hgt R; þv ær (ikke þvær)
qldr of hætt A. heitt Rask; hætt M. —
Hvis Læsemaaden i A er rigtig, maa de
3 sidste Linjer med F. Magnusen for-
klæres: Jeg kan ikke tage mit Ord tilbage;
du, Drik! er for hed. Med segia aptr
jvfr. mæla aptr Bandam. s. S. 33 (Eriðr.
Udg.) og segja aptr friði Gulaf. i Norg.
gl. Love I, S. 103. Den sidste Linje
indeholder da en ordsproglig Talemaade,

33. Þat er til costar,
ef coma mættiþ
ýt or óro
ólkiól hofi.“
Tyr leitaþi
tysvar hróra,
stoþ at hváro
hverr kyrr fyrir.

34. Fadir Móþa
fecc a þremi
oc igeenom steig
golf niþr i sal;
hóf ser a hæfup vp
hver Sifiar verr,
enn a þelom
hringar scvlló.

35. Foro lengi,
aðr líta nam
aptr Opins sonr
eino sinni;
sa hann or hreysom

meþ Hymi vstan
folcdrott fara
fiolhæfðaþa.

36. Hóf hann ser af herðom
hver standanda,
veifði hann Miollni
morðgiornom fram
oc hránhvali
hann alla drap.

37. Foroð lengi,
aþr liggia nam
hafr Hlorriða
halfdæþr fyrir;
var scirr scækvls
scaccr a banni,
enn þvi inn lëvisi
Loci vm olli.

38. Enn er heyrt hæfð,
— hverr kann vm þat
godmalvgra
gorr at scilia? —

omtrent som: *Det var en altfor bedsk Drik, som der iskjenkedes mig. Det vilde vel være altfor dristigt at gjætte paa:*

knacat ec segia
aptr evagi
þvi er ec aþr of hét
eller noget lignende.

33, 2. mættiþ R; mættir A. — 3. óro R; varv A. — 4. ol kiól R med Accent over o. — 6. I hróra er Accent over o i R.

34, 3. steig R; stoð A. — 4. isal R; a sal A.

35, 1. Foro RA. Foroð Gunn. Pálsson og Rask, hvilket vel er det rette, jvfr. 37, 1. — 2. nám R. — 3. oþis sonr R; oðins. s. A. — 7. folkdroti A; folc drot R. — 8. fiolhæfðaþa A; fiolþ hæfðaþa R. fjölhæfðaþa M. Rask. Jfr. fjölvinjadr SnE. I, 654.

36, 4. morð giornom R; moðgiornvm A. — 5. hránhvali A; hránvála R, der vistnok er en Skrivfeil for hránhvala, som Rask optager. Jfr. Jotunnavnet Hvalr SnE. I, 549. I Flertallet har hvalr vistnok ogsaa ellers hvalar, Acc. hvala; men se 21, 2. 26, 3. — 6. Herefter optager K. og Rask fra nogle Papirafskrr.:

er með Hými
eptir fóru.

37, 1. Foroð R; Forvt A. — 3. hlorriða A; hloriða R. — 5. scirr R; skirr A. Jeg tror med Rask, at scirr er en Forvansking af scgr eller scgrt. „Gunn. Pálsson útlegr [skirr] skirrandiz (skökulinn), en þá ætti maðr að lesa skiarr o: styggr, ærdr, og þykir það enþá ecki eiga við hálfdauban hafr, miklu einfaldara verðr: var skökuls-skær (o: hafrinn) skackr á banni“ (Rask). Eg. tager scirr som Sideform til scgr. — 6. skakk R; scaer R, hvilket blot er en anden Skrivemaade. scaccr betyder her „halt“, jvfr. SnE. I, 142: var þá annarr [hafr] haltr eþtra feti; det er samme Ord som skr. khanja-s, af Urformen skanga-s, jvfr. gr. σκῆλα. — 6. a bani A = abani R. Eg. forstaar bani som Sideform til beini; beðre er det da at ændre beini. Neppe af bann, Hindring. — 8. vm R; of A.

38, 1. er R; þer A. — 2. vm R; of A. — 3. godmalvgra vel snarere af goð, end med M. af göðr. — 4. gorr R;

hver af hránbúa
hann lán vm fecc,
er hann beþi galt
born sin fyr.

39. Þrottáflvgr kom
a þing goda

oc hafdi hver,
þannz Hymir atti;
enn vea hverian
vel scolo drecca
álfir at Egis
eitt hørmeitiþ.

giörr A. -- 6. vm R; of A. — 7. er
hann beþi galt R; hann gallt bæði A.

— 8. ^v F R d. e. fyr; fyrir A.

39. Þrott áflvgr R = þrott qflvgr A.

— 4. þannz R; þanz A. — 5. vea R;
vea A. — 7. álfir R; qldr A. -- 8. eitt
hørmeitiþ R = eitt hørmeif A (ikke
hørmeirr).

L O K A S E N N A .

Fra Egi oc godom.

Egir, er vandro nafni het Gýmír, hann hafði bvit asom vól, þa er hann hafði fengit ketil inn micla, sem nú er sagt. Til þeirrar veizlo com Opinn oc Frigg kona hans. Þorr com eigi, þvíat hann var i vstrvegi. Sif var þar kona Þórs. Bragi oc Íþunn kona hans. Tyr var þar, hann var einhendr:

Fenrisvlfr sleit hænd af hanom, 10
þa er hann var bvdinn. Þar var Niorþr oc kona hans Scaði. Freyr oc Freyia. Viðarr son Opins. Loki var þar. Oc þionvstomenn Freys Beyggvir oc Beyla. 15
Mart var þar asa oc alfa.

Egir atti tva þionvstomenn: Fimafengr oc Elder. Þar var lysi-

Detto Digt er blot bevarét i R. V. 21, L. 1-2, V. 47, L. 3 og V. 29, L. 4-6, anfæres i Sn.E. forenede til ét Vers.

Overskriften loka senna i R med rædt Blæk umiddelbart foran V. 1. — Overskriften Ægidrekkja findes ikke i R, men kun i Papirafskrr. og er derfra optagen i Udgg.; den er nærmest Overskrift til den prosaiske Indledning. Papirafskrr. give Digtet ogsaa Navnet Lokaglepsa. — Overskriften fra egi oc godom med rædt Blæk i R, nu meget afbleget.

Med den prosaiske Indledning jvfr. Prosastrykket i Sn.E. I, 336: Ægir sótti heimboð til Ásgarðs, en er hann var búinn til heimferðar, þá bauð hann til sin Óðni ok illum ásum á þriggja mánaða fresti. Til þeirrar ferðar varð fyrst Óðinn ok Njörðr, o. s. v. — Indledningen til Digtet er vistnok, som Ordene „þa er hann hafði fengit ketil inn micla, sem nú er sagt“ vise, forfattet af Samleren (eller Ordneren) af de forskjellige Kvad. Bergmann (Pœm. I. 310 f.) og flere have med rette bemærket, at den i flere Henseender aldeles ikke passer til Digtet: med dette lader det sig umulig forene, at Loke før Samtalen med Elder har været sammen med Æserne i Ógers Hall,

har dræbt Fimafeng, og saa er bleven jaget bort af Æserne. Sn.E. (I, 338) sætter Dræbet paa Fimafeng efter Trættan med Guderne: þá sennu Loki þar við ill goð ok drap þræl Ægis þann er Fimafengr hét.

1. nafni, Ændring for nafn R. — 5. opí R. — 10. hánd R. — 11. bvdinn R. — 14. opís R. — 15. Beyggvir, saa R her og 45, 1; derimod foran V. 43 og i 46, 1 Byggvir, og i 56, 2 Gen. Byggviss. — Den første Skrivemaade synes at være den retteste, ti Bøggvir. Tilnavn til Klauve, der omtales i Svarfdæla. (Isl. ss. 1830, II), maa være det samme Navn. ey er da her, som ofte, = ø, der, som Lyngby i Tskr. f. Phil. II, S. 304 først har vist, er Omyd af a, hvor der kræves u- og i-Omyd paa én Gang, og som altsaa fremkaldes af Lydforbindelsen -vi eller -vj; forskjellig herfra er u-Omyden af a (ø, ø). Byggvir forholder sig til Beyggvir, som gutn. yxi til oldn. eyxi. Tør man minde om Anglernes mythiske Beaw, Sealdwas (Skjolds) Søn? jvfr. oldeng. gleaw = oldn. glæggr. — 18. Fimafengr R tydelig her, ligesom nedenfor Fimafeng. — Efter den A.M. Udg. af Sn.E. (I, 338) skal det være tvilsomt, om der i rW staar Fimafengr eller Funafengr. Det

gvíl haft fyrir eldz liós; sialft barse þar æl; þar var gripastadr micil. Menn lofoðu mioc, hverso goðir þionvstomenn Egis voro. Loki
5 matti eigi heyra þat oc drap hann Fimafeng. Þa scóco esir scioldo sina oc oppo at Loca oc elto hann bræt til scogar, enn þeir foro at dregga. Loci hvarf aprt oc hitti
10 vti Eldi; Loci quaddi hann:

1. „Segðv þat, Eldir!
sva at þv einvgi
feti gangir framarr:
hvat her inni hafa
at ælmáalom
sigtifa synir.“

Eldir qvaþ:

2. „Of vapn sín dōma
oc vm vigrisni sina
sigtifa synir;
asa oc alfa,
er her inni ero,
mangi er þer i orði vinr.“

Loci qvaþ:

3. „Inn scal ganga
Egiss hallir i
a þat svmbel at siá;
ioll oc áfo

fōri ec asa sonom
oc blend ec þeim sva meini miop.“

Eldir qvaþ:

4. „Veitzv, ef þv inn gengr
Egis hallir í
á þat svmbel at sia,
hropi oc rógi
ef þv eýss a holl regin,
a þer mvno þv þerra þat.“

Loci qvaþ:

5. „Veitzv þat, Eldir!
ef við einir scolom
sáryrdom sacaz,
æþigr verþa mvn ec
i andsvorom,
ef þv melir til mart.“

Síþan gecc Loci inn i hævllina.
Enn er þeir sa, er fyrir varo, hverr
inn var kominn, þægnopu þeir
allir.

Loci qvaþ:

6. „Þyrstr ec com
þessar hallar til
Loptr vm langan veg,
aso at biþia,
at mer einn gefi
mæran drycc miaðar.

siðste foretrække Gunn. Pálsson, J. Grimm
o. fl. Men Fimafengr kan vel forklares
af fimr; Vokalen a maa vel her opfattes
ligesom i hvitabjörn, hvítaváðir og lign.
Former. — 1. liós R. — 1. Sialft
med stor S og derforan Punctum i R.
— 2. æl R. — 6. esir R. — 10.
quaddi, saa ændret; qvadi R.

1, 5. ælmáalom R.

2. R har i Margen ved dette Vers e,
hvorefter q. er bortskaaret, ved V. 4 e. q.
— 1. sín R. — 6. Rimordene ere orði
og vinr. Enten maa udtales uinr med
Gunn. Pálsson o. fl. eller ogsaa vorði.

3. Ved alle de Vers, som kvædes af
Loka, har R vistnok i Margen havt l. q.,
som endnu staaer ved V. 3. 5. 6, men

ved de fleste Vers er en Bogstav eller begge
bortskaarne: ved V. 32. 36. 38. 40. 42
staaer l. tilbage, ved V. 13. 15. 17. 20.
22. 24 q, ved de øvrige Vers mangler
baade l. og q. — 3. l i svmbel er skreven
til over Linjen i R, og Hage sat nede i
Linjen, hvor den skal indføres. — 4.
Foran ioll er noget udraderet i R. —
6. miop R.

4, 5. a holl, saa skrevet med Udgg.;
aholl R, men heri er h halvt udraderet.

6, 1. R har þyrst med en Krølle efter,
som almindelig betegner er eller ir, men
som her maa betegne r. Herefter maa
man rette Anmærkning til Háv. 131, 5,
hvor jeg nu med Tryghed læser dreckr.

7. Hvi þegit er sva,
þrvngin goð!
at þer mæla ne megoð?
sessa oc staði
velið mer svmbli at,
gða heitiþ mic heþan!“

Bragi qvaþ:

8. „Sessa oc staði
velia þer svmbli at
esir aldregi;
þviat esir vito,
hveim þeir alda scolo
gambansvmbli vm geta.“

Loci qvaþ:

9. „Mantv þat, Ofinn!
er við i ardaga
blendom bloþi saman:
álvi bergia
letztv eigi mundo,
nema ocr vepi baþom borit?“

Ofinn qvaþ:

10. „Ristv þa, Viþarr!
oc lat vlfs faþvr
sitia svmbli at,
siþr oss Loci
qveþi lastastafom
Egis hæ/llo í.“

Þa stoþ Viþarr vp oc skencti
Loca; enn aþr hann drycci, qvaddi
hann asona:

11. „Heilir esir,
heilar asynior
oc all ginnheilog goð!
nema sa einn áss,
er innar sitr,
Bragi, becciom a.“

Bragi qvaþ:

12. „Mar oc meki
gef ec þer mins fiar
oc þotir þer sva bægi Bragi:
siþr þv asom
æfvnd vm gialdir;
gremþv eigi goð at þer!“

Loci qvaþ:

13. „Lós oc armbæga
muvdv e vera
beggia vanr, Bragi!
asa oc alfa,
er her inni ero,
þv ert viþ víg varastr
oc sciarrastr viþ scot.“

Bragi qvaþ:

14. „Veit ec, ef fyr vtan vegrac,
sva sem fyr innan emc,
Egis hæll vm kominn:
hæfvuþ þitt bæra ec
i hendi mer;

litt [qveþ] ec þer þat fyr lygi.“

Loci qvaþ:

15. „Sniallr ertv i sessi,

7, 1. 2. Hvi þegit er | sva þ. g. Udg.
8. R har i Margen uðfor dette Vers
bra, hvorefter q er bortskaaret. — 4.
esir R. — 6. gamban svmbli i to Ord R;
l i svmbli er skreven til over Linjen i R
og Hage sat nede i Linjen, hvor den skal
indfæies.

Første Bogstav i den Talendes Navn,
der i R har været skreven i Margen, er
ved V. 9—31 incl. bortskaaren; dog staa
i Margen ved de fleste af disse Vers
endnu q (d. e. qvaþ).

9, 2. iardaga i ét Ord R.

10, 1. 2. Viþarr og vlfs ere Rimord;
man maa derfor udtale vlfs eller ogsaa

udtale V i Viþarr som Vokal. — 4. siþ
R, der ogsaa kunde oplæses siþan. —
4. 5. s. o. L. qveþi | lastastarvom Udg.
som i 16, 4. 18, 1. Men jefr. 12, 4.

11, 1. esir R.

12, 4. siþ' R. — 6. gremþv som ét
Ord R.

13, 6. scót R.

14, 1. fyr, saa ændret; þyr R (ikke þvr).
— 3. Denne Linje er rimelig forvansket,
ti Rimvægten hviler ikke godt paa vm. —
5. Under mer staa i R en liden Prik,
som dog vistnok er tilfældig. — 6. qveþ
tilfæiet efter Gjætning. Jeg forstaa
Linjen som: ec qveþ þat vera þer litt

scalatv sva gora,
Bragi beccscrætvþr!
vega þv gacc,
ef þv reiþr sér!
hyggz vetr hvatr fyrir.“

Iþvnn qvaþ:

16. „Biþ ec, Bragi!
barna sifjar dvga
oc allra oscmaga,
at þv Loca queþira
lastastavfom
Egis hællo í.“

Loci qvaþ:

17. „Þegi þv, Iþvnn!
þic queþ ec allra qvemma
vergiarnasta vera,
sitztv arma þina
lagdir itrþvegna
vm þinn broþvr bana.“

Iþvnn qvaþ:

18. „Loca ec queþca
lastastavfom
Egis hællo í;
Braga ec kyrri
biórreifan;
vilcat ec, at iþ reiðir vegiz.“

Gefion qvaþ:

19. „Hvi iþ esir tveir
scolöþ inni her
saryrþom sacaz?

Loptci þat veit,
at hann leikinn er
oc hann fiorg avll fiá.“

Loci qvaþ:

20. „Þegi þv, Gefion!
þess mvn ec nv geta,
er þic glapþi at geði
sveinn inn hvíti,
er þer sigli gaf
oc þv lagdir lær yfir.“

Oþinn qvaþ:

21. „Qrr ertv, Loci!
oc arviti,
er þv for þer Gefion at gremi;
þviat aldar orlæg
hygg ec at hon æll vm viti
iafngorla sem ec.“

Loci qvaþ:

22. „Þegi þv, Oþinn!
þv kvnnir aldregi
deila vig meþ verom;
opt þv gaft þeim,
er þv gefa scyldira,
enom slęvorom sigr.“

Oþinn qvaþ:

23. „Veitzv, ef ec gaf þeim,
er ec gefa ne scylda,
enom slęvorom sigr:
atta vetr vartv
fyr iorþ neþan

fyr lygi; *jufr. Skirn. V. 10 L. 2:* mal queþ ec ocr fara. — litt ec þer þat fyr lygi **R**; dette beholder **K.**, som oversætter: *parum ego istuc tibi mentirer. M. ændrer litt til lit, der maatte betyde: jeg udsér, tiltænker (dig det); men denne Brug af lita kjender jeg ikke. Rask ændrer litt til lyki.*

15, 2. scalatv, saa **R**, ikke scalattv. — 5. reiþr maa udtales vreiþr. — 6. hvátr **R**.

17, 4. sitztv saa **R**, ikke sitz þv. —

18, 6. reiðir maa udtales vreiðir. —

19, 1. esir **R**. — 4. Loptci, saa ændret

med *Rask og M.*; lopzci **R**. — 6. fiorg avll fiá, saa ændret efter *Formodning af Eg.* fiorg vall (eller fiorgvall) friá (eller fria) **R**. — fiorg efter *Eg. d. s. s.* goð, *jufr.* fjargvefr = guðvefr, *Bj. s. Hild. Fridr. Udg. S. 69* og fiarghvs i *Atlakv.* — *Rask og med ham M. læser fiorgvall fria; han forstaaer fiorgavll neutr. pl. = fjörgalli, Død; men fria kan ikke være det samme som frýja, og frjá, elske, passer her ikke.*

21, 1. 2. anferes ogsaa i *Sn.E. (I, 84); se Anm. til V. 29.* — 1. ertv Loci **Rr**; ertv nv Loki **W**; ertv nv orþinn **U**. — 2. arviti **R**.

kýr mólcaandi oc cona,
oc hefir þv þar [born of] borit,
oc hvgða ec þat args aþal.“

Loci qvaþ:

24. „Enn þic síþa koþo
Sámseyio í
oc draptv a vétt sem vaþlor;
vitca líci
fórtv verþioþ yfir,
oc hvgða ec þat args aþal.“

Frigg qvaþ:

25. „Avrlægom ycrom
scylit aldregi
segia seggiom fra,
hvat iþ gisir tveir
drygdvt i ardaga;
firriz g forn ræc firar!“

Loci qvaþ:

26. „Þegi þv, Frigg!
þv ert Fiorgyns mæ
oc hefir g vergiorn veriþ,
er þa Vea oc Vilia
leztv þer, Viþris qven!
bada i badm vm tekit.“

Frigg qvaþ:

27. „Veiztv, ef ec inni ettac
Egis hællom i
Baldri lícan bvr:
vt þv ne qvómir
fra asa sonom,
oc vëri þa at þer reiþom vegit.“

Loci qvaþ:

28. „Enn vill þv, Frigg!
at ec fleiri telia
mina meinstafi:
ec þvi ræd,
er þv riþa serat
síþan Baldr at sælom.“

Freyia qvaþ:

29. „Qrr ertv, Loci!
er þv ydra telr
liota leiþstafi;
orlæg Frigg
hygg ec at æll viti,
þott hon sialfgi segi.“

Loci qvaþ:

30. „Þegi þv, Freyia!
þic cann ec fvllgerva,

23, 6. cóna R. — 7. born of, tilsat með Rask efter 33, 6. Disse Ord mangle i R og i K. M. Hvis vi beholde Teksten i R, faa vi de daarlige Rimord þv og þar. — 8. aþal R.

24, 1. síþa, saa ændret med Gunn. Pálsson og Rask; siga R og K. M. — 5. fór tv R som to Ord. — 6. aþal R.

25, 1. Avrlægom R. — 5. iardaga R som ét Ord. — 6. ræc R.

26, 1. Þegiþv R som ét Ord.

27, 4. hællom behøver ikke at ændres til hællø efter 10, 6. 14, 3. 16, 6. 18, 3; ti i 3, 2 og 4, 2 heder det Egis hallir í. — 4. qvómir, saa R, ikke qvomir; dog er Hagen under o ufuldstændig. — 6. reiþom maa udtales vreiþom.

28, 4. ræd bør forstaas som Præsens og ikke med Bergmann som Impf.

29, 4-6. Disse Linjer anføres i Sn.E. (I, 84) som anden Halvdæl af et Vers,

der indledes med følgende Ord: Frigg er kona hans (d. e. Óðins), ok veit hon örlög manna, þótt hon segi eigi spár. Svá sem hér er sagt, at Óðinn mælti sjálfri við þann ás, er Loki heitir. Dette Vers meddeles der i følgende Form:

Qrr ertu, Loki!

ok örvti,

hví ne lezkattu, Loki?

örlög Frigg

hygg ek at öll viti,

þótt hon sjálfgi segi.

Forfatteren af Gylfaginning, som her synes at have citeret feilagtig efter Hukommelsen, maa have sammenblandet V. 21, V. 47 og V. 29. — 4. Efter orlæg indskyder U manna, W vita. — 5. hygg Coðd. af Sn.E.; hvg R. — 5. þav U urigtig for æll. Med æll viti jefr. 21, 5, hvor der staar æll vm viti. — 6. þvi at henni sialfgi segir U urigtig.

era þer vamma*vant:
asa oc alfa,
er her inni ero,
hverr hefir þinn hór verip.“

Freyia qvaþ:

31. „Flá er þer tvnga,
hygg ec at þer fremr
myni ogott vm gala;
reiþir 'ro þer ęsir
oc asynior;
hryggv mrvntv heim fara.“

Loci qvaþ:

32. „Þegi þv, Freyia!
þv ert forðþa
oc meini blandin mioc,
sitz þic at brøþr þinom
stóþo bliþ regin,
oc mrvndir þv þa, Freyia! frata.“

Niorþr qvaþ:

33. „Þat er válitit,
þótt ser varþer
vers fái hóss eþa hvars;

hitt er vndr, er áss ragr
er her inn of kominn,
oc hefir sa born of borit.“

Loci qvaþ:

34. „Þegi þv, Niorþr!
þv vart vstr heþan
gisl vm sendr at goðom;
Hymis meyar hæfðo
þic at handtrogri
oc þer i mrvnn migo.“

Niorþr qvaþ:

35. „Sv eromc licn,
er ec varc langt heþan
gisl vm sendr at goþom:
þa ec mærg gat,
þann er mangi fiár,
oc þiccir sa asa iadarr.“

Loci qvaþ:

36. „Hettv nv, Niorþr!
hafþv a hófi þic,
mrvnca ec þvi leyna lengr:
við systor þinni

31, 2. frémr R. — 3. myni, saa ændret; my R. Jfr. Háv. V. 29. — 5. asynior R.

Ved V. 32. 33. 35—42 incl. staar i R ude i Mørgen Begyndelsesbogstaven til den Talendes Navn; q. (d. e. qvaþ) har rimelig været tilføjet, men det er nu bortskaaet. Foran V. 43 staar Byggvir inde i Linjen. Ved alle de øvrige Vers i det fgd. i dette Digt mangler i R Angivelse af den Talendes Navn.

32, 4. sitz þic, saa ændret; sitztv R og Udgg. Jfr. 17, 4. 60, 4. Maaske kunde man skrive sitztic. — 4. brøþ R (som to Ord), ikke brøþer. — 5. stóþo, saa ændret; siþo R og Udgg. standa er her brugt i Bet. overraske, gribe paa frisk Gjærning; man siger saaledes: standa mann á konn. at med Dativ er her brugt paa samme Maade som i Helg. Hund. II, 17: þv scalt at mer lifa; Oðr. 19: hon let sveltaz at Sigvrþi; andre Eksempler hos Eg. lex. poet. at 2).

33, 1. válitit R som ét Ord. — 3. vers

R. Rask og M. henføre dette Ord til anden Linje. — hóS R. M. skriver hós. Jeg forstaar: þótt ser varþer vers fái hóss eþa hvars som: þótt varþer fái ser hvárs vers eþa hóss; jvfr. Sig. III, V. 9: Von geng ec vilia vers oc beggia for Von geng ec beggia vilia oc vers. Stedet forklarer jeg: „om Kvinder faa sig hvilkensomhelst (lige godt hvilken) af to enten en Mand eller en Boler.“ — For varþer sammenlign Hervar. s. i Fas. I, 471: eigot þær varðir vera; jvfr. og I, 478, 3. Ordet forekommer efter Jón Sigurðsson i Singularis i Merl. II, 53 (Ann. f. nord. Oldk. 1849, S. 57): rýðr varðar blóð Venedociam. — hvárr er her = uterlibet. — 4. Rask deler denne Linje i to: hitt er vndr, | er áss ragr; da maa man vel ansé L. 5: er her inn of kominn for forvansket, ti denne Linje indeholder ikke to Rimstave. — 5. komi R.

34, 3. gils R her, men i 35, 3: gisl. — 4. 5. Maaske at ordne: H. m. hæfðo þic | at h. — 5. hand trogri R.

gastv slican mæg,
oc era þo vóno verr.“

Tyr qvaþ:

37. „Freyr er beztr
allra baðriþa
asa gordom í;
mey hann ne grétir
ne mannz kono,
oc leysir or hæptom hvern.“

Loci qvaþ:

38. „Þegi þv, Tyr!
þv kvnnir aldregi
bera tilt meþ tveim;
handar ennar hogri
mvn ec hinnar geta,
er þer sleit Fenrir fra.“

Tyr qvaþ:

39. „Handar em ec vanr,
enn þv hroþrs-vitniss,
bwl er beggia þrá;
vlfgi hefir oc vel,
er i bondom scal
biþa ragnarvcrs.“

Loci qvaþ:

40. „Þegi þv, Tyr!
þat varþ þinni cono,
at hon atti mæg víþ mer;
vln ne penning
haffir þv þess aldregi
vanréttiss, vesall!“

Freyr qvaþ:

41. „Vlf se ec liggja
arósi fyr,
vnz rivfaz regin;
þvi mwndv nęst,
nema þv nv þegir,
bvndinn, bwlvasmiþr!“

Loci qvaþ:

42. „Gvlli keypta
leztv Gymis dottvr
oc seldir þitt sva sverþ;
enn er Mvspellz synir
ríða Myrcviþ yfir,
veizta þv þa, vesall! hve þv vegr.“

Byggvir qvaþ:

43. „Veiztv, ef ec øpli ęttac

36, 6. era. **I R** er skrevet þera, men under þ er med samme Blæk sat en liden Prik, der, som jeg tror, ikke er tilfældig, men skal betegne, at þ skal stryges; Skriveren er rimelig kommen til her først at skrive þ derved, at þ følger efter. Som Subject for era maa vi tænke os: „det, at du avlede en Søn med din Søster.“ — þera Udgg., hvilket Bergmann, M. og Luning forklare som þer med det negtende a, Eg. som þerra = þer era. Raak formoder: oc era þo óno betri, hvorved era og óno blive Rimord. — vóno, saa ændret; óno **R** og Udgg. vóno og verr ere Rimord.

37, 6. leysir **R**.

38, 3. tilt Neutrum af et Adj. tilr (hv. ótíli, Skade) = oldeng. til, god, passende, hensigtsmæssig, got. tils. „Du kunde aldrig bære noget godt (d. e. bringe Enighed, Forlig tilveie) mellem to.“ Jfr. Sn.E. I, 98: er hann einhendr ok ekki kallaðr

sættir manna. Se Unger i s. Ol. k. ens helga, 1853, S. 287.

39, 4. 5. Staurim mangler; ti man kan ikke henføre vel til L. 5, saa at vlfgi og vel, som Bergm. vil, blive Rimord. Jeg formoder betr for vel.

40, 6. vanréttis **R**.

41, 2. ar ósi **R** som to Ord. — 3. Jfr. Grímn. V. 4, L. 6, hvor vm tilfætes foran rivfaz. — bvndin **R**.

42, 4-6. Jfr. Sn.E. I, 124.

43, 2. ingvar freyr **R**; saaledes er Navnet ogsaa skrevet to Gange i s. Ólafa k. ens helga, Prologus (Fms. IV, 3. Chria Udg. 1853, S. 2). Ingunar maa være Gen. sg. af et Mandnavn Ingun, og Ingunar-Freyr maa betegne „Inguns Søn (eller Ætling) Frøy, jvfr. Pálna-Tóki og lign. — P. A. Munch (Det norske Folkes Hist. I, 1, S. 59, og paa fl. St.) vil ændre Inguna-Freyr = oldeng. freá Ingvina, Ingvinernes Herre. — 3. sæliet for sæliet af

sem Ingvnar-Freyr
oc sva selict setr,
mergi smera marþa ec
þa meincráco
oc lemþa alla i líþo.“

Loci qvaþ:

44. „Hvat er þat iþ litla,
er ec þat læggra sec
oc snapvist snapir;
at eyrom Freys
munðv e vera
oc vnd kvernom klaca.“

Beyggvir qvaþ:

45. „Beyggvir ec heiti,
enn mic braþan qveþa
goð æll oc gvmar:
þvi em ec her hroðvgr,
at drecca Hroptz megir
allér æl saman.“

Loci qvaþ:

46. „Þegi þv, Byggvir!
þv kvnnir aldregi
deila meþ monnom mat;
oc þic i fletz strá
finna ne mattv,
þa er vago verar.“

Heimdallr qvaþ:

47. „Avlr ertv, Loci!
sva at þv ert orviti,

hvi ne lezcapv, Loci?
þviat ofdryccia
veldr alda hveim,
er sina mełgi ne manaþ.“

Loci qvaþ:

48. „Þegi þv, Heimdallr!
þer var i árdaga
iþ líóta lif vm lagit;
ærgo baci
þv mvnt e vera
oc vaca vorþr goða.“

Scaþi qvaþ:

49. „Lett er þer, Loci!
mavnattv lengi sva
leica læsom hala;
þviat þic a hiorvi scola
ins hrímcalda magari
gornom binda goð.“

Loci qvaþ:

50. „Veitzv, ef mic a hiorvi
scolo

ens hrímcalda magari
gornom binda goð:
fyrstr oc ofstr
var ec at fiorlagi,
þars ver a Þiaza þrifom.“

Scaþi qvaþ:

51. „Veitzv, ef fyrstr oc ofstr
vartv at fiorlagi,

sæll, neppe af sjá. — 4. marþa efter *Eg. for mylþa af mylja*; *jufr. þöldi = þylði, þörði = þyrði, se Gisl. Um frump. S. 131.*

44, 2. þ' R, d. e. þat, og saa K. M. *Jfr. þá...fara [þeir] eptir honum með hunda, er þeir voru vanir at spyrja þá upp, er undan hljópust, Fms. V, 145 f. (= með hunda .II. þa sem þni varo vaner at spyrja þa menn, o. s. v., s. Ólaf's ens helga, Chria Udg. 1849, S. 82); andre Eksempler hos Fritzeners Ordb. er 5. a). — Guðm. Magn. og Rask ville andre þar. — 2. R har læg med et Forkortningstegn efter, som baade kan læses ra og va. Jeg jfr. med Eg. dansk logre. — Lünning foreslaar læggva, hvilket han*

oversætter „*pfiffig herum schwenzeln*“ og *aflæder af et ubrug. löggr = oht. lou, gilou, versutus (jufr. glöggr = oht. glou). — 3. snap vist R som to Ord; Neutrum af snapviss.*

47, 2. ert, saa ændret; er R. — 3. *Denne Linje anfæres i SnE. (I, 84), hvor den lægges i Odins Mund; se Anm. til V. 29. — 3. lezcapv R; lezkattu W; legskapv r. hvi floptir þv loptir U forvansket.*

48, 2. árdaga R som ét Ord.

49, 1. Lett R, d. e. Létt, ikke Hlætt. — 2. mavnattv R. *Ligesaa skriver R i Guðr. I, V. 21, L. 5: maña þv. — 3. hála R.*

50, 2. éns R. — 3. górnóm R. — 6. þrifóm R.

þa er ér a Piazza þrifvð:
fra minom veom
oc vængom scolo
þer e kæld ráþ coma.“

Loci qvaþ:

52. „Léttari í malom
vartv við Læfeyiar son,
þa er þv letz mer a beð þinn,
boþit;“

getiþ verþr oss slic,
ef ver gorva scolom
telia vommin vár.“

Þa gecc Sif fram oc byrladi
Loca i hrimcalci mioþ oc mælti:

53. „Heill ver þv nv, Loci!
oc tac við hrímcalci
fvllom forns miaðar!
heldr þv hana eina
latir með asa sonom
vammalævsom vera.“

Hann toc við horni oc dracc af:

54. „Eín þv vegrir,
ef þv sva vegrir,
væt oc græm at veri;
einn ec veit,

sva at ec nita þuþomc,
hór oc af Hlorriða,
oc var þat sa inn lævisi Loci.“

Beyla qvaþ:

55. „Fioll æll scialfa,
hygg ec a for vera
heiman Hlorriða;
hann reþr ró
þeim er rogir her
goð æll oc gvma.“

Loci qvaþ:

56. „Þegi þv, Beyla!
þv ert Byggviss qven
oc meini blandin mioc;
okynian meira
coma með asa sonom,
æll ertv, deigia! dritin.“

Þa com Þorr at oc qvaþ:

57. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
herþaklett drep ec
þer halsi af,
oc verþr þa þino fiorvi vm farit.“

51, 3. þa er ér R; man skulde vente þars ér, som i 50, 6.

52, 3. letz R, rettere lezt; jvfr. Hárð. V. 4, L. 2. Ligesaa skriver R i 62, 7 svalt.

Navnet Sif i Prosastykket foran V. 53 er tilsat med N. F. S. Grundtvig, Finn Magnusen og Simrock. Navnet staaer ikke i R, hvor dog to Hager angive, at noget mangler. — Beyla K. Rask M. — hana eina i 53, 4 forstaaer jeg med Grundtvig og Simrock om Siv selv, ikke med F. Magn. om Skade. — hann, hon bruges oftere for 1ste Pers. Pron., saa Hynál. V. 4; Helg. Hjörv. V. 24; Atlam. V. 34.

53, 1-3. Jfr. Skirn. V. 37, L. 1-3. — 4. heldr R. — 6. Dativen vammalævsom kan jeg ikke ret forklare mig; ti Sólarlj. V. 30, L. 6: gott er vammalæusum vera og lignende Stæder, med hvilke man kan jœvnføre gr. Μεγάλων εὐεργεσιῶν

οὐκ ἔσως ῥᾶδίον αἰτίου γενέσθαι, ere ikke analoge. Oversættelsen: „For at du hende ene blandt Asers skyldfrie Slægt sidde lader i Fred“ (F. Magn.) er sikkert urigtig. Kan Dativen være opstaaet ved Attraction til sonom? Man skulde vente vammalærsa, hvilket Gunn. Pálsson har villet indsætte.

54, 2. K. Rask M. sætte ikke Komma efter sva vegrir. — 3. vár oc grám R.

55, 5. Det kan mærkes, at rogir her maa udtales med r, ikke vr, i Fremlyden, uagtet det tilsvarende Ord paa Gotisk heder vrôhjan. Heller ikke Subst. róg har nogensinde bevaret det oprindelige vr i Fremlyden.

56, 6. K. interpongerer hverken foran eller efter deigia og tager det vel altsaa som Prædicatsord.

57, 1. ræg R.

Logi qvaþ: *

58. „Iarðar bvirr
er her nv inn kominn,
hvi þrasir þv *sua*, Þorr?
enn þa þorir þv ekki,
er þv scalt við vlfinn vega,
oc svelgr hann allan Sigfæðvr.“

Þorr qvaþ:

59. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
vpp ec þer verp
oc a astrarvega,
siþan þic mangi sér.“

Loci qvaþ:

60. „Avstrförm þinóm
scaltv aldregi
segia seggióm fra,
sitz i hansca þvmlvngi
hnvþir þv, einheri!
oc þóttisca þv þa Þorr vera.“

Þorr qvaþ:

61. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
hendi inni hogri
drep ec þic Hrvngnis bana,
sua at þer brotnar beina hvat.“

Loci qvaþ:

62. „Lifa etla ec mer
langan aldr,

þottv hetir hamri mer;
scarpur alar
þottv þer Scrymiss vera,
oc mattira þv þa nesti na
oc svaltz þv þa hvngri heill.“

Þorr qvaþ:

63. „Þegi þv, ræg vettr!
þer scal minn þrvðhamarr
Miollnir mal fyr nema;
Hrvngnis bani
mun þer i hel coma
fyr nagrindr neþan.“

Loci qvaþ:

64. „Kvað ec fyr asóm,
qvaþ ec fyr asa sonóm
þaz mic hvatti hvgr;
enn fyr þer einóm
mvn ec vt ganga,
þviat ec veit, at þv vegr.

65. Avl gorðir þv, Egir!
enn þv aldri mvnt
siþan svmbli vm gora;
eiga þin vll,
er her inni er,
leici yfir logi,
oc brenni þer a baki!

Enn eptir þetta falz Loci i
Fránangrs forsi i lax liki, þar toco
esir hann. Hann var byndinn
meþ þærmóm sonar sins † Nara;
enn Narfi sonr hans varþ at 5

58, 1. bvirr mangler i R; tilföiet efter
Þrymskv. V. 1, L. 7. — 2. komi R.

59. De første 3 Linjer i V. 59. 61. 63 er
i R forkortet skrevet Þegi þ. (i 63 þv.) r.
v. þ. (i 63 þer.; mangler i 61), og der-
paa er i 59. 61 sat et Mærke, som be-
tegner „etc.“

60, 5. ein heri R som to Ord. — 6.
I þóttisca er Bogstaverne ca halvt udslidte
eller udraderede i R. Jfr. Hárð. 26, 5.

62, 4. 5. sc. a. þottv þer | ser. v. K.

64, 2. asa sonóm ændrer Bergmann til
asyniom, men usædventig.

65, 6. logi R.

Efter sidste Ord i Digtet baki er der
et lidet Rum i R (omtrent af 8 Bogsta-
vers Bredde), hvorpaa der, saavidt jeg
kan sé, intet har været skrevet.

Med den prosaiske Efterskrift jvfr.
Sn.E. I, 182—184.

2. lax R. — 4. sins tilföiet af Udgg;
mangler i R. — 4. 5. nara. Enn narfi sont
R; heri maa stikke en Feil: Nari og Narfi
er kun forskjellige Former af samme Navn;
den anden Søn heder Vali. Jfr. Sn.E. I,
184: Þá voru tekmiir synir Loka, Vali

vargi. Scapi toc eitroirm oc festi
 vp yfir annlit Loca; drap þar
 or eitr. Sigyn kona Loca sat þar
 oc helt mvnnlög vndir eitriþ.
 5 Enn er mvnnlægin var fvll, bar

hon vt eitriþ. Enn meþan drap
 eitriþ a Loca. Þa kiptiz hann
 sva hart við, at þaðan af scalf
 iorþ æll: þat ero nv callaþir
 landscialptar.

10

ok Nari eða Narfi (*de to sidste Ord mangle i U*); brugðu æsir Vala í vargs líki, ok reif hann í sundr Narfa (Nara **U**) bróður sinn. Þá tóku æsir þarma hans ok bundu Loka með. *Sn.E. I, 104*: Nari eða Narvi. *Sn.E. I, 268*: kalla [Loka]... föður... Nara ok Ala (*saa rU*; Vala **W**). — *Det kunde være muligt, at Feilen her i den proaiske Efterskrift skrev sig fra dennes*

Forfatter, men rimeligere tænker man paa en Afskriverfeil. Nara er vel med Svend Grundtvig at ændre til Vala; ogsaa i Völuspá I, V. 34 nævnes Vali som den Sen, med hvis Tarme Loki bindes. — Ved at ændre: sonar sins Nara eða Narfa; enn Vali sonr hans vilde man fjerne sig mer fra Ordene i R. — 10. landscialptar, saa ændret; landsciaptar R, ikke landsciavtar.

Þ R Y M S K V I Ð A

eða

HAMARSHEIMT.

1. *Reiðr var þa Vingþórr,*
er hann vacnaði
oc sins hamars
vm sacnaði;
scegg nam at hrista,
scær nam at dyia,
reþ Iarþar byrr
vm at þreifaz.

2. *Oc hann þat orða*
allz fyrst vm quaf:
„Heyrðv nv, Loci!
hvat ec nv mæli,
er eigi veit
iarðar hvergi
ne vphimins:
áss er stolinn hamri.“

3. *Gengo þeir fagra*
Freyio tvna,
oc hann þat orða
allz fyrst vm quaf:
„Muntv mer, Freyia!
fiarþrams líá,
ef ec minn hamar
męttac hitta?“

Freyia quaf:

4. *„Þo munda ec gefa þer,*
þott or gvlli vęri,
oc þo selia
at vęri or silfri.“

5. *Flo þa Loci,*
fiarðhamr dvnþi,
vnz fyr vtan com
asa garða
oc fyr innan com
iotna heima.

6. *Þrymr sat a hægi,*
þvrsa drottinn,
greyiom sinom
gvllbænd snęri
oc mærom sinom
mævn iafnaði.

Þrymr quaf:

7. *„Hvat er með asom?*
hvat er með alfom?
hví ertv einn kominn
í iotvnheima?“

Loci quaf:

„Ilt er með asom,

Dette Digt er kun bevaret i R.
Overskriften þryms qvida med rødt Blæk
i R. — Titelen Hamarsheimt findes kun
i Papirafskrifter.

1, 1. *Reiðr maa udtales: Vreiðr. —*
6. *scær R.*

2, 3. *lóci R. — 5. eð R, d. e. sikkert*
eigi, ikke engi.

Mangler noget mellem V. 2 og 3? Jfr.
den danske Vise, V. 2:

Det var Tord af Havsgaard,
taler til Broder sin:

„Du skalt fare til Nørrefjeld
og ljuse efter Hammer min.“

3, 6. *fiarþ hās R.*

5, 1. *flo með liden f R, som altsaa*
her ikke begynder et nyt Vers; saaledes
heller ikke K.

7, 3. *komí R. — 5. Overskriften Loci*
quaf mangler i R. — 5. ilt med liden i

ilt er með alfom;
 hefir þv Hloriþa
 hamar vm folginn?“

Þrymr qvaþ:

8. „Ec hefi Hlorriþa
 hamar vm folginn

átta ræstom
 fyrir iorþ neþan;
 hann engi maþr
 aptr um heimtir,
 nema fori mer
 Freyio at qvæn.“

9. Fló þa Loci,
 fiadrhamr dvnþi,
 vnz fyrir vtan com
 iotna heima
 oc fyrir innan com
 asa garða;
 mætti hann Þór
 miðra garða,
 oc hann þat orða
 allz fyrst vm quað:

10. „Hefir þv erendi
 sem erfíði?
 segðv a lopti
 long tíþindi:
 opt sitianda
 sægvv vm fallaz,
 oc liggjar di
 lygi vm bellir.“

Loci qvaþ:

11. „Hefi ec erfíði
 oc orindi;

Þrymr hefir þinn hamar,
 þvrsa drottinn;
 hann engi maþr
 aptr vm heimtir,
 nema hanom fori
 Freyio at qván.“

12. Ganga þeir fagra
 Freyio at hitta,
 oc hann þat orða
 allz fyrst vm quað:
 „Bittv þic, Freyia!
 brvðdar líni,
 við scolom aka tvæ
 i iotvnheima.“

13. Reið varð þa Freyia
 oc fnasaþi,
 allr ása salr
 vndir bifðiz,
 stæcc þat iþ micla
 men Brisinga:
 „Mic veiztv verþa
 vergiarnasta,
 ef ec ek með þer
 i iotvnheima.“

14. Senn varo esir
 allir a þingi
 oc asynior
 allar a mali,
 oc vm þat reþo
 rikir tifar,
 hve þeir Hloriþa
 hamar vm sætti.

i R. — 6. ilt er með alfom mangler i R.

8. Overskriften Þrymr qvaþ mangler i R. — 3. átta skrevet VIII. i R.

9, 3. vnz, saa ændret; oc | vnz R. — 7-10. Rask gjør disse Linjer til et Vers for sig. — 9. hann þat, saa ændret efter 2, 1. 3, 3. 12, 3; jvfr. Brot af Sig. 15, 3; Oddr. 3, 9. þat hann R.

10, 1. hefir með líden h og derforan ikke Punctum i R. — 3. Segðv með stor S og derforan Punctum i R. — 4. lóng R.

11. Overskriften Loci qvaþ mangler i R. — 1. 2. Hefi ec . oríndi . erfíði . oc þrymr R; ved Tegnene „ over Linjen er den rette Ordfølge betegnet.

13, 2. fnasaþi, saa ændret; fnasasi R. — 8. ver i vergiarnasta er skrevet til over Linjen i R, og Hage er sat nede i Linjen, hvor det skal indføres.

14, 1-6. Jfr. Fegtamskv. 1, 1-6. — 1. esir R.

15. Þa quaf þat Heimdallr,
hvitastr ása

— vissi hann vel fram
sem vanir aprir —:

„Bindo ver Þor þa
brvþar líni,
hafi hann iþ micla
men Brisinga!

16. Latom vnd hanom
hrynia lvcla

oc kvennvafir

vm kne falla,

en a briosti

breiþa steina

oc hagliga

vm hæfufþ typpom!“

17. Þa quaf þat Þorr,
þrvðugr ass:

„Mic mvno gisir

argan kalla,

ef ec bindaz lét

brvþar líni.“

18. Þa quaf þat Loci,

Lárfeyiar sonr:

„Þegi þv, Þorr!

þeirra orþa;

þegar mvno iotnar

asgarð bva,

nema þv þinn hamar

þer vm heimtir.“

19. Bvndo þeir Þór þa

brvþar líni

oc eno micla

meni Brisinga,

letu vnd hanom

hrynia lvcla

oc kvennvafir

vm kne falla,

enn a briosti

breiþa steina,

oc hagliga

vm hæfufþ typpó.

20. Þa quaf Loci,

Lárfeyiar sonr:

„Mvn ec oc meþ þer

ambót vera,

vid scolom aka tvęr

i iotvnheima.“

21. Senn varo hafrar

heim vm reknir,

scyndir at scæclom,

scyldo vel renna;

biorg brotnoþo,

brann iorþ loga,

ók Opins sonr

i iotvnheima.

22. Þa quaf þat Þrymr,

þvrsa drottinn:

„Standit vp, iotnar!

oc straiþ becci;

nv foriþ mer

Freyio at qvan,

16, 3. kvennvafir skrives kven vafir i R og Udg.

17, 2. ass, saa ændret; as R. — 3. gisir R.

18, 1. lóci R.

19. Dette Vers skrives i R saaledes: Bvðo þeir (þ med Tværstreg gjennem nedentil og Punctum efter) þór. þ. by l. oc e. m. m̄. b̄ l.

v. h. h. l. oc k. v. v̄. kne f. en a. b̄ l. b. s. oc. h. v. h. t.

20, 1. Efter quaf indsætte K. og Rask þat. Dette er vel blot glemt i R, men mangler dog ligeledes i Guðr. I, V. 4, I. 1. — 5. tvęr, saa ændret; tvęr R og Udg. — Jeg antager, at tvęr urigtig er kommet ind fra 12, 7. I det

Hskr., hvorfra R stammer, har rimeligøst skrevet med Taltegn II. Naar Loke først har betegnet sig selv som ambót, saa kan han ikke umiddelbart efter ved tvęr betegne sig som Mand paa samme Tid, som han betegner Thor som Kvinde. „Vi to“ — siger han —, skulle, du som Bruð og jeg som din Tærne, age sammen til Jotunheim.“

21, 7. sonr skrevet s. i R.

22, 2. Efter drottinn er i R først skrevet hvar. satv, men dette er underprikket og udraderet som urigtigt. — 5. foriþ i R skrevet foriþ. Jeg formoder forða (3 Ps. Pl.); jvfr. 8, 7. 11, 7.

Njarþar dottur
or Noatvnom!

23. Ganga her at gardi
gyllhyrnþar kýr,
oxn alsvartir
iotni at gamni;
fiolþ a ec meifma,
fiolþ a ec menia,
einnar mer Freyio
avant piccir.“

24. Var þar at qveldi
vm comiþ snimma,
oc fyr iotna
xl fram borit;
einn át oxu,
átta laxa,
krasir allar
þer er konor scyldo,
dracc Sifjar verr
sáld þriv miapar.

25. Þa quap þat Þrymr,
þursa drottinn:
„Hvar sattv brvþir
bita hvassara?
saca ec brvþir
bita breiðara,
ne inn meira mioþ
mey vm drecca.“

26. Sat in alsnotra
ambót fyr,
er orð vm fann
viþ iotvns máli:
„Át vętr Freyia

átta nottom,
sva var hon oþfvís
í iotvneima.“

27. Lárt vnd líno,
lysti at cyssa,
enn hann vtan stæcc
endlangan sal:
„Hvi ero ændótt
ægo Freyio?
þicci mer or ægom
[eldr of] brenna.“

28. Sat in alsnotra
ambót fyr,
er orð vm fann
viþ iotvns máli:
„Svaf vętr Freyia
átta nottom,
sva var hon oþfvís
í iotvneima.“

29. Inn com in arma
iotna systir,
hin er brýþfiár
þipia þorði:
„Lattv þer af hændom
hringa ráða,
ef þv æplaz vill
astir minar,
astir minar,
alla hylli!“

30. Þa quap þat Þrymr,
þursa drottinn:
„Berþ inn hamar
brvþi at vígia,

24, 2. Først skrevet smíma i R, men siden er den tredje Streg i den første m underpricket som urigtig. — 4. ál R. — 6. VIII R.

25, 4. hvássara R. — 6. I R er først skrevet bita en breiðara, hvilket K. M. optage; men en er halvt udraderet, og skal derfor rimelig udgaa. — 7. mioþ R.

26, 6. VIII R. — 7. oþ fvís R.

27, 3. Efter vtan er først skrevet co i R, men dette er siden underpricket som urigtigt. — 8. eldr of, tilføjet med

Rask M. efter Formodning i en Papirafskr.; mangler i R. Jfr. Guðr. I, V. 26. of er det ikke aldeles nødvendigt at tilføie.

28. De fire første Linjer (indtil Svaf) ere i R forkortet skrevne saaledes: Sat in. al. s. a. f. s. m. — 5. Hvis Teksten er rigtig, maa v i vętr udtales som Vokal. — 6-8. I R forkortet: VIII n. s. v. i. i. h.

29, 1. arma R og Udgg. Jeg formoder aldna efter 32, 1. Den samme Feil i Us Tekst af Völuspá I, V. 40, L. 1.

leggit Miollni
i meyjar kne,
vígít ocr saman
Várar hendi!“

31. Hló Hlorriða
hvgr i briosti,
er harðhvgaþr
hamar vm þecþi;
Þrym drap hann fyrstan,
þursa drottin,
oc gtt iotvns
alla lamþi.

32. Drap hann ina ældno
iotna systur,
hin er brvþfiár
of beþit hafði;
hon skell vm hlát
fyr scillinga,
enn havgg hamars
fyr hringa fiolþ.
Sva com Opins sonr
endr at hamri.

30, 8. várar R *rigtig*. — *Det er aldeles feilagtigt at sammenblande Vár (Vqr med lang o) og Vör (Vqr med kort o). I SnE. I, 116 hedder det rigtig: En niunda Vár, hon hlýðir á eiða manna ok einkamál, er veita sín á milli konur ok karlar; því heita þau mál várar: hon hefnir ok þeim er brigða. En tíunda Vör, hon er (r tilfær ok, men dette bær med WU stryges) vitr ok spurul, svá at*

engi lut má hana leyna; þat er orðtak, at kona verði vör þess er hon verðr vis. — Vár er egentlig et Appellativ, der betyder „Løfte“, i Flertal várar, Dat. várum, = oldeng. wær (pactum, foedus); deraf Væringr, egentlig en Edsforbunden. Derimod er Vör Femininum af Adj. varr.

32, 9. Sva med stor S og dærforan Punctum i R.

A L V Í S S M Á L.

Alviss qvaþ:

1. „Becki breiða,
 nv scal brvþr meþ mer
 heim i sinni snvaz;
 hrataþ vm mégi
 mvn hveriom þiccia,
 heima scalat hvíld nema.“

Þórr qvaþ:

2. „Hvat er þat fira?
 hví ertv *sva* fær vm nasar?
 vartv i nótt meþ ná?
 þvrsa líci

þicci mer a þer vera;
 ertattv til brvþar borinn.“

Alviss qvaþ:

3. „Alviss ec heiti,
 by ec fyrir iorþ neþan,

a ec vndir steini staþ;
 vagna vers
 ec em a vit kominn;
 bregði engi fávsto heiti fira!“

Þórr qvaþ:

4. „Ec mvn bregða,
 þviat ec brvðar a
 flest vm ráþ sem faþir;
 varca ec heima,
 þa er þer heitiþ var,
 at sa einn er † giavfer meþ godom.“

Alviss qvaþ:

5. „Hvat er þat recca,
 er i raþom telz
 flíofs ens fagrloa?
 fiarrafleina

Dette Digt findes fuldstændigt kun i R; V. 20 og 30 anføres ogsaa i Sn.E.

Overskrift alvis^s mal med rødt Blæk i R. Saaledes kaldes ogsaa Digtet i A af Sn.E. alviss mál (II, 459) eller alvis mal (II, 460); i leþ (II, 596. 603) aluis mal; i U olvis mal (II, 341). Derimod alsvinz mal i r af Sn.E. (I, 486), hvilket vistnok blot grunder sig paa en Skrivefeil; i Sn.E. I, 510, hvor r har Lacune, er den sidste Form optagen uden Støtte i Hskrr.

Overskrifterne over de enkelte Vers ere tilsatte af mig; de mangle i R.

1, 4. mégi R = mægi (Eg.); efter andre Dativ af mögr, Mand. — 5. mvn.

3, 4. vers, saa ændret; vgrz R med Streg over g. — 5. vit komi R.

4, 4. varca. I R er først skrevet vaca, derpaa er r skrevet til over Linjen og en Streg sat mellem den første a og c til Tegn paa, at r skal indføres der, altsaa

varca; endelig er ca næsten ganske udraderet. — 6. giarfer R og Udgg. (M. gjen-giver det gjøfir). Ordet, som forklares ved giptingarmaðr, kan umulig være rigtig, ti u-Omlyden og Afledningsendelsen i-r er her uforklarlig. Jeg kan ikke rette Feilen.

5, 1. a i recca er i R næsten ganske udraderet. — 4. fiara fleina R. Vi have her en Genitiv af fjarrafleinn, en vidt omstreifende Person; den maa forstaaes partitiv, som styret af fair. Ordet maa jævnføres med firaflein i en Codex af Eidsivathings nyere Landslov (N. g. L. II, S. 154, Anm. 4) istedenfor det sædvanlige einhleypan mann (herpaa har P. A. Munch gjort mig opmærksom), og med „Faraflein, masc. saa kaldes paa en Del Steder i Trondhjems Stift en Courtisan, som snart holder sig til og elsker én, snart en anden“ (i en norsk Ordsam-

þic mvno fair kvnna;
hverr hefir þic þægom borit?“

Þórr qvaþ:

6. „Vingþórr ec heiti,
ec hefi víða rataþ,
sonr em ec síþgrana;
at osatt minni scalattv
þat íþ vnga man hafa
oc þat giaforþ geta.“

Alviss qvaþ:

7. „Sattir þinar
gr ec vil snemma hafa
oc þat giaforþ geta;
eiga vilia heldr
enn án vera
þat íþ miallhvita man.“

Þórr qvaþ:

8. „Meyiar astom
mvna þer verþa,
visi gestr! of varíþ,
ef þv or heimi kant
hveriom at segia
alt þat er ec vil vita.

9. Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira

voromc, dvergr! at vitir:
hve sv iorþ heitir,
er liggir fyr alda sonom,
heimi hveriom i?“

Alviss qvaþ:

10. „Iorþ heitir með monnom,
en með asom fold,
calla vega vanir,
igrøn iotnar,
alfar groandi,
kalla ár vpregin.“

Þórr qvaþ:

11. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira,
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa himinn heitir,
† erakendi,
heimi hveriom i?“

Alviss qvaþ:

12. „Himinn heitir með monnom,
en hlýrnir með godom,
kalla vindofni vanir,
vpheim iotnar,
alfar fagra ræfr,
dvergar drivpan sal.“

lång af Knud Leem: Nr. 597 qv. i Kallske Sml. i det kgl. Bibl. i Kjøbenh.). Den retteste Form turde være fjarrafleinn, og Ordet kommer da af fjarr. — kvnna i L. 5 er „kjende“.

6, 3. síþgrána R, dog er Stregen over a lidt utydelig. — 4. scalattv, saa ændret med K. og Rask. sítv R d. e. scaltv, og saa M. V. 7, L. 1-3 og V. 8 synes at kræve denne Ændring.

7, 2. gr, saa R; det stryges af Rask, men se Anm. til Háv. 94, 2.

8, 4-5. e. þ. o. heimi | kant h. a. s. Udgg. En Afskriver har, kanske med rette, ment, at der mellem V. 8 og 9 er udfaldet et Vers, hvori Alvis har talt, og har derfor tildigtet følgende Vers, som findes i mange Papirafskrr. og er optaget i alle Udgg.:

Freista máttu, Vingþórr!

alls þú frekrert

durgs at reyna dug;
heima alla niu
hefik of farit
ok vitat vætna hvat.

For durgs have nogle Afskrr. dvergs.

10, 2. asom, saa ændret; alfom R.

11, 1-3. Segðv mer. þ. a. v. R. — 4. him R. — 5. erakendi R; er á kendi Udgg. Denne rimløse og meningsløse Línje maa være forvansket. Lünung formoder: enn Há (eller Háva) kendi; jvfr. V. 29: en Nærvi kenda. En Dativ Há er uden Hjemmel. Guðm. Magn. havde tidligere foreslaaet enn hákendi (illud altitudine nobile, aut ab altitudine denominatum), men selv taget dette Forslag tilbage. Vel ikke: enn hrótkendi? jvfr. hróts heimr SnE. I, 448 = himinn. — 6. h. hi. R.

12, 1. Himi R. — 3. vindofni R.

Þórr qvaþ:

13. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hverso máni heitir,
sa er menn sia,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:

14. „Mani heitir með monnom,
en mylinn með godom,
kalla hverfanda hvel helio i,
scyndi iotnar,
en scin dvergar,
kalla alfar artala.“

Þórr qvaþ:

15. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sv sol heitir,
er sia alda synir,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:

16. „Sol heitir með monnom,
enn svnna með goðom,
kalla dvergar Dvalins leica,
eyglo iotnar,

alfar fagra hvel,
alscír asa synir.“

Þórr qvaþ:

17. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þæ scy heita,
er scvrom blandaz,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:

18. „Scy heitir með monnom,
enn scúrvan með goðom,
kalla vindflot vanir,
vrván iotnar,
alfar veþrmegin,
kalla i helio hialm hvliz.“

Þórr qvaþ:

19. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa vindr heitir,
er viðast ferr,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:

20. „Vindr heitir með monnom,
enn vávoþr með goðom,

13, 1-3. Segðv mer. þ. R. — 4. 5. hverso máni heitir sa er, saa R og Uðgg. Oprindelig vistnok i Lighed med de øvrige tilsvarende Steder i Alvißsm. og med Vaffr. V. 11. 13. 15. 17: hve sá m. h. er.

14, 2. mylin R, saa og i SnE. A én Gang (II, 460), men i r (I, 472) mvlén, i A en anden Gang (II, 485) og i leß (II, 592) mvlinn, i 757 (II, 569) mulen, i U (II, 341) mylinn ved Siden af mylinn. — 4. scyndi R. Ligeledes kaldes i de fleste Codd. af SnE. (ogsaa A II, 460) Maanen skyndir, kun A II, 485 og 757 II, 569 have urigtig skyðir.

15, 1-3. S. m. þ. R. — 6. Denne Linje er blot betegnet ved h. i R.

17, 1-3. S. m. þ. R.

18, 1. heitir, saa Uðgg. h. R. Kanske heita?

19. L. 1-3 ere her og i V. 21. 23. 25. 27. 29. 31. 33 i R skrevne S. m. med en Krøl ved S. — 6. h. h. i R.

20. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 486) i rAleß. — 2. Efter enn ved Skrivfeil med i leß. — 2. vávoþr, saa ændret med M.; vávoþr R; vófuðr leß, hvor jeg da antager, at ð betegner u-Omlyden af á, jvfr. Anm. til Grímn. 54, 5. Forvansket vonsvðr A her og i Prosastrykket SnE. II, 459 samt blandt vøðra heiti SnE. II, 486; vonsvndr r. Det synes mindre rimeligt, at ð i vófuðr skulde betegne u-Omlyden af den korte a og vávoþr i R være Feil for varloþr, skjænt vafra sikkert har kort Vokal. —

kalla gneggiöþ ginnregin,
öpi iötnar,
alfar dynfara,
kalla i helio hvíþvþ.“

Þórr qvaþ:

21. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þat logn heitir,
er liggia scal,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:

22. „Logn heitir með monnom,
enn logi með goðom,
kalla vindslot vanir,
ofhlý iötnar,
alfar dagsæva,
kalla dvergar dags vero.“

Þórr qvaþ:

23. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa marr heitir,
er menn roa,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:

24. „Sér heitir með monnom,
en silægia með goðom,
kalla vág vanir,
álheim iotnar,
alfar lagastaf,
kalla dvergar divpan mar.“

Þórr qvaþ:

25. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sa eldr heitir,
er brenn fyr alda sonom,
heimi hveriom i?“

Alvíss qvaþ:

26. „Eldr heitir með monnom,
enn með asom fvni,
kalla vág vanir,
frekan iotnar,
en forbrenni dvergar,
kalla i helio hræþvþ.“

Þórr qvaþ:

27. „Segðv mer þat, Alvíss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:

3. gneggiöþ, *saa ændret efter Codd. af Sn.E.*; gneggiöþ **R.** — ginnregin, *saa ændret efter Aleß*; ginregin **Rr.** — 4. öpi **R**; æpi **Aleß**; öpi kalla **r.** — 5. Foran alfar tilfæir **r** en. — dynfara **RA**; dynfagra leß; gnyfara **r.** Blandt *veðra heiti have A (Sn.E. II, 486)* og **757 (Sn.E. II, 569)** dynfari. — 6. kalla i helio hvíþvþ **R** og leß (*hvilket Hskr. skriver hvidud*); hæitir i hæliv hlömmvðr **A**; heitir i heiliv (*sic*) hlömmvðr (*a underprikket*) **r.** Blandt *veðra heiti har A (Sn.E. II, 486)* hlömmvðr, **757 (Sn.E. II, 569)** hlömm...

21, 6. Denne Linje er her skrevet h. i. **i R**, og ligesaa i **V. 25. 27. 29. 31. 33**; i **V. 23** staar blot h. i **R.**

22, 3. vindslot, *saa ændret med Rash og M.*; vizilot **R.** — 4. iq. **R** med Streg over q. — 5. dag sæva **R.** Ordet har rimelig kort Vokal og kommer af sæfa, stille, formilde, *jvfr. norsk Dial. sævast,*

v. n. sagtne, stilles, formildes. Søndmar" (Aasen), ikke af sæfa = svæfa. — 6. vero har kort Vokal; jvfr. got. vis ʒaλh̄v̄n̄h̄.

24, 2. silægia **R**, ikke silægia. Ogsaa i **rAleß (Sn.E. I, 573. II, 479. 622)** skrives Ordet silægia.

25, 5. fyr, *saa ændret med M.*; fvr **R** (*dog er Stregen over v utydelig*).

26, 3. vág. Ordet er vel det samme som vágur **24, 3**; ligesom lagastaf **r** nævnes **V. 24** og **V. 32** i to forskjellige Betydninger. — 4. frekan **R**, af *Nomin. frekr. Derimod have A og 757 (Sn.E. II, 486. 570)* blandt elds heiti freki. — 5. Skriveren har først skrevet iar, men har selv ændret dette til dvergar. — 6. hræþvþ **R.** Blandt Navne paa Ild har **A (Sn.E. II, 486)** hræðvðr, *isteden derfor 757 (Sn.E. II, 570)* mindre rigtig hroðugr. — *Maa vel henføres til hraða, hraðr.*

hve sa víþr heitir,
er vex fyr alda sonom,
heimi hveriom i?"

Alviss qvaþ:

28. „Vífur heitir með monnom,
enn vallar fax með goðom,
kalla hliþþang halir,
ełldi iotnar,
alfar fagrlima,
kalla vond vanir.“

Þórr qvaþ:

29. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve sv nótt heitir,
en Nærvi kenda,
heimi hveriom i?"

Alviss qvaþ:

30. „Nott heitir með monnom,
en niól með goðom,
kalla grimo ginnregin,
oliós iotnar,
alfar svefngaman,
kalla dvergar dræmniorn.“

Þórr qvaþ:

31. „Segðv mer þat, Alviss!

oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þat sáþ heitir,
er sá alda synir,
heimi hveriom i?"

Alviss qvaþ:

32. „Bygg heitir með monnom,
enn barr með goðom,
kalla vaxt vanir,
ęti iærtmar,
alfar lagastaf,
kalla i helio hnipinn.“

Þórr qvaþ:

33. „Segðv mer þat, Alviss!
oll of ræc fira
voromc, dvergr! at vitir:
hve þat æl heitir,
er drecca alda synir,
heimi hveriom i?"

Alviss qvaþ:

34. „Ol heitir með monnom,
enn með asom biórr,
kalla veig vanir,
hreina læg iærtmar,
enn i helio mioþ,
kalla svmbł Svttvngs synir.“

27, 4. sa mangler i R.

28, 2. fax, saa ændret med Udgg.; far R. — 3. hliþþang, saa ændret med Udgg.; hliþþag R. — 6. vónd R.

30. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I, 510) i r (fra L. 3 af) UAlēß. — 2. en niól R; niola U; niola A; enn niola leß. Blandt dægna heiti har baade A (SnE. II, 485) og 757 (SnE. II, 569) Formen niol. — með goðom RAlēß; i helio U. — 3. kalla grimo ginnregin RAlēß (kun skriver R ginregin); kollvð er grima með gvðvm U; ... með goðum r (i hvilket Hskr. de foregaaende Ord i Verset ere bortskaarne). — 4. oliós RA; osorg leß; kalla osorg r; oldrg kalla U. Blandt dægna heiti findes oliós i A (SnE. II, 485) og oli. i 757 (SnE. II, 569). — 6. kalla Rleß; hēita A; mangler i

rU. — dræmniorn Rr; dræmniorn leß; dræmniorn A her og blandt dægna heiti (SnE. II, 485); drömniorun 757 blandt dægna heiti (SnE. II, 568); dram U. — Vokalen foran r er vel u-Omliden af den korte a, og ikke ó.

32, 3. vaxt, saa R og Udgg.; væxt? — 4. Over ę i ęti staaer i R Streg.

34, 4. iar. R. Da der i L. 6 følger Svttvngs synir, formoder Lünmg i dette Vers en Skrivfeil. Man kunde da i L. 4 foreslaa alfar for iærtmar, eftersom laga-stafr baade i Betydning „Se“ og „Korn“ siges at tilhøre Alovernes Maal. Men en Ændring er neppe nødvendig. Jfr. Skirn. V. 40: Heyri iotnar, heyri hrimþvrsar, synir Svttvnga; i Alv. V. 16 skjelnes mellem asa synir og goþ. — 5. mioþ R.

Þórr qvaþ:
35. „I eino briosti
ec sác aldregi
fleiri forna stafi;

miclom talom
ec qveð teldan þic:
vppi ertv, dvergr! vm dagaþr,
nv scinn sól i sali.“

VEGTAMSKVIÐA

eða

BALDRS DRAUMAR.

1. Senn voru æsir
allir a þingi
ok asynivir
allar a mali,
ok vm þat ræðv
rikir tifar,
hvi væri Balldri
ballir draummar.

2. Vpp ræis Oðinn,
alldinn gætr,
ok hann a Slæipni
søðvl vm lagði;
ræið hann niðr þáþan
Nifhæliar til,
mætti hann hvælp
þæim ær or hæliv kom.

3. Sa var bloðvgr
vm briost framan
ok galldrs fōðvr
gol vm længi.
Framm ræið Oðinn,
folldvægr dvndi,
hann kom at háfv
Hæliar ranni.

4. Þa ræið Oðinn
fyrir æstan dyrr,
þar ær hann vissi
vōlv læiði.
Nam hann vittvgr
valgalldr kvæða,
vnz næðig ræis,
nas orð vm kvæð:

Dette Digt er kun bevaret i A.

Overskriften balldrs draumar med rædt Blæk i A. Overskriften Vegtamskviða, der synes mer passende, findes ikke i A, men kun i Papirafskrr.

1. Digtet begynder saa abrupt, at der synes at være Grund til at antage, at den oprindelige Begyndelse er falden bort. — Jfr. med dette Vers Þrymskv. V. 14.

7. balldrs A; først er skrevet balldrs, men derpaa er s underprikket som urigtig og over r skrevet i.

2, 1. Vpp, saa A, ikke Vp. — oðin A, ikke oðin. — 2. alldinn, saa ændret efter 13, 4, se Anm. til dette St.; allda A og Udgg. Der maa staa samme Udtryk paa begge Steder. Jfr. SnE. II, 296 i U: . . . kalla hann (Ofin) alldin gævt. — 8. hæliv, saa A og Udgg. Jeg formoder hælli; jvfr.

Völuspá I, V. 44: Geyr Garmr mjök fyr Gniphelli.

3, 1. sa med liden s og derforan ikke Punctum i A, som maa regne L. 1-4 med til frgd. Vers. — 4. gol vm, saa Udgg.; golv A; men gala bruges, saavidt jeg véd, aldrig om Hunde. Jeg formoder derfor, at det rette er gó vm. — 5. Framm med stor F og derforan Punctum i A Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med læiði. — 7. hann kom at háfv A og K. M.; vnz at háfv kom Rask efter Þrymskv. V. 5. 9. Men jvfr. Vafþr. V. 5, L. 4.

4, 1. þa med liden þ og derforan ikke Punctum i A. — 5. Nam med stor N og derforan Punctum i A. Hskr. begynder altsaa her et nyt Vers, som det ender med sinni. — 7. ræið A.

5. „Hvat ær manna þat
mer okvnnra,
ær mer hæfir ækit
ærfit sinni?
vár ec snivin sniofi
ok slægin rægni
ok drifin dæggv,
dæð var æk længi“.

Oðinn kvað:

6. „Vægtamr ec heiti,
sonr æm æk Valtams;
sægþv mer or hæliv,
æc man or hæimi:
hvæim erv bekkir
bægvn sánir,
flæt fagrlig
floþ gvlli?“

Völva kvað:

7. „Her stændr Balldrí

of brugginn miðr,
skírar væigar,
liggr skiollr yfir,
ænn asmægir
i ofvæni;
næðvg sagðak,
nv mvn æk þægja.“

Oðinn kvað:

8. „Þægíattv, völvá!
þik vil ec frægna,
vnz alkvnná,
vil ec ænn víta:
hværr man Balldrí
at bana verða
ok Oðins son
alldrí ræna?“

Völva kvað:

9. „Hæðr þerr hafan
hróðrbarm þinig,

5, 1. hvat með liden h, dog derforan
Punctum i A. — 4. ærfit A, d. e. erfitt.
— 5. Var með stor V og derforan *Punctum*
i A. — snivin har kort Vokal i færste
Stavelse. Det er Pf. *Pep. Pass.* „tílsneet“
af et stærkt Vb. sniva, sne, der er iden-
tisk med oldeng. sníwan; oht. sníwan, hvoraf
der forekommer 3 Ps. Sg. *Præs.* sníwit;
mht. sníwen, snígon, hvf. det stærke *Pep.*
versníen; litau. snëgù, snigaú, snigti; lat.
ninguere (jvfr. findo = bit, linquo = λείπω,
oht. bi-liba, litau. lëkù); gr. νειφόμεν
(saa skriver Bekker i II. XII, 280) eller
νίφειν; oldbakt. qnizh, hvoraf en Con-
junctivform qnaizhat forekommer i *Vendid.*
II, 22 (Westergaard *Zendavesta* S. 350).
Af dette sniva have vi ogsaa 3 Ps. Sg.
Præs. Ind. snýr (se *Eksempler* hos Eg.),
der ikke kommer af det svage *Denomina-
tiv* snjóa; snýr forholder sig til oht. sníwit,
ligesom oldn. ýr, *Barlind*, Bue, hvf. Ívarr,
til oldeng. iw, tyðsk eibe, oldn. spýr til
oht. spíwit, oldn. blýs til oht. plíwes.

6. Overskriften Oðinn kvað her og ved
de følgende Vers er tilsat af mig; mangler
i A. — 5. bekir A, d. e. bekkir; ikke bekir.
— 7. fagrlig, saa *Udgg.*; fagr! A. Kan-
ske snarere fagrliga eller fagrla; jvfr. stöng

bar . . . fagrla gyllta, saga *Ol. k. e. helga*,
(*Chr.* 1853, S. 209). — 8. floþ, saa M.;
floþ A; Hagen oventil ved þ er rimelig,
som Unger mener, feilagtig bleven gjen-
tagen fra fagr! Der kan ikke læses
floþir eller floþin. Ordet forklares „over-
skyllet“ af flóa. Kanske snarere af et
Vb. flæja = norsk *Dial.* „flæa, v. a. lægge
lagvis sammen. *Hardanger*“ (*Aasen*), af
fló, Lag (se f. *Eks. SnE. I*, 400).

7. Overskriften Völva kvað her og ved
de følgende Vers er tilsat af mig; mang-
ler i A. — 1. her med liden h, dog der-
foran *Punctum* i A. — 5. asmægir A og
Udgg. Man venter, at Volven skal „segja
ór helju“ og ikke tale om Æsernes æng-
stelige Forventning. Mulig skulde det
derfor heðe: ásar (eller áss) mægir; *Genit.*
ásar styret af ofvæni: „Her vente Mændene
Aasen (*Balder*) med Længsel“? Eller: ænn
asmagar ær ofvæni? — 8. mvn A, ikke: man.

8, 3. alkvnná *Adj.* „kjendit tilfulde“;
ogsaa *Fms. XI*, 201. — 8. Over æ i ræna
staar Streg i A.

9, 2. hróðr barm A; = hróðrbaðm, om
Misteltenen (Eg.); jvfr. ættbarmr = ætt-
baðmr. I *Grímn. V. 40* skriver A baðmr
for baðmr.

hann man Balldrí
at bana verða
ok Óðins son
alldrí ræna;
næðvg sagðak,
nu mun æk þegia.“

Óðinn kvað:

10. „Þægiattv, vǫlva!
þik vil ec fregna,
vnz alkvunna,
vil ec enn vita:
hverr man hæipt Hæði
hæft of vinna
æða Balldrs bana
a bal væga?“

Vǫlva kvað:

11. „Rindr berr Vala
i væstrsǫlvm,
sa man Óðins sonr
æinnættr væga:
hǫnd vm þvær
næ hǫlvð kæmbir,
aðr a bal vm berr
Balldrs andskota;

næðvg sagðak,
nu mun ec þegia.“

Óðinn kvað:

12. „Þægiattv, vǫlva!
þik vil ek fregna,
vnz alkvunna,
vil ec enn vita:
hveriar 'ro þær mæyiar,
ær at mvni gráta
ok a himin verpa
halsa skártvm?“

Vǫlva kvað:

13. „Ertattv Vægtamr,
sæm æk hvgða,
hælldr ærtv Óðinn,
alldinn gætr.“

Óðinn kvað:

„Ertattv vǫlva
næ vis kona,
hælldr ærtv þriggia
þvrsa modir.“

Vǫlva kvað:

14. „Hæim rið þv, Óðinn!
ok ver hroðigr!

— 7. 8. næðvg. s. n. m. þegia. A.

10, 1. þægiattv A, d. e. þæggiattv. — 7. æða skrives æ. i A her, som almindelig ellers. — bana A.

11, 1. Vala tilføjet efter Formodning; mangler i A og Udgg. — Stavrimet kræver et Ord med v i Fremlyden; ogsaa sævner man et Object til berr og et Ord, hvorpaa sa Óðins sonr kan vise tilbage. Endelig maa mærkes, at Volven til Odins to foregaaende Spørgsmaal nævner den, hvem det gjælder, ved Navn i første Linje af sit Svær (V. 7. 9), saa at Navnet er Rimord. — Munch og Unger (Oldn. Gr. S. 109) mene, at Rindr her skal rime som Vrindr; men Sazo Grammaticus, der dog aabenbart kjender hende fra danske Sagn, kalder hende Rinda og ikke Vrinda; ogsaa i Gróg. V. 6 maa Navnet læses med r, ikke vr, i Fremlyden. — son, som K. optager efter Papirafskrr., er forkasteligt allerede af den Grund, at sonr følger i

L. 3. — 3. sonr, saa M., i A skrevet s.; K. og Rask skrive son, hvilket har været tydet som Accus., men se Völuspá I, V. 32, L. 7. — 5. þvær A, saa og M.; þværa K. Rask, usødvendig Ændring.

12, 1-4. Skrevet þægiattv v. þ. i A. — 5. Hveriarro A med stor H og i ét Ord.

13, 2. Efter Teksten i A maa Ertattv og æk være Rimordene, ti at læse V i Vægtamr som Vokal, er en mislig Udvei. Man skulde dog vente, at i L. 1 Rimvægten laa paa Vægtamr, ligesom i L. 5 paa vǫlva, og at i L. 2 et vægtigere Ord end æk var Rimord. Maaske stikker der da en Feil i L. 2. — K. og Rask indskyde efter Papirafskrr. áðr foran hvgða. — 4. alldinn saa ændret med M. for alldá i A; Skriveren har underprikket den sidste a som urigtig og skrevet in over. — 5. Ærtattv med stor Æ i A.

14, 1. Óðinn, saa ændret; óðin A. —

sva komir manna
mæirr aptr a vit,
ær læss Loki

liðr or þondvm
ok ragnarok
rivfæendr koma.“

Anmærkning til Vegtamskviða.

De fleste Papirafskrifter indskyde i dette Kvæde flere Vers og Verslinjer, som ikke findes i A. De anføres her med de vigtigste Varianter. Mellem V. 1 og V. 2 indskydes:

a. Mjök var hapti
höfugr blundr,
heillir í svefni
horfnar sýndust;
spurðu jólnar
spár framvísar,
ef þat myndi
angrs vita.

b. Fréttir sögðu,
at feigr væri
Ullar sefi
einna þekkastr;
fékk þat angrs

Frigg ok Sváfni,
rögnum öðrum:
ráð sér festu.

c. Út skyldi senda
allar vættir
gríða at beiða,
granda ei Baldri;
vann alls konar
eið at vægja,
Frigg tók allar
festar ok særi.

d. Valföðr uggir,
van sé tekit,
hamingjur ætlar
horfnar mundu;
æsi kallar,
afráðs krefr;
málstefnu at
mart of rœðist.

3. komir, saa ændret med flere Papirafskrr.; komit A og Udg. Til Læsemaaden i A passer ikke ær i L. 5, ti vi tør ikke tage dette = oldeng. ær, førend; K. og Rask ændre ær til vnz. — 4. mæirr, jvfr. Guðr. hv. V. 8, L. 3. — 7. 8. Efter Læsemaaden i A og Udg. maa rivfæendr staa som Apposition til ragnarok, men dette er haardt. Eg. læser som ét Ord ragnarok - riufæendr, Surtus et filii Muspelli, dissolventes fata deorum; men høist usandsynligt. Jeg formoder: ok í ragnarok; jvfr. Vaffr. V. 39: i aldar ræc hann myn aptr coma.

a, 1. hapti; l. v. hropti urigtig. — 4. horfnar; l. v. hverfar. — 5. jólnar; herfor have de fleste Afskrr. og alle Udg. jötmar, kun i én meget sen Afskr. (Cod.

1873 qto. ny kgl. Sml.) har jeg fundet iolnar. Jeg skriver jólnar, ikke jölnar, skjönt A (SnE. II, 448) skriver iqlnar; men dette Hskr. har ofte iq for jó. Ordet, som alt af de Gamle (Fms. X, 171. 377) er sat i Forbindelse med jól, bruges ogsaa i Hrafnag. 15, 2. — 7. ef; herfor if M., hvilket rimelig kun er en Trykfeil. — myndi; l. v. mundi. — 8. angrs; l. v. ögrs (ævgrs).

b, 3. sefi; Gunnar Pálsson formodede sessi.

c, 1. Út; l. v. At. — 3. l. v. at mangler. — beiða; l. v. biðja. — 6. vægja; l. v. vinna.

d, 4. mundu; l. v. munu; myndu. — 6. afráðs; l. v. af ráðs.

Mellem L. 2 og 3 i V. 3
indskydes:

e. kjapt vígfrekan
ok kjálka neðan;
gó hann á móti
ok gein stórum

Mellem L. 6 og 7 i V. 4
indskydes:

f. leit í norðr,
lagði á stafi,
fróði tók þylja,
frétta beiddi,

Istedenfor de to Vers 3. 4 faa da Papirafskrifterne 3 ottelinjede Vers: Sá var blóðugr — lengi. — Framm reið — völu leiði. — Nam hann — orð um kvað. —

Efter V. 12, L. 8 indskydes:
g. seg þú þat eina!
sefrattu fyrri.

De Papirafskrifter, som have disse Indskud, give ogsaa ellers i Digtet flere Løsemaader, som afvige fra de, der forekomme i A. Følgende ere de vigtigste:

- 1, 8. bölvisir for ballir.
 - 3, 3. ok foran galldrs udelades.
 - 3, 4. gól um for golv.
 - 3, 7. unz kom for hann kom.
 - 4, 1. Yggr for Óðinn.
 - 6, 2. Valtams em (er) ek son for sonr æm æk Valtams.
 - 6, 8. flóð í gulli for floþ' gvlli.
 - 8, 3. allt kunnak for alkvna.
 - 11, 1. berr son for berr.
 - 11, 5. þværa for þvær.
 - 13, 2. áðr hugðak (eller áðr hugði) for hvgða.
 - 13, 4. allda for allda.ⁱⁿ
 - 14, 3. komir for komit.
- De ovenfor meddelte i Pa-*

pirafskrifter indskudte Stykker, som optages af K. og Rask, ere utvilsomt vægte, d. e. vilkaarlig tildigtede i senere Tid. Munch (Fortale til sin Udgave, S. XI) siger med rette, at de ere „en aldeles overflødig Udtværen af Fortællingen og uforenelige med den korte og fyndige Tone, som ellers hersker i dette smukke Digt“. Naar Æserne først have faat vide, at Balder er feig, og naar Frigg har taget alle Væsner i Ed paa, at de skulle skaane ham, saa bliver, som Simrock og Luning rigtig fremhæve, Odins Ridt til Hel og Møde med Volven næsten meningsløst. V. c er aabenbart digtet efter Sn.E. (I, 172): En er hann sagði Ásunum draumana, þá báru þeir saman ráð sín, ok var þat gert at beiða griða Baldri fyrir alls konar háska: ok Frigg tók svardaga til þess, at eira skyldu Baldri eldr ok vatn, járn ok alls konar málmr, steinar, jörðin, viðirnir, sóttirnir, dýrin, fuglarnir, eitr, ormar.

Uægtheden af de mellem L. 2 og 3 i V. 3 indskudte og dermed af de øvrige for Papirafskrifterne særegne Verslinjer er godtgjort, hvis jeg har Ret i min Formodning, at golv 3, 4 i A er forvansket af go vm (og ikke af gol vm), ti gó kan ikke staa i de to med en Linjes Mellemrum paa hinanden følgende Linjer af samme Vers. For Uægtheden taler ogsaa Ordet ok foran galldrs i A, ti dette lader sig ikke godt forene med de Lin-

jer, som *Papirafskrifterne* indskyde, og er derfor ogsaa i disse udeladt.

De efter 4, 6 indskudte Linjer vise sig ligeledes at være en senere, forstyrrende Til sætning: frœði tók þylja siger ikke andet end det, som allerede er sagt ved nam valgaldr kveða.

Ogsaa i Sprog viser der sig en tydelig Forskjel mellem Digtet, som vi have det i A, og de i *Papirafskrifterne* indskudte Vers; Ord f. Eks. som hapt sg. forekomme ellers aldrig i *Kvadene* i den ældre *Edda*.

De Læsemaader i den øvrige Del af Digtet, som ere særegne for *Papirafskrifterne*, ere efter min Mening allesammen Ændringer, som ere foretagne i senere Tid uden Støtte i Tradition eller Haandskrifter; intet godtgjør, at *Papirafskrifternes* Tekst grunder sig paa noget andet Haandskrift end A. komir for komit i 14, 3 er, som jeg tror, rigtigt, men denne Læsemaade kan være og er vistnok fremkommen ved Conjectur; derimod er f. Eks. berr son i 11, 1

sikkerlig urigtigt; andre Afvigelser fra A ere usødvendige Ændringer eller grunde sig paa Feillæsning.

De i *Papirafskrifterne* indskudte Vers have i Udtryksmaade og Tone meget tilfælles med *Forspjallsljóð* eller *Hrafnagaldur Óðins*, og jeg holder det for høist rimeligt, at de skrive sig fra dette Digts Forfatter. Tillige er det høist sandsynligt, at *Forspjallsljóð* er digtet sent i *Middelalderen* som *Indledningsdigt* til den ældgamle *Vegtamskviða*: hint *Kvad* ender med en *Skildring* af *Solrenningen*; *Heimdall* kalder *Æserne* til *Tings* for paany at raadslaa. Og her have vi da en umiddelbar Tilknnytning til *Vegtamskviða*, der begynder med *Fortællingen* om *Æsernes Forsamling* i den tidlige *Morgenstund*. Nogen Støtte faar denne Mening ogsaa derved, at *Vegtamskviða* i nogle *Papirhaandskrifter* (saaledes i *Cod. 1866* qu. ny kgl. Sml., der har tilhørt *Luxdorph*) følger umiddelbart efter *Hrafnagaldur Óðins*.

R Í G S M Á L

eða

R Í G S Þ U L A.

Sva segja menn i fornum sögum, at einhverr af áásam, sa er Heimdallr het, fór ferðar sinnar ok framn með siofarströndu nockurrvi, kom at einum husabe ok nefndiz Rigr. Eptir þeirri sögu er kvæði þetta:

1. At kvaðu ganga

grænar brautir

offgan ok alldinn

æs kunnigan,

ramman ok roskvan

Rig stiganda.

2. Gekk hann meirr at þat

miðrar brautar,

kom hann at husi,

hurð var áá giætti;

inn nam at ganga,

elldr var æ golfi,

hion sætu þar

har at ærni,

Ai ok Edda

alldinfallda.

3. Rigr kunni þeim

ræð at segia,

meirr settiz hann

miðra fletia,

enn æ hlið hvaara

hion salkynna.

4. Þa tok Edda

okvinn leif,

þungan ok þykkar,

Detto Digt findes kun i W. — I det her givne Aftryk har jeg ikke beholdt Streger over i, da dens Anvendelse i W er saa vilkaarlig, at den ingen sproglig Betydning kan have, men kun er at ansé for et graphisk Tegn, som vor Prik. W har snart u, snart v, men disse to Bogstavtegn bruges i Flæng og deres Former i W er saa lige hinanden, at det ofte er næsten umuligt at sige, enten der er skrevet u eller v; jeg har overalt sat u som Vokal og v som Konsonant. — W har oftest to Streger over aa, hvilket her ikke er gjengivet.

Overskrift mangler i W. Titlerne Rigsmál og Rigsþula findes i Papirafskrr. Under det sidste Navn nævnes Digtet i Wb, et Brudstykke paa Pergament, som

er forenet med W: þræla heiti standa i rigs þvlv (Sn.E. II, 496).

4. siofar, saa W, ikke siáfar.

1, 1. At, saa W. ganga at, begynde paa Gangen (R. Keyser). Ár Uágg. — 3. alldinn, saa W, ikke alsoman eller alsæmin.

2, 2. miðrar, saa W, ikke miðiar. — 8. at aarni, saa ændret efter Formodning af Rask og Eg.; d. e. ved Arnen. Ogsaa i et Hækr. af Vatnsd. skrives efter Vigfússon (Fornsögur, S. 42) aarinn for arinn; ligeledes udtales Ordet nu i Norge paa de fleste Steder som aare. af aarni W og K. M. Rask har ogsaa foreslaat of arni. — 9. Edda, saa ændret efter 4, 1; 7, 1. ellda W her.

4, 2. okvinnleif W som ét Ord.

þrungið sæðum;
 bar hon meirr at þat
 miðra skutla,
 soð var i bolla,
 setti æ bioð,
 var kalfr soðinn
 kraasa beztr.

5. Rigr kunni þeim
 ræð at segia,
 reis hann upp þaðan,
 reðz at sofna,
 meirr lagðiz hann
 miðrar rekkiu,
 en æ hlið hvára
 hion salkynna.

6. Þar var hann at þat
 þriar nær saman,
 gekk hann meirr at þat
 miðrar brautar,
 liðu meirr at þat
 manuðr niu.

7. Ioð ól Edda,
 iosu vatni,

hørfi svartan,
 hetu Þræl.

8. Hann nam at vaxa
 ok vel dafna,
 var þar æ hondum
 hrokkit skinn,
 kropnir knuar,

.
 fingr digrir,
 fúúlligt andlit,
 lotr hryggr,
 langir hælur.

9. Nam hann meirr at þat
 magns um kosta,
 bast at binda,
 byrðar giorva,
 bar hann heim at þat
 hris gerstan dag.

10. Þar kom at garði
 gengilbeina,
 ørr var æ ilium,
 armr solbrunninn,
 niðrbiugt er nef,
 nefndiz Þir.

11. Miðra fletia

5. L. 1. 2 staa i **W** og *Udgg. efter L. 3. 4. Men jvfr. V. 17. 19. 33. I **W** er Ordningen følgende: . . . aa bioð. var kalfr soðinn kraasa beztr reis hann upp þaðan reðz at sofna. Rigr kunni þeim ræð at segia meirr lagðiz. **W** regner altsaa Linje-parret: reis hann — sofna til foregaaende Vers og begynder et nyt Vers med Rigr.*

6. 1. þar med liden þ i **W**. — 6. manuðr, saa **W**, ikke manudir. — .ix. **W**.

7. 5. Hverken **W** eller *Udgg. betegne, at noget mangler foran denne Linje. hørfisvartan forklares i K. „cute nigricantem“, men denne Oversættelse af hørfi er aldeles uhjæmlet. Eg. forklarer „atro panno velatum“, men rauðan ok riðan 21, 5, jvfr. 34, 5. 6, viser, at denne Forklaring er urigtig. Derimod formoder Svend Grundtvig, at hørfi (Dat. og af hørr) egentlig er styret af en Verbalform med Betydning „hun indhyllede“, jvfr. 21, 4. 34, 2. Det er da rimeligt, at*

to Linjer ere udfaldne i **W** efter vatni.

8. 1. hann i **W** med liden h. — 5. kropnir d. e. kroppnir. — 6. I **W** er ikke Tegn til nogen Lacune.

9. 6. gerstan, saa **W**, ikke giörstan.

10. 1. þar med liden þ i **W**. — 3. øz, saa **W**. Ordet skrives stadig med dobbelt r; jvfr. sv. ärr, dansk ar, bestemt arret, og se *Rydqv. II, S. 103.* — 4. solbrunin **W**. — 5. er, saa **W** og *M.*; var *K. Rask* og *Möbius*. Jfr. heitir 23, 5; kvæðz 36, 6, og *f. Eka. SnE. I, 22 i r*: Svá var hann fagr álitum, er hann kom með öðrum mönnum, sem þá er filsbein er grafit i eik; hár hans er fegra en gull. — 5. 6. nef nefndiz, saa **W**, ikke nef ok nefndiz. — 6. þir, saa **W** her og 11, 7. Dettetor jeg ikke ændre, ti Navnet kan være Hunkjensform til þirr, som alle Pergamentskr. have *SnE. I, 532 og I, 562. Þýr Udgg.*; men ellers bruges kun Hunkjensformen þý.

meirr settiz hon,
sat hia henni
sonr huúss;
reðdu ok ryndu,
rekkiu giorðu
Þræll ok Þir
þrungin dægr.

12. Born ólu þau,
biuggu ok unðu,
hygg ek at heti
Hreimr ok Fiosnir,
Klurr ok Kleggi,
Kefsir, Fulnir,
Drumbr, Digralldi,
Drøttr ok Høsvir,
Lútr ok Leggialdi;
løgðu garða,
akra tōddu,
unnu at svinum,
geita giættu,
grofu torf.

13. Dætr voru þær
Drumba ok Kumba,
Qckvinkælf
ok Arinnefa,
Ysia ok Ambæatt,
Eikintiasna,
Tøtrughypia
ok Trønbaina;
þaðan eru komnar
þræla ættir.

14. Gekk Rigr at þat
rettar braúter,
kom hann at høllu,
hurð var æ skiði;
inn nam at ganga,
eldr var æ golfi,
hion sætu þar,
helldu æ systlu.

15. Maðr telgði þar
meið til rifiar,
var skegg skapat,
skor var firir enni,
skyrta þrøngva,
skokkr var æ golfi.

16. Sat þar kona,
sveigði rokk,
breiddi faðm,
bio til væðar;
sveigr var a høfði,
smokkr var æ bringu,
dúkr var æ halsi,
dvergar æ oxlum.
Afi ok Amma
ættu hús.

17. Rigr kunni þeim
rað at segia,
[meirr settiz hann
miðra fletia,
enn æ hlið hværa
hion salkynna].

18. [Þa tok Amma

* *

11, 4. huúss, *saa ændret*; huús **W**.

12, 1. born *med liden b og derforan ikke Punctum i W*. — 2. biuggu, *saa W*. — 4. Fiosnir o: Fjōsnir, *ikke Fjōsnir*. — 5. klua **W**.

14, 2. braúter, *saa W, ikke brautar*. — 3. høllu *er ganske tydelig skrevet i Margen i W, og Hage er sat mellem at og hurð for at vise, at det skal indføres der*. — hūsi *Udgg. urigtig*.

15, 1. maðr *med liden m og derforan*

ikke Punctum i W. — 4. firir *skrevet f i W*.

16, 5. Sveigr *med stor S og derforan Punctum i W*.

17. 3-6. 18. 19, 1-2 *mangler i W og alle Udgg. W skriver Stedet, uden at betegne nogen Lacune, saaledes: . . . ættu hús. Rigr kunni þeim rað at segia. Reis fra borði o. s. v. Ordene Reis fra borði og Sammenligningen med de to tilsvarende Partier i Digtet viser, at en hel Del her*

- * *
* *]
19. [Rígr kunni þeim
rað at segja],
reis fra borði,
reð at sofna,
meirr lagðiz hann
miðrar rekkju,
enn á hlið hværa
hion salkynna.
20. Þar var hann at þat
þriar nætr saman,
[gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,]
liðu meirr at þat
manuðr niu.
21. Ioð ol Amma,
iosu vatni,
kolluðu Karl,
kona sveip ripti
rauðan ok rioðan,
riðuðu augu.

22. Hann nam at vaxa
ok vel dafna,
oxn nam at temia,
arðr at giorfa,
hús at timbra
ok hløður smiða,
karta at giorfa
ok keyra plóg.
23. Heim oku þa
hanginluklu,
geitakyrtlu,
giptu Karli;
Snor heitir su,
settiz undir ripti,
biuggu hion,
baúga deilldu,
breiddu blæiur
ok bu giorðu.
24. Born olu þau,
biuggu ok undu,
het Halr ok Drengr,
Haulldr, Þegn ok Smiðr,

er uðfaldet i Hskr.; Skriveren har sprunget over fra det ene Rígr kunni þeim rað at segja til det andet. Hvorvidt Skildringen af Retterne og Maaltidet har medtaget et eller to Vers, lader sig ikke nu sige.

19. 4. reð, saa **W**. I 5, 4 reðz, og saa burde vel ændres her, ti paa de to Steder bør staa samme Form. Begge Udtrykmaader ere ellers i og for sig rigtige.

20. 1. þar med liden þ og derforan ikke Punctum i **W**. — 3-4. Disse Linjer mangle i **W**, uden at Lacune er betegnet, og i Udgg. De ere her indsatte i Overensstemmelse med *V*. 6 og *V*. 33. — 6. manuðr **W**, ikke manudir. — ix. **W**.

21. 1. Ioð, med stor I og derforan Punctum i **W**. Udgg. gjöre dette Vers til ét med det foregaaende.

22. 1. hann med liden h og derforan ikke Punctum i **W**. — 7. karta, saa **W**, ikke káta. — at her skrevet að i **W**.

23. 5. snor med Streg over o **W**. — 6. undir, saa **W**. Oprindelíg har vel

Formen und været brugt her; jvfr. 40, 4.

24. En prosaisk Gjengivelse af dette Vers findes i **Wb**: Sva heita hólðar . halr drengr havldr . þegn . smiðr . breiðr bondi . byndinskeggi því ok boddi brattskæggr (*Sn.E. II, 496*). seggr er faldet ud her. — 1. born med liden b og derforan ikke Punctum i **W**. — 4. haulldr **W**. Med Tvetyd skrives dette Ord oftest, navnlig i norske Hskrr. og naar det betyder „Odelbonde“. Men den ældste Betydning er „Mand“, og den ældste Form er hólðr (o = u-Omyld af a) for halnðr = oldeng. hāleð, oht. helid (jvfr. øðlingr = oldeng. ādeling, oht. ediline). Saaledes har **U** (*Sn.E. II, 389*) holþa; **H** (*Völuspá V. 33*) hólða; **A** (*Sn.E. II, 464*) Sæggir ærv ok kallaðir . . . havldar ok hólðar sva ærv ok bændr kallaðir; (*Sn.E. II, 474*) hólðar, men i 2den Linje derfra havldar; 757 (*Sn.E. II, 557*) hólðar og i 2den Linje derfra [h]ólðar; **Wb** hólðar, se ovenfor. Formen hólðr brugte Snorre Sturlassön: i *Háttatal* (*Sn.E. I, 656*) forekommer et Vers, hvori en

Breiðr, Bondi,
Bundinskeggi,
Bui ok Boddi, &
Brattskeggr ok Seggr.

25. Enn hetu sva
oðrum nofnum :
Snot, Bruðr, Svanni,
Svarri, Sprakki,
Flíoð, Sprund ok Vif,
Feima, Ristill;
þaðan eru komnar
karla ættir.

26. Gekkt Rígr þaðan
rettar braúttir,
kom hann at sal,
suðr horfðu dyrr,
var hurð hnigin,
hringr var i giætti.

27. Gekkt hann inn at þat,
golf var straað,
sætu hion,
sæz i augu
Faðir ok Moðir,
fingrum at leika.

28. Sat husgumi

ok snæri streng,
ælm of bendi,
orfar skepti;
enn huskona
hugði at ornum,
straúk of ripti,
sterti ermar.

29. Keisti falld,
kinga var a bringu,
siðar slæður,
serk blafaan;
brun biartari,
briost liosara,
háls hvitari
hreinni miöllu.

30. Rígr kunni þeim
ræð at segia,
meirr settiz hann
miðra fletia,
enn æ hlið hvára
hion salkynna.

31. Þa tok Moðir
merktan duk,
hvitan af hofri,
hulði bioð;
hon tok at þat

Línje lyder: herfjöld bera höfbar, og om dette heder det: *Hér eru tvennar aðal-hendingar í hverju visuorði.* — þegn 7 smíðr **W**, ikke þegn smíðr. — 5. breiðr bondi i to Orð **W** og **Wh**. Breiðr, Bóndi *K.* og Gísli Brynjúlfsson i *Ný félagsrit XIII, 123.* Karls Sønner blive da, ligesom Thræls og Jarls, tolv i Tallet (rigtignok har Thræl og Karl ikke ligemange Døtre). Breiðr forekommer som Mandsnavn (*Ísl. ss. I, 83; Gullþ. S. 54.*) Breiðrbóndi Rask og *M.*

25, 1. enn med liden e og derforan ikke *Punctum* i **W**.

26, 3. hann er skrevet til over *Línjen* i **W**.

27, 1. gekkt med liden g, men derforan *Punctum* i **W**. Dette Vers burde kanske forenes med det *frgå.*

28, 1. sat med liden s, men derforan *Punctum* i **W**. — 6. ornum, saa **W** og *Udgg. Sigurðr Guðmundsson (Ný félagsrit XVII, 30) vil ændre dette til ermum, men vistnok med urette.* — 8. sterti, saa **W** og *M.* Efter *Unger af storta, der endnu bruges i Norge (Rommerike) i Bet. „stramme“; Ordet er beslægtet med uppsterttr, kneisende, stertimaðr, en kry Person, sterttr, Stjert, norsk Dial. start, m. Haleben. (Derimod kan oldeng. steortan, oht. sterzan, som Lüning anfører, ikke paavises.) sterkti Rask (som forklarede „stivede“; jvfr. sv. stárka) *K. og S. Guðmundsson (Ný félagsrit anf. st.) og Möð.**

29, 1. keisti med liden k og derforan ikke *Punctum* i **W**.

hleifa þunna,
hvita af hveiti,
ok hulði duk.

32. Framm setti hon
skutla fulla,
silfri varða
. . . . a biðð,
faan ok fleski
ok fugla steikta;
vin var i kǫnnu,
varðer kaalkar;
drukku ok dæmðu,
dagr var æ sinnum.

33. Rigr kunni þeim
ræð at segia,
reis hann at þat,
rekkiu gerði;
þar var hann at þat
þriar nætr saman,
gekk hann meirr at þat
miðrar brautar,
liðu meirr at þat
máánuðr niu.

34. Svein ol Moðir,
silki vafði,
iosu vatni,
Iarl letu heita;
bleikt var haar,
biartir vangar,
otul voru augu
sem yrmlingi.

35. Upp ox þar
Iarl á fletium,
lind nam at skelfa,
leggja strengi,
ælm at beygia,
orfar skepta,
flein at fleygia,
frǫkkur dyia,
hestum riða,
hundum verpa,
sverðum bregða,
sund at fremia.

36. Kom þar or rúnni
Rigr gangandi,
Rigr gangandi,

32. *K. og M. ordne Begyndelsen af Verset saaledes:*

Framm setti hon skutla
fulla, silfri varða,
a biðð faan ok (faant) fleski;

Rask: Framm setti hon
fulla skutla
silfri-varða a biðð,

.
faan ok fleski.

— 4. abiðð med liden a og derforan
Punctum i **W**, som derimod intet Skille-
tegn har efter biðð. I **W** er ikke *Lacune*
betegnet; men jeg formoder, at i denne
Linje Rimordet, som skulde begynde med
s, er udfaldet. — biðð er mindre rigtig
Skrivemaade for biðð. — 5. faan **z** fleski,
saa **W**; Tegnet **z**, d. e. ok (urigtig læst t),
er skrevet til over *Linjen* med samme Blæk,
som det øvrige. fân véd jeg ikke at for-
klare. *Gudbr. Vigfússon* stryger ok og
tager fân = fâin som *Adj.* til fleski (*glin-*
sende Flæskestykker).

33, 1. Rigr med stor R og derforan
Punctum i **W**. *K. og M. regne L. 1. 2*
med til *frgd. Vers.* *Rask* ytrer, at disse
Linjer kanske rettest vare borte. — 3. Reis
med stor R og derforan *Punctum* i **W**.
— hann, saa ændret efter 5, 3 og 19, 3;
rigr **W** og *Udgg.* — 5. Foran þar var
mangle vel *Linjerne*:

meirr lagðiz hann
miðrar rekkiu,
enn aa hlið hvaara
hion salkynna.

Jfr. V. 5. 19. Vi have da i V. 33 egentlig
to Vers, af hvilke det sidste skulde be-
gynde med: þar var hann at þat. — 6.
.11. **W**. — 10. máánuðr **W**, ikke manvdír.
— .ix **W**.

35, 2. iarls **W**; s er underprikket som
urigtig. — 7. fleyia **W**, hvilket er en
senere *Skrivemaade*.

36, 1. or runni, saa **W**. *Papirafskrr.*
og med dem *Rask* indsætte at ranni. —
3. rigr med r og derforan *Punctum* i **W**.

runar kendi;
sitt gaf heiti,
son kveðz eiga;
þann bað hann eignaz
oðalvöllu,
oðalvöllu,
alldnar bygðir.

37. Reið hann meirr þaðan
myrkan við,
helug fiöll,
unnz at höllu kom;
skapt nam at dyia,
skelfði lind,
hesti hleypti
ok hiqrfi brá;
vig nam at vekia,
völl nam at rioða,
val nam at fella,
væ til landa.

38. Reð hann einn at þat
aatiaan buum;
auð nam skipta,
öllum veita
meiðmar ok mōsma,
mara svangrifia,
hringum hreytti,
hio sundr baug.

39. Oku ærir
urgar brautir,
komu at hollu,
þar er Hersir bio;
mey ætti hann
miofingraða,
hvita ok horska,
hetu Erna.

40. Bæðu hennar
ok heim oku,
giptu Iarli,

— 8. oðal völlu som to Ord i **W**. — 9. Oðal völlu med stor O (ingenlunde Aðal) og derforan Punctum i **W**.

37, 2. myrkan **W**, ikke myrkvan. — við, saa skal efter al Rimelighed læses i **W**. Skriveren har, saavidt jeg kan sé, først skrevet veg og derpaa selv rettet dette til við (ikke omvendt). Jfr. Oddr. V. 25; Völund. V. 3. — veg Udg.

38, 2. aatiaan skrevet xvij. i **W**. — 3. Auð med stor A og derforan Punctum i **W**.

39, 1. Oku ærir, saa ændret; Okü (d. e. Okum) ærir **W**. Oku mærir Udg. At Jarl ikke er med paa Færden til Herser, viser 40, 1-3, ti der synes at maatte være samme Subject for bæðu, oku og giptu. — 5. mey ætti, saa ændret; mætti **W** og Udg. hann er at forstaa om den lige i Forveien nævnte Herser, hvilket er naturligare, end at det, som i den almindelige Tekst, viser tilbage til Jarl. Efterat Forvanskningen af mey ætti til mætti først var indtraadt, fulgte af sig selv Ændringen af de tre Accusativer i de følgende Linjer til Dativer. — 6. miofingraða, saa ændret; miofingði **W**, d. e. miofingarði. Jfr. fingr digrir 8, 7. miofin-gerði Udg.; men

Endelsen in i det første Sammensætningsled er her uforklarlig. — 7. hvita ok horska, saa ændret; hvitri ok horskri **W** og Udg. — 8. hetu, saa **W** og K. M. Jeg tror, at der efter Formodning af Rask bør ændres: het su; jvfr. heitir su 23, 5. Ved den almindelige Læsemaade gjør først hetu Vanskelighed, ti vi maa dertil tage andet Subject, end til det frgd. oku og det fgd. bæðu. Dernæst Erna: dette tør ikke forklares som Acc. af Ern, ti Navnet kunde ikke vel böies som Adj. ern (rigtig nok forekommer 2 Gange i den prosaiske Indledning til Völund. Gen. Svanhvitrar; men for det første kaldes denne Kvinde i samme Indledning Hlaðguðr svanhvít, hvor altsaa svanhvít er et Tilnavn, og for det andet har Kvadet selv i V. 4 Det. Svanhvito). Erna maa være Nomin.; hvis hetu er rigtigt, saa maa vi her antage en syntactisk Eiendommelighed, som (efter Grimm Deutsche Gr. IV, S. 591 ff.) oftere forekommer i Oldengelsk og Middelhøitydsk: her kan nemlig ved Verber, der betyder kalde, (i activisk Form) Navnet, der angiver, hvad En kaldes, ofte sættes til i Nominativ. I Oldnorsk kan ved Opregning af flere Navne de, der ikke

gekk hon und lini;
saman biuggu þau
ok sier undu,
ættir ioku
ok alldrs nutu.

41. Burr var hinn ellzti,
en Barn annat,
Ioð ok Aðal,
Arfi, Møgr,
Niðr ok Niðiuigr,
namu leika,
Sonn ok Sveinn,
sund ok tafl,
Kundr het einn,
Konr var hinn yngzti.

42. Upp oxu þar
Iarli bornir,
hesta tømdu,
hlifar bendu,
skeyti skofu,
skelfðu aska.

43. En Konr ungr
kunni runar,
æfinrunar
ok allðrrunar;

meirr kunni hann
mønnum biarga,
eggjar deyfa,
ægi leggja.

44. Kløk nam fugla,
kyrra ellda,
sæva ok svefia,
sorgir lægia,
afl ok eliu
aatta manna.

45. Hann við Rig Iarl
runar deilli,
brögðum beitti
ok betr kunni;
þa oðladiz
ok þa eiga gat
Rigr at heita,
rúnar kunna.

46. Reið Konr ungr
kiørr ok skoga,
kolfi fleygði,
kyrði fugla.

47. Þa quað þat kråka,
sat kvisti ein:
„Hvat skaltu, Konr ungr!

følge umiddelbart efter (det active) Verbum „kalde“, sættes i Nominativ; herpaa have vi mange Eksempler i Snorra-Eddas Prosa, saaledes: Hvernig skal kenna þór? Svá at kalla hann son Óðins ok Jarðar, faðir Magna ..., verr Sifjar, stjúpfaðir Ullar o. s. v. (Sn.E. I, 252). Derimod hvor der til et Verbum, som betegner kalde (i activisk Form) kun staar et Navn, sættes dette, eller, hvor der anføres flere Navne, det, som staar nærmest ved Verbet, saavidt jeg véð, altid i Accusativ. (leica i Alv. 16, 3 kan være Acc. sg. neutr. i grön Alv. 10, 4, alsicir 16, 6 og oliós Alv. 30, 4 ere ligeledes Substantiver i Accus.). — hetu Erna kan derfor neppe være rigtigt.

43, 1. en med liden e og derforan ikke Punctum i W. — 8. ægi leggja, saa W, ikke ægi at leggja.

44, 1. kløk með liden Begyndelsesbog-

stav og derforan ikke Punctum i W. — 3. sæva ok svefia, saa W. Hvis dette er rigtigt, maa sæva være Verbum = sefa. Men jeg tror, at det rette er sæva svefia; ligeledes indsatte Rask sæva of-svefia. Jeg forstaar sæva med Eg. og Luning som Acc. sg. af sefi; jvfr. Sigrðr. V. 27:

opt halvvisar konor
sitia brarto ngr,

þær er deyfa sverþ oc sefa.

— 6. vuy. W.

45, 1. hann með liden h og derforan ikke Punctum i W. — Iarl með stor I i W; jarl Rask M. — 8. I W er, som det synes, først skrevet kunni, og dette derpaa af samme Skriver rettet til kunna; ikke, saavidt jeg kan sé, omvendt.

46, 2. kiørr ok skoga W. Over 7 (d. e. ok) er med senere Haand skrevet aa.

47, 1. þa með liden þ og derforan ikke Punctum i W. — 2. kvisti ein W og M.;

kyrra fugla?
 hellðr mætti þer
 hestum riða,
 [hiqrum bregða]
 ok her fella.

48. Áá Danr ok Danpr
 dyrar haller,
 æðra oðal,

enn er hafit;
 þeir kunnu vel
 kiol at riða,
 egg at kenna;
 undír riufa.“

*		*
	*	
*		*

Anmærkning til Rígsnál.

Rígsnál optager et Blad i W. Begge Sider ere fuldt ud beskrevne; paa anden Side er der efter Ordene undir riufa ikke Rum til mér, og intet betegner, at Digtet skulde være sluttet med disse Ord. Det har sikkerlig været fortsat paa det følgende Blad, men dette er tabt. V. 48 viser noksom at det er et Brudstykke, vi have for os. — Mér om Ríg véð Islendingen Arngrím r Jónsson at fortælle i sit „Supplementum Historiæ Norvegicæ“, skrevet Aar 1597.*) Jeg aftrykker det hidhørende Stykke efter den Arna-Magn. Udg. af Sæm. Edda.

„Rerum Danicarum fragmenta ex veterum Norvegorum commentariis historicis.“

Cap. VI.

„Dan primus Rex in Jutia Danorum, cujus filius Dan II. Regem Selandiæ debellavit.“
 „Rigus nomen fuit viro cuidam inter magnates sui temporis non infimo. Is Danpri cujusdam, Domini in Danpsted, filiam duxit uxorem, cui Dana nomen erat, qui deinde Regis titulo in sua illa provincia acquisito, filium ex uxore Dana, Dan sive Danum, hæredem reliquit, cujus Dani, paternam ditionem jam adepti, subditi omnes Dani dicebantur. In Dania igitur situm oportet Danpsted, et ut ex historiæ circumstantiis colligere recte mihi videor in Jutia, som de

[á] kvisti ein K.; kvisti á Rask efter Papirafskrr. Jeg véð ikke at paavise noget fuldkommen tilsvarende Eksempel paa en saadan Brug af Dativ. — 7. Denne Linje er indsat efter Formodning; jvfr. V. 37. Den mangler i W, som ikke betegner Lacune, og i alle Udgg.

48, 4. er, saa ændret; þer W og Udgg.

Stavrímet fordrer her den ældre Form ér, der saa ofte i Haandskrifterne er fortrængt af den yngre þér. — 6. kiol, saa W, d. e. kjól, ikke kjöl.

*) Det findes i den Bartholinske Haandskriftsamling paa Univ.-Bibl. i Kjøbenhavn; Afskrift deraf paa kgl. Bibl. i Kjøbenhavn. Ny kgl. Sml. Cod. 1035 fol.

Norske kalde Reidgota-land.“

Cap. VII.

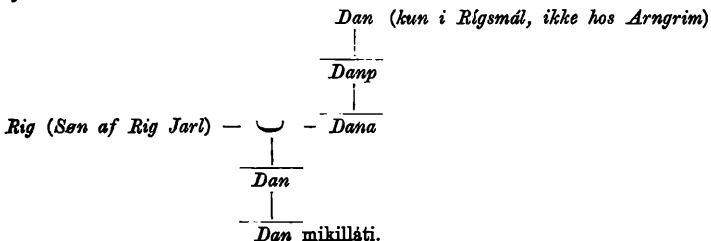
„*Dan II. Rex Sælandiæ XVI. totius Daniæ primus.*“

„*Inter Danum I. et II. qui in Jutiæ regno intercesserint, aut quot quive etiam interim in Sælandia regnarint, sciri nequit. Dan II. Frodonis Regis neptim Olafam in matrimonium accepit; Aleifum regem Sælandiæ magna cum laude devicit, atque eousque crevit, ut universo regno ab ipsius nomine notato appellatione Daniæ potiretur. Hic Danus II. cognomen adeptus est hinc Mikillati, quod si durius interpretare, superbium denotat: sin mollius, magnificentum. Bellator fuit eximius, et rem magnifice gerens, pedissequum habuit Regis titulum gerentem; Barones etiam duos individuos sibi comites, qui iter facturo equum sternerent, et stapedem ascendentis et descendentis tenerent. Primum seculum ad Dani II. tempora veteres nuncuparunt Brennuaudd vel Bruna-audd, eoque ex citatis Regis [jeg formoder: excitatis rogis] funera cre-*

mata sunt, illud seculum Haugaudd cum funera jam inhumari coeperunt, et busta fieri, in demortui monumentum et memoriam. Ejus seculi princeps Dan II. Rex Daniæ, qui se jussit exanimem armis omnibus investitum, cum equo et omni apparatu bellico, busto includi, et viventis instar in solio collocari.“

Vi vide af Arne Magnussons Udsagn i Catal. cod. pergam., quos ... possidet Arnas Magnæus (cod. A. M. Nr. 435 a. qv.), S. 63 b, at Arngrim Jonssen har eiet W, og han har altsaa kjendt Rígs-mál fra dette Haandskrift. Ikke usandsynligter det nu, at det Blad af W, hvorpaa Slutningen af Rígs-mál var skrevet, endnu fandtes, da Arngrim eiede Bogen, og at han derfra har taget noget af det, som han i sit Supplementum meddeler om Rig og Dan. Hertil regner jeg navnlig hans Fortælling om, at Rig ægtede en Datter af Kong Danp paa Danpstad og med hende avlede en Søn (Dan). Til hele det ovenfor meddelte Stykke kan rigtignok ikke Rígs-mál vel være Kilden); men til at paa-*

*) Ved at forene Arngrim Jonssens Beretning med Rígs-mál faa vi følgende Slægtrække:

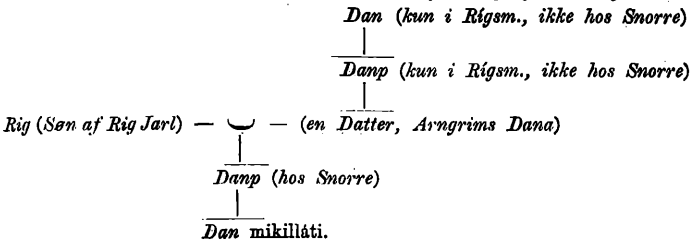

Snorre fortæller i Engl. s. Cap. 19: Móðir Dyggva var Drótt, dóttir Danps konungs, sonar Rígs, ez fyrstr var konungr kallaðr á danska tungu Drótt dróttning var

staa, at alt det heri, som ikke stemmer overens med de os levnedede gamle Kilder, skulde være opdigtet af Arngrim, er der, saavidt jeg skjønner, saameget mindre Grund, som Arngrim andensteds meddeler Sagn, der

ikke findes i de os levnedede Kilder, men som dog af indre Grunde synes at maatte være ægte (saaledes om Sigurd Rings Endeligt, se Munch Norske Folks Hist. I, 1, S. 274, Anm. 2).

systir Dans konungs mikilláta. Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 129 og S. 242 Anm. 1) mener, at dette Udsagn staaer i uopløselig Strid med Rígsmaal. Men for det første faar ogsaa i Rígsmaal Jarls Søn Kon den unge Navnet Ríg, altsaa heder ogsaa der den første Konge Ríg. For det andet tør neppe Snorres Damp antages for at være den samme, som den Damp, der nævnes i Rígsmaal V. 48, det er snarere dennes Dattersøn. Ved at forene Snorres Beretning med Rígsmaal faa vi følgende Slægtrække.

Hos Snorre, ligesom hos Arngrim, er Dan mikilláti Rígs Sønnesøn. Denne Overensstemmelse turde vise, at Arngrim ikke selv har fabrikeret en Slægtrække, men at han har benyttet ægte Kilder; dog afviger han for meget fra Snorre, til at man kan antage, at han her har laant fra denne. Forøvrigt skal jeg lade det være usagt, om Fortsættelsen af Rígsmaal har kaldt Rígs Søn og Dan mikilláti's Fader Damp, som Snorre, eller Dan, som Arngrim.

Arngrims Beretning, at Dan mikilláti ægtede Frodes „nepis“ Olov, stemmer overens med nogle gamle islandske Slægtrejstre (i Flat. I, 27, og i Cod. AM. 281 qv. efter et tabt Stykke af Hauksbók), der have Rækken: Frode, hans Søn Vermund vitri, hans Datter Olov, hendes Søn Frode friðsami, hvor andre (Flat. I, 27) have Rækken: Frode, hans Søn Vermund vitri, hans Søn Olav litilláti, hans Søn Dan mikilláti, hans Søn Frode friðsami. Hin Række synes altsaa (Munch Norske Folks Hist. I, 1, S. 242, Anm., jvfr. S. 244 og Anm. 1) at antyde, at Dan maatte have været gift med Olov. Det er muligt (men ikke nødvendigt), at et saadant Slægtrejster har været Arngrims Kilde.

Det sidste Stykke af hans ovenfor aftrykte Fortælling om Brændalderen og Haugalderen, der i det væsentligste stemmer overens med Snorres Ord i Fortællingen til Heimskringla, kan neppe være laant fra den tabte Fortsættelse af Rígsmaal; det passer vel ind i en prosaisk Fremstilling, men vilde neppe kunne finde en Plads i et episk Digt.

H Y N D L U L J Ó Ð.

Frøya qvaþ:

1. „Vaki mær meya,
vaki min vina,
Hyndla systir!
er i helli byr;
nu er rauckr rauckra,
rida vit skulum
til Valhallar
ok til vess heilags.

2. Bidium Heriafaudur
i hugum sitia;
hann gelldr ok gefr
gull verdungu;
gaf hann Hermodi
hialm ok bryniu,
enn Sigmundi
suerd at þiggia.

3. Gefr hann sigr sonum,
en summum aura,

mælsku morgum
ok mannvit firum;
byri gefr hann braugnum,
enn brag skaldum,
gefr hann mannsemi
morgum recki.

4. Þor mun hon blota,
þess mun hon bidia,
at hann æ vid þik
einart laati;
þo er honum otijtt
vid iotuns brudir.

5. Nu taktu vlf þinn
einn af stalli,
læt hann renna
med runa minum.“

Hyndla qvaþ:

„Seinn er gaultr þinn
godveg troda,

Dette Digt er i sin Helhed kun bevaret i F, hvor det har Overskriften Her hefr vpp Hyndlu hliod qoedit vm Ottar heimiska. V. 33 anføres ogsaa i Sn.E. (I, 44), som henhørende til Völuspá hin skamma. — i i F har jeg gjengivet med i. — Overskrifterne Freyia qvaþ og Hyndla qvaþ mangle overalt i F.

1, 7. til Valhallar, saa F, ikke Valhallar til. — 8. vess F. Jfr. *Hauströng* i Sn.E. I, 306 hvor véss (vez) danner Rim med þjassa (Piaza); i *Völund. skriver R* LaðvÉS, HlaðvÉS.

2, 1. Heriafaudur, saa ændret med *Udgg.*; herians faudur F. Ogsaa i 757 (Sn.E. II, 555) forekommer Formen heriansföðr, hvorfor det nærbeslægtede Hskr. A har heriaföðr (Sn.E. II, 472). — 4. verdungu,

saa ændret med *Petersen (Nord. Myth. S. 155)*; verdugum F og *Udgg.* Jfr. *Helg. Hund. I, 9*: hann galt oc gaf gvll verþvngo.

3, 2. sumū d. e. summum har F snareve, end suiñū d. e. svinnum. I F bruger den Skriver, som har afskrevet *Hyndl.*, oftere Formen summir for sumir (f. Eks. *Flat. II, 536, 616*).—7. mannsemi skrevet mansemi i F.

4, 2. mun hon bidia, saa F, ikke mun bidia. — 4. laati, saa rettet. F har, saavidt jeg kan sé, latti med en Prik under l, der rimelig er tilfældig.

5. Finn *Magnusen og Möb. tillæge Frøya, Simrock Hyndla hele dette Vers.* — 2. einn, saa K. og Rask; ein F. I 10, 2 har Hskr. ligeledes hlaðⁿ for hlaðinn. M. beholder ein som *Nom. sg. fem.* — 4. minum, saa F, ikke mulum. — 5. seinn med liðen s i F.

vilkat ek mar minn
mætann hleda.

6. Fla ertu, Freyia!
er þu freistar min,
visar þu augum
æ oss þannig,
er þu hefir ver þinn
i valsinne,
Ottar unga,
Innsteins bur.“

Freyia qvaþ:

7. „Dulin ertu, Hyndla!
draums ætlig þer,
er þu kuedr ver minn
i valsinni,
þar er gaultr gloar
gullinbusti
Hilldisuine,
er mer hagir giordu
duergar tueir,
Dainn ok Nabbi.

8. Sennum vit or sodlum,
sitia vit skulum
ok vm iofra
ættir dæma,
gumna þeirra
er fra godum kuomu.

9. Þeir hafa vediat
Vala malmi
Ottar ungi
ok Angantyr;
skyllt er at veita,
sua at skati enn vngi
faudurleifd hafui
eftir frændr sina.

10. Haurg hann mer gerdi
hladinn steinum
— nu er griot þat
at gleri vordit —,
raud hann i nyiu
nauta blodi,
æ trvdi Ottar
æ asyniur.

11. Nu lættu forna
nidia talda
ok vpp bornar
ættir manna:
huat er Skioldunga,
huat er Skilfinga,
huat er Audlinga,
huat er Ylfinga,
huat er hauldborit,
huat er hersborit,

— 7. 8. Jeg tillægger Hyndla disse
Linjor og forstaar mar minn i hendes
Mund om Ulven. R. Keyser tillægger Frøyja
disse to Linjer. — 7. vilkat ek mar, ældre
Udtryk indsæt for vil ek ei mar i F. vil
ek mar K. Rask og M. — 8. hleda F,
d. e. hlæða.

6, 7. unga skrevet iunga i F, ligesaa
iungi 9, 3, derimod vngi 9, 6.

7, 6. gullin busti F. Rask og Udg. af
Flat. skrive Gullinbusti med stor G. —
7. hilldi suine F (ikke hillde s.); M. skri-
ver Ordet med liden h.

8, 5. gumna, saa F, ikke guma.

9. þeir med liden þ i F, som derimod
har Skyllt i L. 5 med stor S; Hskr. reg-
ner altsaa L. 1-4 med til frgd. Vers og
begynder V. 9 med Skyllt; ligesaa K., Rask

og M. — 2. Vala har jeg med Ant. Russ.
og Möb. skrevet med stor V; vala Rask M.

10, 1. haurg med liden h F. — 2. hladⁿ
F. — 5. Raud med stor R F.

11, 7. huat er Audlinga indsæt med Udgg.
efter 16, 3; mangler i F. — 8. Ylfinga F.
16, 4 har F derimod Ynglingar, og der
maa da være en Feil paa et af Stederne.
Man kunde være tilbøielig til her paa
første Sted at indsætte Ynglinga, da Skåld-
skaparmål (SnE. I, 522) som den fjerde
af det andet Sæt af Halvadan den gamles
Sønner nævner: Yngvi, er Ynglingar eru
frá komnir (saa RA757 og leß, hvilket
sidste Hskr. skriver Yngi; Ordene mangle
i U), hvortil længer nede den Bemærkning
knyttes: af Ynglinga (saa UA 757 leß;
alene r har Ylfinga) ætt var Eiríkr inn

mest manna val
vnd Midgardi?"

Hyndla qvaþ:

12. „Þu ert, Ottar!
borinn Innsteini,
enn Innsteinn var
Aalfui enum gamla;
Aalfur var Vlfui,
Vlfr Sæfara,
enn Sæfari
Suan enum rauda.

13. Modur aitti fadir þinn
menium gaufga,
hygg ek at hon heti
Hledis gydia;
Frodi var fadir þeirrar,
enn † Friant modir;
aull þotti ætt su
med yfirmonnum.

14. Aali var ædr
aufgazstr manna,
Halfdan fyrri
hæstr Skioldunga;
fræg voru folkvíg
þau er framir gerdu,
huarfla þottu hans verk
med himins skautum.

15. Efidiz hann vid Eymund
æzstann manna,
enn hann vð Sigtrygg
med suolum eggium;
eiga geck Aalmueig
æzsta quinna,
olu þau ok ættu
ætian sonu.

16. Þadan eru Skioldungar,
þadan eru Skilfingar,
þadan Audlingar,

málpaki. Men dette bliver tvilsomt derved, at der i Skáldsk. fortsættes: Þessar eru ok (ok mangler i U A 757) konunga ættir ágætær (ágætær mangler i leß; ágætaztar 757; miok ágætær A): frá Yngva (saa A; Yngvari r; Yngvar U; Yngvifrey leß) er Ynglingar eru frá komnir (Ordene fra frá Yngva mangle i 757). Det er derfor rimeligt, at Teksten paa de to første Steder i Skáldsk. er feilagtig: P. A. Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 201 Anm. 1) vil paa første Sted læse Úlfr, er Ylfingar eru frá komnir, paa andet af Ylfinga ætt var Eirfkr inn málpaki. Endnu kan mærkes, at et Slægtregister i Flatsbogen (I, S. 25; Fas. II, 9) har Skelfir som Halvðans Søn og Eirfkr maalspakes Stamfader paa samme Sted, hvor Sn.E. har Yngvi. Se ogsaa Anm. til 16, 4. — 10. Eg. og Möb. sætte ikke Komma efter hersborit.

12. Jfr. Slægtregisteret i Flatsbogen (I, 24; Fas. II, 7): Svanr hinn rauði, faðir Sæfara, föður Úlfs, föður Álfs, föður þeirra Ingimundar ok Eysteins (læs: Innsteins ok Útsteins). — 4. aalf F d. e. Aalfui, ikke Aalf.

13, 6. faut F d. e. Friant; ikke Friant.

Dog kan Friant ikke være en rigtig Navneform. Mulig er det rette Friund, egentlig et Pep. af frjá, opr. fría; jøfr. Mandnavnet Frændi, gmitydsk Friunt, og det frankiske Kvindenavn Vriandis (i Polypytyche de l'abbaye de S. Rémi de Reims; fra 9de Aarh.). Eller Friðvör??

14, 6. framir gerdu, saa F og Udg. Kanske: framr gerdi?

15, 1. Eymund F; saa skrives Navnet ogsaa i Flat. I, 24 (Fas. II, 9) og i 757 af Sn.E. (II, 539); derimod kaldes Kongen Emundr i U (Sn.E. II, 342) og leß (Sn.E. II, 605). — 3. vð, tilføiet med Udg.; mangler i F. Jfr. Flat. I, 24 (Fas. II, 9) og Sn.E. I, 516: þar drap hann (Halfdan) þann konung er Sigtrygg hét. — 5. Aalmueig F. I Flat. I, 24 kaldes hun Álfný, i Sn.E. I, 516 Alvrig (saa A og leß; 757 Alvrig; U forvansket Alvrg). — 6. quinna, saa ændret; quinnu F og Udg. Jfr. Fms. VI, 119; VII, 109. kvinna er Gen. af kona; Nomin. kvinna, Gen. kvinnu er et senere Ord. — 8. ætían, saa F, ikke ættían.

16, 2. þadan eru Skilfingar, saa F, ikke þadan Skilfingar.

þaðan Ynglingar,
þaðan haulldborit,
þaðan hersborit,
mest manna val
vnd Midgardi;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

17. Var Hilldigunn
henmar modir
Suofu barn
ok Sækonungs;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

vardar at viti sua,
villtu enn leingra?

18. Dagr ætti Þoru
dreingia modur,
oluzst i ætt þar
æzstir kappar:
Fradmar ok Gydr
ok Frekar bædir,
Ámr ok Iosurmar,
Aalfr enn gamli;
vardar at viti sua,
villtu enn leingra?

19. Ketill het vinr þeirra

— 4. Munch (Norske Folks Hist. I, 1, S. 198, Anm. 3) bemærker: „Da det foregaaende Vers [11], hvor der spørges om Slægterne, nævner Ædlinger og Ylfinger, men dette, hvori der svares, nævner Ædlinger og Ynglinger, maa man enten antage, at der paa et af Stederne har fundet en Forvevling Sted, saaledes at der paa begge Steder skal læses et og samme Navn, eller ogsaa, at paa første Sted „Ynglinger“, paa andet Sted „Ylfinger“ ved Uagtksomhed ere oversprungne. Men i sidste Fald fordrer Versreglen, at endnu en Linje, der kan have Rimbogstav fælles med den anden, maa lænkes udeladt, og indsættes, hvis man paa denne Maade vil restituere det Bortfaldne. Der er ogsaa stor Sandsynlighed for, at „Vølsungerne“, der sidenefter nævnes, og som Fund. Noregr henfører til Halfdan, have havt deres Plads i en saadan udeladt Linje. Læste man nemlig paa første Sted: „hvat er Öðlinga, hvat er Ynglinga, hvat er Ylfinga, hvat er Vølsunga“, og paa andet: „þaðan Öðlingar, þaðan Ynglingar, þaðan Ylfingar, þaðan Vølsungar“, da vilde alt være i sin Orden, ti istedetfor Ylfingar skulde egentlig læses Vylfingar; og man har flere Steder i Edda-digtene Exempler paa at et saadant V, der ellers udelades, har været regnet med som Rimbogstav.“ Mig forekommer det dog rimeligere, at en Navneforveksling har fundet Sted i et af de to Vers, ligesom en saadan kan paavises i Odd. af SnE.; se

Anm. til 11, 8. — 6. Möb. sætter ikke Komma efter hersborit.

17, 3. Suofu d. e. Sváfu. — 4. Sækonungs skriver jeg med Rask som Navn; jvfr. Mandnavnet Neskonungr. sækonungs M. og Udg. af Flat. — 7. vardar (interest), saa ændret efter 18, 9; vardi F og Udg. Skriveren er vistnok bleven forvildet ved det følgende viti.

18. Jfr. Hv. Nor. byggð. (Flat. I, 25. Fas. II, 9 f.): Dagr átti Þóru drengjamóður, ok áttu þau nú sonu; hét einn Óli, annarr Ámr, þriði Jöfurr, fjórði Arngrimr; . . . Hildir var inn fimmti sonr Dags. Hversu Nor. byggð. har aabenbart benyttet Hyndl.; Afvigelserne ere dog neppe blot fremkomne ved vilkaarlige Ændringer i hint Skrift. Ogsaa i Þáttur af Ragnars sonum i H (Fas. I, 357) siges det, at Dag og Thora drengjamóðir havde 9 Sønner; som en af dem nævnes der Ring, der i Hv. N. b. er Dags Sønnesøns Sønnesøn. — 7. Ámr F, ikke Aunnr. — iosur m̄ F. Josurmar Udg. af Flat.; Josur-már K.; Jösurr, Már M.; Jöfurr, Már Gudm. Magn. og Rask. Metret tillader ikke her at læse to Navne. Iosurmar = Jösurmarr (Möb.), der, ligesom alle nordiske Navne paa -marr, er sammensat med merr = óht. mári, ikke, som Gjalason (Tvær søg. af Gísla Stúrs., S. IX) antager, med má-r (en Maage). Da Hv. Nor. byggð. har Jöfurr, saa kunde man ogsaa formode Jöfurmarr = óht. Eþarmár.

Klyps arfþegi,
 var hann modurfadér
 modur þinnar;
 þar var Frodi
 fyrr enn Kaeri,
 hinn elldri var
 Aalfr vm getinn.
 20. Nanna var næst þar
 Nauckua dottir,
 var maugr hennar
 mægr þins faudur;
 fyrnd er su mægd,
 fram tel ek leingra:
 kunna ek bæda
 Brodd ok Haurfi;
 allt er þat ætt þin,
 Ottar heimski!

21. Isolfr ok Aasolfr
 Aulmods synir
 ok Skurhilldar
 Skeckils dottur,
 skaltu til telia
 skatna margra;
 allt er þat ætt þin,
 Ottar heimski!
 22. Gunnar bælkr,
 Grímr arðskafui,
 iarnskioldr Þorir,
 Vlfr ginandi.
 * *
 * *
 23. [Hervarðr, Hiorvarðr,
 Hrani, Angantýr,]
 Bui ok Brami,

19, 5. þar F, ikke på, hvilket K. M. indsætte.

20, 1. Nanna, saa ændret; Manna F. — 4. faudur skrevet faudr i F. — 5. mægd F; Skriveren synes først at have skrevet ætt.

21, 1. Isolfr ok Aasolfr F, ikke Isolfr Aasolfr. — 7. 8. For disse to Linjer har F kun allt.

22, 1. Gunnar bælkr, saa Udg. af Flat. og K. Da L. 3 og 4 sikkert kun indeholde hver ét Navn med dertil hørende Tilnavn, saa har jeg antaget det samme om L. 1 og 2. Gunnar, Bælkr Rask M. — 2. Grímr arðskafui, saa Udg. af Flat. og K.; Grímr, Arðskafui Rask og M. — Hvis Tilnavnet, som K. mener, kom af arðr, skulde det egentlig hede arðrskafi. Da Navnet Harðskafi (jvfr. „Harskaving, f. en haard og voldsom Strabads, især tilsoes. Sædmer“ I. Aasen) forekommer i Hálfs saga (Fas. II, 48), saa burde maaske harðskafi ogsaa indsættes her i Hyndl. — 3. iarnskioldr Þorir, saa K. og Möb.; i Hrólfs saga Gautrekss. (Fas. III, 114 ff.) nævnes ofte Þórir járnskjöldr. Jarnskioldr, Þorir Rask og M. — 4. Vlfr ginandi, saa K. Rask og Udg. af Flat.; gina siges stadig om Ulven: ginanda vífi Háv. 85 og fl. St. Vlfr, Ginandi M.

23, 1. 2. Disse Linjer ere indsatte efter P. A. Munchs Formodning; de mangle i F, der gjør 23, 3-8 til ét Vers med 22 og ikke betegner Lacune. Munch ytrer sig i sin Udgave herom saaledes: „Sammenligner man [med Flatsbogens Tekst af Hyndl.] Fortegnelsen paa Arngrims og Eyfuras Sønner i Örvarodds Saga [Fas. II, 211 f.]:

Hervarðr, Hjörvarðr,
 Hrani, Angantýr,
 Bildr ok Bagr,
 Barri ok Tóki,
 Tindr og Tyrfringr,
 tveir Haddingjar;

samt Fortegnelsen hos Sazo, IV. Bog, Müllers Udgave 1 B. S. 250:

Brandr, Biarbi,
 Broddr, Hiarrandi,
 Tander (rettere Tinder), Tirvingar,
 duo Haddingi,
 Hiorthuar, Hiarthwar,
 Rani, Angantir,

vil man finde, at 4 af Verslinjerne i Hyndluljóð, nemlig [V. 23, L. 3—6], paa nogle ubetydelige Variantforskjelligheder nær, stemme med 4 Linjer af hine Fortegnelser, hvorimod man i Hyndluljóð ei finder noget, der svarer til det Par Linjer, hvor Angantýr omtales. Ogsaa den prossiakt

Barri ok Reifnir,
Tindr ok Tyrfringr
ok tveir Haddingjar;
allt er þat sett þin,
Ottar heimski!

24. Austr i Bolm

voru bornir,
Arngrims synir
ok Eyfuru;
braukun berserkia
bauls margskonar
vm laund ok vm laug

Fortegnelse i *Hervararsaga* [efter *Hauksbók*: hann (Arngrimr) átti með henni (Eyfuru) tólf syni: Angantýr var elztr, þá Hervarðr, þá Hjörvarðr, Sæmingr ok Hrani, Brámi, Barri, Reifnir, Tindr ok Búi ok tveir Haddingjar. *Fas. I, 515*] stemmer með hine, þaa det nær, at Sæmingr staar i Stedet for Hrani og Búi for Tyrfringr. [Rigtigere: De i *Hyndl. V. 23, L. 3-6* opregnede Navne gjenfindes ogsaa i Fortegnelsen i *Herv.*, þaa det nær, at Sæmingr her staar i Stedet for Tyrfringr og at Ordenen er lidt afvigende; men *Herv.* nævner desuden, ligesom *Órvarodds saga* og *Saxo*, Angantýr, Hervarðr, Hjörvarðr, Hrani.] Imidlertid er baade *Saxo*, *Órvarodds Saga* og *Hervararsaga* enige i, udtrykkeligen at angive Brædrenes Antal til tolv, og man kan derfor vel antage, at den gamle versificerede Fortegnelse over dem altid har udgjort 3 Par Verslinjer, med 4 Navne i hvert Par, af hvilke det ene havde til Rímboogstav H, det andet B, det tredje T, og at Linjeparret Hervarðr, Hjörvarðr, Hrani, Angantýr er egte, sees ei alene af de ovenciterede Steder, men ogsaa, og især, af *Hervörs Besværgelsesformular* i *Hervararsaga*, hvor netop hine to Linjer oftere forekomme; det er desuden indlysende af den Omstændighed, at Angantýr, som den ældste af Brædrene og Hovedpersonen, ei kunde forbigaaes. Istedetfor dette Linjepar staar derimod [i *Hyndl. V. 22, L. 1-4*] aatte andre Navne, der vel, hvis man tog et af Navnene i hver Linje for Tillægsord — hvortil der forresten ei er nogen Grund — [se herimod *Anm. til V. 22, Lin. 1-4*] kunde reduceres til 4, og med de øvrige 8 udgjøre 12, men da de Navne, som nævnes, ei forekomme i nogen af de øvrige Fortegnelser, medens det væsentligste Linjepar nævnes, maa vi her antage det saagodtsom

afgjort, at der her ved en Afskriverfeil er opstaaet en Lacune, eller at Begyndelsen af ét og Slutningen af et andet Vers er slaaet sammen, og det Mellemliggende oversprunget; at saaledes [*V. 22, L. 1-4*] danner Begyndelsen af et Vers, hvis Udfyldning nu ei længer kjendes, og at [*V. 23, L. 3-8*] er Slutningen af et Vers, som begyndte med „Hervarðr, Hjörvarðr“ &c.“ Efter disse Bemærkninger af *Munch* har jeg da ovenfor ordnet det hele.

23, 6. ok tveir, saa F, ikke blot tveir.
— 7. 8. For disse Linjer skriver F allt er þat her og i *V. 24. 26. 27. 29*; i *V. 28* blot allt.

24, 1. Austr i Bolm, saa ændret efter følgende Vers i *Órv. s. (Fas. II, 212)*:
Hervarðr ok Hjörvarðr,

.
tveir Haddingjar;
þeir i Bolm austr
bornir vörn,
Arngrims synir
ok Eyfuru.
.
þeir eru berserkir
bóls of fyldir,
.

Ani omi F. Áni ok ómi K. (*labori et turbis*) og M; Ani ok ónn Eg.; Ani, Omi Rask og Udg. af *Flat.* — 2. voru F; óru K. og Rask. — 5. braukun, saa F. au er her vistnok Omyldsvokal af a (*jeffr. brocon Fms. VI, 416* og *brakan*) og neppe ægte Tvetyd. For det sidste kunde braukan *Fms. V, 165*, og brauk, *n. Konr. s. (Kbh. 1859) S. 30* synes at tale; men i *Fms.* er braukan feilagtig Læsemaade for *Haandskriftets* braukon (*Flat. II, 27*), og i *Konr. s.* har det *stockholmske Hskr. (Cod. Nr. 7 qv.)* brak for *Udgavens* brauk, ligesom ogsaa sammesteds brokun for *Udgavens* braukun.

sem logi færi;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

25. Kunna ek bæða
Brodd ok Haurfi,
voru þeir i hird
Hrolfs ens gamla.
Allir bornir
fra Iormunreki
Sigurdar mægi,
— hlyd þu saugu minni! —
folkum grims
þess er Fafni vð.

26. Sa var visir
fra Vaulsungi
ok Hiordis
fra Hrandungi,
enn Eylimi
fra Audlingum;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

27. Gunnar ok Haugni

Giuka arfar,
ok id sama Gudrun
systir þeirra:
eigi var Guthormr
Giuka ættar,
þo var hann brodir
beggja þeirra;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

28. Haralldr hillditaunn
borinn Hræreki
slaunguanbanga,
sonr var hann Audar,
Audr diupaudga
Ifuars dottir,
enn Radbardr var
Randués fadir;
þeir voru gunnar
godum signadir;
allt er þat ætt þin,
Ottar heimski!

29. Voru ellifu

25, 5. Da allir umulig kan forstaas om „Brodd ok Haurfi“, saa har jeg med K. sat Punctum efter gamla. K. forbinde Allir bornir med allt er þat i Slutningen af V. 26; men jeg ansér det med Lúning for høist sandsynligt, at noget er faldet ud mellem gamla og Allir. — 9. Folkum med stor rød F i F og derforan Punctum.

26, 1. sa med liden s og derforan ikke Punctum i F. — 5. 6. Baade i Skáldsk. (Sn.E. I, 522) og i Hversu Nor. bygð. (Flat. I, 25. Fas. II, 10) siges Eylimi at høre til Loffungar. Skulde dette grunde sig paa en forskjellig Læsemaade i Hyndl.? Da Eylimi er et sammensat Navn (jvfr. Limafjörðr = Eylimafjörðr), saa kunde maaske i deri have været brugt som Rimstav.

27, 5. ei F d. e. eigi; ikke ecki.

28, 3. slaunguan banga F. Saaledes skrives dette Tilnavn ofte, dog ogsaa slöngvandbanga, se f. Eks. Fas. I, 377. — 4. soñ F d. e. sonar. — 5. diupaudga F. Saaledes skrives dette Tilnavn ogsaa paa

de fleste andre Steder; undertiden derimod djúpúðga: saaledes i Sögubrot (Fas. I, 370), Hauksbók (Fas. II, 104), og dette er vistnok, som ogsaa Thordarson (Grettis saga, Over. S. 15, Anm. 1) mener, det rette; jvfr. djúp-hugaðr. — 7. 8. enn Radbardr | var R. f. Rask og M. — 8. Randués, ældre Form indsat for den yngre Randuers, som F og Udgg. have. — 9. gunnar F, ikke gumar.

29. Skulde V. 29—44 incl. eller dog nogle af disse Vers egentlig høre til et fra Hyndluljóð forskjelligt Digt? (I første Tilfælde maatte L. 9. 10 senere være indkomne i V. 29.) Her, hvor det gjælder at opregne Ottars Slægtninger og Forfædre, vm iofra ættir dæma, gunna þeirra er fra goðum kuomu, for at Ottar kan faa den ham tilkommende Arv, kunde vel genealogiske Opregninger af Gudene (som i V. 29. 30 o. fl.) og af Totunnarn (som i V. 30), forsaauidt som Jotnerne vare besvogrede med Guderne, passe, men, saavidt jeg skjønner, ikke Slægtrækker for alskens Trolðpak (som i V. 33. 40. 41) og

æsir taldir,
 Balldr er hne
 við banaþufu;
 þess letz Vali
 verdr at hefna,
 sins brodur
 slo hann handbana;
 allt er þat ætt þin,
 Ottar heimski!

30. Var Balldr's faðir

Burs arfþegi,
 Freyr atti Gerdi,
 hon var Gymis dottir,
 iotna ættar,
 ok Aurbodu;
 þo var Þiassi
 þeirra frændi
 skautgiarn iotun,
 hans var Skadi dottir.

31. Mart segium þer

ok munum fleira,
 vörumz at viti sua,
 villtu enn leingra?

32. Haki var Huædnu
 hoti bezstr sona,
 enn Hugdnu var
 Hiorvarðr faðir;
 Heidr ok Hrossþiofr
 Hrimnis kindar.

33. Eru vaulur allar
 fra Vidolfui,
 vitkar allir
 fra Vilmeidi,
 seidberendr
 fra Suarthofda,
 iotnar allir
 fra Ymi komnir.

34. Mart segium þer
 ok munum fleira,

lígessaalíðt Spaaðomme om Ragnarok (V. 42) og en endnu fjærnere Fremtid (V. 44). Det synes mig meningsløst, at Ottar skal gjentage alt dette i Væddekampen med Anganty. — Den Formodning, at V. 29—44 oprindelig have hørt til et andet Kvæde, styrkes derved, at vi i disse Vers have den 4 Gange tilbagevendende Formel: Mart segium þer ok munum fleira, vörumz at viti sua, villtu enn leingra? som paa en mærkelig Maade afviger fra den i de foregaaende Vers to Gange forekommende Formel: „vardar (F i V. 17: vardi) at viti sua, villtu enn leingra? og som derimod slutter sig til den i Avíssm. brugte Formel: „vorome, dvergr! at vitir“. — Nu maa mærkes, at det netop er et af de Vers, som efter min Formodning ikke fra først af have hørt til Hyndl., der anføres i Snorra-Edda som et Vers af Völuspá hin skamma. Mulig tilhører da dette Navn egentlig et i sin Helhed tabt Digt, hvoraf et Brudstykke er kommet ind i det forskjellige, om end beklægede, Digt Hyndluljóð og der blevet bevaret.

29, 2. æsir F. — 7. sins brodur F; sins of brodur K. M. og Mðð.

30, 4. Gymis, saa ændret med Udgg.; geymis F. — 6. Aurbodu F. Navnet skrives ogsaa med au eller a i alle Hskr. af Sn.E. (I, 120). — 9. skautgiarn F og M. Dette er neppe rigtigt. K. og Rask ændre skrautgiarn; jvfr. skrautgirn Fms. V. 181.

31, 4. leingra, saa ændret; fleira F.

32, 4. Hiorvarðr skrevet Hiorfuvarðr i F. — 6. kindar, saa F; ikke kyndar.

33. Dette Vers anføres ogsaa i Sn.E. (I, 44) i rWU, indledet med Ordene: svá sem segir i Völuspá hinni skömmu (sem her segir U). — 1. eru með líden e, dog derforan Punctum i F. — vaulur, saa ændret efter r; vaulfur F; volvur U. — 2. Vidolfui F = Viðolfi rW; Vioolfi U urigtig. Navnet har kort i. — 3. vitkar allir Fr (sidstnævnte Hskr. skriver vithkar) W; vettir allar U. — 5. seidberendr r og W (som foran Ordet tilføjer en); skilberendr F. — 5-6 mangle i U. — 7. iotnar allir FWU; allir iotnar r.

34, 2. fleira F, ikke enn fleira. —

vórumzst at viti sua,
villtu enn leingra?

35. Vard einn borin
i árdaga

rammaukin miok
raugna kindar;
niu bæru þann
naddgaufgann mann
iotna meyar
vid iardar þraum.

36. Mart segium þer
ok munum fleira,
vórumz at viti sua,
villtu enn leingra?

37. Hann Gjalp vm bar,
hann Greip vm bar,
bar hann Eistla
ok Eyrgiafa,
hann bar Vlfrun
ok Angeyia,
Imdr ok Atla
ok Iarnsaxa.

38. Sa var aukinn
iardar megni,
sualkaulldum sæ
ok sonardreyra.

39. Mart segium þer

ok munum fleira,
vórumz at viti sua,
villtu enn leingra?

40. Ol vlf Loki
vid Angrbodu,
enn Sleipni gat
vid Suadilfara;
eitt þotti skars
allra feiknazst,
þat var brodur fra
Byleistz komit.

41. Loki af hiarta
lindi brendu,
fann hann hælfisuidinn
hugstein konu;
vard Loptr kuidugr
af konu illri;
þadan er æ folldu
flagd huert komit.

42. Haf gengr hridum
vid himn sialfann,
lidr lond yfir,
enn loft bilar;
þadan koma sniofar
ok snarir vindar,
þa er i rædi,
at regn vm þrioti.

4. villtu F, ikke vittu.

35, 4. raugna, *saa K., Eg. Lün. og Udg. af Flat.*; Raugna Rask M. — 6. naddgaufgann, *saa ændret*; nadbaufgann F. *Jfr. Gróg. V. 14. nádgaufgann K. M. og Petersen.*

36, 2-4 ere ikke skrevne i F. *Hele Verset udelades af K., Rask og M.*

37, 3-4. Eistla ok Eyrgiafa F, ikke Eistla ok Angeyia. — 5-6. Vlfrun ok Angeyia F, ikke Vlfrun ok Eyrgiafa. — 7. Imdr, *saa F sikkert.*

38, 1. aukinn F, ikke aukinn bvirt.

39, 2-4 ere ikke skrevne i F. Rask og M. forene dette Vers med V. 38.

40, 4. Suadilfara F. *Saaledes skrives ogsaa Navnet i W af Sn.E. (I, 134). Derimod Svapilfori r; Svapilferi U. Jfr. Anm. til Vaffr. 23, 1.*

41, 2. lindi, *saa F og M. Efter R. Keyser = varð blandr, blev Kvinde, af lina (af linr); andenstedsfra kjender jeg kun et transitivt Vb. lina, linaða. — lyndi K. og Rask, hvilket Scheving (Skand. Lit. Selsk. Skr. 1810, S. 205) forklarer „skiftede Sind“.* — 4. konu, *saa ændret med Udgg.*; konu F. — 5. kuidugr, *saa F, som det synes, og ikke kindugr. Guðbrandr Vigfússon oversætter kuidugr af „frugtsommelig med“ (jvfr. kvíðug var af kviknuðu jöði Nikulásdrápa V. 8) og forstær konu illri om Hel.*

42, 4. loft F, ikke lopt. — 8. M. Hammerich (Ragnaroksmýthen S. 12) forstær vistnok med rette regn vm þrioti om Gudernes Undergang; det samme formoder Eg. — regn burde da vel ændres til regin eller raugn.

43. Vard einn borinn
aullum meiri,
sa var aukinn
iardar megni;
þann kueda stilli
storaudgazstann,
sif sifadann
siotum giorfaullum.

44. Þa kemr annar
enn mætkari,
þo þori ek eigi
þann at nefna;
fair sia nu
fram vm leingra,
enn Odinn man
vlfui mæta.“

Freyja qvad:

45. „Ber þu minnis aul
minum gesti,
sua hann aull mune
ord at tina
þersar rædu
æ þridia morni,
þa er þeir Angantyr
ættir rekia.“

Hyndla qvad:

46. „Snudu braut hedan!
sofua lystir mik,
fær þu fætt af mer
fridra kosta;
hleypr þu, edlvina!
vti a nættum,
sem med haufrum
Heidrun fari.

47. Rant at Odi
ey þreyiandi,
skutuzst þer fleiri
vnd fyrirskyrту;
hleypr þu, edlvina!
vti a nattum,
sem med haufrum
Heidrun fari.“

Freyja qvad:

48. „Ek slæ elldi
of ividiu,
sua at þu eigi kemz
æ braut hedan;

. . .
. . .
. . .
. . .“

44, 3. þo er kludret i F.

45, 2. gesti, saa ændret med Udgg.; gellti F. — 5. þersar, saa ændret med K., Rask og Ant. Russ.; þersa F og M. (þessa); þersa rædu maatte tages som Appos. til aull ord. — 8. rekia, saa ændret med Udgg.; reikna F, nyere Ord.

46, 1. braut, ældre Form indsat for den yngre burt i F. — 3. af, saa F, ikke at, hvilket M. indsætter.

47, 1. Odi, saa ændret; ædi F og Udgg. Jfr. SnE. I, 114: Freyja . . . giptist þeim manni er Óðr heitir; . . . Óðr fór i braut langar leiðir, en Freyja grætr eptir, en tár hennar eru gull rautt. Freyja á mörg nöfn, en sú er sök til þess, at hon gaf sér ýmis heiti, er hon fór með úkunnum þjóðum at leita Óðs. — Ved denne Ændring faar fleiri i L. 3 først sin Anvendelse. — 3. þer, saa ændret med Udg. af

Flat.; þeir F og K., Rask og M. — 4. fyrirskyrту, saa Rask og Eg., som jevfr. Þorst. s. Síðu-H. (Gislason Prøver, S. 52; Möbius Anal., S. 178): þótti mér sem kastat væri i fyrirskyrту mér járnum þeim sem rær heita; det modsatte er bakskyrta. — fyrir skyrту F og M. — 7. 8. Disse Linjer ere ikke skrevne i F.

48, 2. of, saa ændret med Udgg.; af F. — 3. eigi, saa ændret med Udgg.; ei F. —

4. braut, ældre Form indsat for den yngre burt i F. — Stavrim mangler her, ti aa kan ikke være Rimord. Skulde aa burt derfor ændres til aptir? — 4. Efter denne Linje har F hleypr þu edlvina, og i Overensstemmelse hermed gjentage Udgg. her de samme 4 Linjer, hvormed V. 46 og 47 ende. Men Lüning bemærker med rette: „Diese worte, welche Hyndla zweimal an die Freyja gerichtet hat, können hier, wo Freyja

Hyndla qvad:

49. Hyr se ek brenna
enn haudr loga,
verda festir
fiorlausn þola;
ber þu Ottari
bior at hendi
eitri blandinn miok
illu heilli.“

Freyia qvad:

50. „Ordheill þin
skal engu ræda,
þottu, brudr iotuns!
baultui heitir;
hann skal drecka
dyrar veigar,
bid ek Ottari
aull god duga.“

*spricht, wohl nur durch ein versehen ihren
platz gefunden und den ursprünglichen
schluss der strophe verdrängt haben.“*

49, 7. miok **F** og **M**; mioþ **K.** og **Rask**

*efter Papirafskrr. — 8. Eftir heilli har **F**
h. þu, d. e. hleypr þu, edlvina o. s. v.*

50, 3. brudr **F**. — 4. heitir **F**; 2 **Ps.**
Sg. Conjunctiv (Unger).

V Ö L U N D A R K V I Ð A .

Niðvǫr het konungr i Sviðioð; hann atti tvá sono oc eina dottur, hon het Bædvilr. Bróðr váro þrír synir Finnakonungs; hét einn Slagfiðr, annarr Egill, þriði Volvndr; þeir scriðu oc veiddo dýr. Þeir quomo i Vlfðali oc gerðu ser þar hús; þar er vatn, er heitir Vlfsiár. Snemma of morgin fyndo þeir a vazstrondo konor þriár, oc spvanno lín; þar váro hia þeim alptarhamir þeirra; þat váro valkyrior. Þar váro tvær dōtr Læðvæss konungs, Hlaðgvǫr svanhvit oc Hervor alvitr, enn þrjú þia var Avlrún Kiars dottir af Vallande. Þeir hæfdo þer heim til scala með ser. Fecc Egill Avlrúnar, enn Slagfiðr Svanhvitrar, enn Vølvndr Alvit-

rar. Þa bioggo sianu vetr; þa flvgo þer at vitia viga, oc quomo eigi apr. Þa screiþ Egill at leita Avlrúnar, enn Slagfiðr leit-aði Svanhvitrar, enn Volvndr sat i 25 Vlfðalóm. Hann var hagrastr maþr sva at menn viti i fornóm sægom. Niðvǫr konungr let hann hændóm taca, sva sem her er vm queþit.

1. Meyiar flvgo svnnan

Myrcvið igognom,

Alvitr vnga,

orlog drygia;

þer a sęvarstrond

settvz at hvilaz,

drosir svðrōnar

dyrt lín spvanno.

2. Eín nam þeirra

Egil at veria

fęgr mer fira

Dette Digt findes kun i R. I A er bevarret Begyndelsen af den prosaiske Indledning indtil vlfðali ok gerðv, efter hvilket Ord Lacune begynder.

Overskriften Völundarkviða mangler i R og A. R har foran den prosaiske Indledning: fra Volvndi og umiddelbart foran V. 1: fra Volvndi oc Nidaþi (begge Overskrifter skrevne med rødt Blæk og nu meget afblegede og utydelige). A har ligeledes med rødt Blæk foran den pros. Indl.: fra Niðaði konungi.

1. Niðvǫr R; Niðaðr A. Navnet har vel lang Vokal i første Stavelse. — Sviðioð R; Svipioð A. — 2. sóno R; svny A. — 3. hon h. R; ok het hon A. — voro A; mangler i R. — 5. Slagfiðr

R; Slagfinnr A. — 7. quomo R; komu A. — 8. hús R. — 12. alptar hámir R. — 15. Hervór R. — 16. en Pronomen, = in (sefr. Skírn. 33, 4), eller Conjunction? — álrún R. — 20. Vølvndr, saa rettet; Vølvnd R. — 25. vølvndr sát R. — 29. vm R.

1, 4. orlóg R. — 5. þer med stor þ og derforan Punctum i R. — 7. drosir svðrōnar. I Helg. Hund. I, 16 kaldes Valkyrjer disir svðrōnar. Begge Udtryk ere rigtige.

Mellem 1 og 2 mangler der rimelig et Vers, som har fortalt, at Brødrene kom og tog Mærnes Svanehamme. Dette bestyrkes ved þeirra, naar man med Guðm. Magnussøn konstruerer: Eín fęgr mer nam liósom faþmi at veria Egil þeirra fira.

faþmi liosom;
onnor var Svanhvít,
svanfiáðrar dró,

.;
enn in þríþia,
þeirra systir,
varþi hvítan
hals Volvndar.

3. Sáto síþan
siau vetr at þat,
enn inn átta
allan þraþo,
enn enn nívnda
náþr vm scilþi;
meyiar fýstoz
a myrqvan við,
Alvitr vnga
orlog drygia.

4. Kom þar af veiþi
veþreygr scyti,
Slagfiþr oc Egil

sali fvndo áþa,
gengo vt oc inn
oc vm saz;
æstr screiþ Egil
at Avlrno,
enn svþr Slagfiþr
at Svanhvíto.

5. Enn einn Volvndr
sat í VlfðáloM,
hann sló gvll rátt
við gim fastan,
lvcpí hann alla
lind bæga vel;
sva beiþ hann
sinnar lióssar
qvanar, ef hanom
coma gerþi.

6. Þat spyrri Niðvör
Niara drottinn,
at einn Volvndr
sat í VlfðáloM;
nottom foro segger,

2, 6. Jeg har efter Grimms Formodning betegnet, at to Linjer herefter ere udfaldne. „Folgerecht müsste hier gesagt werden, dass Svanhvít dem Slagfiþr zu Theil wurde, und es scheint, dass die Worte: svanfiáðrar dró, die an sich richtig sind (wiewohl alle drei Schwanzfedern tragen), eine verderbte Leseart enthalten, wozu Slagfiþr Anlass gegeben . . . Oder noch wahrscheinlicher fehlt eine ganze Langzeile, da für jede der zwei Jungfrauen zweie stehen.“ — 12. hals R. — Volvndar, saa ændret; onondar R, ikke onndar.

3, 3. in VIII. R. — 4. allan R med sammenslynget Tegn for an. — 5. ix. R.

4, 2. veþreygr, saa ændret efter Formodning af Guðbrandr Vigfússon, jvfr. 8, 6; vegreygr R og M. Unger formoder, at veþr-eygr betyder „som har Øine, der godt taale Veir“. Rask og Eg. forklare urigtig vé-þreygr af vé og þreyja. — 2. Kanske mangle her-
efter Linjerne:

Varlvndr líþandi
vm langan veg.

Jfr. 8, 7. 8. — 7. screiþ R, d. e. screiþr. — 9. En med stor E og derforan Functum i R.

5, 2. vlfðáloM R. — 4. gim fastan, saa ændret med Udgg.; gimfastan R som ét Ord og med sammenslynget Tegn for an; gimfastan Eg. K. forklarer „ad gemmam fixam“, jvfr. oldeng. gim, m. Luning „er schmiedete das gold beim feuer fest“; fastan var da brugt som Adv., snarest i Bet. ivrig eller vedholdende. — 6. lind bæga R og K. M.; lind forklares i K. som Dat. af lind i Bet. „Lindebast“; andre lidet rimelige Forklaringer hos Eg. lex. poet.; lind-bauga Rask og Gr. „Ringe, som drages paa Lindebast“ (gerundene Ringe, Gürtelringe“ Pfeiffer). Jeg formoder lid-bauga. (Men i SnE. 328, 4 forbinder Eg. urigtig lið med bangskerðir.) — 8. lióssar, saa ændret; liósár R; liósar Udgg. — 9. hanom R, skrevet lið; ikke hon, hvilket K. Gr. Rask her indsætte.

6, 3. vólvdár R. — 5. nottom, saa R sikkert, samt K. og M.; nott vm Rask

negldar váro brynior,
scildir blico þeirra
viþ enn scarþa mana.

7. Stigo or sæðlom
at salar gaffi,
gengo inn þaðan
endlangan sal;
sa þeir a bast
bæga dregna,
siau hvndroþ allra,
er sa seggr átti.

8. Oc þeir af tóco,
oc þeir a léto,
fyr einn vtan,
er þeir af leto.
Com þar af veiþi
veþreygr scyti,
Vølvndr lipandi
vm langan veg.

9. Gecc brvnni
bero hold steicia,
ár brann hrísi
allþvrr fvra,
viþr enn vindþvrr
fyr Volvndi.

10. Sat a berfialli,
bæga talþi

alfa lioþi,
eins sacnaði;
hvgði hann at heffi
Hlæðvéss dottir,
Alvitr vnga,
væri hon aptr komin.

11. Sat hann sva lengi,
at hann sofnaði,
oc hann vacnaþi
vilialásss:
vissi ser a hævndom
hæfgar næðir,
enn a fotom
fiotvr vm spenntan.

Volvndr qvaþ:

12. „Hverir 'ro iofrar
þeir er a lægðo
besti byr síma
oc mic bvndo?“

13. Kallaþi nv Niþvør
Niara drottinn:
„Hvar gaztv, Volvndr,
visi alfa!
vára æra
i Vlfðolom?“

Volvndr qvaþ:

14. „Gvll var þar eigi

og Gr. — foro, saa ændret med Udg.;
v R, d. e. voro (váro). — segger; saa
ændret; seger R.

8, 2. þeir a léto, saa R, ikke þeir léto.
— 5. com með líden e og derforan ikke
Punctum R. Maaske burde man her be-
gynde et nyt Vers og forene dette med
V. 9. — 6. veþreygr, saa R her; jvfr. 4, 2.

9, 1. Gecc brvnni R. Jeg forstaaer her
brúnni með Guðmundr Magn. og M. som
Dat. sg. f. af brúnn. Gékk hann brúnni
M, der antager, at det h, der som For-
kortning skulde træde istedenfor hann,
ved en Feiltagelse af Afskriveren er sat
foran ár i L. 3. — Eg. forklarer brvnni
som „Skiløber“, af bruna. — 3. ár, saa
ændret med K. og M.; hár R. — 4. all-
þvrr, saa ændret; allþvrr R; ikke auþr.
— 5. vindþvrrri, saa ændret; vín þvrrri R.

12. Overskriften Volvndr qvaþ her og
foran V. 14. 22. 33 mangler i R. —

3. byr síma forklæres som kenning for
„Mand“; men man skulde da vente bare
seima.

13, 1. kallaþi með líden k, dog der-
foran Punctum i R. K. begynder ikke
her et nyt Vers. — 2. niara eller niára?
R. — 5. vára er her vistnok tilligemed
ara Rimord, og derfor burde vel Formen
óra indsættes. — 6. vlfðolom R.

14. Jeg formoder, at L. 1—4 endnu
indeholde Niduds Ord og at de burde for-
enes med det foregaaende Vers; Sammen-
hængen vilde da, som det synes, være
følgende: „Guld var ikke der (i Ulvdale)
paa Granes Vei; det Guld, som du har,
kan du ikke have faat der; det er vort
Guld; men hvordan er du kommen i Be-

a Grana leiðo,
fiarri hvgða ec vart land
fiollom Rínar;
man ec at ver meiri
móti attom,
er ver heil hiv
heima vorom.

15. Hlaðgvör oc Hervor
borin var Hlaðvóé,
kvinn var Avlrón
Kiars dottir.“

16. [Vti stendr kvnning
kván Níþadar
oc] hon inn vm gecc
ennlangan sal,
stoð a gólfi,
stilti roddo:

„Era sa nv hyrr,
er or holti ferr.“

Níþvör konungr gaf dottur sinni
Bæðvildi gullring þann er hann
toc af bastino at Vólundar; enn
hann sialfr bar sverþit, er Vol-
vndr atti; enn drotning quaþ:

17. „Amon ero vgo
ormi þeim enom frána,
tenn hanom teygiaz,
er hanom er tēþ sverþ
oc hann Bæðvildar
bárg vm þeccir;
sníþit er hann
sina magni
oc setiþ hann síþan
i Sevarstadv!“

*siddelse af dette, da vort Land ligger
fjærnt fra Rímens Fjælde? — 2. Grani
har kort Vokal og kommer af grön; ikke
af gránn. Jfr. min Bemærkning i Dann.
gl. Folkev. udg. af Svend Grundtvig, II,
S. 634. — 5. Hvis det er rigtigt, som
jeg ovenfor har formodet, at L. 1—4
endnu indeholde Níðuðs Ord og at de
burde forenes med V. 13, saa burde L.
5—8 forbindes til ét Vers med V. 15.*

15, 1. hervör R.

16, 1-2 mangle i R og alle Udgg. R
har: ... avlrón kiars d^o hon inn vm
gecc . . . , uden at betegne, at der foran
hon mangler noget. Heller ikke Udgg.
antage her nogen Lacune, men gjøre V. 15
og 16 til ét Vers. K. og M. betegne hele
dette som Volunds Ord, og M. sætter Komma
foran hon. Gr., Simrock og Möb. mene, at
dette Versskulde følge umiddelbart efter V. 3.
Jeg tror, at Volunds Ord ende med V. 15,
og forstaar hon om den onde Dronning,
som fra Kongsaarden sér Níðuð og hans Mænd
komme udf Skoven med den bundne Volund.
Jeg har da tilføjet L. 1. 2 efter V. 30,
L. 1. 2. — Man kunde tænke paa, at
der ved hon mentes Volunds Elskede Hervor,
som da maatte være kommen tilbåge til
Volunds Hus straks efterat denne bunden
var ført bort af Níðuðs Mænd. Men

*hermed lade Ordene or holti ferr sig
neppe forene; ogsaa taler herimod den
prosaiske Indlednings Udsagn þer qvomo
eigi aptr; endelig vilde det, synes mig,
være et temmelig ærkesløst Sagnmotiv, at
Hervor her førtes frem for at tale disse faa
Ord og saa atter forsvinde. — 7. 8. Rask,
K. og M. indeslutte ikke disse Linjer i An-
førselstegn, men sætte Komma efter roddo.*

4. vólundr R.

17. R har de 6 første Linjer i føl-
gende Orden: Tenn hanom teygiaz er
hanom er tēþ sverþ oc hann bæðvildar
bárg vm þeccir. amon ero vgo ormi þeim
enom frána. Ligesaa Udgg. — Ved de to
Prikker over ámon (hvilket Ord, ligesom
ogsaa Tenn, begynder en Linje i R) har
Skriveren mulig tilsigtet den samme Om-
stilling, som jeg har foretaget. Først ved
denne vinde vi den rette Opfatning af
tenn hanom teygiaz; hanom henviser nu
til ormi, og Billedet fortsættes: Ormen
rækker sine Gifttænder ud for at bide.
— 8. sina R. — 9. setiþ, saa ændret;
settiþ R. — 10. sevar stadv, saa R. Først
er skrevet stad, men derpaa er der, saa-
vidt jeg kan sé, med samme Haand over
a skrevet en v og nede mellem a og d sat
en Streg for at vise, at v skal indføres
der.

Sva var gort, at scornar váro
sinar i knessfotom, oc settr i holm
einn, er þar var fyr lande, er
het Sęvarstaþr. Þar smiþaði hann
5 konvngi allzkyns gorsimar. Engi
maþr þorþi at fara til hans nema
konvngur einn. Völvndr qvaþ:

18. „Scinn Nidaþi
sverþ a linda,
þat er ec hvesta,
sem ec hagazt kvnna,
oc ec herþac
sem mer hogst þotti;
sa er mer frann mekir
ę fiarri borinn,
sécca ec þann Volvndi
til smiþio borinn.

19. Nv þerr Bæðvildr
brvþar minnar
— þiþca ec þess bót —
bęga ráþa.“

20. Sat hann, ne hann svaf, avalt

oc hann sló hamri,
vel gorði hann heldr
hvatt Niþaþi.
Drifo vngir tvęir
a dyr siá
synir Niþaþar
i Sęvarstaþ.

21. Komo þeir til kisto,
kræfðo lvcla,
opin var illvþ,
er þeir í sa;
fiolþ var þar menia,
er þeim męgom syndiz
at vęri gvll rátt
oc gorsimar.

Volvndr qvaþ:

22. „Komiþ einir tveir,
komit annars dags!
ycr lęt ec þat gvll
vm gefit verþa;
segita meyiom
ne salþiopom,

2. kneS fotom R. knésfótr = knésbót fore-
kommer ogsaa i r af Sn.E. (I, 184), Flat. II,
214. 222 (hvor Aocus. knessfotinn), samt i et
sent Papihskr. i Ísl. ss. II, 409 (Var. 15).
— 6. þórþi. — 7. Jeg tror, at Ordene
Völvndr qvaþ samt V. 18 og 19 skulde
have sin rette Plads umiddelbart efter:
enn hann sialfr þar sverþit, er Volvndr
atti og foran: Enn drotning qvaþ: Amon
ero argo, o. s. v. — Umiddelbart efter
Engi maþr þorþi at fara til hans nema
konvngur einn skulde da fęlge V. 20: Sat
hann, ne hann svaf, avalt o. s. v.

18, 1. 2. Teksten kan her neppe være
rigtig, ti Scinn kan ikke vel danne Rim
med sverþ. Leicr har i Bogstavtrękkene
ingen Lighed med Scin, men vilde her
give os den manglende Rimstav (— linda)
og staa med god Mening. Jfr. Fms. VI,
363: sék á siðu leika sverð rughleifa
skerði. — 6. sem mer R, ikke sem er. —
7. frann saa ændret; frá R, hvilket baade
kan læses fran og fram. — 8. ę skrevet
e. i R; jvfr. Anm. til Vafþr. 36, 3.

19, 1. nv med liden n, dog derforan

Punctum i R. — 4. Simrook mener, at Fler-
talsformen bæga er forvansket, da det kun
var den ene Ring, som Nidud tog af
Bastet hos Volund, hvilken han gav sin
Datter (se V. 17 og det foranstaaende pros.
Stykke; V. 26). Men Flertalsformen
kan alligevel staa her med rette: det ge-
nerelle sættes for det specielle; jvfr. Sig.
III, V. 14: qvanir.

20. Rask og M. forene L. 1—4 med
frgd. Vers. — 1. M. og J. satte ikke
Komma foran ne og avalt, men efter avalt.
— 4. niþaþi R. — 5. Drifo med stor D
og derforan Punctum i R. Rask og M. be-
gynde her et nyt Vers, som de lade ende med
er þeir i sa. — 6. adyr siá R, ikke at siá.

21, 1. komo med liden k, dog derforan
Punctum i R. — 3. ópin R. — 5. fiolþ
med liden f, dog derforan Punctum i R.
— Rask og M. begynde her et nyt Vers,
som de lade ende med vm gefit verþa.

22, 1. komiþ med liden k, dog derforan
Punctum i R. — 3. lęt ec þat R, ikke
lęt þatt. — 5. Segit á R med stor
S og derforan Punctum i R. Rask og

manne ængom,
at iþ mic fyndit!“

23. Snemma kallaði
seggr annan,
broþir a broþur:
„Gongom þæg sia!“
Komo til kisto,
cræfðo lvcla,
opin var illvþ,
er þeir i lito.

24. Sneiþ af hafvþ
hvína þeirra
oc vndir fen fiotvrs
fotr vm lagþi;
enn þer scálar,
er vnd scærom vóro,
sveip hann vtan silfri,
seldi Niþapi.

25. Enn or ægom
iarcnasteina
sendi hann kvnnigri
kono Niþadar;
enn or tænnom
tveggja þeirra
slo hann briostkringlor,
sendi Bædvildi.

26. Þa nam Bædvildr
bægi at hrosa,
. . .
[bar hann Volvndi,]
er brotiþ hafdi:
„Þoriga ec at segia
nema þer einom.“

Volvndr quaf:

27. „Ec bõti *sua*
brest a gvlli,
at feþr þinom
fegri þiccir
oc mofþr þinni
miclo betri
oc sialfri þer
at sama hófi.“

28. Bar hann hana bióri,
þviat hann betr kvnni,
sua at hon i sessi
vm sofnaði:
„Nv hefi ec hefnt
harma minna
allra nema einna
iviþgiarnra.“

M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med bærg sia.

23, 1. snemma með líden s, dog derforan Punctum i R. — kallaði, saa ændret; kallað R. — 5. Komo með stor K og derforan Punctum i R. Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med fotr vm lagþi.

24, 1. sneiþ með líden s, dog derforan Punctum i R. — 4. lagþi, saa ændret; lagþi R. — 5. enn með líden e, dog derforan Punctum i R. Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de lade ende med kono Niþadar. — 8. seldi R; Gr. ændrer dette til sendi, men jvfr. Anm. til 35, 5.

25, 1. Enn með stor E og derforan Punctum i R. — 4. kono, saa R. Oprindelig har vistnok her, ligesom i 30, 2. 35, 8, været brugt Formen kván, som Rask indsætter. — 5. enn með líden e, dog

derforan Punctum i R. Rask og M. begynde her et nyt Vers, som de forene med det figd.

26, 2-6. R har: . . . bægi at hrosa . er brotiþ hafdi, og betegner ikke, at noget mangler. bar hann Volvndi er indsats efter Papirafskrr. og Udgg.; desuden har jeg med Gr. antaget, at to Linjer foran denne ere faldne ud i R, ti ellers bliver Overgangen fra L. 1—2 for brat.

27. Overskriften Volvndr quaf er i R skrevet inde i Linjen.

28, 2. hā R. — 8. iviþ giarnra, saa R, som det synes; rn ere sammenslyngede til et Tegn; der kan neppe læses giarira; slet ikke grannra., Versemaalet fordrer bestemt iviþgiarn i ét Ord, da det tilligemed a og ei udgjør de tre allitererende Ord, og Tonen altsaa maa ligge paa i, følgelig ikke i við. I Oldsazisk betyder inwiddi (angls. invit)

29. „Vel ec!“ *qvaf* Volvndr,
„*verþa* ec a fitiom,
þeim er mic Niþapar
namo reccar.“

Hlgiandi Völvndr
hófz at lopti,
gratandi Bæþvildr
gecc or eyio,
tregði fær friþils
oc fæþvr reiþi.

30. Vti stendr kvnnig
kván Niþadar
oc hon inn vm gecc
endlangan sal
— *enn hann* a salgarð
settiz at hvilaz —:
„Vakir þv, Niþvdr
Niara drottinn?“

Niþvdr *qvaf*:

31. „Vaci ec avalt
vilialárss,
sofna ec minnzt
sitz mina sono dæþa;
kell mic i hæfþþ,

kæld ero mer raþ þin,
vilnomic ec þess nv,
at ec viþ Volvnd dōma.

32. Seg þv mer þat, Volvndr,
visi alfa!
af heilom hvat varð
hvnom minom?“

Volvndr *qvaf*:

33. „Eiþa scaltv mer aþr
alla vinna
at scips borþi
oc at scialdar rævd,
at mars bōgi
oc at mēkis egg:
at þv qveliat
qvan Volvndar,
ne brvþi minni
at bana verþir;
þott ver kván eigim
þa er þer kvnniþ
eþa ióþ eigim
innan hallar.

34. Gac þv til smiþio
þeirrar er þv gordir,

Ondskab, inwiddies gern ondskafuld, hvilken Betydning uden Tvivl i viðgjarn maa have“ M. Samme Forklaring har alt Gr. givet.

29, 1. Vel = *oldsaaks. wola, wela, euge* (*Grimm Deutsche Gr. IV, 763*). — Det vækker *Betænkelighed, at qvaf* Volvndr her maa regnes med til *Verset*. — 6. lópti.

30, 7. Vakir med stor V og derforan *Punctum* i R. Overensstemmende hermeð *begynde K. og Gr. med Vakir et nyt Vers, som de lade ende med sono dæþa.*

31. *Overskriften Niþvdr qvaf mangler i R her og ved V. 37. 39.* — 1-4. *Disse Linjers Tøkt er her given efter R. Keyser. R har: vaci ec avalt vilia ec lárs . sofna. ee minzt sitz mina sono dæþa. Udgg. læse:*

Vaci ec avalt,
vilialárss ec sofna,
ec minnize sitz
(M. ok minst siz)
mina sono dæþa.

— 2. *At beholde Hskr.'tets Læsemaade og forstaa lárs som 1 Ps. Sg. Impf. af et Vb. ljósa = oldeng. leósan vilde være langt dristigere end at ændre.* — 4. *sitz = siz, der her er brugt som Præposition med Accus.; jvfr. Fms. IX, 406, Anm. 5: sitz langardaginn.* — 5. *Kell med stor K og derforan Punctum i R. K. og Gr. begynde her et nyt Vers, som K. forener med det fgd.*

32, 1. *völvndr R.* — 4. *hvnom, saa ændret med Udgg.; sonom R. Jfr. 34, 6.*

33, 7. *at med liden a og derforan ikke Punctum i R. Rask og Pfeiffer begynde her et nyt Vers.* — 11. *eigim, saa ændret; egim R med Accent over e, og desuden er der oventil ved denne Bogstav en Hage eller Skraastreg, som maaske skal betegne i.* — 11-12. *kván og kvnniþ ere snarere Rimord, end eigim og er, den ældre Form for þer.* — 13. *eþa, saa ændret; eþ R.*

þar sifur þv belgi
bloði stocna;
sneif ec af hafvuf
hvína þinna
oc vndir fen fioturs
fotr vm lagðac.

35. Enn þer scalar
er vnd scærom váro
sveip ec vtan silfri,
selda ec Niþadi;
enn or ægom
iarcnasteina
senda ec kvnnigri
kván Niþaðar.

36. Enn or tonnom
tveggia þeirra
slo ec briostkringlor,
senda ec Bædvilði;
nv gengr Bædvilðr
barni ákin
einga dottir
yccor beggia.“

Niþvdr qvaþ:

37. „Mæltira þv þat mál
er mic meirr tregi,
ne ec þic vilia, Volvndr!
verr vm níta;
erat *sua maþr* há
at þic af hesti taci,
ne *sua* æflvgr

at þic neþan scióti,
þar er þv scollir
við scy vppi.“

38. Hlgiandi Volvndr
hofz at lopti,
enn ocatr Niþvdr
sat þa epter.

Niþvdr qvaþ:

39. „Vp ristv, Þaccráþr,
þrell minn inn bezt!
biþ þv Bædvildi
meyna bráhvito
ganga fagrvariþ
við fædur roþa.

40. Er þat satt, Bæðvilðr!
er sægdo mer:
satvþ iþ Volvndr
saman i holmi?“

Bædvilðr qvaþ:

41. „Satt er þat, Niþaþr!
er sagdi þer:
sáto viþ Volvndr
saman i holmi
eina ægurstvnd,
æva scyldi;
ec vetr hanom
vinna kvnnac,
ec vetr hanom
vinna máttac.“

34, 7. féu R.

35, 4. selda ec, *saa ændret med K. efter* 24, 8; senda ec R, *ikke sendac. Da „engi maþr þorþi at fara til hans nema konvngur einn“, saa passer ikke senda her.*

36, 7. einga, *saa R, ikke enga.*

37, 4. níta, *saa R og K. víta Rask Gr. M. Denne Ændring har jeg ikke optaget, da man ogsaa kan tænke paa oht. neizzan, kaneizzan (skade, krænke), oldeng. nætan (trykke), jvfr. got. ga-naitjan áztμár; det er muligt, at níta enten ber ændres til neita eller ber forstås som det*

stærke Stammeverbum til de nævnte Verba.
— 8. neþan, *saa R. „Kanske rettere ofan“ Rask; men denne Ændring er usædvendig, ti ne og neþan kunne være Rimord.*

39, 1. Þaccráþr *skrevet þaccráþr i R. Navnet er det samme som oht. Dancharát, ital. Tancredo.*

40, 3. vólvndr R.

41. *Overskriften Bædvilðr qvaþ mangler i R. — 1. Niþaþr, saa R her. — 7. Ec með stor E og derforan Punctum i R. — 8. vinna er glemt i R. — kvnnac, saa ændret; kvnac R.*

HELGA KVIÐA HJÖRVARÐSSONAR.

Fra Hiorvarþi oc Sigrlinn.

Hiorvarþr het konvngur, hann
atti *fiórar* konor: ein het Alfhildr,
son þeirra het Heðinn; onnor het
Sereifr, þeirra son het Hvm-
5 lvngr; in þriþia het Sinrióp, þeirra
son het Hymlingr. Hiorvarþr
konvngur hafði þess heit strengt
at eiga þa kono er hann vissi
vensta. Hann spvrþi, at Svafnir
10 konvngur atti dottur allra fegrsta,
sv het Sigrlinn. Íþmóndr het iarl
hans; Atli var hans son, er for
at biþia Sigrlinnar til handa kon-
vngi. Hann dvalþiz vetrangt
15 með Svafni konvngi. Fránmarr
het þar iarl, fostri Sigrlinnar;
dottir hans het Alof. Iarlinn
rþþ, at meyar var syniat, oc fór
Atli heim. Atli iarls son stoþ
20 einn dag við lvnð noccorn, enn

fvgl sat i limonom vppi yfir
hanom oc hafði heyrt til, at hans
menn kálloþo venstar konor þęr
er Hiorvarþr konvngur atti. Fvgl-
inn qvacaþi, enn Atli lyddi, hvat 25
hann sagði; hann qvaþ:

1. „Sáttv Sigrlinn

Svafnis dottur,
meyna fegrsto
i Mvnrheimi?
þo ero hagligar
Hiorvarþz konor,
gvmmom þiccia
at Glasisslvndi.“

Atli qvaþ:

2. „Mvndo við Atla

Íþmóndar son,
fvgl froþhvgaþr!
fleira męla?“

Dette Digt findes kun i R. — Titelen Helgakviða Hjörvarðssonar, som jeg har antaget efter M., findes ikke i R. Overskriften fra Hiorvarþi oc Sigrlinn, der i R er skreven med rødt Blæk, har jeg henført til det første Afsnit alene. — Hos Gr. og Eitm. har Digtet Titelen Frá Helga ok Svávu. Títlerne Helga kviða Haddingjaskaða (saaledes K.) og Helga kviða Hatingaskaða (saaledes Rask), som ere optagne efter Papirafskrr., ere urigtige.

2. ein, saa ændret; eis R. — 6. hylingr R, d. e. Hymlingr; ikke Hylmingr. — 9. Over e i vęnsta staaar Streg i R. — Den prosaiske Fremstilling i R er, som man vil se, i det følgende temmelig ubehjælpelig og Begivenhederne tildels meddelte i bagvendt Orden. Herpaa lod sig

let raade Bod ved nogle Forandringer, men at foretage saadanne, vilde ikke stemme overens med nærværende Udgaves Formaal. Eitm.'s Redaction er tildels uheldig.

— 10. Efter dottur er i R først skrevet vęn, men dette er siden af Skriveren underprikket som urigtigt. — 17. alóf R. 19. Atli heim, saa ændret; iarlinn heim R.

1. I Margen udfor V. 1; V. 2, L. 5; V. 4 er i R skrevet f. q. — 4. Mvnrheimi har jeg med Gr. Simrock og Eitm. skrevet som Navn; mvnrh. Rask K. M. Saaledes ogsaa i V. 42. — 5. Eitm. stryger ero. Ogsaa jeg formoder, at der her er en Feil i R.

2. R har i Margen udfor dette Vers og V. 3 a. q. —

Fvglinn qvaþ:

„Mvn ec, ef mic bvdlngr
blóta vildi
oc kys ec þaz ec vil
or konungs garþi.“

Atli qvaþ:

3. „Kiosattv Hiorvarþ
ne hans sono,
ne inar fægro
fylcis brvþir,
eigi brvþir þer
er bvþlngr a;
cæpom vel saman!
þat er vina kynni.“

Fvglinn qvaþ:

4. „Hof mvn ec kiosa,
hærga marga,
gvllhyrndar kýr
fra grams bvi,
ef hanom Sigrlinn
sefr a armi
oc onæpig
iofri fylgir.“

Þetta var, aþr Atli fõri; en er
hann com heim oc konungr spvrþi
3 hann tþinda, qvaþ hann:

5. „Hæfom erfþi
oc ecci orindi,
mara þrát óra
a meginfalli,
vrþom sipan

semorn vaþa;
þa var oss syniat
Svafnis dottur,
hringom gæddrar,
er ver hafa vildom.“

Konungr baþ, at þeir scyldo
fara annat sinn; fór hann sialfr.
Enn er þeir komo vp a fiall oc
sa á Svavaland, [sa þeir] lanz-
bruna oc ioreyki stora. Reiþ 5
konungr af fiallino fram i landit
oc toc natból vþ a eina. Atli
helt vorþ oc for yfir ana; hann
fann eit hvs. Fvgl micill sat a
hvsino oc getti oc var sofnæfr. 10
Atli scárt spioti fvglinn til bana;
enn i hvsino fann hann Sigrlinn
konungs dottur oc Alofo iarls
dottur oc hafði þer baþar brát
meþ ser. Fránmarr iarl hafði 15
hamaz i arnar lici oc varit þer
fyr hernom meþ fiolkyngi. Hroþ-
marr het konungr, biþill Sigr-
linnar; hann drap Svava kon-
ung oc hafpi rent oc brent landit. 20
Hiorvarþr konungr fecc Sigr-
linnar, en Atli Álofar.

Hiorvarþr oc Sigrlinn atto son
micinn oc vnan; hann var þæg-
vll, ecki nafn festiz vþ hann. 25
Hann sat a hægi, hann sa riþa

5. Mvn med stor M og derforan Punctum i R.

3, 1. hiorvaþ R. — 2. hans er Rimord.
— 7. saman R med sammenslynget Tegn
for an.

4, 1. I R kan læses Hof eller Haf. —
6. sefr R, ikke hefr.

1. Over q i fõri staaer Streg i R. —
3. qvaþ hann, saa ændret; hann q. R
(Punctum foran h).

5, 1. erfþi, saa ændret; erfi R. —
6. se semorn R i to Ord. Rask K. og M.
skrive Semorn som Egennaavn. — váþa R.
— 7. þa R, ikke þar.

4. svava land . lanz bruna R. sa þeir
mangler ogsaa i alle Udgg. — 5. R har
efter stora Punctum og Reiþ med stor R.
Udgg. sætte derimod efter stora Komma.
— 9. hvs R. — 11. spioti fvglinn R, ikke
fvglin spioti. — 15. hafði, saa ændret;
haf R. — 19. Svava konung, d. e. Svaa-
vernes Konge; Svafni k. Ettm. og Pfeiffer.
— 20. brént R. — 23. Hiorvarþr. I R
skrives dette Ord med meget stor H og
dermed begynder en ny Linje, hvorved
betegnes, at her kommer et nyt Afsnit.
— 24. Over q i vnan staaer Streg i R.

valkyrior *nív*, oc var ein gæfvg-
ligvst; hon *quaf*:

6. „Síþ *múndv*, Helgi!
hringom raða,
rier rógapaldr!
ne Ræþvlsvollom,
— ærn gól arla —
ef þv e þegir,
þottv harþan hvg,
hilmír! gialdir.“

Helgi *quaf*:

7. „Hvat letr þv fylgia
Helga nafni,
brvþr biartlitvþ!
allz þv bioða rþþr?
Hygg þv fyr allom
atquþom vel!
þigg ec eigi þat,
nema ec þic hafa.“

Valkyria *quaf*:

8. „Sverþ veit ec liggia
i Sigarsholmi
fiorm fõra
en fimm togo;
eit er þeirra
allom betra
vignesta bavl
oc varip gvlli.

9. Hringr er i hialti,
hvgr er i miþio,
ogn er i oddi
þeim er eiga getr;
liggr meþ eggio
ormr dreyraðr,
enn a valbæsto
verpr naþr hala.“

Eylimi het *konvng*r, *dottir*
hans var Svava, hon var val-
kyria oc reip lopt oc log; hon gaf
Helga nafn þetta oc hlifþi hanom
opt síþan i orrostom. — Helgi *quaf*: 5

10. „Ertattv, Hiorvarþr!
heilraþr *konvng*r,
folcs oddviti!
þottv frõgr sér;
leztv eld eta
iofra bygþir,
enn þeir angr víþ þic
eccí gorþo.

11. Enn Hroþmarr *scal*
hringom raða
þeim er atto
orir niþiar;
sa sez fylkir
fõst at lifi,
hygg aldæþra
arfi at raða.“

Hiorvarþr *svarar*, at hann
múndi fa liþ Helga, ef hann vill
hefna moþvrfæþur sins. — Þá
sotti Helgi sverþit, er Svava
uisaþi hanom til; þa for hann oc 5
Atli oc feldo Hroþmar oc vno
morg þrecvirki. Hann drap Hata
iotvn, er hann sat a bergi noc-
coro. Hægi oc Atli lágo scipom
i Hatafirþi; Atli helt vorð inn 10
fyrra lvt ngrtrinnar. Hringrþr
Hata *dottir quaf*:

12. „Hverir 'ro hældar
i Hatafirþi?
scioldom er tialdat a scipom;

— 1. Over e i ein synes at være en
horizontal Streg i R.

7. I Margen udfor dette Vers staar i
R q., derforan er h. (Helgi) bortskaaret.

8. Overskriften Valkyria quaf mang-
ler i R. — 4. fimm togo, saa ændret;
fimmtog R som ét Ord.

3. lóg R.

1. svarar skrevet sv med en Krøl oppe
ved v i R, hvilket ogsaa kunde læses svarabi.

— 5. for hann, saa ændret; for hon R.
12-30 danne egentlig et eget Digt for sig.

12, 3. Efter scipom har R yðrom,
hvilket her er stræget efter Forslag af
Rask og Ettm. De øvrige Udgg. beholde
det og skrive L. 3 som to Linjer. Ailde-

fröcnliga latíþ,
fát hygg ec yþr siazc;
kennit mér nafn konungs!“

Atli qvaþ:

13. „Helgi hann heitir,
enn þv hvergi mátt
vinna grand grami;
iarnborgir 'ro
vm æþlings flota,
knegoþ oss falor fara.“

Hrimgerþr qvaþ:

14. „Hve þic heitir,
halr inn ámatki?
hve þic calla konir?
fylcir þer trvir,
er þik i fægrom lætr
beiz stafni bva.“

Atli qvaþ:

15. „Atli ec heiti,
atall scal ec þer vera,
mioc em ec gifrom gramast;
vrgan stafn
ec heft opt bvit
oc qualþar qveldriþor.

16. Hve þv heitir,
hala nagraþvg?
nefndv þinn, fála! fæþvr;
nlv ræstom

er þv scyldir neþarr vera,
oc vaxi þer a badmi barr!“

Hrimgerþr qvaþ:

17. „Hrimgerþr ec heiti,
Hati het minn faþir,
þann vissa ec amatcastan iotvn;
margar brvþir
hann let fra bvi tecnar,
vnz hann Helgi hió.“

Atli qvaþ:

18. Þv vart, hala!
fyr hildings scipom
oc lát i fiarþar mynni fyr;
ræsiss recca
er þv vildir Rán gefa,
ef þer komiþ i þverst þvari.“

Hrimgerþr qvaþ:

19. „Dulíþr ertv nv, Atli!
dræms qveþ ec þer vera,
síga lætr þv brýnn fyr brár;
moþir mín la
fyr mildings scipom,
ec drecþa Hlaþvarz sonom i haþi.

20. Gneggia myndir þv, Atli!
ef þv geldr ne vgrir,
brettir sinn Hrimgerþr hala;
aptarla hiarta
hygg ec at þitt, Atli! se,
þott þv haþir hreina rædd.“

les nødvendig er denne Ændring dog
neppe; jvfr. Anm. til Háv. V. 61. 124;
Grimn. V. 2.

13. Overskriften Atli qvaþ staar i R
inde i Linjen. — 5. Efter æþlings er i
R først skrevet scip, men derpaa er dette
underprikket og udraderet som urigtigt.

14. Hrimgerþr qvaþ mangler foran dette
Vers i R, som derimod efter heitir har q.
Hrimgerþr. — 1. þic heitir R og Uðgg.;
dette lader sig forsvare som „kaldet du
dig“, men jeg formoder dog, at þic urig-
tig er kommet ind fra L. 3 og at det
skulde hede þv heitir, jvfr. 15, 1. 16, 1.

Ved V. 15-30 inol. mangler Overskrift
i R.

15, 3. emec R.

17, 4. 5. m. brvþir hann let | fra b. t.
Rask K. M.

18, 6. þverst R og M.; þverz Rask
K.; þvers Eg.

19, 6. Hlaþvarz, saa R.

20, 1. myndir R, ikke mundir. — 6. hreina
R. I denne Linje kan haþir neppe være
Rimord, men Stavrimet maa hvile paa
hreina og rædd; det første Ord maa da
læses reina. Men det er meget sjældent
i disse Digte, at et Ord med hr i Frem-
lyden mister h, jvfr. Háv. 151, 3. Der-
for er der maaske her en Feil; jeg for-
moder ramma, jvfr. remi 21, 1. — rædd
skrevet rædd i R.

Atli qvaþ:

21. „Remi mvn þer ec þiccia,
ef þv reyna knatt
oc stiga ec a land af legi;
vll mvntv lemiaz,
ef mer er alhvgat,
oc sveigia þinn, Hrimgerþr! hala.“

Hrimgerþr qvaþ:

22. „Atli! gac þv a land,
ef afi treystiz,
oc hittomc i vic Varins;
rifa retti
er þv mvnt, recer! fá,
ef þv mer i krymmor kqmr.“

Atli qvaþ:

23. „Mvnc a ec ganga,
aþr gvmmar vacna
oc halda of visa vorþ;
era mer orvønt,
nøg oro kqmr
scass vp vndir scipi.“

Hrimgerþr qvaþ:

24. „Vaci þv, Helgi!
oc bqt viþ Hrimgerþi,
er þv lezt havggvinn Hata;
eina nót
kna hon hia iofri sofa,
þa hefir hon þalva bqt.“

Helgi qvaþ:

25. „Lopinn heitir er þic scaleiga,

leif ertv mannkyni,
sa byr i Þolleyio þvrs,
hvndviss iotvnn,
hrænbva verstr,
sa er þer macligr maþr.“

Hrimgerþr qvaþ:

25. „Hina vildo heldr, Helgi!
er reþ hafnir scoda
fyrri nott meþ from;
margvllin mæ
mer þotti afi bera;
her ste hon land af legi
oc festi sua yþarn flota;
hon ein þvi vøldr,
er ec eigi mac
bvþlvngs monnom bana.“

Helgi qvaþ:

27. „Heyrþv nv, Hrimgerþr!
ef ec bqt harna þer,
segþv gorr grami:
var sv ein vøtr,
er barg æþlings scipom,
eþa foro þer fleire saman?“

Hrimgerþr qvaþ:

28. „Þrennar nivndir meya,
þo reif ein fyr
hvit vnd hialmi mæ;
marir hristvz,
stoþ af mænom þeirra
dægg i divpa dali,

21, 1. Remi **R** burde vel með Pfeiffer andres til Remri. — 2. knatt, saa **R**, som det synes, og ikke knat; dog er Prikken over t, der betegner, at denne Bogstav skal fordobles, utydelig. — 6. Hrimgerþr! hala, saa ændret med Ettm. efter 20, 3, jvfr. 16, 3; hala . hrimgerþr. **R**.

22, 6. krymmor **R**. Ellers kjender jeg kun Formen krumma.

23, 1. Bogstaverne ca i Mvnc a ere meget slidte eller raderede. — 5. **R** har kqmr, men over Linjen mellem m og r er en Krøl, som almindelig betegner ir eller er.

24. Grimm o. fl. antage, at dette Vers indeholder Atles Ord. -- 2. bqt er, som

det synes, i **R** skrevet bot. -- 4. 5. e. nót kna hon | hia i. s. Udgg. — 5. hón **R**.

25, 1. er, saa ændret; erc **R**. — Gr., Ettm. og Pfeiffer mene, at denne Linje oprindelig har lydt: Lopinn þic scal eiga; dog jvfr. Skirn. 35, 1. 2.

26, 4. margvllin **R**, d. e. marggullin. — 5. afi **R**. Ettm. indsætter magni, hvorved Stavrimet vinder. — 6. hon land **R**, ikke hon á land. — 8. Hon med stor H og derforan Punctum i **R**, som alisaa her begynder et nyt Vers.

27, 4. einvøtr Gr. Ettm. Pfeiffer.

28, 1. nivndir, saa **R** sikkert, ikke mvndir. Rimordene ere þrennar og þo.

hagl i hava víþo;
þaðan kómur með ældom ár,
alt var mer þat leitt er ec leitic.“

Atli qvaþ:

29. „Avstr littv nu, Hrimgerþr!
ef þic lostna hefr
Helgi helstæfom;
a landi oc a legi
borgit er loffvngs flota
oc siclings monnom iþ sama.

30. Dagr er nu, Hrimgerþr!
en þic dvalþa hefir
Atli til aldraga;
hafnarmarc þyccir
hlegligt vera,
þars þv i steins lici stendr.“

Helgi konungr var allmicill
hermaþr; hann com til Eylima
konungrs oc baþ Svávo dottur
hans. Þar Helgi oc Svava veit-
5 tvz várar oc vnoz fvrþo mikit.
Svava var heima með feþr sin-
om, enn Helgi i hernaþi; var
Svava valkyria en sem fyrr. Heþ-
inn var heima með fæþvr sin-
10 om, Hiorvarþi konungr, í Noregi.
Heþinn for einn saman heim or
scógi iólaaptan oc fann trollkono;
sv reiþ vargi oc hafði orma
at tæmom oc bæþ fylgd sina
15 Heþni. Nei sagði hann. Hon
sagði: „Þess scaltv gialda at

bragarfvlli.“ Vm queldit oro heit-
strengingar; var framleiddr son-
argavltr, logðo menn þar a hendr
sinar oc strengdo menn þa heit 20
at bragarfvlli. Heþinn strengði
heit til Svavo Eylima dottur,
vnnvsto Helga broðvr sins, oc
iþraþiz sua mioc, at hann gecc a
brævt villistigo svþr a lond, oc 25
fann Helga broþvr sinn. Helgi
qvaþ:

31. „Komþv heill, Heþinn!
hvæt kantv segia
nyra spialla
or Noregi?
hvi er þer, stillír!
steyct or landi
oc ert einn kominn
oss at finna?“

Heþinn qvaþ:

32. „Mic hefir myclo glöpr
meiri sóttan,
ec hefi kerna
ena konungrborna
brvþi þina
at bragarfvlli.“

Helgi qvaþ:

33. „Sacaz eigi þv!
svønn munu verþa
ælmal, Heþinn!
occor beggia.
Mer hefir stillír

7. hagl i i R skrevet hagli.

29. Møb. tillægger Helge dette og Agd.
Vers. Med Sikkerhed lader det sig neppe
sige, om det er Helge eller Atle, som taler,
eller om Helge taler i V. 29 og Atle i V. 30.
— 2. hefr, saa R. — 4. legi, saa ændret
med Eitm. efter Formodning af Gr.;
vatni R. land ok lögr forbindes stadig
i de gamle Kvad. — 5. loffvngs, saa
ændret med Eitm. efter Formodning af
Gr.; æþlings R. Jfr. Helg. Hund. I, 27,
L. 7.

5. várar R. Se Anm. til Þrymskv.
V. 30. — 12. tróðl | kono R. — 16. sagði
skrevet s. i R. — 17. oro R, ikke ero.
— 19. þar R. — 23. vnnvsto Helga
broðvr R, ikke vnnvsto R.

31, 7. komþ R. — 8. oer R.

32. Overskrift mangler i R. — 1.
Mangle kanske to Linjer foran L. 1? —
3. kerna med en Krøl over e R.

33. Overskrift mangler i R. — 5. mer
med liden m, dog derforan Punctum i R.

stefnt til eyrar,
þriggia natta
scylac þar koma;
if er mer a því,
at ec aptr coma,
þa ma at góðo
goraz slict, ef scal.“

Hefinn qvaþ:

34. „Sagdir þv, Helgi!
at Hefinn væri
góps verþr fra þer
oc giafa storra;
þer er sòmra
sverþ at riþa,
enn friþ gefa
fiandom þinom.“

Þa qvaþ Helgi:

35. „Reiþ a vargi,
er rekvip var,
fiop eitt, er Hefin
fylgio beiddi;
hon vissi þat,
at veginn mundi

Sigrinnar sonr
a Sigarsvollvm.“

Þat qvaþ Helgi, þviat hann
grvnaþi vm feigþ sina oc þat at
fylgior hans hofðo vitiaþ Hefins,
þá er hann sa konona riþa
varginom. 5

Alfr het konvng, son Hroþ-
mars, er Helga hafði voll haslaþan
a Sigarsvelli a þriggia natta
fresti. Þar var orrosta micil, oc
fecc þar Helgi banasár. 10

36. Sendi Helgi
Sigar at riþa
eptir Eylima
einga dottvr:
„Biþ bralliga
bvna verþa,
ef hon vill finna
fylci kvicvan!“

Sigarr qvaþ:

37. „Mic hefir Helgi
hingat sendan

Man burde kanske her begynde et nyt
Vers. — 6. stefnt, saa ændret efter For-
modning af Rask; steyet R og Gr. K. M.,
hvilket vel urigtig er kommet ind fra 31, 6.

34. Overskrift mangler i R.

35. R har þa q. helgi. Reiþ avargi
o. s. v. indtil asigars vollvm incl. umid-
delbart efter natta fresti (L. 9 i Prosa-
stykket nedenfor). Saa og Rask Gr. M.
— K. indsætter þat qvaþ Helgi, þviat
— varginom umiddelbart efter V. 33 og
Alfr het — natta fresti efter V. 35. —
Btm. indsætter V. 35 umiddelbart efter
V. 41 og udelader Ordene þa qvaþ Helgi
foran V. 35. — Rosselet (Ersch u. Gruber
Encycl. II. Section, 31ster Theil, S. 256,
Anm. 69) mener, at V. 35 burde indsæt-
tes der, hvor Tvoldkvinden beskrives (S.
176, L. 10—15 i Prosat.). — 2. rek |
riþ R. — 3. Hefin, saa ændret efter
Formodning af Rask; R R, d. e. hann,
og saaledes Gr. K. M. — 6. vegi R.
— 8. Skriveren har i R først skre-

vet velli, men derpaa rettet dette til
vollvm.

8. sigars velli R. Da Skriveren i 35, 8
har rettet S. velli til S. vollvm, saa kunde
man være tilbæilig til ogsaa her at ind-
sætte Sigarsvollvm; jvfr. Helg. Hund. I,
V. 8, L. 4. Men vi bør vistnok ikke
foretage nogen Forandring; ti i Völund.
V. 17 og 20 kaldes det Sted Sęvarstadv,
som i Prosastykket efter V. 17 kaldes
Sęvarstaþr.

36, 5. biþ, saa ændret; biþ' R, d.
e. biþr. Jfr. Helg. Hund. I, V. 22:
Biþit sciottliga . . . bvna verþa; Oddr.
V. 30: baþ ec ambáttir bvna verþa.
Udgg. beholde biþr; de fleste tage dette
som 3 Ps. sg., og betegne da ikke L. 5—8
som Helges Ord; men Grimm forstaar
biþr som 2 Ps. Sg. — 6. bvna, saa æn-
dret; bvn med Krøl over n R, d. e. bynir
eller byner.

37. Overskrift mangler her og ved alle
følgende Vers i dette Digt i R. —

víþ þic, Svava!
sialfa at mǫla;
þic qvaþz hilmír
hitta vilia,
aþr itrborinn
vndo tyndi.“

Svava qvaþ:

38. „Hvat varþ Helga
Hiorvarþz syni?
mer er harðliga
harma leitast,
ef hann sgr vm lek
eþa sverþ vm beít,
þeim scal ec gvmna
grand vm vinna.“

Sigarr qvaþ:

39. „Fell her i morgon
at Frecasteini
buþlvngr sa er var
baztr vnd solo;
Alfr mvn sigri
vllom raþa,
þott þetta sinn
þærfigi vgrí.“

Helgi qvaþ:

40. „Heil verþv, Svava!
hvg scaltv deila,
sia mvn i heimi
hinztr fvndr vera;
tia bvþlvngi
blöþa vndir,

mer hefir hiorr comiþ
hiarta iþ nęsta.

41. Biþ ec þic, Svava!
— brvþr gráttattv! —
ef þv vill mino
mali lyða,
at þv Heþni
hvilo gorvir
oc iofvr vngan
ástom leiþir.“

Svava qvaþ:

42. „Melt hafða ec þat
i Mvnrheimi,
þa er mer Helgi
hringa valþi,
myndiga ec lostic
at lipinn fylci
iofvr okvnnan
armi veria.“

Heþinn qvaþ:

43. „Kysto mic, Svava!
kem ec eigi aþr
Rogheims a vit
ne Raþvlsfialla,
aþr ec heftt hefic
Hiorvarþz sonar,
þess er bvölvngr var
beztr vnd solo.“

Helgi oc Svava er sagt at vgrí
endrborin.

5. R har ikke qvaþ, men qvaþz; z er skre-
ven til over Linjen, og en Hage er sat efter
þ for at betegne, at z skal indsættes der.

38, 1. Hvat varþ, saa ændret; Hvarþ R.
— 5. sgr R og Uagg. Rask vilde heller
sár. Jeg formoder sax.

39, 1. her R. Det'e Ord vækker her
nogen Betænkighed; men det kan for-
svares ved Sammenligning af Helg. Hund.
I, V. 49, L. 1: Snvaz her at sandi og
V. 50, L. 5: liggia her i grindom; vi
tør derfor ikke stryge her, hvortil Helg.
Hund. II, V. 26, L. 5 og V. 30, L. 5
kunde opfordre. Heller ikke tør dette
her bevæge os til at tillægge Hedin V. 39.

40, 1. verþv R som ét Ord. — 5. tíá R.
Se Anm. til Völuspá I, V. 57, L. 1, og
Njáls s., S. 279: tæði ben blæða.

41. M. betegner dette Vers som Hedin's
Ord. — 2. gráttattv, saa R og M. Jfr.
blótt af blóta, greitt af greiða, o. ð. —
grátattv Rask og K. — 4. mali R.

42, 5. lostic R, d. e. lostig. Jfr. tárok-
hlyra Guðr. hv. V. 9.

43. Dette Vers indeholder efter Gr.,
Munch (Nordm. Gude- og Heltesagn),
Ettm. Rosselet og Pfeiffer Helges Ord. —
4. Raþvlsfialla R; Raþvlsvalla Rask og
K. — 7. var mangler i R.

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA

hin fyrri.

1. Ár var alda
þat er arar gvillo,
hnigo heilog votn
af himinfjollom;
þa hafði Helga
inn hvgom stora
Borghildr borit
i Brálvndi.

2. Nott varþ i bō,
nornir qvomo,
þer er æþlingi
aldr vm scópo;
þann baþo fylci
frogstan verþa
oc bþþlvnga
beztan þiccia.

3. Snero þer af afli
arlagþátto,
þa er borgir bræt
i Brálvndi;

þer vm greiddo
gvillin simo
oc vnd manasal
miþian festo.

4. Þer æstr oc vestr
enda fálo,
þar átti lofðvng
land a milli;
brá nipt Nera
a norþrvega
einni festi,
ey baþ hon halda.

5. Eitt var at angri
Ylfinga niþ
oc þeirre meyo
er mrvnþ fōddi;
hrafn qvaþ at hrafni
— sat a hám meþi
andvanr áto —
„Ec veit noccoþ.

Dette Digt findes alene i R. Det har været benyttet af Forfatteren til Völsunga-saga.

Titelen Helgakviða Hundingsbana hin fyrri har jeg optaget efter de fleste Udgg. — R har med rødt Blæk den nu meget afblegede og næsten ulæselige Overskrift: her hefr vp áþi (sic! rettere qvipo) fra helga hvndings bana. þa h. . . . Efter h følger endnu en eller flere Bogstaver, som ikke kunde læses; maaske har der været skrevet þa h. I. Overskriften i R er skreven med samme Haand som det øvrige; men med en meget senere Haand er der kludret over. — Urigtig angiver K. Helga kvíða Hundingsbana som den gamle Overskrift i R. — I det prosaiske Stykke foran

Helg. Hund. II, V. 19 citeres nærværende Digt som Helgakviða uden videre Tillæg, og Forfatteren af hint Stykke synes altsaa at have brugt dette Navn alene om vor Helg. Hund. hin fyrri.

1, 2. þat R, ikke þá. — 4. Himinf. Gr. K.

3, 6. gvillin simo, saa R og Mðb. efter Unger, som henviser til Gulaþ. lög h. eldri (N. g. L. I, 101): Eyvir við liksíma hvert. gvillin-simo Rask og K.; gullinn síma M.

4, 5. néra R. nera K. som Appellativ.

5, 1. var at angri R og Udg. Eg. (lex. pöet. 16 a) formoder var-at angr. — 3. oc, saa rettet; er R. — 6. sát R. — 7. andvanr, saa R, ikke andvarr. — 8. noccoþ R.

6. Stendr i brynio
bvr̄r Sigmundar
dōgrs eins gamall,
nv er dagr kominn;
hversir ægo
sem hildingar,
sa er varga vinr,
viþ scolom teitir.“

7. Drótt þotti sa
dævlingr vera,
quado meþ gymnom
[goð-]ár kominn;
sialfr gecc visi
or vígþrimo
vngom fōra
itrlávc gramí.

8. Gaf hann Helga nafn
oc Hringstaði,
Sólfioll, Sngfioll
oc Sigarsvollo,
Hringstað, Hatvn
oc Himinvanga,
bloþorm bvinn
brōþr Sinfiotla.

9. Þa nam at vaxa
fyr vina briosti
almr itrborinn
ynþiss líoma;
hann galt oc gaf
gvll verþvngo,
sparþi eigi hilmir
hodd bloþrekinn.

10. Scamt let visi
vigs at biþa,
þa er fylkir var
fimtán vetra,
oc hann harðan let
Hvnding veginn,
þann er lengi reþ
lævdom oc þegnom.

11. Qvæddo siþan
Sigmundar bvr̄
æþs oc hringa
Hvndings synir;
þvrat þeir atto
iofri at gialda
fiárnám micit
oc fæþvr dæþa.

6, 4. komi R. — 5. hverSír R, d. e. hvessir.

7, 3. gymnom R, ikke gymnom. — 4. goðár, indsat efter Formodning af Gísli Brynjúlfsson (Ný felagsrit XIII, S. 127), der forklarer „Gudernes Sendebud, Gudernes Ætling“. R har kun ár og aabent Rum til et Ord mellem gymnom og ár. góð ár Scheving K. og M.; Gr. forklarer ár som Adv. — kominn R; komin K. og M. — 6. víg | þrimo R, ikke vígþrimo. — 8. Jfr. Völs.: Sigmundur . . . gekk með einum lauk imóti syni sínum (Fas. I, 136).

8, 3. Sólfioll, saa rettet med Völs. (Fas. I, 136); sólfivll R. — 5. Over a i Hatvn er i R sat en Krøl. Jfr. 25, 3. — 7. bloþorm R. — 8. brōþr R, ikke bróþr.

9. Jfr. Völs.: hann gerist stórlýndr ok vinsell ok fyrir flestum mōnnum öðrum at allri atgervi (Fas. I, 136). — 2. vina R. — 4. ynþis R, ikke ynþis. — 5. 6. Jfr. Hyndl. 2, 3. 4. — 8.

bloþ rekin R. Som Ordene her lyde, kan bloþrekinn kun hère til hilmir „den blodstænkte Fyrste“. Men dette Epitheton synes ikke at passe til Helge, der endnu ikke har været i Kampen. Til at forstaa hodd som odd og henføre Adjectivet dertil, har man ingen Ret; og lige-saa usandsynligt er det, at hodd skulde være en Feil i R for odd; Stavrimet hviler aabenbart bedre paa hilmir end paa eigi. Jeg kan ikke rede Vanskeligheden. viþ rekka (istedenfor bloþrekis) vilde give god Mening, men ligger altfor fjernt. Rask og Scheving indsætte brāþþrekinn.

10, 7. þann R, ikke sá.

11, 1. Qvæddo, saa ændret med Rask og M.; i R har først staaet Qvæpo, men dette er af den gamle Skriver selv rettet til Qvado; denne har dog glemt at ændre a til ar. — siþan R, ikke siþar. — 3. æþ^s R, ikke æþir. — oc mangler i R.

12. Letaþ bvdlngr
bótir vppi
ne niþia in heldr
nefgiold fá;
ván quaf hann mendo
veþrs ens micla
grára geira
oc gremi Oþins.

13. Fara hildingar
hiorstefno til
þeirrar er lægdo
at Logafiollom;
sleit Froþa friþ
fianda a milli,
fara Viþriss grey
valgiorn vm ey.

14. Settiz visi,
þa er vegit hafði
Álf oc Eyiolf,
vnd arasteini,
Hiorvarð oc Havarþ
Hvndings sono;
farit hafði hann allri
gt geirmimis.

15. Þa brá lioma
af Logafiollom,

enn af þeim liomom
leiptrir quomo;
þa var vnd hialmom
a Himinvanga,
brynior váro þeirra
bloþi stocnar,
enn af geirom
geislar stoþo.

16. Fra arliga
or vlfþi
dæglingr at þvi
disir svðrönar,
ef þer vildi heim
meþ hildingom
þa nótt fara;
þrymr var alma.

17. Enn af hesti
Hægna dottir
— liddi randa rym —
reysi sagði:

„Hygg ec, at ver eigim
aþrar syslor
enn meþ bárgbrota
biór at drecca.

18. Hefir minn faþir
meyio sinni

12, 2. bótir R, ikke botr. — 3. i R, d. e. in; ikke i. — 5. mendo R, ikke munþo.

13, 8. val giorn R.

14, 5. Hiorvarð oc Havarþ R. I det pros. Stykke i Helg. Hund. II efter V. 13: Hiorvarþ oc Havarþ. Vðls. Hervarð ok Hagbarð (Fas. I, 137). I þ. af Nornag. (Fas. I, 323) nævnes Brædrene Hjørvarðr Herruðr i Cod. AM. Nr. 62 fol., Herruðr Hjørvarðr i Flat. — 8. Geirmimis Rask M.

15. 16. Jfr. Vðls.: Ok er Helgi fór frá orrostu, þá fann hann við skóg einn konur margar ok virðuligar sýnum, ok bar þó ein af öllum, þær riðu með ágætligum búningi. Helgi spyrr þá at nafni, er fyrir þeim var; en hon nefndist Sigrún ok kvezt vera dóttir Högna konungs. Helgi mælti: „Farið heim með oss ok verið velkomnar!“ (Fas. I, 137).

15, 3. en R, ikke oc. — liomom R, ikke lioma. — 4. leiptrir R, ikke leiptrar. — 5. Teksten er her vistnok, som ogsaa K. og Eitm. mene, forvansket. Jeg formoder, at mindst to Linjer ere faldne ud mellem quomo og þa var, og at þa var er feilagtigt for hávar. — 6. Himinvanga; jvfr. 8, 6. himinv. Rask K. og M. — 9. Enn med stor E og derforan Punctum i R. — geirom, saa ændret; geirom R.

16, 1. fra med tiden f og derforan ikke Punctum i R. — 2. vlfþi R. Forf. af Vðls. har mulig opfattet det som ulfviði. Rask har tillige tænkt paa at forklare det enten som ulfinni eller ulfhiði. — 5. ef þer vildi, saa R.

17, 3. liddi R, ikke lyddi. — rym R. — 5. hygg sér i R næsten, dog ikke ganske, ud som hvgg. — eigim R, ikke eigom.

grímmom heitit
 Granmars syni;
 enn ec hefi, Helgi!
 Hæðbrodd qvæþinn
 konung óneisan
 sem cattar son.

19. Þó kómur fylcir
 fára náttu,
 nema þv hanom visir
 valstefno til
 eþa mey nemir
 frá mildingi.“

Helgi qvaþ:

20. „Vggi eigi þv
 Isvngs bana!

fyrir mvn dólga dynr,
 nema ec dæþr siác.“

21. Sendi áro
 allvaldr þaðan
 of land oc vm lög
 leidar at biþia,
 iþgnogan
 ognar lioma
 brægnom bioþa
 oc bvrom þeirra.

22. „Biþit sciottliga
 til scipa ganga
 oc or Brandeyio
 hvna verþa!“
 Þaðan beið þengill,

18, 4. granþ mars R. — 5. hefi hefi R.
 — 6. Hæðbrodd R. Jfr. *Hothbrodus*
hos Saxo Grammaticus. I Völs. overalt
Hoddbrodd. — 7. k', d. e. konung mangler
ikke i R. — ó neisan R. — 8. cattar son R.
Ruzsmann forklarar rigtig: daadlæs, som
en Huskat, der ligger bag Ovnene. Jfr.
figd. Vers i den norske Kjempevisne om
Unge Heredag:

Dú mæter ímorgó þá leikarvöll!
 der ska' me egginne rjóe;
 sit 'kje heime unde brasstein
 som are kjettur á gló!

Völs.: en ek hefi því heitit, at ek vil eigi
 eiga hann heldr enn einn krákuunga (Fas.
 I, 137). Dette er vistnok en Ændring
 (jvfr. ellers *Yngl. C. 31*: Þeir gera af
 tré kráku eina ok sendu til Svíþjóðar ok
 segja, at eigi var meira verðr Óttarr
 konungr þeirra; þeir kölluðu Óttarr síðan
 Vendilkráku; og *Fms. VIII, 241* festa upp
 e-n sem krákuunga).

19. Jfr. Völs.: en þó mun þetta fram
 fara, nema þú bannir honum ok komir
 ímót honum með her ok nemir mik á
 brott, þvíat með engum konungi vilda ek
 heldr sætr þúa enn með þér“ (Fas. I, 137).
 — 1. Þó, saa ændret efter Völs.; þa R.
 Sá Udg. — 6. Herefter mangle kanske
 to Linjer, hvilket ogsaa Völs. synes at
 antyde. Det samme mener Etm.

20. Jfr. Völs.: „Ver kát, konungsdóttir!“

sagði hann, „fyrri skulum við reyna hreysti
 okkra, en þú sér honum gipt, ok reyna
 skulum við áðr, hvárr af öðrum berr, ok
 hér skal lífit á leggja“ (Fas. I, 137). —
Overskriften mangler i R. — K. gjør
V. 19 og 20 til ét Vers og antager i dette
en eller flere Lacuner. Etm. mener, at
4 Linjer mangle foran Vggi. — 2. bána R.

21. Völs.: Eptir þetta sendir Helgi
 menn með fégjöfum at stefna at sér
 mönnum (Fas. I, 137). — 3. land, saa
 ændret; lopt R og Udg.; láþ Scheving.
Hvis of lopt var rigtigt, saa maatte det
forstaas om Valkyrjer; men jeg véd ikke
ellers noget Eksempel paa, at en Konge
udsender Valkyrjer som Bud for at faa
samlet Folk; og skulde dette siges, saa
maatte det siges tydeligere: Valkyrjer kunne
ikke uden videre betegnes som ærir. Heller
ikke Völs., der rigtignok gjør alt mer men-
neskeligt, hentyder til noget saadant. — Over
q i lög staa Streg i R. — 5. iþgnogan R.

22, 1-4. Völs.: ok stefnir öllu líðinu
 til Rauðabjarga (Fas. I, 137). — 3. Hvis or
 er rigtigt, er Udtrykket kort; ti Brandöy
 maa være det Sted, hvor alt Folket
 skal samle sig. K. formoder med Rime-
 lighed at, hvilket og Forf. af Völs. synes
 at have læst. — Brandeyio; dette Steds-
 navn er i Völs. foruansket. — 5-8. Völs.:
 beið Helgi þar til þess, er mikill flokk
 kom til hans ór Heðinsey (Fas. I, 137).

vnz þingat quomo
halír hvndmargír
or Hedinseyio.

23. Oc þar af ströndom
or Stafnsnesi
beit her vt scriþv
oc bvin gvlli;
spvrþi Helgi
Hiorleif at þvi:
„Hefir þv kannaða
koni ongisa?“

24. Enn vngr konungr
öþrom sagði,
seint quap at telia
af Trænocyri
langhæfvöþ scip
vnd líþondom,
þv er i Orvasvnd
vtan foro.

25. „Tolf hundrvö
tryggra manna,
þo er i Hátvnom
halfo fleira

viglið konungs,
ván erom rómo.“

26. Sva brá styrir
stafntioldom af,
at mildinga
mengi vacþi,
oc dæglingar
dagsbrvñ síá,
oc siclingar
snegro vp við trę
vefnistingom
a Varinsfirði.

27. Varð ára ymr
oc iarna glymr,
brast rævd við rævd,
rero vikingar;
eisandi gecc
vnd vþlingom
lofdvngs floti
lændom fiarri.

28. Sva var at heýra,
er saman quomo
Kolgo systir
oc kilir langir,

— 6. þingat, *saa ændret med Rask K. og M., jvfr. Völs.; þing R og Gr.*

23. *Völs.:* ok þá kom til hans mikit lið ór Nörfasundum með fögrum skipum ok stórum. Helgi konungr kallar til sin skipstjórnarmann sinn, er Leifr hét, ok spurði, ef hann hefði talið lið þeirra (*Fas. I, 138*). — 1. ströndom, *saa ændret med Udgg.; stöndom R. Gr. forestaar ogsaa stödom.* — 2. or **R**, *ikke oc.* — 3. her **R**, *ikke hers; dog er den Krøl, som betegner er, noget utydelig.* — *R. Keyser forstaar her som Dat. sg. af herr.* — 4. oc bvin **R**, *ikke búinn.* — 8. kóni **R**.

24. *Völs.:* En hann svarar: „Eigi er hægt at telja, herra! skip þau er komin eru ór Nörfasundum (*Fas. I, 138*). — 4. trænocyri **R.** — 7. i Orvasvnd, *saa Rask, Gr. og M.; Jorvasvnd K. (afjörvi, Sand).* iorva svnd **R.** *Skrivemaaden i Hskr. afgjær ikke, om i er Præposition eller hører til Navnet; vistnok synes der at være lidt større*

Rum mellem i og o, end almindelig mellem to Bogstaver, men dog ikke saa stort, at man kan paastaa, at der er skrevet i orva som to Ord.

25. *Völs.:* eru á tólf þúsundir manna, ok er þó hálfu fleira annat (*Fas. I, 138*). — 1. 2. xii. o. tryera **M. R.** *Ettm. antager med Rimelighed, at der foran L. 1 mangler to Linjer.* — 6. ván **R**, *ikke vanir.*

26, 5. 6. *Ettm. stryger disse Linjer* — 8. trę **R**, *ikke ræ.*

27, 5. *Eisandi med stor E og derforan Punctum i R, som derimod har sva i 28, 1 med lidens s, dog derforan Punctum. Hskr. forbænder altsaa L. 5-8 af V. 27 til ét Vers med V. 28; ligesaa K.*

28. *Völs.:* Nú gerði at þeim storm mikinn ok svá stóran sjó, [at] þvi var líkast at heýra, er bylgjur gnúðu á borðunum, sem þá er björgum lysti saman (*Fas. I, 138*). — 4. kilir **R.** — *Efter dette*

sem biorg eþa brim
brotna mvinði.

29. Draga baþ Helgi
há segl ofarr,
varþat hrænnom
háfn þingloga,
þa er ógorlig
Egis dottir
stagstiornmærom
steypa vildi.

30. Enn þeim sialfom
Sigrvn ofan
folediorf vm barg
oc fari þeirra;
snoriz ramliga
Rán or hendi
gialfrdýr konungs
at Gnipalvndi.

31. Sat þar vm aptan
i Vnavagom,
flæst fagrvin
flióta knátto;

enn þeir sialfir
fra Svarinshægi
meþ hermþar hv
her kænnoþo.

32. Fra goðborinn
Gvþmvinðr at þvi:
„Hverr er landreki
sa er lipi styrir
oc hann feicnalip
forir at lande?“

33. Sinfiotli quafþ
— slæng vp við ra
ræþom scildi,
rænd var or gvlli;
þar var svndvorþr
sa er svara kvnni
oc við æþlinga
orðom scipta —:

34. „Segðv þat i aptan,
er svinom gefr
oc tícr yðrar
teygir at solli,

Orð har Skriveren først sat fornir, men derpaa udraderet dette og saa skrevet langir. — 5. eþa brim R. K. formoder við brim, hvilket Etm. optager. — 6. mvinði R, ikke náþi.

29. *Völs.: Helgi bað þá ekki óttast ok eigi svipta seglunum, heldr setja hvert hæra en áðr; þá var við sjálft, at yfir mundi ganga, áðr þeir kæmi at landi (Fas. I, 138). — 2. ofarr R. — 4. hrænnom R; først er skrevet hrænn, men r er underprykket som urigtig, og over Linjen er der skrevet f og Hage sat mellem ar og s for at betegne, at f skal indføres der. Der maa altsaa læses háfn, ikke hrænn. — þing loga er i R fuldkommen tydeligt. Jeg forstaaar háfn her som skipsháfn og forklarer „Søfolkene udebleve ikke fra Mødet med Bølgerne“. Gr. forklarer: „das Meer gestattete den Fluten nicht, dass sie zusammen kämen und still bei einander ständen.“ Rask og M. læse hrænn, og Eg. forklarer derefter: „fluctus adfuit fluctibus, i. e. unda supervenit*

undam.“ — 7. stagstiorn marom R som to Orð.

30. *Völs.: Þá kom þar Sigrún, dóttir Höguna konungs, af landi ofan með miklu líði ok snýr þeim i göða háfn, er heitir at Gnipalundi (Fas. I, 138). — 5. snoriz R, d. e. snoriz.*

31, 1. Sat R og Uðgg. *Jeg formoder Samt; da maatte Komma i L. 2 stryges. — 4. flióta, saa ændret med M.; flita R.*

32. *I lidt forskjellig Form citeres dette Vers i Helg. Hund. II Prosaft. foran 19. — 1. goðborinn. Det er usikkert, om Ordet kommer af goð eller göðr; for den sidste Afledning taler got. gödakunds evýevnjs og oldn. ítrborinn. — 2. Gvþmvinðr. Völs. kalder ham overalt urigtig Granmarr. — 3. hver R. — 5. oc R, ikke er.*

33, 1. Sinfiotli R. — 3. scildi R, ikke scyldi.

34. *Völs.: „Seg svá at þú hefir gefit svínum ok hundum ok þú finnr konu þína, at hér eru komnir Völsungar (Fas. I, 138 f.). — 1. þat iaptan R. — 4. teygir R, ikke tegir. —*

at se Ylfingar
 vstan comnir,
 gynnargiarnir
 † fra Gnipalvndi.
 35. Þar mun Hæðbroddr
 Helga finna
 flægtraþan gram
 i flota miþiom,
 sa er opt hefir
 orno sadda,
 meðan þv a kvernom
 kystir þýiar.“

Gvþmvrdr qvaþ:
 36. „Fátt manttv, fylcir!
 fornra spialla,
 er þv æþlingom
 osavno bregdr;
 þv hefir etnar
 vifa crásir
 oc bróþr þinom
 at bana ordit,
 opt sár sogin
 með svælom mvnni,

hefr i hreysi
 hvarleiþr scriþit.“

Sinfjotli qvaþ:
 37. „Þv vart vâlva
 i Varinseyio,
 scollvís kona!
 bartv scræc saman;
 quaztv engi mann
 eiga vilia,
 segg bryniþan
 nema Sinfjotla.
 38. Þv vart, en scępa!

scaas valkyria,
 atvl, amátlig
 at Alfædv; r;
 mvrdo einheriar
 allir beriaz,
 svevis kona!
 vm sakar þinar.

39. Nio atto viþ
 a nesi Sagv
 vifaalna,
 ec var einn faþir þeirra.“

— 8. fra, saa R. Dette synes her meningsløst; jvfr. 30, 8: at Gnipalvndi. Luning mener rigtig nok, at her det Sted kan være angivet, hvorfra de sidst ere komne, og at Gnipalvnd kan være et Næs udenfor Unavaagene; men herimod strider 50, 6, hvor det siges, at Skibene ligge fyr Gnipalvndi. K. Etm. indsætte at; Rask foreslaar ogsaa for o: fyr.

35. Jfr. Helg. Hædd. II, V. 20. — 1. Hæðbroddr R, ikke Hoddb. — 7-8. Jfr. Völs.: meðan þú kyssir ambáttir við eld (Fas. I, 139). — 8. þýiar skrevet þýgiar i R.

36. Overskrift mangler i R ved dette Vers og ved V. 37—45 incl.; jvfr. dog Ann. til V. 38 og 45. — 7. Jfr. Völs.: ... drepit brædr þina (Fas. I, 139). — bróþr R, ikke bróþr. — 9. Opt med stor O og derforan Punctum i R. Jfr. Völs.: ok er kynligt, er þú þorir at koma í her með góðum mönnum, er mart kalt hræ hefir sogit til blóðs (Fas. I, 139). Heraf ter man vel neppe formode, at 4 Vers-

linjer mangle foran opt. — sogin R. — 10. svarlo R, ikke svarlo. — 11. hefr, saa R.

37, 1. þv med liden þ, dog derforan Punctum i R. Jfr. Völs.: Sinfjötli svarar: „Eigi muntu glöggt muna nú, er þú vart vólvan i Varinsey (Fas. I, 139). — vâlva R, ikke bælva. — 3. scoll vís R. — 4. scræc, saa R sikkert. — 5. engi R, ikke egi. — 6. vilia R.

38. Ogsaa Völs. har som Sinfjötles Ord: en sådan vartu valkyrja i Ásgarði, o. s. v. (Fas. I, 139). — 1. Efter scępa har R .q.; dette forklarer jeg som qvaþ (her for qvaþ Sinfjötli), ligesom samme Tegn sikkert har denne Betydning i 45, 1. — qvân Rask K. M. — 2. scaS R, ikke scos. — 7. svevis R; jvfr. got. sve-kunþs, svi-kunþa qvæpós?

39, 2. a nesi sagv R; i det sidste Ord er fjerde Bogstav usikker, mulig har der først været skrevet sammenslynget ar, hvilket derpaa er rettet til v; andre have

Gvþmvrdr qvaþ:

40. „Fadir varattv
fenrisvlfra
ollom ellri,
sva at ec mvna,
sizt þic geldo
fyr Gnipalvndi
þvrsameyiar
a Þorsnesi.
41. Stivpr vartv Siggeirs,
látt vnd stavþom heima,
vargliþom vanr
a víþom vti;
komo þer ogogn
oll at hendi,
þa er broþr þinom
briost rafapir;
gorþir þic fregian
af firinvercom.“

Sinfjotli qvaþ:

42. „Þv vart brvþr Grana
a Bravelli,
gvllbitlvþ vart
gor tál rasar;
hafda ec þer mopri
mart sceiþ riþit,

svangri vnd sæpli,
simvl! forbergis.“

Gvþmvrdr qvaþ:

43. „Sveinn þottir þv
siþlæss vera,
þa er þv Gvllnis
geitr molcapir,
enn i annat sinn
imþar dottir
tættvghypia;
vill þv tælo lengri?“

Sinfjotli qvaþ:

44. „Fyrr vilda ec
at Frecasteini
hrafna seþia
a hræom þinom,
enn ticr yþrar
teygia at solli
eþa gefa gæltom;
deili græm víþ þic!“

Helgi qvaþ:

45. „Vgri ycr, Sinfjotli!
semra myclo
gvnni at heþia
oc glaþa orno,
en se onytom

i R læst sagar; der staar ikke sagan. Völs.: á Láganesi (Fas. I, 139). Mulig er, som og K. mener, den sidste Navneform med L rettere; dog kan Sagv forklares som Gen. af Aasynjenavnet Sága.

40. R har ikke, som Gr. angiver, ved dette Vers Overskriften Sinfjotli. — 1. at var, tv R. — 8. Þors nesi R; Völs.: Þrasnesi (Fas. I, 139).

41, 2. látt R, ikke lat. — 7. broþr, ikke broþr. — 9. R har Gorþir med stor G og derforan Punctum, men derimod i 42, 1 þv med liden þ og derforan intet Skilletegn; Hskr. begynder altsaa et nyt Vers med Gorþir. — Men jvfr. Völs.: „... þú drapt bræðr þina ok gerðir þik at illu kunnan.“ Sinfjötli svarar: „Hvært mantu þat, er þú vart merin...“ (Fas. I, 139).

42. Gr. Ettm. Möb. tillægge Guðmund dette Vers.

43. Völs. tillægger i sin pros. Gjen-
givelse (Fas. I, 139 f.) Sinfjötle de Ord,
som dette Vers indeholde; ligesaa Gr.
Ettm. Möb. — 3. Gvllnis R; Gaulnis Völs.
(Fas. I, 140). — 4. molcapir R, ikke
miolcapir. — 7. tættvrg | hypia R, dog
er v langstrakt nedad, saa at den ligner
y. Rettere skrevet Rígsn. 13, 7.

44. Völs. tillægger Granmar Ordene i
dette Vers (Fas. I, 140); ligesaa lægge Gr.
Ettm. Möb. det i Guðmunds Mund. — 5.
yþrar R.

45. Jfr. Helg. Hund. II, V. 23. —
1. Efter Sinfjötli har R .q., d. e.
qvaþ (for qvaþ Helgi). — Jfr. Völs.:
þá mælti Helgi konungr: „Beta væri
ykkir...“ (Fas. I, 140). — 5. se R,
ikke sva. —

orþom at bregðaz,
þot hringbrotar
heiptir deili.

46. Þicciat mer godir
Granmars synir,
þo dvgir siklingom
satt at mæla;
þeir hafa marcat
a Móinsheimom
at hvg hafa
hiorom at bregða.“

47. Þeir af ríci
renna leto
Svipvð oc Svegiop
Solheima til
dala dæggotta,
dæcvar hliþir;
skalf Mistar marr,
hvar megir foro.

48. Mættu þeir tiggia
i tvnhliþi,
sægdo striþliga
stiðli qvomo;
vti stoþ Hæþbroddr
hialmi faldinn,

hvgði hann ioreiþ
ettar sinnar:
„Hvi er hermþar litr
a Hnifvngom?“

Gvþmvndr qvaþ:
49. „Svaz her at sandi
snefgir kiólár,
racca hirtir
oc ráar langar,
scildir margir,
scafnar árar,
gæfvct liþ gylfa,
glapir Ylfingar.

50. Ganga fimtán
folc vp a land,
þo er i sogn vt
siau þvsvndir;
liggia her i grindom
fyr Gnipalvndi
brimdýr blásvort
oc bvin gvlli;
þar er miclo mest
mengi þeirra,
mvna nv Helgi
hiorþing dvala.“

7. hring brotar **R**, ikke hringbriótar.

46. *Jfr. Helg. Hund. II, V. 24.* — 6. Móinsheimom, *saa M. móis heio R, d. e. heimo, dog skal Stregen over Linjen mulig gjælde baade i og o. Den ene Krumstreg i o gaar oventil noget ud henimod Stregen over Linjen, saa at det faar nogen Lighed med heid, som der dog ikke staar. móins heid K.; Móinsheiþom Rask.* — 7. hvg **R**, ikke hva. — 8. hiorom, *saa ændret med M.; hioriom R.*

47. *Völs.:* Granmarr riðr nú i brott ok til fundar við Hoddbrodd konung þar sem heita Sólþjöll; hestar þeirra heita Sveipuðr ok Svegiuðr (*Fas. I, 140*). — 3. svipvð oc svegiop **R**, ikke svipuþr oc svegiþr. — *Det sidste Navn af sveggia, jvfr. Sn.E. I, 442.* — 8. hvár **R**.

48. *Völs.:* Þeir mættust i borgarhliði ok segja honum hersögu. Hoddbroddr konungr var i brynju ok hafði hjálm á höfði; hann

spyr, hverir þar væri: „eða hvi eru þér svá reiðuligir?“ (*Fas. I, 140*). — 1. tiggia **R**, ikke tyggia. — 4. qvomo **R**, ikke qvamo. — 5. Hæþbroddr, *saa R*.

49. *Overskriften Gvþmvndr qvaþ, som mangler i R, er tilsat efter Völs.:* Granmarr segir: „Hér eru komnir Völsungar (*Fas. I, 140*). — 2. snefgir **R**, *d. e. snæfgir.* — 5. scildir **R**, ikke seyldir.

50. *Völs.:* ok hafa tólf þúsundir manna við land, ok sjau þúsundir við ey þá, er Sok (*saa Hskr.*) heitir, en þar sem heitir fyrir Grindum er þó mestr fjöldi, ok hygg ek nú, at Helgi muni nú berjast vilja (*Fas. I, 140*). — 7. blá svört **R**. — 8. *Over v i bvin er i R en Krumstreg, som vel er betydningsløs.* — 9. Þar með stor þ og derforan *Punctum* i **R**, som derimod i 51, 1 har renni með liden r, dog derforan *Punctum*. Men *jvfr. Völs.*

Hæþbroddr qvaþ:

51. „Renni ræcn bitlvþ
til reginþinga,
en Sporvitnir
at Sparinsheiði,
Melnir oc Mylnir
til Myrcviþar;
latiþ engi manin
eptir sitia
þeirra er benlogom
bregða kvnni!

52. Bioþi þer Hærgna
oc Hrings sonom,
Atla oc Yngva,
Alf enom gamla!
þeiro giarnir
gvnni at heyia;
latom Volsvnga
viþrnám fá!“

53. Svipr einn var þat,
er saman qvomo
fælvir oddar
at Frecasteini;
ey var Helgi

Hvndings bani
fyrstr i folci,
þar er firar bærvþz,
ostr a imo,
alltræþr flvgar;
sa hafði hilmir
hart móþakarn.

54. Como þar or himni
hialmvitrar ofan
— óx geira gnýr —
þer er grami hliþfo;
þa qvaþ þat Sigrvn
sárvittr flvga
— át hálo scer
af hvbins bærri —:

55. „Heill scaltv, visi!
virþa nióta,
átstafr Yngva!
oc vna lífi,
er þv felt hefir
inn flvgartræða
iofvr þann er olli
eggis davða.

51. *Völs.*: Konungr segir: „Gerum þá um allt vart ríki ok sökjum ímót þeim; siti sá engi heima, er berjast vill; sendum orð Hrings sonum ok Högna konungi ok Álf enum gamla, þeir eru bardagamenn miklir (*Fas. I, 140*). — *Overskriften mangler i R.* — 1. renni **R**, ikke rennr. — 3. spór vitnir **R**. — 5. Melnir med stor **M** og derforan *Punctum* i **R**. Baade dette Navn og Mylnir har lang Vokal i første Stavelse. — 7. engi **R**, ikke egi. — **Y** an **R** med sammenslyngtet Tegn for an.

52, 1. Bioþi þer senere Form for Bioþiþ er. — 4. Alf, saa ændret; olf **R**; Alfi *Völs.* (*Fas. I, 140*). — 5. þro **R**, d. e. þeiro = þeir 'ro; jefr. *Háv.* 63, 6. — 8. viþrnám **R**, ikke viþnám.

53, 1. þat **R**, ikke þar. — 2. qvomo **R**, ikke qvamo. — 5. *Ettm. begynder et nyt Vers med Ey og mener, at 4 Linjer derforan ere bortfaldne.* — 6. báni **R**. —

9. Ostr med stor **O** og derforan *Punctum* i **R**. — 12. móþ akarn **R**.

54. *Völs.*: Þá sá þeir skjaldmeyja flokk mikinn, svá sem í loga sæi, þar var Sigrún konungs dóttir (*Fas. I, 140 f.*). — 1. **R** har Com og derefter en Hage, som betegner, at en Bogstav der skal tilføies, og i Randen udfor samme Linje o; alt-saa maa der læses Como, som og formodet i **K**. Com Udgg. — 2. hialmvitrar, indsats i Overensstemmelse med Formodning i **K**; hialm vitr **R**, og efter r staaer en Hage, som betegner, at noget skulde tilføies der; men dette har Afskriveren glemt at sætte til. hialmvitr Udgg. — 5. siervn **R**. — 7. 8. át (ikke af) harþa (over den forreste Del af ar er med samme Blæk sat en Prik, som dog rimelig er tilføelig) scer af | af hvbins bærri **R**. *Eg. har rigtig opfattet Meningen af disse to Vers. át er Vb. (af eta). I harþa scer maa, som Eg. har skjennet, stikke Betegnelse af*

56. Oc þer, bþþlvngr!
 samir þępi vel
 ręðir bęgar
 oc in rikia męr;
 heill scaltv, bvdlvngr!

þępi nióta
 Hęgna dottvr
 oc Hringstaþa,
 sigrs oc landa;
 þa er soen lokit.“

*et Rovdyr eller en Rovfugl; han formoder
 hylidar scer eller holda scerr. Jeg forstaar
 scer som „Hest“ og har for hęlþa ind-
 sat hęlo (Gen. af hęla), hvilket i R's
 Kilde kunde have vęret skrevet hęlo.
 af hvęins barri betyder „af Ligene“,
 jęfr. barr ara SnE. I, 486; barr ęlfa
 Fms. VI, 68.*

56, 1. Oc med stor O og derforan
 Punctum i R. Rask og M. begynde her

*ikke et nyt Vers, men lade V. 55 ende
 med rikia męr. — 1. bþþlvngr R og Uđgg.
 Dette Ord synes her stędende, da det
 samme fęlger straks efter i L. 5; mulig
 er derfor i L. 1 siclingr det rette, saa
 at samir bliver Rimord. — 4. rikia R. —
 5. heill med liden h og derforan ikke
 Punctum i R. — 8. hringstaþa R, ikke
 Hringstaþa.*

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA

önnur.

Fra Völsvngom.

Sigmvindr konungr Völsvngs son atti Borghildi af Brálvndi; þáv heto son sinn Helga oc eptir Helga Hiorvarþssyni; Helga fost-
5 raþi Hagall. Hvndingr het ríkr konungr, víþ hann er Hvndland kent. Hann var hermaþr micill oc atti marga sono þa er i her-
naði váro. Ofriþr oc dylgior váro
10 a milli þeirra Hvndings konungs oc Sigmvndar konungs, drapo hvarir annarra fröndr. Sigmvindr konungr oc hans ettmenn héto Volsvngar oc Ylfingar. Helgi fór

oc niosnaþi til hirdar Hvndings konungs a lárn; Hgmingr son Hvndings konungs var heima. Enn er Helgi for í brot, þa hitti hann hiarþarsvein oc quap:

1. „Segðv Hgmingi, at Helgi man, hvern i brynio bragnar feldo, er víf grán inni hævðot, þar er Hamal hvgði Hvndingr konungr.“

Dette Digt findes kun i R. Det er ikke benyttet af Forfatteren til Völsungasaga.

Overskriften Helgakviða Hundingsbana önnur findes ikke i R. Forfatteren af det pros. Stykke foran V. 19 har kun kjendt én Helgakviða, ti under dette Navn uden videre Tillæg citerer han det Digt, som i nærv. Udg. er kaldt Helgakviða Hundingsbana hin fyrri. Nærværende Digts rette gamle Navn er rimelig Völsungakviða hin forna. I R betegnes nemlig V. 14—18 som henhørende til et Kvad af dette Navn; men det er ikke rimeligt, at disse Vers skulde høre til et andet Digt end V. 1—13 og de efter V. 18 følgende Vers; hint Navn burde derfor vistnok udstrækkes til hele det Digt, som her er kaldt Helg. Hund. önnur. Denne Mening udtales ogsaa af Rask, som dog i sin Udg. adskiller

to Kvad, nemlig Helg. Hund. önnur, der bestaar af V. 1—13 incl., og Völsungakviða hin forna, af alt det øvrige.

Overskriften fra völsvngom er skreven med rødt Blæk i R. Den er i ingen Henseende udmærket fremfor andre Overskrifter, og Rosselet har vistnok Uret, naar han mener (Art. „Isländische Literatur“ i Ersch u. Gruber Encycl., II Section, 31ster Theil, S. 264), at den skal gjælde for alt det, som følger i R.

3. Helga oc eptir R, ikke Helga eptir. — 5. Hvndingr R. — 7. kent, saa ændret; kendt R. — 12. fröndr R. — 16. e i Hgmingr har ogsaa en Krøl oventil i R. — 18. íbrót R. — 19. svein mangler i R. 1, 2. Hgmingi, saa ændret; hgmingi R. — 5. er er vel snarere 2 Ps. Pron. Plur., end Conjunction. — víf | grán R. Ogsaa hos Rask som to Ord; vífgrán Gr. K. M.

Hamall het son Hagals. Hvnd-
ingr konvngr sendi menn til
Hagals at leita Helga; enn Helgi
matti eigi forþaz annan veg enn
tóc kleþi ambottar oc gecc at
mala. Þeir leitoþo oc fvndo eigi
Helga; þa quaf Blindr inn þarl-
visi:

2. „Hvoss ero ægo
i Hagals þyio,
era þat carls ett,
er a kvernom stendr:
steinar rifna,
steycer lvþr fyrir.

3. Nv hefir hærþ dõmi
hildingr þegit,
er visi scal
valbygg [mala];
heldr er sòmri
hendi þeirri
meþalkaffi
enn mændvltre.“

Hagall svarafi oc quaf:

4. „Þat er litil va,
þott lvþr þrvmi,
er meþ konvngs
mændvl hrõrir;
hon scevafi

scyiom eþri
oc vega þordi
sem vingar,
aþr hana Helgi
hæpto gorþi;
systir er hon þeirra
Sigars oc Hægna,
þvi hefir ætvl ægo
Ylfinga man.“

Vndan comz Helgi oc for a
herscip; hann feldi Hvnding kon-
vng oc var siþan callaþr Helgi
Hvndingsbani. Hann la meþ her
sinn i Brvnavagom oc hafpi þar 5
strandhægg, oc áto þar rát.
Hægni het konvng; hans dottir
var Sigrvn, hon var valkyria oc
reiþ lopt oc læg; hon var Svava
endrborin. Sigrvn reiþ at scipom 10
Helga oc quaf:

5. „Hverir lata fióta
fley við backa,
hvar hermegir
heima eigvþ?
hvers biþit er
i Brvnavagom,
hvert lystir yþr
leiþ at canna?“

4. Efter veg er i R først skrevet forþ, men derpaa er dette underprikket som wrightigt. — enn tók R, ikke enn hann tók. — 5. ambottar med Streg over o R; o betegner her u-Omlyden af á, jvfr. Anm. til Skirn. V. 15; denne Omlyds-vokal er her overført til en Casus, i hvis Endelse der ikke er eller har været nogen u; saaledes ogsaa amböttir Sig. III, 70; ambottar hos Gisl. Um frump. S. 171. — 7. Ettm. giver

þa quaf Blindr
inn þarlvisi
som Begyndelsen af det følgende Vers.

2, 1. Hvósas R.

3, 1. nv med liden n og derforan ikke Punctum i R. Jeg har med Gr. og Ettm.

her begyndt et nyt Vers. — 3. visi R, ikke vili. — 4. 5. val bygg. Heldr R.

4. svarafi i den foranstaende Prosalinje er skrevet svar. med en Krøl over r i R. — 5. hon með temmelig stor h og derforan Punctum. Hermed burde maaske et nyt Vers begynde. — 6. scyiom R, ikke scyom.

6. strand mangler ikke i R. — 8. var valkyria Rask Gr. K.; var þ valkyria R, og saaledes M. varð v.; men þ i varþ i R er utydlig og staar nær indpaa v i valkyria, saa at det derved synes antydet, at den er wrightigt. Jfr. Helg. Hj. Prosastykket efter V. 9. — 9. Svava, saa ændret; sva R.

5, 4. heima eigvþ R, ikke heia eigvþi. Ved V. 6—12 incl. mangler Overskrift i R.

Helgi qvaþ:

6. „Hamall letr flóta
fley víþ backa,
eigom heima
i Hlesseyio,
biþom byriar
i Brvnavagom,
æstr lystir oss
leiþ at kannu.“

Sigrvn qvaþ:

7. „Hvar hefir þv, hilmír!
hildi vacþa
eþa gægl alin
Gvnnar systra?
hvi er brynja þin
bloþi stoccin,
hvi scäl vnd hialmom
hrátt kiot eta?“

Helgi qvaþ:

8. „Þat vann næst nýss
niþr Ylfinga
fyr vestan ver,
ef þic vita lystir,
er ec biorno tóc
i Bragalvndi

oc ett ara
oddom saddac.

9. Nv er sagt, mér!
hvapan sacar gorðvz,
þvi var a legi mér
litt steict etiþ.“

Sigrvn qvaþ:

10. „Vig lysir þv,
varþ fyr Helga
Hvdingr konvngr
hniga at velli;
bar socn saman,
er seva hefndoþ,
oc bvsti bloþ
a brimiss eggjar.“

Helgi qvaþ:

11. „Hvat vissir þv,
at þeir se,
snot svinnhvgvð!
er seva hefndo?
margir 'ro hvassir
hildings synir
oc amvnir
ossom niþiom.“

7, 4. Gvnnar, saa ændret med M.; Gvnnu R.

8, 1. vann R, ikke var. — 3. fyr R, ikke fyri.

9. Rask og M. forene dette Vers med V. 8. — 1. mér! er i R skrevet m med en Krøl over; mér (mihi) K. — 2. hvapan sacar gorðvz R og Udgg. Denne Linje synes temmelig indholdslos; den forklares „hvóraf Aarsagerne opstod.“ Man venter et Svar paa Spørgsmaalet i 7, 5. 6 af følgende Indhold: nu har jeg sagt dig, hvorfor min Brynje er blodig. Skulde der derfor i sacar stikke en forvansket Form af Vb. sarca?? se om dette SnE. II, 493 og Gíslí Brynjúlfsson i Ant. Tskr. 1855—1857, S. 190.—Ettm. mener, at efter L. 2 to Linjepar ere bortfaldne, af hvilke det sidste har lydt:

þvi er brynja min
bloþi stoccin.

3. legi R, vistnok af lögr, og ikke af lægir. — mér R; dette bør snarere forstås som Dat. af Pron., der skrives paa samme Maade i Sig. I, V. 34, L. 8, end som Subst. At ansé Ordet for urigtig indkommet fra L. 1, er usædvanligt.

10, 1. lysir R. — 6. seva R her og 11, 4. K. formoder sífja, hvilket Ettm. indsætter.

11, 1. vissir R, ikke villir. — 2. þeir se R, ikke þer. Som Teksten er i R, maa þv og þeir være Rimord; men þv synes neppe at have saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; maaske er der for L. 2 forvansket. — 4. hefndo, saa ændret med Gr. K. M.; hefndoþ R. hefndom Rask.

Sigrvn qvaþ:

12. „Varca ec fiarri,
folcs oddviti!
ger a morgom
grams aldrlocom;
þo tel ec slęgian
Sigmvndar bvr,
er i valrvnom
vigspioll segir.

13. Lęit ec þic vm sinn
fyr a langscipom,
þa er þv bygðir
blodga stafna
oc vrsvalar
vnnir lęko;
nv vill dyliaz
dęglingr fyr mer,
enn Hęgna męr
[Helga] kennir.“

Granmarr het ricr konvng, er
bió at Svarinshęgi; hann atti
marga sono: [einn het] Hęð-
broddr, annarr Gvðmvndr, þriþi
5 Starcaþr. Hęþbroddr var i kon-
vngastefno, hann fastnaþi ser
Sigrvno Hęgnadottvr. Enn er
hon spyrr þat, þa reip hon meþ
valkyrior vm lopt oc vm lęg at
10 leita Helga. Helgi var þa at

Logafollom oc hafþi bariz vif
Hvndings sono; þar feldi hann
þa Alf oc Eyiolf, Hiorvarþ oc
Hervarþ, oc var hann allvigmoþr
oc sat vndir Arasteimi; þar hitti 15
Sigrvn hann oc rann a hals
hanom oc kysti hann oc sagdi
hanom erendi sit, sva sem segir
i Volsvngaqvifo inni forno:

14. Sotti Sigrvn
sicling glaþan,
heim nam hon Helga
hęnd at sękia,
kysti oc qvaddi
konvng vnd hialmi;
þa varþ hildi
hvgr a uifi.

15. Fyr lez hon vnna
af vllom hvgr
syni Sigmvndar,
en hon seþ hafþi.

16. „Var ec Hęþbroddi
i her fęvstnoþ,
enn iofvr annan
eiga vildac;
þo siamec, fylcir!
fręnda reipi,
hefi ec mins fędvur
mavnraþ brotiþ.“

12, 2. oddviti R, ikke oddvit. — 3.
ger amorgom R tydelig. at morgom Ettm.

13, 1. Lęit R; Kręllen under e utydelig.
— 2. fyr alangscipom R, ikke fyr á l. eller
fyr l. — 5. 6. Disse Linjer stryges af
Ettm. — 10. Helga indsat efter Formod-
ning; mangler i R. Rask Gr. M. ind-
satte efter Papirafskrr. hann vm.

1. Granmarr, saa ændret; Gran | mar R.
— 3. einn het mangler i R. — 4. þriþi
skrevet m. i R. — 5. Hęþbrodr R (d af
samme Form som den trykte). — 10. þa at R,
ikke þa i. — 14. Hervarþ R. Jfr. Helg.
Hund. I, V. 14. — 17. hals hanom R; først
er skrevet h's, men dette er derpaa rettet til

h'ð. — 18-19. sva sem segir i Volsvnga-qvifo
inni forno henviser til de umiddelbart paa-
følgende Vers; ved det nævnte Digt menes
ikke Helg. Hund. hin fyrri.

14, 1. Sotti er i og for sig ulæstelig,
men stæder her, da sękia følger efter i
L. 4. Det rette er derfor mulig Hitti.
— 5. kysti oc | oc qvaddi R. — 6. 7.
þa med liden þ og derforan ikke Punotum
i R. Rask og M. begynde hermed V. 15,
men jeg har med Ettm. taget disse to
Linjer med til V. 14.

15, 1. fyr med liden f og derforan
ikke Punotum i R; Hękr. har altsaa V. 14
og 15 som ét Vers; saa og K. og Gr.

17. Nama Hægna mér
of hvg mæla,
hafa qvaz hon Helga
hylli seyldo.

Helgi qvaþ:

18. „Hirþ eigi þv
Hægna reiþi
ne illan hvg
gettarr þinnar!
þv scalt, mér vng!
at mér lifa;
gett attv, in goþa!
er ec [eigi] siamc.“

Helgi samnadi þa miclom scipa-
her oc for til Frecesteins, oc
fengo i hafi ofviðri mannhgott; þa
quomo leiptr yfir þa, oc stoþo
5 geislar i scipin. Þeir sa i lopt-
ino at valcyrior nío riþo, oc
kendo þeir Sigrvno; þa leggði storm-
inn, oc quomo þeir heilir til
landz. Granmars synir sato a
10 biargi noccoro, er scipin sigldo at
landi. Gvdmvndr hliop a hest

oc reið a niosn a bergit víþ hæfna-
ina; þa hlóþo Volsvngar seglom.
Þa qvaþ Gvdmvndr:

19. „Hverr er scioldvngr
sa er scipom styrir,
lętr gvnnfana
gvllinn fyrir stafni?
þiccia mér friþ
i farar broddi,
verpr vigroþa
vm vikinga.“

Sinfjotli qvaþ:

20. „Her ma Hædbroddr
Helga kenna
flotta traþan
i flota miþiom;
hann hefir epli
ettarr þinnar,
arf Fiorsvnga
vnd sic þrvngit.“

Gvdmvndr qvaþ:

21. „Þvi fyrr scolo
at Frecesteini
sattir saman

17. Jeg formoder, at de 4 Linjer i dette Vers skulde danne Begyndelsen af V. 15, saa at Nama kom umiddelbart efter a uifi og hylli seyldo umiddelbart foran fyrr lez hon. Eitm. lader de 4 Linjer i V. 17 danne sidste Halvdel af V. 15. — 1. mér skrevet m med en Krøl over i R. — 2. mæla R, ikke micla.

18. 1. hirþ med liden h og derf. Punotum i R. — 5. vng R; først var skrevet vnd, men dette er af den gamle Skriver selv rettet. — 6. lifa R. — 7. in goþa! saa Rask og M. R har sikkert ingoþa og ikke ugoþa. gett attv goþa Gr. — 8. eigi, indsat med Lüning; mangler i R og Udgg.

2. oc for R, ikke Hann for. — 4. leiptr R, ikke leiptrar. — 14. Efter þa q. gvd-mvndr har R et Stykke, som her er udeladt. V. 19—24 incl. følge i R efter V. 29 og staa umiddelbart foran Helgi feco Sigrvnar o. s. v. (S. 196). Foran V. 19 ere Ordene þetta q. gvd-mvndr granm.

s., som findes i R, udeladte. Se herom Anmærkningen efter nærværende Digt.

19, 1-2. H. a. scioldvngr sa | er se. st. Udgg. — 4. fyrir R, ikke fyri. — 5. mér, saa R tydelig; merci K. — friþ er Adj., og Subject er scip. Gr. forstaar friþ som Subst.; Eitm. læser þyckjat mér friþmerki. 20, 1-4. Jfr. Helg. Hund. I, 30. — 1. hædbrodr R (anden d af samme Form som den trykte). — 5. hefir, saa ændret; hefi R. — 7. Fiorsvnga Eg.; fiorsvnga Udgg. — Rimord ere arf og vnd.

21. Overskrift mangler i R. — K. regner L. 1-4 af dette Vers med til V. 20 og lægger dem i Sinfjotles Mund, lader Gudmund sige L. 5-8, og antager, at noget mangler foran Mal er. Rask, Gr. og Eitm. tillægge Gudmund, M. Sinfjotle hele V. 21. — 1. fyrr, saa ændret med K. M.; fyr R. firr Rask Gr. — scolo R, ikke scola. — Eitm. læser þvi firr skulut. — 3. sattir R og Udgg. — Hei

vm sakar dōma;
mal er, Hæðbroddr!
hefnd at vinna,
ef ver legra lvt
lengi barom.“

Sinfíotli qvaþ:

22. „Fyrr mœndv, Gvdmœndr!
geitr vm halda
oc bergscorar
brattar klifa,
hafa þer i hendi
heslikylfo;
þat er þer bliþara
enn brimiss domar.“

Helgi qvaþ:

23. „Þer er, Sinfíotli!
semra myclo
gvnni at heya
oc glaþa orno,
enn onytom
orþom at deila,

þott hilldingar
heiptir deili.

24. Þicciat mér goþir
Granmars synir,
þo dvgir siklingom
satt at mæla;
þeir mœrcþ hafa
a Moinsheimom,
at hvg hafa
hiorom at bregða;
ero hildingar
hællzti sniallir.“

Gvdmœndr reið heim með her-
sægo; þa sæmnoþo Granmars
synir her. Como þar margir kon-
ungar: þar var Hægni faðir Sig-
rúnar oc synir hans Bragi oc 5
Dagr. Þar var orrosta micil, oc
fello allir Granmars synir oc
allir þeirra hæfþingiar, nema
Dagr Hægnason fecc griþ oc

Teksten i R er rigtig, saa maa de 4 første Linjer forstaaes ironisk: „Desto fær skulle vi afgjøre vore Stridigheder ved Frekastein (den Sten, hvor Ulvene møttes ved Lig, paa Valen)“. Men da synes dog sattir meget underligt, og desuden kan scolo ikke vel være 1 Ps., da intet Pronomen følger efter. Jeg formoder sarteinar istedenfor sattir. Derfor tale stærkt Sinfíotles Ord i 22, 7. 8: þat er þer bliþara enn brimiss domar, ti disse vise aabenbart tilbage til Gudmunds Ytringer. Frecasteinn nævnes kun, hvor der er Tale om Kamp, ikke som Sted, hvor Forlig sluttes. — 5. er, saa ændret med Udgg.; ec R. Muligt er ogsaa: mal qreþ ec; jefr. Skirn. 10, 2. — 7. ef ver R, ikke ef vm eller blot ef. — lvt er ikke Rimord med, da det oprindelig lyder hlvt.

22. Overskrift mangler i R. — 1. mœndv R, ikke mvntv. — 3. bergscorar R, ikke biargscoror. — 6. hesli kylfo R, ikke hellikilfo.

23. Jfr. Helg. Hund. I, 45. — Over-
skrift mangler i R. — 2. myclo R, ikke

miclo. — 4. For g i glaþa er først urigtig skrevet b i R. — orno R. — 6. orþom at deila Gr. og M.; o. a. d. R, ikke o. a. b. Dog stæder deila her, da deili følger straks efter i L. 8. — bregþaz K. som i Helg. Hund. I, 45; men her kan ikke vel denne Form bruges, da der i L. 1 staaer þer, ikke yecr, som i Helg. Hund. I. bregþa Rask.

24. Jfr. Helg. Hund. I, 46. — Þicciat (saa) mér goþir gran. s. þo. d. s. s. a. m. þeir mœrcþ h. a. m. r. at hvg hafa hior. a. b. ero. hildingar hællzti sniallir R. — 6. Moinsheimom, saa M. efter Helg. Hund. I, 46. m. r. R; hvordan dette skal udfyldes, tør jeg ikke for vist sige; K. formoder reit; maaake snarere reinu. — 8. hiorom, saa M. efter Helg. Hund. I, 46; hior. R, ikke hior uden Punctum efter. — 9-10. Disse Linjer, der mangle i Helg. Hund. I, 46, ere vel, som og Eitn. mener, en senere Til sætning.

2. grán | mars R; dog er Stregen over a ikke sikker. — 5. synir skrevet s. i R. — 7. grán | mars R. —

vann eiða Volsvngom. Sigrvñ
gecc i valinn oc hitti Hæðbrodd
3 at kominn dæða. Hon quaf:

25. „Mvna þer Sigrvñ
fra Sevafíollom,
Hæðbroddr konvngr!
hniga at armi;
líþin er því
— opt náir hræfi
granstoþ gríþar —
Granmars sona.“

Þa hitti hon Helga oc varþ
allfegin. Hann quaf:

26. „Erat þer at villo,
alvitr! gefþ,
þo quæþ ec nocvvi
nornir valda;
fello i morgon
at Frecasteini
Bragi oc Hægni,
varþ ec bani þeirra.“

27. Enn at Styrkleifom
Starcaþr konvngr,
enn at Hlebiorgom
Hrollárgs synir;
þann sa ec gylfa

grimmvþgastan,
er barþiz bolr,
var a brot hæfub.

28. Liggia at iordo
allra flestir
niþiar þinir
at nám orþnir;
vanntattv vígi,
var þer þat scapad,
at þv at rógi
ricmenne vart.“

Þa gret Sigrvñ. Hann quaf:

29. „Hvggastv, Sigrvñ!
Hildir hefir þv oss veriþ,
vinnat scioldvngar scæpom.“

Sigrvñ quaf:
„Lifna munda ec nv kiosa,
er líþnir ero,
oc knætta ec þer þo i faðmi felaz.“

Helgi fecc Sigrvñar, oc atto þv
sono; var Helgi eigi gamall. Dagr
Hægnason blotaþi Oþin til fæd-
vrhefnda; Opinn leþi Dag geirs
sins. Dagr fann Helga mág sinn 5
þar sem heitir at Fioturlvndi;
hann lagdi igognom Helga meþ

2. hæðbrod R (anden d af samme Form,
som den trykte).

25, 6. hræfi, saa ændret efter Formod-
ning af Eitm. og mig; hreifi R og Udgg.
Lignende Feil i Völuspá I, V. 52, L. 2,
hvor r har leifi for lœvi. — Guðbrandr
Vigfússon beholder hreifi og forstaar det
som reifi, Glæde; jvfr. örnu reifir Óleifr
SnE. I, 472 og lign. — hreifa Rask og
Eg. — 7. granstoþ R, d. e. gránstóð;
jvfr. grástóð gríþar, háttalyk. Rögno. jarls
20 (SnE. Reyk. 1848, S. 242). grannstóð
Eitm.; granstóð af grön og stóð, en Støtte,
K. M. — Udgg. sætte intet Tegn efter
gríþar. — 8. sona skrevet ss. i R; somom
Rask og Eg.

26, 2. gefþ R, ikke gefþ. Først
synes at have været skevet get (o: getiþ?),
men dette er af den gamle Skriver selv
rettet. — 3. nocvvi R, ikke noqvvo.

27, 1. Enn med stor E og derforan
Punctum i R. — 4. ss. R, d. e. synir;
ikke sonr. — 6. grimvþgastan R. — 8.
abrót R.

28, 1. iordo, saa ændret efter For-
modning af Rask o. fl.; iordán R, ikke
jorda. — 8. ricmenne er i R skrevet
ric me, hvilket ikke kan oplæses som ric
mær.

29, 3. scæpom, saa R. — 4. R har
Lifna med stor L; Overskriften Sigrvñ
quaf mangler der. K. tillægger Helge
det hele Vers.

Mellem V. 29 og Helgi fecc Sigrvñar
have i R V. 19—24 inol. Plads; se Anm.
efter nærv. Digt. — 4. oþi leþi R. —
geirs, saa rettet; greis R. — 5. sins R,
ikke sini. — 6. heitir skrevet h. i R. —
fiotur lvnði R. —

geirnom; þar fell Helgi, enn Dagr
reið til [Seva-]fialla oc sagdi
3 Sigrvno tíþindi:

30. „Tráþr em ec, systir!

trega þer at segia,
þviat ec hefi næþigr
nipti grætta:
fell i morgon
vnd Fioturlvndi
bvþlvngr sa er var
beztr i heimi
oc hildingom
a hálsi stoþ.“

Sigrvn qvaþ :

31. „Þic scyli allir

eifar bita,
þeir er Helga
hafþir vna
at eno liosa
leiptrar vatni
oc at vrsvolom
vnnar steini.

32. Scriþiat þat scip,

er vnd þer scriþi,
þott oscabyrr
eptir leggiz!
rennia sa marr,
er vnd þer renni,
þottv fiáendr þina
forþaz eigir!

33. Bitia þer þat sverþ,

er þv bregðir,
nema sialfom þer
syngvi vm hafði!

þa veri þer heft
Helga dæþa,
ef þv verir vargr
a víþom vti,
wþs andvani
oc allz gamans,
heffir eigi mat,
nema a hrqvm spryngir.“

Dagr qvaþ:

34. „Qr ertv, systir!

oc ervita,
er þv brqþr þinom
biþr forscapa;
einn veldr Oðinn
ollo bælvi,
þviat meþ sifvngom
sacrvar bar.

35. Þer byþr broþir

bæga raþa,
wll Uandilsve
oc Vigdali;
hafþv halfan heim .
harms at gioldom,
brvþr bægváriþ!
oc bvrir þinir.“

Sigrvn qvaþ:

36. „Sitca ec sua sæl

at Sevafiollom
ar ne vm neþr,
at ec vna lifi,
nema at líþi lofvngs
lioma bregði,
renni vnd visa
Vigblqr þinig

2. seva mangler i R.

31. Overskrift mangler i R. — 5. eno, saa andret; eino R. — 6. leiptrar Rask K. M.; Leiptrar Gr. som Aanavn.

32, 1. Scriþ¹at R. — 7. þott tv R. Jfr. Gisl. Oldn. Forml. § 122. 3) Ann.

33, 1. Bit¹at R, ikke Bitá. — 5. þa med liðen þ i R. — 9. andváni R. — 12. I hrqvm er i R ogsaa Krøl oventil ved q.

34. Overskriften d. q. staar i R inde i Linjen. — 1. Ved Q i Qr er skrevet Accent i R. — 2. ervita R. — 3. brqþr, saa R.

35, 5. halfan R.

36. Overskrift mangler i R. — 3. neþr, saa rettet; rqr R. — 5. líþi R, af lið, Folk; ikke med Gr. af hlið. Scheving formoder vistnok med urret leíþi. — 8. þinig. M. læser hinig og bemærker: „Cod. har egentlig þinig, men med

gvllbitli vanr,
knega ec grami fagna.

37. Sva hafpi [Helgi]
hrödda gorva
fiandr sina alla
oc fröndr þeirra,
sem fyr vli
oþar rynni
geitr af fialli
geiscavllar.

38. Sva bar Helgi
af hildingom,
sem itrscapaðr
ascr af þyrni,
eða sa dyrcafr
dæggo slvnginn,
er ofri ferr
ælloin dyrom,
oc horn gloa
viþ himin sialfan.“

Hágr var gorr eptir Helga.
Enn er hann com til Valhallar,
þa bæþ Opinn hanom ællo at
raða með ser. Helgi quaf:

39. „Þv scalt, Hvndingr!
hveriom manni
fótlæg geta
oc fvna kynda,

hvnda binda,
hesta geta,
gefa svinom soþ,
aþr sofa gangir.“

Ambót Sigrvnar gecc vm aptan
hia hæggi Helga oc sa, at Helgi
reiþ til hægins með marga menn.
Ambótt quaf:

40. „Hvart ero þat svic ein,
er ec sia þiccimz,
eþa ragnaræc?
— ríþa menn dæþir,
er ióa yðra
oddom keyrit, —
eþa er hildingom
heimfor gefin?“

Helgi quaf:

41. „Era þat svic ein,
er þv sia þicciz,
ne aldar rof,
þottv oss litir,
þott ver iói ora
oddom keyrim,
heldr er hildingom
heimfor gefin.“

Heim gecc ambót oc sagði
Sigrvno:

en Figur oven þ, der synes at skulle
være et Forsøg paa at rette þ til h.“
Men dette er neppe rigtigt; saavidt jeg
kan sé, er der i R først skrevet f, d. e.
fyr, og dette saa af den gamle Skriver
rettet til þinig.

37, 1. Helgi mangler i R.

38, 9. gloa R; for o synes først at
have været skrevet e. Man bør neppe
læse glea (= glæa), skjönt Tegnet e under-
tiden næsten er lukket.

39, 7. gefa er i R skrevet til i Randen;
dog er nu fa bortakaaret, saa at kun ge
kan læses. Imellem geta og svinom er
over Linjen sat en Hage til Tegn paa,
at gefa skal indsættes der.

1. Ambót R, hvor AA blot er en kalli-
graphisk Ændring af A.

40, 1. Hvart R, ikke Hvert. — 5. er
forstaar jeg som Pronomen og ikke som
Partikel: ríþa menn dæþir og er ióa yðra
oddom keyrit maa være to sideordnede
Sætninger, jvfr. 41, 4-6.

41. Overskrift mangler i R. — 1-2.
Era þat svic e. er þ. s. þ. R. — 5. iói
R. Denne Form er yngre end ióa i 40, 5.
— 6-8. o. k. n. e. h. h. f. gefin R. —
7. heldr, saa ændret; n. R; ne Rask K.
M. Dette ne giver her, saavidt jeg skjøn-
ner, ingen passende Mening og er rimelig
urigtig kommet ind fra L. 3. — enn Gr.
Ettm.; men enn (en) kan ikke bruges som
stærk Modsetningspartikel, saaledes at
derefter Verbet følger og saa først
Subjctet.

42. „Vt gac þv, Sigrvn
fra Sefafíollom!
ef þic folcs íaþar
finna lystir;
vp er hægr lokinn,
kominn er Helgi,
dolgspor drøyra,
dæglingr baþ þic,
at þv sárdropa
svefia scyldir.“

Sigrvn gecc i hæginn til Helga
oc quaþ:

43. „Nv em ec sva fegin
fvndi ocrom,
sem átfrekir
Opins hæcar,
er val vito,
varmar braðir,
eþa dægglitir
dagsbrvn síá.

44. Fyrr vil ec kyssa
konvng olifðan,
enn þv bloþvgrí
brynio castir;
hár er þitt, Helgi!
helo þrungit,
allr er visi
valdægg sleginn,

hændr vrsvalar
Hægna mági;
hve scal ec þer, bvdlngr!
þess bót of vinna?“

Helgi quaþ:

45. „Ein veldr þv, Sigrvn
fra Sefafíollom!
er Helgi er
harmdægg sleginn:
grętr þv, gvllvariþ!
grímmom tarom,
solbiort, svðron!
aðr þv sofa gangir;
hvert fellr bloþvgt
a briost grami,
vrsvalt, innfialgt,
ecka þrvngit.

46. Vel scolom drecca
dyrar veigar,
þott mist hafim
mvnar oc landa;
scal engi maþr
angrlióþ queþa,
þott mer a briosti
beniar líti:
nv ero brvþir
byrgþar i hægi,

42, 1-2. *Rask M. interpungere:* V. g. þv, Sigrvn! fra Sefafíollom, ef...; men jvfr. 25, 1. 2; 45, 1. 2. — 3. íaþar, saa ændret; íaþar R. — 7. dolg spór R. — 10. svefia R, ikke sefia.

43, 1. fegin, saa ændret; fegin R. — 3. átfrekir, saa ændret; át frekr R.

45. *Overskrift mangler i R.* — 4. harmdægg R og Udgg.; Rask formoder hvarmdægg. — 9. fellr, saa ændret; felt R. féll Gr. M. Men fellr passer bedre til grętr. — 11. in fialgt R. At dette Adjectiv, ligesom ogsaa vrsvalt og ecka þrvngit, hører til tár, ikke til briost, synes mig sikkert. Forklaringen af innfialgt som „dybt indtrængende“, af fela,

finder neppe nogen Støtte. fjálgr maa egentlig have betydnet „varm“; dette godtgjøres af glóðfjálgr (= glóðheitr) sonr Fornjóts, *Yngl. Cap. 47*; fjálgleikr, *Andagt, gl. norsk Hom. S. 162*, (hvormed Fritznér sammenligner det norske Folkesprogs fjaag, fryg, frisk, rask), jvfr. tysk heisse *Andacht*; norsk *Folkespr.* fjelg (fjölq), adj. 1) behagelig, hyggelig. *Motsat* ofjelig. 2) vakker, net, pyntelig, reen og pyntet. 3) varm, om en mild og passende *Varme* (se *Aasen, Ordb.*). Men innfialgt „indvendig varm“ synes her ikke at passe. Jeg formoder derfor: vrsvalt, ofialgt; jvfr. *Völuspá I, V. 21, L. 9*: opt, ósjaldan. En lignende *Formodning* er alt fremsat af *Grimm.*

lofda *disir*
 hiá oss líþnom.“

Sigrún bió sǽng i hæginom:

47. „Her hefi ec þer, Helgi!
 hvilu gorva
 angrlæsa mioc,
 Ylfinga niþr!
 vil ec þer i faþmi,
 fylkir! sofna,
 sem ec lofþvngi
 lífnom myndac.“

Helgi qvaþ:

48. „Nv qveþ ec encisc
 orvǽnt vera
 siþ ne snimma
 at Sevafíollom,
 er þv a armi
 olifþom sefr,
 hvit, i hægi,
 Hægna dottir!
 oc ertv qvic,
 in konvngborna!

49. Mal er mér at riþa
 roþnar brættir,
 lata fálvan ió
 fivgstig troþa;
 scal ec fyrr vestan

vindhialms brvar,
 aþr Salgofnir
 sigrþioþ veki.“

Þeir Helgi riþo leiþ sina, enn
 þer foro heim til þóiar. Annan
 aptan let Sigrún ambót halda
 vorþ a hæginom. Enn at dagsetri
 er Sigrún com til hægsins, qvaþ s
 hon:

50. „Cominn væri nv,
 ef koma hygði,
 Sigmundar bvr
 fra sævóm Óþins;
 qveþ ec grams þinig
 grænaz vanir,
 er a asclimom
 ernir sitia
 oc drifr drott æll
 dræmþinga til.

51. Verþv eigi sva qr,
 at ein farir,
 dis scioldvnga!
 dræghvsa til:
 verða æflgari
 ællir a nottom
 dæþir dolgar, mér!
 enn vm daga líosa.“

46, 11. *disir* R.

47, 4. niþr R, ikke niþ. — 8. myndac, saa er først skrevet i R, men c er næsten udraderet (eller udslett?).

48. Overskrift mangler i R. — 1. encisc R, ikke enkis.

5-6. hægsins, qvaþ hon, saa ændret; hægsins. Hon q. R. hon forstaar jeg med K. om ambótt, ikke om Sigrún, og til lægger Tærnen baade V. 50 og 51.

50, 6. grænaz R. Dette Ord maa betyde „svinde, tabe sig“ (det sjældne Vb. grænask, grønnes, passer ikke her). Jfr. Sturl. 3, 26: grænist (danner Helrim með ræna) friðr; Bisk. I, 489: var þá sémiliga með þeim i fyrsto, en þó grænðist (Var. græðist) brátt. Rask og K. indsætte grænaz; dette vilde vistnok passe

her efter sin Betydning, men maa dog være et forskjelligt Vb., som navnlig Stedet i Sturl. viser. Mulig kommer grænaz af gránn (graa); jvfr. grá-na (af grár) 1) blive graa. 2) blive wendig. gamanit gránar (Fritzner), og norsk Folkesprog: graana 3) falme, tabe sig, forsvinde; om Venskab og Formæielse. Trondhj. St. Dæ graana mæ dæm: det er forbi med deres Venskab (Aasen).

51, 5. æflgari, saa ændret; æflgan R. — 6. a skrevet til over Línjen i R, og Hage sat nede i Línjen, hvor det skal indsættes. — 7. dolgar mér R, ikke dolg-menn. Dog er den over Línjen skreven r, som betegner ar, utydelig og maaske sat til af en senere Haand, hvilket Blækket og Figuren synes at vise. qr i mér er betegnet ved en Krsl.

Sigrvn varþ scammlif af harmi oc tręga. Þat var trva i fornescio, at menn vęri endrbornir, enn þat er nv cællvð kerlinga 5 villa. Helga oc Sigrvn er callat

at vęri endrborin; het hann þa Helgi Haddingiascati, enn hon Kara Halfdanardottir, sva sem queþit er i Karolioþom, oc var hon valkyria. 10

Anmærkning til Helgakviða Hundingsbana II.

I den foran aftrykte Tekst af dette Digt har jeg, for ikke at forstyrre Sammenhængen, ved Slutningen af Prosastykket efter V. 18 udeladt et Stykke, som indtager halvtredje Linje i R, og stillet V. 19—24 paa et andet Sted, end de findes i Hskr., samt foretaget en liden Ændring i Overskriften til V. 19. R har dette saaledes:

Efter: þa hlópo volsvngar seglom (se foran S. 194, L. 2 paa anden Spalte) fortsættes:

þa q. gvdmvndr. Sva sem fyrr er ritap. i helga qvipo. Hverr er fylkir sa er flota styrir*) oc feicna lip forir at landi. Sinfiotli. sigmvndar son svarap⁶i oc

[er] þat enn ritap. Gvdmvndr reid heim meþ hersargo þa sarnnoþo granmars synir her. o. s. v. (se foran S. 195, 2den Spalte).

Efter: oc knętta ec þer þo i faðmi felaz (se foran V. 29, L. 6) fortsætter R saaledes:

Þetta q. gvdmvndr (sic!) granmars**) son. Hverr er scioldvngv sa er scipom styrir. lętr gvmnfana gvllinn fyrir stafni piccia mer friþ ifarar broddi verpr vigroþa vm vikinga. Sinfiotli q. Her ma hævbrodr (se foran V. 20—24) ero. hildingar hævllzti sniallir. Helgi fecc sigrvnar oc atto þar sono var helgi eigi gamall. o. s. v. (se foran S. 196, 2den Spalte).

7. Haddingiascati, saa ændret med Eitm. og Müllenhoff (i Hauptsächlich f. deutsch. alt. XII, 351); haddingia scaþi R og Udg. Tilnavnet betyder: Haddingernes Helt (ikke Drabsmand). Den her nævnte Kjempe forekommer ogsaa i Hrómundar s. Gripssonar (Fas. II, 372 f.): kómu tveir konungar af Svþjóð; hétu báðir Haddingjar (saa Rimerne; Fas. urigtig Haldingjar); Helgi Hróngviðs bróðir var með þeim. Ogsaa hans Elskede, Valkyrjen Kára (saa et Hskr. og Rimerne; Fas. urigtig Lara), omtales i Hróm. s. (Anderledes P. E. Müller Sagabibl. II, 551 f.) Jfr. ogsaa Flat. I, 24 (Fas. II, 8): tóku ríki Haddingjar þrír, ok var hverr þeirra eptir annan; Helgi Haddingjaskati var með

einum þeirra. Ogsaa i Kálfevisa i Sn.E. I, 482 (og blandt Brudstykkerne bag i denne Udg.) nævnes skati Haddingja (saa 4 Hskrr.). skati bruges i Oldnorsk aldrig i samme Betydning som skati, og Grimms Paastand (i zeitschr. f. vgl. sprachf., herausg. v. Aufrecht u. Kuhn, I, 81), at disse to Ord ere identiske, er vistnok ikke rigtig (jvfr. oht. Egennavn Scazo).

*) Den Form, hvori disse to Linjer her meddeles, synes at være bedre, end den, hvori vi finde dem i Helg. Hund. I, V. 32; ti lífi styrir stóðer, naar feicnallip følger straks efter.

**) R har gram. med et Tegn over a, som almindelig betyder ra.

FRÁ DAUÐA SINFJÖTLA.

Sigmvindr Vælsvngsson var konungur a Fraclandi; Sinfjotli var elztr hans sona, annarr Helgi, þriþi Hamvindr. Borghildir, cona
 5 Sigmvandar, atti broþur, er hét Enn Sinfjotli stivpson hennar oc baþo einnar kono baþir, oc fyr þa sæc drap Sinfjotli hann. Enn er hann
 10 com heim, þa baþ Borghildir hann fara a brot; enn Sigmvindr baþ henne feþotr, oc þat varþ hon at þiggia. Enn at erfino bar Borghildir æl; hon toc eitr micit horn
 15 fvlt oc bar Sinfjotla; enn er hann sa i hornit, scilþi hann, at eitr var i, oc mælti til Sigmvandar: „Giorotr er dryccerinn, ai!“ Sigmvindr toc hornit oc dracc af.
 20 Sva er sagt at Sigmvindr var harþgorr, at hvarki mátti hanom eitr granda vtan ne innan; enn allir synir hans stoþvzc eitr a hærvnd vtan. Borghildir bar annat

horn Sinfjotla oc baþ drecca, oc 25 for alt sem fyrr. Oc enn iþ þriþia sinn bar hon hanom hornit oc þo amelissorþ meþ, ef hann drycci eigi af. Hann mælti enn sem fyrr við Sigmvnd. Hann 30 sagði: „Lattv gron sia þá, sonr!“ Sinfjotli dracc oc varþ þegar dæþr. Sigmvindr bar hann langar leidir i fangi ser oc kom at firþi einom miovom oc longom, oc 35 var þar scip eitt litiþ oc maþr einn á; hann bæð Sigmvndi far of firþinn. Enn er Sigmvindr bar licit vt a scipit, þa var batrinn hlaþinn; karl mælti, at Sigmvindr 40 scyldi fara fyr innan firþinn. Karl hratt vt scipino oc hvarf þegar. — Sigmvindr konungur dvalþiz lengi i Danmorc i riki Borghildar, siþan er hann fecc hennar. 45 For Sigmvindr þa svþr i Fracland til þess riciss, er hann atti þar. Þa fecc hann Hiordisar

Dette Prosastrykke findes kun i R. Sammenlign Völsungasaga (Fas. I, 141 f.).

Overskriften fra darþa sinfjotla er i R skreven med rødt Blæk. — Udg. optage efter Papirafskrr. Titelen Sinfjötlaok.

4. þriþi skrevet m. i R. — Hamvindr, saa Völs. (Fas. I, 136) og þ. af Nornag. (Fas. I, 320); hamdir R, d. e. hamvdir, ikke Hamdir. — cona skrevet oa i R. — 5. Efter hét staar i R aabent Rum for Navnet; Borghilds Broder nævnes heller ikke i Völs. (Fas. I, 141). Rask K. M. indsætte efter Papirafskrr. Gunnarr, Gr.

Hróar; men disse Navne ere vistnok vilkaarlig antagne. — 7. Mellem 7 og baþo er aabent Rum for Navnet i R. — 11. abrót R. — 14. ái R. — 15. bår R. — 17. mælti til Sigmvandar R, ikke sagþi Sigmundi. — 18. dryccisai R som ét Ord ai er Interjection; jvfr. ay: o ve, ak! (Fritzner Ordb.); i Telemarken aieia; svensk Dial. åj. — 19. Sigmvindr R. — 22. granda R. — 31. sia R; a er skreven til over Linjen og en Hage sat, hvor den skal indføres. — 41. innan, saa ændret med Rask; inn á R (forvansket for inná) og Gr. K. M.

dottur Eyllima konungs; þeirra son var Sigvrþr. Sigmundur kon- ungr fell i orrosto fyr Hvndings sonom; enn Hiordis giptiz þa Alfi 5 syni Hialprecs konungs. Ox Sig- vrþr þar vp i barnesco. Sig- mundr oc allir synir hans voro	langt vmfram alla menn aþra vm afl oc voxt oc hvg oc alla atgervi. Sigvrþr var þo allra framarstr, oc 10 hann calla allir menn i fornfrøþ- om vm alla menn fram oc gæf- gastan herkonunga.
---	---

— 1. eylima R. — 4. hiordiS R. — 10. þo, saa ændret med K. og Rask, jvfr. þ. af Nornag. (Fas. I, 320): voru þeir	umfram alla menn um afl ok vöxt, . . . Sigurðr var þó þeirra bræðra framarstr. þa R og Gr. M.
--	---

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

hinn fyrsta

eða

GRIPISSPÁ.

Gripir het son Eylima, broþir
Hiordisar; hann reþ londom oc
var allra manna vitrastr oc fram-
viss. Sigvrþr reið einn saman oc
5 com til hallar Gripiss. Sigvrþr
var æþkendr; hann hitti mann
at mali vti fyr hällinni, sa nefn-
diz Geitir; þa quaddi Sigvrþr
hann mals oc spyrr:

1. „Hverr byggir her
borgir þessar,
hvat þann þioþkonung
þegnar nefna?“

Geitir qvaþ:
„Gripir heitir
gvmna stióri,
sa er fastri reþr
foldo oc þegnom.“

Sigvrþr qvaþ:
2. „Er horscr konungr
heima i landi,
myn sa gramr viþ mic
ganga at mela?
mals er þarfi
maþr okvnnigr,
vil ec fliotliga
finna Gripi.“

Geitir qvaþ:
3. „Þess myn glaðr konungr
Geiti spyria,
hverr sa maþr se,
er mals queþr Gripi.“

Sigvrþr qvaþ:
„Sigvrþr ec heiti,
borinn Sigmvndi,
enn Hiordis er
hilmis moþir.“

Dette Digt findes alene i R.

Begge Overskrifter mangle i R. Her begynder kun en ny Linje med Gripir, og G er skreven lidt større, end de almindelige store Bogstaver i Hskr., men med sort Blæk.

1. Gripir R. I Völs. (Fas. I, 155) er hans Navn skrevet én Gang Grifir, én Gang i Gen. GripiS (saa Hskr.) og én Gang (Fas. I, 156) forkortet gř. Jfr. i den telemarske Folkevisse om Sigurd Svein Greip'e (Landstad S. 113). — 6. hann mangler i R. Det kunde kanske undværes.

1, 5. Overskriften Geitir qvaþ mangler i R. Ligeledes mangle overalt i det følgende af dette Digt Overskrifterne i R.

— 5. gripir R. — 8. foldo R, ikke fold.

2, 5. þarfi, saa R og M. (som dog sætter Komma derefter). Jfr. Fms. XI, 24; Grågåds ed. AM. I, S. 446 (Finsens Udg. II, S. 173); Placidusdrápa V. 34 (Eg.). Þarfi Rask K. — 6. okvnnigr R, ikke okunngr.

3, 1. konungr, saa ændret; k'g R. — 2. geiti R; først var skrevet gripi, men dette er raderet og det rette af den gamle Skriver sat isteden. — 7. hiordis R.

4. Þá gecc Geitir

Gripi at segja:
„Her er *maþr* vti
okvþr kominn,
hann er itarligr
at aliti,
sa vill, fylcir!
fvnd þinn hafa.“

5. Gengr or scala
scatna drottinn
oc heilsar vel
hilmi comnom:
„Þiggþv her, *Sigurþr*!
veri somra fyrr,
enn þv, Geitir! tac
viþ Grana sialfom.“

6. Mjela namo
oc mart hiala,
þa er raþspacir
reccar fvndvz.

Sigurþr qvaþ:
„Segdv mer, ef þv veizt,
mopvrþropir!
hve mvn *Sigurþi*
snvna efi?“

Gripir qvaþ:
7. „Þv mvnt *maþr vera*
moztr vnd solo
oc hestr borinn
hveriom iofri,
giofvll af gvlli,
enn gleyggr flvgar,
itr aliti
oc i orþom spacr.“

Sigurþr qvaþ:
8. „Segðv, gegn *konvng*!

gerr, enn ec spuria,
snotr, *Sigurþi,*
ef þv sia þicciz:
hvat mvn fyrst goraz
til farnaðar,
þa er or garþi emc
genginn þinom?“

Gripir qvaþ:

9. „Fyrst mvntv, fylcir!
fædvrv vm hefna
oc Eylima
allz harms reca;
þv mvnt harþa
Hvndings sono
snialla fella,
mvndv sig hafa.“

Sigurþr qvaþ:

10. „Segþv, itr *konvng*r,
eþtingi! *mer*
heldr horscliga,
er viþ hvgat mjelom:
sér þv *Sigurþar*
snor brægd fyr,
þa er hest fara
vnd himinscætom?“

Gripir qvaþ:

11. „Mvndv einn vega
orm inn frána,
þann er graðvgr ligg
a Gnitahiði;
þv mvnt baðom
at bana verþa
Regin oc Fafni,
rett segir *Gripir*.“

Sigurþr qvaþ:

12. „Avþr mvn *orinn,*

Mellem V. 4 og 5 er kanske, som man af V. 3 mulig tør formode, et Vers udfaldet, hvori Griper spør om den Fremmedes Navn og Geitir da svarer:

Sigurþr qveþz heita,
borinn Sigmvndi,
enn Hiordi er
hilmis mopir.

7, 1. vera R, ikke verða. — 2. moztr, saa R, af mætr. — 5. af gvlli R. Gr. og fl. ændre urigtig dette Udtryk, som netop er det almindelige, til at gvlli.

8, 2. spuria R. Jfr. Anm. til Háv. 80, 2 (hvor feilagtig staar spurria).

10, 5. sérþv R som ét Ord; Accenten over e usikker. — 6. snór R.

ef ec effic sva
vig með virþom,
sem þv vist segir;
leið at hvga
oc lengi seg:
hvat mvn enn vera
gfi minnar?“

Gripir qvaþ:

13. „Þv mvnt finna
Fafnis þöli
oc vp taca
aþ inn fagra,
gvlli hlępa
a Grana bógo,
riþr þv til Givca,
gramr vigrisinn!

Sigvrþr qvaþ:

14. „Enn scaltv hilmí
i hvgazrþo,
framlyndr iofvrr!
fleira segia:
gestr em ec Givca
oc ec geng þaðan,
hvat mvn enn vera
gfi minnar?“

Gripir qvaþ:

15. „Sefr a fialli
fylcis dottir
biort i brynio
eptir bana Helga;
þv mvnt haggva
hvosso sverþi,

brynio rista
meþ bana Fafnis.“

Sigvrþr qvaþ:

16. „Brotin er brynia,
brvþr męla tecr,
er vacnaþi
vif or svefni;
hvat mvn snot at heldr
viþ Sigvrþ męla,
þat er at farnaþi
fylci verþi?“

Gripir qvaþ:

17. „Hon mvn rikiom þer
rvnar kenna
allar þer er aldir
eignaz vildo,
oc a mannz tvngo
męla hveria,
lyf með lęcning;
lifþv heill, konvng!“

Sigvrþr qvaþ:

18. „Nv er þvi locit,
nvmin ero frþi,
oc em brát þaðan
bvinn at riþa;
leið at hvga
oc lengra seg:
hvat mvn meirr vera
minnar gfi?“

Gripir qvaþ:

19. „Þv mvnt hitta
Heimis bygdir

12, 6. lengi, *saa R og Gr. K. M.*; lengr *Rask*. Jeg formoder lengra her, ligesom i 18, 6.

17, 4. vildo, *saa R*; der har først været skrevet scyldo, men s og c ere underprikede, og over Linjen foran l er skrevet en i, altsaa vildo (ti Tegnet for y kan ogsaa betegne v). — 7. lyf, *saa ændret med Eg. og Pfeiffer*; lif *R og Rask Gr. K.*; lif *M. Jfr.* engi lyf eðr lækning, *Fms. IX, 282*; lækningar lyf, *N. g. L. III, 245* og i *Erólfs s. Gautrekss. Cod. Stockh. No.*

7 *qv. paa to Stæder (det ene Sted mangler i Fas. III, 138; paa det andet Sted har Fas. III, 174 urigtig lækning's lif). Den mindre rigtige Skrivemaade lif, som her kan være foranlediget ved det følgende lifþv, findes ogsaa undertiden ellers i gamle Hskrr.: Cod. AM. 619 qv. (Unger gl. norsk Hom. S. 64); N. g. L. I, 390 efter Hskr. fra Beg. af 14de Aarh.*

18, 1. Nv, *saa ændret med Rask K. M.*; þa *R. Gr. foreslog farit for locit.* — 3. embrát *R* som ét Ord. — 7. vera *R*, ikke verþa.

oc glaþr vera
gestr þjóþkonungs;
fariþ er, Sigvrþr!
þatz ec fyr vissac,
scala fremr enn sva
fregna Gripi.“

Sigvrþr qvaþ:

20. „Nv fqr mer ecca
orþ þatztv mǣltir,
þviat þv fram vm ser,
fylkir! lengra;
veiztv ofmicit
anгр Sigvrþi,
þvi þv, Gripir! þat
gerra segia.“

Gripir qvaþ:

21. „Lá mer vm osco
efi þinnar
liosast fyr
lita eptir;
rett em ec
raþspacr taliþr
ne in heldr framviss,
farit þatz ec vissac.“

Sigvrþr qvaþ:

22. „Mann veit ec engi
fyr mold ofan,

þann er fleira se
fram enn þv, Gripir!
scalatv leyna,
þott liót sé
eþa mein goriz
a minom hag.“

Gripir qvaþ:

23. „Era meþ læstom
lægd^a efi þer,
lattv, inn itri, þat,
aþlingr! nemaz;
þviat vppi mvn,
meþan æld lifir,
naddels bopi!
nafn þitt vera.“

Sigvrþr qvaþ:

24. „Verst hyggiom þvi,
verþr at sciliaz
Sigvrðr viþ fylci
at sogoro;
leiþ visaþv
— lagt er alt fyr —
morr, mer, ef þv vilt,
moþurbropir!“

Gripir qvaþ:

25. „Nv scal Sigvrþi
segia gerva,

19, 6. fyr R, ikke fyrr. — 8. grípi R.

20, 3. Efter þv er i R først skrevet længt, men dette Ord er derpaa underprikket som urigtigt.

21, 5. em ec, saa R, ikke emk ec; dog er efter em noget (to Bogstaver?) udraderet. emca ec Gr. K.; em ec eigi Rask M. Negtelsen er her unødvendig, da den kan suppleres fra ne; jvfr. Háv. 126, 5; 139, 1; Vegt. 11, 5; Atlakv. 9, 1. Samme syntactiske Eiendommelighed i Old- engelsk (Dietrich i Haupts zeitschr. f. deutsch. alt. XI, S. 441); ældre Tydsk (sammesteds; endnu i Nyhøitýdsk hos Simrock Edda, 1te Ausg., S. 192, V. 17); Spansk (Diez Rom. Gr. 2te Ausg. III, 403); Græsk (Madvig, Ordforningssl., 1ste Udg. § 208, Anm. 1). — 8. þatz, saa R; først var

skrevet þ't, men dette er af den gamle Skriver selv rettet til þ'z.

22, 2. ofan, saa R sikkert; først var skrevet neþan, men af den gamle Skriver selv er n forandret til o, e til f, og þ underprikket. — 6. þott, saa R, ikke þat. — liót R, d. e. liótt. — sé, saa R; først var skrevet sér, men r er udraderet. — 7. eþa, saa ændret; eþ R.

23, 1. Era, saa ændret med Udgg.; i R var først skrevet Era, men derpaa er a udraderet, saa at der staar Er. — 7. naddels, saa ændret med M.; jvfr. nadda éi (SnE. I, 458). nad | els eller maaske nad' | els R. naðels Rask Eg.

24, 4. sogoro R. — 5. visaþv R som ét Ord.

allz þengill mic
til þess neydír;
mundo vist vita,
at vetki lygr:
dögr eitt er þer
darþi etlaþr.“

Sigvrþr qvaþ:

26. „Vilcat ec reiþi
rics þioþkonungs,
goð raþ at heldr
Gripiss þiggia;
nv vill vist vita,
þott viltki se,
hvat a synt Sigvrþr
ser fyrir hondvm.“

Gripir qvaþ:

27. „Flioþ er at Heimis
fagrt alitom,
hana Brynhildi
bragnar nefna,
dottir Bvdla,
enn dyrr konungr
harþvgðict man
Heimir foðir.“

Sigvrþr qvaþ:

28. „Hvat er mic at þvi,
þott mér se
fogr aliti
foðd at Heimiss?
þat scaltv, Gripir!

gorva segia,
þviat þv æll vm ser
orlog fyrir.“

Gripir qvaþ:

29. „Hon firrir þic
flesto gamni,
fægr aliti
fostra Heimis;
svefn þv ne sefr,
ne vm sacar dömir,
gáraþv manna,
nema þv mey ser.“

Sigvrþr qvaþ:

30. „Hvat mvn til licna
lagt Sigvrði?
segdv, Gripir! þat,
ef þv sia þicciz;
myn ec mey ná
mundi cæpa,
þa ina fægro
fylciss dottvr?“

Gripir qvaþ:

31. „Íþ mvnvþ alla
eiþa vinna
fvllfastliga,
fá mvnvþ halda;
verip hefír þv Givca
gestr eina nott,
mantattv horsca
Heimis fostro.“

26, 1. reiþi maa her udtales med r i Fremlyden, og ikke som vreiþi. — 3. goð raþ, saa ændret med Rask K. M.; goðraþs R. — at | at heldr R. — 4. þiggia; i R er først skrevet segia, men derpaa er se underprikket og þi skrevet over, altjaa þigia. — 5. vill, saa R (ikke vili) og K. M.; vile Rask og Pfeiffer. Subjectet Sigvrþr er sat ved den underordnede Sætning og underforstaas derfra i den overordnede; jvfr. f. Eks. Fas. II, 49, L. 16. 17. — 6. viltki, saa ændret, jvfr. Háv. 124, 6; vilkit R og Udgg.; vilgit Pfeiffer. gi sammensættes ogsaa med Adjectiver; jvfr. halftki, Gisl. Um frump., S. 238 f.; sialftgi Lok. 29;

längugi hos Fritsner Ordab. (adverbial brugt Casus); Grög. 3, 5. — 8. I R er først skrevet hendi, men dette er af den gamle Skriver selv rettet til hondvm.

27, 7. harþ vgðict R; harþúðigt Rask K. M. — harþvgðict er for harðhugðigt af hugð; jvfr. oldsaks. hugdig, hudig, oldeng. hygdig, hydig (af hygd) i Comp. — mån R.

28, 1. mic. Jfr. Lund Oldn. Ordförningsl. S. 62. þ. 28. — 2. se R, ikke ser. — 4. foð at heimi^S R.

30, 5. mey | ná R; meyna Gr.

31, 2. vīna R.

Sigrvǫr þv qvaþ:

32. „Hvat er þa, Griþir!
get þv þess fyr mer,
ser þv geþleysi
i grams scapi,
er ec scal viþ mey þa
malom slíta,
er ec allz hvgar
vna þottomc?“

Griþir qvaþ:

33. „Þv verþr, siclingr!
fyr svicom annars,
mundo Grimhildar
gialda raþa;
myn biþa þer
biarthaddaþ man
dottur sina,
dregr hon vel at gram.“

Sigrvǫr qvaþ:

34. „Myn ec við þa Gvnnar
gorva hleyti
oc Gvðróno
ganga at eiga;
fvllkvæni þa
fylkir vori,
ef meintregar
mēr angradit.“

Griþir qvaþ:

35. „Þic myn Grimhildr
gorva véla,
myn hon Brynhildar
biþia fýsa
Gvnnari til handa
Gotna drotni,

heitr þv flitliga for
fylcis modur.“

Sigrvǫr qvaþ:

36. „Mein ero fyr hondom,
ma ec lita þat,
ratar gorliga
raþ Sigvrdar,
ef ec scal mǫrrar
meyðar biþia
oðrom til handa,
þeirrar ec vna vel.“

Griþir qvaþ:

37. „Er mynþ allér
eiþa vinna
Gvnnarr oc Hægni,
enn þv, gramr! þriþi;
þa it litom vixlit,
er a leiþ eroþ,
Gvnnarr oc þv,
Griþir lygr eigi.“

Sigrvǫr qvaþ:

38. „Hvi gegnir þat?
hvi scolom scipta
litom oc latom,
er a leiþ erom?
þar myn flarþi
fylgia annat
atalt meþ vlllo;
enn segþv, Griþir!“

Griþir qvaþ:

39. „Lit hefir þv Gvnnars
oc lęti hans,
męlsco þina
oc meginhyggior;

32, 1. Hvat, *saa ændret efter 48, 1;* Hvart R, *ikke Hvert; Hvært Rask M.* — 2. get, *saa ændret efter 48, 2;* get R, *d. e. gett.* get þv er vel blot særegen Skrive-maade for gettv. *Hid høre neppe blótt, grátt, greitt (se Anm. til Helg. Hj. 41, 2), stillt (endnu i telemarkske Viser), vert.*

34, 8. męr = mér.

35, 3. myn hon brynhildar R. —

4. biþia R. — 7. heitr, *saa R., ikke heitir.*

36, 1-2. Rimordene ere mein og ma.

37, 5. þa it, *saa ændret, jvfr. 43, 5.* þiat R, *d. e. þviat, og saaledes Udgg.; dette Ord giver her, saavidt jeg skjønner, ingen Mening, og det er meget haardt, at mynþ skal suppleres fra L. 1 til vixla. — vixlit, saa ændret; vixla R og Udgg.*

mvndv fastna þer
framlvndaþa
fostro Heimiss,
sér vętr fyr þvi.“

Sigrvrþr qvaþ:

40. „Verst hyggjom þvi,
vandrv mvnc heitinn
Sigrvrþr meþ seggjom
at sogoro;
vilda ec eigi
velom beita
iofra brvþi,
er ec oþta ueitc.“

Gripir qvaþ:

41. „Þv mvnt hvila,
hers oddviti
męrr! hia meyo,
sem þin moþir se;
þvi mvn vppi,
meþan vld lifir,
þioþar þengill!
þitt nafn vera.“

Sigrvrþr qvaþ:

42. „Mvn goða qvan
Gvnnarr eiga
męrr meþ monnom,
— mer segðv, Gripir! —
þoat hafi þriar nętr
þegns brvþr hia mer
snarlynd sofit?
slics eroþ dõmi.“

Gripir qvaþ:

43. „Saman mvno brvllvþ
bõdi drvccin

Sigrvrþar oc Gvnnars
i sylvom Givca;
þa hvmom vixlit,
er it heim comit,
hefir hvęrr fyr þvi
hyggjo sina.“

Sigrvrþr qvaþ:

44. „Hve mvn at ynbri
eptir verþa
megð meþ monnom?
mer segðv, Gripir!
mvn Gvnnari
til gamans raþit
siþan verþa
eþa sialfom mer?“

Gripir qvaþ:

45. „Minnir þic eiþa,
máttv þegia þo,
antv Gvdrvno
godra raþa;
enn Brynhildr picciz
brvþr vargefín,
snót fiþr vélar
ser at hefndom.“

Sigrvrþr qvaþ:

46. „Hvat mvn at botom
brvþr sv taca,
er velar ver
vifi gerþom?
hefir snot af mer
svarna eiþa,
enga efnda,
enn vnat litit.“

39, 8. fyr, saa R, ikke vjþ.

40, 7. brvþi, saa ændret; brvþ' R, d. e. brvþr.

42. Dette Vers staaer i R og alle Udgg. efter V. 43.

43, 5. harmom, saa ændret med Rask og M.; hámmom R. — 7. hver R.

44, 7. siþan er i R skrevet siþ', hvilket ogsaa kunde (men her ikke bør) læses siþr.

45, 2. máttv, saa R og Udgg. Mulig rettere mvntv, hvilket i det Hskr., hvorfra R stammer, kunde have været skrevet máttv. — þo henføres i alle Udgg. til L. 3. — 8. hefndom, saa R og Udgg. Jeg formoder hændom (man maa da tænke komnar til). For denne Formodning taler V. 46, L. 1-4; jvfr. Oddr. V. 18: vara langt af þvi, ... vnz þęr vęlar vissi allar.

46, 8. vnat, saa R, ikke vnnat.

Gripir qvaþ:

47. „Mvn hon Gvnnari
gorva segia,
at þv eigi vel
eiþom þyrmþir,
þa er itr konvngr
af vllom hvg
Givca arfi
a gram truþi.“

Sigvrþr qvaþ:

48. „Hvat er þa, Gripir!
getþv þess fyr mer,
mvn ec saþr vera
at sævo þeirri,
eþa lygr a mic
lofsel kona
oc a sialfa sic?
segðv, Gripir! þat.“

Gripir qvaþ:

49. „Mvn fyr reiði
ric brvdr vid þic
ne af oftrega
allvel scipa;
viþr þv godri
grand aldregi,
þo er víf konvngs
velom beittvð.“

Sigvrþr qvaþ:

50. „Mvn horscr Gvnnarr
at hvoton hennar
Gvthormr oc Hægni

ganga siþan?

mvno synir Givca
a sifvngi mer
eggjar rioþa?
enn segðv, Gripir!“

Gripir qvaþ:

51. „Þa er Gvdrvno
grimt vm hiarta,
broþr hennar
þer til bana raða,
oc at ongo verþr
yndi siþan
vitro vífi;
veldr þvi Grimiðldr.

52. Þvi scal hvgga þic,
hers odviti!
sv mvn gipt lagit
a grams evi:
mvnat mætri maþr
a mold koma
vnd solar siot,
enn þv, Sigvrþr! þiccir.“

Sigvrþr qvaþ:

53. „Sciliomc heilir!
mvnat scaþom vinna,
nv hefír þv, Gripir! vel
gort, sem ec beiddac;
fliot myndir þv
friþri segia
mina evi,
ef þv mettir þat.“

47, 4. þyrmþir, saa ændret med Rask; þyrmir R og Gr. K. M. Præsensformen kan ikke forsvares ved viþr 49, 5.

48, 2. getþv R som ét Ord.

50, 2. hvóton R, ikke hvotom. — 6. a, saa ændret; af R; der staar under f en bitteliden Prik, men denne synes tilfældig. — sifvngi, saa ændret; sifvngom

R, ikke sifvngom. sifvþom Rask M.; denne Læsemaade er mulig.

51, 5. ʒ (= oc) er skrevet til over Línjen i R.

52, 3. sv R, ikke sia. — lagit = lagið, jvfr. Háv. 84, 6. — 7. siót R.

53, 3. vel, saa R. — 5. fliot R, d. e. fliott.

SIGURÐARKVIÐA FAFNISBANA

önnur.

Sigrör gecc til stoþs Hjalpreks oc kæs ser af hest einn, er Grani var callapr siþan. Þa var kominn Reginn til Hjalprecs, sonr
 5 Hreidmars; hann var hveriom manne hagari oc dvergr of voxt; hann var vitr, grimmr oc fiolcunnigr. Reginn veitti Sigvrþi fostr oc kennzlo oc elscadi hann
 10 mioc. Hann sagði Sigvrði fra forellri sino oc þeim atbvrðom, at Óðinn oc Hönir oc Loci hæfðo comit til Andvarafors; i þeim forsi var fiolþi fisca. Einn dvergr
 15 het Andvari, hann var longom i forsinom i geddo lici oc fecc ser þar matar. Otr het broþir varr, quaf Reginn, er opt for i forsinn i otrs lici; hann hafði tekít einn
 20 lags oc sat a árbaccanom oc át

blyndandi. Loci læst hann með steini til bana; þottvz esir mioc hepnir veriþ hafa oc flogo belg af otrinom. Þat sama qveld sotto þeir gisting til Hreiþmars oc
 25 syndo veiþi sina. Þa toco ver þa hændom oc lægðom þeim fiolræsn at fylla otrbelginn með gvlli oc hylia vtan oc með ræþo gvlli. Þa sendo þeir Loca at afla gvllzins;
 30 hann com til Ranar oc fecc net hennar oc for þa til Andvarafors oc castaði netino fyr geddvna, enn hon hliop i netit. Þa mælti Loki:
 35

I. „Hvat er þat fisca, er renn floþi i, kannat ser við viti varaz? hofuþ þitt leystv

Dette Digt, som egentlig er en Samling af Brudstykker af flere forskellige Kvad, er fuldstændig bevaret i R. V. 1. 2. 6. 18 anføres i Völsungasaga, V. 13-26 incl. i Norna-Gests þáttur.

R har havt en Overskrift med rødt Blæk, men denne er nu ulæselig; første (neppe anden) Bogstav i den har været r. — Titelen Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur have Rask og M. optaget efter Papirafskrr.; en passende Titel var kanske Reginsmál, skjönt ogsaa næste Digt handler om Regin. Gr. giver Digtet Titelen um Regin oc Otrsgiolld; K. Qvifa Sig. Fafn. in önnur. fyrri partr.

Den største Del af de tre første Prosa-stykker gjenfindes med nogle Forandringer i Völs. Cap. 14 (Fas. I, 151 f.); Stykket þa var kominn Reginn — forellri sino i Norna-Gests þ. Cap. 4 (Fas. I, 321). Samme Æmne er behandlet i SnE. (I, 352 ff.)

2. kæs R. — 4. sonr, saa ændret; sonar R. — 6. of voxt R; á v. Norna-G. þ. — 7. grimr R. — 22. esir R. — 29. vtan oc með R, ikke vtan með, men i Völs. mangler oc. — 34. netit R.

1. Dette Vers anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 152). — 2. renn R; rennur Völs. — 3. kannat R, ikke ok kannat.

helio ór,

finn mer lindar loga!⁴

Geddan qvaþ:

2. „Andvari ec heiti,

Oinn het minn faþir,

margan hefi ec fors vm farip;

æmlig norn

scop oss i ardaga,

at ec scylda i vatni vaþa.“

Loki qvaþ:

3. „Segðv þat, Anduari!

ef þv eiga vill

lif i lyða sævlom:

hver giold fa

gvmna synir,

ef þeir hæggvaz orþom á?“

Andvari qvaþ:

4. „Ofrgiold fa

gvmna synir

þeir er Vadgelmi vaþa;

osadra orða,

hverr er a annan lygr,

ofengi leida limar.“

Loki sa alt gvll þat er And-

vari atti; enn er hann hafdi framreitt gvllit, þa hafdi hann eptir einn hring, oc tók Loki þann af hanom. Dvergrinn gecc inn i 5 steininn oc mælti:

5. „Þat scal gvll,

er Gvstr atti,

brędrum tveim

at bana verða

oc æþlingom

atta at rógi,

mvn mins fiár

mangi niota.“

Esir reiddo Hreiþmari feiþ oc traþo vp otrbelginn oc reisto a fōtr; þa scyldo esirnir hlaþa vpp gvllino oc hylia. Enn er þat var gort, gecc Hreiðmarr fram oc sa 5 eitt granahar oc bað hylia. Þa dro Ofinn fram hringinn Andvaranárt oc hvlþi harit. Þa qvaþ Loki:

6. „Gvll er þer nv reitt,

en þv giold hefir

— 6. finn R; ok finn Völs. — lindar, saa M.; linar R; lionar Völs. Dog findes lind, Kilde, Vand, ellers ikke brugt i Kvæder fra Oldtiden. Eg. tænker ogsaa paa liðar.

2. Dette Vers anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 153). — Overskriften Geddan qvaþ mangler i R og Völs. — 1. Andvári R. — 2. Oinn R, ogsaa ellers som Dvær-genavn, se Völuspá I, 11, L. 10; Ofinn Völs. urigtig. — 3. vm R; of Völs. — 5. scop oss R (ikke scaup oss) og Völs. Jeg formoder, at det oprindelige er scopomc.

3. Völs. har intet, som svarer til dette Vers og følgende. Heller ikke Sn.E. (I, 354) har noget lignende. Disse Vers synes ogsaa upassende her. Det gjælder jo kun for Loke at skaffe Guld, og det synes underligt, at han i V. 3 frem-sætter et andet Vilkaar, som Andvare maa opfylde for at beholde Livet.

R har ikke Loki qvaþ som Overskrift, men efter Anduari i L. 1 q. loki.

4. Overskrift mangler i R. — 1. Ofri giold R; Rimord ere giold og gvmna. — 3. vadgelmi R, ikke vadgemli. — 5. hverr er, saa R. Gr. K. og M. stryge hverr.

5, 2. Gvstr; jofr. Grimm, Myth. 430-Rask foreslog Gvsir, men det er Jotunnavn, ikke Dvær-genavn. — 3. brędrum er utydeligt i R; navnlig kan man ikke klart sé den første r, og derefter synes at staa e, ikke g. — tveim er ogsaa utydeligt i R, det sér snarere ud som tarein eller tarein.

3. esirnir R. — hlaþa vpp gvllino oc hylia R; hlaða upp hjá gullinu ok hylja utan Völs. (Fas. I, 153). — 6. grána har R. — 8. þa qvaþ Loki efter Völs., som har disse Ord umiddelbart foran V. 6; de mangle her i R, som efter nv i 6, 1 har q. l.

6. Dette Vers anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 153). — 1. reitt, tilføjet med Völs.; mangler i R og Udgg. —

micil mins hæfvþs;
syni þinom verþra
sela scaþpvþ,
þat verþr yccarr beggia bani.“

Hreiþmarr sagði:

7. „Giafar þv gaft,
gaftattv astgiafar,
gaftattv af heilom hvg;
fiorvi yðro scyldvt er
firþir vera,
ef ec vissa þat fár fyr.“

Loki qvaþ:

8. „Enn er verra
— þat vita þiccioinc —
nidia strið vm nept;
iofra oborna
hygg ec þa enn vera,
er þat er til hats hvgað.“

Hreiþmarr qvaþ:

9. „Ræþo gvlli
hygg ec mic raða mvno
sva lengi sem ec lifi;
hót þin
hröþvmc ecki lyf,
oc haldit heim heþan!“

Fafnir oc Reginn kræfdo Hreidmar niðgialda eptir Otr broþur sinn; hann qvaþ nei við; enn Fafnir lagdi sverþi Hreiþmar 5 faþur sinn sofanda. Hreidmarr kallaði a dötur sinar:

10. „Lyngheiþr oc Lofnheiþr!
vitiþ mino lifi farit,
mart er þat er þærþ þiár.“

Lyngheiþr sagði:

„Fá mvn systir,
þott fædvur missi,
hefna hlyra harms.“

Hreiþmarr qvaþ:

11. „Al þv þo döttur,
dís vlfhvgvð!
ef þv getraþ son
viþ siclingi;
fa þv mey mann
i meginþarfar,
þa mvn þeirrar sonr
þins harms reka.“

Þa dó Hreiþmarr, enn Fafnir toc gvllit allt. Þa beiddiz Reginn at hafa faþvrarf sinn; enn Fafnir galt þar nei við. Þa leitaði Reginn raþa við Lyngheiði systor sina, hvernig hann scyldi heimta faðvrarf sinn. Hon qvaþ:

12. „Broðvr queþia
scaltv bliþliga
arfs oc eþra hvgar;
era þat heft,
at þv hiorvi scylir
queþia Fafni fiár.“

Þessa lvti sagdi Reginn Sigvrði. Einn dag, er hann com til

4. verþra R; verðr at Völs. — 6. verþr R; er Völs. — yccarr R, ikke yckvrr. — bani R, sammenslynget Tegn for an.

7. Overskriften Hreiþmarr s. inde i Linjen i R.

8. Overskriften Loki qvaþ mangler i R og er indsat med Simrock, Lüning og Pfeiffer. Rask Gr. K. M. lægge Verset i Hreidmars Mund. — 2. þat sér i R næsten ud som þer.

9. R har ikke som Overskrift Hreiþmarr qvaþ men efter gvlli i L. 1 q. h. (d. e. Hreiþmarr, ikke hann). — 2. I hygg er y skreven v i R. — 5. lyf, saa R sik-

kert, ingenlunde lyt. Ordet er mig i den her forekommende Anvendelse ubekjendt. — Gr. forstaar det som lauf.

6. kallaði skrevet kall i R.

10, 4. R har Lyngheiþr (sic) s. inde i Linjen. — Fá, saa ændret med M.; Far R; Fár mvn systvr K. — 6. hárm R.

11. R har ikke Hreiþmarr qvaþ som Overskrift, men efter döttur i L. 1 q. h. — 1. þv þo döttur R, ikke þú dóttvr.

5. Reginn, saa ændret; Reiginn R.

12, 1, Broðvr, saa ændret; Brvðar R.

2. R har sinn med liden o og derforan ikke Punotum. Ordene Einn dag, er hann

hvsa Regins, var hanom vel
2 fagnat. *Reginn qvaþ:*

13. „Cominn er hingat

konr Sigmundar,
seggr inn snarrápi
til sala várra;
móþ hefir meira
enn maþr gamall,
oc er mer fangs vón
at frekom vli.

14. Ec mvn fõða
folcdiarfan gram,
nv er Yngva konr
meþ oss cominn;
sia mvn rēsir
ricstr vnd solo,
þrymr vm ǫll lond
ǫrlogsimo.“

Sigrþr var þa iafnan meþ
Regin, oc sagði hann Sigvrði, at
Fafnir lá á Gnitahæipi oc var i
orms liki. Hann átti eðgishalm,

er oll qvicvendi hrõddoz víþ. 5
Reginn gerði Sigrþi sverþ, er
Gramr het; þat var sva hvast,
at hann bra þvi ofan i Rín oc
let reca vllarlagð fyr stræmi, oc
toc i svndr lagdinn sem vatniþ. 10
Þvi sverþi cláf Sigrþr i svndr
steðia Regins. Eptir þat eggiaði
Reginn Sigrþ at vega Fafni;
hann sagði:

15. „Hatt mvno hlęia
Hvndings synir,
þeir er Eylima
aldrs synioðo,
ef meirr tiggia
mvnar at sǫkia
hringa ræða
enn hefnd fæðvr.“

Hialprecr konvngr fecc Sigrþi
scipalið til fæðvrhefnda. Þeir
fengo storm mikinn oc beitto 3

com til hvsa Regins, var hanom vel fagnat.
Reginn qvaþ samt V. 13 og 14 ere af
Samleren uheldig stillede paa denne Plads,
ti V. 13 og 14 maa, som Rosselet (*Ersch
u. Gruber Encycl. II. Sect., 31ster Th.,
S. 259*) rigtig bemærker, tænkes at være
udtalte den første Gang, da Sigurd kom-
mer til Regins Hus, og at meddele Regins
Beslutning at ville fostre Sigurd. Efter
Hann var vitr, grimmr oc fiolevnigr
(ovenfor S. 212) burde derfor have fulgt
Einn dag er Sigrþr (saa maatte der da
staa) com — Reginn qvaþ samt V. 13 og 14.
Eller ogsaa maatte, ligesom i Snorra-Edda,
hæle Fortællingen om Drabet paa Oter, om
Andvare, Reidmar og Faavner ikke have
veret lagt i Regins Mund.

13-26. Disse Vers anføres ogsaa i
Norna-G. þ. (*Fas. I, 321—329*).

13, 2. konr R 62; sonr F. — 5. móþ
R; megn *Codd. af Norna-G. þ.* — meira
R; mikit *Codd. af Norna-G. þ.* — 6. enn
R; en (*ikke em*) 62; en ek F. — 7. oc
R, mangler i *Codd. af Norna-G. þ.* Burde
kanske stryges. — 8. at R 62; af F.

14, 1. fõða R; fræða *Codd. af Norna-
G. þ.* — 5. rēsir R. — 6. ricstr, saa R
62 F. — 7. þrymr R; frægr *Codd. af
Norna-G. þ.* — ǫll lönd R; lönd ill *Codd.
af Norna-G. þ.* — 8. ǫrlogsimo *Rask
Eg. som ét Ord; jefr. Helg. Hund. I,
V. 3, L. 6.* ǫrlog simo R; af (*med F*)
lofi sinu *Codd. af Norna-G. þ.* — ǫrlög-
simi Pfeiffer.

1. Dette Prosastykke findes ogsaa i
Norna-G. þ. (*Fas. I, 322*). — 5. oll, saa
rettet; os R. — 7. Gramr, saa ændret
med Norna-G. þ. (*Fas. I, 322*), Völs. (*Fas.
I, 146*) og Sn.E. (*I, 356. 563*); gram R.
— 8-9. Norna-G. þ.: at hann brá þvi i
ána Rín ok lét reka ofan (*dette Ord mang-
ler i 62*) at ullarlagð fyrir strauminum (*Fas.
I, 322*). — 14. sagði skrevet s. i R.

15, 3. þeir skrevet þr i R. — 4. synioðo
R; vörnuðu *Codd. af Norna-G. þ.* —
5. meis R; mik *Codd. af Norna-G. þ.*
— ticia R; tregar 62; tegar F. — 6.
mvnar R; meir 62; mæirr F. — 8.
hefnd fæðvr R; hefnd fedr 62; hefnna
fóður F.

fyr bergs-næs nacquara. Maþr
2 einn stoþ a berginv oc quap:

16. „Hverir riþa þar
Regvils hestom
hávar vnnir,
haf glymianda?
seglvigg ero
sveita stoccin,
mynat vagmarar
vind vm standaz.“

Reginn svaraði:

17. „Her 'ro ver Sigvrþr
a setriam,
er oss byrr gefinn
við bana sialfan;
fellr brattr breki
brondom héri,

hlvnnvigg hrpa;
hverr spýrr at þvi?“

Maþr quap:

18. „Hnicar heto mic,
þa er hvgin gladdac,
Vælsvngv vngi!
oc vegit hafðac;
nv mattv calla
karl af bergi
Feng eþa Fiolni,
far vil ec þiggia.“

Þeir vico at lande, oc gecc
karl a scip, oc leggði þa veðrit.
Sigvrþr quap:

19. „Segðv mer þat, Hnicarr!
allz þv hvartveggia veitz
goda heill oc gvma:
hver þvzt ero,

1. bergs næs R; bergnös Völs. (Fas. I, 156). Endnu siger man i øvre Telemarken baade bergs-nos og berg-nos. I Norna-G. þ. (Fas. I, 324) har 62 biargsnavs (eller mulig biarg snavs); F biarg | enös (ogsaa Cod. reg. No. 2845 qv., som har afskrevet N.-G. þ. efter F, har biarg snos); jvfr. Gullþóris s. C. 4: berg-snös nökkur gekk fram við sjóinn alt fyrir forsinn — þeir höfðu þar tjald hjá snösinni (Mauvers Udg. S. 50). Alle tre Former bergs-nös, berg-nös og berg-snös ere rigtige.

16, 1. Hverir Codd. af Norna-G. þ.; Hverrir R. — þar R; hér Codd. af Norna-G. þ. — 3. hávar vsir R; hafri unnar Codd. af Norna-G. þ.; denne Læsemaade er opstaaet ved feilagtig at læse haf for haf. — 4. haf R 62; hafi F. — 5. segl vigg ero R; eru segl yðr Codd. af Norna-G. þ. — 6. sveita R; siafi 62; siofui F. — 7. mynat R; myn at 62; munu at F. — vagmarar R; vápnaðir Codd. af Norna-G. þ. — 8. vind, saa R62F. — vm R; of Codd. af Norna-G. þ.

17. Reginn sv. i R inde i Linjen. — 1. ro 62; ero R; eru F. — ver, saa alle Hskrr.; R har ikke viþ. — 2. a se triam R; á sjá komnir Codd. af Norna-G. þ.

— 5. brattr R; bratt Codd. af Norna-G. þ. — 6. brondom RF; hómrvm 62. — héri R; hærra F; mangler i 62.

18. Dette Vers anføres foruden i Norna-G. þ. ogsaa i Völs. (Fas. I, 157). — Overskriften Maþr quap mangler i R. Norna-G. þ. har foran Verset: Heklumadr kvað. — 1. Hnicar Codd. af Norna-G. þ. og Völs.; Hnicar R. — heto R62 Völs.; hetö F, d. e. hetom. — 2. hvgin, saa ændret; hvgin R; hvgin Völs.; hvg F. — gladdac R; gladdi Codd. af Norna-G. þ. og Völs. — 3. vngi R og Völs.; viða Codd. af Norna-G. þ. — 4. vegit R og Codd. af Norna-G. þ.; veggat Völs. — hafðac, saa ændret efter L. 2; hafði alle Codd. — 6. af R og Völs.; á Codd. af Norna-G. þ. — bergi R; bjargi Codd. af Norna-G. þ. og Völs. — Rask Gr. M. sætte Komma efter bergi. — 8. får R. þiggia, saa og F, ikke þeigia.

19. Sigvrþr quap foran dette Vers mangler i R; Norna-G. þ. har foran Verset: Sigurðr kvað til heklumanns. — 2. allz þv RF; allztv 62. — 3. gvma saa alle tre Codd. — 4. hver þvzt ero R; hverjar eru (voru 62) beztar Codd. af Norna-G. þ. — 6. heill R; heillir

ef beriaz scal,
heill at sverþa svípon? "

Hnicarr *quapþ*:

20. „Mærg ero goð,
ef gvmar vissi,
heill at sverþa svípon;
dyggva fylgio
hygg ec ens deycqua vera
at hrottameiði hrafns.

21. Þat er annat,
ef þv ert út vm kominn
oc ert a brætt bvinna,
tva þv litr
a tái standa
hroþrfvsa hali.

22. Þat er iþ þriþia,
ef þv þiota heyrir
vlf vnd asclimom;
heilla aþit
verþr þer af hialmstofom,
ef þv sér þa fyrri fara.

23. Engr scal gvmna
i gogn vega

siþ scinandi
systor Mána;
þeir sigr hafa
er sia kvnno
hiorleics hvatir
eþa hamalt fylkia.

24. Þat er fár mikit,
ef þv fotti drepr,
þars þv at vigi veþr;
talar disir standa
þer a tvgr hliðar
oc vilia þic saran sia.

25. Kemþr oc þveginna
scal konna hverr
oc at morni mettr;
þviat osynt er,
hvar at apni komr;
ilt er fyr heill at hrapa.

Capitvlvm.

Sigvrðr atti orrosto micla við
Lyngva Hvndingsson oc brøðr
hans; þar fell Lyngui oc þeir 3

Codd. af Norna-G. þ. — svípon R; svípan
Codd. af Norna-G. þ.

20. Hnicarr q. inde i Linjen i R. —
2. gvmar vissi R; gumnar vita *Codd. af
Norna-G. þ.* — 3. svípon R; svípan *Codd.
af Norna-G. þ.* — 4. dyggva F; dyggia
R62. Begge Former ere vel rigtige og
udgangne fra dyggvja; jefr. f. Eks. Acc.
sg. f. hryggia, *Stjórn S. 520 B (Hskr.
fra Midten af 14de Aarh.); Acc. pl. f.
styrkiar, S. 573 C (fra Beg. af 14de Aarh.).*
— fylgiu har ogsaa F. — 5. hygg ec ens
R; hygg ek at ins 62; hygg ens F (ikke
hyggins). — 6. at hrotta meiði hrafns R;
af hrotta meiða hrapi *Codd. af Norna-G. þ.*

21. 2. út vm R; vm vln 62; um F.
— 3. ert abrætt R; til brottferðar *Codd.
af Norna-G. þ.* — 5. a tai standa 62;
staistanda R som ét Ord; ara j standa
F. — 6. hroþr fvsa R; hroðrfulla *Codd.
af Norna-G. þ.* — hali R; hale F; halli 62.

22. 3. vnd asc limom R (mellem de to
sidste Ord er noget udraderet); undir
askinum *Codd. af Norna-G. þ.* — 5. verþr

þer tage Udgg. med til L. 4. — hialm-
stofvm 62; healmstøfum F; hilm stofom
R. — 6. sér R; litr *Codd. af Norna-G. þ.*
— fyrri R; fyrr F.

23. 1. Engr R; Engi *Codd. af Norna-
G. þ.* — 2. gogn R; gegn *Codd. af Norna-
G. þ.* — 3. scinandi R62; sitiande F.
— 4. Ogsaa F har mana, ikke maka. —
6. er R62; sem F. — Intet af de tre
Hskrr. har kunna.

24. 3. þars þv at vigi veþr R; þá er
at vigi vegr *Codd. af Norna-G. þ.* —
4. disir R.

25. 1. Kemþr R; Kemdr *Codd. af Norna-
G. þ.* — 2. konna R; kennaz *Codd. af
Norna-G. þ.* — 3. at morni R; af minne
F; af minnvm 62. — 4. osynt R; óvist
Codd. af Norna-G. þ. — 5. hvar at R62;
huat er F. — apni R; aptni 62; aftani
F. — 6. fyr R; firir *Codd. af Norna-
G. þ.*

1. Foran Sigvrðr atti har R inde i
Linjen med rødligt Blæk cap.

þrír bróðr. Eptir orrosto quap
 2 Reginn:

26. „Nv er bloþvgr orn
 bitrom hiorvi
 bana Sigmundar
 a baci ristinn;
 øngr var fremri,

sa er fold ryði,
 hilmis arfi,
 oc hvgin gladdi.

Heim for Sigvrþr til Hialprec;
 þa eggiaþi Reginn Sigvrþ til at
 vega Fafni.

26, 2. bitrom **R62**; breidum **F.** —
 5. øngr **R**; fárr *Codd. af Norna-G. þ.* —
Den sidste Læsemaade er kanske rettere;
vi faa derved en Rimstav til. — var Codd.
af Norna-G. þ.; er R og Udgg. — 6. sa,
*saa alle tre Hskrr. — ryði **R62**; ridur*

F. — 7. arfi **R.**; nefi **62**; hnefui **F.** —
 8. hvgin **RF**; hvginn **62**.

3. *Efter vega fafni fortsætter R Sigvrþr*
oc reginn (o. s. v., se figd. Digt), uden
paa nogen Maade at betegne, at et nyt
Afsnit begynder med disse Ord.

F Á F N I S M Á L.

Sigvrþr oc Reginn foro vp a Gnitahéiði oc hitto þar slóþ Fafnis, þa er hann skreiþ til vaz. Þar gorði Sigvrþr grof micla a 5 veginom, oc gecc Sigvrþr þar i. Enn er Fafnir screiþ af gyllino, bles hann eitri, oc hrætt þat fyr ofan hæfuvþ Sigvrþi. Enn er 10 Sigvrþr hann með sverþi til hiarta. Fafnir hristi sic oc barþi hæfði oc sporði. Sigvrþr hlióp or grofinni, oc sa þa þvarr annan. Fafnir quapþ:

1. Sveinn oc sveinn!
hveriom ertv, sveinn! vm borinn?
hverra ertv manna mægr?

er þv a Fafni rátt.
þinn inn frána meki,
stondomc til hiarta hiorr.“

Sigvrþr dvþi nafns sins fyr þvi, at þat var trva þeirra i fornescio, at orþ feigs mannz meþti mikitt, ef hann bolvaði ovin sinom með nafni. Hann quapþ: 5

2. „Gæfvgt dyr ec heiti,
en ec gengit hefc
inn moþvrlavsi mogr;
fædvur ec ácka
sem fira synir,
geng ec einn saman.

Fafnir quapþ:

3. „Veiztv, ef fæþvr ne áttað
sem fira synir,

Þette Digt findes helt alene i R. V. 13. 32.33 anføres ogsaa i SnE. og L. 4-6 af V. 6 i Sverris saga. — Digtet er benyttet i Völsungasaga.

R har með rød Farve Overskriften fra dafþa f(afnis) umiddelbart foran V. 1. Titelen Fafnismál er optagen efter Papirafskrr. og Udgg.; den passer nærmest kun paa den første Del af Digtet. Rosselet foreslaar at udskille den anden Del (fra V. 32 af) som et eget Digt og kalde dette Igbnamál. K. har ogsaa Titelen Qviþa Sigvrþar Fafnisbana in önnur sídari partr.

1. Sigvrþr oc reginn fclger i R umiddelbart efter . . . at vega fafni. (se Slutningen af frgd. Digt), uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder med disse Ord. Her er afdeelt efter Rask og M. — 4. grófl R.

1, 2. sveinn vm, saa ændret: sveinvm R, den sidste i sér næsten ud til at være

tilføiet, efterat vm allerede var skrevet. Jfr. Fjölv. V. 6:

Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn,
eða hverra ertu manna mögr?

sveini vm Udgg.

2, 3. mögr R. — 6. Jfr. Völs.: ok einn saman hefi ek farit (Fas. I, 160). ec har her neppe saamegen Vægt, at det kan bære Rimstaven; mulig er derfor det oprindelige: e geng ec einn saman.

Ved V. 3-30 incl. ere Overskrifterne tilføiede af Udgg.; dog har rimelig ved alle disse Vers Begyndelsesbogstaven i den Talendes Navn med tilføiet q. (d. e. quapþ) været skreven i Margen i R, men det er bortskaaret; endnu staaer i Margen ved V. 14-20 q, ved V. 28 og 30 s. og ved V. 29 R.

3. Jfr. Völs.: Fafnir svarar: „Ef þú átt engan feðr né möðr. (möðr Hskr.); af

af hverio vartv vndri alinn?

.....“

Sigvrþr qvaþ:

4. „Eiterni mitt
 qveþ ec þer okvnnict vera
 oc mic sialfan iþ sama;
 Sigvrþr ec heiti,
 Sigmvndr het minn faþir,
 er hefc þic vapnom vegit.“

Fafnir qvaþ:

5. „Hverr þic hvattí?
 hvi hvetiaz lezt
 mino fiorvi at fara?
 inn fráneygi sveinn!
 þv attír fæðvr bitran,
 obornom sciór a sceiþ.“

Sigvrþr qvaþ:

6. „Hvgr mic hvattí,
 hendr mer fvllyþo
 oc minn inn hvassi hiorr;
 fær er hvatr,
 er hrðraz tecr,
 ef í barnęsco er bláþr.“

Fafnir qvaþ:

7. „Veit ec, ef þv vaxa nęþir
 fyr þinna vina briosti,
 sei maþr þic reidan vega;
 nv ertv haptr
 oc hernuminn,
 ę qveþa bandingia bifaz.“

Sigvrþr qvaþ:

8. „Þvi bregþr þv nv mer,
 Fafnir!
 at til fiarri siac

hverju undri ertu þú alinn? ok þótt þú segir mér eigi þitt nafn á banadægi mínu, þá veiztu, at þú lýgr nú“ (*Fas. I, 160*). — 3. Herefter er *Lacune* ikke betegnet i **R** og i *Udgg.* — *De tabte Verslinjer ere gjengivne paa Prosa i Völs.*

4. 4. Sigvrþr með stor S og derforan *Punctum* i **R**.

5. *Jfr. Völs.*: Fafnir svarar: „Hverr eggjaði þik þessa verks, eða hvi léztu at eggjast? hafðir þú eigi frétt þat, hversu allt fólk er hrætt við mik ok við minn ægishjalm? enn fráneygi sveinn! þú áttir feðr snarpan“ (*Fas. I, 160*). — 6. obornom sciór a sceiþ *har jeg sat i Mangel af noget bedre efter Rask, som har:* (ok var) óbornom skjór a skeiþ, *hvilket han forklarer:* það var mikill fugl yfir skipi þínu, jafnvel fyri fæðinguna. aborno sciór asceiþ **R**; or i *det første Ord er skrevet ved et Tegn, som ogsaa kan læses vr eller tv; under b er en ganske liden Prik eller Kreds, som dog snarest sér ud til at være tilfældig.* óbornom skióra skeiþ (*filio posthumo non defuit sua pars*) *K. og Möb.*; óbörnum skjóra skeið (*liberis privignis, vel: pueris, qui ceteris liberis posthabentur, non deest cursus*) *Eg.*

6. 3. hvassi **R**. — 4-6. *Disse Linjer anføres ogsaa i Sverris saga (Fms. VIII, 409. Flat. II, 686), uden at det der siges,*

hvorfra de ere tagne. — *Völs.*: fær er ga mall harðr, ef hann er í bernsku blautr (*Fas. I, 160 f.*). — 5. hrðraz, *optaget med M. efter Eyrspennill og Framg. af Sv. s.;* hrðdaz **R**; *denne Læsemaade ansér jeg ikke for egentlig feilagtig, men finder deri en Sideform til hrðraz, jvfr. yðvarr for yrvarr (got. izvar), Ragnidhr = Ragnriðr, isl. freðinn = frerinn, áfreðar = frerar.* — *hronra F af Sv. s. og saaledes Rask; hræðast et sent Hskr. af Sv. s.: Cod. AM. Nr. 81a.* — 6. ef í barn ęsco er **R**; ef hann er í bernsku til *Codd. af Sv. s. (i mangler i F; til i Cod. AM. Nr. 81a).* — bláþr **R** og *Codd. af Sv. s., undtagen F og Framg., der ligesom Völs. have blautr.*

7. 1-3. *Völs.*: veit ek, ef þú vęx (*saa Hskr.; kanske væxir = yxir?*) upp með frændum þínum, at þú mundir kunna at vega reiðr (*Fas. I, 161*). — 2. þinna, *saa ændret; þino R.* — 3. sei, *saa ændret med Udgg.; sett R.* — *reidan maa udtales vreidan.* — 6. ę er skrevet ęę i **R**; ę ę (*semper semper*) *K. M.*

8. Sigurðr mælti: „Bregðr þú mér, at ek væra fjarri mínum frændum; en þótt ek væra hernuminn, þá var ek þó eigi hepþr, ok þat fantu, at ek var lauss“ (*Fas. I, 161*). — 1. Þvi bregþr þv nv mer **R**, *ikke Hvi b. þv mer.* —

minom feþr-mvnom;
eigi³em ec haptr,
þott ec vera hernvmi;
þv fant, at ec læss lifi.“

Fafnir qvaþ:

9. „Heiptyrði ein
telr þv þer i hvivetna,
enn ec þer satt eitt segic;
iþ gialla gvll
oc iþ gloðraþa fe
þer verþa þeir bægar at bana.“

Sigvrþr qvaþ:

10. „Fe raða vill
fyrþa hverr
ę til ins eina dags;
þviat eino sinni
scal alda hverr
fara til heliar heþan.“

Fafnir qvaþ:

11. „Norna dom
þv mvnt fyr nesiom hafa
oc osvinnz apa;
i vatni þv drvcnar,
ef i vindi ror,
alt er feigs forað.“

Sigvrþr qvaþ:

12. „Segðv mer, Fafnir!
allz þic froþan qveþa
oc vel mart vita:
hveriar 'ro þer nornir,
er næðgavnglar 'ro
oc kiosa moþr fra mægom?“

Fafnir qvaþ:

13. „Sundrbornar mioc
hygg ec at nornir se,
eigoþ þer ętt saman;
svmar ero askvngar,
svmar alfkvngar,
svmar dętr Dvalins.“

Sigvrþr qvaþ:

14. „Segðv mer þat, Fafnir!
allz þic froþan qveþa
oc vel mart vita:
hve sa holmr heitir,
er blanda hiorlegi
Svrtr oc ęsir saman?“

Fafnir qvaþ:

15. „Oscopnir hann heitir,
enn þar æll scolo
geirom leica goð;

5. her nvmi R, ikke hernuminn.

9, 1-2. *Völs.*: Heiptyrði tekr þú hvetvetna þvi, er ek mæli (*Fas. I, 161*). —

3. *Efter* segic sætte *Gr. Rask og Möb. Kolon* („aber eins sage ich dir wahr“).

10, 1. vill, saa rettet, svill R; Blækket er løbet ud her, Skriveren har kanske villet viske s ud. — *Jfr. Völs.*: hverr vill fé hafa (*Fas. I, 161*).

11. *Völs.*: Fafnir mælti: „Fátt vill þú at mínum dómum gera, en drukna muntu, ef þú ferr um sjá úvarliga, ok bíð heldr á landi, unz logn er (*Fas. I, 161*). Denne Gjengivelse maa grunde sig paa Misforstaaelse. — 2. nesiom, saa R og Rask *Gr. K. Eg.*; neisom M.

12. Dette Vers og de 3 følgende ansér Luning for Brudstykker af et andet Digt. — 5. I næðgavnglar ere ð og g sammenslyngede i R. — 6. moþr fra

mægom R; *Völs.*: maugt fra medrum (*Fas. I, 161*). *Grimm* formoder mæg fra moþrom.

13. Dette Vers anføres ogsaa i *Sn.E.* (*I, 72*), uden at Digtet, hvoraf det er taget, nævnes. — 1. mioc mangler i U. — 2. hygg ec RrU; segi ek W. — at nornir se RrW; nornir vera U. — 3. eigoþ R; eigot r; elgtv U; æigtv W (t skrevet til over Linjen med mindre Skrift, dog med samme Haand). — 4. askvngar RW; askunnar r; askyndar U. — 5. *Efter* sumar har r eru. — alfkvngar RW; alfkunnar r; alfkyndar U. — 6. *Efter* svmar har U ero.

14, 2. 3. Udfyldt efter 12, 2. 3; i R er kun skrevet a.

15, 1, Oscopnir har, som jeg tror, lang Vokal i anden Stavelse og kommer af skapa; efter Andre af skapa, løbe.

Bilræst brotnar,
er þeir a brv fara,
oc svima i moðo marir.

16. Egghialm bar ec
vm alda sonom,
meþan ec vm meniom lág;
einn rammari
hvgdomc allom vera,
fanca ec [svá] marga mægo.“

Sigvrþr qvaf:
17. „Egghialmr
bergr einvngi,
hvar scoló reipir vega;
þa þat finnr,
er meþ fleirom komr,
at engi er einna hvatastr.“

Fafnir qvaf:

18. „Eitri ec fngsta,
er ec a arfi la
miclom mins fædur;

Sigvrþr qvaf:

19. „Inn fráni ormr!
þv gorþir fræs micla
oc galzt hardan hvg;
heipt at meiri verþr
hælpá sonom,
at þann hialm haf.“

Fafnir qvaf:

20. „Ræþ ec þer nv, Sigvrþr!

Úskaptr Völs. (*Fas. I, 161*). — 4-6. *Jfr. Sn.E. (I, 60)*: guðin gerðu brú til himins af jörðu, ok heitir Bifröst . . .; svá sem hon er sterk, þá mun hon brotna, þá er Muspells megir fara [*W tilfærir* at herja] ok riða hana, ok svima hestar þeirra yfir stórar ár, svá koma þeir fram. — 4. Bilræst; *jvfr. Ann. til Grimm. 44, 6*. — 5. brv, *saa ændret*; brot *R. og Udg.*

Efter Ordene: hann heitir Úskaptr fortsetter Völs.: Ok enn mælti Fafnir: „Reginn bróðir minn veldr minum dauða, ok þat hlægir mik, er hann veldr ok þínum dauða, ok ferr þá, sem hann vildi“ (*Fas. I, 161*). *Herved gjengives 22, 1-3*.

16-19. *Völs.*: Enn mælti Fafnir: „Ek bar æghjálmr yfir öllu fólki, síðan ek lá á arfi míns broður, ok svá snýsta ek eitri alla vega frá mér í brott, at engi þorði at koma í nánd mér, ok engi vápn hræddumst ek, ok aldri fann ek svá margan mann fyrir mér, at ek þættumst eigi miklu sterkari, en allir váru hræddir við mik.“ Sigurðr mælti: „Sá æghjálmr, er þú sagðir frá, gefr fám sigr, þviat hverr sá, er með mörgum kemr, má þat sinna eitthvert sinn, at engi er einna hvatastr“ (*Fas. I, 161 f.*).

16, 3. lág *R, d. e. l* ek. — 5. hvgdomc, *saa ændret*; hvgdæc *R, dog ã líði kludret*; *efter c har været skrevet ec, men dette er udraderet*. — 6. svá, *indsat efter Völs.*; mangler í *R og Udg.* *Jeg for-*

klarer Stedet, som om der stod: fanca ec svá marga mægo: einn rammari hvgdomc allom vera. *Jfr. f. Eks. Ejölev. V. 40*: eigi svá hátt forað kemr at hölða sonum: hvern þer ör nauðum nema.

Almindelig forstaar man mægo som „viros, qui contra me valerent.“

17, 1. hialmr, *saa ændret*; hialm *R*. — 2. einvngi, *saa ændret*; einvngi *R og Udg.* — 3. reipir maa udtales vreiþir. — 4-6. *Jfr. Háv. 64, 4-6*.

18, 4-6. *Lacune er ikke betegnet i R og Udg. Mulig have vi en prosaisk Gjengivelse af de tabte Linjer i følgende Ord af Völs.*: at engi þorði at koma í nánd mér, ok engi vápn hræddumst ek.

19, 1. fráni, *saa ændret med Udg.*; ræmi *R, d. e. rammi*. — 3. galzt, *saa ændret efter Helg. Hj. V. 6*: þottv harþan hvg gialdir; gatzt *R og Udg.*

20-22. *Völs.*: Fafnir svarar: „þat ræð ek þér, at þú takir hest þinn ok riðir á brott sem skjótast, þviat þat hendir opt, at sá, er banasár fær, hefnir sín sjálf.“ Sigurðr segir: „Þetta eru þín ráð, en annat mun ek gera: ek mun riða til þíns bóls ok taka þar þat et mikla gull, er frændr þínir hafa átt.“ Fafnir svarar: „Riða muntu þar til, er þú finnr svá mikit gull, at gert er um þína daga, ok þat sama gull verðr þinn bani ok

enn þv rap nemir,
oc þ þ heim heþan:
it gialla gvl
oc it gloðræþa fe
þer verþa þeir bægar at bana.“

Sigvrþr qvaþ:

21. „Raþ er þer rapit,
enn ec riþa mvn
til þess gvllz er i lyngvi liggr;
enn þv, Fafnir! ligg
i fiorbrotom,
þar er þic Hel haf.“

Fafnir qvaþ:

22. „Reginn mic reþ,
hann þic raða mvn,
hann mvn ocr verþa badom at bana;
fior sitt lata
hygg ec at Fafnir myni,
þitt varð nv meira megin.“

Reginn var a brot horfinn,
meþan Sigvrþr va Fafni, oc kom
þa aptr, er Sigvrþr stræc blóð af
sverþino. Reginn qvaþ:

23. „Heill þv nv, Sigvrþr!
nv hefir þv sigr vegit
oc Fafni vm fariþ;
manna þeirra
er mold troþa
þic qveþ ec oblaðastan alinn.“

Sigvrþr qvaþ:

24. „Þat er ovist at vita,
þa er komom allir saman

sigtiva synir,
hverr oblaðastr er alinn;
margr er sa hvatr,
er hior ne ryþr
annars briostom í.“

Reginn qvaþ:

25. „Gladr ertv nv, Sigvrþr!
oc gagni feginn,
er þv þerrir Gram a grasi;
broðvr minn
hefir þv beniaþan,
oc veld ec þo sialfr svmo.“

Sigvrþr qvaþ:

26. „Þv þvi rétt,
er ec riþa scylda
hélog fioll hinig;
fe oc fiorvi
reþi sa inn fráni ormr,
nema þv frydir mer hvaz hvgar.“

Þa gecc Reginn at Fafni oc
scar hiarta or hanom meþ sverþi
er Riþill heitir, oc þa dracc hann
bloð or vndinni eptir. Reginn
qvaþ:

27. „Sittv nv, Sigvrþr!
enn ec mvn sofa ganga,
oc halt Fafnis hiarta við fvna;
giscæld ec vil
etinn lata

eptir þenna dreyra drycc.“

Sigvrþr qvaþ:

28. „Fiarri þv gect,

hvers annars, er þat á.“ Sigurðr stóð
upp ok mælti: „Heim munda ek riða,
þótt ek mista þessa ens mikla fjár, ef
ek vissa, at ek skylda aldri deyja, en
hverr frækna maðr vill fé raða allt til ins
eina dags; en þú, Fafnir! ligg i fjörbrotum,
þar er þik Hel haf.“ Ok þá deyr Fafnir
(*Fas. I, 162*).

20, 4-6. it. g. g. 7. it. g. r. f. þ. v.
þ'. b. a. bana R. Se 9, 4-6.

21, 1. þer R, saaledes synes og Forf. af
Völs. at have læst. Gr. indsætter usæven-
dig mér. — 2. mvn, saa ændret; mvn R.

24, 3. „Die Worte sigtíva synir kómmte
das Metrum und der Sinn entbehren“ Gr.
— 6. hior R. — ryþr, saa ændret efter
Formodning af Rask og Gr.; ryfr R og
K. M.

26, 3. hélog, saa ændret med Möb.;
heilog R og Rask Gr. K. M. — Ifr.
Rlgsn. V. 37, L. 3. — fióll eller fioll R.
— 4-5. fe oc fiorvi reþi | sa. i. f. o. Udgg.
— 6. hvgar R.

2. scar R. — 4. Reginn qvaþ mangler
i R.

27, 3. fvna R.

meþan ec a Fafni ráðc
minn inn hvassa hior;
afi mino atta ec
við orms megin,
meþan þv i lyngvi látt.“

Reginn qvaþ:

29. „Lengi liggia
letir þv lyngvi í
þann inn aldna iotvn,
ef þv sverþz ne nytir,
þess er ec sialfr gorða,
oc þins ins hvassa hiors.“

Sigvrþr qvaþ:

30. „Hvgr er betri
enn se hiors megin,
hvars reidir scolo vega;
þviat hvatan mann
ec se harliga vega
meþ slęvo sverþi sigr.

31. Hvætóm er betra
enn se ohvætóm
i hildileic hafaz;
glæðóm er betra
enn se glvþnanda,
hvát sem at hendi cōmr.“

Sigvrðr toc Fafnis hiarta oc
steicþi á teini. Er hann hvgði,
at fvlsteict vęri, oc freyddi sveit-
inn or hiartano, þa toc hann a
5 fingri sinom oc scyniaþi, hvart

fvlsteict vęri. Hann brann oc
bra fingrinom i mvnn ser. Þinn
er hiartbløð Fafnis com a tvngo
hanom, oc seildi hann fvgls rædd;
hann heyrþi, at igðor klæcoþo á
hrisino. Igðan qvaþ:

32. „Þar sitr Sigvrðr
sveita stoccinn,
Fafnis hiarta
við fvna steikir;
spacr þotti mer
spillir bæga,
ef hann fiorsega
franan ęti.“

Avnnor qvaþ:

33. „Þar ligg Reginn,
ręðr vm við sic,
vill tþla męg
þann er trvir hanom;
berr af reidi
ręng orð saman,
vill bælvasmirþr
brodvr hefna.“

In þriþia qvaþ:

34. „Hæfði scemra lati hann
inn hára þvl
fara til heliar hęþan;
ęllo gvlli
þa kna hann einn raþa
fiolþ þvi er vnd Fafni lá.“

28, 3. hior eller hior R. — 4. atta ec R.
K. indsætter attac, hvilket er mer overens-
stemmende med Sprogformen i disse Digte.

29, 2-3. lyngvi i þann, saa ændret
med Rask; þann lyngvi i R og Gr. K. M.
— 6. þins, saa ændret; þins R.

30, 3. reidir maa udtales som vreidir.
— 5. se, saa R og Udgg. Kanske: så.
— harliga, saa R, ikke hvarliga.

4. Þa med stor Þ og derforan Punctum
i R. — 9. hanom oc seildi, saa R; oc,
som udelades af Rask K. M., er her Efter-
sætningspartikel. — 11. hrisino, saa ændret
med M. efter Völs. (Fas. I, 164); hrisinō R,
d. e. hrisinom, og saaledes Rask Gr. K. Eg.

32. Dette Vers anføres ogsaa i SnE.
(I, 358) i r, indledet med Ordene: þá
mælti ein. — 5. þotti, saa R, ikke þotti;
þti r. — 7. hann mangler i r. — fiór
(eller fiór) | sega R. — 8. ęti R; ætti r.

33. Dette Vers anføres ogsaa i SnE. (I,
358) i r. — For Overskriften Avnnor qvaþ
har R i Margen Taltegnet II. Völs. (Fas.
I, 164) har foran den prosaiske Gjen-
givelse af dette Vers: önnur segir. —
5. 6. reidi og ręng bør her udtales som
vreidi og vręng.

34. For Overskriften har R i Margen
III. Jfr. Völs.: Þá mælti en þriþja (Fas.
I, 164).

In fíorþa qvaþ:
 35. „Horscr þótti mer,
 ef hafa kynni
 astrað mikít
 ydvar systra,
 hygði hann vm sic
 oc hvgin gleddi;
 þar er mer vlfs von,
 er ec eyro sec.“

In fimta qvaþ:
 36. „Erat sva horscr
 hildimeifr,
 sem ec hers íaþar
 hyggia mundað,
 ef hann broþvr letr
 a brot comaz,
 enn hann áðrom hefr
 aldrs of syniat.“

In setta qvaþ:
 37. „Mioc er osviþr,
 ef hann enn sparir
 fianda inn folcscá,
 þar er Reginn ligr,
 er hann raþinn hefr;
 kannat hann viþ slíco at sia.“

In sívnda qvaþ:
 38. „Hafði scemra lati hann
 þann inn hrimcalda iotvn
 oc af bægom býa;
 þa mún hann fiár þess,

er Fafnir reþ,
 einvaldi vera.“

Sigrvþr qvaþ:
 39. „Verþat sva ríc scavp,
 at Reginn scyli
 mitt banorð bera;
 þviat þeir baþir broþr
 scolo bralliga
 fara til heliar heþan.“

Sigrvþr hio hæfufþ af Regin,
 oc þa át hann Fafnis hiarta oc
 dracc bloþ þeirra beggia Regins
 oc Fafnis. Þa heyrþi Sigrvþr,
 hvar igdvr mæltó:

40. „Bitt þv, Sigrvþr!
 bæga ræða,
 era konvnglic
 qvifa morgo:
 mey veit ec eina
 myclo fegrsta,
 gvlli goðda,
 ef þv geta mættir.

41. Liggia til Givca
 gronar brævtr,
 fram visa scavp
 folclíþondom;
 þar hefir dyrr konvng
 dottvr alna,
 þa munda Sigrvþr
 munda cæpa.

35. For Overskriften In fíorþa qvaþ har R i Margen III. I Völs. foran Gjengivelsen af dette Vers: Þá mælti en fjórða (Fas. I, 164). — 1. þótti i R skrevet þótti. Jfr. 32, 5.

36. Overskriften mangler i R; den er tilsat efter Völs., som foran Gjengivelsen af dette Vers har: Þá mælti en fimta (Fas. I, 164). — 6. abrót R. — 7. hefr, saa R.

37. 38. Overskrifterne til disse Vers mangle i R. V. 37 er ikke gjengivet i Völs., men foran Gjengivelsen af V. 38 er sat: Þá mælti en setta (Fas. I, 164).

37, 5. hefr, saa R.

38, 2. iotv́n R. — 4. mún hann, saa ændret efter Formodning af Svend Grundtvig; jvfr. 34, 5 og Völs.: þat væri snjall-ræði, ef hann dræpi hann ok réði einn fénu (Fas. I, 164). munda R og Udg. — 6. v i einvaldi er vel Rimstav.

39. Overskrift mangler i R. — 1. Verþat, saa ændret med Udg.; Verþa R, ikke Verþa at. Jfr. Völs.: Eigi munu þau ósköp (Fas. I, 164).

1. régin R. — 4. þa heyrþi Sigrvþr, hvar igdvr mæltó. Til disse Ord og til V. 40—44 findes intet tilsvarende i Völs.

41, 4. fole líþondom R som to Ord.

42. Salr er a há
Hindarfialli,
allr er hann vtan
eldi sveipinn,
þann hafa horscír
halir vm gorvan
or odæccom
ognar líoma.

43. Veit ec a fialli
folcvitra sofa,
oc leicr yfir
lindar vaði,
Yggr stacc þorni
aþr a feldi
hærgefn, hali
er hafa vildi.

44. Knattv, mægr! sia
mey vnd hialmi,
þa er fra vigi

Vingscorni reið;
ma-at Sigrðrifar
svefni bregða
scioldvnga niþr
fyr scaþom norna.“

Sigrþr reiþ eptir slóp Fafnis
til þolis hans oc fann þat opit
oc hvrþir af iarni oc getti; af
iarni váro oc allir timbrstoccar i
hvsino, en grafit i iorþ niþr. Þar
fann Sigrþr stormikit gull oc
fyldi þar tvær kistor: þar toc
hann egghialm oc gullbrynio oc
sverþit Hrotta oc marga dyrgripi,
oc klyfiði þarmeþ Grana, enn
hestrinn vildi eigi fram ganga
fyr, enn Sigrþr steig á bac
hanom.

42, 5. hó,scír R.

43, 2. folcvitra, saa ændret efter For-
modning i K.; folc vitr R. folcvitr Udgg.,
Eg. forstaar dette som Tiltale til Sigurd,
men Subject til sofa kan ikke vel und-
væres. — 5. þorni R.

44, 4. Vingscorni, saa ændret med K.;
ving|scornir R; Vingscornir Gr. Rask M.

Det prosaiske Stykke gjenfindes væsent-
lig uforandret i Völs. (Fas. I, 16½ f.) —
3. getti af R, ikke getti á af. Efter getti
staar i R intet Skilletegn, derimod Punctum
mellem iarni og 9. Jfr. Völs.: ok af járn
hurðirnar allar ok þarmeð allr dyra-um-
búningrinn, ok af járn allir stokkar i
húsinu (Fas. I, 16½ f.). — 5. En (med stor
E og Punctum foran) grafit i iorþ niþr
R, ikke En féit grafit, hvilket Udgg.

urigtig indsætte. Völs.: ok grafit i jörð niðr.
— 5-10. Jfr. Völs.: Sigurd fann þar stór-
mikit gull ok sverðit Hrotta, ok þar tók
hann ægishjalm ok gullbrynjuna ok marga
dyrgripi. Hann fann þar svá mikit gull, at
honum þótti ván, at eigi mundi meira bera
tveir hestar eða þrir; þat gull tekr hann
allt ok berr i tvær kistur miklar, tekr nú
i tauma hestinum Grana (Fas. I, 165). —
Maaske skulde i Overensstemmelse med Völs.
Ordene oc fyldi þar tvær kistor følge efter
dyrgripi, hvilket vilde give en bedre Ord-
ning. — 10. grána R. — 12. á bac, saa
ændret; af bacc R. — Efter bacc hanom
fortsættes umiddelbart i R: Sigrþr reiþ
vp o. s. v. (se flgd. Digt), uden at det paa
nogen Maade er betegnet, at et nyt Af-
snit begynder med disse Ord.

SIGRDRÍFUMÁL.

Sigurþr reiþ vp a Hindarfiall
oc stefndi svþr til Fraclandz; a
fiellino sa hann lios mikit, sva
sem eldr brynni, oc liomaþi af
5 til himíns. Enn er hann com at,
þa stoþ þar scialdborg oc vp or
merki. Sigurþr gecc i scialdborg-
ina oc sa, at þar la maþr oc
svaf meþ ollom hervapnom; hann
10 toc fyrst hialminn af hoffi hanom,
þa sa hann, at þat var kona.

Brynian var fæst, sem hon væri
holdgróin; þa reist hann meþ Gram
fra hæfuþsmát bryniona igognom
niþr oc sva út igognom badar emar. 15
Þa toc hann brynio af henne,
enn hon væcnadi oc settiz hon
vp oc sa Sigurþr oc mælti:

1. „Hvat beit brynio?

hvi brá ec svefni?

hverr feldi af mer

fælvar næþir?“

Dette Digt findes i R indtil og med Ordene meþ seggiom fari i 29, 2. I Völs. anføres V. 5. 6. 10. 12. 7. 8. 9. 11. 13, 1-6 (i den anførte Orden). 15—21; Resten af Digtet omskrives der i Prosa. Slutningen af Digtet, fra Ordene arþrómál til afvg i 29, 3 og indtil Enden er bevarret i Papirhaandskrifter; se derom Anmærkningen efter Digtet.

R lader Sigurþr reiþ vp ahindar fiall følge umiddelbart efter steig af bæc hanom. (se Slutn. af frgd. Digt), uden paa nogen Maade at betegne, at et nyt Afsnit begynder her. Hverken ved V. 1, 3 eller 5 findes nogen Overskrift i R, og i intet af disse Vers er Begyndelsesbogstaven paa nogen Maade udmærket fremfor Initialerne i de andre Vers. Sigrdrífumál er altsaa i R aldeles ikke betegnet som et eget Digt, men forenet med frgd. Stykke. — Jeg har dog fulgt Papirafskrr. og Udgg. i at afsondre Sigrdrífumál fra Fáfnismál. — Völs. (Fas. I, 165) begynder ogsaa med Ordene: Sigurðr riðr nu langar leiðir ok allt til þess, er hann kemr upp á Hindarfjall et nyt Capitel med rød Overskrift: FF Sigurði. — Titelen Sigrdrífumál har jeg med flere Udgg.

optaget efter Papirafskrr.; de egentlige Sigrdrífumál begynde med V. 5. — Urigtig er Titelen Brynhildarkviða Buðladóttur hin fyrsta, som findes i flere Papirafskrr. og Udgg.

Det første Prosastykke gjenfindes næsten ordret i Völs. (Fas. I, 165).

2. stefndi, saa rettet efter Völs.; stefni R. — 6. Over þa er i R en kredsformig Figur, som synes betydningsløs; Ordet mangler i Völs. — vp or, saa og Völs., ikke upþá. — 8. þar svaf maðr. ok lá með Völs. — 12. var fæst, saa R, ikke blot fæst. — 14. hæfuþ smát R (ikke sniat), d. e. höfuðsmátt.

1. Jfr. Völs.: Hon spurði, hvat svá var máttugt, er beit brynjuna „ok brá minum svefni: eða man hér kominn Sigurðr Sigmundarson, er hefir hjálm Fáfnis ok hans bana i hendi?“ (Fas. I, 166). Vi tør ikke heraf slutte, at Forf. af Völs. har haft en forskjellig Tekst af V. 1, hvori L. 5—8 var lagt i Sigrdrivas Mund. — 3. feldi, saa R, ikke feldr. — 4. næþir i R skrevet næþ, hvilket efter Trækkene snarest skulde oplæses næþr. —

Hann svaraði:

„Sigmundar bvrir,
sleit fyrir scommo
hrafns hrælvndir
hiorr Sigurþar.“

Hon qvaþ:

2. „Lengi ec svaf,
lengi ec sofnoþ var,
long ero lyða lę;
Opinn þvi veldr,
er ec eigi mattac
bregða blvnnstarfom.“

Sigurþr settiz niþr oc spurði
hana nafns. Hon toc þa horn

fvlt miþþar oc gaf hanom minnis-
veig:

3. „Heill dagr,
heilir dags synir,
heil nott oc nipt!
oreiþom ægom
litiþ ocr þinig
oc gefit sitiondom sigr!

4. Heilir æsir,
heilrar asynior,
heil sia in fiolnyta fold!
mal oc manvit
gefit ocr mærom tveim
oc lęcnishendr, meþan lifom!“

5. Hann svaraði (skrevet svar. med en Krøl over r) inde i Linjen i R. — 7. hrælvndir eller hrælvndir R; d. e. Lyst til Aadsel (Eg.); men Flertalsformen er underlig, og maaske burde hrælvnd ind-sættes. Dette kunde have været skrevet hrælvnd (jvfr. kinð 9, 3), og dette igjen af en Afskriver misforstaat.

2. Overskrift mangler i R. — Völs. har intet, som svarer til dette Vers, men fort-sætter: Þá svarar Sigurðr: „Sá er Völsunga ættar, er þetta verk hefir gert, ok þat sama hefir oss sagt verit frá yðrum vænleik ok vitru, ok þat skulu vér reyna (Fas. I, 166).

I det følgende er Orðningen i R og Udg. uheldig. Jeg tror, at det burde hede: Sigvrþr settiz niþr oc spurði hana nafns. Hon nefndiz Sigrdrifa oc var valkyria. Hon sagði, at tveir konungar ef hon vissi tíþindi or ollom heimom. Sigrdrifa qvaþ:

3. „Heill dagr,

.
oc gefit sitiondom sigr!

4. Heilir æsir,

.
oc lęcnishendr, meþan lifom!“

Hon toc þa horn fvlt miþþar oc gaf hanom minnisveig:

5. „Biór fpir ec þer

.
Dette bestyrkes ved Völs.: Brynhildr segir, at tveir konungar börðust at giptast engum þeim, er hræðast kunni.“ Sigurðr mælti: „Konn oss ráð til stórra hluta!“ Hon svarar: „Þér munuð betr kunna, en

með þökkum [vil ek] kenna yðr, ef þess er nökkut, er vér kunnum, þat er yðr mætti líka, i rúnum eða öðrum hlutum, er liggja til hvers hlutar, ok drekkum bæði saman, ok gefi (Hskr. har ikke nú) goðin okkr góðan dag, at þér verði nyt ok frægð at mínum vitrleik ok þú munir eptir þat er vit røðum.“ Brynhildr fylldi eitt ker ok færði Sigurði ok mælti:

„Bjór færi ek þér

.
I den almindelige Tekst er det navnlig uheldigt, at Sigurd først langt om længe faar Svar paa sit Spørgsmaal om Valkyrjens Naavn; heller ikke passe Ordene: mal oc manvit gefit ocr mærom tveim oc lęcnishendr, meþan lifom, før Sigurd har bedet Sigrdrifa „kenna ser speki“.

1. spurði i R skrevet sp med et Fortkortningstegn over p, som almindelig betegner vr eller or; snarere burde kanske læses spvrr, d. e. spvrr, jvfr. Háv. 80, 2.

3, 3. nipt R. Ved dette Orð har jeg Betænelighed. Man forklarer „Nat og hendes Datter“; men nipt betyder ellers aldrig Datter; Nattens Datter er „Jord“, men i 4, 3 nævnes jo sia in fiolnyta fold; endelig synes det ikke stemmende med Sprogbrugen i disse Kvad at sige nott oc nipt for nott oc nattar nipt. Skulde det hede: nott oc niþ? jvfr. Vafþr. 24, 6; neppe betyder nipt her „Mærke“ og hører til oldeng. nþan, mærkne.

4, 1. æs R. — 5. Over e i mærom er Streg i R.

Hon nefndiz Sigrdrifa oc var
valkyria. Hon sagði, at tveir
konungar þorðvz: het annarr
Hialmgvnnarr, hann var þa gam-
5 all oc inn mesti hermaþr, oc hafði
Opinn hanom sigri heitiþ; enn
annarr het Agnarr
Avþo broþir,
er vętr engi
10 vildi þiggia.

Sigrdrifa feldi Hialmgvnnar i orr-
ostonni; enn Opinnstachana svefn-
þorni i hefnd þess oc quaf hana ald-
ri scyldo siþan sigr vega i orrosto
15 oc quaf hana giptaz scyldo. „Enn
ec sagðac hanom, at ec strengdac
heit þar i mot at giptaz ongom þeim
manne er hröþaz kynni.“ Hann
svanar oc biþr hana kenna ser
20 speki, ef hon vissi tiþindi or ollom
heimom. Sigrdrifa quaf:

5. „Biór fōri ec þer,
brynþings apaldr!
magni blandinn
oc megintiri;

fvllr er hann liöþa
oc licnstafa,
godra galdra
oc gamanrvna.

6. Sigrvnar scaltv kvnna,
ef þv vilt sigr hafa,
oc rista a hialti hiora,
svmar a vetrímom,
svmar a valbæstom,
oc nefna tysvar Ty.

7. Ölrvnar scaltv kvnna,
ef þv vill annars qven
vęlit þic i trygd, ef þv trvir;
a horni scal þer rista
oc a handar baki
oc merkia a nagli Næþ.

8. Fvll scal signa
oc við fari sia
oc verpa læk i læg;
þa ec þat veit,
at þer verþr aldri
meinblandinn mioþr.

9. Biargvnnar scaltv kvnna,
ef þv biarga vilt
oc leysa kind fra konom:

7-10. Ordene annarr het — vildi þiggia
har jeg med Gr. og v. d. Hagen skre-
vet som Vers; ikke alene Rimstavene
vise, at vi her have Vers, men ogsaa
Udtrykkene er vętr engi vildi þiggia, der
ikke tilhøre den prosaiske Stil. Hele Sigr-
drivas Fortælling har oprindelig sikkert
høvt metrisk Form. — 8. Avþo, saa
ændret efter Helreið Br. 8, 6, hvor denne
Form er sikret ved Stavrimet; harþo R
og Udgg. Agnarr eða Auðabróðir Völs.
(Fas. I, 166). — 19. svarar i R skrevet
s. med en Krøl oventil.

5, 2. brynþingS apaldr R; brynþinga
valldr Völs. — 4. megin tíri R; megin
tíre Völs., ikke týri. — 5. liöþa R; líona
Völs. — 8. gaman rvna R; gamanröðna
Völs.

6, 1. scaltv, saa Völs. her og R ved alle
de Afg. Vers; þv scalt R her. — kvnna,

saa Völs.; rista R. — 2. sigr hafa R;
snotr vera Völs. — 3. rista R; rist Völs.
— 4. svmar a vetrímom R; avett sunum
Völs. — 5. svmar avalbarstom R; ok
avalbystum Völs. — 6. tysvar, saa R
og Völs., ikke tvisvar.

7, 2. vill annars qven R; villt a annaz
kuenn (e er her lukket som ø) Völs. —
3. vęlit þic itrygd R; véli þik eigi trygd
Völs. — 4. þer R; þat Völs.

8, 1. fvll med líden f i R; avl med
líden a og derforan ikke Functum i Völs.
— scal R; skaltu Völs. — 2. fari R;
faré Völs. — 3. læk i R; lauk Völs. —
4-6. Disse Linjer mangle i R og ere tagne
af Völs.

9, 1. s. k. R; skaltu nema Völs. —
2. biarga vilt R; vilt borgit fá Völs. —
3. kind R; kind Völs. — konom R;
konu Völs. —

a lofa scal þær rista
oc of liþo spennna
oc biþia þa disir dvga.

10. Brimrvarnar scaltv rista,
ef þv vilt borgit hafa
a svndi seglmærom;
a stafni scal þær rista
oc a stiornarblaþi
oc leggja eld i ár;
era sva brattr breki
ne sva blár vnnir,
þo kómztv heill af hafi.

11. Limrvarnar scaltv kvnna,
ef þv vilt lœnir vera
oc kvnna sár at sia;
a berki scal þær rista
oc a badmi viðar,
þeim er lyta æstr limar.

12. Malrvarnar scaltv kvnna,
ef þv vilt, at mangi þær
heiptom gialdi harm;
þær vm vindr,
þær vm vefr,
þær vm setr allar saman
a þvi þingi,

er þioþir scolo
i fvlla doma fara.

13. Hvgrvarnar scaltv kvnna,
ef þv vilt hveriom vera
geðsvinnari gvma;
þær of réð,
þær of reist,
þær vm hvðði Hroptr
af þeim legi,
er leciþ hafði
or hæsi Heiddræpniss
oc or horni Hoddrofnis.

14. A biargi stop
meþ Brimis eggjar,
hafði ser a höfði hialm;
þa mælti Mims hæfuf
froplict iþ fyrsta orð
oc sagði sannna stafi.

15. A scildi quap ristnar
þeim er stendr fyr scinanda goði,
a eyra Árvacs
oc á Alsvinnz hófi,
a þvi hveli er snyz
vndir reiþ Hrvngnis,

4. á lófa skal þær Völs.; alofo þær scal
R. — 5. of R; um Völs. — 6. þa mang-
ler i Völs. — disir R.

10. s. r. R; skaltu gera Völs. Kanske
skaltu kunna, som i de andre Vers. —
4. skal þær rista Völs.; scal rista R. —
7. era R; fallat Völs. (sic). — 8. ne sva blár
vnr R; né blár vndir Völs. — 9. kómztv
R; kemst Völs.

11, 4. scal þær R Völs.; þær er i R
skrevet til i Margen og Hage sat inde i
Linjen, hvor det skal indføies. — 5.
badmi R; barri Völs. — 6. þeim R; þess
Völs. — lyta R; lute Völs.

12, 2. vilt at R; att Völs. — mangi,
saa ændret; magni R; mage Völs. — 3.
gialdi R; gialda Völs. — 8. þioþir R;
menn Völs.

13, 1. s. k. R; skaltu nema Völs. —
2. hver|eriom R. — 3. geðsvinnari R;

geðhoskari Völs. — 6. vm R; of Völs.
— 7-10. Disse Linjer mangle i Völs. —
10. hoddrofnis, saa R, ikke hoddrofnis.
Altsaa af rjúfa. Gr. formoder Hoddraupnis.

14. Dette Vers findes ikke i Völs. —
1. abiargi með líden a og derforan ikke
Punctum i R. — 2. Brimis Eg. som Egen-
navn, jvfr. Grimm. 44, 9 Anm.; brimis
Udgg. — 4. þa með stor þ R.

15, 1. Stor A og derfor Punctum i R;
líden a og derfor ikke Punctum i Völs. —
q' R, d. e. quap; voru Völs. — 2. fyr
R; fyrir Völs. — goði R; guði Völs. —
3. Denne Linje mangle i Völs. — 4. oc
á alsvinnz hófi R; Alsvins höfði Völs.
— 5. aþvi R; ok á þvi Völs. — snyz
R; stendr Völs. — 6. Hrvngnis, saa
ændret for Stavrimets Skyld; rængnis R,
d. e. rvngnis; a i ar er ganske tydelig
underprikket som urigtig; raugnis Völs.;

a Sleipnis tonnom
oc a sleþa fiotrom,

16. A biarnar hrammi
oc a Braga tvngo,
a vifs klóm

oc a arnar nefi,
a blöþgom vengiom
oc a brvar spordi,
a læsnar lófa

oc a licnar spori,
17. A gleri oc a gvlli

oc a gymna heillom,
i vini oc virtri

oc vilisessi,
a Gvngnis oddi
oc a Grana briosti,

a nornar nagli
oc a nefi vgló.

18. Allar váro af scafnar,

þer er váro a ristnar,
oc hverfðar víþ inn helga miöþ
oc sendar a víþa vega;

þer 'ro meþ asom,
þer 'ro meþ alfom,
svmar meþ visom vǫnom,
svmar hafa mennzkir menn.

19. Þat ero bocrvnar,
þat ero biargrvnar

oc allar ælrvnar
oc meþtar meginrvnar
hveim er þer kná oviltar
oc ospilltar

ser at heillom hafa;
niottv, ef þv namt,
vǫz rivfaz regin.

20. Nv scaltv kiosa,
alls þer er costr vm boþinn,
hvassa vapna hlynr!

Rögnis Udgg. Skjönt Hrvngnis er det andet, ikke det første, betonedede Ord i Verslinjen, kan det dog meget vel bære Rimstaven; ti hvorvel det ogsaa i disse gamle Mythekvad er Regel, at den første betonedede Stavelse i den anden af to sammenhørende Verslinjer bærer Rimstaven, saa er denne Regel dog paa mange folkelige Steder brudt. Grimn søger i Anm. at vinde Stavrím ved at ændre snyz til hverfr, men Verset er aabenbart ensartet med de to fgd., ligesom disse digtet i Blinjet fornyrdalag. Ligesaalidt kan man med Möb. (efter Gr.s Tekst) læse som én Linje: a þvi hveli er snyz vdir reiþ Ragnis. — 7. tonnom R; taumum Völs.

16, 1. abiarnar med liden a og derforan ikke Punctum i R og Völs. — hrammi R; same Völs. — 4. nefi R; nefu Völs. — 8. a mangler i Völs. — spóri R.

17, 1. Liden a i R og Völs.; i R med, i Völs. uden Punctum foran. — 2. oc a gymna heillom R; ok á göðu silfri Völs.; men efter sessi har Völs. desuden i guma holde, hvilke Ord mer ligne dem, som R har i L. 2. — 3. virtri R; i virtri Völs. — virtr, neutr. = norsk Folkespr. vyrtr, n. — 4. villi

sessi R; á vavlu sessi Völs. — 5. Agvngnis R med stor A og derforan Punctum; ok gaupnis Völs. — 6. grána R; gýgjar Völs.

18. allar med liden a i R og Völs., men med Punctum foran. — 2. váro aristnar R; á voru ristnar Völs. — 3. hverfðar R; hregdar Völs. (Skriofeil for hregdar). — 4. vega R; vegu Völs. — 5. þer med stor þ og derforan Punctum i R. — ro meþ asom R; eru með álfum Völs. — 6. þegá ró meþ alfom R; svmar með ásum Völs. — 7. svmar R; ok Völs. — vǫnom R; vanum Völs.

19, 1. þat med stor þ R; þat med liden þ Völs.; i begge Hskrr. med Punctum foran. — rvnar skrevet r. her og i de fgd. 3 Linjer i R, som ikke har rvnr. — 2. þat ero R; ok Völs. — 3. æl r. R; alrúnar Völs. — 4. oc meþtar R; ok megar ok Völs. — 5. hveim R; hverium Völs. — 6. oc ospilltar R; of viltar Völs. — 7. heillom R; heillum ogsaa Völs.; men her er den anden l underprikket. — 8. niottv med liden n i R; med stor N i Völs. — 9. rivfaz R; riufa Völs.

20, 1. skaltv feilagtig to Gange i Völs. — 2. vm R; of Völs. — 3. vapna R; vópna Völs. — hlynr R. —

sægn eða þægn
hafdv þer sialfr i hvg;
æll ero mein of metin.“

Sigvrþr qvaþ:

21. „Munca ec floia,
þott mic feigan vitir,
emca ec meþ bleyþi borinn;
ástráþ þin
ek vil oll hafa
sua lengi, sem ec lifi.“

Sigrdrifa qvaþ:

22. „Þat rēþ ec þer iþ fyrsta,
at þv viþ frōndr þina
vammalæst verir;
siþr þv hefniþ,
þott þeir sacar gori,
þat queþa dæþom dvga.

23. Þat rēþ ec þer annat,
at þv eiþ ne sverir
nema þann er saþr se;
grimmur limar
ganga at trygðrofi,
armr er vára vargr.

24. Þat rēþ ec þer þriþia,
at þv þingi a
deilit viþ heimsca hali;
þviat osviþr maþr

lętr opt queþin
verri orþ, enn viti.

25. Alt er vant,

ef þv viþ þegir,
þa þiccir þv meþ bleyþi borinn
eða sonno sagþr;
hętt er heimis quęþr,
nema ser goðan geti;
annars dags
lattu hans ændo farit,
oc læna sua lydom lygi.

26. Þat rēþ ec þer it fiorþa,
ef byr fordōþa
vammafvill a vegi,
ganga er betra,
enn gista se,
þott þic nott vm nemi.

27. Forniosnar ægo
þvrfo fira synir,
hvars scola reiþir vega;
opt bælvisar konor
sitia bræto nęr,
þęr er deyfa sverþ oc sefa.

28. Þat rēþ ec þer it fimta,
þottv fagnar ser
brvdir beckiom a,
sifia silfr lataþv

4. sægn R; saungh Völs. — 5. ihvg R;
of hug Völs. — 6. mein R; mál Völs.

21. Overskriften tagen fra Völs.; mang-
ler i R. — 1. Munca R; Mynkað Völs.
— floia R; fleiya Völs. — 3. emca R;
emkat Völs. — meþ mangler i Völs. —
5. ek vil R; vil ek Völs. — hafa R; of
hafa Völs.

22. Overskrift mangler i R.

23. Völsungasagas Paraphrase af dette
Vers er stillet mellem Gjengivelsen af
V. 31 og 33. — 1. rēþ er skrevet r.
her og i alle Afg. Vers i R. — 4. limar,
saa ændret med Eg. efter Sig. Fáfn. II,
V. 4, L. 6, hvor limar er sikret ved
Stavrimet; simar R og Udgg. Jfr. Völs.
grimm hefnad fylgir griðrofi (Fas. I, 172).
— 5. trygð rófi R.

24, 1. þ. iii R, ikke þ. iþ iii.

25, 4. sonno R. — 7. Annars med stor
A og derforan Punctum i R.

27, 3. reiþir maa læses som vreiþir.

28. Jfr. Völs.: Lát eigi tæla þik fagnar
konur, þótt þú sjáir at veizlum, svá at
þat standi þer fyrir svefni, eða þú fáir
af því hugarekka; teyg þær ekki at þer
með kossu eða annarri bliðu (Fas. I,
171 f.). — 4. sifia silfr R og Udgg.
Dette forklares almindelig „Stęgningers
Sølv“; men som Luning med rette be-
mærker, synes der her alene at kunne
være Tale om daarende Skjønhed, ikke om
Rigdom. Heller ikke tør man med Grimm
tænke paa, at sifia skulde være Gen. pl.
af sif og at dette her skulde betyde
„Kvinde“, saa at man kunde oversætte

þínom svefni raða,
teygiattv þer at cossi konor.

29. Þat rǫþ ec þer it setta,
þott meþ seggiom fari

alþrómál til aþvg,
drvckna deila
scalattv við dolgvíþo;
margan steln viti vín.

30. Sennor oc al
hefir seggiom verit
morgom at móþtrega,
svmom at bana,
svmom at bálstofom;
fiolþ er þat er fira tregr.

31. Þat rǫþ ec þer it siwnda,
ef þv sacar deilir
viþ hvgrvlla hali,
beriaz er betra

enn brenna se
inni aþstofom.

32. Þat rǫþ ec þer it átta,
at þv scalt við illo siá
oc firraz flerþarstafi;
mey þv þeygiat
ne mannz cono,
ne eggia ofgamans.

33. Þat rǫþ ec þer it nívnda,
at þv nám biargir,
hvars þv a foldv finnr,
hvarz ero sottedáþir
eþa ero sędáþir
eþa ero vápndaþir verar.

34. Læg scal gora
þeim er lifnir ero,
hendr þvá oc hæfvþ,
kemba oc þerra,
áþr í kisto fari,
oc biþia sęlan sofa.

„Kvinders Selvstads“. Er det rette kanske
siðar silfra? — 6. teygiattv R, ikke teygi-
atr. — þgr er vel snarere = tibi, jvfr. Hdv.
115. 120, end = eas.

29. Jfr. Völs.: ok ef þú heyrir heimslig
orð drukkinnna manna, deil eigi við þá, er
vindrúknir eru ok tapa viti sínu (Fas.
I, 172). — 3. Det følgende af Digtet (fra
og med Ordene alþrómál til aþvg) er taget
af Papirafskrr.; se efterfølgende Anm.
— aldr mal Cod. 1109 fol. ny kgl. Sml.;
saa og öldrmál Rask og M. aulþrómál OQ;
avldramál K. — 4. drvckna, saa ændret
efter Völs.; drvckinn Hskrr. og Udg. —
5. scalattv, saa Udg.; skalltv OQ. — 6. viti
vín, saa Rask og M.; vín viti OQ og K.

30. Jfr. Völs.: slíkir lutir verða mörg-
um at miklum móþtrega eða bana. —
1. Sennor, saa K. M. efter Ændring
af Arne Magnússen; sęngur O; saungur
Q. — 2. Cod. 1109 fol. har í Margen
vorþit. — 3. OQ have feilagtig sumum
for at. — 5. bálstofom O. — 6. þat er
(ikke blot þat) O. — fira tregr K. M.
tregur fyrra O; treg^r fkljra Q.

31. Jfr. Völs.: Berst heldr við úvini
þína, enn þú sér brendr.

32. Til dette Vers findes intet tilsva-
rende i Völs. — 6. Er kanske né her
urigtig kommet ind fra frgd. Lænje?

33. Jfr. Völs.: Ger rækiliga við dauða
menn, sottedauða eða sędauða eða váp-
dauða. — 2. náaum O; maam (sic) Q.
— 3. foldu Rask M.; folldum Q; folþum
O; fold um K. — 4. hvarz O, d. e.
hvárt es, se Gislason Um frump. S. 237;
hvars Q; hvárt Udg. — 5. ero mǫng-
ler hos Rask M.; eru þeir O. — 6. eru
OQ og K.; ro Rask M.

34. Búðu vandliga um lík þeirra Völs.
— 1. Laug, saa ændret; Haug Hskrr. og
Udg. Papirafskrr. have ofte feilagtig H for
L, da begge Bogstaver lignede hinanden i
den gamle Skrift, saaledes i 11, 1 Hijmarúner
i O; jvfr. Anm. til Fjölsv. 36, 1 og 26, 1.
— 2. þeim er lifnir ero OQ; hveim
er lifnir ero K.; hveim er lifinn er Rask
og M. og saaledes Afskr. ny kgl. Saml.
1871 qto (en Afskrift uden Vigtighed,
rim. fra Slutn. af 18de Aarh.). — 3.
hendr þvá Udg.; þvo hendr OQ. —
5. áþr, saa Udg.; ad O; ath Q. —
6. sęlan, saa Hskrr. og Udg.; jeg for-
moder sętan.

35. Þat rǫþ ec þer it tivnda,
at þv trvír aldregi
várom vargdropa,
hverstv ert bróþvrbani
eþa hafir þv feldan fǫþvvr:
vlfr er í vngom syni,
þo se hann gvlli gladdr.

36. Sacar oc heiptir
hyggjat svefngar vera
ne harm in heldr;

vitz oc váþna
vant er iofri at fá
þeim er scal fremstr með fróm.

37. Þat rǫþ ec þer it ellipta,
at þv víþ illo siáir
hvern veg at vini;
langt lif þiccíomcac
loþfvngs vita,
ræmm ero róg of risin.“

Anmærkning til Sigdrífumál.

Slutningen af Sigdrífumál er tabt i R ved den store Lacune, som begynder efter Ordene med seggiom fari. Derimod meddeles Digtet fuldstændigt i flere Papirafskrifter; de ældste af disse ere, saavidt jeg véd, Cod. AM. 738 qto eller egentlig fol. form. oblong. (codex oblongus, O), skreven 1680; cod. AM. 166 b oct. fra anden Halvdel af det 17de Aarh. (P).)*

Da man har al Grund til at paastaa, at alle Papirhskr. umiddelbart eller middelbart have afskrevet alle andre i nærværende Udgave optagne mythisk-heroiske Kvad (med Undtagelse af Grógaldr, Þjólsvinnsm., Sólarljóð og Forsþjallsljóð) efter Skindbøger, som vi endnu have, og da de nævnte Slutningsvers af Sigdrífumál i det væsentlige

35. *Völs.*: ok [trú] ekki þeim, er þú hefir feldan fyrir föður eða bróður eða annan náfrænda, þótt ungr sé: opt er úlfr í ungum syni. — 3. **O Q** have vasom, men dette er i det første *Hskr.* i Margen rettet til varom. — 4. hvers þú *Rask M.*; hvarstu **OQ**. — 6. se hann **O**; hann mangler i **Q**; hann se *Rask M.*

36. *Hertil findes intet tilsvarende i Völs.* — 2. higgja **Q**. — 3. harminn **OQ**.

37. *Jfr. Völs.*: Sé (saa *Hskr.*) vandliga við vélráðum vina þinna; en lítt megu vér sjá fyrir um yðart líf, en eigi skyldi mága hatr á þík koma (*Fas. I, 172*). — 3. vini, saa ændret efter *Völs.*; vegi *Hskr.* og *Udgg.* — af vegi **Q**. — 5. þiccíomcac, saa ændret efter *Guðmundr Magnússon* og *Möb.*; þiccíomztt (eller — vnzt) ec *Hskr.* og *Udgg.*

*) *Rask*, som fik Slutningen af Sigdrífumál hos Hallgrímur Scheving, bemærker i sin Udgave om disse Slutningsvers: „þeim fylgdi einnig þessi formáli: Fáein erindi af því er vantar i Sigdrífumál, fundin á tveim papirseddum: var önnur með hendi Hallþórs klausturhaldara á Reinsstað, Bjarnarsonar sýslumanns á Þingeyrum, en hina hafði átt Gunnar Pálsson fyrrum skólameistari á Hólum. Þau finnast og á lausum blöðum i *Eddur. ðær.*“ — Naar *Munch* (ældre *Edda, Fort. S. XI*) siger, at man ikke kjendte disse Slutningsvers, ferend *Rask* fik dem paa Island i 1814, og endog mener, at Gunnar Pálsson ikke usandsynlig er deres Forfatter, saa er dette feilagtigt.

stemme overens med *Völsungasagas Paraphrase af det gamle Kvad*, saa maa man fra først af være tilbøielig til at antage, at *Papirhskr.* ikke have afskrevet disse Vers efter en gammel Codex, men at de i senere Tid ere digtede efter *Völsungasaga af en lærd Islænding*, som kjendte R i mutileret Tilstand. Munch (*ældre Edda Udg. S. XI*) nævner ogsaa denne Udfyldning som en af de mistænkeligste af de i *Papirafskr.* forekommende Udfyldninger. Men ved denne Mening har jeg ikke kunnet holde fast. Indre Grunde synes mig at tale umiskjendelig for Versenes Ægthed.

Naar vi jævnføre Versene med *Völs.*, saa finde vi, at de ikke ganske stemme overens med den. Til V. 32 findes intet tilsvarende i *Völs.*; der skjønnes ikke at være nogen Grund for den, som skulde udfylde Digtets Slutning efter *Völs.*, til at indsætte dette Vers; men derimod var der god Grund for Forf. af *Völs.*, som idethele sammendrager og forkorter, til i sin Paraphrase at forbigaa dette Vers, da V. 28 allerede har indeholdt noget lignende. Heller ikke til V. 36 findes noget tilsvarende i *Völs.*, og heller ikke dette Vers kan da vel være vilkaarlig til-digtet i senere Tid.

Hertil kommer, at disse Slutningsvers i *Sprogtone og Udtryksmaade helt igjennem have et ægte gammelt Præg og paa det næiagtigste stemme overens med de øvrige Vers.* Hvor stor er derimod ikke i *Vegtamskviða For-*

*skjellen mellem de blot i Papirafskr. forefundne Vers og de, som staa i den gamle Skindbog? Flere Ord og Udtryk i Slutningsversene i Sigrdr. ere forvanskede i Afskr., men ikke et eneste røber en modern Forfatter. Formen hvárz (= hvárt er) i 33, 4 vilde ikke let være brugt af en nyere islandsk Digter, som søgte at efterligne Olddigtenes Sprog, ti denne Form forekommer, saavidt jeg véd, ingensteds ellers i de os levnedes Kvad, men kun i den gamle Cod. AM. 677. Ordet vargdropi synes at maatte stemple V. 35 som ægte gammelt, ti dette Ord er ellers kun brugt i Grágás og der i en mer indskrænket og vistnok mindre oprindelig Betydning. Med Hensyn til sin metriske Bygning er V. 35 ensartet med V. 14. 25 o. fl., men en Islænding i nyere Tid, som efter *Völs.* skulde udfylde Hullet i R, vilde neppe have benyttet denne metriske Frihed.*

De i V. 34 fremtrædende Skikke og Anskuelser give os heller ingen Ret til at betegne dette Vers som uægte; det forsvares tilstrækkelig ved følgende Ord i *Atlamál*: Knærr mvn ec cæpa oc kisto steinda, vexa vel blgio at veria þitt lici.

Rask og Munch slutte *Sigrdr.* med følgende prosaiske Stykke: Sigurðr mælti: „Engi finnst þér vitrari maðr, ok þess sver ek, at þik skal ek eiga, ok þú ert við mitt æði.“ Hon svarar: „Þik vil ek helzt eiga, þótt ek kjósa um alla menn“; ok þetta bundu þau eiðum með sér. Disse Ord ere derimod tagne lige ud af *Völs.* (*Fas. I, 172*);

<p><i>de forekomme hverken i O eller Q; de passe ikke til den i Sigrdr. fremtrædende Sagnform og kunne derfor ikke feies til dette Digt. Den Kilde, hvorfra Papirhskr. have optaget Slutningsversene i Sigrdr., kan jeg ikke paavise; det</i></p>	<p><i>kan neppe have været et gammelt Haandskrift, som har indeholdt den hele Digtsamling. Nærmere Oplysning om de vigtigste Papirhskr., som have Sigrdr. fuldstændigt, gives i Fortalen.</i></p>
---	---

BROT

af

SIGURÐARKVIÐU.

* * *
 * * *
 Hægni qvaþ:
 [1.] ”. . .

. ;
 [hvat hefir Sigvrþr
 til] saka vnnit,
 er þv frœcnan uill
 fiorvi næma?“

Dette Brudstykke er bevaret i R alene. Det Digt, hvortil det hører, har været benyttet af Forf. af Völs.

Jeg har givet Brudstykket Navnet Brot af Sigurðarkviðu, fordi Verset:

Út gekk Sigurðr
 andspjalli frá, o. s. v.

der anføres i Völs. (Fas. I, 197) efter Ordene svá segir i Sigurðarkviðu (aftrykt bag i denne Udg.), rimelig har hørt til samme Digt (saa og Rask, hvis Ord jeg dog ikke kan tilegne mig), og fordi Sig. Fåfn. III, der behandler væsentlig samme Æmne, ogsaa i R kaldes Sigurðarkviða, ikke Brynhildarkviða. K. og M. give nærværende Brudstykke Navn af Brot af Brynhildarkviðu.

1. R begynder med saka vnnit; Ordene hvat hefir Sigvrþr til findes ikke i R, men ere med Udg. tilføiede efter Formodning. Overskriften Hægni qvaþ er indsat efter Gr., Simrock og Rasmann. Dette Vers maa siges af Høgne, da det er ham, som taler i V. 3 og da intet tyder paa, at noget mangler mellem V. 2 og 3, men disse Vers tværtimod naturlig slutte sig sammen. Desuden synes 2, 5-8 naturligere i Gunnars end i Brynhilds Mund; mulig have vi en Gjengivelse af disse Linjer i

Völs.: (Gunnarr) segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik i trygð (Fas. I, 198). — K. Rask M. lægge V. 1 i Gunnars Mund og begynde det med figd. 4 Linjer, som ere optagne efter Papirafskrr.:

Hví ertu, Brynhildr
 Buðla dóttir!
 bölví blandin
 ok banaráðum?

Disse Linjer ere, efter hvad allerede er udviklet, vilkaarlig tildigtede og urigtige. Da disse Linjer ingen gammel Hjemmel have, saa er det unyttigt at beholde dem med følgende Forandring:

Hví ertu, Gunnarr
 Gjúka sonr!
 bölví blandinn
 ok banaráðum?

Der er heller ingen Grund til med Simrock at antage, at det Vers, hvortil Ordene saka vnnit — fiorvi næma høre, ogsaa skulde have været første Vers dengang, da Digtet var fuldstændigt. Jeg tror, at der mangler en hel Del og at det Digt, hvortil nærværende Brudstykke hører, navnlig har behandlet de Samtaler mellem Brynhild og Gunnar og mellem Brynhild og Sigurð, hvilke gaa forud for Sigurds Død, altsaa hvad Völs. behandler i Cap.

Gvnnarr qvaþ:

[2.] „Mer hefir Sigurþr
selda eiða,
eiða selda,
alla logna;
þa velti hann mic,
er hann vera scyldi
allra eiða
einn fvltrvi.“

Hægni qvaþ:

[3.] „Þic hefir Brynhildir
bwl at gerva
heiptar hvattan
harm at vinna;
fyrman hon Gvðrvno
goðra raða,
enn siþan þer
sin at nióta.“

[4.] Svmir vlf sviþo,
svmir orm sniþo,
svmir Gothormi
af gæra deildo;
aþr þeir meþfi
meins vm lystir

a horscom hal
hendr vm leggja.

[5.] Soltinn varþ Sigurþr
svnnan Rinar,
hrafn af meiþi
hát callaði:
„Ycr mvn Atli
eggjar riða,
mvno vígsá
of víða eiðar.“

[6.] Vti stoþ Gvðrvn
Givca dottir
oc hon þat orða
allz fyrst vm qvað:
„Hvar er nv Sigurþr
seggja drottinn,
er fröndr minir
fyrri riða?“

[7.] Einn þvi Hægni
andsvor velti:
„Svndr hæfom Sigurþ
sverþi hægginn,
gnaþir ę grár iór
yfir gram dæþom.“

29 (Fas. I, 191—197); kanske ogsaa Brynhilds og Gudrunns Trætte, hvad Völs. fortæller i Cap. 28 (Fas. I, 188—191), saa at mulig ogsaa det Vers, som anføres i dette Cap. af Völs. (Fas. I, 190): Sigurðr vá at ormi o. s. v., mulig kan have hørt til det Kvad, hvoraf nu kun Slutningen er os lævnet.

2. Overskriften Gvnnarr qvaþ mangler i R; tilføjet efter Gr. Simrock Rasmann. K. Rask og M. lægge Verset i Brynhilds Mund. — 5. velti, saa ændret; velt R. — 6. er han er hann vera scyldi R.

3. Overskriften Hægni qvaþ mangler i R.

4. En Variation af dette Vers, grundet paa forskjellig mundtlig Meddelelse, finde vi i Völs. (Fas. I, 199): Sumir viðfiska tóku o. s. v. (aftrykt bag i denne Udg.). — 1-2. Svmir vlf sviþo svmir orm sniþo, saa R og Udg. Kanske rettere: Svmir orm sviþo, svmir vlf sniþo. Herfor taler Völs.: þeir tóku orm einn ok af vargs-

holdi ok létu sjóða, ok gáfu hánun at eta, sem skaldit kvad:

Sumir viðfiska (viðfisk?) tóku,
sumir vitnishræ skifðu

(Fas. I, 199 og bag i nærv. Udg.). „Orm“ er her nævnt før „Ulv“, og vlf sniþo vilde svare aldeles til vitnishræ skifðu. — 3. gothormi, saa R. — 5. ahorsecom, saa R og Udg.; man skulde vente a horscan eller at horscom, jvfr. Fms. II, 87.

5. Dette Vers har jeg indsat her med Gr. og Simrock; R har det mellem V. 11 og 12, saa og K. Rask M. Paa denne Plads synes det ikke at kunne passe; til Næd vilde man kunne taale det efter V. 13. — 3. af meiþi, saa ændret; at meiþi R og Udg. Jfr. svá gól endr . . . af fornum meiði hræva gaurk (Isl. ss. I, 162. Fms. III, 148).

7. Einn, saa R og Udg. Burde vel hede Eino, som Sig. III, V. 17. 45. — 2. velti R. — 4. hægginn R.

[8.] Þá quað þat Brynhildr
Bvða dottir:
„Vel scolot niota
vapna oc landa;
einn myndi Sigurþr
ælla raða,
ef hann lengr litlo
líf heldi.

[9.] Væria þat sæmt,
at hann svo reþi
Givca arfi
oc Gota mengi,
er hann fimn sono
at folcroþi
gvnnarfvsá
getna hafþi.“

[10.] Hló þá Brynhildr
— þor allr dvnþi —
eino sinni
af ællom hvg:
„Lengi scolop niota
landa oc þegna,
er þer fröçnan gram
falla letop.“

[11.] Þá quaf þat Gvþrvn
Givca dottir:
„Mioc melir þv
miclar firnar;
gramir hafi Gvnnar
gætvaf Sigurþar!
heiptgiarns hvgar
hefnt scal verþa.“

[12.] Fram var qvelda,
fiolþ var drvcçit,
þa var hvivetna
vilmal taliþ;
sofnoþo allir,
er i sçing qvomo,
einn vacþi Gvnnarr
ællom lengr.

[13.] Fót nam at hrora,
fiolþ nam at spialla,
hitt herglætvþr
hyggia tçþi,
hvæt þeir a baþmi
baþir sægðo
hrafn ey oc orn,
er þeir heim riþo.

8. *Lünung mener, at dette Vers og V. 9 ikke høre hid, men at de ere Brudstykker af et Digt, hvori Brynhild ægger Gunnar og Hogue til Mordet. Men herimod tale afgjørende Tidsformerne myndi, heldi, væria, hafþi. Dog skal det indrømmes, at V. 10 noget besynderligt følger efter V. 8. 9, saa at der mulig her stikker en Feil. — 4. vapna landa R, mellem disse to Ord er et Ord udraderet, og over Lünjen er skrevet 7, d. e. oc; gjennem l i landa er en kort horizontal Streg. — 5. mǫð R.*

9, 6. folc róþi R. — 8. hafþi R. *Gudmundr Magnússon ændrede dette til hefþi, hvilket flere have billiget. Men jeg tror, at hann i L. 5 maa være Gjuke; rigtignok nævne nordiske Kilder ellers kun tre Sønner, men tyske Digtninger nævne endnu Gernoz og Giselher.*

10, 5. lengi, saa ændret; vel R og Udgg. „Die Stelle ist verderbt, entweder ist wie

oben 8, 4 vapna statt landa, oder statt vel ist lengi zu setzen, welches auch den Reim herstellen würde“ Gr. Jeg har foretrukket det sidste, da vel let kan være feilagtig kommet ind fra 8, 3 og da landa oc þegna er en fast Forbindelse; jvfr. Helg. Hund. I, V. 10, L. 7: þann er lengi reþ larndom oc þegnom; Merl. II, 28: laða at loffungl landi ok þegnum; Soerriis s. Cap. 16 (Fms. VIII, 41 f.): þá var svarit hánum land ok þegnar eptir landslögum fornum.

11, 5. hafi R, ikke hafþi.

12, 3. þa var, saa R og Gr. M. — Rimelig rettere var þa Rask K.; v i var er vistnok den eneste Rimstav, og ikke tillige v i vetna, ti Tonen ligger paa hvi. — 4. vil mal R, ikke viþ mál. — 7. Einn med stor E og derforan Punctum i R, som altsaa regner L. 7. 8 med til fgd. Vers.

13, 1. fót R med liden f og derforan ikke Punctum; Fót Udgg.; Fót Eg. vistnok med urrette. — 5. a baþmi, saa ændret;

[14.] Vacnaþi Brynhildr
Böðla dottir
 dis scioldvnga
 fyrir dag litlo:
 „Hvetiþ mic eþa letiþ mic
 — harmr er vnninn —
 sorg at segia
 eþa *sva* lata!“

[15.] Þægdo allir
 við þvi orði,
 fær kvnni þeim
 fliþa-latom,
 er hon gratandi
 gorðiz at segia
 þat er hlqiandi
 hæþa beiddi.

Brynhildr qvaþ:

[16.] „Hvgða ec mer, Gvnnarr!
 grimt i svefni,
 svalt alt i sal,
 eþta seing kalda;
 enn þv, gramr! riþir
 glæms andvani,
 fiotri fatlaþr,
 i fianda liþ;
sva mvn æll yðor
 eþt Niflvnga

aþi gengin,
 eroþ eiþrofa.

[17.] Mantattv, Gvnnarr!
 til gorva þat,
 er þit bloþi i spor
 baðir rendvt;
 nv hefir þv hanom þat alt
 illo lænat,
 er hann fremstan sic
 finna vildi.

[18.] Þa reyndi þat,
 er riþit hæði
 moþigr a vit
 mín at biþia,
 hve herglætvþr
 hæði fyrri
 eiþom haldit
 við inn vnga gram.

[19.] Benvond of let
 brvgdinn gvlli
 margdyrr konvngr
 a meþal occar;
 eldi váro eggjar
 vtan gorvar,
 enn eitrdropom
 innan fádar.“

ibaþvi R og Ugg. Dette kan ikke være rigtigt; ti for det første er böð altid Hunkjensord i Oldnorsk, som i Oldengelsk (böðvi i Gunnarsslagr 15,8 kan ikke komme i nogensomhelst Betragtning); dernæst synes i böðvi (= i böð) her meningsløst, ti „under Kampen“ (mellem Sigurd og Gjuk-ungerne) kan ikke være samtidigt med „da de rede hjem“, og Grimms Oversættelse „streitend mit einander“ synes uforenelig med Ordets almindelige Anvendelse. Man kunde ogsaa formode i barvi; jvfr. börr (Dat. börvi) som Navn paa et Træ i Sn.E.I, 416. II, 497; oldeng. bearu, Dat. bearwe, Lund.

14, 8. I lata er den sidste a utydelig i R.

15. Simrock gjør dette Vers urigtig til det sidste i Digtet; derimod taler gorðiz

og Völs.: Nu þóttist engi kunna at svara (Hskr. har sv, ikke ser), at (= er) Brynhildr beiddi þess hlæjandi, er (Hskr. eð) hon harmaði með gráti. Þá mælti hon: „Þat dreyndi mik, at ek ætta (Hskr. átta) kalda sæng (Fas. I, 202). — 7. Over o i hlqiandi staa Streg i R.

16, 4. eþta R, ikke etta eller eþtac. — 5. riþir R, ikke riþor. — 6. andváni R. — 9. Sva med stor S og derforan Punctum i R. — 11. genginn R, ikke genginn.

17, 5. 6. Rimordene ere alt og illo. — 7. Jfr. Völs.: ok hefir þú hánum allt illu launat þat, er hann gerði vel til þín ok lét þik fremstan vera (Fas. I, 202). Jeg tror, at sic L. 7 herefter bør ændres til þic; saa og Guðm. Magnússon.

18, 3. avit R.

Fra dæþa Sigvrdar.

Her er sagt i þessi qviþo fra dæþa Sigvrdar, oc vikr her sva til, sem þeir dræpi hann vti; enn 5 svmir segia sva, at þeir dræpi hann inni i reckio sinni sofanda. Enn þyþverscir menn segia sva, at þeir dræpi hann vti i scogi, oc

sva segir i Gvðrvnarqvþo inni forno, at Sigvrþr oc Givca synir 10 hefði til þings riþit, þa er hann var drepinn; enn þat segia allir einnig, at þeir svico hann i trygð oc vógo at hanom liggianda oc obvnom. 15

Overskriften fra dæþa sigvrdar med rødt Blæk i R, ligesaa Begyndelsesbogstaven i Her.

3. *Efter vikr har R e.* — 7. Enn þyþverscir menn. *Det prosaiske Stykke herfra og til Enden gjenfindes næsten ordret i*

Norna-G. þ. (Fas. I, 332). — 9. sva segir igvðrvnar qviþo inni forno R; i Guðrúnar ræðu segir svá 62 af Norna-G. þ.; igdurnar sógdu sua F feilagtig. — 11. riþit, saa ændret efter F af Norna-G. þ.; riþir R.

G U Ð R Ú N A R K V I Ð A

hin fyrsta.

Gvdrvn sat yfir Sigurði dæþom; hon grét eigi sem adrar konor, en hon var bvin til at springa af harmi. Til gengo bóþi konor oc 5 karlar at hvग्ga hana, enn þat var eigi áðuelt. Þat er sægn manna, at Gvdrvn hefði etiþ af Fafnis hiarta, oc hon scilþi þvi fvgls rædd. Þetta er enn qveþit

10 vm Gvdrvno:

Ár var þatz Gvdrv'n
gordiz at deya,
er hon sat sorgfvll
yfir Sigurþi;
gerþit hon hívfra
ne hondom slá
ne qveina vm
sem konor adrar.

2. Gengo iarlar
alsnotrir fram,
þeir er hardz hvgar
hana lætto;
þeygi Gvdrvn
grata matti,
sva var hon moþvg,
mvndi hon springa.

3. Sato itrar
iarla brvþir
gvlli bvnar
fyr Gvdrvno;
hver sagdi þeirra
sinn of trega,
þann er bitrastan
vm beþit hafði.

4. Þa quaf Gíaflæg
Givca systir:

Dette Digt findes alene i R. Det er ikke benyttet i Völs. — Umiddelbart foran V. 1 har R med rødt Blæk Overskriften gvdrvnar qviþa.

Den prosaiske Indledning er i R en Del af den prosaiske Epilog til frgd. Digt; efter liggjanda . oc obvnom. fortsættes umiddelbart Gvdrvn sat o. s. v., uden at det paa nogen Maade er betegnet, at her et nyt Afsnit begynder.

1, 1. Ár i R med meget stor A i rød og grøn Farve. — 3. sorgfvll sat K. Eitm. — 7. vm er i R skrevet v med en Krøl over. Efter Trækkene kunde man ligesaa-godt (næsten snarere) opløse ver. Men kveina um er en stadig Forbindelse; se Gl. norsk Hom. S. 153: hon . . . cwæinaðe um mioc; Fas. III, 154: kerling þessi hefir kveinat nökkut um fyrir mér. Og

vm er derfor vistnok, som alle Udgg. antage, det rette baade her i Guðr. I og i Guðr. II, V. 11, L. 7. Jeg tror altsaa ikke, at man tør læse ver og forstaa dette som Accus. af verr, Ægtemand, og tage kveina som transitivt Verbum, uagtet baade oldeng. cwánian (f. Eks. sár cwánian, Juliana V. 537 Grein) og got. qvainôn (qvainô managans, Corinth. II, 12) bruges saaledes.

3, 6. of trega, saa R og K. M.; oftrega Rask Eg. Lün. Eitm. Møb. oftregi forekommer i Sig. I, 49 og i Hugsvinnsn. V. 18, men her synes de to betonedé Stavelser i Linjen at maatte være sinn og treg, og of maa da været ubetonet, hvilket taler imod det sammensatte Ord.

4, 1. quaf gíaflæg, saa R, ikke quaf þat g.; jfr. Þrymsko. V. 20. —

„Mic veit ec a moldo
mynarlávsasta:
hefi ec *fimm* vera
forspell beþit,
tveggja dǫtra,
þriggia systra,
átta bróþra,
þo ec ein lifi.“

5. Þeygi *Guðrun*
grata matti,
sva var hon moþvg
at mæg dæðan
oc harþhvgvþ
vm hrær fylcis.

6. Þa *quæþ* þat Herborg
Hvnananz drotning:
„Hefi ec harþara
harm at segia:
minir *siu* synir
svnmanlanz,

verr inn átti,
i val fello.

7. *Faþir* oc moþir,
fiorir bróþr,
þa a vagi
vindr of léc,
barþi bara
viþ borþþili.

8. Sialf scylda ec gavgfa,
sialf scylda ec gætva,
sialf scylda ec hævndla
hrær þeirra;
þat ec alt vm beif
ein missere,
sva at mer mangi
mynar leitapi.

9. Þa *varþ* ec hapta
oc hernvma
sams misseris
siþan verþa;

5. Talordet er her og i de *Agd.* Linjer betegnet ved de! latinske Taltegn i R. — 6. forspell, ogsaa *Fagrsk.* S. 173. Maaske dog forspell? — 7. 8. *Stavrim* mangler, og der maa her stikke en Feil. Skulde der staa þriggia i begge Linjer?? *Ettm.* skriver: hefi ek *fimm* systra försþiöll bedit, átta brøðra: þö ek ein lifi.

5. 1. Þeygi R, ikke Þeigi. — 2. Efter denne Linje indsætter *Ettm.* (ligesom ogsaa efter 11, 2): nê kveina um sem konur aðrar, hvorved Verset faar aatte Linjer, men hvorved det passende Udtryk forspildes. — 6. hrær, neutr., er aldeles ikke beslegtet med hræ (= skr. kravya, *Kjød*), men kommer af et tabt Verbum hrjósa, hraus, hrurum, hrosinn eller hrørinn, falde sammen (= oldeng. hreósan), som isl., norsk og sv. fall (*Kroppen af et slaget Dyr*) af falla, cadaver af cado, πτώμα af πτώω; af samme Verbum kommer hrærask, hrærna.

6. 7. átti skrevet viii. i R.

7. 1. faþir med liden f, dog derforan Punctum i R. — 6. borþ þili som to Ord

i R. — *Ettm.* betegner, at to Linjer ere udfaldne efter L. 6.

8. 1. sialf med liden s og derforan ikke Punctum i R. — 4. hrær, saa ændret; her for som to Ord R (er, som almindelig, betegnet ved en Krøl). Sammenhængen synes her at kræve et Ord, som betyder „Lig“; jefr. þeir sem gjørsamligast höndluðu líkam hans (*Gislason, Præver, S. 450*). Eg. læser herfor, hvilket han oversætter „Lig“ og tager som *Acc. pl.* af herfa, der egentlig skal betyde „res abominanda“, jefr. herfilligr; men et saadant Ord forekommer ingensteds, ti herfor i *Fas. III, 22* er Skrivfeil i Hskr. for heiftir. *Guðm. Magn., K., Rask og M.* ændre her for til helför. — 5. ec alt R. ikke er alt. — 7. mangi, saa ændret; Y (d. e. maþr) engi R og Udgg.; jefr. nævnl. *Grimm. V. 2*: sva at mer mangi mat ne bað. mangi kunde oprindel. have været skrevet Y angi; jefr. *Ann. til Helg. Hund. I, V. 51, L. 7.*

9. 4. siþan, saa R, hvor det er skrevet siþ; siþar *K.* (hvor siþarverþa forklares som et Adj.) og *M.* —

scylda ec screyta
oc scva binda
hersiss qvan
hverian morgin.

10. Hon egdi mer
af afbrypi
oc horþom mic
hæggom keyrþi;
fann ec hvsgvma
hvergi in betra,
enn hvsfrefio
hvergi verrí.

11. Þeygi Gvðravn
grata matti,
sva var hon moþvg
at mæg dæþan
oc harþhvgvþ
vm hrer fylcis.

12. Þa quap þat Gvllrænd
Givca dottir:

„Fá kantv, fostra!
þott þv froþ sér,
vngo vífi
annspioll bera.“
Varaþi hon at hylia
vm hrer fylcis.

13. Svípti hon blæio
af Sigurþi
oc vatt vengi
fyr vífs kníám:
„Littv a livfan,
legþv mvnn víþ gron,

sem þv halsapír
heilán stilli!“

14. A leit Gvðravn
eino sinni,
sa hon dæglings scær
dreyra rvnna,
franar sionír
fylcis líþnar,
hvgborg íofvrs
hiorvi scorna.

15. Þa hné Gvðravn
hæll víþ bólstri,
haddr losnaþi,
hlyr roþnaþi,
enn regns dropi
ravn niþr vm kné.

16. Þa grét Gvðravn
Givca dottir,
sva at tár flvgo
trec i gognom,
oc gvlló víþ
gess i tvni,
mqrir fvglar,
er mér átti.

17. Þa quap þat Gvllrænd
Givca dottir:
„Yccrar vísá ec
astír mestar
manna allra
fyr mold ofan;
vnþír þv hvarki
vti ne inni,

9, 6. s, va R.

10, 5. hvs | gvma R.

11. Þeygi g. g m. s. v. h. m. at. m.
dæþa. 7 harþhvgvð. v. h. f. R.

12, 7. varaþi med liden v og derforan
Punctum i R.

13, 1. svípti med liden s og derforan
ikke Punctum i R. — 3. vatt R. — 4.
Efter fyr er i R først skrevet vgr fylcis,
men dette er derpaa af den gamle Skriver
selv overstraget som urigtigt. — 4. k, íám R.

— 5. Littv med stor L i R. — 6. gron
R, ikke gronn.

14, 3. scær R.

15, 2. háll R. — 5. drópi R.

16, 4. trec R, ikke treysc.

17, 1-2. þ' g. d. R. — 3. Yccrar, saa
ændret; yccar R og Udgg. — 7. 8. vti
ne inni | vnþír þv hvarki Etm., men
unædvendig. Jfr. Anm. til Grimm. 36, 4. 5;
til de der anførte Eksempler kan ses
Háv. 29, 3. 4.

systir mín!

nema hia Sigurþi.“

18. Þa quaf þat Gvdrvn
Givca dottir:

„Sva var minn Sigurþr
hia sonom Givca,
sem veri geirlácr
or grasi vaxinn,
eþa veri biartr steinn
a band dreginn,
iarknasteinn,
yfir ædlingom.

19. Ec þotta oc

þioþans reccom
hverri hqri
Herians disí;
nv em ec sva litil,
sem laf sę
opt i ælstrom,
at iofur dæþan.

20. Sacna ec i sessi

oc i seingo
míns málvinar,
valda megir Givca,
valda megir Givca
mino bolvi
oc systvr sinnar
sárom grati.

21. Sva er vm lyþa

landi eyþit,
sem er vm vnoþ

eiþa svarþa;

mana þv, Gvnnarr!

gvllz vm niota,
þeir mvno þer bavgar
at bana verþa,
er þv Sigurþi
svarþir. eiþa.

22. Opt var i tvni

teiti meiri,
þa er minn Sigurþr
sæþladi Grana
oc þeir Brynhildar
biþia foro,
armrar vettar,
illo heilli.“

23. Þa quaf þat Brynhildr
Bvþla dottir:

„Væn sę sv vęttir
vers oc barna,
ęr þic, Gvdrvn!
graz vm beiddi
oc þer i morgon
málrvnar gaf.“

24. Þa quaf þat Gvllrond
Givca dottir:

„Þegi þv, þioþleip!
þeirra orða!
vrdr ædlinga
hefir þv ę veriþ,
recc þic alda hverr
illrar scepno,

18, 1. 2. Disse Linjer mangle i R, de ere indsatte efter Udgg. Angivelsen af den Talendes Navn behøvede dog ikke at danne en Del af Verset, men kunde gives i en Overskrift: Gvþrvn quaf; ogsaa i andre Vers af dette Digt ere de to Verslinjer, som angive den Talendes Navn, maaske senere indkomne. — 4. sonom skrevet ss. i R.

19, 1. I R er først skrevet þotta, men c er udradet. — 2. Efter þioþans er i R først skrevet disí, men dette er derpaa udradet og det rigtige reccom af

den gamle Skriver selv skrevet i Margen. — 7. ælstrom R, ikke ælstram.

20, 3. mál vinar R. — 5. v. m. g. R. — 6. bolvi mangler i R. — 7. systvr sinnar, saa ændret; systv sinar R.

21, 1. lyþa, ikke liþa. — 5. mana, saa ændret; maña R. Almindeligere skrives i R mvna.

22, 4. grána R.

24, 1. gvllrond R, ikke gvllrond. — 5. ærdlingar R; r underprikket som urigtig. — 7. hverr R, ikke hver, som K. læser og hvorefter Finn Magn. forklarer

sorg sara
sía konunga
oc vinspell
vifa mest.“

25. Þá quaf þat Brynhildr
Bvþla dottir:
„Veldr einn Atli
ollo bolvi
of borinn Bvþla,
broþir minn.

26. Þá er víþ i hævll
hvnsrar þioþar
eld a iofri
ormbeþs litom,
þess hefi ec gangs
goldit siþan,
þeirrar synar,
samc ey.“

27. Stoþ hon vnd stoþ,
strengþi hon elri,
brann Brynhildi
Bvþla dottur
eldr or vgom,
eitri fngsti,
er hon sár vm leit
a Sigurþi.

Gvdrvn gecc þaþan a brát til
scogar a eyþimerer oc for alt til
Danmarcar oc var þar með Þoro
Haconar dottur sía misseri. Bryn-
hildr vildi eigi lifa eptir Sigurþ; 5
hon let drepa þrepla sína átta oc
fimm ambottir; þa lagði hon síc
sverþi til bana, sva sem segir i
Sigurdar quíþo inni scommo.

alda hver illrar scepno som „hver Vanhelds-
Bølge.“ Lüning forstaar reer þic alda
hverr som *parenthetisk Sætning*. Jeg for-
binder med andre þic illrar scepno, dig
du Elendige.

26, 1. þa med liden þ og derforan ikke
Punctum i R. K. begynder her ikke et
nyt Vers og tager þa er víþ - litom
som Bisætning til det frgd., ikke til det
frgd. - 4. ormbep̃s R, ikke ormbelgs.
- 7. Efter synar har jeg med Lüning og
Keyser sat Komma, som mangler i Udgg.

26, 2. elri, saa ændret efter Formod-
ning af Guðm. Magn.; elvi R, hvor v
dog ikke ganske har den almindelige Form.
- 3. brynh'. R.

1. Gvdrvn, saa ændret; Gvnnarr R.
- 2. Efter for er i R først skrevet a
eyþi mer., men dette er overstregat som
urigtigt. - 3. var þar þar R. - 4.
haçar R. - 6-8. Jfr. Norna-G. þ. (Fas.
I, 333, L. 2. 3). - 9. quíþo, saa æn-
dret; qþi R.

SIGURÐARKVIÐA FÁFNISBANA

Þriðja

eða

SIGURÐARKVIÐA HIN SKAMMA.

1. Ar var þatz Sigurþr
sotti Givca
Volsvngv vngi,
er vegit hafði;
toc við trygðom
tveggja brøþra,

seldvz eiþa
elivnfrøcnir.

2. Mey bydo hánom
oc meipma fiolþ,
Gvðrvno vngo
Givca dottvr;

Dette Digt findes kun i R. Fra V. 6 af er det benyttet i Völs.

Digtet har i R følgende Overskrift med rødt Blæk: qviða Sigvrþar; derefter har jeg med K. M. kaldt det Sigurðarkviða Fáfnisbana Þriðja. Det andet Navn Sigurðarkviða hin skamma har jeg med enkelte Papirafskrr. indsat efter de sidste Ord i den prosaiske Epilog til frgd. Digt. At det er Sig. Fáfn. III, som er ment ved „Sigurðar qviþo inni scommo“, derom kan ingen Tvil være, først og fremst paa Grund af disse Ords Stilling lige foran Sig. Fáfn. III, jvfr. ved Slutningen af Atlakviða Ordene: Enn segir gleggja i Atlamalom enom grønlzcom, umiddelbart efter hvilke Atlamal begynder; sammenlign ogsaa Helg. Hund. II, S. 193, L. 19 og Anm. dertil, samt Anm. S. 201. Dernæst godtgjøres Identiteten af Sigurðarkviða hin skamma og Sig. Fáfn. III derved, at Sig. Fáfn. III netop fortæller, at „Brynhildr vildi eigi lifa øptir Sigvrþ; hon let drepa þrøla sina átta oc fimm ambottir; þa lagði hon sic sverþi til bana.“ Man har rigtignok herimod anfert, at det tredje Kvad om Sigurð umulig kunde kaldes Sigurðarkviða hin

skamma, da dette Kvad netop er det længste (Lünung). Men hertil maa svares; at vi nu ikke have noget Kvad fuldstændig bevaret, for hvilket Navnet Sigurðarkviða er hjemlet ved gamle Hskrr., med Undtagelse af Sig. Fáfn. III; Sig.kviða Fáfn. I burde heller kaldes Gripisspá; Navnet Sig. kviða Fáfn. II er uheldigt, fordi kviða aldrig findes brugt om et Digt, som er forfattet i ljóðaháttir; jeg vilde foretrække Reginsmál. Derimod er der intet, som taler imod, at den Sigurðarkviða, hvoraf et Brudstykke foran er trykt under Navn af Brot af Sigurðarkviðu, har været saa lang, at Sig. Fáfn. III i Modsætning til den kunde kaldes Sigurðarkviða hin skamma. Jfr. Anm. til Brot af Sig. V. 1. Simrock mener, at der ved Sig.kviða hin skamma er ment et tabt kortere Digt, hvoraf Sig. Fáfn. III skulde være en senere Udvidelse; men dette maa lede til den urimelige Slutning, at Redactionen af den prosaiske Efterskrift til Guðr. I er ældre, end Sig. Fáfn. III.

1, 3. volsvngv R. — 7. seldvz R, ikke seldiz. — 8. elivn frøcnir R, ikke e. frönir.
2, 2. meipma R, ikke meipmo.

druccho oc domþo
 doðr mart saman
 Sigurþr vngi
 oc synir Givca.

3. Vnnz þeir Brynhildar
 biþia foro,
 sva at þeim Sigurþr
 reiþ i sinni
 Volsvngv vngi,
 oc vega kvnni;
 hann vm ętti,
 ef hann eiga knętti.

4. Sigurþr inn svðręni
 lagdi sverþ necqvıþ,
 męki málfan
 a meþal þeirra,
 ne hann kono
 kyssa gerþi,
 ne hýnscr konvngv
 hefia ser at armi,
 mey frvmvnga
 fal hann megi Givca.

5. Hon ser at lifi
 læst ne vissi
 oc at aldrlagi
 ecki grand,
 vamm þat er vęri
 eþa vera hygði;

gengo þess a milli
 grimmar vrþir.

6. Ein sat hon vti
 aptan dags,
 nam hon sva mart
 vm at melaz:
 „Hafa scal ęc Sigurþ,
 eþa þo svelta,
 męv frvmvngan
 mer a armi.

7. Orþ męltac nv,
 iþromc eptir þess:
 qvan er hans Gvðrvn,
 enn ęc Gvnnars;
 liotar nornir
 scópo oss langa þrá.“

8. Opt gengr hon innan
 illz vm fylld,
 ísa oc iocla,
 aptan hvern,
 er þv Gvðrvn
 ganga a þę
 oc hana Sigurþr
 sveipr i ripti,
 konvngv inn hýnsci
 kván friá sina.

9. „Von geng ec vilia
 vers oc beggia,

2, 5. domþo skrevet domþo i R.

3, 6. vega kvnni R; jeg forstaar med K. vega som Præs. Inf. vega-kvnni Rask M.; Eg. foreslaar ogsaa at tage vega som Acc. pl. — 7. hann R, ikke hana.

4, 3. mál fan R. — 9. frvm vnga R.

5, 7. Gengo med stor G og derforan Punctum i R, som altsaa tager L. 7. 8 til fgd. Vers; saa og Gr. Rask K.

6, 1. ein med liden e og derforan ikke Punctum i R. — 3. mart, saa ændret for Stavrimets Skyld; bert R. Jfr. Völs.: Eptir þetta gekk Brynhildr út ok sext undir skemmuvegg sinn ok hafði margar harmtölur (Fas. I, 197). Rask og M. indsætte orþ efter bert, men bert kan her ikke være ubetonet; K. formoder allt bert eller ört for bert. — 7. frvm vngan (sammen-

slynget Tegn for an) R, ikke frummúngan.

8, 1. Jeg tager innan til gengr. Fimm Magn. forbinder det med fylld. — 3. ísa R. — Jeg sætter Komma efter fylld og forstaar med K. ísa og iocla som Gen. pl., sideordnede med illz. Gr. og Eg. forstaar ísa og iocla som Acc. pl.; men jökull kan i disse gamle Digte kun betyde Istap, ikke Isfjæld. — 9. konvngv med liden k, men derforan Punctum i R. — 10. R synes snarere at have fria end friá. Jeg forklarer Ordet som Præs. Inf. — K. formoder friar. — síá R; hvilket baade kan læses sina og siam; det sidste optager Rask. — Skulde to Linjer være faldne ud imellem i ripti og konvngv og L. 9. 10 here til V. 9?

9, 1. Vón R.

verþ ec mic gōla
af grimmom hvg.“

10. Nam af þeim heiptom
hvetiaz at vígi:
„Þv scalt, Gvnnarr!
gerst vm lata
mino landi
oc mer sialfri;
mvn ec vna aldri
meþ æþlingi.

11. Mvn ec aprt fara,
þars ec aþan varc
meþ nabornom
niþiom minom;
þar mvn ec sitia
oc sofa lifi,
nema þv Sigvrþ
svelta látir
oc iofvrr æþrom
qþri verþir.

12. Latom son fara
feðr i sinni,
scalat vlf ala
vngan lengi;

hveim verþr hælþa
hefnd lettari
siþan til sátta,
at sonr lifi?“

13. † Reiþr varþ Gvnnarr
oc hnipnaþi,
sveip sinom hvg,
sat vm allan dag;
hann vissi þat
vilgi gorla,
hvat hanom vëri
vinna sōmst
gþa hanom vëri
vinna bezt,
allz sic Volsvng
vissi firþan
oc at Sigvrþ
socnoþ mikinn.

14. Ymist hann hvgði
iafnlanga stvnd:
þat var eigi
avar titt,
at fra konvngdom
qvanir gengi;

— 4. grimom **R**.

11, 9. iofvrr, *saa ændret med Gr.*; iofvr **R**
og *Rask K. M.*, hvilket forklares som *Dativ*.

12, 5. hælþa, *saa har vistnok R*, dog
er l og þ ikke tydelige. — 8. lifi, *saa R*
og *Udgg*. *Svend Grunatvig* formoder *lift*,
da vilde hveim blive „for enhver“.

13, 1. Reiþr **R** og *Udgg*. *Dette giver hver-*
ken Staurim eller rigtig Mening. *Jfr. Völs:*
Gvnnarr varð nú mjök hugsjúkr (Fas. I, 198).
Man kunde formode Hryggir eller Hlióþr.
Jeg tør ikke tænke paa det hreiðr, hvoraf
Hreiðgotar, Hreiðarr, Hreiðmarr kommer.
Gr. mener, at der enten bør aspireres hreiþr,
men reiðr, vred, heder oprindelig vreiðr, eller
læses hreðdr; herfor kunde Sólarlj. V. 43:
hræzlufullr ok hnipinn anføres, men heller
ikke dette Ord synes at passe til Sammen-
hengen. — 12. firþan, saa R og Udgg.
Lünings Forklaring „da han vidste, at
han vilde blive Volsungen berøvet“, nem-
lig hvis han gjorde det, som var sæmme-
ligt for ham, altsaa dræbte Sigurd, giver

et næsten intetsigende Udtryk; Finn Mag-
nusens Oversættelse „naar han sig tænkte
Volsungen berøvet“ lader sig ikke forlige
hverken med Betydningen af allz eller af
vissi. Völs. gjengiver Stedet saaledes: ok
þóttist eigi vita, hvat hellzt (saa Hskr.)
lá til, alls hann (saa bør interpungeres)
var i eiðum við Sigurð (Fas. I, 198).
Skulde derfor firþan være en For-
vanskning af svarþan? jvfr. Fms. VII,
205: sórust margir | menn á þingi | buð-
lungs syni.

14. *Völs.*: ok lék ýmist i hug, þótti
þat þó mest svivirðing, ef konan gengi
frá honum (*Fas. I, 198*). — 4. avar, *saa*
ændret med Rask, Guðm. Magn. og M.;
árar **R**. — titt betyder her „behageligt“.
— 6. gengi, *saa R*, ikke gengv, som alle
Udgg. her læse. Med Flertallet qvanir,
hvorved menes Brynhild alene, jvfr. Helg.
Hund. II, V. 46: nv ero brvþir | byrgþar
i hargi, | lofða disir | hiá oss lifþom;
Guðr. II, V. 5: eigendr ne lifþvt; sammen-

nam hann ser Hægna
heita at rýnom,
þar atti hann
allz fvltrva.

15. „Ein er mér Brynhildr
ællom betri
vm borin Bvdla,
hon er bragr qvenna;
fyrir scal ec mino
fiorvi láta
enn þeirrar meyar
meiþmom tyna.

16. Villdu ocr fylci
til fiar vela?
gott er at raþa
Rínar malmi
oc vnandi
æþi styra
oc sitiandi
sælo nióta.“

17. Eino þvi Hægna
annsvor veitti:
„Samir eigi ocr

slicat at vinna,
sverþi rofna
svarna eiða,
eiða svarna,
vnnar trygdír.

18. Vitoma vid a moldo
menn in sælli,
medan fiórir ver
folci raþom
oc sa inn húnsci
herbaldr lifir,
ne in mǫtri
moggð a moldo;
ef ver fimm sono
foþom lengi,
áttomgóþa
exla knættim.

19. Ec væit gorla,
hvadan uegir standa:
ero Brynhildar
brek ofmicil.“

Gunnarr qvaþ:

20. „Við scolom Gvðthorm

lign ogsaa f. Eks. Sophokles Oidip. Tyr. V. 1406; Homer. Il. IX, 327.

14, 7-10. 15. 16. *Völs.*: Gunnarr mælti: „Brynhildr er mér öllu betri, ok frægst (fgzt *Cod.*) er hon allra kvenna, ok fyrr skal ek lif láta en tyna hennar ást“; ok kallar til sín Högna, bróður sinn, ok mælti: „Fyrir mik er komit vandmæli mikit“; segir, at hann vill drepa Sigurð, kvað hann hafa vélt sik í trygð: „ráðum vit þá gullinu ok öllu ríkinu“ (*Fas. I, 198*). *Jeg tror, at L. 7—10 af V. 14 i Overensstemmelse med Völs. burde stilles efter V. 15, saa at V. 15 blev Gunnars Enetale.*

15, 3. *Efter bvdla og foran hon har R broþir minn. — 4. Efter hon er ere flere Ord udræderede i R.*

17, 2. *annsvór R.*

18. *Völs.*: er oss ok mikit traust at honum, eru engir konungar oss jafnir, ef sjá inn hýnski konungr lifir, ok slíkan mág fám vér aldri, ok hygg at, hversu gott væri, ef vér ættim slíkan mág ok systursonu (*Fas. I, 198*). — 2. in sælli **R**, *ikke*

*vinsælli. — 7. in mǫtri, saa R. — 8-11. Efter moldo har jeg sat Semikolon, da jeg antager áttomgóþa exla knættim for Hovedsætning til Bisætningen ef ver — lengi. Udg. sætte Komma efter moldo og antage ef — lengi og áttomgóþa — knættim for indbyrdes sideordnede Bisætninger til Vitoma vid — moggð a moldo. — 11. áttomgóþa har jeg med Eg. skrevet som ét Ord; áttom góþa **R** og Udg.*

19. *Völs.*: ok sé ek, hversu þetta stenzt af, þat hefir Brynhildr vakit, ok hennar ráð koma oss í mikla svirvirðing ok skaða (*Fas. I, 198*). *Grunde Ordens* ok hennar — skaða sig paa *Verslinjer*, som ere tabte i **R**? — 4. brék of micil **R**.

20. *Overskriften Gunnarr qvaþ, som mangler i R, er tilsat efter Völs: Gunnarr svarar: „Þetta skal fram fara, ok sé ek ráðit: eggjum til Gutthorm (saa Hskr.), bróður okkarn, hann er ungr ok fás vitandi ok fyrir utan alla eiða“ (Fas. I, 198). — 1. við með líden v og derforan Punctum i R.*

gorva at vígi,
 yngra brodor
 ofroþara;
 hann var fyr vtan
 eiþa svarna,
 eiða svarna,
 vnnar trygdir.“

21. Dólt var at eggja
 obilgiarnan,
 stoþ til hiarta
 hiorr Sigvrþi.

22. Reþ til hefnda
 hergiarn i sal
 oc eptir varp
 obilgiornom;
 flo til Gvðthorms
 Grams ramliga
 kynbirt iarn
 or konungs hendi.

23. Hne hans vm dolgr
 til hlvtu tveggja,
 hendr oc hæfvþ
 hne a annan veg,
 enn fotalvtr
 fell aptr i stað.

24. Sofnoþ var Gvðrun
 i sþingo
 sorgalæs
 hia Sigvrþi;
 enn hon vacnadi

uillia firþ,
 er hon Freýss vinar
 flárt i dreyra.

25. Sva slo hon svarar
 sinar hendr,
 at rammhvgaþr
 reis vp við beþ:
 „Grataþv, Gvðrun!
 sva grimliga,
 brvþr frvmvnga!
 þer broþr lifa.

26. A ec til vngan
 erfinytia,
 kannat hann firraz
 or fiandgarþi;
 þeir sér hafa
 svárt oc dátt
 enn ngr nvmit
 nylig ráþ.

27. Ríþra þeim síþan,
 þott síu alir,
 systorsonr
 slier at þingi;
 ec veit gorla,
 hvi gegnir nv:
 ein veldr Brynhildr
 ollo bolvi.

28. Mer vnni mér
 fyr mann hvern,
 enn við Gvnnar

21. *Efter Gjengivelsen af V. 20 har Völs. følgende:* Högni segir: „Þat ráð lízt mér illa sett, ok þótt fram komi, þá munu vér gjöld fyrir taka at svíkja slíkan mann.“ Gunnarr segir Sigurð deyja skulu; „eða man ek deyja ella.“ *Derþaa har Völs. en udfærligere Fortælling om Sigurds Drab efter andre Kvad. Af de her anførte Ord i Völs. tør man neppe slutte, at noget er faldet ud i Sig. III mellem V. 20 og 21. — 1. dólt með líden d, dog derforan Punctum i R.*

22, 1. reþ með líden r, dog derforan Punctum i R. — 6. Grams, saa Finn Magn. (Overs.); grams Udgg. Jfr. Völs.: þá tók

Sigurðsverðit Gram ok kastareptir honum (*Fas. I, 200*) og *Sn.E. I, 364.* — *Rask formodede* Gramr. — 7. kyn birt R. kynbiart??

24, 6. firþ R, ikke fyrd.

25, 1. hon, saa ændret med *Rask Gr. M.*; h' R, d. e. hann. Jfr. 29, 3. 4 og *Völs.*: svá kveinaði hon með grát ok harmtölur, at Sigurðr reis upp við högendit (*Fas. I, 200*).

26, 5-8. *Völs.*: ok illa hafa þeir fyrir sínum hlut sét (*Fas. I, 200*). — 8. nylig, saa R, ikke nylig.

27, 2. aliþ R. — 8. bólvi R.

28, 1. mer með líden m og derforan ikke Punctum i R.

grand ecci vanc;
þyrmba ec sifiom,
svornom eiþom,
siþr vęrac heitinn
hans qvanar vinr.“

29. Kona varp ændo,
en konvngr fiorvi,
sva slo hon svárar
sinar hendr,
at qvaþo viþ
calcar i rá
oc gvlló viþ
goss i tvni.

30. Hlo þa Brynhildr
Bvðla dottir
eino sinni
af ællom hvg,
er hon til hvilo
heyra knátti
giallan grat
Givca dottur.

31. Hitt qvaþ þa Gvnnarr
gramr hæcstalda:

„Hlęra þv af þvi,
heiptgiorn kona!
glavþ a gólfi,
at þer góds viti.
Hvi hafnar þv
inom hvita lit,
feicna feþir?
hygg ec, at feig ser.

32. Þv vęrir þess
verþvst qvenna,
at fyr ægom þer
Atla hioggim,
sęir bręþr þinom
bloþvct sár,
vndir dreyrgar
knęttir yfir binda.“

Brynhildr qvaþ:

33. „Fryra maþr þer, Gvnnarr!
hefir þv fvllvegir;

28, 7-8. *Völs.*: ok eigi var ek ofmikill vinr hans konu (*Fas. I, 200*). — 7. siþr (minus) i **R** skrevet siþ', hvilket ogsaa kan oplæses siþan, som *Gr. K. M.* her have. — vęrac, saa ændret; varac med en *Krøl* under den første a **R**; varac *Rask K.*; var ec *Gr. M.* Jeg forklarer siþr vęrac heitinn „ikke skulde jeg have været kaldt“; for Brugen af *Præterit. Conj.* jvfr. *Atlam.* 40: þaz án vęri. *Skrivemaaden* varac med en *Krøl* under den første a er vel at forklare deraf, at *Skriveren* først havde sat det urigtige var; samme *Tegn* finder jeg i *Cod. af Völs.* (*Fas. I, 185, L. 16*), hvor lægdizt, med *Krøl* under a, er skrevet for lægdist. — heitinn, saa ændret; heitin **R**.

29, 4. sinar hendr, saa ændret med *K. M.*; sinni hendi **R**; jvfr. 25, 2. — 6. i rá, saa ændret efter *Formodning af Rask*; iva **R**. i vá *M.*, d. e. i *Ulykken*; men der kræves her en med i tvni ensartet *Stedsbetegnelse*. *Lüning* indvender mod i rá, at *Bægrene* ikke stode i en

Vraa; men hvorfra véd han det? han forklarer i vá urigtig af oldeng. wah, wag, m. *Væg*; det hertil svarende nordiske *Ord* er jo væggr, og *Præpos.* i vilde, hvis vá var „*Væg*“, være aldeles upassende. — kialkar ióa *K*.

31, 4. heiptgiorn, saa ændret med *Udgg.*; heipt byr vndir. giorn **R** med en *Streg* over de to midterste *Ord*. — 6. at, saa ændret; aþ **R**. *Völs.*: eigi hlęr þú af þvi, at þer sé glatt um hjartarętr (*Fas. I, 201*). — 7. Hvi med stor *H* og derforan *Punctum* i **R**, som altsaa her begynder et nyt *Vers*.

32. *Völs.*: ok engi væri maktligri til at sjá Atla konung drepinn fyrir augum þer, ok sttir þú þar yfir at standa (*Fas. I, 201*). — 1. þv med liden þ, dog derforan *Punctum* i **R**.

33. *Overskriften* Brynhildr qvaþ mangler i **R**; *Udgg.* indsette istedenderfor to *Verstinjer*: þa qvaþ þat Brynhildr | Bvþla dottir. — 1. *Efter* þer tilfęier **R** engi, hvilket jeg med *Udgg.* har stręget.

litt sézc Atli
óvo þína;
hann mvn yccar
ond síþari
oc ę bera
afl it meira.

34. Segia mvn ec þer, Gvnnarr!
sialfr veiztv gorla,
hvé er yþr snemma
tíl saka reþot;
varþ ec tíl vng
ne ofþrvngin
fvllgodd fe
a fleti broþor.

35. Ne ec vilda þat,

at mic verr ętti,
aþr þer Givkvngar
riþot at garði
þrír a hestom
þioþkonvngar;
enn þeirra for
þvrfgi vęri.

36. Oc mer Atli þat
einni sagði,
at hvarki lez
hávfnom deila,
gvll ne iarþir,
nema ec gefaz letac,
oc engi lvt
aþbins fiár,

— 3-8. *Völs.*: en Atli konungr hirðir ekki um hót yður eða reiði, ok hann mun yður lengr lífa ok hafa meira vald (*Fas. I, 201*). — 3. sézc **R**, *d. e. sésc.* — 4. óvo, *saa R, neppe: óro, skjönt v er lídt kludret. ovo Eg. (af of). Jfr. Atlam. 1 og Lokas. 3.* — 5. yccar **R** og *Udgg. yccarr? Jfr. f. Eks. Helr. Br. 3, 5.* — 6. síþari **R**. — 7. bera, *saa ændret; vera R og Udgg. (samme Forvanskning i A i Grimm. 1, 5). Jfr. f. Eks. Fms. I, 219:* en hina mesta úhamingju þar slíkr höfðingi til dánardægrs síns; *Þorskf. s. Cap. 3:* þar engi annarr áráði til. *Gr. forklarar derivod afl it meira som hinn öflugari; K. supplerer fra hann i L. 5 til de to sidste Linjer et hans; Rask endelig formoder, at hann er Feil for hans.*

34. *Völs.*: ok snemma réðu þér til saka við hann [o: Sigurð] ok við mik, þá er ek var heima með feðr mínum, ok hafða ek allt þat, er ek vilda (*Fas. I, 202*). — 5. *Efter varþ er noget udraderet i R.* — 6. of þrvngin (**R** (*to Ord*)), *saa. og Gr. M. Eg.*

36-41. *Völs.*: ok ætlaða ek engan yðarn minn skyldu verða, þá er þér riðuð þar at garði þrír konungar; síðan leiddi Atli mik á tal ok spyrr, ef ek vilda þann eiga, er riði Grana, sá var yður ekki líkr, ok þá hétumst ek syni Sigmundar konungs ok engum öðrum (*Fas. I, 202*). *Et andet nu tabt Kvad har ladet Brynhild tale*

väsentlig de samme Ord ved en tidligere Samtale med Gunnar før Sigurds Død, og herpaa grunder sig følgende udførligere Stykke i Völs. (Fas. I, 191 f.): hvat gerðir þú af hring þeim, er ek selda þér, er Buðli konungr gaf mér at efsta skilnaði, er þér Gjúki konungr (þér Gjúkungar?) kómuð til hans ok hétuð at herja eða brenna, nema þér næðið mér; síðan leiddi hann mik á tal ok spyrr, hværn ek kjöra af þeim, sem komnir váru; en ek buðumst til at verja landit ok vera höfðingi yfir þriðjungi liðs; váru þá tveir kostir fyrir hendi, at ek munda þeim verða at giptast, sem hann vildi, eða vera án alls fjár ok hans vináttu, kvað þó sína vináttu mér mundu betr gegna en reiði; þá hugsaða ek með mér, hvárt ek skylda [hlýða] hans vilja eða drepa margan mann; ek þóttumst vanfær til at þreyta við hann, ok þar kom, at ek hétumst þeim, er riði hestinum Grana með Fáfnis arfi ok riði minn vafrloga ok dræpi þá menn, er ek kvað á.“ — *Efter V. 35 følger i R og Udgg. V. 39 (þeim hetome — þioþkonvngar).*

36, 4. hávfnom, *saa R og Udgg. Da det er paafaldende, at deila først construeres med Dativ (som i 46, 4) og derpaa med Accusativer, saa formoder Luning harfn vm. Jeg formoder af harfnom (da er Komma efter dette Ord at stryge), hvorfor og hvarki taler. Anderledes Eg. lez. poet. v. höfn.* — 7. Oc

þa er mer iöþvngri
eiga selldi
oc mer iöþvngri
æra talþi.

37. Þa var a hvorfon
hvgr minn vm þat,
hvert ec scylda uega
eþa val fella
bæll i brynio
vm broþvr sæc;
þat mündi þa
þioþkvnt vera
morgom manne
at mvnar striþi.

38. Letom siga
sátmal occur,
lęc mer meirr i mvn
meiþmar þiggia,
bæga ræþa
bvrar Sigmundar,
ne ec annars mannz
avra villdac.

39. Þeim hetomc þa
þioþkonvngi,
er meþ gvlli sat
a Grana bogom;
varat hann i ægo

yþr vm licr,
ne a engi lvt
at alitom,
þo þicciz er
þioþkonungar.

40. Vnna einom
ne ymisom,
bioat vm hverfan
hvg menscægvil;
allt mvn þat Atli
eptir finna,
er hann mina spyrr
morþfor gorva.

41. Þeygi scal
þvnngeð kona
annarrar ver
aldri leiþa;
þa mvn a hefndom
harma minna.“

42. Vp reis Gvnnarr
gramr verþvngar
oc vm hals kono
hendr vm lagði;
gengo allir
oc þo ymsir
af heilom hvg
hana at letia.

med stor O og derforan Punctum i R. — 10. selldi, saa rettet; selldac R (en Feil, der er foranlediget ved letac, som i R staar næsten lige over selldac). — 12. æra, saa ændret med K. Rask M.; ara R.

37, 1. hvorfon i R skrevet hvorfō, ligesom R har morgō = morgen i Helg. Hund. II, 30, 5; var a hvörfun hugr minn = mér hvarfaði hugr. hvorfom Udgg. — 7. þat med stor þ og derforan Punctum i R.

38, 1. letom med liden 1, dog derforan Punctum i R. — 2. sát mal R. — 6. Sigmundar; de fire første Bogstaver ere overklattede i R. — 7. ec mangler ikke i R.

39. Dette Vers staar i R og Udgg. mellem V. 35 og 36; men det vil af Sammenhængen og af Jævnførelsen med Völs. være klart, at det der ikke er paa

sin rette Plads. — 2. þioþkonvngi tilsat med alle Udgg.; mangler i R. Det gaar neppe an at læse

þeim hetomc þa er meþ gvlli sat a Grana bogom.

40, 1. Vnna med stor V og derforan Punctum i R. — K., Rask og M. forene de fire første Linjer af V. 40 til ét Vers med V. 38. — 5. allt med liden a, og derforan ikke Punctum i R. — K., Rask og M. begynde hermed et nyt Vers, som de ende med harma minna.

41, 1. Þeygi, saa ændret; At þeygi R (foran At Punctum). — Udgg. sætte Komma efter gorva og skrive at þeygi (at med liden a). Eller er At forvansket for Oc? — 5. Èrt to Linjer udfaldne mellem leiþa og þa? —

42, 8. hána R.

43. Hratt af halsi
hveim þar ser,
leta mann sic letia
langrar gongo.

44. Nam hann ser Hægna
heita at rvnom:
„Seggi vil ec alla
i sal ganga
þina með minom
— nv er þærfi micil —,
vita, ef meini
morþfor kono,
vnz af meðli
enn mein komi;
þa latom þvi
þarfar raþa.“

45. Eino þvi Hægni
andsvor veitti:
„Letia maþr hana
langrar gongo,
þars hon aptrborin
aldri verþi!
hon kræng of komz
fyr knę moþvr,
hon ę borin
ovilia til,
morgom manni
at moþrega.“

46. Hvarf ser ohroðvgr
andspilli fra,
þar er morc menia
meiþmom deildi.

47. Leit hon vm alla
eigo sina,
soltnar þyiar
oc salkonor;
gvllbrynio smó,
vara gott i hvgr,
aþr sic miþlaði
mękis eggjom.

48. Hné við bollstri
hon a annan veg
oc hiorvndoþ
hvgði at raþom:

49. „Nv scolo ganga
þeir er gvll vili
oc minna þvi
at mer þiggia;
ec gef hverri
vm hroþit sigli,
bók oc bleio,
biartar vapir.“

50. Þavgðo allir,
† hvgðo at raðom,
oc allir senn
annsvor veitto:

43, 2. hveim, saa ændret med *Guðm. Magnússon og M.*; heim **R.** Jfr. *Völs.*: en hon hratt hverjum frá sér (*Fas. I, 202*). — 2. þar **R.**

44, 2. heita, saa ændret; hvetia **R** og *Udgg. Jfr. det ligelydende Sted 14, 7. 8; og Guðrúnarhv. V. 12*: Hýna hvassa het ec mer at rvnom. *Völs. gjengiver*: Síðan hét Gunnarr á Högna (*Fas. I, 202*). — 8. morþ for **R.** — 9. 10. Jfr. *Völs.*: ok kvað nú ærna þörf vera á höndum, ef sefast mætti hennar harmr, þartil er frá liði (*Fas. I, 203*).

45, 2. andsvor **R.** — 3. letia **R.** — 7. Hon med stor **H** og *derforan Punctum* i **R.** *K. og Gr. begyndte ogsaa her et nyt Vers.*

46, 3. menia skrevet *mnia* i **R.**

47, 1. Leit med stor **L** og *derforan Punctum* i **R.** — *K. Rask og M. gjøre dette Vers til ét med det frgd.*

48, 3. hiór vndoþ **R.**

49, 2. þē, *d. e.* þeir **R.** — *Gr. formoder þer paa Grund af hverri L. 5. De Gaver, som nævnes i L. 6—8 synes ogsaa at passe nærmest for Kvinder. Jfr. dog allir 50, 1. 3. — Völs.: taki hér nú gull hverr, er þiggja vill!* (*Fas. I, 203*).

50, 1. *Völs.*: Allir þgðu (*Fas. I, 203*). — 2. *Her maa stikke en Feil, da Stavrim mangler. Jeg tror, at Linjen hvgðo at raðom urigtig er kommen ind her fra 48, 4, og formoder viþ þvi orþi, som i Brot af Sig. V. 15. — Guðm. Magn. ændrede hvgðo til vgðo. — 4. annsvór. **R.***

„Ernar soltnar,
mvnom enn lifa,
verþa salkonor
sómð at vinna.“

51. Vnnz af hyggiandi
hærscopydd kona
vng at aldri
orþ víþr vm qvað:
„Vilcat ec mann tráþan
ne torþonan
vm óra sæc
aldri tyna.

52. Þo mvn a beinom
brenna ydrom
föri eyrir,
þa er ér fram comiþ,
neit Menio god,
min at vitia.

53. Seztv niþr, Gvnnarr!
mvn ec segia þer
lifs orvena
liosá brvþi;
mvna ydvart far
alt i svndæ,
þott ec hafa
qndo latifþ.

54. Sátt mvnoþ iþ Gvdrvn
snemr, en þv hyggir,

hefir kvnn kona
vid konvng
daprar miniar
at daþan ver.

55. Þar er mgr borin,
moþir foðir,
sv mvn hvitari
enn inn heiði dagr
Svanhildir vera,
solar geisla.

56. Gefa mvndv Gvðrvno
godra noccorom
sceyti sceþa
scatna mengi;
mvnaþ at vilia
versel gefin,
hana mvn Atli
eiga ganga
of borinn Bvdla,
broþir minn.

57. Margs a ec minnaz,
hve víþ mic foro,
þa er mic sára
svicna hæfdot,
vadin at vilia
varc, meþan ec lifdac.

58. Mvntv Oddrvno
eiga vilia,

51, 3. vng, *saa ændret*; óng R. — 7. sávc R.

52, 5. Menio skrevet mio i R. — *For-klaringen „Menjas gode Mel“ er meget usikker og Linjen vel forvansket. neit menio - god Eg. „mulier liberalis collapsa est“; men dette er vistnok ikke det rette.*

53, 5-8. *Völs.*: ok eigi mun yðr farast (*Rafn formoder farnast*), þótt ek deyja (*Fas. I, 202*); *Völs.* har disse Ord efter *Gjengivelsen af V. 39* og umiddelbart *foran Gjengivelsen af V. 42. Jeg oversætter L. 5—6 „ikke vil det være ude (alt) med eders Skib“.* — 5. får R. — 6. isvndæ R, *d. e.* i sundi.

54. *Völs.*: Sættask munu þit Guðrún brátt með ráðum Grimhildar ennar

fjölkunngu (*Fas. I, 203*). *Ere de udhævede Ord en Gjengivelse af L. 3—6? da maa Völs.'s Forf. have læst disse Linjer anderledes. Ter man tænke paa, at den oprindelige Tekst i L. 3—6 har været følgende: svefr kvnn (kvnnig?) kona | vid kván vngri | daprar miniar | at daþan ver? (við vilde da være brugt, som i SnE. II, 632: drepr serkjar Samland við mér gamni; Hálfs s. (Chria 1863, S. 28): eigi var órum bróður við dritmenni titt dramb at setja.) R's Tekst i L. 4: vid konvng synes at give et altfor ubestemt Udtryk. — 4. k'g R, d. e. konvng, ikke konvngi.*

56, 3. sceyti-sceþa Gr. — 6. ver sel R som to Ord.

enn þic Atli
 mvn eigi lata;
 iþ mvnoþ lóta
 a lárn saman,
 hon mvn þer vna²
 sem ec scyldac,
 ef ocr goþ vm scarp
 gerþi verþa.

59. Þic mvn Atli
 illo beita,
 mændv i qngan
 ormgarþ lagíþr.

60. Þat mvn oc verþa
 þvigít lengra,
 at Atli mvn
 ondo tyna,
 seþlo sinni
 oc sona lífi,
 þviat hanom Gvðrun
 grimm er a beð

snorpom eggjom
 af sarom hvg.

61. Sgmri veri Gvðrun
 systir occur
 frvmver sinom
 [at fylgia dæþom],
 ef henni gefi
 godra raþ,
 eþa etti hon hvg
 ossvm likan.

62. Oært mæli ec nv,
 enn hon eigi mvn
 of ora sæc
 aldri tyna;
 hana mvno hefia
 havar baror
 til Ionacrs
 oþaltorfo.

63. [Ala mvn hon ser ioþ,
 erfiværþo,]
 erfiværþo

58, 3-4. e. þ. Atli mvn | eigi l. K.

60, 1. Þat með líðen þ, og derforan Punctum i R. — 1. mvn 7 R, ikke mvn ec. — 2. Oppe ved þ i þvigít er en Hage i R, som synes betydningsløs. — 6. sona, saa ændret; sofa R og Udgg. (Skriveren er rimelig bleven forvildet ved f i lífi.) Jfr. Völs.: ok síðan man Atli drepinn ok synir hans; Guðrún man þá drepa (Fas. I, 203). Lignende Udtrykmaade hos Thukyð. II, 69 fm.: ὁ Μελησανδρος ἀποθνήσκει καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος τι διέφθειρε, νικηθεὶς μάχῃ. — sofa lífi passet her aldeles ikke i den Betydning, hvori det ellers findes brugt „hendese Livet“; „dø“ kan det ikke betyde, og det er jo desuden allerede udtrykt ved ondo tyna. — 7. Þviat með (temmelig) stor þ, dog derforan ikke Punctum i R. — 8. grimm er, saa ændret med K. M.; grym með en Krøl over m R (ikke grimm), hvilket kan opløses grymir og grymar. Eller skulde vi heri have et ellers ubekjendt Verbum?

61, 1. sgmri með líðen s, dog derforan Punctum i R. Udgg. forstaa dette som sgmri; snarere = semri af samr. — 2.

occor R og Udgg.; jeg formoder med K. yecor. — 4. at fylgia dæþom, som mangler i R, er af Udgg. optaget efter Papirafskrr. — 5. henni, saa ændret med Rask og M.; henði R. — 8. ossvm, saa skrevet med Prof. Keyser; oss | vm R; oss vm Udgg.

62, 3. sæc R.

63, 1-2. Disse Linjer mangle i R og Udgg. — 3. erfiværþo, saa ændret; ero iva/| rvþō (d. e. ivarþom) R (Punctum foran ero). Teksten i den første Vershalvdel er rettet efter Völs.: síðan munu hana stórar báur bera til borgar Jónakrs konungs; þar mun hon fœða ágæta sonu; Svanhildr mun ór landi send ok gipt Jörmunreki konungi; hana munu bíta Bikka ráð; ok þá er farin öll sett yður, ok eru Guðrúnar harmar at meiri (Fas. I, 203). Sammenlign hermed Guðr. hvöt V. 13. 14:

hófo mic, ne dreoþo,
 havar baror,
 þvi ec land vm stéc,
 at lífa scyldac.

Gecc ec a beþ,
 hvgdae mer fyr betr,

Ionacrs sonom;
 mvn hon Svanhildi
 senda af landi,
 sina mey
 oc Sigvrþar.

64. Hana mvno bita
 Bicca ráþ,
 þviat Iormvnreccr
 oþarft lifir;
 þa er vll farin
 ętt Sigvrþar,
 ero Gvdrunar
 gręti at fleiri.

65. Biþia mvn ec þic
 þonar einnar,
 sv mvn i heimi
 hinzt þon vera:
 lattv sva breiþa
 borg a uelli,

at vndir oss ollom
 iafnrvmt se,
 þeim er svlto
 meþ Sigvrði.

66. Tialdi þar vm þa borg
 tioldom oc scioldom,
 valarift vel fáþ
 oc Vala mengi;
 brenni mer inn hvnsca
 a hliþ aðra.

67. Brenni enom hvnsca
 a hliþ adra
 mina þiona
 meniom gæfga,
 tveir at hæfðom
 oc tveir hárcar;
 þa er vllto scipt
 til iafnaðar.

þriþia sinni
 þioðkonvngi;
 ol ec mer ioþ,
 erfivorþo,
 [erfivorþo]
 Ionacrs sonom.

I L. 4, ligesom i Guðr. hv. 14, 8, kunde det ligge nær at forandre sonō til sono, som K. og Rask paa sidstnævnte Sted have foreslaat, men det er betænkeligt at antage den samme Feil paa to Steder og Dativen synes (efter Luning) at kunne forklares saaledes: „hun vil føde sig Arvinger ved (i) Jonakrs Sønner.“ Istedensfor ero ivarvþō have Fortolkkerne foreslaat forskjellige Ændringer: ero if á rvþom Eg.; ero if á ráþom K. Gr. (efter Rask) M.; ero i váráþom (og i flgd. L. Ionacrs synir) Rask. Men ved alle disse Ændringer bliver Fremstillingen bagvendt, ti Svanhilds Giftermaal og Død maatte nævnes, førend der kunde blive Tale om, at Gudrun ægger Jonakrs Sønner til Hævn. — Rask K. og M: føie L. 3-4 til frgd. Vers, og Rask M. sætte Komma efter opaltorfo. — 5. mvn med liden m og derforan ikke Punctum i R. Rask K. og M. begynde hermed et nyt Vers, som ender med fleiri.

64, 1. Hana med stor H og derforan Punctum i R. — 3. iormvn reccr (d. e. reccr) R her, som oftere. Denne Form er vel fremkommen ved en Sammenblanding af -rekr (af rikr) med rekr (= oldeng. rine). — 7. Gvdrunar skrevet Gvdr. med Krøl over r i R.

65, 4. þon, saa R, ikke bón.

66. Völs.: lát þar tjalda yfir af raðu mannablóði ok brenna mér þar á aðra hönd þenna enn hýnska konung (Fas. I, 204). — 3. vála rift R. — Rask giver L. 3. 4 saaledes: vala-riþt vel fáþri of v. m. — 4. Vala, saa og Eg.; vala Udg.

67. Völs.: en á aðra hönd honum mína menn, II at höfði, II at fótum, ok II hauka, þá er at jafnaði skipt (Fas. I, 204). — 2. a mangler i R. — 5. 6. tveir i R skrevet II. — Rask indsætter tvá at hæfðom oc tvá hárcar; men den her stedfindende Anakoluthi er tilladelig. Grimm formoder efter Völs. skarpsindig:

tvá at hæfði,
 tvá at fótum,
 tvá hvnda
 oc tvá hárcar.

Jfr. Fas. III, S. 378 og Saxo Gr. S. 244 (Müllers Udg.).

68. *Liggi occar enn i milli
malmr hringvariþr,
egghvast iárn,
sva endr lagið,
þa er við þóði
beð einn stigom
oc hgtom þa
hiona nafni.*

69. *Hrynia hanom þa
a hæl þeygi
hlvnblic hallar
hringi litcoþ,
ef hanom fylgir
ferð min hefþan;
þeygi mvn ór for
æmliq vera.*

70. *Þviat hanom fylgia
fimm ambóttir,
átta þionar
eþlvm goðir,
fostrman mitt
oc faðerni,
þat er Bvðli gaf
barni síno.*

71. *Mart sagða ec,
munda ec fleira,
er mer meirr miotvþr
malrvóm geþi;
omvn þverr,
vndir svella,
satt eitt sagðac,
sva mvn ec lata.“*

68. *Völs.*: látið þar á milli okkar brugðit sverð, sem fyrr, er vit stigum á einn beð, ok heitum [*læs*: hétum] þá hjóna [*tílfæi* nafni; *Rafn* innsættir hjón] (*Fas. I, 204*). — 1. *Rask* vilde stryge enn.

69. *Völs.*: ok eigi fellr honum þá hurð á hæla, ef ek fylgi honum, ok er vár leiðsla þá ekki aumliq (*Fas. I, 204*). — 3. hlvs blic **R.** — 7. ór *saa ændret*; var **R** og *Rask M.*; vera *kan ikke vel være Rimord. Gr. vilde indsætte occur for var, K. eigi for þeygi.* — 8. *Der har først været skrevet þiccia i R, men dette er underprikket som urigtigt og vera af den gamle Skriver selv skrevet over.*

71. *Völs.*: ok fleira munda ek mæla, ef ek væra eigi sár, en nú þýtr undin, en sárit opnast, ok sagða ek þó satt (*Fas. I, 204*). *Den første Bogstav i undin er utydelig og usikker i Hskr.; Rafn læser þýtr öndin, og han har da vel antaget dette for en Gjengivelse af omvn þverr; men man skulde da vente þrýtr öndina.* — 5. omvn, *saa har R snarere end omvn; jvfr. Sn.E. I, 544.* — 8. sva mvn ec lata „hermed vil jeg ophøre (at tale)“ *tager jeg som Brynhilds, og ikke som Digterens, Ord.*

HELREIÐ BRYNHILDAR.

Eptir dæpa Brynhildar váro
gor bál tvø, annat Sigurþi, oc
brann þat fyrr, enn Brynhildr
var a öþro brend, oc var hon i
5 reif þeirri, er gvðvefiom var tiold-
öþ. Sva er sagt, at Brynhildr ok
meþ reiðinni a helveg oc for vnn
týn, þar er gygr noccor bio.
Gygrin quap:

1. „Scaltv i gognom
ganga eigi
grioti stvdda
garða mina;
betr semþi þer
borða at rekia e,
heldr enn vitia
vers annarrar.

Dette Digt findes fuldstændigt baade i R og med Undtagelse af V. 7 i Söguþáttur af Norna-Gesti (Fas. I, 334—338). I Völs. er det ikke benyttet.

Overskriften Helreið Brynhildar har jeg med Udgg. indsat istedenfor brynhildr reif þelveg, som i R staar med rødt Blæk umiddelbart foran V. 1.

1. I Eptir er E sort og ikke større end de almindelige Initialer; ny Linye begynder ikke med dette Ord i R, og det er ikke paa nogen Maade betegnet, at et nyt Afsnit begynder her. — 4. aðpro R, ikke siþan.

Þ. af Norna-G. har følgende prosaiske Indledning, som jeg her meddeleer efter Cod. 62 (uvæsentlige Afvigelser i F ere ikke anførte):

Gestr segir: „Þá drap Brynhildr sjau þræla sína ok fimm ambáttir, en lagði sik sverði i gegnum ok bað sik aka með þessa menn til báls og brenna sik dauða. Svá var gert, at henni var gert annat bál, en annat Sigurði, ok brendu þeir hann fyrri; en Brynhildi var ekit i reið einni, ok var tjaldat um guðvef ok pur-pura, ok glóaði allt við gull, ok svá var hon brend. Þá spurðu þeir Gest: „Er þat nokkut satt, at Brynhildr kvæði dauð, þá er hon var ekin til bálsins?“

Gestr kvað þat satt vera; þeir báðu hann þat kveða, ef hann kynni. Þá mælti Gestr: „Þá er Brynhildi var ekit til brennumnar á helveg, ok var farit með hana i nánd hömrum nökkurum; þar bjó ein gygr; hon stóð úti fyrir hellisdyrum ok var i skinnkyrtli ok svört ásyndar; hon hafði i hendi skógarvönd einn loganda (langan F) ok mælti: „Þessu vil ek beina til brennu þinnar, Brynhildr! ok væri betr, at þú værir lifandi brend fyrir ódásir þínar þær, er þú lézt drepa Sigurð Fáf-nisbana, svá ágætstan mann, ok opt var ek honum sinnuð, ok fyrir þat skal ek ljóða á þik með hermdarorðum (hefnaror. F) þeim, at öllum sér þu at leiðari, er slíkt heyra frá þér sagt.“ Eptir þat ljóðast þær á Brynhildr ok gygr. Gygr kvað.

1, 1. igognom R; i gegnum Codd. af Norna-G. þ. — 5. betr synes i R at være skrevet betr, dog er Prikken over t maaske tilfældig. — semþi R; dette er vel snarere af sama, end afsøma; somði 62; sæmði F. — 6. rekia e R (ikke vekia a eller blot 'rekia); rekia Codd. af Norna-G. þ. — 7. Foran vitia have Codd. af Norna-G. at. — 8. vers annarrar (sammenslyngtet Tegn for sidste ar) R; varra ranna 62; uorra ranna F.

2. Hvat scaltv vitia
af Vallandi,
hvarfúst hæfufþ!
hvsa minna?
þv hefír, vár gyllz!
ef þic uita lystir,
mild af hondom
mannz bloþ þuegit.“

Brynhildr qvaþ:

3. „Bregþv eigi mer,
brvþr or steini!
þott ec uerac
i uikingo;
ec mvn occur
þþri þiccia,
hvars menn eþli
occart kvvna.“

Gygrin qvaþ:

4. „Þv vart, Brynhildr
Bvðla dottir!
heilli versto
i heim borin;
þv hefír Givca
vm glatat bornom

oc bvi þeirra
brvgðit goðo.“

Brynhildr qvaþ:

5. „Ec mvn segia þer
svinn or reiþo
vitlæssi mioc,
ef þic vita lystir,
hve gorðo mic
Givca arfar
astalæsa
oc eiþrofa.

6. Let hami vára
hvgfvllr konvngv
átta systra
vndir eic borit;
var ec vetra tolf,
ef þic vita lystir,
er ec vngom gram
eiþa seldac.

7. Heto mic allir
i Hlymdælom
Hildi vndir hialmi
hverr er kvvni.

8. Þa let ec gamlan

2, 2. af val landi R; vá alþi (d. e. a landi) 62; ua alandi F. — 3. Efter hvar fúst er i R først skrevet hvar, men dette er som urigtigt underprikket og raderet. — 5. vár gyllz R; vörgum Codd. af Norna-G. þ. — 6. ef þic uita lystir R 62; ef þin vitia F. — 7. mild af hondom R; meini blandat 62; morgum til matar F. — 8. þuegit R; gefit Codd. af Norna-G. þ.

3. Overskriften ved dette som ved de Agd. Vers mangler i R og er tilsat efter Sammenhængen og Norna-G. þ. — 1. Bregþv R; Bregd þv 62; Bregtu F. — 3. þott R F; þo at 62. — 3. uerac R; væra ek Codd. af Norna-G. þ. Efter disse Ord tilføjer 62 fyr, F fyrr. — 5. occur R; okkar 62; okkarr F (ikke okkar). — 7. hvars menn eþli R; þar er eðli menn 62; þeim er edli mitt F. — 8. occart kvvna R; okkat kunnu 62; um kunna F.

4, 1. vart R; ert Codd. af Norna-G. þ.

— 5. Givca mangler i F. — 6. vm R; of Codd. af Norna-G. þ.

5, 2. svinn or R; sanna Codd. af Norna-G. þ. — reiþo R; reþv 62; rædu F. — 3. vit læssi mioc R; vélgarnt höfuð Codd. af Norna-G. þ. — 5. gorðo R; gerðu Codd. af Norna-G. þ.

6, 1. hami vára R; mik af harmi Codd. af Norna-G. þ. — 3. vll. systra R; Atla systur Codd. af Norna-G. þ. — 4. vndir R, ikke vnd. — 4. borit R; búa Codd. af Norna-G. þ. — 6. þic R; þig 62; þess F. — 7. er ec R; þar ec 62; þa er ek F. — 8. seldac R; svardag Codd. af Norna-G. þ.

7. Dette Vers mangler i Codd. af Norna-G. þ. — Jeg forstaar ikke ret Verset paa det Sted, det her staar, ti i Hlymdalir bor efter alle andre Kilder Heimer, og ikke den unge Agnar, som omtales i V. 6 og 8.

8, 1. Þa let ec R; Ek let F; Ok let 62.

a Godþjóþo
Hialmgvnnar næst
heliar ganga;
gaf ec vngom sigr
Aþþo broþor,
þar varþ mer Opinn
ofreiþr vm þat.

9. Læc hann mic scioldom
i Scatalvndi
ræþom oc hitom,
randir snvrto;
þann bað hann slita
svefni minom,
er hvergi landz
hröþaz kynni.

10. Let hann vm sal minn
svnnanverþan
havan brenna
her allz víþar;
þar baþ hann einn þegn
yfir at riþa,
þannz mer forði gyll,
þatz vnd Fafni la.

11. Reiþ goþr Grana
gvllmiþlandi,
þars fostri minn
fletiom styrþi;
einn þotti hann þar
ollom betri
vikingr Dana
í verþvngo.

12. Svafu víþ oc vnþom
i sęing einni,
sem hann minn broþir
vm borinn væri;
hvarcki knatti
hond yfir annat
átta nottom
occart leggia.

13. Þvi brá mer Gvdrvn
Gíyca dottir,
at ec Sigvrþi
svefac a armi;
þar varþ ec þess vís,
er ec vildigac,
at þæ velto mic
i verfangi.

— 2. a god þjóþo R; á god þorðv 62; gygiar brodur F. — 3. næst R 62; nest F. — 6. aþþo R; auda 62; audar F. — 7. þar R F; þvi 62. — varþ R 62; uar F. — 8. ofreiþr vm þat R; ofgreypir firir Codd. af Norna-G. þ.

9, 1. scioldom R, ikke sciold. — 4. randir snvrto R; reyndar svefða Codd. af Norna-G. þ.

10, 1. hann inðsat efter Codd. af Norna-G. þ.; mangler i R. — 4. her R; hrottgarm Codd. af Norna-G. þ. — 5. einn þegn R; þegn einn 62; þeg^F væinn F. — 6. at R; um Codd. af Norna-G. þ. — 7. þannz (þanz 62) mer forði (ferdi 62) gyll R 62; þann er færde mer F. — 8. þatz vnd (þat er vndir 62) Fafni la R 62; Fafnis dynu F.

11, 1. Reiþ R. — 1. grána R. — 3. þars R; þar er Codd. af Norna-G. þ. — 4.

Ogsaa 62 F have fletium, ikke fletum. — 8. verþvngo R; virðingu Codd. af Norna-G. þ.

12, 1. Svafu R; Svafv 62; Suofu F. — 1. vnþom R; undum Codd. af Norna-G. þ. — 2. sęing R; sæng Codd. af Norna-G. þ. — 3. minn broþir R; bróðir minn Codd. af Norna-G. þ. — 4. vm R; of Codd. af Norna-G. þ. — 5. hvarcki R; hvarki 62; huorki F. — 5. knatti R 62; matti F. — 7. Heller ikke 62 F have á foran átta. — 8. occart R; enn at Codd. af Norna-G. þ. (forvansket af occat).

13, 3. sig R, á. e. Sigvrþi; S. 62; Sigurde F. — 4. svefac R; svefag 62; suæfa F. — 5. þar R 62; þa F. — 5. uiss F. — 6. er R 62; at F. — vildigac R; vilda í 62; uillda ei F. — 7. velto R; veltv 62; uelltu F.

14. Mvno víþ ofstriþ
allz tíl lengi
konor oc karlar
qvicqvír fǫðaz;

við scolom ocrom
aldri slíta,
Sigvǫrþr saman.
Seycstv, gygiarkyn!“

14, 1. víþ, *saa har ogsaa Codd. af Norna-G. þ., ikke vér.* — 2. til **R 62**; of **F**. — 3. *Ogsaa 62 F have konur, ikke kvinnur.* — 4. qvicqvír **R**; kvikir um

Codd. af Norna-G. þ. — fǫðaz **R**; fǫðaz **62**; fordazst **F**. — 8. seycstv **R**; soþztv **62**; sóxstu **F**. — gygiarkyn **R**; nú (rög *tílfæier her 62*) gygr *Codd. af Norna-G. þ.*

DRÁP NIFLUNGA.

Gvnnarr oc Hægri toco þa gvllit alt, Fafniss arf. Ofriþr var þa i milli Givcunga oc Atla; kendi hann Givkvngom vold vm 5 andlat Brynhildar. Þat var til setta, at þeir scyldo gipta hanom Gvðruno, oc gafo henne ominnis- veig at drecca, aþr hon iatti at giptaz Atla. Synir Atla voro 10 þeir Erpr oc Eitill; enn Svanhildr var Sigurþar dottir oc Gvðrunar. Atli konvngur bæþ heim Gvnnari oc Hægna oc sendi Vinga eþa Knefræþ. Gvðrun vissi velar oc 15 sendi meþ rýnom orð, at þeir scyl-

do eigi koma, oc til iartegna sendi hon Hægna hringinn Andvaranárt oc knytti i vargshár. Gvnnarr hafþi bedit Oddrvnar systvr Atla oc gat eigi; þa fecc hann Glæm- 20 varar, enn Hægri atti Kostbero; þeirra synir váro þeir Solarr oc Sngvarr oc Givki. Enn er Givkvngar komo til Atla, þa baþ Gvðrun sono sina, at þeir bõði 25 Givkvngom lifs; enn þeir vildo eigi. Hiarta var scorit or Hægna, enn Gvnnarr settr i ormgarð. Hann slo horpo oc sveþfi ormana, en nadra stacc hann til lifrar. 30

Dette prosaiske Stykke findes kun i R. Overskriften drap niflunga med rødt i R, nu næsten udslidt.

3. imilli R, ikke milli. — 7. oc foran gafo har jeg sat efter alle Udgg.; det findes ikke i min Afskrift af R. — 14. knefræþ

R. — 17. hringin R. — 19. odrvnar R. — 23. givki R, ikke hiyki. — 30. Efter lifrar. fortsætter R umiddelbart þioþreer o. s. v. (se *Afgd. Koad*), uden paa nogen Maade at betegne, at et nyt Afsnit begynder.

GUÐRÚNARKVIÐA

önnur

eða

GUÐRÚNARKVIÐA HIN FORNA.

Þjóðprecr konvngs var með Atla
oc hafði þar latip flesta alla menn
sina. Þjóðprecr oc Gvdrvn korpó
harma sin a milli; hon sagði
5 hanom oc quad:

1. Mer var ec meya,
moþir mic fopdi,
biort i bóri,
vna ec vel broþrom:
vuz mic Givci
gvlli reiffi,

gvlli reiffi,
gaf Sigurþi.

2. Sva var Sigurþr
vf sonom Givca,
sem vþri gronn læcr
or grasi vaxinn
þþa hiortr habeinn
vm hvossom dýrom
þþa gvll gloðrárt
af gra silfri.

3. Vnnz mer fyrmvþþo

Dette Digt findes i sin Helhed kun i R. — V. 19 (L. 9-12). 22. 23 anføres ogsaa i Völs., hvor Digtet overhoved er benyttet.

R har umiddelbart foran V. 1 havt en Overskrift med rødt, men den er for mig aldeles ulæselig; hos v. d. Hagen er den læst qvþa Guþrúnar. Titelen Guðrúnarkviða önnur har jeg optaget efter Uägg.; det andet Navn Guðrúnarkviða hin forna har jeg givet Digtet efter den prosaiske Efterskrift til Brot af Sigurðarkv., se foran S. 241, L. 9 f. — Hos Rask har Digtet Navnet Goðrúnarharmr.

1. Þjóðprecr konvngs var o. s. v. følger i R umiddelbart efter . . . hann til lifræ. i Dráp Niflunga, uden at det paa nogen Maade er betegnet, at et nyt Afsnit begynder. — Den prosaiske Indledning til Guðr. II synes Forf. af Völs. ikke at have kjendt, ti vi læse der (Fas. I, 205):

þat er sagt, einhværn dag, þá er Guðrún sat i skemmu sinni, þá mælti hon: „Betra var þá vart lif, er ek átta Sigurð; svá bar hann af öllum mönnum, o. s. v. — 5. hanom (h'ö), saa ændret med Rask K.; hō R, d. e. hon; M. stryger hō.

1, 2. Rask og M. sætte ikke Komma efter fopdi, og biort henføres da til moþir; men jvfr. Sig. III, V. 55, L. 2.

2. Völs.: svá bar hann [Sigurðr] af öllum mönnum, sem gull af jární eða laukr af öðrum grösum eða hjörtr af öðrum dýrum (Fas. I, 205). — 2. vf, saa R, ikke of eller af. — 3-4. Jfr. Guðr. I, V. 18, L. 5-6. — 8. af, saa R og Rask. of K. M.

3. Völs.: unuz bræðr minir fyrimundu mér slíks manns, er öllum var fræmri, eigi máttu þeir sofa, áðr þeir drápu hann (Fas. I, 205). —

minir broþr,
at ec gttá ver
állom fremra;
sofa þeir ne mattvþ
ne of sakar dǫma,
aþr þeir Sigurþ
svelta leto.

4. Grani rann at þingi,
gnyr var at heyra,
enn þa Sigurþr
sialfr eigi com;
áll váro sáþvldyr
sveita stockin
oc of vaniþ vási
vnd vegondom.

5. Gecc ec gratandi
viþ Grana roþa,
urvghlyra
ió fra ec spialla;
hniþnaþi Grani þa,
drap i gras hæfþi:
ior þat vissi,
eigendr ne lifþvt.

6. Lengi hvarfaþac,
lengi hvgrir deildoþ,

aþr ec of frægac
folcvorþ at gram.

7. Hniþnaþi Gvnnarr,
sagði mer Hægni
fra Sigurþar
sárom dæþa:
„Liggr of hoggvinn
fyr handan ver
Gothorms bani
of gefinn vlfom.

8. Littv þar Sigurþ
a svþrvega!
þa heyrir þv
hrafna gialla,
orno gialla
gзли fegna,
varga þiota
vm veri þinom.“

9. „Hvi þv mer, Hægni!
harma slicá
vilialæssi
vill vm segia?
þit scyli hiarta
hrafnar slita

3, 8. leto, *saa ændret med K. M.*; letoþ R (þ er ikke underprikket eller paa anden Maade betegnet som urigtig); Skriværen er rimelig bleven forvildet ved mattvþ, der staaer i nærmeste Linje over i R. Rask og Gislason (*Um frump.*, S. 224) beholde letoþ; man maatte for at forsvare dette henvise til den Sprogbrug i romanske Sprog og tildele i Tydsk, at der sættes avant que ne ell. lign., bevor nicht, bis nicht efter en nægtende Hovedsætning. Men jeg kjender intet Eksempel paa en saadan Sprogbrug i nordiske Sprog.

4. Jfr. Völs.: mikinn gny gerði Grani, þá er hann sá sáran sinn lánardrottin (*Fas. I.*, 205). — 7. vaniþ vási R. K. og Lüning formode varíþ for vaniþ, og Eg. vasi (*rapido cursu*) for vási, men vistnok med wette; jvfr. varr vásförum *Fms. VII.*,

59. 349. — 8. vnd, *saa ændret*; of R, hvilket vistnok urigtig er kommet ind fra frgd. Linje. af Rask K. M.

5. Völs.: síðan rædda ek við hann sem við mann, en hann hnipti i jörðina ok vissi, at Sigurör var fallinn (*Fas. I.*, 205). — 3. urvg hlyra R som to Ord. — 6. grás R. — 7. ior þat, *saa ændret med Rask M.*; iorþ R, hvilket er feilakrevet for ior þ'. Jfr. Völs. — 8. eigendr R, ikke eingendr. *Ettmüllers Ändring* eigandi ne lifþit er unødvendig, se *Anm. til Sig. III, V. 14, L. 6.*

6, 1. lengi með liden l og derforan *Punctum* i R, hvor altsaa dette Vers regnes med til frgd. Vers. — 1. hvarfaþac, *saa ændret*; hvarfaþ R og K. hvarfaþa M.; hvarfak Rask.

7, 7. gothorms R, ikke guthorms.

8, 5. orno R.

víþ lond yfir,
enn þv vitir manna.“

10. Svarafi Hægni
sinni einó
træþr góðs hvgar
af trega storvm:
„Þess attv, Guðrvn!
gróti at fleiri,
at hiarta mitt
hrafnar slíti.“

11. Hvarf ec ein þaðan
annspilli fra
a uíþ lesa
varga leifar;
gerþiga ęc hiúfra
ne hondom slá
ne qveina vm
sem konor aþrar,
þa er sat soltin
vm Sigvrþi.

12. Nott þótti mer
niþmyrcr vera,
er ec sarla satc
yfir Sigvrþi;
ulfar þottvmz
ollo betri,
ef þeir leti mic
lífi tyna,
eþa brenndi mic
sem birkinn víþ.

13. For ec af fialli
fimm dęgr taliþ,
vnnz ec holl Halfs
hava þecþac.

14. Sat ec með Þóro
sía misseri
dętr Haconar
i Danmorco;
hon mer at gamni
gvllbókaþi

9, 8. *Jeg formoder, at der i denne Linje stikker en Feil. Maaske er vitir forvansket for vitira? eller en for né? með vitir manna jvfr. Breta s. o. 7 (Ann. f. nord. Oldk. 1848, S. 130): Imnógen féll svá nær brottferþin, at hon vissi nálega ekki til manna, og Flat. I, 219 (Fas. II, 18): Norr... var lengi áti, ok svá, at þeir vissu ekki til manna.*

11. *Völs.: Síðan hvarf (haurf Hskr.) Guðrún brott á skóga (Fas. I, 205). — 3. a uíþ lesa, saa ændret, jvfr. Völs.; auíþ lesar R; r er vistnok urigtig kommen til ved Indfyldelse af det følgende leifar. a víþlesar (= viðlássar, passim colligendas) Uđgg. — 7. vm, saa ændret með Uđgg.; R har tydelig ǃ, hvilket efter almindelig Skrivemaade kun kan oplæses ver, ikke vm; men se Anm. til Guðr. I, V. 1, L. 7. — 9. er, saa R, ikke ek. Efter er kunde ec let være glemt; jvfr. 12, 3. Men at indsætte det er ikke nødvendig, jvfr. f. Eks. Völuspá V. 1, L. 8. — sat soltin R og Rask M.; soltin sat K. soltin kan her umulig betyde „sulten“; hvis det er rigtigt, maa det være „forkommet, confecta“ eller, som Lüning oversætter, „halbtodt vor Schmerz“. Dog*

véd jeg ikke at godtgjøre, at Ordet kan have denne Betydning, og det ligger nær at formode soltnom; jvfr. Brot af Sig. V. 5 L. 1: Soltinn varþ Sigvrþr og Hamð. V. 7, L. 5. 6: svalt þa Sigvrþr, saztv yfir dęþom. Man tør ikke stødes ved, at Endelsen om i soltnom gaar ligeforan um, jvfr. Völuspá I, V. 4, L. 2.

12. *Völs.: ok heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá bliðara at deyja (Fas. I, 205). — 1. þótti mer R og Uđgg. Oprindelig vistnok þóttumc. — 5. þottvmz (d. e. þottvme, þóttu mer), saa ændret með K. og M. (der skriver þóttumk); þottvz R. — 8. Efter denne Linje antager Finn Magn. (Overs.), at et Par Linjer mangler.*

13. *Völs.: Guðrún fór, unz hon kom til hallar Halfs konungs (Fas. I, 205). — 3. hól R.*

14. *Völs.: ok sat þar með Þóru Hákonar dóttur i Danmörk sjau misseri, ok var þar i miklum fagnaði, ok sló borða yfir henni (Fas. I, 205). — 1. Sat með stor S og derforan Punctum. Rask og M. henniferi L. 1—4 til frgd. Vers. — 3. dętr R, ikke døtor. — 5. hon með liden h og derforan ikke Punctum i R. — 6. gyll-*

sali svdröna

oc svani dansca.

15. Hæfðo við a scriptom

þat er scatar leko

oc a hannyrðom

hilmis þegna,

randír ræðar,

recka Hvna,

hiordrot, hialmdrött,

hilmis fylgio.

16. Scip Sigmundar,

scriþo fra landi,

gyltar grimor,

grafnir stafnar;

byrþo við a borða

þat er þeir borðvz

Sigarr oc Siggeirr

svþr a Fivi.

17. Þa fra Grimildir

gotnesc kona,

hvat ec vęra

hyggiþ . . . ;

hon brá borþa

oc bvri heimti

þrágiarnliga

þess at spyria:

hverr vildi son

systvr bota

eþa vęr veginn

vildi gialda.

18. Gerr lez Gvnnarr

gvll at bioþa

sacar at bota,

oc iþ sama Hægni;

hon fretti at þvi,

hverr fara uildi

vigg at sæþla

vagn at beita,

bókafi, *saa Rask og Eg.*; gvll bókaþi **R** með *Punctum* eftir; ogsaa hos *K. M.* som to Ord.

15. 16. *Völs.*: ok skrifaði þar á mörg ok stór verk ok fagra leika, er tíðir váru í þann tíma, sverð ok brynjur ok allan konungs búnað, skip Sigmundar konungs, er skrifu fyrir land fram; ok þat byrðu þær, er þeir börðust Sigarr ok Siggeirr á Fjóni suðr; slíkt var þeirra gaman, ok huggaðist Guðrún nú nökkut harms síns (*Fas. I, 205*).

16. 1. *Efter Sigmundar sætte Udgg. ikke Komma. Som Vb. til Scip tager jeg fra det frgd. váro a scriptom; jvfr. Völs.* — 7. Siggeirr, *saa Völs.*; Siggeirr **R**. — 8. Fivi, *saa R sikkert*; Fioni *Völs.*

17. *Völs.*: Þetta spyr Grimildir, hvar Guðrún er niðr komin, heimtir á tal sonu sína ok spyr, hverju þeir vilja bota Guðrúnu (*Fas. I, 205 f.*). — 3. vęra eller vera **R** (ęr eller er betegnet ved en *Krøl*). — 4. *Et Ord maa være udfaldet ensteds i dette Linjepar; R betegner ikke Lacune. K. vil udfylde det manglende saaledes; hyggiþ [vinna] eller [vinna] hyggiþ, hvilket sidste M. har optaget. Men det synes ikke at passe godt til*

Sammenhængen, og Völs. peger andensteds hen. Er hvat feilagtigt for hvar? — 9. Hver **R** (er betegnet ved en *Krøl*) med stor H og derforan *Punctum*. — 9. sön **R**. — 10. Over o i bota stavr *Accent i R*. — 12. *Det er paafaldende, at vildi her gjentages og det endog saa, at det bærer Rimstaven. Tør man tænke paa, at her skulde staa vifi?*

18. *Jfr. Völs.*: Gunnarr segir, kvezt vilja gefa henni gull ok bota henni sva harma sína; senda eptir vinum sínum ok búa hesta sína, hjálma, skjöldu, sverð ok brynjur ok allskonar herklæði; ok var þessi ferð búin hit kurteisligsta, ok engi sá kappi, er mikill var, sat nú heima; hestar þeirra váru brynjaðir, ok hverr riddari hafði annathvært gyltan hjálm eða skygðan. Grimildir ræzt í ferð með þeim ok segir þeirra erindi svá fremi fullgert mun (munu?) verða, at hon siti eigi heima. Þeir höfðu alls fimm hundruð manna (*Fas. I, 206*). *Man tør neppe med Finn Magn. (Overs.) heraf med Sikkerhed slutte, at et langt Stykke er faldet ud mellem V. 18 og 19.* — 1. Gvnnarr; i **R** var først skrevet *Grðron*, men dette er rettet af den gamle Skriver selv.

hesti ríða,
hæki fleygia,
ærom at sciota
af yboga.

19. Valdarr Dænom
með Iarizleifi,
Eymoþr þriþi
með Iarizscári
inn gengo þa
iofrom likir;
Langbarz líþar,
hoffo loþa ræþa,
stvttar brynior,
steypta hialma,
scalmom gyrþir,
hæfðo scarar iarpar.

20. Hverr vildi mer

hnossir velia,
hnossir velia
oc hvgat inþla,
ef þeir mætti mer
margra sýta
trygdir vinna,
ne ec trva gerða.

21. Forði mer Grúnildr
fvll at drecka
svalt oc sarlicet,
ne ec sacar mvinþac;
þat var vm ækit
iarþar magni,
svalcældom se
oc sonar dreyra.

22. Voro i horni
hverskyns stafir

— 4-12. *Disse Línjer ere efter Svend Grundtvigs og min Formodning feilagtig komme ind her fra et andet, nu tabt, Digt, hvor en saadan Opregning var paa sit rette Sted (jvfr. Rågsn. V. 35).* — 12. af, saa rettet; as R.

19. *Völs.*: þeir höfðu ok ágæta menn með sér: þar var Valdarr af Danmörk ok Eymoðr ok Jarisleifr; þeir gengu inn i höll Hálfis konungs; þar váru Langbarðar (langb? þ? *Hskr.*), Frakkar ok Saxar; þeir fóru með öllum herbúnaði ok höfðu yfir sér loða rauða, sem kveðit er: Stuttar brynjur o. s. v. (*Fas. I, 206*). — 1. Valdarr R. *Jfr.* Valdar [kváðu ráða] Dönum *Herv. s.* (*Fas. I, 490*). — Da Valdarr danner Stavrim með Iarizleifi, eynes V her at maatte udtales som Vokal. — Dænom R og Uðgg. af Dænom? — 3. eymoþr R, ikke eymoþar. — 3. þriþi skrevet iii. i R. — 5. I R staar Punctum foran inn. Rask sætter Kolon efter Iarizscári. — 6. R har efter likir Punctum. — 7. Jeg sætter Komma efter líþar og tager inn gengo som Verbum ogsaa dertil. Rask sætter intet Skilletegn efter likir, men jvfr. *Völs.* — 9-12. *Disse Línjer anføres ogsaa i Völs. (Fas. I, 206).* — 9. stvttar, saa indsæt efter *Völs.*; Sreyttar R med stor S og derforan Punctum. sreyttar Uðgg.; men se danner ikke Stavrim med

st. — 10. steypta R; stepta (ikke steipta) *Völs.*, men med rød Streg under e, der betegner, at Ordet er skrevet feilagtig. — 11. gyrdir *Völs.* (ikke girðir); girþir R. — 12. Foran hæfðo har *Völs.* ok.

20. *Völs.*: þeir vildu velja systur sinni góðar gjafir ok mæltu vel við hana, en hon trúði engum þeirra (*Fas. I, 206*). — 1. Hver R. — 8. ne ec trva gerða, saa skrevet efter *Formodning*; ef ec trva gerða R; her er ef (der feilagtig var kommet ind fra en foregaaende Verslinje) underprikket som urigtigt; efter ef er et Ord, der, som det synes, bestod af to Bogstaver, udraderet; endelig var først skrevet gerðac, men c er udraderet; dog kunde gerðac gjerne være den rette Form, jvfr. 21, 4. 22, 4. — ef ec trúa gerþac Rask; ef e. t. gerdac K.; ef e. t. gerða M.

21, 1. Forði skrevet Forði i R. — 5-8. *Völs.*: sá drykkir var blandinn með jarðar magni ok sæ ok dreyra sonar hennar (*Fas. I, 206 f.*). — 6. iarþar, saa ændret efter *Hyndl.* 38, 2. 43, 4 med *Lünung*; vrþar R og Uðgg. — 7. svalcældom, saa ændret efter *Hyndl.* 38, 3 med M.; sva carldom R. — 8. sonar, saa ændret efter *Völs.* (hvor Ordet er misforstaat) og *Hyndl.* 38, 4 med Uðgg.; sonð R.

22. Dette Vers anføres ogsaa i *Völs.*

ristnir oc roþnir,
raþa ec ne mattac;
lyngfiscr langr,
landz Haddingia
ax oscorit,
innleiþ dyra.

23. Voro þeim biori
bæl morg saman,
vrt allz víþar
oc akarn brvnnin,
vmdægg arins;
íþrar blotnar,
svins lifr soþin,
þviat hon sacar deyffi.

24. Enn þa gleympv,
er getiþ hæfþo,
æll iofvrs
† ior bivg i sal;
quomo konungar
fyr kne þrennir,
aþr hon sialfa mic
sotti at mali.

Grimildr qvaþ:

25. „Gef ec þer, Gvðrun!
gvll at þiggia,
fiolþ allz fiar
at þinn fæþur daþan;
hringa ræða,
Hlæþvés sali,
arsal allan
at iofvr fallinn.

26. Hvnsca meyar,
þer er hlaþa spioldom
oc gora gvll fagrt,
sva at þer gaman þicki;
ein scaltv raþa
æþi Bvöla
gvlli gæfgvð
oc gefin Atla.“

27. „Vilc eigi ec
meþ veri ganga
ne Brynhildar
brodvr eiga;
samir eigi mer

(I, 207), hvor det indledes med Ordene: sem (saa Hskr.) hér segir. — 1. i hörni R; i þvi horni Völs. — 5. langr i R skrevet læg; læg Völs., d. e. lagar. Jeg har sat Komma efter langr med Eg., som henviser til Fortællingen om Hadding hos Sazo Gr. (Müllers Udg. S. 51), og Gtsli Brynjúlfsson (Ant. Tskr. 1855 — 1857, S. 157). Udgg. sætte ikke Komma efter langr, men efter Haddingia i L. 6; herfor taler Versemaalet. — 6. haddingia Völs.; hadingia R. — 8. dyra vistnok af dyr, et Dyr, og ikke af dyr, Dær.

23. Dette Vers anfæres ogsaa i Völs. (Fas. I, 207). — 2. bæl mórg i R. — 3. allz víþar R; allz vðar Völs. (ikke Alsviðar). — 4. akarn brvnnin, saa ændret efter Völs., der skriver akarñ brunniñ (ligesom i L. 7 sodiñ); akarniñ R (uden brvnnin); akarnin Eg. Lüning. Den bestemte Form passer ikke her. — 5. v dægg R; i Völs. kan læses vm d. eller vin d. — 6. íþrar blotnar R; itrar blotna Völs. — 8. hon mangler i Völs.

24. Jfr. Völs.: Ok eptir þat, er vili

þeirra kom saman, gerðist fagnaðr mikill (Fas. I, 207). Disse Ord synes at være en Gjengivelse af de første vanskelige Linjer i V. 24. — 1. I R synes først at have været skrevet gleympi, men den sidste Bogstav synes at være ændret til v. Jeg formoder, at gleyma her, ligesom i Trój. s. Cap. 34, betyder „holde sig lystig“. gleymdi K.; gleymðum M. — 2. getiþ, saa R (e er, som oftere, lukket, saa den ligner e), ikke götiþ. — Jeg forklarer geta her „skaffe, tilveiebringe.“ — 2. hæfþo R. hæfþom K. M. — 3. all R. öllum M. — 4. ior bivg R. ior forstaar jeg ikke. iorbivg Eg.; orðum M. — 5. Efter quomo staar i R Punctum, derimod ikke efter sal. — 7. sialfa R. K. formoder sialf, men vistnok med urette, jvfr. Sig. I, V. 5, L. 8. Efter sialfa er i R skrevet fiolþ, men dette er underprikket som urigtigt.

25. Overskriften Grimildr qvaþ mangler i R her og i V. 28. 30. 33. — 3. Jeg kan ikke sé, om Accenten i fiar tilhører i eller a i R. — 6. hlaþ vés R.

víf son Bvdla
gett at áca
ne vna lífi.“

Grimildr qvaþ:

28. „Hirþaþv hævldom
heiptir gialda,
þviát ver hofom
valdit fyrri;
sva scaltv lata,
sem þeir lífi baþir
Sigurþr oc Sigmvndr,
ef þv soho fopir.“

29. „Maca ec, Grimildr!
glæmi þella
ne uigrisins
vanir telia,
siz Sigurþar
sárla drvcco
hregifr, hvginn
hiartbloþ saman.“

Grimildr qvaþ:

30. „Þann hefi ec allra
gtgæfgastan
fylci fvndit
oc framarst necqvi;
hann scaltv eiga,
vaz þic aldr víþr,
verlævs vera,
nema þv vilir þenna.“

31. „Hirþaþv biþa
bælvafvllar

þrágiarnliga
þer kindir mer!
hann mvn, Gvnnar
grandi beita
oc or Haugna
hiarta slita.
Muncaþ ec letta,
aþr lifshvatan
eggleics hvotuð
aldri nemic.“

32. Gratandi Grimildr
greip vid ordi,
er byrom sinom
bælvu ugetti
oc mægom sinom
meína stórra.

Grimildr qvaþ:

33. „Lond gef eð enn þer,
lyda sinni,
Uinþiorg, Ualþiorg,
ef þv uill þiggia;
eigdv vm aldr þat
oc uni, dottir!“

34. „Þann mvn ec kíosa
af konvngom
oc þo af niþiom
næþig hafa;
verþr eigi mer
verr at ynþi
ne bælv broþra
at bvra scioli.“

27, 6. són R. — 8. vna R.

28, 3. hófom R.

29, 7. „Forte oc hvginn, et corvus;
nihil tamen mutare volumus, nam alterum
potest esse figura Asyndeton“ K.

30, 4. necqvi, saa R, ikke nocqvi.
K. og Lúning finde, at necqvi er for mat,
og ansé det for urigtigt; K. formoder miclo
eller öllu, framarst er sikkert rigtigt. —
6. víþr, saa ændret med Uágg.; víþar R.
— 7. verlævs, saa ændret; ver læs R.

31, 1. Hirþa þv her som to Ord i R.
— 5. Gvnnar, saa ændret; Gvnnhar R.

Vi tør neppe i denne Skrivemaade sé
en Bevarelse af den ældre Form. —

7. oc | oc or R. — 9. Muncaþ með stor
M og derforan Punctum i R. — 9. letta,
saa ændret med K. M.; letia R, d. e.
lettia; Skriveren har mulig først feilagtig
skrevet letia og siden villet rette dette til
letta. — 10. lifs hvatan R (sammenslyn-
get Tegn for an), ikke i. hvattan.

32, 1. grimildr R, ikke grimildur.

33, 1. Lond R. — 3. Uinþiorg R;
Vinþjörg Finn Magn. — 6. uni R.

35. Senn var a hesti
hverr drengr litinn,
enn uif ualnesc
haft i vagna;
ver sia daga
svalt land riþom,
enn aþra sia
vnnir kniþom,
enn ina þriþio sia
þvrt land stigom.

36. Þar hliþverþir
harar borgar
grind vpp lvco,
aþr i garþ riþom.

37. Vacþi mic Atli,
enn ec vera þottvmz
fvll illz hvgar
at frõndr dafþa.

Atli qvaþ:

38. „Sva mic nyliga

nornir vekia:“

— uilsinnis spá
uldi at ec reþa —
„hvgða ec þic, Gvdrvn
Givca dottir!
lþblondnom þior
leggia mic i gognom.“

39. „Þat er fyr eldi,
er iarn dréyma,
fyr dvl oc vil
drosar reiþi;
myn ec þic viþ hølvi
brenna ganga,
licna oc læcna,
þot mer leiþr sér.“

Atli qvaþ:

40. „Hvgða ec her i tvni
teina fallna,
þa er ec vildigac
vaxna lata;“

35, 1. hesti R, ikke hefei. — 2. hver R. — 5-10. Völs.: ok fóru svá fjóra daga á hestum, en aðra fjóra á skipum ok ena þriðju fjóra enn landveg, þartil er þeir kómu at einni hárrí höll (Fas. I, 208). fjóra gíver ikke Stavrim i L. 5 og grunder sig derfor blot paa en Afskriverfeil. — 9. Enn með stor E og derforan Punctum R, som altsaa begynder et nyt Vers med dette Ord.

36, 1. þar með liden þ og derforan ikke Punctum i R.

37. Med K. og Lüning tror jeg, at der ikke bør antages en Lacune mellem V. 36 og 37, men kun et Sprang i Fortællingen. Jfr. Völs.: ... hárrí höll; henni gékk þar i mótt mikitt fjölmenni, ok var þar búin ágætlig veizla, sem áðr höfðu orð i milli farit, ok fór hon frammi með sæmð ok mikilli þryði. Ok at þessi veizlu drekkir Atli brúðlaup til Guðrúnar; en aldri gerði hugr hennar við honum hlæja, ok með lítilli blíðu var þeirra samvista. — Cap. 33. Nú er þat sagt einhverja nótt, at Atli konungr vaknar ór svefni, mælti hann við Guðrún: „þat dreymði mik“, segir

hann, „at þú legðir á mér sverði“ (Fas. I, 208 f.). — 1. Vacþi R, ikke Vakti.

38. Overskriften Atli qvaþ mangler i R. — 1. sva með liden s i R, der altsaa regner L. 1-4 med til frgd. Vers, saa og Rask K. — 3. 4. Disse to Linjer forstaaar jeg som Guðrúns Ord og forklarer med Prof. Keyser: „Han vilde, at jeg skyldte tyde det som en lykkelig Spaadom“; jvfr. Fas. II, 379 (Hróm. s. Græss.): Fleiri drauma dreymdi Blind, hverja hann sagði konungi, en konungr réð þá alla sér i vil, en óngvan svá sem merking til höfðu. Finn Magn. (Overs.) og Lüning (som formoder valsinnis) forstaa L. 3 som Atles Ord; K. tager baade L. 3 og 4 som Atles Ord. — 3. uilsinnis R. — 5. Hvgða með stor H og derforan Punctum i R, som altsaa her begynder et nyt Vers.

39, 3. dvl R. — 7. Over e i læcna staaar Accent i R.

40. Völs.: enn dreymði mik, sem hér væri vaxnir tvær reyrtéinar, ok vilda ek aldri skeðja; síðan váru þeir rifnir upp með rótum ok roðnir í blóði ok bornir á bekki ok boðnir mér at eta (Fas. I,

riðnir með rótom,
roðnir í bloði,
bornir a becci,
beþit mic at tyggva.

41. Hugða ec mer af hendi
hæva flivga
bráþalavsa
bálranna til;
hiorto hvgða ec þeirra
uif hunang tvggin,
sorgmofs sefa,
sollin bloði.

42. Hvgða ec mer af hendi
hvelpa losna,
glæms andvana
gylli báþir;
hold hvgða ec þeirra

at hrövm orþit,
næþigr ná
nyta ec scyldac.“

43. „Þar mvno seggir
vm sefing dōma
oc hvitinga
hæþfi nēma;
þeir mvno feigrir
fára náttu
fyr dag litlo,
drottom bergia.“

Atli qvaþ:

44. „Lega ec siþan,
ne ec sofa uildac,
þrágiarn í kær;
þat man ec gorva.“

209). — Overskriften Atli qvaþ mangler i R.

41. Völs.: enn dreymdi mik, at haukar tveir flygi mér af hendi, ok væri bráðalausir, ok fóru til heljar; þótti mér þeirra hjörtum við hunang blandit, ok þóttumst ek eta (Fas. I, 209). — 2. flivga, saa ændret; flivga R, ikke fluga.

42. Völs.: siðan þótti mér, sem hvelpar fagrir lægi fyrir mér, ok gullu við hátt, ok át ek hræ þeirra at mínun úvilja“ (Fas. I, 209). — 4. gylli i R skrevet gylli. — 7. næþigr, saa ændret; næþi|gra R; næþigr á Rask; næþigra K. M.

43. Völs.: Guðrún segir: „Eigi eru draumar góðir, en eptir munu ganga; synir þínir munu vera feigrir, ok margir hlutir þungir munu oss at hendi koma“ (Fas. I, 209). Dette er en mindre rigtig Gjengivelse. — 2. sefing (d. e. sefing, Slagtning), saa ændret; sefing R og K. M. Rask

formoder søfaung, Svend Grundtvig en Afdning af søa. — 6. Rask sætter Komma efter náttu og ikke efter litlo. — 8. drottom bergia maa vel, hvis Teksten er rigtig, forklares: for Mændene til at smage paa. drott vm b. Rask K.

44. Völs.: „þat dreymdi mik enn“, segir hann, „at ek lægi í kör (Hskr. har kavv, ikke baði), ok væri ráðinn bani minn“ (Fas. I, 209). Herefter fortsætter Völs.: Nú líör þetta, ok er þeirra samvista fáligr. Lüning meñer, at Slutningen af Digtet, maaske og Begyndelsen af Strophen, mangler; men Forf. af Völs. har ialfald ikke kjenat mere end vi. — Overskriften Atli qvaþ mangler i R. — 1. Lega R, d. e. Lega. — 3. ikær R. — 3-4. Möb. skriver:

þrágiarn í kör . . .
þat man ek görva.

— 4. man ec gorva R, ikke mvn ek giörva.

G U Ð R Ú N A R K V I Ð A

hin þriðja.

Herkia het ambott Atla, hon hafði verið frilla hans; hon sagði Atla, at hon hefði seð Þjóprec oc Gvdrvno bęgi saman; Atli var þa allokátr. Þa qvad Gvdrvn:

1. „Hvat er þer, Atli!
ę, Bvdla sonr!
hrygt i hvg?
hvi hlęr þv ęva?
hitt mundi ęþra
iorlom þiccia,
at viþ menn męltir
oc mic sęir.“

Atli qvap:

2. „Tregr mic þat, Gvdrvn
Givca dottir!
mer i hællo
Herkia sagði,
at þit Þjóprec

vndir þaki svefit
oc letzlīga
lini verþit.“

Gvdrvn qvap:

3. „Þer mvrn ec allz þess
eiþa vinna
at inom hvita
helga steini,
at ec viþ † Þjóþmar
þatki attac,
er vorþr ne verr
vinna knatti.

4. Nema ec halsþa
heria stilli,
iofur oneisinn,
eino sinni;
adrar váro
ocrar spekiar,

Dette Digt findes kun i R; det er ikke benyttet i Völs.

R har Overskriften qvida G. umiddelbart foran V. 1. — Foran Herkia er i **R** med rødt skrevet cap. (d. e. capitulum). Herkia begynder ikke ny Linje, og H i dette Ord er i ingen Henseende udmærket fremfor de almindelige store Begyndelsesbogstaver. Derimod er H i Hvat (V. 1, L. 1) rød og meget stor. — 2. Over første a i atla staar i **R** en Krøl, som synes betydningsløs.

1, 3. hrygt, saaledes ændret; er þer hrygt **R** og Udgg. — 4. hlęr þv ęva; saa rettet med Udgg.; þv hlęr þv ęva **R** (ikke þú hlęr ęva).

2. Overskriften ved dette og de fgd.

Vers mangler i R. — 3. mer R og Udgg. Kanske er mer? — 7. lett liga R.

3, 1. ec eeki allz **R**. — 5. þjóþmar **R**; maa være Feil for þjóprec (saaledes Rask) eller, mindre sandsynlig, for þjóþmars son. — 7. vorþr **R**. Rask bemærker: vorþr synes at være Benævnelse paa en Kvinde, se *Völuspá II, V. 34, L. 7* og *Lokas. V. 33*. Men det maatte hede vorþ (i *Völuspá* anf. St. er vá det rette), og Betydningen „Kvinde“ passer her ikke paa Grund af né.

4, 1. halsþa **R**, ikke hallaþi. — 3. oneisinn **R** og Udgg. Kanske oneisan? — 6. ocrar, saa ændret; crar **R**. — spekiar **R**; men Prikken over k er maaske betydningsløs.

er víþ hormvg tvá
hnigom at rónom.

5. Her com Þioþrecr
meþ þria tego,
lifa þeir ne einir
þriggia tega manna.
Hrincto mic at brøðrom
oc at brynioþom,
hrincto mic at ollom
hofuþniþiom.

6. Sentv at Saxa
svnmanna gram!
hann kann helga
hver vellanda.“

7. Sia hvndroþ manna
i sal gengo,
aþr kvæn konungs
i ketil tþki.

Gvðrvn qvaf:
8. „Kemra nv Gvnnarr,
calliga ec Hævna,
secka ec siþan
svasa broþr;
sverþi munda Hægni
slics harms reka,

nv verþ ec sialf fyr mic
synia lyta.“

9. Brá hon til botz
biortom lófa
oc hon vp vm toc
iarnasteina:
„Se nv, seggir!
sycn em ec orþin
heilagliga,
hve siá hveurr velli.“

10. Hló þa Atla
hvgr i briosti,
er hann heilar sa
hendr Gvdrvnar:
„Nv scal Herkia
til hvers ganga,
sv er Gvðrvno
grandi uenti.“

11. Sa-at maþr armlict,
hveurr er þat sa-at,
hve þar a Herkio
hendr sviþnoþo;
leiddo þa meý
í myri fvíla.
Sva þa Gvdrvn
sinna harma.

5, 2. þria tego skrevet xxx. i R. —
4. þriggia tega, saa ændret med M.;
þriggiatego R som ét Ord (ikke þriggia
tugo). manna burde kanske stryges. —
5. hrincto, saa R her og i L. 7, ikke
hriucto. — Svend Grundtvig formoder,
at dette Ord her er en Forvanskning af
en anden Verbalform, som har havt Be-
tydningen „du blottede“ (mig for mine
Brødre). — 7. mic at ollom R, ikke mic
ollom. — 8. hofuþniþiom, saa ændret;
ahofuþ niþiom R.

7, 1. Sia i R skrevet vii. (derforan
Punctum). R betegner altsaa ikke, at et
nyt Vers begynder her, og K. Rask for-
binde dette Vers med det frgd.

9, 6. orþin R, ikke ordinn.

10, 4. hendr, saa R her og 11, 4; ikke
hendor.

11, 1. Sa at R. — 1. armlict R, ikke
armliót. — 2. sa at R. — 7. Denne
Linje er vanskelig. þa kan umulig være
Præteritum af þegja, som Eg. vil. I K.
formodes, at bót eller bōtr er faldet bort
efter Gvdrvn, men herimod taler Verse-
maalet. Rask læser efter Papirafskrr.:
Sva rac þa Gvdrvn; men þa var da bedre
borte, jvfr. Þrymskv. 32, 9. Man bliver
vel nødt til at antage, at þiggja her
har prægnant Betydning „faa Bød“.

O D D R Ú N A R G R Á T R.

Heiþreccr het konvngur, dottir
hans het Borgny. Vilmvindr het
sa, er var friþill hennar. Hon
matti eigi fōða born, aþr til com
5 Oddrvn Atla systir; hon hafði
verit vinnvsta Gvnnars Givca-
sonar. Vm þessa sægo er her
quæþit:

1. Heyrþa ec segia
i sægom fornóm,
hve mér vm kom
til Mornalanz;
engi matti
fyr iorþ ofan
Heiþreccs dottur
•hialpir vinna.

2. Þat fra Oddrvn
Atla systir,
at sv mér hafði

miclar sóttir;
brá hon af stalli
stiornbitloþom
oc a svartan
sæþvl of lagdi.

3. Let hon mar fara
moldueg slettan,
vnz at hári com
hæll standandi;
svipti hon sæþli
af svongom ió,
oc hon inn vm gecc
endlangan sal,
oc hon þat orða
allz fyrst vm quæþ:

4. „Hvat er frægst
a foldo,
eþa hvat er hléz
Hvnalanz?“

*Dette Digt findes kun i R; Forf. af
Völa. røber intet Kjendskab dertil.*

*Overskriften Oddrúnargrátr, som med
Udgg. og Papirafskriv. er indsat efter
Kvædets sidste Linje, findes ikke i R,
som derimod med rødt har foran den
prosaiske Indledning fra borgnyio (ikke
borgnyo) oc oddrvno.*

1. Heiþreccr, saa ændret; Heiþreicr R
(H stor og med grønlig Farve). — k'. d. e.
konvngur er skrevet til over Linjen i R
og Hage sat nede i Linjen mellem h. og d.,
hvor det skal indsættes. — 4. eigi R,
ikke eiga. — börn R.

1, 1. H i Heyrþa (ikke Heyrda) er

*meget stor og rødfarvet i R. — 2. sægom
R, ikke saugo.*

3, 3. hári R, ikke hárrí. — 5-8. R
har L. 7. 8 foran L. 5. 6 og Oc i L. 7
med stor O og derforan Punctum.

4, 2. a foldo R og Udgg. Men dette synes
at være ufuldstændigt baade fra Meningens
og Metrets Side. Neppé foldo á; men kanske
her a foldo, som Rask læser. — 3. hléz,
saa R, ikke hlæg (og ingenlunde Alez);
forklares almindelig som hlæst af hlær
(tepidus); men dettes Betydning passer
ikke godt. Grimm (Gött. gel. Anz. 1820
St. 40) jevfr. got. hlaz ilapós, álvpos,
compar. hlazozz; men herimod synes For-

Ambott qvaþ:

„Hér liggj Borgny
of borin verkiom,
vina þin, Oddrvn!
vittv, ef þv hialpír.“

Oddrvn qvaþ:

5. „Hverr hefir vísir
vammss vm leitað,
hvi ero Borgnyiar
braþar sóttir?“

Ambott qvaþ:

6. „Vilmvandr heitir
vinr hæcstalda,
hann varþi mey
varmri blëio
fimm vetr alla,
sva hon sinn fædvur leyndi.“

7. Þer hycc mëlto
þvigit fleira,
gecc mild fyr kne
meyio at sitia;
riect gól Oddrvn,
rammt gól Oddrvn
bitra galdra
at Borgnyio.

8. Knatti mér oc mægr
moldveg sporna,
born þæ in bliþo
viþ bana Hægna;

þat nam at mæla
mér fiorsivka,
sva at hon ecci qvaþ
orþ iþ fyrra:

9. „Sva hialpi þer
hollar vettir,
Frigg oc Freyia
oc fleiri goð,
sem þv feldir mér
fár af hondom!“

Oddrvn qvaþ:

10. „Hnecaþ ec af þvi
tíl hialpar þer,
at þv verir þess
[verþ] aldregi;
het ec oc efndac,
er ec hinig mæla,
at ec hvivetna
hialpa scyldac,
þa er æþlingar
arfi scipto.“

Borgny qvaþ:

11. Qr ertv, Oddrvn!
oc ærvita,
er þv mér af fári
flest orþ of qvaþ;
enn ec fylgdac þer
a fiorgynio,

men at stride. F. Magnusen formoder lidet rimelig hløgst. Kanske helzt. — 5. Overskriften Ambott qvaþ mangler i R. Ogsaa Raszmann (D. Heldens. I, 287) mener, at sidste Halvdel af V. 4 og V. 6 siges af en af de tilstedeværende Kvinder. K., Finn Magn., Simrock og Möb. lægge 4, 5-8 og V. 6 i Borgnys Mund, men herimod strider navnlig 8, 5-8. — her med liden h og derforan Punctum i R.

5. Overskriften Oddrvn qvaþ mangler i R. — 1. Hverr R, ikke Hver. — 1. vísir R. Jeg formoder vifi. — 2. vams R.

6. Overskriften Ambott qvaþ mangler i R. — 1. heitir skrevet h. i R. — 6. sva. Efter 14, 8 skulde man vente sva at, som Rask læser.

7, 2. fleira R, ikke fleyra. — 6. ramm R, ikke ramt.

8, 1. mægr R, ikke mangr.

10. Overskriften Oddrvn qvaþ mangler i R. — 4. verþ mangler i R. — 6. mæla skrevet ml'a i R. — 9-10. Disse Linjer, hvormed jvfr. to Verslinjer i Herv. s. (Fas. I, 495), ere mig her uforstaaelige. Skulde de danne Slutningen af et forresten tabt Vers??

11-16 saaledes ordnede med Udgg. — I R staa V. 13. 14. 15 og anden Halvdel af 16 foran V. 11. 12.

11. Overskriften Borgny qvaþ mangler i R. — 6. afiorgynio R. —

sem við bróðrom tveim
of bornar vörum.“

Oddrún qvaþ:

12. „Man ec, hvat þv
meltir enn vinn aptan,
þa er ec Gunnari
gerþag drecco;
slics dõmi qvaðattv
siþan mundo
meyio verþa
nema mer einni.“

13. Þa nam at setiaz
sorgmóð kona,
at telia bæll
af tregja stórvinn:

14. „Var ec vp alin

i iofra sal

— flestr fagnaþi —

at fira ráþi;
vniþa ec aldri
oc eign fapvur
fimm vetr eina,
sva at minn fapir lifði.

15. Þat nam at mæla
mal iþ efsta
sia moþr konvngur,
adr hann sylti:
mic baþ hann gæða
gulli ræþo
oc svþr gefa
syni Grímildar.

16. Enn hann Brynhildi

8. bornar, saa rettet med Udgg.; borin **R**

12. Overskriften Oddrún qvaþ mangler i **R**. — 1. Mán **R**. — 1-2. *K.* foreslaar med Sandsynlighed: Man ec enn, | hvat þv meltir vinn aptan.

14. 1. var med liden **v** i **R**, der altsaa regner *L. 1—4* med til frgd. *V.*, saa og *K.* — 5. Vniþa med stor **V** og derforan Punctum i **R**; ligesaa begynder *K.* og Rask her et nyt Vers, som ender med sylti.

● 15. 1. þat med liden **þ** og derforan ikke Punctum i **R**. — 5. Mic med stor **M** og derforan Punctum i **R**. Ogsaa Udgg. begynde hermed et nyt Vers, som de lade slutte med miotvdr spillti (16, 8).

16. 1-4. Disse Linjer følge i **R** og Udgg. umiddelbart efter 20, 4 og ere indsatte her efter Conjectur. De kunne umulig have sin rette Plads der, hvor de staa. i **R**; i *V.* 19 har Oddrún nævnt, at Brynhild dræbte sig selv. Naar nu *V.* 20 begynder Enn ec Gunnari gatc at vinn o. s. v., saa maa vi vente her at faa here om noget, som foregik efter Brynhilds Død; det vilde være høist besynderligt, om Fortællingen uden nogen- somhelst nærmere Antydning her skulde vende tilbage til Begivenheder, som foregik, medens Brynhild endnu levede; i *V.* 21 er igjen Tale om Tildragelser efter Brynhilds Død. Hertil kommer,

at den døende Brynhild selv i *Sig. Fafn. III*, 58 taler om Oddrúns og Gunnars Kjærlighed som noget tilkommende og det, vel at mærke, i samme Ordlag som her i Oddr.: hon mun þer vinna sem ec scyldac. Afvigelsen mellem Verset i Oddr., som Hækr. og Udgg. have det, og andre Kvæder i Fremstillingen af Forholdet mellem Gunnar og Brynhild er ogsaa altfor paafaldende: i Oddr. skal Gunnar, for at blive Brynhild kvit, bede hende at blive Valkyrje igjen (dette „igjen“ er saa væsentligt, at det maatte have været sat udtrykkelig) og drage bort i Kamp, og i *Sig. Fafn. III*, 15 siger han, at han heller vil dø, end opgive hende. Flere Besynderligheder ved Teksten i **R** og Udgg. kunde paapeges, men det sagte vil, haaber jeg, være nok til at retfærdiggjøre min Paastand, at **R** har de omhandlede 4 Verslinjer paa urette Sted. Man kunde være i Tvil, om de burde indsættes foran eller efter qvaþa hann ina oþræ alna myndo mey i heimi, nema miotvdr spillti; jeg har foretrukket det første, saa at de nysanferte fire Linjer (qvaþa — spillti) komme til at gjælde Brynhild, ikke Oddrún, fordi, saavidt jeg skjønner, qvaþa hann ina oþræ alna myndo mey i heimi i Oddrúns Mund passe bedre om den storsindede og navn- kundige Brynhild end om hende selv, og

bað hialm geta,
hana qvað hann oscmey
verða scyldo;
qvaða hann ina oþræ
alna myndo
mey i heimi,
nema miotvör spillti.

17. Brynhildr i bóri
borða raefi,
hafpi hon lyði
oc lond vm sic;
iorþ dvsafi
oc vphiminn,
þa er bani Fafniss
borg vm þatti.

18. Þa var vig uegit
volSCO sverþi
oc borg brotin,

sv er Brynhildr atti;
vara langt af því,
heldr válitíð,
vnz þer velar
vissi allar.

19. Þess let hon harðar
hefndir verða,
sva at ver æll hofom
ernar rárnir;
þat mva a hælða
hvert land fara,
er hon let sveltaz
at Sigurþi.

20. Enn ec Gvnnari
gatc at vna
bøga deili,
sem Brynhildr scyldi.

21. Bvðo þeir árla.

fordi nema miotvör spillti, sagt om Brynhild, faar et fylðigere Indhold (jvfr. Sig. Fáfn. III, V. 11, L. 3). — 1. enn med liðen e og derforan Punctum i R. — 3-4. oscmey danner Stavrim med verða, og man maa derfor enten udtale vosemey eller, rimeligere, v i verða som Vokal. — 5. qvaða følger i R umiddelbart efter syni grimildar (uden Punctum imellem).
ina
— 5. iþ oþræ R; først er skrevet iþ, men dette er af den gamle Skriver selv underprikket som urigtigt, og over Linjen er skrevet ina (ikke ino). — 7. myndo R, ikke neyndo. — 8. Efter spillti. følger i R, som ovenfor sagt V. 11 (Or ertv — vrim). 12 (Man ec — mer einni) og først derpaa 17 (Brynhildr — vm þatti).

17, 4. lónd R. — 6. vp him R. — 8. þatti, saa R og Udgg. Det skrives noisagtig þátti = got. þahta, nht. dachte, som mátr = got. mahts, nht. macht, og er dannet af þekkjja, som þótti af þykkja. Denne Form forekommer ogsaa i Sn.E. I, 280 (Þjóðólfr Hvínverski i Hauslóng):
Mjök frá ek móti hrökkva
myrk hreins baka reinar,
þá er vligigan, vögna
vátt, sinn bana þátti.
vát (= vætt, jvfr. átt = ætt) og þátti

maa her optages efter Cod. Worm.; varr og þarri i Cod. reg. er Skrivfeil. — Gudbrandr Vigfússon meddeler mig endnu to Eksempler: Geisti V. 48 efter Abbed Berge Hskr. i kgl. Bibl. i Stockholm:

þátti sinn á sléttri
seimþiggjandi liggja
grundu gyldis kindar
gómssparra sér fjarri.

Her er den lange Vokal á sikret ved Rimet; den daarlige Afskrift i Flatøbogen har: Nytr gat sed. Endelig Fms. V, 228:
þóttuð mér, er ek þáttá,
þorkels liðar dvelja,
sást eigi þeir sverða
söng, i fólk at ganga.

Flatøb. skriver her þaatta.

18, 6. válitíð Eg. Lünning og Möb.; vá litíð som to Ord R og K. Rask M.

20, 4. Herefter følger 16, 1-4 i R: ... sem brynh'. scyldi. enn hann brynh'. bað hialm geta hana qvað hana osc mey verða scyldo. Bvðo þeir árla o. s. v. — Jeg har ikke vovet at ordne V. 20—24 paa Afgd. Maade: 1. Enn ec Gvnnari — bøtr osmár. 2. Baþ hann enn — megi Givea. 3. Þeygi viþ máttom — orðit bøþi. 4. Enn mic Atli — mvnyþ deilir.

21, 1. árla R og K. M. Rask optager herfor Atla, hvilket vel er det rette, men

bæga ræpa
oc brøþr minom
bætr osmár;
bæþ hann enn við mer
bv *fimtán*,
hliþfarm Grana,
ef hann hafa vildi.

22. Enn Atli *qvaz*
eigi vilia
muvnd aldregi
at megi Givca;
þeygi við máttom
við muvnom vinna,
nema ec helt hæfði
við hringbrota.

23. Mæltu margir
minir niðiar,
quofvz ocr hafa
orðit bæþi;
enn mic Atli *quaf*
eigi myndu
lyti ræpa
ne læst gora.

24. Enn slics scyli
synia aldri
maþr fyr annan,
þar er muvnp deilir.

25. Sendi Atli
áro sina
vm myrevan við
mín at freista;
oc þeir quomo þar,
er þeir coma ne scyldoþ,
þa er breiddo við
blæio eina.

26. Bvðo við þegnom
bæga ræpa,
at þeir' eigi
til Atla segði;
enn þeir hvatliga
heim scvndoðo
oc óliga
Atla sægðo.

27. Enn þeir Gvðrvno
gorla leyndo þvi,
at hon heldr vita
halfo scyldi.

28. Hlymr var at heyra
hofgvllinna,
þa er i garð riþo
Givca arfar;
þeir or Hægna
hiarta scaro,
enn i ormgarð
annan lægþo.

29. Var ec enn farin
eino sinni
til Geirmuvndar
gorva dryckio;
nam horscr konvngr
hærpo sveigia,
þviat hann hvgdi mic
til hialpar ser
kynricr konvngr
of koma muvndo.

30. Nam ec at heyra
or Hléseyio,
hve þar af striþom
strengir gvllio;
baþ ec ambáttir

da ber vel ogsaa oc foran brøþr stryges.

22, 2. Der er dem, som har formodet, at eigi burde ændres til eiga; men dette er usædventigt, jvfr. 10, 4.

23, 3. quofvz R, ikke qvafvz.

24. M. forbinder dette Vers til et med det frgd.

25, 4. meyar mín R; meyar er underprykket som urigtigt. — 5. quomo R, ikke qvamo.

26, 5-8. enn þeir hvatliga heim scvndoðo oc óliga Atla sægðo, saa ændret; enn þeir óliga atla sægðo oc hvatliga heim scvndoðo (sio) R, hvilken Orden Udgg. beholde.

27, 2. 3. þvi | at, saa M.; at er her pron. rel. (qvod); þviat som ét Ord R. þviat (namque) K.; þóat Rask.

30, 4. Over v i gvllio staar i R en Hage, som synes betydningløs.

bvna^r verþa,
vilda ec fylcis
fiorvi biarga.

31. Létom fiota
far svnd yfir,
vnz ec alla sac
Atla garþa.

32. Þa com in arma
ut scęvandi
mopir Atla,
hon scyli morna!
oc Gvnnari
gróf til hiarta,
sva at ec mattigac
morum biarga.

33. Opt vndrome þat,

hvi ec eptir mác,
linnvengiss bil!
lif halda;
er ec ognhvotom
vnnu þottvmz
sverþa deili,
sem sialfri mer.

34. Sattv oc hlyddir,
meþan ec sagþac þer
morg ill vm scarp
min oc þeirra;
maþr hverr lifir
at mvnom sinom.“
Nv er vm genginn
gratr Oddrvnar.

31, 1. létom med liden l og derforan ikke Punctum i R. — 2. far svnd yfir, saa ændret med Rask; far lvnd yfir R og K. („praeter siloam“) M.; farlund (= farlönd) yfir Eg.

32, 3. Atla K. M.; atla (serpentum)

Eg.; allra Rask. — 5. Oc med stor O og derforan Punctum i R.

33, 3. linnvengiss, saa ændret med Udgg.; lin vengiS R. Jfr. Ísl. ss. I, 308, hvor Udtrykket linnvengis bil er sikret derved, at linn danner Helrim med minni. — 5. ogn hvótom R.

A T L A K V I Ð A

H I N G R Æ N L E N Z K A.

Ðar þi Atla.

Gvörvín Gívea dottir hefndi bróþ-
ra sinna sva sem frogt er orðit.
Hon drap fyrst sono Atla, enn
eptir drap hon Atla oc brendi
5 hævllina oc hirðina alla. Vm þetta
er sia qviða ort:

1. Atli sendi
ár til Gvnnars
kvnnan segg at ríþa,
Knefrvdr var sa heitinn;
at gærþom com hann Gívea
oc at Gvnnars hævlo,
beckiom aringreyppom
oc at biori svásom.

2. Drvcko þar dróttmegir
— enn dyliendr þægðo —
vin i ualhævlo,
reiþi saz þeir Hvína;
kallaþi þa Knefræðr

kaldri ræddo,
segg inn svdræni
— sat hann a becc ham —

3. „Atli mic hingat sendi
riþa qrindi
mar inom melgreypa
Myrcvið inn okvnnna,
at biþia yðr, Gvnnarr!
at iþ a beck kqmit
meþ hialmom aringreyppom
at sqkia heim Atla.

4. Scioldo knegoð þar velia
oc scafna asca,
hialma gvllroþna
oc Hvna mengi,
silfrgylt sæþvklæþi,
serki valraþa
dafar darraþar,
dræsla melgreypa.

*Dette Digt findes kun i R; det er be-
nyttet af Forf. af Völs.*

*Overskriften atla qviþa (ikke blot qviþa)
in gronlenzca er i R skreven med rødt Blæk
umiddelbart foran V. 1; den er nu meget
afbleget og vanskelig at læse, men dog sikker.
Overskriften darþi atla foran den pro-
saiske Indledning ogsaa med rødt Blæk
i R. Rask giver efter Papirafskrr. Digtet
Titelen: Goðrúnar-hefna.*

1. G i Gvörvín stor og rød i R.
Ligesaa A i Atli 1, 1. — 4. eptir, saa
R; ikke eptir þat, hvilket K. Rask og
M. her have optaget.

1, 4. Knefrvdr; ellers Knefræðr, se 2, 5
og S. 264 a. — 7. aringreyppom R, ikke
aringreipom.

2, 4. reiþi maa udtales vreiþi — 7.
segg inn R, ikke segrinn.

3. Jfr. Völs.: Atli konungr sendir mik
hingat ok vildi, at þit sættið (søktið Hskr.)
hann heim með miklum sóma (Fas. I, 210).
— 3. mar inom R; kunde ogsaa skrives
marinom i Lighed med marina melgreypo
13, 3. — 6. kqmit, saa R; komit K.
Rask og M. — 7. arin greypom R. —
8. sqkia i R skrevet sokia.

4. 5. Jfr. Völs.: ok þægið afhonum mikinn
sóma, hjálma ok skjöldu, sverð ok brynjur,
gull ok góð klæði, herlið ok hesta ok
mikit lén, ok ykkir læzt hann bezt unna síns
ríkis (Fas. I, 210).

4, 5. silfr gylt som to Ord R. — 6.
valraþa, saa ændret med Rask og M.;
val | roþa R. — 7. darraþar, saa K.

5. Væll lez ycr oc mændo gefa
vidrar Gnitahæiþar,
af geiri giallanda
oc af gyltom stofnom,
storar meiþmar
oc staþi Danpar,
hris þat iþ mæra,
er meðr Myrcviþ calla.“

6. Hæfpi vatt þa Gvnnarr
oc Hægna til sagði:
„Hvat reðr þv ocr, seggr inn qri!
allz við slict heyrom?
gvll vissa ec ecki
a Gnitahæiþi,
þat er við gttima
annat slict.“

7. Siár eigo við salhús
sverþa fvll,

hverio ero þeirra
hiolt or gvlli;
minn veit ec mar beztan,
enn mæki hvassastan,
boga becc sæma,
enn brynior or gvlli,
hialm oc sciold hvitastan
kominn or hæll Kiars;
einn er minn betri
enn se allra Hvína.“

Hægni qvaþ:

8. „Hvat hyggv þv brvþi bendo,
þa er hon ocr bægv sendi
varinn váþom heiþingia?
hyggv ec at hon vornvþ bydi;
hár fann ec heiþingia
riþit i hring ræþom,

Rask og M.; dæraþ' R, d. e. darraþr. Eg. forklarar „Valkyrjens (snarere da: Odíns; Darraðar af Dörruðr, m.) Stænger“, d. e. Spyd. Men se 14, 9.

5, 1. Væll, saa R og Udg.; jeg formoder Gvll, hvorved vi faa to Rímstave i første Línje. Jfr. 6, 5: gvll vissa ec ecki a Gnitahæiþi. — 1. 7, d. e. oc, tilskrevet over Línjen i R, og Streg sat mellem ycr og mændo (ikke niundo), hvor det skal indføres. — 6. danpar R, ikke daupar. — 8. er | er meðr R.

6. Jfr. Völs.: Þá brá Gunnarr höfði ok mælti til Högna: „Hvat skulum vit af þessu boði þiggja? hann býðr okkr at þiggja mikit ríki, en engu konunga veit ek jafnmikit gull eiga, sem okkr, þviat vit höfum þat gull alt, er á Gnitahæiði lá (Fas. I, 210).“

6, 3. qri her og 12, 5 forklares i K. „unge“, af et Adj. örr eller orr, ungar; men et saadant Adj. findes ikke; Compar. æri (örri), yngre, synes ikke at passe her. M. skriver æri, hvilket Lüning oversætter „raske“; men örr betyder kun: gal, rasende. Jeg forstaaer med Eg. qri som öri = övi, ligesom viðsmjóri findes for viðsmjörvi.

7. Jfr. Völs.: ok eigum vit stórar skemmur fullar af gulli ok inum beztum högg-

vápnum ok allskonar herklæðum; veit ek minn hestinn beztan ok sverðit hvassast, gullit ágætast“ (Fas. I, 210 f.).

7, 3. io i hverio er skrevet til over Línjen i R og Mærke sat efter hver, hvor det skal indføres. — 9. Hialm med stor H og derforan Punctum i R. — 10. komi R. — 11. betri R, ikke betra.

8. Jfr. Völs.: Högni svarar: „Undrumst ek boð hans, þviat þat hefir hann sjaldan gert, ok úráðligt mun vera at fara á hans fund, ok þat undrumst ek, er ek sá gersimar þær, er Atli sendi okkr, at ek sá vargshári knytt i einn gullhring, ok má vera, at Guðrúnu þikki hann úlfshug við okkr hafa, ok vili hon eigi, at vit farim“ (Fas. I, 211). — Overskriften Hægni qvaþ mangler i R; tilføjet efter Völs. i Overensstemmelse med Ordningen hos M.; derimod lader K. Hognes Ord først begynde i L. 4. — 1. bendo R; in fin. praeter. (Möbius). benda Rask, K. M. I nærværende Samling af Kvæder findes ogsaa (foruden de i Prosa almindelig brugelige) andre Former af Præt. Inf.: mæltu (Oddr. 7: þgr hycc mæltu þvigigt fleira) og skiptu (Atlam. 37: þa hyggv ec skarp skipto); disse Former mangle hos Lunda, Ordføiningsl. S. 386.

ylfscr er vegr occarr
at riða orindi.

9. Niðiar hvotto Gvnnar
ne náongr annarr,
rynendr ne raþendr
ne þeir er rikir váro;
kvaddi þa Gvnnarr,
sem konvngr seyldi,
mærr i miðbranni
af móþi storvm:

10. „Ristv nv, Fionnir!
lattu a flet vaða
greppa gvlscalir
með gvmna hondom!”

11. Vlfv mvn raða
arfi Nifvnga,
gamlar granverþir,
ef Gvnnars missir,

birnir blacfiallar
bita þref tannom,
gamna greystoþi,
ef Gvnnarr ne kómraþ.“

12. Leiddo landrægni
lyþar oneisir,
gratendr gvnnhvata
or garði hvna;
þa qvað þat inn þri
erfivorþr Hærgna:

„Heilir farit nv oc horscír,
hvars ycr hvgr teygir!”

13. Fætóm leto fröcþri
vm fioll at þyria
marina melgreypo
Myrcviþ inn okvanna;
hristiz æll Hýnmærc
þar er harþmoþgir fóro,

— 7. ylfscr, saa ændret efter *Eg.* og *Möb.*; ylfstr **R** og *Rask K. M. Jofr. Hdv.* 41, 5 erost i **R** for erose.

9, 1. *I R* er først skrevet Niðiangi, men gi er udraderet, altsaa Niðiar. — 1. hvötto **R**. *Eg.* formoder hvotto-a eller hvottoþ, men uden Grund. Se *Anm. til Sig. Fáfn. I*, 25, 5. — 3. rynendr **R** — 5. kvaddi, saa **R** og *Udgg.* Jeg formoder kallaði, *jvfr.* 2, 5. — 7. mærr **R**, ikke mærr.

10. *Jfr. Völs.*: Siðan mælti Gunnarr við þann mann, er Fjörnir hét: „Statt upp! ok gef oss at drekka af stórum kerum gott vín, þviat vera má, at sjá sé vár in síðarsta veizla (*Fas. I*, 214). — 1. nv **R**, ikke þú.

11. *Jfr. Völs.*: ok nú mun enn gamli úlfriinn komast at gullinu, ef vér deyjum, ok sá (svá?) björninn mun eigi spara at bita einum vígtönnum“ (*Fas. I*, 214). — 2. arfi **R**. — 3. gamlar granverþir, saa **R**. *K.* oversætter: *O senes barba honesti! Eg.: accipitres, pinuum custodes.* Jeg forstaaer efter *Völs.* Udtrykket om „de gamle graa“ *Ulve*: gamlar er, hvis Læsemaaden er rigtig, Flertal af et Subst. gamli (*jvfr.* blacfiallar); i granverþir sæger jeg Adj. gránn, men verþir forstaaer jeg ikke. Kanske granveþir (gránvæddir)? — 4. *I R* er først skrevet missi, men den sidste i er

underprikket som urigtig og over er skrevet et ikke tydeligt Tegn, hvilket jeg antager for Forkortningstegnet for ir, altsaa: missir. missi *K. M.* — 6. þref tannom **R** og *Udgg.*; þrefstannom (= þrifst.) *Eg.* — 8. gvnnarr ne kómraþ, saa **R**, ikke: gvnnarr kómraþ.

12. *Jfr. Völs.*: Siðan leiddi liðit þá út með gráti. Son Högna mælti: „farið vel ok hafið góðan (saa først skrevet i *Hskr.*, men *Skriveren* synes at have villet rette det til ok með góðum) tíma!“ (*Fas. I*, 214). — 4. Jeg forstaaer hvna (efter *Forstag* i *Anm. i K.*) som Appellativ; *jvfr. Völund.* 22. 30. 32; *Guðr. hv. 12*; dertil henfører jeg gvnnhvata som *Acc. pl.* af gunnhvatar. Hvna *Udgg.*, hvilket *Finn Magn.* forstaaer som *Acc. pl.* (om *Knevrud* og hans *Følge*), *Andre* som *Gen. pl.* *Lüning* antager her en *Skrivfeil.* — 8. hvars **R** og *Udgg.* *Man* skulde vente hverz (= hvert er).

13, 1. Fætóm **R** (*d. e.* Fetom). Fótum *Eltm.* — 1. leto, saa ændret; leto **R**. — 2. at stryges af *Eltm.* Men *jvfr. SnE. II*, 4, var. 1: láta fróðir klerkar hverjar bækr, sem þeir finna, at snara til þeirrar þjóðar tungu (*Eg. lex. poet.* 27 a). — 3. marina, saa **R** og *Udgg.* Oprindeligt vel mara ina, *jvfr.* 3, 3. — 3. mel greypo **R**, ikke melgreipo. — 5. hvn márc **R**.

rako þeir vannstygga
vollo algröna.

14. Land sa þeir Atla
oc lifscialfar diúpa,
Bicca greppar standa
a borg inni há,
sal vm svörþiðom
sleginn sessmeiðom,
bvdnom rændom,
bleicom scioldom,
dafa darraþar;
enn þar dracc Atli
vín i valhællo,
verþir sato vti
at varþa þeim Gvnnari,
ef þeir her vitia qvomi

meþ geiri giallanda
at vekia gram hildi.

15. Systir fann þeirra snemst,
at þeir i sal qvomo
broþr hennar baþir,
biori var hon litt drvckin:
„Raþinn ertv nv, Gvnnarr!
hvat mvntv, ricr, vinna
viþ Hvna harmbrægdom?
hæll gacc þv or snemma!

16. Betr heffir þv, broþir!
at þv i brynio forir,
sem hialmom aringreypom
at sia heim Atla,
setir þv i sæplom
solheiða daga,
nái næþfalva

— 7. rako þær her udtales vráko. — 7. vann styggva **R**, d. e. vandstygga (om *Hestene*).

14. *Jfr. Völs.*: nú sjá þeir konungs-
boenn (saa *Hskr.*; ikke k-skerinn. *De*
anferte Ord ere nærmest en Omskrivning
af Atlam. 39, 3-4: þó sa þeir standa,
er *Bvþli átti*); þangat heyrá þeir mikinn
gný ok vavnabrak ok sjá þar mannfjöldá
ok viðrbúnað, er þeir höfðu, ok öll borg-
arhlíð voru full af mönnum (*Fas. I, 215*). —
2. lifscialafar **R**; den anden a er under-
prikket som urigtig. — 2. diúpa **R**; *Gen.*
pl.; þær vistnok ikke forandres til diúpar.
— 3. greppar standa **R**. *Lünning for-*
møder (efter Antydning i K.) greppa
standa, hvilket dog ikke er nødvendigt;
greppar stóðu Etm. — 6. sessmeiðom,
saa ændret; ses meiðom **R**. — 9. dafa
darraþar, saa ændret með *K. M. Eg.*;
dafa (med *liden d* og derforan ikke
Punctum) darraþ' **R**, d. e. darraþr.
Rask og *Ettm.* begynde med disse
Ord et nyt Vers. — *Lünning forklar-*
er dafa som Dat. sg., men en Form
dafi kjendes ellers ikke og Enkelttallet
lader sig her ikke forsvare. Eg. oversætter
„tigilla bellonae, hastas“ og forstær dafa
som Acc. pl. af dafi og darraðar som
Gen. af Darröð (bellona); men det er
allerede sagt, at et dafi ikke findes i det

gamle Sprog, og desuden kan dafa darra-
aðar (Spyd) ikke sideordnes med land,
lifscialfar og sal; denne Grund hindrer
os ogsaa fra at læse dafar og forstær
dette som Acc. pl. — Jeg forstær dafa
som Gen. pl. af döf (= spjöt, se SnE.
I, 569), afhængig af darraþar. Dette
tyder jeg som Gen. sg. af Darraðr eller
Dörruðr, Spydsvingeren, d. e. Odin (saa
og Gisle Brynjulfsson i Ann. f. nord.
Oldk. 1852, S. 118). dafa Darraðr, Spy-
denes Odin, er en kenning for Kjæmpen,
her Atle; darraþar er styret af sal. —
darraþr i R er egentlig ingen Skrivfeil,
ti Hskrr. have ofte Genitiver paa aðr
for aðar, se Gisl. Um frump. 78 f.
— 10. *Intet Skilletegn foran enn i R.*

— 14. *Ettm.* stryger þeir. — 14. q^o mi **R**.
— 16. gram hildi **R**, ikke gramhildi.

15, 1. Snemst fann systir *Ettm.* —
2. *Ettm.* stryger þeir. — 4. drvckin **R**,
ikke druckinn. biori vara druckin *Ettm.*

16, 1. *Ettm.* stryger þv her, lígesom
i *L. 2* og *5*. — 3. aringreypom **R**, ikke
aringreipom. — 7. nái *K. Rask M.*; nár
R og *Eg.* — næþfalva *K. Rask M.*;
næþ falva **R** og *Eg.*, som forklarer:
sublimis (qs. hnár SnE. II, 628, vel, seo.
F. Magn., strenuus, alacer, ut knár) fa-
ceres, ut heroinae pallidam necessitatem

letir nornir grata,
Hýna scialdmeyiar
hervi kannu,
enn Atla sialfan
leter þv i ormgarð coma;
nv er sa ormgarðr
ygr vm folginn.“

Gvnnarr qvaþ:

17. „Seinaþ er nv, systir!
at samna Nifvngom,
langt er at leita
lyþa sinnis til,
of rosmofuall Rínar
recca onæssu.“

18. Fengo þeir Gvnnar
oc i fiotvr setto

vin Borgvnda
oc bundo fastla.
19. Siav hió Hægni
sverþi hvq̄sso,
enn enom átta
hratt hann i eld heítan;
sva scal fr̄ocn
fiandom veriaz,
[sem] Hægni varði
hendr [sinar].

20.

.
.
. . . Gvnnars;
frago fr̄ocnan,
ef fior villdi,

(*acerbam calamitatem*) deplorarent. Herfor kunde farvar narþir Sigrðr. 1 tale. — 8. nornir R. nōnnur Ettm. — 9. Hýna med stor H og derforan Punctum i R. — 10. hervi, saa R og K. Rask M. K. oversætter „perniciem“ og sammenligner bl. a. herfilegr og tydsck herb [oldtydsck harw]. Eg. forklarar bedre hervi ved „Harv“, ligesom i nyere Landslov VIII, 17 (N. g. L. II, 115). Eller skulde det rette være hervig? — 11. Ettm. stryger leter þv.

17. Overskriften Gvnnarr qvaþ mangler i R. Ettm. indsætter þá kvað þat Gunnarr, gumna dróttinn. — 4. sinnis . til R.

18. Jfr. Völs.: Nú er sótt at Gunnari konungi, ok fyrir sakir ofreflis var hann höndum tekinn ok i fjötra settr (Fas. I, 217). — 3. vin, saa ændret. I det nyfundne oldengelske Kvæde om Waldere (Stephens's Udg. S. 56) kaldes Gúðhere wine Burgenda. vinir R og Udg. Atlas Mænd skal efter Fortolkerne kaldes Borgundernes Venner enten ironisk eller fordi Atle var besvogret med Gjukungerne. — 3. borgvnda R.

19. Jfr. Völs.: Síðan barðist Högni af mikilli hreysti ok drengskap ok feldi ena stærstu kappa Atla konungs tuttugu; hann hratt mörgum í þann eld, er þar var gerr í höllunni (saa Hskr.); allir urðu

á eitt sættir, at varla sei slíkan mann; en þó varð hann at lyktum ofrlíði borinn ok höndum tekinn (Fas. I, 217 f.). — 1. Siav skrevet VII. (med Punctum foran) i R, som altsaa ikke betegner, at et nyt Vers begynder her. — 2. Over q̄ i hvq̄sso er sat Streg i R. — 3. enom VIII. R. — 4. heítan (sammenslyngel Tegn for an) R, ikke hvítan. — 7-8. Efter fiandom veriaz. har R umiddelbart Hægni (med stor H) varði hendr (sic) gvnars (sic). frago fr̄ocnan o. s. v. I R mangler altsaa sem, og et nyt Vers begynder med

Hægni varði
hendr Gvnnars.

Saaledes ogsaa Udg. Den af mig forelaaede Forandring gjendrives neppe ved V. 31, 10-12, hvor vi har en Sætning med svá, der er ligeartet med den i 19, 5-6, men hvor en underordnet Sætning med sem ikke følger efter.

20. Jfr. Völs.: Nú eru þeir báðir i fjötra settir Gunnarr ok Högni (de to sidste Ord mangle i Hskr., men har rimelig været skrevne paa et Stykke af Pergamentet, som her er afrevet). Þá mælti Atli konungr til Gunnars konungs, at hann skyldi segja til gullsins, ef hann vill lifit (saa Hskr. snarere end lif) þiggja (Fas. I, 218 f.). — 6. fiór R.

Gotna þjóðan,
gvlli cæpa.

Gvnnarr qvaþ:

21. „Hiarta scal mer Hægna
i hendi liggja
blöþvgt, or briosti
scoriþ balldriþa
saxi slíþrbeito
sýni þjóðans.“

22. Scaro þeir hiarta
Hialla or briosti,
blöþvct oc a bioþ lægðo
oc báro þat fyrir Gvnnarr.

23. Þa qvaþ þat Gvnnarr
gvnna drottinn:
„Her hefi ec hiarta
Hialla ins blæþa,
olict hiarta
Hægna ins fröcna,
er mioc bifaz,
er a bioþi liggr,

biffiz halfo meirr,
er i briosti lá.“

24. Hlo þa Hægni,
er til hiarta scáro
kvicqvan kvnblasmíþ,
klecqua hann sízt hvðði;
blöþvgt þat a bioþ lægðo
oc baro fyrir Gvnnarr.

25. Merr qvaþ þat Gvnnarr
Geirnifvngur:
„Her hefi ec hiarta
Hægna ins fröcna,
olict hiarta
Hialla ins blæþa,
er litt bifaz,
er a bioþi liggr,
biffiz svagi mioc,
þa er i briosti lá.

26. Sva scaltv, Atli!
ægom fiarri,
sem mvnt

— 7. R har foran gotna Punctum. Jeg har med M. forbundet fröcna Gotna þjóðan. Lüning o. fl. sætte ikke Gotna þjóðan mellem to Kommata og forstaa da þjóðan som Nominativ.

21. Jfr. Völs.: hann svarar: „Fyrr skal ek sjá hjarta Högna bróður míns blóðugt“ (Fas. I, 219). — Overskriften Gvnnarr qvaþ, som mangler i R, er tilsat efter Völs. — Finn Magnusen o. fl. tilskrive med urette Alle dette Vers. — 3. Jeg har sat Komma efter blöþvgt; jvfr. 22, 3. 24, 5. Udgg. sætte Komma foran, men ikke efter blöþvgt. — 4. balldriþa R og K. Rask; ballriþa M. — baldriþa forholder sig til ballriþa Lokas. 37, 2, som isl. aldri til oldn. ellri eller som Eindriði til Einriði.

22. Jfr. Völs.: Ok nú þrifu þeir þrælinn í annat sinn ok skáru ór honum hjartat ok báru fyrir konunginn Gunnar (Fas. I, 219). í annat sinn lægges til, fordi Völs. foran har omskrevet Fremstillingen af Sagnet om Hjalle i Atlamál. — 3. 7, d. e. oc R og saa K. M.: þat Rask, jvfr. 24, 5; stryges af Ettm. — 4. þat stryges af Rask og Ettm.

23. Völs.: hann svarar: „Hjarta Hjalla má hér sjá ens blauða, ok er úlíkt hjarta Högna ins frækna, þviat nú skelfr mjök, en hálfu meir, þá er í brjósti honum lá“ (Fas. I, 219). — 6. Over q i fröcna staa Strag i R.

24, 4. sízt skrevet sitzt i R. — 6. f^v R, d. e. fyr; ikke fyrir.

25. Völs.: þeir sýndu Gunnari hjarta Högna; [hann svarar: „Hér má sjá hjarta Högna] ins frækna, ok er úlíkt hjarta Hjalla ins blauða, þviat nú hrærist litt, en miðr, meðan í brjósti honum lá (Fas. I, 219). — 9. mioc R.

26. Völs.: ok svá mantu, Atli! láta þitt líf, sem nú látum vér; ok nú veit ek einn, hvar gullit er, ok mun eigi Högni segja þér (Fas. I, 219). — 2. ægom R og Udgg. Kanske ardo? jvfr. Völs. — 3. Denne Linje er neppe fuldstændig; jeg formoder: sem e mvnt. K. læser: sem þú munt; Ettm.: sem þu meðmum munt. Har Forf. af Völs. læst L. 1-4: Svá scaltu, Atli! öndu fjarri, sem ec munc minni um verða? —

meniom verþa;
er vnt einom mer
æll vm folgin
hodd Niflvnga,
lifra nv Hægni.

27. Ey var mer tyia,
meþan við tveir lifþom,
nv er mer engi,
er ec einn lific;
Rín scal raþa
rógalmi scatna,
svinn, áskvna
arfi Niflvnga;
i veltanda vatni
lysaz valbægar,
heldr enn a hævdom gvll
scíni Hvna bornom.“

Atli qvaþ:

28. „Ykviþ er hvelvognom!
haptr er nv i bondom.“

Oc meirr þaðan
menvorð bitvls
dolgrægni dró
til dæþs scokr.

29. Atli inn riki
reiþ Glám maþnom,
sleginn rógþornom,
siflvngr þeirra;

• • • • •
Gvðrvn sigtifa,
varnaþi við tárom
vaþin i þyshavlo.

Hon qvaþ:

30. „Sva gangi þer, Atli!
sem þv við Gvnnar attir
eiþa opt vm svarþa
oc ár of nefnda,
at sól inni svðrhavlo
oc at Sigtyss bergi,

5. vnt R, d. e. und. — einom e mer R;
e foran mer er underþrikket som urigtig.
— 8. hágni R.

27. *Völs.*: mér lék ýmist i hug, þá er
vér lifþum báðir, en nú hefi ek einn ráðit
fyrir mér; skal Rín nú ráða gullinu,
fyrir en Hýnir beri þat á höndum sér“
(*Fas. I*, 219). — 9. I veltanda vatni R
með stor I og derforan Punctum. — 12.
scíni R. *Ettm.* formoder bl. a., at gvll
scíni ber stryges.

28. *Völs.*: Atli konungr mælti: „Farið
á brott með bandingjann!“ ok svá var
gert (*Fas. I*, 219). — *Overskriften* Atli
qvaþ mangler i R. *Ettm.* forstaar L.
1. 2 som Gunnars Ord. — 1. Ykviþ með
stor Y og derforan Punctum R, ikke
ylviþ. ýkva har lang y. — hvel vógnom
R. — 3-6. Disse Linjer følge i R (som
har: hringi vllar. 7 meirr þaðan . . .
sokkr. Lifanda græm . . .) og *Udgg.* umid-
dælbart efter 30, 8. Jeg har indsæt disse
Linjer i 28 i Overensstemmelse med Ordene
ok svá var gert i *Völs.*; de kunne ialfald
ikke med M. forstaas som Guðrúns Ord,
men maa være fortællende. — 6. dæþs scokr,
saa ændret med *Udgg.*; dæþ | sokkr R.

29. *Völs.*: Guðrún kveðr nú með sér
menn ok hittir Atla [ok mælti] (*Fas. I*,
219; de to sidste Ord mangle nu i *Hækr.*;
men der er af Pergamentet bortrevet et
saa stort Stykke, at de derpaa kunne
have hørt Rum). — 2. Glám maþnom,
saa skrevet efter *Eg.*, *svfr.* i *Kálfvísu*
(*SnE. I*, 484 og bag i denne *Udg.*):
Atli [reið] Glaumi; glám | maþnom R;
glaummönom som ét Ord *Udgg.* — 5. I
R er intet Tegn til Lacune. K. og der-
efter M. udfylder Hullet ved: gættiz
harma; men det kan neppe med nogen-
somhelst Sikkerhed bestemmes, hvad her
skulde staa; man kan formode, at Or-
dene Guðrún kveðr nú með sér menn i
Völs. indeholde en Omskrivning af den
table L. 5 og L. 6. — 7. taróm R.

30. *Overskriften* Hon qvaþ mangler i
R. — *Völs.*: Gangi þer nú illa ok eptir
þvi, sem þer hélduð orð við mik ok . . .
(efter ok mangler i *Hækr.* noget, som har
været skrevet paa et Stykke af Pergament-
bladet, som nu er bortrevet) (*Fas. I*, 219).
— 5. Uvist om sólinni eller sól inni i
R. — 5-6. svðr hárllo 7 at asigtys R.

hvlqvi hvilbeþjar
oc at hringi Vllar.“

31. Lifanda gram
lagði i garþ þann,
er scriþinn var,
scatna mengi,
innan ormom;
enn einn Gvnmarr
heiptmóðr hærpo
hendi kníþi,
glvmþo strængir;
sva scal gvlli
fröcn hringdráfi
viþ fira halda.

32. Atli let
lanz sins a vit
io eyrscán
aptr fra morþi;
dýnr var i garþi,
dráslom of þrvingit,
vapnsængr virþa,
váro af heiþi comnir.

33. Vt gecc þa Gvðrvn
Atla i gogn
meþ gylltom calki
at reifa giolld rægnis:

„Þiggia knáttv, þengill!
i þinni hævlo
glapr at Gvðrvno
gnadda niþfarna.“

34. Vmþo ælscalir
Atla vínhávgar,
þa er i hævll saman
Hvnar tælvþz;
gvmar gransipir
genngo inn hvatir.

35. Scegvafi þa in scírleita
† veigar þeim at bera,
afkar dís, iofrom
oc ælkrasir valþi
nárvpg, neffælom
enn niþ sagði Atla:

36. „Sona hefir þinna,
sverþa deilir!
hiorto hröðreyrog
viþ hvnang of tvggin;
melta knatto, moþvgr!
manna valbráðir,
eta at ælkrasom
oc i ændvgi at senda.

37. Callaraþv siþan
tíl kniá þinna

31, 2. *Ettm. henfører þann til L. 3.*
— 8. hendi, saa **R** sikkert, og ikke
hencli. — 9. Glvmþo með stor **G** og der-
foran *Punctum* i **R**. *Ettm. stryger L.*
9—12. — 11. *K. henfører fröcn til L. 10.*
— 11. hringdráfi **R**. — 12. halða **R**.

32, 1. atli með líðen a og derforan
Punctum i **R**. — 3. eyr scán (ikke scáu)
R som to *Orð* (noget er udraderet efter
scán). Af eyrr og skár (hvoraf fólkskár
o. s. v.), og ikke af eir eller, með *Eg.*,
eyrscán af eyrskr = ørskr. — 5. Dýnr
með stor **D** og derforan *Punctum* i **R**.
— 8. heiþi **R**. velli *Ettm.* — 8. comnir **R**.

33, 2. igógn **R**. — 4. reifa **R**. *K. for-*
moder reiþa.

34, 3. samán **R**. — 5. gvmar **R**. —
6. hvatir, saa ændret med *Rask* og *M.*;
hvárir **R** og *K. Eg. Möb.*

35, 2. Foran veigar er to Bogstaver,
hvoraf den første er b, udraderede i **R**.
veigar maa være forvansket, da *Stavrim*
mangler; jeg formoder efter *K.* og *Liming*
scálir. Eller er, som *Ettm.* mener, to
Línjer her tabte? *Ettmüllers Udfyldning*
er dog høist uheldig. — 3. dís **R**. — 4. *Ettm.*
stryger oc. — 7. néf farlom **R**. *Rask*
sætter Komma efter og ikke foran neffælom.

36, 3. Mellem hiorto og hröðreyrog (sic)
er i **R** skrevet hefi oc þeirra, men disse
Orð ere underprikkede som urigtige. —
4. tvæin **R**. — 5. melta **R** (med en *Hage*
oppe i t, som her synes betydningsløs),
d. e. melta. — 6. valbráðir, saa ændret
með *Udgg.*; valbrvðir **R**. — 8. *Ettm. stry-*
ger at.

37, 2. kniá eller kniá **R**. —

Erp ne Eítill
 ælreifa tva;
 serafv síþan
 í seti miþio
 gvllz miþlendr
 geira scepta,
 manar meíta
 ne mara keyra.“

38. Ymr varþ a þeckiom,
 afkarr sævngþ virþa,
 gnyr vnd gvþvefiom,
 greto born Hvna;
 nema ein Gvðrvn
 er hon gva gret
 brøþr sina berharþa
 oc bvri svasa,
 vnga, ófróþa,
 þa er hon viþ Atla gat.

39. Gvlli sęri
 in gaglbiarta,
 hringom raþom
 reifþi hon hvscarla;
 scæp lęt hon vaxa,
 enn sciran malm vaþa,

gva floþ ecci
 gaþi fiarghvsá.

40. Ovarr Atli
 oþan hafþi hann sic drvckit,
 vapn hafþi hann ecci,
 varnaþit hann viþ Gvðrvno;
 opt var sa leicr betri,
 þa er þæ lint scyldo
 optarr vm faðmaz
 fyr æþlingom.

41. Hon beþ broddi
 gaf bloþ at drecca
 hendi helfvssi
 oc hvelpa leysti;
 hratt fyr hallar dyrr
 — oc hvscarla vacþi —
 brandi brvðr heitom,
 þæ let hon giold brøþra.

42. Eildi gaf hon þa alla,
 er inni váro
 oc fra morþi þeirra Gvnnars
 komnir voro or myrcheimi;
 forn timbr fello,
 fiarghvs rvko,

4. ælreifa R; først var skrevet ælreifa, men dette er rettet til ælreifa. — 9-10. Disse Linjer stryges af Ettm., „fordi dette ikke vel lader sig gjøre í sæti miðju, og heller ikke for den i Hæisædet siðdende Konges Øine.“ — Linjerne synes dog at kunne forsvares, naar man henfører í sæti miþio til Atle.

38, 6. hon R, ikke Hún. Ordet stryges af Ettm. — 6. gret, saa ændret; gret R, d. e. grett. — 7. Ettm. stryger sina. — 9-10. Disse Linjer ere vistnok senere, de stryges af Ettm. — 10. gat, saa ændret; gat R, d. e. gatt.

39, 1. Gulli særi Guðrún Ettm. — 5. Over g í lęt staa Stręg í R.

40, 1. Ovarr, saa R og K. M. — Subjectet Atli er gjentaget ved hann; jfr. Guðr. hvót 9, 1-3. Ölur var Rask og Ettm. — 2. oþan, saa ændret med M.; moþan R.

— 2. hafþi, saa ændret; hafþi R. — 3. vapn hafþi hann ecci R, ikke vapn han ecci. — 4. varnaþit. hann R. — 5. Ettm. stryger opt. Ogsaa jeg har tænkt paa, at enten opt eller optarr (jvfr. Bisk. ss. I, 539: ok var henne optarr meire fõgnoðr á funde þeirra) kunde være forvansket. — 5. beþri R. — 7. vmafðmaz Eg.

41, 5. fyr R. — 5. dyrr R, ikke dyr. 42. Jfr. Völs.: Ok er hirðin vaknaði við óttann, þá vildu menn eigi þola eldinn ok hjuggust sjálfir ok féngu svá bana; lauk þar ævi Atla konungs ok allrar hirðar hans (Fas. I, 223). — 4. komnir voro. Maaske er det oprindelige Udtryk kvámo. Ettm. stryger L. 3. 4 her, men indsætter dem vilkaarlig efter V. 34 L. 4 í følgende Form:

er frá morði kvámu
 or Myrkheimi.

bær byþlvngá,
brvnnó oc scialdmeyiar
inni aldrstamar,
hnigo i ǫld heitan.

43. Fvllrętt er vm þetta,
ferr engi sva siþan
brvþr i brynio

brþra at hefna;
hon hefir þriggia
þioþkonvngá
banorþ borit
biort, aþr sulti.

Enn segir gleggri i Atlamalom
enom gronlenzcom.

— 9. aldr stamar (*ikke staenar*) R.

A T L A M Á L

H I N G R Æ N L E N Z K U.

1. Frett þefir vld ófo þa,
er endr vm gorðo
seggir samkvndo,
sv var nytt festom,
oxto einmgli;
yggr var þeim siþan
oc ip sama sonom Givca,
er váro sannraðnir.

2. Scæp oxto scioldvnga
— scyldoat feigir —,
illa ræz Atla,
atti hann þo hyggio;
feldi stoþ stora,
striddi ser harþla,
af bragdi boþ sendi,
at qvæmi brat mágar.

3. Horse var hvsfreyia,
hvgði at manviti,
lag heyrþi hon orða,

hvat þeir a lœn mæto;
þa var vant vitri,
vildi hon þeim hialpa,
scyldo vm sæ sigla,*
en sialf ne komscat.

4. Rvnar nam at rista,
rengþi þer Vingi
— fars var hann flytandi —,
aþr hann fram seldi;
foro þa siþan
sendimenn Atla
vm fiorþ Lima,
þar er frœnir bioggo.

5. Avlværir vrþo
oc elda kyndo,
hvgðo vetr vela,
er þeir váro komnir;
toko þeir fornir,
er þeim friþr sendi,

* Dette Digt findes kun i R. Det er benyttet af Forf. til Völs.

Overskriften Atlamál hin grœnlensku er indsæt med Rask og K. efter det pros. Stykke, som slutter Atlakviða. R har havt en Overskrift med rødt Blæk, men den er nu næsten aldeles afbleget og ulæselig; dog har jeg med Sikkerhed læst Slutningen . . . nlenzco.

1, 1. F i Frett er i R stor og rød. — 1. R synes at have ófo med Accent over første o; ikke ofoþa som ét Ord. — 5. oxto R; over t er en liden krum Streg, som synes tilfældig. — 5. ein mgli R som to Ord. — 6. yar R (ikke Prik over y); den sidste Bogstav er ikke ganske tydelig, som det synes har der først været skrevet ya, men derpaa er c rettet

til r. yggt K. — 6. siþan her, som almindelig, skrevet siþ' i R.

2, 1. oxto R, ikke óxtu. — 2. scyldoat, saa R og Eg.; scyldo at Udgg. — 2. feigir R, ikke feigir. — 3. ræz R; over e er en Krøl, som synes betydningsløs. — 4. þo R, ikke þá. — 8. qvæmi skrevet qmi i R. — 8. brat R, d. e. brátt.

3, 8. ne, saa ændret med Udgg.; næ R (der efter almindelige Regler skulde betyde nem eller nen); Skriveren er rimelig bleven forvildet ved ð (d. e. en), som gik tæt i Forveien.

4, 3. flytandi R, ikke flytiandi. — 7. Lima Möb., sefr. Eyllimafjörðr Fms. I, 88. lima Rask K. M.

5, 6. friþr forstaar jeg heller som

hengðo a svlo,
hvgðoþ þat varþa.

6. Com þa Costbera,
qven var hon Hægna,
kona kaps galig,
oc quæddi þa baþa;
glæþ var oc Glæmvor,
er Gvnmarr atti,
fellzcap saþr sviþri,
systi vm þærf gesta.

7. Bvþo þeir heim Hægna,
ef hann þa heldr fœri,
syn var svipvisi,
ef þeir sin geði;
het þa Gvnmarr,
ef Hægni vildi,
Hægni þvi nitti
er hinn vm ræddi.

8. Baro mioþ merar,
margs var allz beini,
for þar fiolþ horna,
vmoz þotti fvlldrvceiþ.

9. Hiv gorþo hvilo
sem þeim hogst þotti,
kend var Costbera,
kvnni hon scil rvna;
innti orþstafi
at eldi liosom,
gæta varþ hon tvngo
i góma baþa,
varo sva viltar,
at var vant at raþa.

10. Sging foro siþan
sina þv Hægni,
dreympi drotlata,
dvlþi þess vœtki,
sagði horsc hilmí,
þegars hon ræþ vacna:

11. „Heiman goriz þv, Hægni!
hygdv at raþom!
far er fvllryninn,
farþv i sinn annat!
reþ ec þer rvnar
er reist þin systir,

Adj. friðr, end með Finn Magn. som Subst. friðr (Venskab).

6. *Jfr. Völs.: Þá gékk at kona Högna, er hét Kostbera, kvenna friðust, ok leit á rúnarnar; kona Gunnars hét Glaumvör (glæmvor Hskr. paa dette Sted), skörungr mikill; þær skenktu (Fas. I, 211). — 1. Costbera skrevet cost bæna i R.*

7. *Jfr. Völs.: heitr nú (Gunnarr) ferðinni ok segir Högna bróður sínum; hann svarar: „Yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér, en úfúss em ek þessarrar ferðar“ (Fas. I, 211). — 3. svipvisi i R, skrives sveipvisi i V. 74 L. 3. — 4. geði, saa R (d. e. gæði); jvfr. V. 74 L. 4; ikke geddi eller gæði. — 8. ræddi, saa ændret med M.; ræþi R. K. beholder dette og forstaaer det som Præteritum af ráða.*

8, 1. mioþ R.

9. *Jfr. Völs.: Ok er menn höfðu drukkit sem líkaði, þá fóru þeir at sofa; tekr Kostbera at líta á rúnarnar ok innti stafla ok sá, at annat var áristit, en undir var, ok villtar váru rúnarnar; hon fékk þó skilit af vizku sinnu (Fas. I,*

211 f.). — Skulde L. 1—2 henføres til frgd. Vers og et nyt Vers begynde med Kend? — 5. orþ stafi R; over f er með rædi Blæk sat en Streg, som rimelig er betydningsløs.

10. *Jfr. Völs.: eptir þat ferr hon til rekkju hjá bónda sínum. Ok er þau vöknudu, mælti hon til Högna (Fas. I, 212). — 6. þegar^S R.*

11. 12. *Jfr. Völs.: „Heiman ætlar þú, ok er þat úráðligt, far heldr i annat sinn! Ok eigi mantu vera glöggrýnn, ef þér þikkir, sem hon hafir i þetta sinn boðit þér systir þín; ek réð rúnarnar, ok undrumst ek um svá vitra konu, er hon hefir villt ristit, en svá er undir, sem bani yðarr liggi á, en þar var annat-hvært, at henni varð vant stafs, eða ellegar hafa aðrir villt (Fas. I, 212).*

11, 2. *hygdv R, ikke hugg þú eller hygdv. — 5. Reþ með stor R i R, og i Overensstemmelse dermed begynde M. og Rask her et nyt Vers, som M. slutter med aðrir (12, 10), Rask derimod med rista (12, 4), saa at Ordene fra Þviat*

biort hefir þer eigi
boþiþ i sinn þetta.

12. Eitt ec mest vndromc,
mácaþ ec enn hyggia,
hvat þa varþ vitri,
er scyldi villt rista;
þviat *sva* var auisat,
sem vndir vęri
bani yccarr beggia,
ef iþ bralla qvęmiþ;
vant er stafs vífi,
eþa valda aðrir.

Hęgni qvað:

13. „Allar 'ro illvðgar,
ácka ec þess kynni,
vilca ec þess leita,
nema læna eigim;
ocr mvn gramr gvlli
reifa glóþráþo,
ovmc ec aldregi,
þótt ver ogn fregnim.“

Costbera qvað:

14. „Stopalt mvnoþ ganga,

ef iþ stvndit þangat;
ycr mvn astkynni
eigi i sinn þetta.
Dreymþi mic, Hęgni!
dyliomc þat eigi,
ganga mvn ycr andęris,
eþa ella hrþomc.

15. Blęio hvgða ec þina
brenna i eldi,
hryti hár logi
hús mín i gognom.“

Hęgni qvað:

16. „Liggia her lincleþi,
þæ er litt rękit,
þæ mvno brát brenna,
þar er þv bleio sát.“

Costbera qvað:

17. „Biorn hvgða ec her inn
kominn,

bryti vp stocca,
hristi *sva* hramma,
at ver hrødd yrþim;
mvnn oss morg hefði,

til aðrir komme til at danne et eget Vers.
Jeg har fulgt Versindelingen i K.

12, 1. eitt með liden e og derforan
ikke Punctum i R. — 5. auisat, saa
rettet med Rask og M.; aui sat (neppe
am sat) R. — 8. qmiþ R. — 9. Vant
með stor V og derforan Punctum i R.

13. Istedenfor Overskriften Hęgni qvað
har R og Udgg. efter illvðgar (L. I):
qvað hęgni. — Efter den prosaiske Gjen-
givelse af V. 12 har Völs.: „ok nú skaltu
heyra draum minn (Herefter begynder
Hskr. et nyt Kapitel): þat dreymdi mik,
at mér þótti hér falla inn á, harðla
ströng, ok bryti upp stokka í höllinni.“
Hann svarar: „þér eruð opt illuðgar, ok
á ek ekki skap til þess at fara illa í
mót við menn, nema þat sé makligt;
mun hann oss vel fagna“ (Fas. I, 212).
Völs.'s Forf. synes her at have indskudt
Dremmen paa urette Sted. — 1. R synes
at have ró. — 4. nema R, ikke nenna.

14. Jfr. Völs.: Hon segir: „þér munuð
reyna, enn eigi mun vinátta fylgja boðinu

(Fas. I, 212). Nogen pros. Gjengivelse
af L. 5—8 har Völs. ikke. — Overskriften
Costbera qvað mangler i R. — 5. Dreymþi
með stor D og derforan Punctum i R.

15. Jfr. Völs.: „þat dreymdi mik,
[segir hon,] at blęja þín brynni, ok
hryti elldriun upp af höllunni“ (Fas.
I, 212).

16. Overskriften mangler i R her, lige-
som og ved V. 17. 18. 19. 20.

16. Jfr. Völs.: Hann svarar: „þat veit
ek görla, hvat þat er: klæði vár liggja hér
lítt rækt (skrevet lit rekt i Hskr.), ok
munu þau þar brenna, er þú hugðir
blęjuna“ (Fas. I, 112). — 1. liggia með
liden l, dog derforan Punctum i R.

17. Jfr. Völs.: „Björn hugða ek hér
inn koma“, segir hon, „ok braut upp
konungs hásetit, ok hristi svá hrammana,
at vér urðum öll hrædd, ok hafði oss
öll senn sér í munni, svá at ekki mátt-
um vér, ok stóð þar af mikil ógn“ (Fas.
I, 213). — 2. bryti R. — 2. stócca
R. — 5. oss, saa rettet; os R. —

sva at ver mettim ecci;
þar var oc þræmmvñ
þeygi sva litil.“

Hægni qvað:

18. „Veþr mvñ þar vaxa,
verþa ótt snemma,
hvitabiorn hvgdír,
þar mvñ hregg æstan.“

Costbera qvað:

19. „Avrn hvgða ec her inn
flivga

at endlongo hvsí,
þat mvñ oss drivgt deilaz,
dreiffi hann oss oll bloþi,
hvgða ec af heitom
at vþeri hamr Atla.“

Hægni qvað:

20. „Slátrom systliga,
síam þa roþro,
opt er þat fyr oxnom,
er ærno dreymir;
heill er hvgr Atla,
hvatki er þic dreymir.“
Lokit því leto,
liþr hver roþa.

21. Vocnoþo velborin,
var þar sams dōmi,
gettiz þess Glæmvor
at vþeri grand svefna,
..... við Gvnnarr
at fa tvþer leiþir.

Glæmvor qvað:

22. „Gærvan hvgða ec þer
galga,

gengir þv at hanga,
ęti þic ormar,
yrþa ec þic qviqvan,
gorþiz ræc ragna;
ráþ þv, hvat þat vþeri!“

Gvnnarr qvað:

23. * *
*
* *

Glæmvor qvað:

24. „Bloþgan hvgþa ec męki
borinn or serc þinom
— illt er svefn slican
at segia náþmanni —,
geir hvgða ec standa
i gognom þic miþian,

7. þrāv | mvñ R.

18. *Jfr. Völs:* Hann svarar: „þar man koma veðr mikit, er þú ætlaðir hvíta-björn“ (*Fas. I, 213*).

19. *Jfr. Völs.:* „Örn þótti mér hér inn koma“, segir hon, „ok eptir höllunni ok dreiffi mik blóði ok oss öll, ok mun þat illt vita, þviat mér þótti, sem þat væri hamr Atla konungs“ (*Fas. I, 213*). — 5. heiptom?

20. *Jfr. Völs.:* Hann svarar: „Opt slátrom vér örliga ok höggum stór naut oss at gamni, ok er þat fyrir yxnum, er örn dreymir, ok mun heill hugr Átla við oss“. Ok nú hættu þau þessu tali (*Fas. I, 213*). — 2. *Streng over anden r i roþro i R.* — 7. *Lokit með stor L og derforan Punctum i R.*

21. *Jfr. Völs.:* Nú er at segja frá Gunnari, at þar er sams dæmi, er þau vakna, at Glæmvör (*skrevet glæmvor her i Hskr.*), kona Gunnars, segir drauma

sína marga þá, er henni þóttu líkligir til svika, en Gunnarr réð alla því á móti (*Fas. I, 213*). — 5. *Her er et Ord bortfaldet i R, hvor der dog intet Tegn er til Lacune. Völs. synes at vise, at det bortfaldne Ord har været et Præter. 3 Ps. Sg., hvortil gvnnar (saa R) er Subject. frábægt við Gvnnar Udgg.; men denne Tekst synes mig blotet for al Sandsynlighed.*

22. *Overskriften her ligesom ved V. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29 mangler i R. — Völs. har intet, som svarer til dette Vers. — 4. þ og a i yrþa staa temmelig langt fra hinanden i R.*

23. *R og Udgg. betegne her ingen Lacune.*

24. *Jfr. Völs.:* „þessi var einn af þeim (draumum)“, sagði hon, „at mér þótti blóðugt sverð borit hér inn i höllina, ok vartu sverði lagðr i gegnum, ok emjuðu úlfar á báðum endum sverðsins“ (*Fas. I, 213*). — 5. standa R.

emioþo vlfar
a endom baþom.“

Gvnnarr qvað:

25. „Raccar þar renna,
raþaz mioc geyia,
opt verþr glæmr hvnda
fyr geira flægom.“

Glæmvor qvað:

26. „A hvgða ec her inn renna
at endlængo hvsi,
þyti af þiosti,
þeystiz vf becci,
bryti fotr yera
broþra her tveggia,
gerþit vatn veggia;
vera mvn þat fyr necqvi.“

Gvnnarr qvað:

27. . . .

Glæmvor qvað:

28. „Konor hvgdac dæþar
coma i nott hingat,
verit vart bvnar,
vildi þic kiosa,
byþi þer bralliga
tíl beckia sinna;
gc qveþ afima
orðnar þer dísir.“

Gvnnarr qvað:

29. „Seinat er at segia,
sva er nv raþit,
forþvmca for þo,
allz þo er fara ætlaþ;
mart er mioc gliçligt,
at mvnim scammeir.“

30. Lito er lysti,
letoz þeir fvsir,
allir vp rísa,
ænnor þæ lætto;
foro fimm saman,

25. *Jfr. Völs.*: Konungrinn svarar: „Smáir hundar vilja oss þar bíta, ok er opt hundagnöll fyrir vápnum með blóði lituðum“ (*Fas. I, 213*). — 4. flægom, *saa ændret med M.*; flægon **R** og **K**. *Rigtignok forekommer ogsaa fleinn á flaugun i Merl. 2, 66; men af stærke Verber dannes ikke Hunkjensord paa un med Præteritums Vokal. Forf. af Völs. synes at have læst geirom blodgom.*

26. *Jfr. Völs.*: „Ok enn dreymdi mik, at önnur á félli hér inn, ok þyti grimmliga, ok bryti upp alla palla i höllunni (*saa Cod.*), ok bryti fotr ykkra beggja bræðra, ok mun þat vera nakkvat“ (*Fas. I, 212*). *Völs. har dette som en af Kostberas Drømme mellem Gjengivelsen af V. 14 og V. 15.* — 2. endlængo, *saa ændret med Uddg.*; endi længo **R**.

27. *Lacune er ikke betegnet i R og i Uddg. Völs. (Fas. I, 212) har af det table Vers en prosaisk Gjengivelse.*: „þar munu renna akrar, er þú hugðir ána, ok er vér göngum akrinn, nema opt stórar agnir fotr vára.“ *Rimstavene ere her*

bevarede, og Verset maa have lydt omtrent saaledes:

Akrar munu renna
þar er þú á hugðir,
opt nema fotr agnir
er vér akr göngum.

28. *Jfr. Völs.*: Hon mælti: „Enn þótti mér hér inn koma konur, ok váru dapprligar, ok þik kjósa sér til manns; má vera, at þinar dísir hafi þat verit“ (*Fas. I, 213*). — 1. dæþar **R**, *ikke* dauþur. — 7. af lima **R**. — 8. dísir **R**.

29. *Jfr. Völs.*: Hann svarar: „Vant gerist nú at ráða, ok má ekki forðast sitt aldrlag, en eigi úlíkt, at vér verðum skammæir“ (*Fas. I, 213 f.*). — 3. for þo **R**, *ikke* foriþo. — 4. *Jeg nærer Mistanke til dette þo.* — 5. gliçliet **R**.

30. *Jfr. Völs.*: Ok um morgininn spretta þeir upp ok vilja fara, en aðrir löttu.... Eptir var meiri hlutr liðs þeirra. Sólar ok Gnævarr (*skulde hede Snævarr*), synir Högna, fóru, ok einn kappi mikill, er Orkningr hét, hann var bróðir Beru (*Fas. I, 214*). — 3. vp rísa *skrevet* þísa

fleiri til varo
halfo hvscarlar
— hvgat var því illa —,
Snevarr oc Solarr,
synir váro þeir Hægna,
Orkning þann hęto,
er þeim enn fylgdi,
bliþr var bærri scialdar
broþir hans qvanar.

31. Foro fagrþvınar,
vız þar fiorþr scilþi;
lætto avalt liosar,
letoať heldr segiaz.

32. Glámvor qvaþ at orþi,
ęr Gvnnarr atti,
męlti hon viþ Vinga,
sem henne vert þótti:
„Veitkaþ ec, hvart verþlęniþ
at vilia ossom,
glępr er gestz qvama,
ef i goriz nacqvad.“

33. Sór þa Vingi,
ser reþ hann lítť eira:

„eigi hann iotnar,
ef hann at yþr lygi,
galgi gorvallań,
ef hann a griþ hygði!“

34. Bera qvaþ at orþi
bliþ i hvg sinom:
„Sigli þer sęler
oa sigr árniþ,
fari sem ec fyr męlic!
fęst eigi því nita!“

35. Hęgni svaraði,
hvgði gott náńom:
„Hvggizc iþ, horscar!
hvegi er þat gorviz;
męla þat margir,
missir þo storvm,
męrgom ręþr litlo,
hve verþr leiddr heiman.“

36. Sásc til siþan,
aþr i svndr hyrfi,
þa hygg ec scavp scipto,
scilþoz vegir þeirra.

37. Róa namo riki,

i R; jeg forstaar det som 3 Ps. Plur. og sætter derfor med Rask og M. Komma efter fvsir; K. forstaar det derimod som Infm. — 9. Snevarr með stor S og derforan Punctum i R; K. og Rask begyndte ogsaa her et nyt Vers. — 9. R har to Gange Tegnet for oc, men anden Gang underprikket. — 11. hęto, saa R, ikke hęito.

31. Jfr Völs.: Fólkit fylgði þeim til skipa, ok löttu allir þá fararinnar, en ekki tjoaði (Fas. I, 214). — 4. letoať, saa Uđgg.; leto at R. Jeg formoder letoþ at.

32. Jfr. Völs.: Þá męlti Glaumvör: „Vingi!“ segir hon, „meiri ván (vęn Hękr.), at mikil uþamingja standi af þinni kvámu, ok munu stór tíþendi gerast i för þinni“ (Fas. I, 214). — 5. Veitkaþ, saa ændret med M.; votkaþ R, men kaþ er næsten udraderet (ikke veitca). Ligeledes skrives i Hallfredar s. cod. AM. 132 fol. (Gislason Prøver, S. 132. Vigfússon, Fornsögur, S. 107) Vetkað; i cod. AM. 58 fol. (Fms. II, 249): Vetkat.

Sammenlign etke, ekki for eitki. — 5. verþ larniþ R.

33. Jfr. Völs.: Hann svarar: „Þess sver ek, at ek lýg eigi, ok mik taki hár galgi ok allir gramir, ef ek lýg nakkvat orð!“ ok lítť eirði (saa Cod.) hann sér i slíkum orđum (Fas. I, 214). — 5. gorvallań R, ikke gor vallań. — 6. hann agriþ R, ikke hanna griþ.

34. Jfr. Völs.: Þá męlti Bera: „Farið vel ok með góđum tíma!“ (Fas. I, 214). — 3. sigli þer R og Uđgg.; det ældre Udtryk har været sigliþ ér. — 6. eigi skrevet eg i R.

35. Jfr. Völs.: Högni svarar: „Verið kátar, hversu sem með oss ferr!“ (Fas. I, 214). — 3. Hvggizc, saa ændret med Uđgg.; hvggizc R, ikke huggiszc. — 8. verþr, saa ændret med K.; verþ R. verþi M.

36. Jfr. Völs.: Þar skiljast þau með sínum forlögum (Fas. I, 214).

37. Jfr. Völs.: Siþan reru þeir svá fast ok af miklu afli, at hólrlinn gékk undan

rifo kiol halfan,
 beysto bacfállom,
 brvǫdvz heldr reiðir,
 hǫmlor slitnoþo,
 hair brotnoþo,
 gerþvt far festa,
 aþr þeir fra hyrfi.

38. Litlo oc lengra
 — loc mvn ec þess segia —
 bo sa þeir standa,
 er Bvþli átti;
 hátt hrikþo grindr,
 er Hǫgni kniþi.

39. Orþ quad þa Vingí
 þaz án vǫri:
 „Fariþ firr hvsi,
 — flát er til soķia,
 brat hefi ec ycr brenda,
 bragðz scvlvþ hǫggvir,

fagrt baþ ec ycr quamo,
 flát var þo vndir —
 ella heþan bíþit,
 meþan ec heyyg yðr galga.“

40. Orþ quad hitt Hǫgni,
 hvgþi litt vǫgia,
 vaarr at vǫttvgi,
 er varþ at reyna:
 „Hirþa þv oss hrøþa,
 haþv þat fram sialdan!
 ef þv eycr orþi,
 iðlt mvndo þer lengia.“

41. Hrvndo þeir Vinga
 oc i hel draþo,
 exar at logðo,
 meþan i vnd hixti.

42. Flycþoz þeir Atli
 oc foro i brynior,
 gengo sua gorvir,

skipinu mjök svá hálf; þeir knúðu fast árar með stórum bakföllum, svá at brotnuðu hlumir ok háir; ok er þeir kómu at landi, festu þeir ekki skip sín (*Fas. I, 214 f.*). — 6. brotnoþo R.

38. *Jfr. Völs.*: Nú sjá þeir konungsboenn (*saa Hskr.*); . . . þeir riða at borginni, ok var hon byrgð; Högni braut upp hliðit, ok riða nú í borgina (*Fas. I, 215*). — 5. hrikþo R; *ikke af hrikta, men af dettes Stammeverbum.* — grindr, *saa ændret; gndr R.*

39. *Jfr. Völs.*: Þá mælti Vingí: „Þetta mættir þú vel úgert hafa, ok bíðið nú hér, meðan ek socki yðr gálgaþré; ek bað yðr með bliðu hér koma, enn flátt bjó undir; nú man skamt at biða, áðr þér munuð upp festir“ (*Fas. I, 215*). *Forf. af Völs. maa have regnet I. 2 med til Vinges Tale og der læst þat for þaz; men dette er sikkerlig ikke rigtigt.* — 6. scvlvþ, *saa ændret; scvlvþ R.*

40. *Jfr. Völs.*: Högni svarar: „Eigi munu vér fyrir þat vǫgia, ok litt hygg ek, at vér hrykkim, þar er menn skyldu berjast, ok ekki tjóar þér oss at hræða, ok þat man þér illa gefast“ (*Fas. I, 215*). — 2-3. *Har Forf. af Völs. læst disse*

linjer noget anderledes? f. Eks. hyggjum litt vǫgia, varir at vǫttugi. — 2. hvgþi R.

42. *Jfr. Völs.*: Þeir riða nú at konungshöllinni. Atli konungr skipar liði sínu til orrostu, ok svá vikust fylkingar, at garðr nökkurr varð í millum þeirra (*Fas. I, 215*). *Völs. fortsætter:* „Verið velkomnir með oss! [segir hann] ok fáði mér gull þat it mikla, er vér erum til komnir, þat fé, er Sigurðr átti, en nú á Guðrún“. Gunnarr segir: „Aldri fær þú þat fé, ok dugandi menn munu þér hér fyrir hitta, áðr vér látim lífit, ef þér bjóðið oss úfrið; kann vera, at þú veitir þessa veizlu stórmannliga ok af litilli eymð við örn ok úlf“. „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug [segir Atli] at ná yðru lífi en ráða gullinu ok launa yðr þat niðingsverk, er þér svikuð yðarn enn bezta mág, ok skal ek hans hefna“ (*Fas. I, 215 f.*). — *I Ordene* „Fyrir löngu hafða ek þat mér í hug at ná yðru lífi“ *have vi tydelig en Gjengivelse af 42, 7. 8: Fyrr varom — ypr lífi; men hvorfra har Forf. af Völs. det øvrige? neppe (som F. Magnussen Overs. IV, 168 mener) fra en fuldstændigere Tekst af Atlamál, end den vi kjende.*

at var garðr milli;
vrpvz a orþom
allir senn reiðir:

„Fyrir varom fvllraða
at firra yþr lifi.“

43. „Á sér þat illa,
ef hæfþot aþr raþit,
en eroþ obvnið,
oc hæfom einn feldan,
lamþan til heliar,
liþs var sa yðars.“

44. Oþir þa vrþo,
er þat orð heyrþo,
forþoþo fingrom
oc fengo i snęri,
scvto scarþliga
oc scioldom hlifdoz.

45. Inn com þa annspilli,
hvat vti drygðo,
hatt fyr hællo
heyrþo þręl segia.

46. Avtvl var þa Gvðrvn,
er hon ecka heyrþi,
hlaþin halsmeniom,
hreytti hon þeim gervollom,

sleyngþi sva silfri,
at i svndr hrvtu bęgar.

47. Vt gecc hon siþan,
yþbit litt hvrþom,
fóra fęlt þeygi
oc fagnaþi comnom;
hvarf til Nifvnga,
sv var hinnzt queþia,
fylgði saþr slico,
sagði hon mvn fleira:

48. „Leitapa ec i lícna
at letia ycr heiman,
scopom viþr manngi,
oc scolvþ þo her komnir.“
Męlti af manviti,
ef mvndo settaz;
ecki at reþvz,
allir ni quaðo.

49. Sa þa sęlborin,
at þeir sart lęko,
hvgði a harðręþi
oc hrvdzc or scickio;
neycþan toc hon męki
oc niþia fior varþi,
hęg varat hialdri,
hvars hon hendr festi.

43. *Jfr. Völs.*: Högni svarar: „þat kemr yðr verst at haldi at liggja lengi i þessu ráði, en eruð þó at engu búnið“ (*Fas. I, 216*). *Af Digtet selv fremgaar ikke, hvem af Nivlungernes Flok der taler, og jeg har derfor ikke tilsat Overskriften Hagni quað.* — 5. lamþan **R**, ikke lamdan.

44-47. *Jfr. Völs.*: Nú slær i orrostu harða. Ok nú koma fyrir Guðrúnu tíðendin, ok er hon heyrir þetta, verðr hon við gneyp ok kastar af sér skikkjunn; eptir þat gekk hon út ok heilsaði þeim, er komnir váru, ok kysti bræðr sína ok sýndi þeim ást, ok þessi var þeirra kveðja en síðasta (*Fas. I, 216*).

46, 3. hlaþin, *saa ændret*; hlaþin **R**. — 6. át **R**. — 6. svndr **R**,

47, 1. hon, *saa rettet*; han **R**. — 6. Først skrevet sva i **R**, men a er halvt

udraderet og underprikket som urigtigt, altsaa sv.

48. *Jfr. Völs.*: Þá mælti hon: „Ek þóttumst ráð hafa við sett, at eigi kæmi þér, en engi má við eköpum vinna“; þá mælti hon: „Mun nokkut tjóa at leita um sættir?“ en allir neituðu því þverliga (*Fas. I, 216*). — 3. scopom **R**. — 5. manviti **R**, ikke mannviti e.

49. *Jfr. Völs.*: Nú sér hon, at sárt er leikit við bræðr hennar, hyggur nú á harðræði, fór i brynju ok tók sér sverð ok varðist með bræðrum sínum ok gekk svá fram sem hinn hraustasti karlmaðr, ok þat sögðu allir á einn veg, at varla sæi meiri vörn, en þar. (*Fas. I, 216*). — 7. hęg (*d. e. hæg*) varat, *saa skrevet efter M.*; hęg var at **R**, *hvilket K. beholder og forstaar som høg (af hagr) var at.*

50. Dóttir lét Givca
drengi tva hníga,
broðvr hio hon Atla,
bera varþ þann síþan,
scapþi hon *sva* scoro,
sceldi fót vndan.

51. Annan reþ hon *hæggva*,
sva at sa *vpv* reísat,
i helio hon þann hafði,
þeygi henne hendr scvlfo.

52. Þiorco þar gorþo,
þeirri var við brvgðit,
þat brá *vm* allt annat,
er *vnno* born Givca;
sva *qvabo* Nifvnga,
meþan sialfir liffo,
scapa soçn sverþom,
slitaz af brynior,
hæggva *sva* hialma,
sem þeim hvgr dygði.

53. Morgin mest vago,
vnz miþian dag liddi,
otto alla
oc ondvrþan dag;

fyrir var fvlvvegít,
floþi vollr bloþi,
átíán aþr fello,
efri þeir vrþo
Bero *tveir* sveinar
oc broþir hennar.

54. Ræscr toc at rþa,
þott hann reiþr vþri:
„Illt er *vm* litaz,
yþr er þat kenma;
varom þrir tígir,
þegnar vigligir,
eptir lifom *ellifo*,
or er þar brvmit.

55. Broþr varom *fimm*,
er Bvþla mistom;
hefir *nv* Hel halfa,
enn *hæggvir* *tveir* liggia.

56. Megð gat ec micla,
macak þvi leyna,
kona valiga!
knaka ec þess niota;
hliott attom sialdan,
sitz comt i hendr ossar;

50. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers og det fgd.*

51. *Rask og M. gjør dette Vers til et med det fgd.*

52. *Jfr. Völs.:* Nú gerist mikít mannfall, ok berr þó af framganga þeirra brøðra (*Fas. I, 216*). — 2. þeirri i **R** skrevet þri, hvilket vi her ikke tør opløse þrim. — 2. brvgðit **R**.

53. *Jfr. Völs.:* orrostan stendr nú lengi fram, allt um miðjan dag. Gunnarr ok Högni géngu i gegnum fylkingar Atla konungs, ok svá er sagt, at allr völlr flaut i blóði; synir Högna ganga nú hart fram (*Fas. I, 216*). — 1. vago **R**, ikke vógo. — 4. ondvrþan **R**.

54. *Jfr. Völs.:* Atli konungr mælti: „Vér höfðum (*Hökr. hofum*) lið mikít ok fritt ok stóra kappá, en nú eru margir af oss fallnir, ok eigum vér yðr illt at launa, drepit niþian kappá mína, en sex (*rettere* ellifu; xi er forvansket til vi)

einir eru eptir“; ok verðr hvíld á bardaganum (*Fas. I, 216 f.*). — 5. þrir tígir, *saa M.*; i **R** skrevet xxx.; þrjá-tígi *K. Rask*.

55. *Jfr. Völs.:* Þá mælti Atli konungr: „Fjórir várum vér brøðr, ok em ek nú einn eptir (*Fas. I, 217*). — 1. varom, *saa R*, ikke vórom.

56. *Jfr. Völs.:* ek hlaut mikla mægd, ok hugða ek mér þat til frama; konu átta ek væna ok vitra, stórlýnda ok harðúðga, en ekki má ek njóta hennar vízku, þviat sjaldan várum vit sátt; þér hað nú drepit marga mína frændr, en svikit mik frá ríkinu ok fénu, ráðit systur mína, ok þat harmar mik mest“ (*Fas. I, 217*). — 3. kona, *saa R* og *Udgg.*; *Eg. mener, at det efter Völs. bør ændres til kono; da maatte sættes Komma efter valiga.* — 3. valiga **R**. *I K. foreslaas vegliga.* — 6. comt **R** og *Udgg.*; *Forf. af Völs. synes at have læst com.*

firþan mic fröndom,
fæ opt svikinn,
sendoþ systvr helio,
slics ec mest kennomc.“

Gvðrvn qvað:

57. „Getr þv þess, Atli!
gerþir sva fyrri:
moþvr toct mína
oc myrþir til hnossa,
svinna systrvngo
sveltir þv i helli;
hlegglic mer þat þiccir,
er þv þinn harm tinir,
goþvm ec þat þacca,
er þer gengz illa.“

Atli qvað:

58. „Eggia ec yþr, iarlar!
æca harm storan
uifs ins uegliga,
uillia ec þat lita;
kostit sva ceppa,
at kleycqvi Gvðrvn!

sia ec þat metta,
at hon ser ne ynþit.

59. Takit er Hævna
oc hyldit með knífi,
scerij or hiarta,
scoloþ þess gorvir;
Gvnnar grimmvþgan
a galga festit,
bellit þvi bragþi,
bioþit til ormom!“

Hævni qvað:

60. „Gor, sem til lystir!
glæðr mvnc þess biþa,
ræscr mvnc þer reynaz,
reynt hefi ec fyrr brattara;
höfþvt hnecking,
meþan heilir varom,
nv erom sva sarir,
at þv mátt sialfr valda.“

61. Beiti þat mælti,
bryti var hann Atla:
„Tæco ver Hialla,

— 8. fæ, d. e. fé, jvfr. Völs. — 9. Sendoþ með stor S og derforan *Punctum* i R. — 9. systvr, saa ændret efter Völs. með *Rask* og *K.*; systir R og *M.*

57. Jfr. Völs.: Högni segir: „Hvi getr þú slíks? Þér brugðuð fyrri friði; þú tókt mína frændkonu ok sveltir í hel ok myrðir, ok hlæglict (saa *Hskr.*) þikkir mér, er þú tinir (saa *Hskr.*) þinn harm, ok goðunum vil ek þat þakka, er þér gengr illa“ (*Fas. I, 217*). — 1. *Over-skriften* Gvðrvn qvað manglar i R og er tilfæit af mig i *Overensstemmelse* med *Lünning* og *Möb.*; ti næste *Vers* synes at tale imod Völs., der tillægger *Hog* ne dette *Vers*. — 8. þv þinn harm R, ikke þú harm.

58. Jfr. Völs.: Nú eggjar Atli konungr liðit at gera harða sókn (*Fas. I, 217*). — *Over-skriften* Atli qvað manglar i R. — 4. uillia, saa ændret; uillia R. — 7. I R er først skrevet mettae, men *Skriv-eren* synes at have villet udradere c.

F. Magnusen (*Overs. IV, 172*) mener, at der mellem 58 og 59 fattes et ikke

ubetydeligt Stykke, som suppleres af Völs.; men *Fremstillingen* i denne (*Fas. I, 217*) grunder sig her vistnok ikke paa en fuld-stændigere *Tekst* af *Atlamál*, men paa *Atlakv. V. 18. 19* og paa andre *Kilder* (jvfr. *Þiðr. s. C. 384*).

59, 5. grímvþgan R. — 7. bellit R, ikke belli.

60. Völs.: Högni mælti: „Ger (*Hskr.* geri), sem þér líkar, glæðliga mun ek hér biða þess, er þér vilið at gera, ok þat muntu skilja, at eigi er hjarta mitt hrætt, ok reynt hefi ek fyrr harða (vel rettere harðari) hluti, ok var ek gjarn at þola mannraun, þá er ek var úsárr, en nú eru vér mjök sárir, ok mantu einn (*Cod. eun*) ráða várum skiptum.“ (*Fas. I, 218*). — R har foran dette *Vers* inde i *Línjen* H. q. — 5. höfþvt R. — 7. erom R, ikke erom.

61. Völs.: Þá mælti ráðgjafi Atla konungs: „Sé ek betra ráð: tökum vér þrælinn Hjalla, en forðum Högna; þræll þessi er skapdaði, hann lifir eigi svá

enn Hægna forþom,
hægom ver halft yrkiom,
hann er scapdæþi,
lifira *sva* lengi,
læsscr mvn hann ę heitinn.“

62. Hrøddr var hvergetir,
helta in lengr rvmi,
kvnni kleckr verþa,
kleif i rá hveria;
vesall lez vígs þeirra,
er scyldi váss gjalda,
oc sinn dag dapran
at deya fra svinom,
allri orcosto,
er hann aþr hafþi.

63. Toco þeir brás Bvþla
oc brvgðo til knífi,
oppí illþræli,
adr oddz kendi;
tóm lez at eiga
teþia uel garþa,

uinna iþ vergasta,
ef hann víþ rétti,
feginn lez þo Hialli,
at hann fior þeggi.

64. Gettiz þess Hægni
— gerva *sva* fori —
at arna anæþgom,
at vndan gengi:
„Fyrir qveþ ec mer minna
at fremia leic þenna;
hvi mynrim her vilia
heyra a þá scręcton?“

65. Þrifo þeir þióþgóðan,
þa var costr engi
reccom racclatom
ráð enn lengr dvelia;
hlo þa Hægni,
heyþo dagmegir,
keppa hann *sva* kvnni,
qvol hann vel þolþi.

66. Hærpo toc Gvnnarr,

lengi, at hann sé eigi dáligr“ (*Fas. I, 218*). — 5. halft **R**, *ikke* hálf. — 7. lifira, *saa skrevet efter Völs.*; lifir *Udgg. I R* er skrevet lifira, men a er raderet (*ikke underprikket*); der er mange *Eksempler* paa, at en *Bogstav*, som er nædvendig, i **R** først er skreven og saa raderet, jofr. *Ann. til Alv. V. 4 L. 4; V. 5, L. 1; Sig. I, V. 23, L. 1; Atlam. V. 32, L. 5*. — Efter lifira *sva* lengi følger en uafhængig positiv Sætning istedenfor en afhængig negtende, og saaledes oftere: *Ejülsv. V. 40*:

eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema;

Sigrðr. V. 10; Fas. II, 167; ligesaa i nyere nordiske Sprogarter og beslægtede Tungemaal. — Naar man læser lifir, er *sva* menigsløst.

62. *Völs.*: Þrællinn heyrir ok æpir hátt ok hleypr undan, hvert er honum þikkir skjóls ván, kvezt illt hljóta af úfriði þeirra ok váss (*Hskr. vaS*) at gjalda, kveðr þann dag illan, er hann skal deya frá sínum góðum kostum ok

svinageymslu (*Fas. I, 218*). — 1. hver getir (*ikke* getin) **R**, *d. e.* hvergætir. — 6. váss, *saa ændret med Eg. efter Völs.*; vās **R** og *Udgg.* — 7. dapran **R**.

63. *Völs.*: þeir þrifo hann ok brugðu at honum knifi; hann ceþti hátt, áðr hann kendi oddsins. — 1. brás, *saa R og M.*; bras *K. Rask*. — 3. illþræli, *saa ændret med M.*: ill þrę **R** og derefter et lidet tomt *Rum*, omtrent *saa stort*, som til to *Bogstaver*. Vi tør ikke med *Eg.* læse illþræll, ti det er i *Atlamal* yderst sjældent, at en *Verslinje* ender paa en betonet *Stavelse*, og *Analogien* taler desuden for illþræli (i *Fas. III, 512* bør vel læses aumu illþræli). — 4. oddz i **R** skrevet odz.

64. *Völs.*: þá mælti Högni, sem færnum er titt, þá er í mannaum koma... (et *Stykke af Perg.* er afrevet, *saa stort*, at omtrent to *Bogstaver* kunne have staát der, maaske at) hann árnaði þrælinum lifs ok kvezt eigi vilja skræktun [heyra] (*Perg. afrevet*), kvað sér minna fyrir at fremja þenna leik (*Fas. I, 218*). — 7. mynrim **R**, *ikke* megnim. — 8. scręcton med *Streg* over ę **R**, *ikke* scręcton.

hrörþi ilqvistom,
sla hann sva kvnni,
at snotir gréto,
klvcco þeir karlar,
er kvnno gørst heýra;
rikri raþ sagdi;
raptar svndr brvsto.

67. Dó þa dyrir,
dags var heldr snemma,
letu þeir á lesti
lifa iþróttu.

68. Stórr þottiz Atli,
ste hann vm þa baþa,
horscri harm sagði
oc reþ heldr at bregða:
„Morginn er nv, Gvðrvn!
mist hefir þv þer hollra;
svms ertv sialfscapa,
at hafi sva gengit.“

Gvðrvn qvað:

69. „Feginn ertv, Atli!
ferr þv vig lýsa,
a mvno þer iþrar,

ef þv alt reýnir;
sv mvn erff eptir,
ec kann þer segia:
illz gengz þer alldri,
nema ec oc deýia.“

Atli qvað:

70. „Cann ec slics synia,
se ec til raþ annaþ
hálfu hógligra
— hæfnom opt góþo —
mani mvn ec þic hvvga,
møtom agøtom,
silfri snehvíto,
sem þv sialf vilir.“

Gvðrvn qvað:

71. „Ón er þess engi,
ec vil þvi níta;
sleit ec þa sattir,
er váro sacar minni;
afkár ec aþr þotta,
á mvn nv gøþa,
hreffa ec vm hotvetna,
meþan Hægni liffi.

66, 2. hrörþi skrevet hrörþi i R. —
6. Over o i gørst staaer Streg i R.

67, 4. iþróttu R, ikke i þróttu.

68. Vðls.: Atli konungr þóttist nú hafa
unnit mikinn sigr ok sagði Guðránu svá
sem með nökkuru (saa Hskr.) spotti eða
svá, sem hann hældist: „Guðrún!“; segir
hann, „mist hefir þú nú brøðra þinna,
ok veldr þú þvi sjálf“ (Fas. I, 220). —
3. horscri skrevet hoscri i R; jvfr. Ann.
til Fáf. 42, 5. — 5. Morginn med stor
M og derforan Punctum i R.

69. Vðls.: Hon svarar: „Vel likar þér
nú, er þú lýsir vigum þessum fyrir mér;
vera má, at þú iðrist, þá er þú reýnir
þat, er eptir kemr, ok sú mun erfðin
lengst eptir lifa at týna eigi grimdinni,
ok mun þér eigi vel ganga, meðan ek
lif“ (Fas. I, 220). Overskriften Gvðrvn
qvað mangler i R.

70. Vðls.: Hann svarar: „Vit skulum
nú gera okkra sætt, ok vil ek bøsta þér
brøðr þína með gulli ok dýrum gripum

eptir þínum vilja“ (Fas. I, 220). — Over-
skriften Atli qvað mangler i R. — 1.
Efter Cann er to Bogstaver udraderede i R;
der har, saavidt jeg kunde sé, oprindeligt
været skrevet Cannca (efter K. Cannat). —
5. mani, saa ændret med Udgg.; mani R.

71. Vðls.: Hon svarar: „Lengi hefi
ek eigi verit høg viðreignar, ok mátti
um hrøfa (saa Hskr.), meðan Högni liffi
(Fas. I, 220). — Overskriften Gvðrvn qvað
mangler i R. — 1. engi, saa ændret;
engia R samt K. og Eg., som opfatter a
som den negtende enklitiske Partikel, men
denne fæies kun til Verber; engin Rask;
engi á M., men á synes her ved Siden
af þess ikke ret at give nogen Mening
(Lüning oversætter „dabei“), og Verslínjen
ender desuden i Atlamál yderst sjelden paa
en betonet Stavelse. Eller era þ. engi? — 5.
I R var først skrevet þottac, men c er ud-
raderet. — 7. hotvetna, saa ændret med K.
M.; hovetna R og Eg., der forstaar det
som hvevetna, hvilket her Rask læser.

72. Alin víþ vp vorvm
i eino h́vsi,
lecom leic margan
oc i lvndi óxom,
geddi ocr Grimilldr
gvlli oc halsmeniom;
bana mvndo mer bröþra
böta aldregi,
ne vinna þess ecci,
at mer vel þicci.

73. Costom drepr qvenna
carla ofriki,
i kne gengr hnefi,
ef qvistir þverra;
tre teccr at hniga,
ef heyggr tág vndan;
nv mattv einn, Atli!
ollo her rapa.“

74. Gnott var grvnmýðgi,
er gramr þvi trvþi,
syn var sveipvísi,
ef hann sin gępi;

krvpp var þa Gvdrvn,
kvnni vm hvq męla,
lett hon ser gerþi,
lec hon tveim scioldom.
75. Qxti hon vldryccior
at erfa bröþr sína,
samr lezc oc Atli
at sína gorva.

76. Lokit þvi leto,
lagat var dryccio,
sv var samkvnda
víþ svorfon ofmicla;
strvng var stórhvgvð,
striddi hon ętt Bvdla,
vildi hon ver sínom
[vinna] ofrhefndir.

77. Loccapi hon litla
oc † lagði víþ stocci,
glvpnoþo grimmir
oc greto þeygi,
foro i faðm moþvr,
fretto, hvat þa scyldi.

72. *Völs.*: muntu ok aldri böta bröðr
mína svá, at mér hugni (*Fas. I, 220*).

73. *Völs.*: en opt verðu vér (*saa Hskr.*)
konurnar ríki bornar af yðru valdi; nú
eru mínir frændr allir dauðir, ok muntu
nú einn við mik ráða“ (*Fas. I, 220*). —
3. *I R var fęrst skrevet gendr, men dette
er af den gamle Skriver selv rettet til
gengr. — Efter Gjengivelsen af dette Vers
fortsætter Völs.*: mun ek nú þenna kost
upp taka, ok látum gera mikla veizlu, ok vil
ek nú erfa bröðr mína ok svá (svá þú?)
þína frændr“ (*Fas. I, 221*).

74. *Völs.*: Gerir hon sik nú bliða i
orðum, en þó var samt undir raunar;
hann var talhlýðinn ok trúði á hennar
orð, er hon gerði sér létt um ræður
(*Fas. I, 221*). — 3-4. *Jfr. 7, 3-4, hvor
R har svipvísi. — 3. syn skrevet svn i R.
— 5. Kravpp med stor K og derforan
Punctum i R.*

75. *Völs.*: Guðrún gerir nú erfi eptir
sína bröðr ok svá Atli konungr eptir
sína menn (*Fas. I, 231*).

76. *Völs.*: ok þessi veizla var við mikla
sveipan (*saa har maaske Hskr.; dog er
e og i usikre*). Nú byggir Guðrún á harma
sína ok sitr um þat at veita konungi
nökkura skómm (*Fas. I, 221*). — 4. svorfon
R. — 8. vinna mangler i **R** og er indsat
med alle Udgg.

77. *Völs.*: ok um kveldit tók hon sonu
þeirra Atla konungs, er þeir léku við
stokki; sveinarnir glúpnuðu ok spurðu,
hvat þeir skyldu (*Fas. I, 221*). — 2.
lagþi víþ stocci *synes ikke at passe, naar
i L. 5 følger foro i faðm moþvr, og
jeg formoder derfor med K., at lagði
efter Völs. bør ændres til léco; jvfr. 79, 1.
oc behøvede man i det Tilfælde ikke nødven-
dig med K. at ændre til er, jvfr. Anm. til
Vaffr. 5, 5. (Man kunde rigtignok have
ventet léco víþ stoc, men Verslinjen
ender i Atlamál næsten aldrig paa en
betonet Stavelse, og da tillige Völs. har
Dativ, saa maa dette være den rette
Casus; leika við maa da forklares „i
Leg springe ind imod“).*

Gvðrvn qvað:

78. „Spyrit litt eptir!
spilla etla ec báðom,
lyst várvmc þess lengi
at lyfia ycr elli.“

Sveinarnir qváðo:

„Blótt, sem vilt, bornom!
bannar þat manngi,
scæmm mvn ro reiði,
ef þv reynir gerva.“

79. Brá þá barnęsco
brøþra in cappsvinna,
sciptit scapliga,
scar hon a háls baþa.
Enn fretti Atli,
hvert farnir væri
sveinar hans leica,
er hann sa þa hvergi.

Gvðrvn qvað:

80. „Yfir raþomc ganga
Atla til segia,
dylia mvnc þic eigi
dóttir Grimildar;
glæþa mvn þic minnzt, Atli!
ef þv gerva reynir;
vacþir va micla,
er þv vát brøþr mina.

81. Svaf ec mioc sialdan,
siþans þeir fello,
hét ec þer hærþo,
hefi ec þic nv mintan;
morgin mer sagdir,
man ec enn þann gerva,
nv er oc aptann,
át þv slíct at fretta.

78. *Völs.*: Hon svarar: „Spyrið eigi at! bana skal ykkur báðum.“ Þeir svöruðu: „Ráða muntu börnum þínum, sem þú vilt, þat mun engi banna þér, en þér er skömm í at gera þetta“ (*Fas. I, 221*). — *Over-skriften* Gvðrun qvað mangler í R. — 1. Spyrit R, ikke spirít. K. begynder ikke hermed et nyt Vers, men har ét Vers fra Loccaþi til ycr elli. — 3. várvmc R, ikke várum. — 5. *Over-skriften* Sveinarnir qváðo mangler í R og er tilsat med *Möb.* efter *Völs.* — Blótt með stor B og derforan *Punctum* í R; *Udgg.* begynde hermed et nyt Vers, som de ende með scar hon a háls baþa. — 7. scæmm skrevet scæm í R. *Völsungasagas* Gjengivelse af denne Linje grunder sig vistnok paa en Misforstaaelse. — 8. gerva R, ikke gorva.

79. *Völs.*: Síðan skar hon þá á háls. Konungriann spurði eptir, hvar synir hans væri (*Fas. I, 221*). — 1. Brá (*Præter.* af bregða) þá, saa skrevet med v. d. *Hagen* og *Möb.*; Bráþa R (ikke Bráþa), með stor B og derforan *Punctum*. *Udgg.* begynde her ikke et nyt Vers; *Rask* K. M. skrive bráþa (bráða) uden *Skilletegn* foran og regne bráþa barnęsco með til *Drengenes Tale*. — 1. barn ęsco R. — 2. brøþra, saa ogsaa *Rask* (en saadan

af barnęsco styret *Genitiv* kan ikke undværes); R har brøþ og derefter over Linjen et kludret *Forkortningstegn*, hvilket man har læst som or; men maaske har *Skriveren* villet sætte Tegnet for ra, saa at der í R skal læses brøþra. — brúdr M. efter *Gjetning* í K. — in, saa ændret med M.; in R. — cappsvinna skrevet cap svinna í R. — 3. sciptit, saa ændret; sciptiz R og *Udgg.* Svend *Grundtvig* har først gjort mig opmærksom paa, at den almindelige *Tekst* ikke kan være den rette, da skapligr siges om det, som er naturligt, passende, saaledes som det bør være; jvfr. *Atlam. V. 92, L. 2*. — 5. Enn með stor E og derforan *Punctum* í R.

80-84. *Völs.*: Guðrún svarar: „Ek mun þat segja þér ok glæða (en *Negtelse* er vel falden ud) þitt hjarta; þú vaktir við oss mikinn harm, þá er þú drapt brødr mína; nú skaltu heyrna mína ræðu: þú hefir mist þinna sona, ok eru þeirra hausar hér at borðkerum báðir (hafðir?), ok sjálfr draktu þeirra blóð við vín blandit; síðan tók ek hjörtu þeirra ok steikta ek á teini, en þú átt“ (*Fas. I, 221*). — *Jfr. SnE. I, 366*.

80. *Over-skriften* mangler í R her, ligesom ved alle følgende Vers í dette Digt. 81, 2. siþans R, ikke síkoms. — 8. át þv R, d. e. áþv.

82. Maga hefir þv þinna mist, sem þv sizt scyldir, hǫsa veitz þv þeirra hafða at ǫlsalom, drygða ec þer *sva* dryccio, dreyra blett ec þeirra.

83. Toc ec þeirra hiorto oc a teini steictac, selda ec þer siþan, sagdag at calfs *væri*: einn þv þvi ollir, ecci rett看 leifa, tǫgtv tiþliga, trvþir vel ioxlom.

84. Barna veiztv þinna, biþr ser fǫr verra; hlvveld ec minom, hǫlomc þo ekki.“

Atli qvað:

85. „Grimm vartv, Gvðrvn! er þv gera *sva* máttir, barna þinna blópi at blanda mer dryckio; snýtt hefir þv sifvngom, sem þv sizt scyldir, mer lǫtr þv oc sialfom millom illz litip.“

Gvðrvn qvað:
86. „Vili mer enn *væri* at vega þic sialfan, fátt er fvlilla fariþ *viþ* gram slican; drygt þv fyrr hafþir þat er menn dǫmi vissoþ *til* heimsco harþrǫþis i heimi þessum; nv hefir þv enn ǫkit þat er aþan fragom, greipt glǫp stóran, gert hefir þv þitt erfi.“

Atli qvað:

87. „Brend mǫndv a bali oc bariþ grioti aþr, þa hefir þv arnat þatztv ǫ beiðiz.“

Gvðrvn qvað:

„Seg þer slicar sorgir ar morgin, friðra vil ec dǫþa fara i lios annat.“

88. Sato samtyniss, sendvz fǫrhvgi, hendvz heiptyrþi, hvartki ser vndi.

82, 1. Mága R. — 2. *Efter mist er et Ord (der synes at have endt paa st) ud-raderet i R.* — 4. ǫlsalom R.

84, 2. biþr *forstaa K., Eg. og A. som Præs. af biða; jeg forstaaer det med M. som Præs. af biðja, vjfr. Fas. I, 195: ekki muntu þer verra biðja. Mangler noget efter L. 2?*

85. *Völs.*: Atli konungr svarar: „Grimm ertu, er þú myndir sonu þina ok gaff mér þeirra hold at eta, ok skamt lætr þú illt i milli“ (*Fas. I, 221*).

86. 87, 1-4. *Völs.*: Guðrún segir: „Væri minn (mér enn?) vili til at gera þer miklar skammir, ok verðr eigi fullilla farit við slíkan konung.“ Konungr mælti: „Verra hefir þú gert, en menn víti dæmi til, ok er mikil úvizka i síkum harðræðum, ok makligt, at þú værir á báli brend ok barin aðr grjóti i hel, ok hefir þú þá þat, er þú

ferr á leið (*Fas. I, 221 f.*). *Forf. af Völs. har med urette tillagt Atle V. 86, L. 5-12.*

86, 5. drygt i R med *liden d og der-foran ikke Punktum.* — 5. hæþir R. — 6. *Jeg har med Eg. henført til til denne Linje; Udgg. begynde dermed næste Linje.* — 7. háþrǫþis R. — 9. aþan, *saa ændret; nv aþan R og Udgg. nv er vistnok urigtig kommet ind fra foregaa-ende Linje.* — 10. glǫpstóran R som *ét Ord.*

87, 5-8. *Völs.*: Hon svarar: „Þú spár þat þer sjálfum, en ek man hljóta annan dauða“ (*Fas. I, 222*). — 5. Seg med stor S i R (*derforan ikke Punktum*). *Ogeaa K. begynder her et nyt Vers.* — 6. mórgin R.

88. *Völs.*: Þau mæltust við mörg heip-tarorð. Högni átti son eptir, er Nifungur

Heipt ox Hnifvngi,
hvgði a storreþi,
gat fyr Gvörvno,
at hann væri grimmr Atla.

89. Komo i hvg henne
Hægna viðfarar,
talþi happ hánom,
ef hann hefnt ynni.
Veginn var þa Atli,
var þess scamt biþa,
sonr vá Hægna
oc sialf Gvörvno.

90. Ræscr toc at reþa,
racþiz or svefni,
kendi brát benia,
bandz quad hann þærf onga:
„Segit iþ sannasta,
hverr va son Bvþla;
emca ec litt leicinn,
lífs tel ec vón onga.“

Gvörvno quað:

91. „Dylia mvn þic eigi
dottir Grimildar,
látomc þvi valda,
er liþr þina efi,
enn svmo sonr Hægna,
er þic sár męþa.“

Atli quað:

92. „Vapit hefir þv at vigi,
þótt veriþ scaplict,
illt er vin vela
þanz þer vel trvir;
beiddr for ec heiman
at biþia þin, Gvörvno!

93. Leyfð vartv eckia,
leto stórraþa,
varþa ván lygi,
er ver vin reyndom;
fortv heim hingat,

hét; hann hafði mikla heipt við Atla konung ok sagði Guðrúnu, at hann vildi hefna feðr síns (*Fas. I, 222*). — 5. Heipt með stor H ok derforan Punctum i R; ogsaa Udgg. begynde hermed et nyt Vers. — 8. gmr R.

89. Jfr Völs.: Hon tók þvi vel, ok gera ráð sín; hon kvað mikit happ i, ef þat yrði gert. Ok of kveldit er konungr hafði drukkit, gékk hann til svefnis; ok er hann var sofnaðr, kom Guðrún þar ok son Högna. Guðrún tók eitt sverð ok leggir fyrir brjóst Atla konungi, véla þau um bæði ok son Högna (*Fas. I, 222*). — 4. ynni R, ikke yrthi.

90. Völs.: Atli konungr vaknar við sárit ok mælti: „Eigi man hér þurfa um at binda eða umbúð at veita, eða hverr veitir mér þenna áverka?“ (*Fas. I, 202*). — 5. Segit með stor S ok derforan Punctum i R. — 6. hverr skrevet hver i R. — 7. emca ec litt, saa er fra først skrevet i R, men ca ec er (uriktig) ud-raderet; ogsaa Etim. vil læse emka litt. em ec Udgg.; men dette kan neppe forsvares ved at jævnføre litt staddir og endnu mindre ved at oversætte med Raszmann „ich bin wenig aufgelegt zum scherz“

eller med Luning „ich bin wenig bethört, d. h. ich erkenne meinen zustand sehr wohl“. — 8. vón R.

91. Völs.: Guðrún segir: „Ek veld nökkuru um, en sumu son Högna“ (*Fas. I, 202*). — 1. Dylia R, ikke Dilia. — 1. I R har efter n i mvn først været skrevet en Bogstav (rimelig c), men den er underprikket og udraderet; maaske burde dog mvnc beholdes, jvfr. 80, 3.

92-96. Völs.: Atli konungr mælti: „Eigi sændi þér þetta at gera, þíat nökkur sök væri til, ok vartu mér gipt at frænda ráði, ok mund galt ek við þér, þrjá tigu góðra riddara ok (xx var skrevet her i Hskr., men er overstrøget) sæmiligra meyja ok marga menn aðra, ok þó léztu þér eigi at hófi, nema þú réðir löndum þeim, er átt hafði Buðli konungr; ok þina sværu léztu opt með gráti sitja“ (*Fas. I, 222*).

92, 2. scaplict R, ikke scapliót. — 5. beiddr skrevet beiddr i R, der ikke har beiddr, som Udgg. her læse. Jfr. Völs.

93, 1. Leyfð R, ikke Leifð. — 3. varþa ván lygi R; saaledes og Eg., som rigtig forklarer „spes non facia est mendacium, i. e. non praeter opinionem res eventit, eventus iudicium hominum probavit“ og

fylgþi oss herra manna,
alt var itarlicit
vm orar ferðir.

94. Margr var allz sómi
manna tignna,
nárt váro grin,
nvtom af storvm,
þar var fiolþ fiár,
fengo til margir.

95. Mvnd galt ec mörri,
meiþma fiolþ þiggia,
þrela þriá tigo,
þyiar siai goðar,
sęmp var at slico,
silfr var þo meira.

96. Léztv þer alt þiccia,
sem ecci vęri,
meþan lænd þv lágo,
er mer leiði Bvdlí,
gróftv svo vndir,
gerþit hlvt þiggia;
svęro leztv þina
sitia opt gratna,
fann ec i hvę heilom
hióna vętr siþan.“

sammenligner Fms. X, 389: gafsc væn at laygi; 394: þá er sú væn varþ at lygi, Hertil kan feies Mágus s., S. 131: verðr þar eigi von at lygi, at firi þessum her réð Danakonungr. — var þá vanlygi Uðgg. — 6. fylgþi R, ikke fylgdi.

94, 5. fiolþ R, ikke fiöld. — 5. R har snarere fiár end fiar; men maaske er denne sidste, ældre, Form her tilsigtet, da Verstinjen i Atlamál sjelden ender paa en betonet Stavelse.

95, 3. þriá tigo skrevet xxx. i R; þriá tigi K. — 5. sęmp R, ikke sęemd.

96, 6. For gerþit skulde man vente gerþirat. — 7. Svęro R med stor S (derforan Punctum) og med Streg over ę. — þina, saa ændret; þina R. — 9. fann i R skrevet fan, men derefter ere to Bogstaver udraderede; rimelig har der først været skrevet fanca. Denne Læsemaade kunde forsvares.

97. Völs.: Guðrún mælti: „Mart hefir

Gvðrvn qvað:

97. „Lygr þv nv, Atli!
þott ec þat lit rekia,
heldr var ec høg sialdan,
hoftv þo storvm;
bordvz er broþr vngir,
barvz róg milli,
halft gecc til heliar
or hvsi þino,
hroldi hotvetna
þat er til hags scyldi.

98. Þriv vorom systkin,
þottvm ovęgin,
forvm af landi,
fylgðom Sigvrþi;
scęva ver létom,
scipi hvert vart styrþi,
ærkoþom at æþno,
vnz ver æstr quomom.

99. Konung drapom fyrstan,
kvrom land þaþra,
hersar oss a hond gengo,
hrozlo þat vissi;
vagom or scógi
þannz vildom sycnan,

þú mælt úsatt, ok ekki hirði ek þat, ok opt var ek úhæg í mínu skapi, en miklu jók þú á; hér hefir verit opt mikil styrjöld í þínum garði ok börbust opt frændr ok vinir, ok ýfðist hvat við annat (Fas. I, 222 f.). — 4. hoftv, saa ændret med M., jvfr. Völs.; hostv R, og dette hóstu beholder Möb. „vgl. heyja, hó — deyja, dó.“ Men heyja passer her ikke efter sin Betydning, og hó maatte i 2den Pers. give hóttu. — 7. Halft med stor H og derforan Punctum i R. — 9. Hroldi; i R med stor H og derforan Punctum.

98-99. Völs.: ok var betri ævi vár, þá er ek var með Sigurði, drápum konunga ok réðum um eignir þeirra ok gáfum grið þeim, er svá vildu, en höfðingjar géngu á hendr oss, ok létum þann ríkan, er svá vildi (Fas. I, 223).

98, 1. vorom systkin R, ikke vörom systkin.

99, 1. drapom R, ikke dráþom. —

settom þann sglan,
er ser ne attíþ.

100. Dæþr varþ inn hvnsi,
drap þa brát kosti,
strangt var angr vngri
gekkio nafn hliota;
qvol þotti qvicri
at koma i hvs Atla,
atti aþr cappi,
illr var sa missir.

101. Comtaþv af þvi þingi,
er ver þat frögim,
at þv sæc söttir
ne slækþir aðra;
vildir avalt veggia,
enn vetchi halda,
kyrt vm þvi láta,
.

“

Atli qvað:

102. „Lygr þv nv, Gvdrvn!
lítt mvn víþ bótaz

hlvti hvarigra,
hofom vll scarþan;
gorþv nv, Gvdrvn!
af gozco þinni
ocer til aggetiss,
er mic vt hefia.“

Gvdrvn qvað:

103. „Knærr mvn ec cæpa
oc kisto steinda,
vexa vel blgio
at veria þitt líci,
hyggia a þærf hveria,
sem við holl vërim.“

105. Nár varþ þa Atli,
niþiom stríþ oxti,
efndi itrborin
alt þatz reþ heita;
froþ vildi Gvdrvn
fara ser at spilla,
vrðo dvol döggra,
do hon i sinn annaþ.

— 7. settom R, d. e. settum.

100. *Völs.*: síðan mistum vér hans, ok var þat lítit at bera ekkju nafn, en þat harmar mik mest, er ek kom til þín, en átt áðr enn ágæta konung (*Fas. I, 223*). — 3. *Har Forf. af Völs. (med urette)* læst varat for var? — 4. nafn, *saa cændret efter Völs.*; nam R og Uágg. (*M. og andre forstaa dette som Verbum og sætte da Komma efter vngri. I det Hskr., hvorfra R stammer, har vel, som Eg. formoder, været skrevet namn.* — 6. hvs R.

101. *Völs.*: ok aldri komtu svá ör orrostu, at eigi bærir þú enn minna hlut“ (*Fas. I, 223*). — 1. *Lüning mener (men, som jeg tror, med urette), at denne Linje er forvansket.* — 3. *söttir i R skrevet söttir, hvilket Eg. rigtig forstaaer som Coniunctiv.* — 4. *slækþir R forstaaer jeg som slækðir (saa skriver M.), Præt. Conj. af slækja, slakða, slappe (af slakr). Eg. og Erik Jonsson forklarar det af slækja, besl. m. slækkinn og isl.*

slæki, et Drog. — 5. væg, a R. — 8. R *har her aabent Rum til en Linje. K. foreslaar Udfyldningen: er konungi sændit, som M. optager.*

102. *Völs.*: Atli konungr svarar: „Eigi er þat satt, ok við slíkar fortölur batnar hvárigra hluti, þviat vér höfum skarðan (*saa Hskr.*); ger nú til mín sómasamliga ok lát búa um lík mitt til ágætis! (*Fas. I, 223*). — 6. gozco R, *ikke gösco.*

103. *Völs.*: Hon segir: „þat mun ek gera, at láta þér gera vegligan gröft ok gera þér virðuliga steinþró ok vefja þik í fögrum dúkum ok hyggja þér hverja þörf“ (*Fas. I, 223*). — 1. *Knærr R, ikke Knævr.* — 3. *blgio skrevet blgio i R.*

104. *Völs.*: Eptir þat deyr hann, en hon gerði, sem hon hét. ... Guðrún vildi nú eigi lífa eptir þessi verk, en endadagr hennar var eigi enn kominn. (*Fas. I, 223*). — 3. *itr bórin R.* — 7. *dvol R.* — *döggra skrevet dogra i R.*

105. Sgll er hvern sifan, er sliet getr fōða iof at afreki, sems ol Givci;	lifa mvn þat eptir a landi hverio þeirra þrángli, hvargi er þiod heyrir.
---	---

105. *Dette Vers maa betragtes som en Epilog af Digteren.* — 1. hvern skrevet hver i R. — 4. sems R, ikke sem.

G U Ð R Ú N A R H V Ö T .

Gvörv gecc þa til sǫvar, er hon
 hafði drepit Atla; gecc hon út a
 sǫinn oc vildi fara sǫr; hon mátti
 eigi sǫcqua. Rac hana yfir fiord-
 5 inn a land Ionacrs konungs;
 hann fecc hennar; þeirra synir
 voro þeir Sǫrli oc Erpr oc Ham-
 þir. Þar fǫddiz vpp Svanhildr
 Sigurdar dottir; hon var gipt
 10 Iormvreck enom rikia. Með han-
 om var Bicci; hann reþ þat, at
 Randvér konungs son scyldi taca
 hana Þat sagði Bicci
 konungi. Konungr let hengia
 15 Randvé, enn troþa Svanhildi vnd-
 ir hrossa fótom. Enn er þat
 spvriþi Gvörv, þa qvaddi hon
 sono sina.

1. Þa fra ec senno
 sliþrfengligsta,
 traþ mál talid
 af trega storvm,
 er harþhvgrþ
 hvatti at vigi
 grimmom orþom
 Gvörv sono:
 2. „Hvi sitit,
 hvi sofit lifi,
 hvi tregraþ ycr
 teiti at mǫla?
 er Iormvrecr
 ydra systor
 vnga at aldri
 ióm of traddi,
 hvitom oc svartom
 a hervegi,

*Dette Digt findes kun i R; det er be-
 nyttet i Völs. R har Overskriften gvör-
 vnar hvart með rǫdt umiddelbart foran
 V. 1; foran den prosaiske Indledning
 fra gvörvno ligeledes með rǫdt.*

1. G i Gvörv er i R stor og rǫd. —
 2. gecc hon út, saa Udgg.; gecc út R, men
 mellem disse Ord er over Linjen (uvist
 om med samme Haand) skrevet et utyde-
 ligt og kludret Ord (bestaaende af en eller
 flere Bogstaver med en Hage efter; det
 kan neppe læses hon), og Hage er sat,
 hvor det skal indføres. Kanske snarere
 gecc sþan út. — 10. iormvreck R, ikke
 i — rec. — 13. R og Udgg. betegne ingen
 Lacune mellem scyldi taca hana og þat sagði
 Bicci; men hvis ikke Forf. af den pros.
 Indledning har udtrykt sig utilladelig
 usiagtig, saa maa her mangle en Sæt-
 ning af samme Indhold som: þetta rǫð

líkaði þeim vel enum ungum mönnum i
SnE. I, 368; jvfr. Völs. (Fas. I, 225).
 — 17. hon efter qvaddi mangler i R.

1, 3. traþ mál R og K.; traþmál
 Rask og M. — 5. er R, ikke or. —
 7. gmom R; jvfr. 17, 5.

2. Völs.: „Hvi siti þér svá kyrrir eða
 mælið gleðiorð, þar sem Jörmunrekr drap
 systur ykkra ok trað (bedre traddi) undir
 hestafótum með svirðing (Fas. I, 226).
 — 1. sitit R og M.; sitit er Rask K.
 Eg. Möb. — 6. ydra R og Udgg. Vist-
 nok rettere ykra; jvfr. Völs. og Hamð.
 V. 3, L. 1. Dog smnlign ogsaa Hamð.
 V. 4, L. 3; Atlakv. V. 3, L. 5. — 9-12,
 som Ettm. stryger, passe bedre i Hamð.
 V. 3, L. 5-8. — 9. Hvitom með stor H
 og derforan Punctum i R. — 10. I R
 var først skrevet helvegi, men dette er
 af den gamle Skriver selv rettet til hervegi;

grám, gangtæmóm
Gotna hrossom.

3. Vrþva íþ glikir
þeim Gunnari,
ne in heldr hvögðir
sem var Hægni;
hennar mundaþ íþ
hefna leita,
ef íþ móþ ettíþ
minna bróðra
eþa harþan hvg
Hvínkonunga.“

4. Þa quap þat Hamþir
inn hvgomstóri:
„Litt mundaþ þv
leyfa daþ Hægna,
þa er Sigurð vocþo
svefni ór;
þeçr váro þinar
enar bláhvito
roþnar i vers dreyra,
folgnar i valbloþi.

5. Vrþo þer . . .
bróþra hefndir

slíþrar oc sárar,
er þv sono myrþir;
knættim [allir]
Iormvnræcki
samhyggiendr
systor hefna.

6. Beriþ hnossir fram
hvínkonunga!
hefir þv ocr hvatta
at hiorþingi.“

7. Hlęiandi Gvdrvn
hvarf til scemmo,
kvmbll konunga
or kerom valþi,
siþar brynior,
oc sonom ferþi;
hloþvz modgir
a mara bógo.

8. Þa quap þat Hamþir
inn hvgomstori:
„Sva comaz meirr aptr
moþvr at vitia
geirniorþr hniginn
á Goðþioþo,

jufr. Hamð. V. 3, L. 6. 11. *grám, saa R, ikke gram.* — 12. *hrossom R, ikke hvossom.*

3. *Völs.:* ok ekki haf þit líkt skaplyndi Gunnari eða Höguna, hefna mundu þeir sinnar frændkonu“ (*Fas. I, 226*).

4. *Völs.:* Hamðir svarar: „Litt lofaðir þú Gunnar ok Höguna, þá er þeir drápu Sigurð ok þú var roðin i hans blóði“ (*Fas. I, 226*). — *Jfr. Hamð. V. 6.* — 4. *hæona R.*

5. *Völs.:* ok illar váru þinar bræðrahefndir, er þú drapt sonu þína, ok betr mættim vér allir saman drepa Jörmunrek konung (*Fas. I, 226*). — 1. *R betegner ikke her Lacune efter þer. Udg. indsætte efter Papirafskrr. bráðar (og sætte med urette Komma efter hefndir), men man kunde ligesaagodt formode et Adjectiv til bróþra (beggia?).* — 5. *allir, indsat efter Formodning i Overensstemmelse med Völs.; det mangler i R, som ikke betegner Lacune;*

Udg. indsætte efter Papirafskrr. ungrar. — 6. *Udg. indsætte efter Papirafskrr. unødvend ig á foran Iormunræcki.*

6. *Völs.:* ok eigi munu vér standast frýjuorð, svá hart sem vér erum eggjaðir“ (*Fas. I, 226*).

7. *Völs.:* Guðrún gékk hlęjandi ok gaf þeim at drekka af stórum kerum; ok eptir þat valdi hon þeim stórar brynjur ok góðar ok önnur herklæði (*Fas. I, 226*). — 1. *Gvdrvn, saa ændret; gvdrvn R.* — 3. *Forf. af Völs. synes urigtig at have læst sumbl for kumbll. — konunga skrevet k'k'. i R.* — 7. *Hloþvz med stor H og derforan Punctum i R.*

8. *Völs.:* Þá mælti Hamðir: „Hér munu vér skilja efsta sinni, ok spyrja muntu tilþendin, ok muntu þá erfi drekka eptir okkr ok Svanhildi.“ Eptir þat fóru þeir (*Fas. I, 227*). — 1. *þa med liden þ i R. — 3. comaz, saa R og Rask K. M. Jeg formoder comumz. Etm. indsætter*

at þv erfi
at oll oss dryckir,
at Svanhildi
oc sono þina.“

9. Gvþrvn gratandi,
Givca dottir,
gecc hon tregliga
a tai sitia
oc at telia
tárokhlýra
moþvg spioll
a margan veg:

10. „Þriá vissa ec elda,
þriá vissa ec arna,
var ec þrimr verom
vegin at hvsi;
einn var mer Sigurþr
ællom betri,
er broþr minir
at bana vrþo.

11. Svarra sara
sakaþ ec ne kvnna,
meirr þottvz

mer vm stríþa,
er mic æþlingar
Atla gafo.

12. Hvína hvassa
het ec mer at rínom,
mattigac bolva
þetr vm vinna,
aþr ec hnóf
hofvþ af Nifvngom.

13. Gecc ec til strandar,
grávm varc noranom,
vilda ec hrinda
† stríþgriþ þeirra;
hófo mic, ne drecþo,
havar baror,
þvi ec lañd vm stéc,
at lifa scyldac.

14. Gecc ec a beþ,
hvgðac mer fyr betra,
þriþia sinni
þioðkonvngi;
ól ec mer iofþ,
erfvorþo,

komum; *Lün. formoder kemskat eller kemrat, Finn Magnusen kömz (eller ogsaa man for meirr). — meir R. — 7-8. at þu at öll oss erfi Eitm. — 8. For dryckir skulde man vente dreckir.*

9. *Völs.:* En Guðrún gékk til skemmu harmi aukin ok mælti. — 6. tårok hlýra R, d. e: tårughlýra. *Jfr. lostic Helg. Hj. V. 42, L. 5.*

10. *Völs.:* „Þrimr mönnum var ek gipt, fyrst Sigurði Fáfnisbana, ok var hann svikinn. — 1. 2. *Eitm. indsætter vissak, hvilket er mér stemmende med den ældre Sprogbrug.*

11. *Völs.:* ok var þat mér inn mesti harmr; siðan var ek gefin Atla konungi (*Fas. I, 227*). — 1. Svarra, *saa ændret med K. og M. Svava R. — 2. sakaþ, saa R og K. saknaþ Rask. K. oversætter: acerborum vulnerum accusationem proferre mihi non licuit; men et Subst. sakaðr „accusatio“ mangler Analogi. Eg. oversætter: non novi acerborum vulnerum violatorem, i. e. dolorum gravium conso-*

latorem; men Udtrykket er da altfor kunstlet. Ogsaa bliver Brugen af sår ved begge Forklaringer usædvanlig. L. 1-2 ere vistnok forvanskede; jeg har tænkt paa: Svårra, sårra | saka þetr ne kvnna. — 2. kvnna, saa ændret med K. M.; kvnno R. kunnom Rask.

12. *Völs.:* en svá var grimt mitt hjarta við hann, at ek drap sonu okkra i harmi. — *Finn Magnusen mener, at noget mangler mellem V. 11 og 12; men dette er ikke nødvendigt: Forf. af Völs. har ogsaa kjendt V. 12 efter V. 11. — 5-6. K. og Möb. skrive: aþr ec hnóf hofvþ | af Hniflvngvm.*

13. *Völs.:* siðan gékk ek á sjáinn, ok hóf mik at landi með bárum. — 3-4. *Staurim mangler i dette Linjepar; tør man for stríþ griþ (saa R) formode hriþgriþ eller blot hriþ?*

14. *Völs.:* ok var ek nú gefin þessum konungi. — 5-8. *Jfr. Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 1-4. — 6. 7. erfvorþo staa*

[erfivorþo]

Ionacrs sonom.

15. Enn vm Svanhildi

sato þýiar,

enn ec minna barna

baszt fvllhvgðac;

sva var Svanhildr

i sal minom,

sem vëri sëmleitr

solar geisli.

16. Gædda ec gvlli

oc gvðvefíom,

aþr ec gefac

Goðþíoðar til;

þat er mer hardaz

harma minna

of þann inn hvíta

hadd Svanhildar,

ávri troddo

vnd íóa fótom.

17. Enn sa sarastr,

er þeir Sigvrþ minn

sigri røntan

i sçing vágo;

enn sa grimmastr,

er þeir Gvnnari

fránir ormar

til fiors scriþo;

enn sa hvassastr,

er til hiarta

konvng oblæþan

qvicvan scáro.

18. Fíolþ man ec bælvá,

[fíolþ man ec harma];

beittv, Sigvrþr!

enn blacca mar,

i R kun én Gang. — 8. Rask formoder Jónakri. — 8. sonom, saa R og M.; sono K. og Rask. Jfr. Anm. til Sig. Fáfn. III, V. 63, L. 4.

15, 3. enn ec (ikke enn at), saa R og Eg., der forklarer enn som Pron. rel. Men saaledes bruges i R ellers aldrig Formen enn (en), og Ordet er vel derfor urigtig kommet ind fra L. 1. — henne Rask; er ec K. M.

16. Völs.: síðan gipta ek Svanhildi af landi í brott með miklu fé, ok er mér þat sárast minna harma, er hon var troðin undir hrossa fótum, eptir Sigurð. — 6. hárma minna R. — 7. For of formoder Rask er, hvilket ogsaa jeg holder for det rette (ellers maatte det i L. 9 hede tradan for troddo). — 9. Ávri tróddo R með stor A og derforan Punctum.

17. Völs.: en þat er mér grimmastr, er Gunnarr var i ormgarð settr, en þat harðast, er ór Högna var hjarta skorit. — 1. enn R með líden e og derforan ikke Punctum. — 5. grimmastr R. — 9. Enn með stor E og derforan Punctum i R. — hvassastr R. — 10. er til hiarta, saaledes ændret; er til hiarta fló R og Rask, K. M., som sætte Komma efter fló (altsaa, som K. oversætter: qui in

cor usque penetravit). Men den Sætning, som begynder med er til hjarta, maa, som Lünig og Eitm. rigtig have bemærket, nødvendig være parallel med de frgd. er þeir Sigvrþ — vágo og er þeir Gvnnari — scriþo. Jfr. Völs. og Atlaku. V. 24: Hlo þa Hagni, er til hiarta scáro kvicvan kvmblassiþ. — Lünig forstaar fló som 3 Ps. pl. Præt. af flá, og Eitm. indsætter flóu; men dette maatte i R have været skrevet flógo; desuden passer ikke Verbets Betydning. Udtrykket bliver rigtigt, naar fló stryges; dette Ord maa vel være kommet ind ved en eller anden Misforstaaelse af Afskriveren (ter man tænke paa, at der i det Hskr., hvorfra R stammer, har været hiarta skrevet til fiors?).

18. Völs.: ok betr væri, at Sigurðr kæmi mér á móti ok færi ek með honum; hér sitr nú eigi eptir sonr né dóttir mik at hugga. — 2. fíolþ man ec harma, indskudt med Rask, K. M. efter Papirafskrr.; Linjen mangler i R, som ikke betegner Lacune. — 3. Sigvrþr, saa ændret med Rask, F. Magn. og M.; Sigvrþ R; jfr. Völs. — 4. már R. —

hest inn hraðfóra
lattv hinig renna!
sitr eigi her
snor ne dottir,
sv er Gvdrvno
gefi hrossir.

19. Minnztv, Sigurþr!
hvat við mæltom,
þa er við a beþ
boþi satom,
at þv myndir min,
moþvgr! vitia
halr or helio,
enn ec þín or heime.

20. Hlaþit er, iarlar!
eikicæstinn,
latiþ þann vnd hilmí
hestan verþa!
megi brenna briost
bælvafvlt eldr,
[þrvngit] vm hiarta
þiþni sorgir.“

21. Iorlom ollom
oþal batni,
snotom ollom
sorg at minni,
at þetta tregrof
vm taliþ vëri.

5. hraðfóra skrevet hraþ fora i R.
— 8. snór R; sonr i Völs. er vistnok
feilagtigt. — 10. gefi R, d. e. gefi.

19. Völs.: minztu nú, Sigurþr! þess,
er vit mæltum, þá er vit stigum á einn
beð, at þú mundir mín vitja ok ór helju
biða“; ok lýkr þar hennar harmtölur
(Fas. I, 227). — 5. v i þv sér i R ud
som y; samme Bogstavform i det følgende
Ord, hvilket derfor kanske ligesaavel kunde
læses myndir, som med Udgg. myndir. —
min, saa rettet; min R, jvfr. Völs. —
6. Udgg. sætte ikke Udraabstegn efter
moþvgr.

20, 3. þann, saa R; hann Udgg. —
vnd hilmí R og K. M.; und himni
Rask. Ved hilmir menes Sigurð; Guðrun
venter, at han, sit Løfte tro, nu skal
komme fra Hel til hende, hvor hun lig-
ger paa Baal, og føre hende med sig.
Lüning fremsætter den Formodning, at
hele dette Vers ikke hører hjemme her,
men har forvildet sig hid fra et andet
Digt; han mener, at det vilde være

ganske paa sit Sted i Sig. Fæfn. III,
snarest efter V. 65, eller i Guðr. II
efter V. 12. En Støtte for denne (som
jeg tror, ugrundede) Formodning kunde
findes i den Omstændighed, at Forfatteren
af Völs. ikke gjengiver dette Vers og derfor
ikke synes at kunne have kjendt det her. Men
paa begge de af Lüning nævnte Steder vilde
Verset efter min Skjøn forstyrre Sammen-
hængen, og heller ikke der finde vi noget til-
svarende i Völs. — 6. eldr har jeg henført
til denne Linje efter Eg., som forklarer
det som Subject til megi brenna. — 7.
þrvngit, indsat efter usikker Gjætning;
mangler i R og Udgg. — Man kunde og-
saa tænke paa andre Ord (sollnar tiltaler
mig ikke). — 8. þiþni har kort Vokal i
første Stavelse. Ettm. indsætter harmar
for sorgir (og sætter det foran þiþni) for
at faa Stavrim.

21. Dette Vers forstaar jeg med Finn
Magnusen som Digterens Ord; andre tage
det som Guðruns Tale. — 6. Möbius
sætter Komma efter taliþ.

H A M Ð I S M Á L.

1. Sprvttó a tái
tregnar iðir
gręti alfa
in glýstæmo;
ár vm morgin
manna bælvá
svtír hveriar
sorg vm qveyvva.

2. Vara þat nv
ne i ger,
þat hefir langt
lípit síþan:
er hvatti Gvðrvn
Givca borin
sono sina vnga
at hefna Svanhildar:

3. „Syster var yccor
Svanhildr vm heitin,

sv er Iormvnrccor
íóm vm traddi,
hvitom oc svartom
a hervegi,
grám, gangtæmom
Gotna hrossom.

4. Eptir er ycr þrvngit
þioðkonvunga,
lífiþ einir er
þátta ęttar minnar.

5. Einstoð em ec orðin,
sem æsp i holti,
fallin at fręndom,
sem fvra at qvisti,
vadin at vilia,
sem uíþir at læfi,
þa er in qvistsęþa
kqmr vm dag varman.“

Dette Digt er helt kun bevaret i R. — Det er tildels benyttet i Völs., hvor V. 28, 1-4 citeres.

Overskriften hamþiss mal med vødt i R; jvfr. den prosaiske Efterskrift: Þetta ero carlóþ hamþiss mál in forno.

1. *Dette Vers holder jeg for yngre end Kvædets øvrige Vers. Jfr. Scheving, Forspjalssjóð, S. 21. — 1. S i Sprvttó er i R stor og farvet. — 4. in (ikke l) glý stæmo R.*

2, 4. *Efter líþit síþan har R (og Udgg.): er fát (ikke þat) fornara fremr var þat halfo; disse Linjer har jeg udeladt, ti de „indeholde et fuldkommen overflødig og ligetil meningsløst Tillæg“ (Lüning). — 6. borin R.*

3. *Jfr. Guðr. hv. V. 2. — 3. iormvnrccor R, ikke i — recor. Jfr. Sig. III, V. 64, L. 3.*

5, 1. *Einstoð skrevet ein stoð i R med liden e og derforan ikke Punctum. —*

— 6. uíþir, saa ændret; uíþir R og Udgg. Symmetrien i Udtryk kræver her Navnet paa et bestemt Træslog; jvfr. viðis böl Bergþúafátr, S. 126. 2, = eldr (stormr?). Rigtignok heder det ogsaa i en færøsk Vise (Svend Grundtvig, Danm. gl. Folkev. II, 589):

*Tit kastið harí bæði asp ok við,
ti haraf gerist login hvim;
men ogsaa der staaer við vistnok med urette. — 8. kqmr R, ikke kemr. — R betegner ikke, at der mangler noget mellem V. 5 og 6. Foran V. 6 maa der være faldet ud et Vers, som har været væsentlig identisk med Guðr. hv. V. 3. Nu er der i Hamð. V. 5 intet Ord, hvorpaa hennar i Guðr. hv. V. 3, L. 5 kan vise tilbage, og man ledes derfor til at formode, at Hamð. V. 4. 5 burde gaa foran V. 3. Dog kunde det udfaldne Vers have haft en noget anden Form end i Guðr. hv.*

* * *

6. Hitt qvaþ þa Hamþír
inn hvgomstóri:
„Litt myndir þv þa, Gvdrum!
leyfa daþ Hægna,
er þeir Sigvrð vocþo
svefni or,
saztv a beþ,
enn banar hlógo.
7. Becr váro þinar
inar bláhvíto
roþnar valvndom,

flvto i vers dreyra;
svalt þa Sigvrþr,
saztv yfir dæþom,
glyia þv ne gaðir,
Gvnnarr þer sua vildi.
8. Atla þottiz þv striþa
at Erps morði
oc at Eitils aldragi,
þat var þer enn verra;
sua scyldi hverr æþrom
veria til aldraga

6. Med dette Vers jvfr. Guðr. hv. V. 4. — 1. hitt med liden h, dog derforan Punctum i R. — 2. hvgomstóri, saa ændret; hvgom stjóri R med Streg over o. — 4-6. Disse Linjer skrives i R: 1. d. h. e' þ. sig'. s. or. v.; altsaa Sigvrð | svefni or vocþo, hvilket Rask og K. beholde. Jeg har efter Guðr. hv. V. 4 indsat: Sigurð vocþo | svefni or, ti da Forholdsordet ör gtaar efter det Ord, det styrer, maas det betones stærkt og vel derfor ogsaa staa i Enden af Verslinjen (Grimm. 25, 2: er stendr hállo a Heriafædrs er forvansket; Atlakv. 6, 2: oc Hægna til sagði og 15, 8: havi gacc þv ör snemma hærer til Vers, som ere digtede i málahátt, og til, ör kan derfor være stærkt betonet uden at staa i Enden af Verslinjen). Sigvrð | vocþo svefni or M. — 7. saztv, saa K. M.; Ordet i R synes mér at ligne sattv end saztv.

7. Jfr. Guðr. hv. V. 4, L. 7—10. — 1-2. Disse Linjer skrives i R: becr. v. þ. i. b. h. (becr med liden b og derforan ikke Punctum). — 3. roþnar valvndom, saa ændret; ofnar varlondom R og Uðgg. Den traditionelle Tekst kan, saavidt jeg skjønner, ikke være den rette: allerede Udtrykket vólundar om Kvinder (neppe Mænd), som kunne være kunstigt, er lidt paafaldende; dernæst synes der ikke at være nogen Grund til stærkt at fremhæve Tæts kunstige Vævning ved at udtrykke det i en Hovedsætning, sideordnet med flvto i vers dreyra (i Ný félagsrit, XVII, 31 stryges váro i L. 1); endelig viser Lydtigheden mellem valbloþi

Guðr. hv. 4, 10 og varlondom, at det ene af disse to Ord er traadt i Stedet for det andet ved Kvædets Forplantelse i Folkemunde; det er derfor rimeligt i begge at søge væsentlig den samme Mening. For roþnar valvndom jvfr. Eg. lex. poet. under undgenginn. Eller kanske roþnar i valvndom? — 4. flvto R. — 5. Svalt med stor S og derforan Punctum R.

8. Dette Vers inddeles af Uðgg. feilagtig paa følgende Maade:

Atla þottiz þv striþa
at Erps morði
oc at Eitils
aldragi,
þat var þer enn verra;
sua scyldi hverr
æþrom veria
til aldraga
sverþi sarbeito,
at ser ne striddit.

For Stavrimets Skyld forandre derhos Rask og M. enn til siálfri, K. sua til þvi. Lúning mener, at Verset er opstaat ved Udvidelse af et i Ljóðaháttur digtet Vers (jvfr. V. 29), men i den formentlig oprindelige Form, som han faar frem ved at bortskjære og forandre en hel Del, indeholder Verset flere Feil mod Reglerne for Alliteration. — 1. Atla med stor A, men ikke Punctum foran. — 3. eitils morþi aldr lagi R; morþi er underpricket som urigtigt. — 4. Rimordet er enn. Jeg formoder þer var þat enn verra, ti der ligger Vægt paa þer. — 5. hverr, i R skrevet hv, d. e. hver.

sverþi sarbeito,
at ser ne striddit.“

9. Hitt quap þa Særli,
svinna hafði hann hyggio:
„Vilcat ec við moþvr
malom scripta,
orz þiccir enn vant
yero hváro,
hvers biþr þv nv, Gvðrvn!
gr þv at grati ne fōrat?

10. Broþr grat þv þína
oc bvri svasa,
niþia naborna
leidda ngr rōgi;
ocr scaltv oc, Gvðrvn!
grata baþa,
er her sitiom feigir a mærom,
fiarri mvnom devia.“

11. Gengo or garði

gorvir at eiscra,
liþo þa yfir vngir
vrig fioll

mærom hvnlenczcom
morþz at hefna.

12. Fvndo á strēti
stórbrævgðottan:
„Hve mvn iarpseamr
ocr fvltingia?“

13. Svarþi inn svndrmōþri,
sva quaz veita mvndo
fvlting frōndom,
sem fótr vþrom.
„Hvat megi fotr
fōti veita
ne holdgróin
hond annarri?“

14. Þa quap þat Erpr

9, 6. yero **R**, ikke yera. — 7. biþr þv nv **R**, ikke biþr nú.

10. *K. lægger dette Vers i Hamðers Mund efter Guðr. hv. V. 8.* — 4. leidda, saa ændret med *M.*; leiþa **R**. — 7. feigir **R**, ikke fegir.

11, 3. yfir vngir **R** og *M.* vngir yfir *Rask K.*; denne Forandring er foretagen uden Grund, jvfr. *Völuspá I, V. 19*: stendr æ yfir grœnn Urðar brunni. — 5. mærom .hvnlenczcom **R**. — 6. morþz **R**, hvis ikke det, som jeg har antaget for en Streg over o, er en Krøl til e i eiscra, der staaer lige over (altsaa eiscra).

12. *Jfr. Völs.:* Ok er þeir váru komnir á leið, sinna þeir Erp, brøður sinn, ok spurðu, hvat hann mundi veita þeim (*Fas. I, 227 f.*). *Forf. af Völs. har aldeles ikke benyttet Hamð. V. 1—10 incl.* Efter at have paraphraseret *Guðrúnarhvöt* fortsetter han: Þat er nú at segja frá sonum *Guðrúnar*, at hon hafði svá búit þeirra herklæði, at þá bitu eigi járn, ok hon bað þá eigi skedja grjóti né öðrum stórum hlutum, ok kvað þeim þat at meini mundu verða, ef eigi gerði þeir svá. Dette maa vel være (feilagtig?) givet efter *Küder*, som vi ikke længer kjende. — 1. Fvndo **R**. —

3-4. *Rasmann forstaaer disse Linjer som Sorles Ord.* — 3. iarp scār **R**, d. e. iarpseamr. Dette forstaaer man almindelig som iarpseammr, hvilket *Eg. oversætter „Ergulus“* (af Jarpr = Erpr), *Finn Magn.* „den brune Knold“. — Vel ikke iarpssmr?

13-15. *Jfr. Völs.* Hann svarar: „slikt sem hönd hendi eða fótr fœti.“ þeim þótti þat ekki vera, ok drápu hann (*Fas. I, 228*).

13, 3. frōndom i **R** skrevet frōndom. — Mellem 4 og 5 indskyde *Rask og M. efter Papirafskrr.:*

eða holdgróin
hönd annarri

og gjøre *L. 5-8 til et eget Vers.* Efter de samme *Papirafskrr.* giver *Rask Versets Begyndelse saaledes:*

Svarþi Erpr
inn sundrmōþri,
svá quaz vitur
veita mundo o. s. v. —

Rasmann forstaaer L. 5-8 som Hamðers Ord. — 6. fōti skrevet foti i **R**.

14. Dette Vers staaer i **R** og i *Udgg. mellem V. 11* (Gengo — hefna) og *V. 12* (Fvndo — fvltingia). Men *Udtrykket Fvndo*

eino sinni,
 me^{rr} vm lé^c
 a mars baci:
 „Ilt er blæþom hal
 brætir kenna.“
 Kobo harþan mioc
 hornvng vera.

15. Drógo þeir or sciþi
 sciþiarn,
 me^{kiss} eggjar
 at mvn flagði;
 þverþo þeir þrott sinn
 at þriþivngi,
 leto mæ^g vngan
 til moldar hniga.

16. Scoko loþa,
 scalmir festo,
 oc godbornir smvgo
 i gvðvefi.

17. Fram ligo brætir,
 fvndo vastigo

oc systurson
 saran a meiþi,
 vargtre vindcæld
 vęstan bojar,
 trýtti ę trævno hvot,
 titt varat biða.

18. Glæmr var i hævlo,
 halir ælreifir,
 oc til gota ecci
 gerþot heýra,
 aþr halr hv^gvllr
 i horn vm þát.

19. Segia foro [iarlar]
 Iormvnecci,
 at senir váro
 seggir vnd hialmom:
 „Reþit er vm ráþ!
 rikir ero comnir,
 fyr matkom hafþ er mæⁿnom
 mey vm tradda.“

á stręti kan ikke passe efter þa qvæþ þat Erpr eino sinni. Erps Ytring bliver ikke saa godt motiveret, naar Verseordenen i R bibeholdes; først ved den af mig foretagne Omsætning faa vi i Samtalen den rette Stigning: da Erp kalder sine Brødre „blauðir“, blive de saa harmfulde, at de udskjelde ham for hornungr og dræbe ham. — 2. eino, saa Rask og M.; eino |R (hvor altsaa erno er rettet til eino); erno K. Möb.

15, 1. drógo með liden d og ikke Punctum mellem annarri (V. 13, L. 8) og drógo i R. — 4. mvn flagði R som to Ord, og saaledes Rask K. M.; d. e. til Glæde for Trolldkviden (Hel); mvnflagði Eg. („propter animi acerbitatem“) Möb. — 5. þótt R.

16, 3. godbornir, jvfr. Anm. til Helg. Hund. I, V. 32, L. 1. — smvgo henfører M. til L. 4.

17, 1. fram með liden f og derforan ikke Punctum i R. — 7. hvót R. — 8. var at som to Ord i R. — biða, saa ændret med K.; biða R og Rask M. — Efter at have fortalt Erps Drab fortsætter Völs.

saaledes: Síðan fóru þeir leiðar sinnar, ok litla hrifð, áðr Hamðir rataði ok stakk niðr hendi ok mælti: „Erpr man satt hafa sagt, ek munda falla nú, ef eigi styddumst ek við höndina“; litlu síðar ratar Sörli ok brást á fótinn ok fékk staðizt ok mælti: „Falla munda ek nú, ef eigi stydda ek mik við báða fætr“; kváðust þeir nú illa hafa gert við Erp bróður sinn. — Dette Sagnmotiv, som gjenfindes noget anderledes i Sn.E. I, 368, behøver Forf. af Völs. ikke at have laant fra Hamðismál i en fuldstændigere Form, end den, hvori vi kjende dette Kvæde; men det er ægte gammelt og maa engang have været behandlet i et Kvæde.

18-24. Jfr. Völs.: Fóru nú, unz þeir kómu til Jörmunreks konungs, ok géngu fyrir hann ok veittu honum þegar tilræði; hjó Hamðir af honum hendr báðar, en Sörli fætr báða.

19, 1. iarlar mangler i R og Udgg. — 4. vnd, saa ændret með Rask og K.; vndir R og M.; jvfr. Helg. Hj. 28; Helg. Hund. I, 15; II, 7. 14; Fáfn. 44; Hálf s. Chria Udg. S. 27.

20. Hló þa iormvnrccr,
hendi drap a kampa,
beiddizat brængo,
bæðvaþiz at vini;
scoc hann scær iarpa,
sa a sciold hvitan,
let hann ser i hendi
hvarfa ker gvllit.

21. „Sæll ec þa þöttvme,
ef ec sia knetta

Hamþi oc Særla
i hæillo minni,
byri munda ec þa binda
meþ boga strengiom,
goð born Givca
festa a galga.“

22. Hitt quæþ þa Hroþrglæþ,
stoþ vf hlepom,
mefingr meþti
við mærg þenna:

20, 1. I R staar nu kun iormvnr; derefter er udskaaret et Stykke af Pergamentet, stort nok til 3 Bogstaver; der har staat — recr eller — reör (d. e. recer). — 3. beiddizat Rask K. M.; beiddiz at R som to Ord, og saaledes Eg. Möb. — „Forsitan branga sit mulier, superba vel ornatus studiosa (coll. Dan. prange, prunke, Angl. prance, prank, superbire, ornare), h. i. amica Jormunreki (num Hroðrglada, str. 22?), et vocula at praepositio, ut in versu proxime sequenti; itaque beiddiz at brængo; dediðit se amoribus amicae suae“ Eg.; men beiðask kan ikke konstrueres med at. Mulig er branga beslægtet med isl. brang, n. Stæi; svensk Dial. brånga „våldsamt trænge på, bryta igenom“, brång, n. „bullersamt besvär“ (Rietz); eng. brangle, trætte, kives; det betyder da kanske Strid eller Tummel. — 5. scær R.

21, 1. þöttvme R, ikke þóttume. — 5. byri; dette Ord, som er det sidste paa Siden i R, er i Hskr. utydeligt og næsten uadlidi, dog, saavidt jeg kunde sé, ikke udraderet; første Bogstav snarere b end þ, anden snatere y end v (jvfr. Völuspá II, V. 60, L. 3); r og i forekom mig sikre. Dette Ord mangler i alle Udgg.

22, 1. Hroþrglæþ, saa Udgg.; hroþrglæþ R; betegner efter K. Jormunreks Moder (og det er vel det sandsynligste), efter Eg. (lex. poet. 75 a) maaske hans Frille. Finn Magnusen (Ældre Edda Oversæt. IV, 206 Anm. 32) ytrer „men det kan og betragtes som et Tilægsord, der vel betyder: hoverønde (over Sejer) og kunde da maaske antyde Niflungernes Moders (Gudruns) uformo-

dentlige Nærværelse, for at styrke dem ved overnaturlig Trolldomskunst. En saadan Fortælling har ogsaa Saxo fulgt, da han siger, at en Trolldvinde, som hed Guðrun, hjalp Brødrene ved Koglerie, saa at Jærmeriks Folk bleve slagne med Blindhed og dræbte hinanden indbyrdes“. — J. Grimm (Haupt Zeitschr. f. deutsch. Alt. III, 154) formoder Hroþrglæþ, og dette optages af Simrock og Rasmann, men, som jeg tror, med urette. — 3. mefingr forklares alm. som Hænkjænsord, hvormed her Jormunrek tiltales; hvis dette var rigtigt maatte det vel, ligesom Søkongenavnene Mæfill (Mævill), Mæfi (Mævi), uæledes af mår, en Mæage. Rask foreslog mæringr. Simrock oversætter Ordet som Subject „der Waltende“. Jeg tager mefingr som Subject og forstaar det som mæ-fingr „den Smalfingrede“ (Nom. sg. fem.); jvfr. mjófingraða Rigsm. V. 39, L. 6. Ordet er sammensat som gagháls, laushárr og lign. Det første Sammensætningsled er mæ = mjár, mjór (jvfr. sær sjár sjór, snær snjár snjór, slær sljár sljór, sker skjór, fræ frjó); denne Form er sikret ved et Vers af Øyvind Skaldaspiller i Heimskringla s. af Haraldi gráfeldi Cap. 18, hvor mæ við örur sævar maa forståas som við mjó-örum sævar, for Sæens Smalpile (jvfr. hún var mjó sem önnur síld Íslenzk fornkvæði Nr. 52 B, V. 44). Derimod tør jeg ikke søge denne Form i Völuspá II, V. 33, L. 2: er mer syndiz. — 4. De to sidste Bogstaver i þenna ere ikke tydelige i R, men Ordet synes dog sikkert. —

„† Þviat þat hetta
at hlyþigi myni,
mega tveir menn einir
tív hvndroþ Gotna
binda eþa beria
i borg inni ha.“

23. Styrir varþ i ranni,
stveco wlscair,
i blopi bragnar lago,
comiþ or þriosti Gotna.

24. Hitt quaf þa Hamþir
inn hvgomstori:
„Estitir, Iormvnrer!

occarrar quamo
brøþra sammoðra
innan borgar þinnar;
fetr ser þina,
hondom ser þv þinom,
Iormvnrer! orpit
i eld heitan.“

25. Þa hrárt viþ
inn reginkvnnngi
baldr i hrynio,
sem biorn hryti:
„Grytiþ ér a gvmna,
allz geirar ne bita,

5-6. Disse to Linjer ere mig uforstaaelige; navnlig er hlyþigi vanskeligt, dernæst er det underligt, at en Tale begynder med þviat; ogsaa þenna i L. 4 synes mig et lidet passende Udtryk. Jeg vover at nævne følgende Tekstforandring og Forklaring, som jeg dog ikke holder for den rette, men som mulig kan lede paa ret Spor: Þvi æc þer heita, at hlyþigi myni: jeg skal love dig det, at det ikke vil gaa af i Stilhed; hlyðigi indeholdt da et hlyði, f., Stilhed, dannet af hljóðr, som kæti af kátr. Eller ere to Verslinjer faldne bort foran þviat i L. 5? — 5. Jeg er ikke sikker paa, om R har þ (d. e. þat), som Udg. læse, eller þ (d. e. þvi), heller ikke tør jeg afgjøre, om der i R staar hetta, saaledes Udg., eller heita; Rask formodede helt-a. — 6. hlyþigi synes sikkert i R. — 7. mega synes at være den senere Form i Præs. 3 Pers. Pl. for mego. — Oversættelsen i K. forstaar L. 7—10 som Spørmaal. — 8. hvndroþ, saa ændret; hvndroþo R; hvndroþom Udg.

23, 1. I R synes foran ranni først at have være skrevet at (t er tydelig, og a tror jeg at skimte), men over Linjen synes at være skrevet i, og under Linjen er en liden Prik, hvorved at rimelig er betegnet som urigtigt. — 2. stveco R, ikke stavcko. — 4. comiþ R og K. M.; komno Rask.

24, 6. innan skrevet inax i R (med sammenslyngnet Tegn for ax). — 7. Fetr med stor F og derforan Punctum i R.

— ser þina R, ikke ser þú þina, som Rask K. og M. (hanske med rette) læse. — ser maa, hvis Teksten er rigtig, være Rimord i L. 7 og L. 8 tilligemed þina—þinom. Men jeg kan ikke forklare Fetr þina istedenfor Fótom þinom. Rask sætter efter þina Tegn til at et Ord er faldet ud; man tør neppe tænke paa hæggna.

25. Jfr. Völs.: Þá kom at einn maðr (mangler her hárf?) ok elliligr með eitt auga ok mælti: „Eigi eru þér visir menn, er þér kunníð eigi þessum mönnum bana at (saa Hskr.) veita“. Konungurinn svarar: „Gef oss ráð til, ef þú kannt!“ Hann mælti: „Þér skuluð berja þá grjóti i hel.“ Svá var ok gert, ok þá flugu ór öllum áttum steinar at þeim, ok varð þeim þat at aldrlagi (Fas. I, 228 f.). — Völs. har disse Ord, hvormed Fortællingen om Jonakers Sønner ender, efter V. 28, L. 1—4. — Her maa Forf. af Völs. have fulgt et fra Digtet afvigende, men med Saxo (Müllers Udg. S. 415) stemmende Sagn, hvorefter det var Óðin, som gav det Raad at stene Sorle og Hamder, medens Digtets inn reginkvnnngi baldr i brynio vistnok maa være Jormunrek; Brages Kvæde (SnE. I, 372—74) og Fortællingen i Snorra-Edda (I, 370) nævne igesaa lidit Óðin. — 1. þa með liden þ og derforan ikke Punctum i R. — hrárt maa for Stavrimets Skyld læses som rárt, eller ogsaa er Teksten forvansket. — 3. baldr R, ikke barthr. — 5. Grytiþ med stor G og derforan Punctum i R.

eggjar ne iarn

Ionacrs sono.“

26. Hitt qvaþ þa Hamþir
inn hvgomstori:

„Bavl vantv, broþir!
er þv þann belg leystir,
opt or þeim belg
bavll raþ coma.“

Særli qvað:

27. „Hvg hefþir þv, Hamþir!
ef þv hefdir hyggiandi;
micils er a mann hvern vant,
er manviz er.“

Hamþir qvað:

28. „Af vęri nv hæfupþ,
ef Erpr lifði,

broþir occarr inn bæðfrœni
er viþ a brátt vagon,
varr inn vigfrœni,
hvottvme at dísir,
gvmi inn gvnnhęlgi,
gorþvmz at vigi.“

Særli qvað:

29. „Ecci hygg ec ocr vera
vlfa dęmi,
at vit mynım sialfir vm sacaz,
sem grey norna,
þa er graþvg ero
i aþn vm alin.

30. Vel hofom viþ vegit,
stondom a val Gotna,
ofan eggmoþom,

26. *Völs. har intet, som svarer til dette Vers eller det følgende. — Finn Magnusen (Overs. IV, 209, Anm. 43) mener, at der efter V. 26 mangler „et betydeligt Stykke, som før har underrettet om Aarsagen til denne Irettesættelse af Hamder til Sörle“.* Luning tror, at *Bebreidelsen gjælder Ordene i V. 12, L. 3-4. Jeg formoder, at L. 1-2: Hitt qvaþ þa Hamþir inn hvgomstori bær stryges som urigtige, og at Verset ud-siges af Sorle. Bebreidelsen vilde da gjælde Hamders Ord i V. 24, og V. 26 maatte forenes med V. 27 til ét Vers.*

27. *Overskriften Særli qvað mangler i R. — 2. hygiandi R. — 4. manviz R, ikke manviz.*

28. *Jfr. Völs.: Þá mælti Hamþir: „Af mundi nú höfudit, ef Erpr lifði, bróðir okkarr, er við vágum á leiðinni, ok sáam vit þat of sið“, — sem kveðit er. Derpaa anføres L. 1-4 af V. 28, hvor-paa følger: Í þvi höfðu þeir afbrugðit bobí móður sinnar, er þeir höfðu grjóti skatt. Nú sækja menn at þeim, en þeir vorðust vel ok drengiliga ok urðu mörgum manni at skaba; þá bitu eigi járn, og saa: Þá kom at einn maðr &c. (se ovenfor Anm. til V. 25). — Ogsaa i Sn.E. (I, 370) heder det (færend det fortælles, at Brædrene stenes): Þa mælti Hamþir: „af mundi nú höfudit, ef Erpr lifði.“*

Jeg har efter Völs. og Sn.E. tilsat Overskriften Hamþir qvað, som mangler i R; alle Udgg. forstaa V. 28 ligesom V. 29. 30 som Sorles Ord. — 1. af med liden a og derforan ikke Punctum i R. — 1. hæf R, d. e. hæfþ; höfðit Cod. af Völs. — 3. bæð frœni R; ikke bauþfrœni. — 5. varr forstaa man som verr, men dette er betænkeligt, ti e er her ikke opstaa af a, men af i (lat. vir, skr. víras); Runcindskrifternes var beviser intet. — vigfrœni, saa ændret med Rask og M.; viþ frœni R; viþ—frækní (passim fortis) K. viþfrœni kan ikke med Eg. forklares som viðfrægi, men det maa indrømmes, at to Sammensætninger med frækn saa snart efter hinanden støde, saa at man fristes til at indsætte viþfrœgi. — Eg. forklares L. 5-8 saaledes: varr i. v. (v: Jörmunrekr) hvatti dísir at mér, gumi i. g. görði vigi at mér; han sætter derfor hverken efter viþfrœni eller efter gvnnhęlgi Komma; men mod denne Forklaring taler vigi, der da maatte være Accusativ. — 6. hvottvme maa man, hvis Teksten er rigtig, for at faa Staurım læse som vottvme (saa Eg. lex. poet. 283 a); men dette er meget betænkeligt. — dísir R.

29. *Overskriften Særli qvað mangler i R. — 1. hygg sér i R ud som hygg. — ocr, saa ændret med Udgg.; yer R,*

sem ernir a qvisti;
 goþs hofom tírar fengið,
 þott scylim nu eþa i ger dæyia;
 queld lifir maðr ecki
 eptir qvið norna.“

31. Þar fell Særli

at salar gaffi,
 enn Hamþir hne
 at hvsbaki.

Þetta ero cælloþ Hamþissmál
 in forno.

30, 5. goþs **R**, *ikke* gets. — 6.
 scylim **R**, *ikke* seydir. — i ger, *d. e.*
imorgen, som got. gistradagis *avpior*
Matth. 6, 30, saa forklaret af Uppström

*Cod. argent. Anm. til dette Sted og af
 mig i Kuhns zeitschr. f. vergl. sprachforsch.
 IV, 250.*

G R O T T A S Ö N G R .

Skioldr het sonr Öþins, er Skiold-
vngar erv fra komnir; hann
haffi atsetv oc reð londvm, þar
sem nv er kavllvt Danmørk, en
5 þa var kallað Gotland. Skioldr
atti þann son, er Friþleifr het,
er londvm reð eptir hann. Sonr
Frilleifs het Froþi, hann toc
konvngdom eptir favþur sinn, i
10 þann tið er Avgvstus keisari
lagði frið of heim allan; þa var
Krístr borinn. En firir því at
Froþi var allra konvnga rikastr
a norðrlondvm, þa var honvm
15 kendr friþrinn vm alla danska
tvngv, oc kalla Norðmenn þat
Froþa frið. Engi maðr grandaþi
aðrvm, þott hann hitti firir ser
foþurbana eþa broþurbana lavsan

eþa bvdinn; þa var oc engi 20
þiofr eþa ransmaðr, sva at gvll-
hringr einn la a ialangrsheiðe
lengi. Froþi konvngr sotti heim-
boð i Sviðioð til þess konvngs er
Fiofnir er nefndr, þa keypti hann 25
ambattir tvær, er hetv Fenia oc
Menia; þær vorv miklar oc sterk-
ar. I þann tima fannz i Dan-
mork kvernsteinar tveir sva mik-
lir, at engi var sva sterkr, at 30
dregit giæti; en sv nattvra fylgþi
kvernvnm, at þat molz a kvern-
inni, sem sa mælti firir er mol.
Sv kvern het Grotti; Hengikioptr
er sa nefndr, er Froþa konvngi 35
gaf kvernina. Froði konvngr let
leiþa ambattirnar til kvernar-
innar oc bað þær mala gvll oc

Detto Digt er fuldstandig alene bevaret i r (SnE. I, 378—390), hvor Overskrift mangler; V. 1 citeres i leß (SnE. II, 578). Titelen Grottasöngur er tagen fra den prosaiske Fortælling. Denne findes baade i r (SnE. I, 374—378) og leß (SnE. II, 577 f.), hvor den meddeles for at oplyse, hvorfor Gildet er kaldet „Frodes Mel“; den begynder: Hvj (þvi leß) er gvll kallað miol Froþa til þess er saga sia (su leß). At Skioldr (Skioldungur leß) het, o. s. v.; de 12 første Ord har jeg ovenfor udeladt.

I det prosaiske Stykke er følgende Afvigelser i leß:

1. son. — 4. er nu heitir. — 5. het Gotland. Skioldungur. — 7. red londum. — 7-8. Son Fridleifs. — 9. fedr. — 9-10. I (med stor I og derforan Punctum) þann tið

r; I (stor I og derforan Punctum) þenna tima red Augustus keisari fyrir Romaborgar ríki ok lagdi leß. — 11. vm allan heim ok þa leß. — 12. ok fyrir. — 13. rikastatr r. — 16. kalla menn leß. — 18. þa audrum. — fyndi fyrir. — 19. broþurbana eþa foþurbana. — 21. þiofr ne. — 22. einn mangler. — 22-23. laa iij. vettir vid þiodueg aa ialangrs heidi (detto er vel den oprindelige Læsemaade). — 25. het. — 26. ambattir ij þær er. — 28. funduz. — 29. Danmorku. — 30. engi madr. — 32. kvernvnm, saa ændret med Rask og A.M. Udg.; kvernvñ r; kuerninni leß. — kverninni mangler efter a i leß. — 33. er sa. — 35. het sa bondi. — konvngi mangler. — 37. ambattirnar leida. — 38. Streg over æ i þær i r.

fríþ oc sælv Froþa. Þá gaf hann þeim eigi lengri hvild eþa svefn, en gækrinn þagði eþa hlið matti queþa. Þá er sagt, at þær quæþi
 5 hlið þav er kallat er Grottasavngr, oc aðr letti quæþinv, molv þær her at Froþa, sva at á þeirri nott kom þar sa sækonvng, er Mysingr het, oc drap Froþa, toc
 10 þar herfang mikit. Þá lagþiz Froþafríþr. Mysingr hafþi með ser Grotta oc sva Feniv oc Meniv oc bað þær mala salt, oc at miðri nott spvrþv þær, ef eigi leiddiz
 15 Mysingi salt; hann bað þær mala lengr. Þær molv litla hríþ, aðr niðr svkkv skipin, oc var þar eptir svelgr i hafinv, er særinn fellr i quernarvægat; þa varð sær salltr.

1. Nv erv komnar til konvngs hvsa framvisar tvær Fenia oc Menia; þær 'ro at Froþa Fríþleifs sonar máttkar meyar at mani hafþar.

2. Þær at lvðri leiddar vorv oc griotz gria gangs of beiddv; het hann hvarigri hvild ne yndi, aðr hann heyrþi hliom ambatta.

3. Þær þyt þvlv þæghorvinnar:

— 1. En hann gaf leþ. — 2. ne suefn. — 3. en meþan. — 4-5. Þat er sakt at þa kuædi þær hliod. — 5-6. *Mellem* Grottasaung og Ok adr letti *har* leþ ok er þetta upphaf at og *derpaa* 1ste Strophe af *Kvædet*. — 7. her aa hendr. — 8. sækonvng sa. — 9. drap hann. — ok tok. — 12. Grottakuernina. — 13. bað hann þær. — En at. — 14-15. huart Mysingileiddiz eigi. — 15 mala leþ; mæla r. — 18. siorrinn leþ. — 18. fell siorrinn. — 19. *Streg* over æ i sær i r.

I Skáldskaparmál har rimelig fra først af kun været anført første Vers, paa samme Sted, som i leþ; men senere indførtes efter den prosaiske Fortælling (som i r) det hele Kvæde af en Afskriver, som kjendte dette.

Det samme Sagn fortælles i en kortere Form i to andre Haandskrifter af Sn.E. A (*Sn.E.* II, 431) og 757 (II, 515); denne meddeles her efter A med Varianter i Parenthes efter 757: Kvern hæitir (het) Grótti ær atti Fróði konvng. hon mól hvetvætna (hvatvetna) þat ær hann villdi gvll ok frið (gull ok sylfr ok aðra hluti). Fænia ok Mænia hætv ambáttir þær ær mól. Þá tok Mysingr sækonvng (Mysingr herkonvng tok) Grottv ok let mala

hvita salt a skipvm sinvm (skip sin) þar til ær þav svkkv a Petlandz firði. Þær ær svelgr siþan ær sær (þuiat siorr) færllr i avga Grottv. þa gnyr sér (siorr) ær hon gnyr ok þa varð siorrinn salltr. Dette prosaiske Stykke har Munch i sin Udg. optaget som Indledning til Digtet.

1, 1. erv, saa ændret med *Rask* og *M.* efter leþ, som har ero; erþ r, d. e. erm. — 5. ro r; ero leþ. — 8. hafþar r; gioruar leþ.

3, 1. þvlv r. Dette maatte være Præter. 3 Pers. Plur. af et þjóla (þaul, þulum) = þylja. Men Teksten er vistnok feilagtig, da der ellers ikke med denne Aflydsrække findes noget Verbum, hvis Stammneudlyd er l (*Guðbrandr Vigfússon* i *Ný Félagsrit*, XVII, 144); Pfeiffer tror, at þvlv er Feilskrift for þvldv; men kanske mangle to Linjer efter L. 2; *Rask* bemærker: „Her þykir mér vanta í, og vildi eg t. d. bæta inn: hófu at meldri, þær hverfa knáttu eðr umbreyta þulu í þutu og finna þartil annað ordatiltæki“, og Ettm. indsætter þutu. — 2. þæghorvinnar i r skrevet þægh horvinnar, som ogsaa kunde læses þænghorvinnar. *Uppström* (*Skáldskaparmála-Qvæði*, S. 34) ændrer det til þæghorfnar. —

„leggivm lvðra,
 lettvm steinvm“;
 bað hann enn meyar,
 at þær mala skyldv.

4. Svngv oc slvngv
 snvðga steini,
 sva at Froþa man
 flest sofnafi;
 þa qvað þat Menia,
 var til meldrar komin:

5. „Avð molvm Froþa,
 molvm alsælan,
 fiolð fiar
 a feginslvðri;
 siti hann á avþi,
 sofi hann a dvni,
 vaki hann at vilia,
 þa er vel malit.

6. Her skyli engi
 æðrvm granda,
 til bæl's bva
 ne til bana orka,
 ne havggva því
 hvossv sverþi,

þo at bana broþur
 bvdinn finni.“

7. En hann qvað ecki
 orð it fyrra:
 „Sofit eigi þit
 ne of sal gavkar
 eþa lengr en sva
 lioð eitt qveþac.

8. „Varattv, Froþi!
 fvllspakr of þic,
 malvinr manna!
 er þv man keyptir;
 kavssþv at affi
 oc at alitvm,
 en at ætterni
 ecki spvrþir.

9. Harðr var Hrvngnir
 oc hans faþir,
 þo var Þiazí
 þeim æflgari,
 Iþi oc Avrnir
 okrir niðiar,
 bræðr bergrisa,
 þeim ervm bornar.

10. Komia Grotti

3-4. Jeg forstaar med Eg. (AM. Udg.) disse Linjer som Trælkvindernes Ord, leggivm og lettvm som Verber. Uppström sætter intet Tegn efter L. 2 og tager leggivm som Subst., lettvm som Adj. — 5-6. Eg. (AM. Udg.) tager ogsaa disse Linjer som Trælkvindernes Ord.

4, 2. snvðga, saa maa der læses i r (jvfr. 12, 6); Skriveren vilde først feilagtig efter slvngv skrive steini, men da han havde skrevet st, mærkede han sin Feiltagelse, søgte at rette t til n og fortsatte vðga; derved kom Ordet i r til at sé ud som stivðga, men saaledes var det vist ikke ment. — 5. Menia, saa rettet; meni r. — 6. meldrar; saa ændret med M.; meldr r, ikke meldz, som Rask og Eg. læse.

5, 1. æð r med liden æ og derforan ikke Punctum. — 5. Siti r med stor S og derforan Punctum.

7, 3-6. Jfr. den prosaiske Gjengivelse

ovenfor S. 325, L. 2—4, der vistnok tildels er urigtig, da of sal gavkar rimelig betegner „Hanerne“. — 4. ne r. Eg. (Reyk. Udg.) ændrer det til en, da maatte lengr underforstaas fra andet Led til første, ligesom sva i Háv. 39. — Eg. (lex. poet.) og Pfeiffer skrive salgavkar som ét Ord. — 6. qveþac r. Jeg formoder qveþi med Bttm., som skriver 3-6 saaledes:

sofið eigi lengr en salar gaukr,
 eða lengr en svá at lioð eitt kveði.

(Ogsaa jeg tror, at þit, som er en senere Form, ikke oprindelig har hørt hjemme i L. 3.) Papirafskr. af r i ood. Worm. forandrer qveþac til kveðit.

10, 1. Komia r (d. e. Kómia, Kæmia) maa, ligesom moli (d. e. mqli, mæli) i L. 5, være beholdt fra et ældre Hskr.; efter den almindelige Retskrivning i r skulde være skrevet Kiæmia, mæli. —

or gría fialli
ne sa hinn harþi
hallr or iorþv,
ne moli sva
mær berggrisa,
ef vissi vitt
vętr til hennar.

11. Vær vetr niv
vorvm leikvr
avfgar alnar
firir iorð neþan;
stoþv meyar
at meginverkvm,
færþvm sialfar
setberg or stað.

12. Velltvm grioti
of garð risa,
sva at fold firir
for skialfandi;
sva slongþvm vit
snvðga steini,
hofga halli,
at halir tocv.

13. En vit siþan
a Sviðioþv
framvisar tvær

i folk stigvm;
sneiddvm brynivr,
en brvtvm skioldv,
gengvm i gegnvm
graserkiat lit.

14. Steyptvm stilli,
stvdvdm annan,
veittvm goþvm
Gothormi lið,
vara kyrreta,
aðr Knvi felli.

15. Framm heldvm þvi
þav misseri,
at við ad kæppvm
kenndar vorvm;
þar skorþv vit
skærþvm geirvm
bloð or benivm
oc brand rvþvm.

16. Nv ervm komnar
til konungs hvsa
miskvmlavsar
oc at mani hafþar;
avrr etr iliar,
en ofan kvlið,

2-3. fialli ne, saa r, ikke fialins. — 4. hallr, saa ændret; halr r. — 6. Streg over æ i mær i r. — 7. vitt, saa r (dog har v ikke den sædvanlige Form). Hvis Læsemaaden er rigtig, maa vitt forstaaes som det adverbialt brugte Neutrum af viðr: „hvis Nogen (vętr Subject) havde havt en vidtgaende Kundskab til hende“. Rask (og med ham Eg. AM. Udg., samt Pfeiffer) indsætter ätt, og i samme Betydning Eg. (lex. poet. p. 890 a og Reyk. Udg.) vtt, Ettm. ætt.

11. 1. Vær, man skulde vente Vit, dog se Anm. til Guðr. hv. V. 2, L. 6. — 5. stoþv r. Jeg formoder med Ettm. stoþvm.

12. 7. hofga r, ikke hafga.

13. 3. fram viSar r. — 5. sneiddvm brynivr, saa ændret; beiddvm biornvr og M. Eg.; dette oversættes Eg., „venabamur ursos“, men beiða kan ikke betyde det samme som beita.

bræddum björnu Skule Thorlacius og Rask; men Björnen er ikke et af Valens Dyr; beittum biörnu Ettm. Der kræves et med brvtvm skioldv ensartet Udtryk; den rette Læsemaade vindes ved Sammenligning af Fas. III, 21 (Gautreks saga), hvor det rette er (efter Cod. AM. Nr. 152 fol.):

brynjur sneiddum
ok brutum skjöldu.

— 8. lit r, d. e. lið.

14. 1. steyptvm r med liden s, dog derforan Punctum. Udg. undtagen Ettm. begynde her ikke et nyt Vers. — 6. Knvi skriver jeg med Eg. som Egennavn, jvfr. Fas. II, 221; maaske beslægtet med det gotiske Navn Cniva; knúi Rask og M. som Appellativ.

15. 4. vorvm, saa ændret med M.; v r, d. e. vorv, og saa Eg.

16. 3. miskvmlavsar r.

drogvn dolgs siotvl,
daprt er at Froþa.

17. Hendr skolo hvilaz,
hallr standa mvn,
malit hefi ec firir mic
mitt of leiti;
nv mvna hondvm
hvild vel gefa,
aðr fvlmalit
Froþa þycki.

18. Hendr skolo hēlda
harðar trionor,
vapn valdreyrvg,
vaki þv, Froþi!
vaki þv, Froþi!
ef þv hlyþa vill
songvm ockrvn
oc sægvn fornv.

19. Eld se ec brenna

firir avstan borg,
vigspioll vaka,
þat mvn viti kallaðr;
mvn herr koma
hinig af bragþi
oc brenna bæ
firir bvðlungi.

20. Mvnatþv halda
Hleiðrar stoli,
ræþvm hringvm,
ne regingrioti;
tokvm a mondli,
mær! skarpára,
ervma varmar
i valdreyra.

21. Mol mins favþvr
mær ramliga,
þviat hon feigð fira
fiolmargra sa;

17, 4. leiti, saa r, ikke letti, som M. og Eg. (i Reyk. Udg.) har læst. Jfr. Flat. II, 204: er þat líkligast at ek uinna hlutverk mitt at minn læiti suo at æigi þarfui hasetar firir mig at uinna; nu þaa Ísland fyrir mitt leiti. Dette maa vistnok være et fra hleyti forskjelligt Ord og komme af lita (eg. Strækning, som man kan overse).

18, 1. hēlda saa r. Dette kan ikke være Gen. pl. af hólðr, ti Oversættelsen „Manus virorum erunt aspera rostra, tela caesorum cruore madentia“ (Eg. ed. AM.) giver ikke passende Mening, og et Verbum „gribe“ eller „holde“ kan ikke underforstaas. Rask har indsat Henda skulo hólðar, men derved gaar Symmetrien med V. 17, L. 1 tabt og henda passer desuden ikke godt. — Eg. lex. poet. 822 b forstaar hólða som halda, men dette er sprogstridigt, heller ikke kan trionor i L. 2 være Kværnens Søev. harðar trionor maa ialfald være synonymt med vapn valdreyrvg, og hēlda skulde man snarest med Pfeiffer (S. 346) ville forandre til halda. Jfr. Waldhere:

þára þe Mimring can
hear[d]ne gehealdan;

Byrhtnōð, V. 167 (Grein):

ne mihte he gehealdan
heardne mæce,

V. 235:

þá hwile þe he wæpen mæge
habban and healdan,
heardne méce.

Dog er der herved den Vanskelighed, som jeg ikke véd at rede, at halda i denne Betygning ellers altid forbindes med Dativ.

— 2. trionor, saa r, ikke trivnor. — 5. Vaki r med stor V og derforan Punctum. — 6. vill er Rimordet.

20, 5. Tokvm r med stor T og derforan Punctum. — 7. varmar, saa ændret; val,mar r (der er først skrevet valmar, men efter l er nede i Linjen sat en Hage, der rimelig skal betegne, at l er feilagtig; Skriveren var vel ved det følgende Ord valdreyra bleven foranlediget til først feilagtig at sætte valmar). Eg. og Möb. beholde valmar, hvilket Eg. forstaar som valmær! (bellica virgo), medens Möb. formoder valmar: tepescentes? (han tænker vel paa gmtlydsk walm Hede). vafnar Rask; væxnar M. (men saa staar der ikke i r), Lüning sætter da Spærmaalstegn efter valdreyra.

stvkkv storar
steðr fra lvdri,
iarni varþar,
molvm enn framarr!

22. Molvm enn framarr,
mon Yrsv sonr,
niðr Halfdanar,
hefna Froþa;
sa mvm hennar
heitinn verþa
bvrr oc broþir,
vitvm baþar þat.“

23. Molv meyar,

megins kostvþv,
vorv vngar
i iotvnoði;
skvlfv skaptre,
skætz lvðr ofan,
hravt hinn havgi
hallr svndr i tvav.

24. En bergrisa
brvðr orð vm qvað:
„Malit hofvm, Froþi!
sem mvmvm hættu,
hafa fvlstaþit
flioð at meldri.“

21, 7. iarni varþar, *saa ændret med Eg. (Reyk. Udg.); iarnar fiarþar r og Skule Thorlacius, M.; járnum varðar Eg. i ed. AM.; i Arnarfjavrþ Rask. — enn er Rimord i V. 21 L. 8, ligesom i V. 22, L. 1.*

22, 2. mon, *saa r. — 3. niðr Halfdanar, saa ændret efter Formodning af Rask med Eg. og M.; ½ (d. e. við) halfdana r; niþ Hálfana Skule Thorlacius. — 8. þat, saa ændret med Udg.; þar r,*

hvilket Skriveren selv dog synes at have villet rette til þat.

23, 2. kostvþv, *saa ændret med Udg.; karstþv r. — 5. skaptre r, d. e. skapttré?*

24, 1. bergrisa r, *ikke-risar. — 4. sem mvmvm hættu, saa r og Eg. i ed. AM., hvor han oversætter: quantum periclitabimur; jeg forstaaer hættu her i Bet. op-høre; r har ikke heita, som M. og Eg. i Reyk. Udg. læse; senn munum hættu Rask; sem munr um hvatti Eitum.*

BRUDSTYKKER

I

SNORRA-EDDA.

1.

Har segir, at hann (Gylfa) komi
eigi heill vt, nema hann se froþ-
ari, oc

„stattv fram, meðan þv fregn,
5 sitia skal sa, er segir.“

2.

Niorðr a þa konv, er Skaþi heit-
ir, dottir Þiaza iotvns. Skaþi
vill hafa bvstað þann, er att hafpi
fapir hennar; þat er a fiollvm
5 nokqvorvm, þar sem heitir Þrym-
heimr, enn Niorðr vill vera nær
sæ; þv sættvz a þat, at þav
skyldv vera niv nær i Þrym-
heime, en þa aðrar niv at Noa-
10 tvnm. En er Niorðr kom apptv
til Noatvna af fiallenv, þa qvad
hann þetta:

„Leið ervmc fioll,
varca ec lengi á,
nætr einar niv;
vlfv þytr
mer þotti illr vera
hia songvi svana.“

Þa qvad Skaþi þetta:

„Sofa ec mácat
sæfar beþivm a
fvglv iarmi firir;
sa mic vegr,
er af víþi kemr,
morgvñ hverian mar.“

3.

Oc enn segir hann (Heimdallr)
sialfr i Heimdallar galdri:

„Niv em ec mæþra mavgr,
niv em ec systra sonr.“

Ved alle de prosaiske Stykker af Sn.E. anføres kun de vigtigere Varianter.

1. Sn.E. I, 36. Dette Stykke findes i rWU. — 3. Rask og M. begynde Verset med ok. — 4. Denne Verslinje skrive Rask og M. som to. — 4. fram r; fram WWU.

2. Sn.E. I, 92 f. I rWU. Hos Saxo (I, 53 f. og 55) kvæde Hadding og Regnild to Vers, som maa være Oversættelser af danske Sidestykker til de to Vers, som her meddeles. — 5-6. Þrymheimr, saa W; þvmheimr r; þrvþheimr U. — 8-9. vera niv nær i Þrymheime, en þa aðrar niv, saa ændret med Eg. (der skriver Þrumheimi); vera .ix. vetr i þrymheime en þa aðra .ix. r; niu nær i Þrymheimi (þrvþheimi) en þa (þa mangler i U) .xii. WU. —

13. ervmc rW; ervmz U. — 14. varca rW; varkaþa U (forvansket af varka þar). — á indsat efter W; mangler i r og Udgg.; hia U. — 20. mácat, saa ændret; mattac r, ikke máttat, som Eg. skriver; ne máttá W, og saa Rask M.; maki U. Her kræves Præsens, da Skade endnu er i Noatune, da hun kvæder dette, og da Præsensformerne vegr og kemr følge. — 21. sæfar r; siauar W; sævar U. — 22. fvglv U. — 24. víþi Dativ af víðir, Hav. — 25. morgvñ r; morgin WWU. — hværn U.

3. Sn.E. I, 102. I rWU. 2. Heimdallar, saa WWU; heimdalar r. — 3. mæþra rW; meygia U. — mavgr rU; móg W.

4.

XIII. (Hin fjugrtánda ásynja er) Gna, hana sendir Frigg i ymsa heima at eyrindvm sinvm. Hon a þann hest, er renn lopt oc lavg, 5 oc heitir Hófvarpnir. Þat var eitt sinn, er hon reið, at vanir nokquorir sa reið hennar i loptinv, þa mælti einn:

„Hvat þar flygr,
10 hvat þar ferr
eþa at lopti liðr?“

Hon svararþi:

„Ne ec flyg,
15 þo ec fer
oc at lopti lið:
a Hofvarpni
þeim er Hamskerpir
gat við Garðrofv.“

5.

Þvi næst sendv æsir vm allan heim orindreka at biðia, at Balldr væri gratinn or heliv, en allir gierþv þat: menninir oc kykvendin 5 oc iorþin oc steinarnir oc tre oc allr malmr Þa er sendimenn forv heim oc hóþv vel rekít sin eyrindi, finna þeir i helli nokquorvm, hvar gygr sat, hon nefn-

diz Þavck; þeir bidia hana grata 10
Baldr or heliv. Hon svarar:

„Þavck mvn grata
þvrrvm tárvm
Baldrs bálfarar;
kyks ne dæðs 15
nátka ec kalls sonar,
haldi Hel þvi er hefír!“

En þess geta menn, at þar hafi verit Loki Lofeyiar son, er flest hefír illt gert með asvm. 20

6.

Þa for Þorr til ár þeirrar, er Vimvr heitir, allra á mest. Þa spenti hann sic megingiorþvm oc stvddi forstreymis Griþarvol, en Loki helt vndir megingiarþar; 5 oc þa er Þorr kom a miðia ána, þa ox sva mioc áin, at vppi bræt á oxl honvm. Þa quap Þorr þetta:

„Vaxattv nv, Vimvr! 10
allz mic þic vaþa tíþir
iotna garþa i;
veitzv, ef þv vex,
at þa vex mer asmegin
iafnhatt vpp sem himinn.“ 15

4. Sn.E. I, 116. I rWU. — 4. oc heitir Hófvarpnir, saa WU; er heitir hofvarfnir r. — 5-6. vanr nockvrr U. — 7. hann mælti U. — 9. eða hvat U. — 10. eða hvat at U. — 11. h^a S. r. — 13. Ne ec rW; eigi ek U. — 14. fer rW; ferk U. — 14. oc at rW; þo ek at U. — liþ U; liðr rW. — 15. hofvarpni WU; hofhvarfni r. — 16. U feilagtig hatt strykr for hamskerpir. — 17. U feilagtig gack vm garþ vorv. — Garðrofv har kort o, da Navnet maa tydes af rjúfa.

5. Sn.E. I, 180. I rWU. — 10. þavck rU;

þavkt U feilagtig. Saa og L. 12. — 14. helfarar U feilagtig. — 15. kyks rU; kuiks W. — ne rW; eða U. — 16. Denne Línje mangler i U. karls W; Ordet sér i r ud som kallð, der maa være Feilskrift for kalls. — 17. haldi WU; hafi r. — 18-20. Istedden herfor har U þar var loki ravnar.

6. Sn.E. I, 286. I rWU. — 10. vaxattv r; vaxat þv WU. — nv mangler i U. — vimvr r; vimra W; vimr U; men ovenfor L. 2 i alle Hskrr. vimvr. — 11. þig W. — 13. ef rW; en ef U. — 15. iamhatt U. — himi r.

7.

En er Þorr kom til Geirroþar,
þa var þeim felögum visat fyrst
i gestahús til herbergis, oc var
þar einn stoll til sætiss, oc sat
5 þar Þorr. Þa varþ hann þess
varr, at stollinn fór vndir honum
vpp at ræfri; hann stack Griþar-
væli vpp i raptana oc let sigaz
fast a stolinn; varð þa brestr
10 mikill, oc fylgði skrækr; þar
hoffv verit vndir stolinum dætr
Geirroþar Gialp oc Greip, oc hafði
hann brotit hrygginn i báþum.
Þa qvaþ Þorr:

15 „Einv sinni
neyttac ásmegins
iotna gavrþum i:
þa er Gialp oc Greip,
dætr Geirroþar,
20 villdv hefia mic til himins.“

8.

I Asgardi firir dvrvm Valhallar

stendr lvnðr, sa er Glasir er kall-
aðr, en lavf hans alt er gvll ravtt.
Sva sem her er queþit, at:

Glasir stendr
með gvllnv lavfi
firir Sigtys savlvum.

Sa er viðr fegrstr með goþvm oc
monnum.

9.

Þessi erv hestaheiti i Þorgrims-
þvlo:

Hrafn oc Sleipnir
hestar agætir,
Valr oc Lettfeti,
var þar Tialdari,
Gvlltoppr oc Goti,
getit heyrþac Sota,
Mór oc Lvngr með Mari.
Vigg oc Stvfr
var með Skæfaði,
þegn knatti Blackr bera,
Silfrintoppr oc Sinir,

7. Sn.E. I, 288. Prosastykket i rWU; Ordene þa qvaþ þorr og Verset kun i U. — 1. mangler i W. — geirroþar r; geirraþar U. — 3. gesta hús U; geita hús rW. — 7. vpp vndir raft U; saa og L. 8. — 9-10. r har mikill ogsaa efter skrækr. — þa varþ skrækr mikill ok fylgði brestr U. — 12. geirroþar r; geirraðar WU. — greip rW; gneip U. — Verset er i U skrevet: Eino neytta ek allz megins iotna gavrþum i. þa er gialp ok gneip dætr geirraþar villdo hefia mik til himins. — 15. sinni tilfæit með Udg. efter Formodning af Rask. — 16. neyttac henfører Rask til L. 15. — ásmegins, saa ændret efter Formodning af Skule Thorlacius. — 19. Geirraþar dætr Rask og Eg.

8. Sn.E. I, 340. I rWU. — 5. Rask og Eg. i Reyk. Udg. begynde Verset med At; Hskrr. have dette Ord med stor A

og derforan Punctum. — 6. gvllnv W; gvllnv r; gvlligo U. — 7. sigtys U. — 8. fegrstr W; fegrst er r; frægr U.

9. Sn.E. I, 480. I rUA (Sn.E. II, 458 f.) leþ (Sn.E. II, 595). — 1-2. þessi—þorgrimsþvlo mangler i U. — 3. slettfeti U. feilagtig for sleipnir. — 6. U har Punctum efter þar, men ikke efter lettfeti. — 8. heyrþa ek U; ogsaa Aleþ har ek særskill. — 9. mór r; mór U; mór A; mór leþ. — læng A. — 10. Kun A har Vigg með stor V. — vngv U feilagtig. — skvfr A for stvfr. — 11. var mangler i U. — skæfaði A; skefaði rleþ; skefava U feilagtig. — 12. ofen for þegn og a baki for blackr U feilagtig. — matti leþ for knatti. — bakkr A. — 13. Jfr. Grimm. V. 30, L. 3. — Silfrintoppr U; silfrtoppr rleþ; saltoppr A. — Sinir, saa ændret; synir rleþ; simr U; sinarr A. —

15 sva heyrþac Faks of getit,
Gvllfaxi oc Ior með goþvm.
Bloðvghofi het hestr,
er bera qvaþv
avfigan Atriþa;
Gils oc Falhofnir,
20 Glær oc Skeiðbrimír,
þar var oc Gyllis of getit.

10.

Þessi oxnaheiti erv i Þorgrims-
þvlv:
Gamalla vxna nofn

hefic gerla fregit,
þeirra Ravðs oc Hæfiss;
Rekinn oc Kyrr,
Himinhriotr oc Apli,
Arfr oc Arfvni.

11.

Þessir (hestar) ro en talþir i
Kalfsvisv:

Dagr reið Dravslí,
en Dvalinn Moðni,
Hialmþer Háfeta,
en Haki Faki;

— 14. heyrþa ek U; ogsaa A leß har ek særskilt (det sidste Hskr. har efter heyrdá ek feilagtig þa nefnda heyrdá ek ok). — of r; vm A; mangler i U leß. — 15. gvþvm U. — 16. blotoghofi U. — 17. er UA leß; ¶ (d. e. ok) r (ogsaa dette kunde forsvares). — koðv A. — 18. vngan at riþa U. — 19. Jfr. Grímn. V. 30, L. 4. — gils rU leß (gil^s r); gisl A. — Falhofnir, saa rettet; falofnir UA; faliafnir leß; falliafnir r. — 20. Jfr. Grímn. V. 30, L. 2. — glær rA; glær U; gler leß. — 21. gyllis of gætit A; gyllis vm getið U leß; gvllir of getinn r.

10. Sn.E. I, 484. IrU leß (Sn.E. II, 595). — Jfr. ðæna heiti Sn.E. I, 586—88; II, 483; 566 f.; 625 f. — 1-2. Ordene þessi — þorgrimsþvlv mangle i U. — 3. vxna r; avxna U; yxna leß. — heiti U for nofn. — 4. hefi ek giorla fregit U; hefig giorla talit leß; hefi ec gerþa. r. — 5. Efter þeirra tilfær leß er. — hæfiss r; hefiss U; hæfrs leß. — 6. Reginn U. Denne Form findes ogsaa blandt ðæna heiti Sn.E. I, 587 II, 483. 566; dog har de samme Fortegnelser som Oksaenavn rekningr; jvfr. ogsaa rök. — kyr r; kyr leß; hlyrr U. At Sproget har kjendt et Hankjensord kyr, synes mig tvilsomt. — 7. Himinhriotr er vistnok Navnets rette Form. himins hriotr r; himinriotr U; himinhriodr leß. — I Sn.E. I, 168 har VV himinhriotr, r himinhriotr, U himinriotr; blandt ðæna heiti i Sn.E. I, 587 staar i

r himinhriotr, i leß himinhriodr, i A himinhriotr, i 737 hriostr. — apli r; arfi U; atli leß. Blandt ðænaheiti i Sn.E. I, 587 har rA apli, leß afli. — 8. For arfvni har leß feilagtig arfvnir. I A (Sn.E. II, 483) skrives Ordet orfvni, i 737 (II, 567) orfuni; denne Form burde kanske foretrækkes, da der derved bliver Vokalskifte i Rimstavene.

11. Sn.E. I, 482. IrUA leß. — De pro-saiske Indledningsord lyde i A: Þessir hæstar ærv taldir i kalfs visv; i r og leß: þessir ro (ero leß) en talþir i alsvinnz malvm; U har kun Overskriften fra hestvm. Alle Udg. have optaget Teksten i r og leß; men jeg tror, at A har det rette. alsvinnz mal, som Sn.E. I, 486 citeres i r, er det samme som (og rimelig blot en Skrivfeil for) Alvissmál (se i denne Udg. S. 129 Anm.); men dertil kunne ikke de her omhandlede Vers med Hestenavne høre; og at der skulde være to aldeles forskjel-lige Digte, af hvilke det ene kaldtes Alvissmál (i enkelt Hskr. Alsvinnsmál), det andet Alsvinnsmál, er ikke sandsynligt; hertil kommer, at mál er sjældent ved Navne paa Kvæder, som ere digtede i Starkaðarlag. — 3. U hrafnir for dravslí. — 5. hialmr háfeta A; havð hialmþir U, og saa Eg. i AM. Udg.; hialmþir eller hialmþer r (og ikke mere); haulda huaatra leß. — Há Hjalpmþer Rask og Eg. i Reyk. Udg. — 6. faxa U for fáki.

reið bani Belia
 Bloðvghofa,
 en Skævaði
 10 skati Haddingia.
 Vesteynn Vali,
 en Vivill Stvfi,
 Meinþiofr Moi,
 en Morginn Vakri,
 15 Ali Hrafní,
 er til iss riþv,
 enn annarr avstr
 vnd Aðilsí
 grar hvarfaði
 20 geiri vndaþr.
 Biorn reið Blacki,
 en Biarr Kerti,

Atli Glavmi,
 en Aðils Slvngni,
 Havgni Havlqvi,
 25 en Haraldr Favlqvi,
 Gvnnarr Gota,
 en Grana Sigvrþr.

12.

Sægr hæitir sar,
 ænn Simvl stöng,
 Bil ok Hivki
 bera hann.

Þat ær kallat, at þav sæ i 5
 tvngli.

— 9. skævaði r; skæfaði A; skefaði U; skenadi leß. — 12. vífill U A leß. — stvfa U. — 13. meinþiof leß. — 14. en morginn vakri r; morginn vakri A; en mvnnenn vakri U; hinn morginvakri leß. *Rask og Eg. optage den sidste Læsemaade og oversætter „mane evigilans“; men dette maa være urigtigt. Symmetrien kræver, at Morginn her er Mandsnavn og Vakr Hestenavn; vakr findes virkelig ogsaa blandt hestahæiti i SnE. II, 487. 571 og bruges saaledes af Skaldene. Det er neppe tilfældigt, at den, som selv heder Morginn, har Hesten Vakr.* — 16. ær til A; en til U; til r leß og Udgg. — 17. Enn med stor E og derforan Punctum i r og leß; en U (Punctum foran); ænn A. — 18. vndir U. — 19. gramr A. — 20. geri r. — 21. biorn med tiden b i r U, med stor B i A leß. — 22. biarr r A leß; biar U. *Heder Navnet Bjarr, Gen. Bjars? jvfr. Beaf er ver kollum Biar (Flatöb. I, 27 og i Cod. AM. 281 qv.)* — 24. slvngni r U A; slaungui leß. — I SnE. I, 398 har W slungnir, r slvgnir, leß Slaunguir. — 25. havlkni U. — *Jfr. med denne Línje og L. 27 Völs. Cap. 27 (Fas. I, 185): Gunnarr reið Gota, en Högni Hólkvi. Disse Völsungasagas Ord er sikkerlig laante fra et Kvæde.* — 26. favlqvi r;

folkvi A; faulkui leß; favlkni U. — 28. Grana riþr U for en Grana. — *Efter sigvrðr tilfæier A vilr ymissvm ænn oðinn slæipni. Det prossaiske ymissvm (der ikke kan tages som Navn) viser, at disse Línjer, som mangle i de tre andre Hskr., ere senere.*

12. SnE. i A (II, 431) leß (II, 514). — *Jfr. SnE. I, 56: Máni stýrir göngu tungls ok ræðr nýjum ok niðum; hann tók tvau börn, er svá hétu: Bil ok Hjúki, er þau göngu frá brunni þeim er Byrgir (Byggvir U) heitir ok báru á öxlum sér sá, er heitir Sægr, en stöngin Simul. Viðfinnr er nefndr faðir þeirra; þessi börn fylgja Mána, svá sem sjá má af jörðu. — Jeg har med Möbius og med Eg. i Reyk. Udg. optaget dette Stykke og skrevet L. 1—4 som Vers, fordi Rimstavene ere sikre; dog er jeg ikke overtydet om, at vi forøvrigt her have den ægte poetiske Form, denne kan mulig have været:*

Sægr heitir sar,
 en Simul stöng,
 Bil ok Hjúki bera.

1. Sægr leß; Sægr A (s tvilsom). — 5. þat A; þetta leß. — þav mangler i leß. — *Eg. i Reyk. Udg. skriver som Vers:*
 þat er kallat,
 at þau sæ i tungli.

13.

Fíoturrinn haitir Glæipnir, ær
honom (Fenrisúlfi) hældr. Gervir
voro tvær fíotrar til hans fyrst
þær Dromi ok Læðingr, ok hællt
hvargi; þa var Glæipnir síþan
gerr or sea lvtvm:

Or kattar dyn
ok ór konv skæggi,
or fisks anda

ok or fvglá miólk, 10
ór bergs rótvm
ok or biarnar sinvm,
or því var hann Glæipnir gerr.

14.

Flugu hrafnar tveir
af Hnikars oxlvm,
Huginn til hanga,
enn a hræ Mvninn. 4

13. *Sn.E. i A (II, 431 f.) leß (II, 515).*
— *Jfr. Sn.E. I, 108:* Hann (Gleipnir)
var gjörr af sex hlutum: af dyn kattarins
ok af skeggi konunnar ok af rótum bjargs-
ins ok af sinum bjarnarins ok af anda
fisksins ok af fogs hráka. *Den Form*
af Verset, hvorpaa dette grunder sig, har
havt L. 11—12 foran 9—10 og hráka

istedenfor miólk. — 1. glæifnir A; gle
. . . nir leß. I Sn.E. I, 108 har rU gleip-
nir, W gleifner. — 5. gleipnir leß;
glæifnir A. Ligesaa i L. 13. — 11. bergs
A; biargs leß. — 12. ok or leß; ok A.
14. *Sn.E. II, 142: Málskrúðsfræði,*
alene i W.

BRUDSTYKKER

I

VÖLSUNGA SAGA.

1.

Sigmundr tekr nú blodrefillinn,
ok ristú nú í milli sín helluna, ok
letta *eigi* fyrr, enn lokit er at
rista, sem kveðit er:

5 Ristu af magni
mikla hellu
Sigmundr hiorfi
ok Sinfíotli.

2.

Síþan ridr Sigurdr ok hefir
Gram í hende ok bindr gvillepora
a fetr ser. Grane hleypr fram at
elldinum, er hann kende sporans.

5 Nu verdr gnyrr micill, er elldr-
inn toc at þsast, enn iorð toc at
skialfa, loginn stóð við himin;
þetta þorde engi at gera fyrr, ok
var sem hann ride í myrkua;
10 þa lægðizt elldrinn, enn hann geck
af hestinum inn í salinn; sva er
kveðit:

15 Elldr nam at þsast,
enn iorð at skialfa,
ok hár loghe
við himne gnefa;
fár treystizt þar
fylkiss recka

elld at riða
ne yfir stigha.

20

Sigurðr Grana
sverdi keyrde,
elldr sloknaðe
fyrr auðlinge,
logi allr lægþizt
fyrr lofgjornum,
bliku reiði
er Reginn átte.

25

3.

Brynhilldr svarar: „Sigurdr
væ at Fafne, ok er þat meira
vert enn alt ríki Gvnmars konungs“
svá sem kveðit er:

„Sigurdr væ at orme,
enn þat síþan mun
engum fyrnast,
meðan aulld lifir;
enn hlyre þinn
hvarke þorði
elld at riða
ne yfir stigha.“

5

10

4.

Svá segir í Sigurþarquivðu:
Vt geck Sigurdr

1. Cap. 8 (Fas. I, 134). — 3. letta, saa Cod., ikke lettu.

2. Cap. 27 (Fas. I, 185). — 10. lægðizt elldrinn skrevet lagðizt (med Krøl under a) elldrinn i Cod. — 13. nam, saa ændret med Udgg.; man Cod. — 27. reiði, saa ændret; reið Cod. og Udgg.

3. Cap. 28 (Fas. I, 190) — 2. fafne Cod. — 5-12. Dette Vers kan mulig have hørt til det Kvæde, hvis Slutning er os bevaret i Brot af Sigurdarkviðu; se Ann. til dettes V. 1.

4. Cap. 29 (Fas. I, 197). Den her nævnte Sigurdarkviða er rimelig det samme

anspialle fra,
hollvinr lofpa,
ok hnipnaðe,
sva at ganga nam
gunnarfusum
sundr of sidur
serkr iarnofinn.

5.

Þeir (Gunnarr ok Högni) tokv orm
einn ok af vargsholde ok letv sioda

ok gafv honum (Gutthormi) at eta, —
sem skalldit kvad:

Svmir vidfiska tokv, 5
svmir vitnishrę skifðv,
svmir Gvtthorme gafv
gera holdd
vid mvngate
ok mærga lute 10
aðra í tyfrum

Digt, som det, hvoraf vi have Slutningen tilbage i det S. 237—241 aftrykte Brot af Sigurðarkviðu. — 3. anspialle, saa Cod. og Uðgg.; jeg formoder anspille; jvfr. Sig. III, 46; Guðr. II, 11. — 4. hollviu Cod., d. e. hollvinur. — 5. hnipnaðe, saa ændret med Bjærner; hnipaðe Cd. — hnipa har i Præter. hnipti; dog oldeng. hnipian hnipode.

5. Cap. 30 (Fas. I, 199). Sammenlign Brot af Sigurðarkv. V. 4, hvor Formen i det hele er bedre. — 5. Svmir, saa Cod., aldeles ikke Svipir, som Uðgg. læse. — 5. vidfiska, saa Cod. og Uðgg.; jeg formoder vidfisk; jvfr. i Prosastykket: Þeir tokv orm einn og Brot af Sig. V. 4: svmir orm sniðo. — 6. hręskifðv skrevet sammen i Cod. — 7. gafv drage Uðgg. hen til næste Linje.

Dog er gafv gera holdd rimelig blot en Forvanskning istedenfor af gera deilldu. — 9. mvngate Cod., ikke mvngate. — 11. Efter tyfrum mangler en Linje, skjönt dette ikke paa nogen Maaade er betegnet i Cod. eller af Uðgg. — tyfrum (i Cod. skrevet tyfr^m), hvilket Eg. tyder som taufrum, forstaar jeg ikke. Naar jeg sammenligner Brot af Sig. V. 4, vækkes endog Formodning hos mig om, at alle de tre sidste Linjer ere fuldstændig forvanskede, og at det kanské skulde hede omtrent saaledes:

áðr þeir mætti
morðs um lystir
á hal týfrömum
[hendr um leggja].

S V I P D A G S M Á L.

I.

G R Ó G A L D R.

Sonr kvað:

1. „Vaki þú, Gróa!
vaki þú, góð kona!
vek ek þik dauðra dura;
ef þú þat mant,
at þú þinn mög bæðir
til kumbldysjar koma.“

Móðir kvað:

2. „Hvat er nú ant
mínum einga syni,
hverju ertu nú bölví borinn,

er þú þá móður kallar,
er til moldar er komin
ok ór ljóðheimum liðin?“

Sonr kvað:

3. „Ljótu leikborði
skaut fyr mik hin lævís kona,
sú er faðmaði minn föður:
þar bað hon mik koma,
er kvæmtki veit,
móti Menglöðu.“

Dette Digt er kun bevaret i Papir-afskrifter, af hvilke ingen er ældre end anden Halvdel af 17de Aarhundrede. Det har i dem Overskriften Gróu galdr, hvortil de allerfleste fæie er hon gól syni sinum dauð. Jeg skriver med M. og Cod. 1111 fol. ny hgl. SmI. Grógaldr. — Overskriften Svipdagsmál. I. findes i intet Hskr.; den er tilsat af mig, se Excurs. Overskrifterne Sonr kvað og Móðir kvað ere overalt tilsatte af mig; de mangle i Hskrr. og Udgg. (undtagen hos Möb., der har Overskrifterne Sonr og Gróa).

1, 3. *Af Hskrr. have nogle dura, saa Rask, Lüning, andre dyra, saa K. dára M. (af dúrr, Slummer). Dog er Teksten kanské forvansket, ti dauðra kan neppe være Epitheton til dura.*

2, 2. *einga, saa ændret med M.; einka Hskrr. og Rask K., men dette er en senere (Stjórn S. 516 i Hskr. fra Midten af 14de Aarh.), mindre rigtig Form i denne Betydning. — 3. nú mangler i BS. — 4. móðir OCS urigtig.*

3, 1. *leiksborði (eller leiks borði) L og de stockholmske Hskrr.; leiks alene*

Cβ. Jfr. Grett. s. Cap. 74, S. 166. — 2. skaut, saa ændret; skautu Hskrr. (skrevet skaut þú O; scartzo BS; skauts þu Cα; skautu Cβ L) og Udgg.; skaut sú Svend Grundtvig i Danm. gl. Folkev. II, 668 b. — fyr, indsat med M. for den yngre Form for. — 3. fǫður O; i de fleste Hskrr. skrevet uden u i anden Stavelse. — 5. kvæmtki, saa ændret; kveþki Udgg. og de fleste Hskrr.; kiveþci Lα (kveþci Lβ); kiveþke Cβ (kveþki Cα); hveþki B. Se min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógaldr og Fjölsvinnsnál i Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Chria. Aar 1860, S. 130. Som Subject til veit maa vel snarere tages hin lævís kona end ek. — 6. Menglöðu, saa ændret; menglöðum Hskrr. og Udgg. (-um er i de fleste Hskrr. skrevet -ō eller -ū). menglöðu som Appellativ („spøndam“) Finn Magnusen i den AM. Udg. II, 968; i Den ældre Edda overs. III, 176 synes han at ville læse Menglöðum som Egenavn. Petersen nord. Myth. 195 læser menglöðu og forklarer det „Jorden“.

Móðir kvað:

4. „Löng er för,
langir 'ru farvegar,
langir 'ru manna munir;
ef þat verðr,
at þú þinn vilja biðr,
ok skeikar þá skuld at sköpum.“

Sonr kvað:

5. „Galdra þú mér gal,
þá er góðir 'ru,
bjarg þú, móðir! megi;
á vegum allr
hygg ek at ek verða muna,
þykkjumk ek til ungr afi.“

Móðir kvað:

6. „Þann gel ek þér fyrstan,

þann kveða fjölnýtan,
þann gól Rindi Rani,
at þú of öxl skjótir
því er þér atalt þykkir;
sjálfr leið þú sjálfan þik.

7. Þann gel ek þér annan,
ef þú árna skalt
viljalauss á vegum:

Urðar lokur
haldi þér öllum megum,
er þú á smán sér.

8. Þann gel ek þér inn þriðja,
ef þér þjóðár
falla at fjörлотum:
Horn ok Ruðr

4, 2. farvegir **B**.

5, 2. ero **CL**, *saa og Rask (uden at anfere Variant) og M.* — 5. muni **OS**. — 6. þykkjumk i *Hskrr.* skrevet med y eller i i første Stavelse, med kk (cc) eller k (c), og med umz eller unz eller unst i Endelsen; þicóiz **BS**. — afi er i mange *Hskrr.* (**BaLS**) skrevet afvi; heraf forvansket apne **O**, apni **Bβ**, afri (?) **C**. *Eg. formoder arfi, Lúning arfi eller aldri, men se Skirn. 1, 6. 2, 6 med Anm.*

6, 3. Rindi, *saa ændret efter Formodning af Guðbrandr Vigfússon; Rindr Hskrr. og Udgg. Der siges rimelig her: den got Odin for Rind; jvfr. seið Yggr til Rindar Sn.E. I, 236, 4 og Sazo Gr. p. 128 (ed. Müll.): (Rindam, Ruthenorum regis filiam, Othinus) cortice carminibus adnotato contingens lymphanti similem reddidit. — Rani, skrevet saaledes uden Accent i **LO** og de stockh. *Hskrr.* Det maa være et Odins Navn og er, som jeg tror, det samme som Hrani, hvilket Navn Odin giver sig, da han som Bonde møder Rolo Krake og hans Kjæmper paa deres Færd til og fra Adils (Fas. I, 77-79. 94). Rigtig nok vækker det Betænelighed, at h her er udstødt foran r, men jvfr. Háv. V. 151, L. 3. Guðbrandr Vigfússon formoder Rammi, hvilket han sammenstiller med Odinsnavnet Hrammi (Hrami). Ráni Udgg., hvilket af Rask og*

*i K. tom. II tydes som Dat. af et Mandnavn; Finn Magnussen (lex. myth. p. 660. Den ældre Edda overs.), Petersen (Nord. Myth. S. 199) o. fl. forstaa det derimod som Dativ af Rán fem. (Øgers Kone); men en saadan Dativ er umulig: dette Kvindenaavn tyder ogsaa i Dativ Rán (der forudsætter en ældre Form Ránu). — 5. Feilagtig atlaþ **Lα**; ætlaþ **Cβ**; at alt **BS**. — þykkir i de fleste *Hskrr.* skrevet med i i første Stavelse. — 6. leiþ þú **S**; i de fleste *Hskrr.* leiþtu; leiþto **B**.*

7, 2. ef **L**, *Rask (uden at angive Var.) og M.*; er **K.** efter de fleste *Hskrr.* — 5. haldi þér henføres af *Rask og M.* til **L. 4.** — **O** har a foran aillum. — megin **Lα**, megom **Lβ**; i **O** synes først at have været skrevet vegum, men dette er rettet til megum.

8, 1. inn mangler i **O**. — 2. þjóðár, *saa Udgg. (og Stockh. Qv.Hskr.?)*; þjóþar **L Cβ**, *Cod. Stockholm. oct.*; þjóþir **OB Cα S**, *Cod. Stockh. fol. og Eddubrot Rasks.* — 3. For falla staar feilagtig fara i **Lβ Cβ**. — fjörлотum, *saa Hskrr. og Udgg. Kanské fjörlokum? jvfr. aldriok.* — 4. De to mythiske Elvenavne ere ellers ukjendte og maaske forvanskede (for Horn kunde man tænke paa Hrönn, for Ruðr paa Hrið, eller som **U** har i *Sn.E. I, 40 Hriþr*), men noget sikkert lader sig herom neppe sige.

snúisk til heljar meðan,
en þverri æ fyr þér.

9. Þann gel ek þér inn fjórða,
ef þik fjáendr standa
görvir á gálgvegi:
hugr þeim hverfi
til handa þér,
ok snúisk þeim til sátta sefi.

10. Þann gel ek þér inn fimta,
ef þér fjöturr verðr
borinn at boglimum:
leysigaldr læt ek þér
fyr legg of kveðinn,
ok stökk þá láss af limum,
en af fótum fjöturr.

— *Hskrr.* skrive det andet Navn dels med u, dels med ú, og i Endelsen dels med r, dels med ur. — 5. meðan, som man forklarer „medens du vader over dem“, synes underligt; men neðan, hvor paa Luning tænker, vilde her aldeles ikke passe, derimod vel héðan, jvfr. *Grimm. V. 28, L. 12; Fáf. V. 34, L. 3* (to Ord, som begge begyndte med h, vilde kunne taales i denne Linje, se *Anm. til Grimm. V. 36, L. 4. 5*). — 6. þveri L. — fyr, indsat med M. for fyrir.

9, 3. Mange *Hskrr.* skrive görvir. — gálgvegi **OSBCαLβ** og *Eddubrot Rasks*; gálgvegi **LαCβ** og de *Stockh. Hskrr.* — 4. For þeim har **LαCβ** þinn. — hverfi, saa **OBβSβ**; hryggvi **BαSαC**, saaledes ogsaa *Udgg.* — 5. til, saaledes **Bβ**, *Rask* uden Angivelse af Var., *K. M.*; det mangler i **OLCβα**. — Efter handa tilføie *Hskrr.* (foruden **O**) og *Udgg.* mætti. *Rask* giver følgende Forklaring: „hryggvi Adrir: hverfi, sem er sömu meiningar, nyl. hugr þeirra snúist til þin fyrir mátt (kræpt) galdrsins“ (*Eg.* tror, at *Rask* forstaar hryggvi som hrökkvi). I *K.* forklares derimod hryggvi „trepídet“ (derefter maatte da sættes Komma) og til handa þér mætti som en egen Sætning, hvis Subject er mætti og hvis Verbum snúisk (Andre tænke veri til som Verbum). mætti synes, hvordan man end forklarer det, at give et tvungent og uklart Udtryk og er vel kommet ind her ved en eller anden Feil (er det en Variant, som egentlig herte hjemme paa et andet Sted??); ogsaa *Eg.* kalder Læsemaaden i **O** „notabilis“. — 6. þeim mangler i **O**. — til mangler i C.

10. Sammenlign *Hávam. V. 149.* —

1. inn mangler i **OL**. — 2. fjöturr, saa ændret med M.; fjötur *Hskrr.* (fætr **B**) og *Rask K.* — verðr, saa ændret med M.; verða *Hskrr.* og *Rask K.* — 3. *Hskrr.* have enten borinn, saa M., eller borin, saa *Rask K.* — boglimum, saa *Eg.*; boglimum *Udgg.* Maaské er det oprindelige her i Overensstemmelse med *Háv.*

ef þér fyrþar (eller fjörvar?) bera bönd at boglimum.

Herfor taler verða i *Hskrr.*, desuden synes det betænkeligt, at fjöturr er sat to Gange, først i mér omfattende Betydning (ti ved boglimir kan ikke menes Fødderne alene), derpaa i mér indskrænket „Fodlænke.“ — 4. leysigaldr, saa ændret; leifinz elda **O**; leifnis eldir **Lα**; leifnis elda **BCLβS** og *Eddubrot Rasks*; leifnis eldu de *stockh. Hskrr.* og *Cod. 1867* qv. i ny kgl. Sml.; Leifnis elda *Udgg.* Det sidstnævnte Udtryk har ingen tilfredsstillende kunnet tyde; navnlig er elda uforeneligt med *Udgavernes* kveðna, og at det er forvansket, viser *Kildernes* saagodtsom énstemmige kveðinn. Med leysigaldr jvfr. *Beda hist. eccles. IV, 22: interrogare coepit, quare ligari non posset, an forte literas solutorias, de quibus fabulae ferunt* (i den oldengelske Oversættelse þá álýsendlican ráne), apud se haberet. Allerede *Udgiverne* af *K.* og endnu mér *Luning* var paa ret Spor, men forlod det. — 4. læt ek þér hennferes i *K.* til næste L. — 5. fyr, saa M.; skrives i *Hskrr.* fyr, saa *Rask K.*, eller for. — kveðinn, saa *Hskrr.* (i enkelte, f. Eks. **B**, skrevet med én n) og *Rask* (som bemærker: Adrir: qveþna); kveðna *K. M.* — 7. Denne Linje udelades af *M.* uden tilstrækkelig Grund. — For en har **O** ok. — fætr **B**.

11. Þann gel ek þér inn sétta,
ef þú á sjó kemr
meira en menn viti:
logn ok lögr
gangi þér í lúðr saman
ok ljái þér æ friðrjúgrar farar.

12. Þann gel ek þér inn sjaunda,
ef þik sækja kemr
frost á fjalli há:
hávetrar kulði
megit þínu holdi fara,
ok haldisk æ lík at liðum.

13. Þann gel ek þér inn átta,
ef þik úti nemr
nótt á niflvegi:
at því firr megi þér
til meins göra
kristin dauð kona.

14. Þann gel ek þér inn níunda,
ef þú við inn naddgöfga
orðum skiptir jötun:
máls ok manvits
sé þér á munn ok hjarta
gnóga of gefit.

11, 3. meir **BS**. — 4. gogn feilagtig for logn **O Cα Bβ**. — lögr, *saa Hskrr. og Udg.* Jeg formoder logn ok lægi (Vindstille og Havblik), *sefr. Atvissm. V. 22, L. 2 og norsk lægje hos I. Aasen; lögr kan sidestilles med lopt, men ikke med logn.* — 5. gangi þér henføres af Rask og M. til L. 4. — lúðr, *saa Hskrr. (undtagen S, der har lauþr) og Udg.; K. forklarer „in culeo“, Eg. „in navem“, Fritznér „i dit Gjemme, i din Forvaring“, Gíslí Brynjúlfsson (Ant. Tskr. 1852-54, S. 136 f. Anm.) „paa det oprørte Hav“.* i lið vilde give et klart og passende Udtryk; saaledes heder det i det rimede (i Fas. II, 503 udeladte) Slutningsønske, hvormed Afskriveren af Friðþjófs saga slutter sin Afskrift Cod. A. M. 510 qu.: allt gott gangi oss í lið. — 6. liá **L** og Eg. — friðrjúgar feilagtig **OBS**. — farir feilagtig **OSRβCβ**.

12, 2. kemr **BS**; komr Eddubrot Rasks og **Lβ**; komir **C**. kynni **OLα** og de stockh. Hskrr., saaledes og Udg. I de tilsvarende Verslinjer staar efter et overalt Indicativ. — 4. hávetrar, *saa ændret; hvera O; hræva de andre Hskrr. og alle Udg. Jfr. f. Eks. Bisk. ss. II, 27.* — kuldi Hskrr. og Udg. — 5. Udg. henføre megit til L. 4. — 6. haldisk æ, *saa ændret med Tvil; haldit or Hskrr. (Rask bemærker dog, at hans Eddubrot synes at have et); haldit er K. M. Jeg har formodet, at haldiz er blevet forvansket til haldit og æ til 02. Eller haldisk þér? K. oversætter „neque constringat tibi artus corporis“,*

men der maatte da skrives haldit þér; ok haldit er maatte oversættes „og vedligeholdt er“, men her kræves Coniunctio (sefr. V. 8, L. 6; V. 9, L. 6; V. 11, L. 6).

13, 4. Kanské: því at firr? *sefr. Háv. V. 12, L. 4, hvor vel bør skrives því at som to Ord.* — fyrr **C**, fyr **BS** feilagtig for firr. — megi, *saa ændret med M.; megit S og K; megi at OCL; megit at B; megit Rask med Anmærkn. „kanské rétt. megni (at) þér“.* — Udg. henføre þér til L. 5.

14, 1. inn mangler i **OB**. — 4. manvits, *saa ændret; mannvits Hskrr. og Udg. manvit er vistnok den ældste og retteste, Form, saa skrives f. Eks. Ordet overalt (7 Gange) i R, i SnE. I, 320 i rU 787 (medens U i SnE. I, 64, hvor r har manvit, skriver Ordet med nn); hertil slutter sig Skrivemaaden monvit, munvit i andre gamle Hskrr. (Gíslason Um frump. 126); de yngre Hskrr. (saaledes f. Eks. F i Hyndl. V. 3) skrive heller manvit. Sammensætningsformen man- findes ogsaa i andre Ord, saaledes i Manheimar, hvilket Unger i sin Udgave af Heimskringla med rette har beholdt; hermed stemmer den faste Udtale mannen i maneimen i telemarkske Viser. man- finder sit Sidestykke i got. man-, mana- (f. Eks. manasēps), oht. mana- (f. Eks. manahoupit). — 5. munn ok, *saa ændret; minnis BSLα Cβ og de stockh. Hskrr., saaledes og K. M.; mimis O Cα Lβ, Eddubrot Rasks og Rasks Udy. Jeg tror, at muñ z (d. e. ok) feilagtig er blevet læst som miniz.* — 6. For gefit har **O Cα Bβ Lβ** getit.*

15. Far þú nú æva,
þars forað þykkir,
ok standit þér mein fyr munum!
á jarðföstum steini
stóð ek innan dura,
meðan ek þér galdra gól.

16. Móður orð
ber þú, mögr! héðan
ok lát þér í brjósti búa;
æ gnóga heill
skaltu of aldr hafa,
meðan þú mín orð of mant.“

15, 1. nú manglar i **OSB**. — 2. þars, saa ændret; þar er *Rask M.*; þar **BS** og *K*; þer **OCL**; af *de Hskrr.*, som *Rask brugte*, havde nogle þar, andre þer. — forað, saa *M.*, i *Hskrr.* skrevet forraþ (forraþ, for Raþ). — þykkir eller þikir *Hskrr.* — 3. For standit har **SB** og *cod. Stockh. oct. No. 5* urigtig standi. — fyr,

saa skriver **B**, andre *Hskrr.* fyrer (**O**) eller fyri. — 5. dura i *Hskrr.* skrevet dyra.

16, 2. ber þú hensefere *Udgg. til L. 1.* **C** skriver som ét Ord berþu. — 4. æ gnóga, saa ændret; því nóga *Hskrr.* og *Udgg.* (þi **C**, þý *Rask*). — 6. For mant har **BS** den senere Form manz; i **O** staaer mant, neppe mantz.

SVIPDAGSMÁL.

II.

FJÖLSVINNSMÁL.

1. Utan garða hann sá upp um koma þursa þjóðar sjöt: „Hvat er þat flagða, er stendr fyr forgörðum ok hvarflar um hættan loga?

2. Hvers þú leitar, eða hvers þú á leitum ert, eða hvat viltu, vinlauss! vita? úrgar brautir

árnaþu aptr héðan, áttattu hér, vernðarvanr! veru.“

Kómumaðr kvað:

3. „Hvat er þat flagða, er stendr fyr forgarði ok býðrat líðöndum löð? sœmðarorða lauss hefir þú seggr of lifat, ok haltu heim héðan.“

4. „Fjölsviðr ek heiti,

Detto Digt er, lígesom Grógaldr, kun bevarat í sene Papirafskrifter; i de fleste følger det efter Grógaldr, i andre efter Vegtamskviða.

Hskrr. kjende kun Overskriften Fjölsvinns-mál; den anden Overskrift Svipdagsmál II er tilsat af mig; se Excurs.

Overskrifterne over de enkelte Vers ere overalt tilsatte af mig.

1, 2. For hann sá har **O** sá hann. Orðet hann synes at vise, at Fjölsvinns-mál ikke skulde begynde med denne Stro-phe, men at der foran har været en anden, som nu er tabt. — um mangler i **BOSL**a. — 3. þursa, saa Hskrr. og Udgg.; da maa hann (Subj.) være Fjölsvinn, og Subjectaccus. for upp koma er da ikke udtrykkelig sat. Men mulig er det rette þurs á, som alt formodes i *K.* og af Petersen (Nord. Myth. 1ste Udgg. S. 413 og sidste Side blandt Rettelser), der forstaa þurs som Svipdag; men þurs maatte være Fjölsvinn. — þioþir **O**. — siol **C**a **L**þ, her med Tüllæg „rectius“. — 4-6. Som anden Halvdæl af *V. 1* har Hskrr. *L. 4-6* af

V. 2; de begynde V. 2 med L. 4-6 af V. 1 (Hvat er þat flagða — loga) og har som anden Halvdæl af *V. 2* de Linjer, der her danne *L. 1-3* af *V. 2*. Saaledes ogsaa Udgg. unåtagen *Möb.*, der for Om-sætningen henviser til Begyndelsen af *Hár-barðsljóð*. — 5. For fyr staa fyrir i **CL**, fyre i **O**, for i **BS** og hos *Rask* (som ingen *Var.* anfører). — 6. hestán **B**þþ.

2, 5. Hskrr. skrive „arnaþo eller arna þu (arnasto **O**). — 6. Hskrr. skrive attato eller attattu. — verndar **BCL**S, alle *Stockh.* Hskrr., og med dem *Rask M.*; venþar **O** (som stadig skriver þ inde i Ord for d); vernarþar *K.* (som — vistnok urigtig — bemærker: Ita omnes Libri, præ-ter *S.*) — vero **C**a og *Rask* (uden at anfære *Var.*) *M.*; vera, de andre Hskrr., og saa *K.*

3, 2. Hskrr. skrive for eller fyrir. — scíþgardi feilagtig for forgardi i **BS**. — 3. biþrat **BS**; biþur at **O**. — líðöndum i Hskrr. med -endum, -ændum eller -ondom i *Endelsen*; **B**þþ feilagtig lifendum. — lof **O** feilagtig; lifs **B**þþ. — 4. orþ for orþa **C**þ **L**a. — 5. oflifat **CL**.

en ek á fróðan sefa,
þeygi em ek míns mildr matar;
innan garða

þú kemr hér aldregi,
ok dríf þú nú vargr at vegi.“

Kómumaðr kvað:

5. „Augna gamans
fýsir aprt fán,
hvars hann getr svást at sjá;
garðar glóa mér þykkja
of gullna sali,
hér munda ek eðli una.“

Fjölsviðr kvað:

6. „Segðu mér hverjum
ertu, sveinn! of borinn
eða hverra ertu manna mögr?“

Kómumaðr kvað:

„Vindkaldr ek heiti,
Váarkaldr hét minn faðir,
þess var Fjölkaldr faðir.

7. Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr hér ræðr

ok ríki hefir
eign ok auðsölum?“

Fjölsviðr kvað:

8. „Menglöð of heitir,
en hana móðir of gat
við Svafþorins syni;
hon hér ræðr
ok ríki hefir
eign ok auðsölum.“

Vindkaldr kvað:

9. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat sú grind heitir,
er með goðum sáat
menn it meira forað?“

Fjölsviðr kvað:

10. „Þrymgjöll hon heitir,
en hana þrír gerðu
Sólblinda synir;
fjöturr fastr verðr
við faranda hvern,
er hana hefr frá hliði.“

4, 3. er for em **OCL**. — 5. hér mangler i **BL**. — 6. nú mangler i **B**. — at, saa **CβLα** og *K. M.*; af **BOCαLβ**, *Stockh. Hskrr.*, og *Rask. Kanske*: at viði, *jevr. Helg. Hund. I, 41; II, 33; Sól. V. 9.*

5, 1. gaman **O**. — 2. aptur at fán **O**; aprt at fa **Bβ**. — 3. For svást feilag-tig soast **CβLα**; hvaz **B**; huarz **O**; svast, først skrevet svars **Cα**. — 4. *Kanske oprindelig þykkjumk, og dette at henføre til L. 5.* — 6. *K. anfører af S mundac, som er det oprindelige.*

6, 2. of mangler i **BOCα**. — 4. *Med denne Linje begynde K. og Rask et nyt Vers.* — 5. Valcaldr **Bα**.

7, 3. vilja, saa **BS** og *Udgg.* (*Rask anfører ingen Var.*); vilda **CL**; vylþa **O**. *Jfr. Skirn. V. 3, L. 3.* — 4. hverr i *Hskrr. skrevet hver.* — 5. hefr **L** (*men i 9, 5 hefir*); styrir **B** (*saa og i 9, 5*).

— 6. arþsarlun; *al. solum C (saa og i V. 9); arþsarlun Bα; arþsølom Bβ (saa og i V. 9); arþsølum O (i V. 9 arþsølun).* — auðsölum *Udgg. (Rask uden Var.).*

8, 1. of mangler i **O**. — 3. Svafþorins, saa *Rask M*; Svaf þorins *K.*

9, 2. munt **L** her; *deraf gjør K. munc.* — 5. siaat; *al. sa at C*; „*Adrir eja-at*“ *Rask.* — 6. menn i flere *Hskrr. skrevet men*; **1867** har her með, *men i V. 11 men (jeg tør deraf ikke slutte, at den oprindelige Form her er meðr).* — it **S** og saaledes **1867** i *V. 11 (men her hit)*; hit **C** (*men i V. 11 i Teksten iþ*) **L**; hytt **O**. — mera **L** (*men i V. 11 meira*) **Cβ**. — forað skrevet forat i *Hskrr.*

10, 1. *Flere Hskrr. skrive Þrim g.*; þrymgöll **O**; þrimgavill **BβSβ**. — 4. fjöturr, saa *Udgg.*; fiötur **O**; fiötr **BβSβ**; *de andre Hskrr. fiotrar.* — 6. hefir **BC**.

Vindkaldr kvað:

11. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat sá garðr heitir,
er með goðum sáat
menn it meira forað?“

Fjölsviðr kvað:

12. „Gastropnir heitir,
en ek hann görvan hefk
ór Leirbrimis limum;
svá hefik studdan,
at hann standa mun
æ meðan öld lifir.“

Vindkaldr kvað:

13. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þeir garmar heita,
er gífrari hefik
önga fyrr í löndum litit?“

Fjölsviðr kvað:

14. „Gífr heitir annarr,
en Geri annarr,
ef þu vilt þat vita;
varðir † ellifu
er þeir varða,
unz rjúfask regin.“

Vindkaldr kvað:

15. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,
þat er megi inn koma,
meðan sókndjarfir sofa?“

Fjölsviðr kvað:

16. „Missvefni mikit
var þeim mjök of lagit,
síðan þeim var varzla vituð;
annarr of nætr sefr,
en annarr of daga,
ok kemsk þá vætr, ef þá kom.“

11, 5. siaat **CO** og *Stockh. Hskrr.*; siat **L**. — 6. meir for menn **L** og **Cβ**.

12, 1. Gastropnir, *saa Hskrr. og Uðgg.*; **O** skriver Gastrofuir; *K. Gastrópnir, men Navnet kan ikke betyde „hospites adclamanas“.* Maaské for Gastropnir af gat, *Hul, Aabning, og STRUP, norsk ströypa, knibe, indklemme, tilsnære.* — 2. *Hskrr. skrive* gorvann *eller* gorfann *eller* giorvan. — hefik *M.* — 3. leyrbrimis, *al. brims C*; leirbrims **Lα**. — 4. hef ec **L**.

13, 5-6. er gífrari hefik önga fyrr í löndum litit, *saa ändret. Jfr. Vers i Ketils s. Hængs Cod. AM. 471 qv. (Fas. II, 127):*

Hvat er þat flagða,
er ek sé á fornu nesi
ok glottar við guma?
at uppiverandi sólu
hef ek önga fyrr
leiðiligri litit.

Mindre rimeligt er det at tænke paa: er gífrari hefka görðum fyr í löndum litit eller er ek gífrari æva görða fyrr í löndum líta eller er ek gífrari æva görðum fyr í löndum leit. — gífrari af Adj. gífr = öldeng. gifre. Hskrr. har: er gifur reka

(*saa L Cβ*; Roka **O**; rata **Bβ**; rekar **Bα Cα**, *saa og Rask uden Var.*) giorþa (*saa L og Stockh. Hskrr.*; gorþa **C**; giorþu **BO**) fyrir (*eller* fyrri) löndin lim (*kuir Lα*; knyr **Cβ**; limi *Stockh. fol. Hskrr.*).

14, 1. annarr mangler i **O**. — 4. *Rask vilde heller varðir 'ro. Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 471 a) oversætter varðir ved „Mær“, andre ved „Vagter“.* Jeg skjønner ikke denne Linje; man venter den Tanke udtrykt: „de holde altid Vagt, indtil Verden gaar under.“ Skulde der staa verðir for varðir? men ellifu?? *Hskrr. skrive* ellefu (-o) *eller* ellifu (-o). *Skjuler sig heri en Form af eilífr?*

15, 3. hvárt, *indsat med K. M. for Hskrr's* hvert (*denne Form ogsaa ellers almindelig i sene Hskrr.*); *saa og i de fgd. Vers.*

16, 2. of lagit, *saa B og Rask uden Var.*; of mangler i **C L O**. — 3. meðan for síþan **O Cα Lβ**; *oprindelig vel síðans eller síz.* — 6. kemsk, *saa M.*; kemz **Bα** og *Rask*; keint **Cβ Lα**; komt **O Eddubrot Rasks Bβ Lβ Cα**; kemt *Stockh. Hskrr.* — *K. formoder þó for det første þá. — Hskrr. skrive* vętr, vętrr *eller* vættur, **Cβ** vetr. — ef, *saa*

Vindkaldr kvað:

17. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé matar nökkut,
þat er menn hafi,
ok hlaupi inn, meðan þeir eta?“

Fjölsviðr kvað:

18. „Vegnbráðir tvær
liggja í Viðofnis liðum,
ef þú vilt þat vita:
þat eitt er svá matar,
at þeim menn of gefi,
ok hlaupa inn, meðan þeir eta.“

Vindkaldr kvað:

19. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þat barr heitir,

er breiðask um
lönd öll limar?“

Fjölsviðr kvað:

20. „Mímameiðr hann heitir,
en þat mangi veit,
af hverjum rótum renn;
við þat hann fellr,
er fæstan varir;
fellirat hann eldr né járn.“

Vindkaldr kvað:

21. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat af móði verðr
þess ins mæra viðar,
er hann fellirat eldr né járn?“

Fjölsviðr kvað:

22. „Út af hans aldni
skal á eld bera
fyr † kelisjúkar konur;

Udgg.; *K.* anferer denne Læsemaade af **S**; alle andre *Hskrr.* har of (i **C** først skrevet oc). — For þá har **Bβ** sa. *Kan- ské*: ok kemsk því vætr, ef þar kemr?

17, 5. þat er menn hafi *Hskrr.* og *Udgg.* Burde vistnok hede: þat er þeim menn of gefi, som i 18, 5. Den almindelige Læsemaade kan neppe stettes ved 29, 5. — 6. lapi **O Cα Lβ**; hlampa **B**; laupi *Rask uden Var.* — For hlaupi inn har **Cβ Lα** feilagtig karpa vin. — a meþan **O** her og i V. 18.

18, 1. Vegnbráðir, saa **Lα Cβ**, *Rask uden Var.* og *M.*; Vegnbráðir **Cα Lβ** og *K.* Af Vð. vegna? — 2. vaþofnis **O**. Viðofnis forstaar jeg her med de fleste Fortolkere som Hanens Navn; Svend Grundtvig (*Danm. gl. Folkev. II, 671*) forklarar Viðofnis liðum som Viðopnis hliðum. — 3. vita þat vilt **Cα O**. — 6. hlaupi?

19, 5. breiðask, saa **B C L O 1867** og *Rask uden Var.* (skrevet med ass, az eller ast i *Endelsen*); breiþiz *K. M.* — 6. öll limar, saa **C L O** og **Bβ** (dog her all); öll ok limar **Bα 1867** og *Udgg.* (*Rask uden Var.*).

20, 1. Mímameiðr. **Lα Cβ**. — sa for

hann **O**. — 2. mangi veit, saa *ændret med Thaaen (Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 90) efter Háv. V. 138, L. 8*; det samme var alt foreslaaet i *K.*; fáir vitu (vita) *Hskrr.* og *Udgg.*, hvorhos *K.* forandrer en (enn) til menn. — 3. hverjum, saa *Hskrr.* og *Udgg.*; det oprindelige *Udtryk* er vel, som *Thaaen* anf. *Sted mener*, hvers hann, ligesom i *Háv. V. 138, L. 9*. — renn, saa **O**, jvfr. *Háv.*; rennr de øvrige *Hskrr.* og alle *Udgg.* — 6. fellirat, saa *ændret*; flær at (flærát) *Hskrr.* og *Udgg.*; kun **O** og **Cα** har blot flær (uden at), mulig er derfor det Oprindelige blot fellir, jvfr. *Ann. til Sig. I, V. 21, L. 5*.

21, 5. af móþi **L**, *Stockh. Qv. og Oct. Hskr.*; á móþi *Stockh. fol. Hskr.* — móði = *Kraft*? *Guðbrandr Vigfússon (Ný Félagsrit XVII, 152) oversætter fructus og jvfr. lat. maturus*. — 6. ef for er *Rask (uden Var.)* og *M.* — fellirat, saa *ændret*; flærát *Rask (uden Var.)* og *M.*; ellers har *Hskrr.* flær ei, saa og *K.*

22, 3. fyr i *Hskrr.* tildeils skrevet fyrir. — kelisjúkar, saa *Hskrr.* og *K.*, *Rask. Dette giver neppe nogen Mening. Egilsson formoder „hysterica, vel: nervis labo-*

utar hverfa
þaz þær innar skyli,
sá er hann með mönnum mjötuðr.“

Vindkaldr kvað:

23. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat sá hani heitir,
er sitr í enum háva viði,
allr hann við gull glóir?“

Fjölsviðr kvað:

24. „Viðofnir hann heitir,
en hann stendr veðrglasi
á meiðs kvistum Míma;
einn um ekka

þryngr hann orófsaman
svartrar Sinnmöru.“

Vindkaldr kvað:

25. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé vápna nökkut,
þat er knegi Viðofnir fyr
hníga á Heljar sjöt?“

Fjölsviðr kvað:

26. „Lævateinn hann heitir,
en hann gerði Loptr rýninn
fyr nágrindr neðan;
í seigjárnkeri

rantes, coll. Norv. Brystkjöl (= Dan. Hjerteangst)“ men det norske kjøl passer ikke efter sin Betydning (kold Gysen, Skræk), og et deraf afledet Ord maatte hede kølsjúkar (køl-sj.). M. indsætter kvellisjúkar, men dette betyder „svagelige“, hvilket her ikke synes brugeligt. killisjúkar? jvfr. got. kilþei γαστήρ. — 5. þaz, saa ændret; þess Hskrr. og Uðgg. — þær, BOS; þeir LCβ Rask uden Var., K. M.; er Cα. — skulu O. 23, 5. a for i Cα. — 6. gull BOS Cα, Rask uden Var. og M.; gulli LCβ og K. Jfr. allr ræidigr hestanna þa gloade vid gull Flat. I, 359.

24, 1. Viðofnir blandt hanahæiti i SnE. II, 488. 572. — Eg. skriver Viðofnir (= Viðopnir). — 2. veðrglasi, saa Uðgg. Alle Hskrr. skrive veþir (Rask uden Var. veþr) glasir BO. — 4. einn um, saa ændret med Tvil efter Formodning i K.; einum Hskrr. og Uðgg. — 5. þryngr, saa ændret med M.; þrýngr K. og Rask (uden Var.); þrungur Bβ CO; þrvngvz Bα; þrúnguz Cod. 1867 qv. ny kgl. Sml. Uðgg. henføre Ordet til L. 4. — 5. orófsamañ O; orófsaman L; oróf saman C; orófsa mañ B; ó-rof saman K.; óróf saman Rask (uden Var.); oróf saman M. — 6. svartrar, saa ændret med Tvil (eller surtrar af isl. surtr, gusten?); surtar Cα Lβ O Stockh. Fol. og Oct. Hskr. og Eddubrot Rasks; surtr BCβ Lα, og saaledes Uðgg. (Rask og M. som Egennavn); Surtur Stockh. Qv. Hskr. — Sinnmöru, saa ændret

efter Formodning i K.; sinn mærv Bα Stockh. Oct. Hskr., saa ogsaa K. og Rask; sinn mantu Bβ Cα Lβ O Eddubrot Rasks; sem mautu Lα Stockh. Fol. og Qv. Hskr.; sem mantu Bβ; sin mötu M. — Thaaens Forklaring i Nord. Univ. Tskr. II, 3, S. 89 f. kan ikke støtte Hskrr.'s Tekst.

25, 5. fyr i Hskrr. skrevet for.

26, 1. Lævateinn, saa ændret; Hævateinn Hskrr. og alle Uðgg. (Homa t. Bβ; Hevia Sβ; Hevet. efter K. i Vidalsins Hskr.). Navnet, som det staar i Hskrr., forklares gjerne af hæfa, men maatte da hede hæfteinn. Rimøgten hviler desuden i L. 2 langt bedre paa Loptr end paa hann; om Forvanskning af L til H se Anm. til Sigrðr. V. 34, L. 1; Fjölsv. V. 36, L. 1. — hann heitir, saa ændret; heitir hann Hskrr. og Uðgg. — 2. rýninn, saa ændret; rúinn Hskrr. og Uðgg. Petersen (Nord. Myth. 2 Udg. S. 357) forklarer dette „opblest og løs, fyldende meget, men liden af Indhold“ af det jydsk Verbum at rue, men herimod strider den norske, mér oprindelige Form rúva; K. oversætter „despoliatius“, hvilket neppe giver nogen brugbar Mening; Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 671 a) forstaar görði rúinn som rúði, plukkede, men rýja kan aldrig bruges om at plukke en Kvist eller Gren. Guðmundr Magnússon formoder runi cursor, destructor, eller rúni, fabulator, incantator. — 3. fyr skrives i de fleste Hskrr. fyrir, i andre fire. — 4. seigjárn-keri, saa skrevet efter

liggr hann hjá Sinnmöru,
ok halda njarðlásar níu.“

Vindkaldr kvað:

27. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt aptr kemr,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka?“

Fjölsviðr kvað:

28. „Aptr mun koma,
sá er eptir ferr
ok vill þann tein taka,
ef þat færir,
er fáir eigu,
eiri örglasis.“

Vindkaldr kvað:

29. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé mæta nökkut,
þat er menn hafi,
ok verðr því hin fölva gygr fegin?“

Fjölsviðr kvað:

30. „Ljósan ljá

skaltu í lúðr bera,
þann er liggr í Viðofnis völlum,
Sinnmöru at selja,
áðr hon söm telisk
vápn til vígs at ljá.“

Vindkaldr kvað:

31. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik spyrja mun
ok ek vilja vita:
hvat sá salr heitir,
er slunginn er
vísium vafrolga?“

Fjölsviðr kvað:

32. „Hyrr hann heitir,
en hann lengi mun
á brodds oddi bifask;
auðranns þess
munu um aldr hafa
frétt eina firar.“

Vindkaldr kvað:

33. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hverr þat görði,

Forklaring af Eg., som beholder Hskrr.'s Skrivemaade. Eller seigjárn's kerí? seggiarne kerí O; seigiarns k. C og Eddubrot Raks; segiarns k. BL og de stockh. Hskrr.; efter K. har S i Teksten Segiarn, i Margen Sægiarna; Sægjarns k. Rask M. — 5. liggr hann henfæres af Udgg. til L. 4. — Rask og M. skrive Sinnæru.

28, 5. er, saa ændret; sem Hskrr. og Udgg. — 6. eiri, saa Hskrr. (dog anføjer K. eyrv af S) og Udgg. — örglasis, saa Eg.; jvfr. Ringen Glæsir (rettere Glasir) i Fas. II, 390; aurglasis Udgg.; arglasis Hskrr. eller arglassis (saa CL, de stockh. Hskrr. og Eddubrot Rasks).

29, 2. hvert þat se Rask uden Var. — 6. verði? jvfr. V. 17, L. 6. — fylva O B β C α for fölva.

30, 3. Ogsaa her forstaaer jeg med de fleste Fortolkere Viðofnis om Hanen. Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 671a)

tyder i Viðofnis völlum = i Viðopnis völlum eller vállum? — For völlum har O og B β rotom. — 4. Rask og M. skrive Sinnæru. — 5. söm, saa K., det er med Eg. at forstaa som Nom. sg. f. af samr; sëm Rask (uden Var.) og M. sëm tøjless B α; samtelis B β; som teliss C α; somteliss C β; semteliss O; som t. L α; soni t. L β.

31, 5. stunginn L α C β.

32, 1. Hyrr, saa K. M. (d. e. Ild); i de fleste Hskrr. skrevet Hyr. Man skulde her vente et Navn, som begyndte med L, saa at lengi (ikke hann) i næste Linje blev Rimord. Grimm formoder hått for lengi. — 4. auðranns i Hskrr. skrevet med én n. — 5. mun O; man B β. — 6. ena O B β for eina.

33, 4. hverr, saa ændret med Lüning for hver Hskrr. og K., Rask M. — görði skrevet i Hskrr. gorþi eller giorþi eller georþi.

er ek fyr garð sák
innan, ásmaga?“

Fjölsviðr kvað:

34. „Uni ok Iri,
Bari ok Ori,
Varr ok Vegdrasill;
Dori ok Uri,
Dellingr, Atvarðr,
Liðskjálfr, Loki.“

Vindkaldr kvað:

35. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þat bjarg heitir,
er ek sé brúði á
þjóðmæra þruma?“

Fjölsviðr kvað:

36. „Lyfjaberg þat heitir,
en þat hefir lengi verit
sjúkum ok sárum gaman;
heil verðr hver,
þótt hafi árs sótt,
ef þat klífr, kona.“

Vindkaldr kvað:

37. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvat þær meyjar heita,
er fyr Menglaðar knjám
sitja sáttar saman?“

Fjölsviðr kvað:

38. „Hlíf heitir,

— 5. fyr i *de fleste Hskrr.* skrevet fyrir. — For sák har flere Hskrr. sok. — 6. For innan ásmaga har **L** og **Cβ** minum erfмага. — Jeg har sat Komma foran ásmaga som styret af hverr; Ordet er mig dog her uforstaaeligt, da flgd. Vers indeholder Dvergenavne.

34, 1. Vnni for Uni **B**. — Iri *K.*, *Rask*; Iri *M.* — 2. Bari **O C L** og *Rask* (uden *Var.*); Barri **B** og *K. M.* — Ori *K.*, *Rask*, Óri *M.* Navnet er vistnok forvansket, se *Anm. til L. 4.* — 3. Varr som Dvergenavn *SnE. II, 470. 553.* — 4. Dori, saa *de stockh. Hskrr.*; Dóri *Eddubrot Rask*; Dorri **C L Bα** samt *K. M.*; Dari **Bβ**; Darri **O**. Se *Völuspá I, V. 15, L. 5* og *SnE. II, 470 (II, 553 Duri)*. — *M. skriver Úri.* For Uri har **Cα Lβ Ori**; at dette er det rette, synes rimeligt paa Grund af Dori, Ori i *Völuspá I, V. 15, L. 5* og fordi Dori og Ori danne med hinanden *Stavelserim*, hvilket er hyppigt ved *Navneopregning* (Fili, Kili, Skirfir, Virfir. Alföðr, Valföðr). Men da maa Ori i *L. 2* være feilagtigt (for Jari?) — 5. Atvarþr **Lα Cβ** og *K.*; oc varþar **Cα Lβ**; at var þar *Stockh. Oct. Hskr.*; at varþar *Stockh. Fol. og Qv. Hskrr.*; oc var þar **B O** og *Rask*; ok Atvarðr *M.* — 6. Liðskjálfr *M.*; liþsci alfr **Bα Cα** og *K. Rask* (uden *Var.*);

liþski alfur **O**; lþþsci alfr **Bβ**; Lidscialfr **L Cβ**. — Loki er neppe rigtigt. *Luning formoder Lóni.*

35, 4. hve **O** (for hvat); dette er kanske det oprindelige her og i de øvrige Vers.

36, 1. Lyfjaberg, saa ændret; jvfr. *V. 49, L. 2.* Se min *Afhandling om Forbindelsen mellem Gróg. og Fjölsv.* — Hyfia berg **Bα**, **Lβ** og *K. M.*; Hyfuija berg **O**; Hyfwia berg **C**; Hivnga horn **Bβ**; Hlyfwia ber **Lα**; Hyfwia ber *de stockh. Hskrr.*; Hyfwia berg; „kanske rettara Hyfina“ *Rask.* — 3. sjúkum, saa *Eg.*; suikum **Bα** og *Rask M.*; siuk **C** og **O** (snarere end suik) *det stockh. Quart-Hskr. og Bβ Lβ*; sink *stockh. Fol. og Oct. Hskr.*; svic **Lα** og *K.* — sárum, saa ændret med *Eg.*; sári *Hskrr. og Udgg.* — 5. þótt **L O**, *Rask* (ud. *Var.*) og *M.*; þó **B C** og *K.* — Det er stødende, at hafi er *Rimord*; jeg formoder derfor, at árs sótt (arsott **C**) er forvansket; þótt helsótt hafi vilde give god *Mening.* — 6. klífr i enkelte *Hskrr.* skrevet med *f.*

37, 5. fyr, saa *M.*; *de fleste Hskrr.* skrive for, saa og *K. Rask*; fyrir **L**. — 6. sitia **B** og *K. M.*; singia **C**; syngia **L O** og *Rask* (uden *Var.*). — sattir **C**.

38, 1. At tilsette ein efter heitir synes ikke nødvendig, jvfr. *Grimm. V. 28, L. 1.*

önnur Hlífþrasa,
þriðja † Þjóðvarta,
Björt ok Blíð,
† Blíðr, Frið,
Eir ok Örboða.“

Vindkaldr kvað:

39. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt þær bjarga
þeim er blóta þær,
ef görask þarfar þess?“

Fjölsviðr kvað:

40. „[Bjarga.] svinnar,
hvar er menn blóta þær
á stallhelgum stað;
eigi svá hátt forað
kemr at hölða sonum,
hvern þær ór nauðum nema.“

Vindkaldr kvað:

41. „Segðu mér þat, Fjölsviðr!
er ek þik fregna mun
ok ek vilja vita:
hvárt sé manna nökkut,

þat er knegi á Menglaðar
svásum armi sofa?“

Fjölsviðr kvað:

42. „Vætr er þat manna,
er knegi á Menglaðar
svásum armi sofa:
nema Svipdagr einn,
hánum var sú in sólbjarta
brúðr at kván of kveðin.“

Vindkaldr kvað:

43. „Hrittu á hurðir,
látu hlið rúm,
hér máttu Svipdag sjá;
en þó vita far,
ef vilja muni
Menglöd mitt gaman.“

Fjölsviðr kvað:

44. „Heyrðu, Menglöd!
hér er maðr kominn,
gakk þú á gest sjá!
hundar fagna,
hús hefir upp lokizk,
hygg ek, at Svipdagr sé.“

Menglöd kvað:

45. „Horskir hrafnar

— 2. Hlífþrasa, *saa ændret*; Hlífþrasa *Hskrr.* og *Udgg.*, *dette kan ikke betyde „tutela gigantum“*. Jfr. Líf ok Leifþrasir og *SnE. I, 300*, hvor **W** har avrþrasir, r avrþrsis. — 3. Þjóðvarta *giver ingen Mening og maa være forvansket*. Þjóðvakra?? — 5. Blíðr (*i Hskrr.* skrevet Blíþr, Blíþur) eller Blíð *i L. 4* maa vistnok være forvansket. *K. formoder* Blíkr. — 6. Örboða *M. Eg.*; Aurboða *Hskrr.* og *K. Rask*.

39. *Dette V. og fgd. mangle i O.* — 4. *Efter* bjarga *tilføier L* og *K. nockvp.* — 6. görask *i de fleste Hskrr.* skrevet goraz. — þarfar **BC** og *K. M.*; þarfir **L** og *Rask (uden Var.)*.

40. 1. Bjarga *mangler i alle Hskrr. og Udgg.* — svinnar, *saa ændret*; Sumur *Hskrr.* (Sumr **C**) og *Udgg.* *Man tør neppe formode* Svinnar [bjarga]. — 2. hvar, *saa Hskrr.*; hver *Udgg.* (*Rask uden*

Var.), *der henføre det til L. 1.* — 4. eigi, *saa ændret med M.*; ei *Hskrr.* (ey **Cα**; er **Cβ**; er **Lα**) og *K.*, *Rask.* *Eller kan ei (ey) forsvares ved ey i Vaf. V. 55, æ i Vaf. V. 36?* — forað *i mange Hskrr.* skrevet forrat. — 6. or **CαLβ** og *Udgg.*; mangler *i B CβLα* og *de stockh. Hskrr.*

41, 4. hvart **CO**; *de øvrige Hskrr.* hvert. — 5. þat mangler *i O.*

42, 1. *Flere Hskrr. skrive* Vetr. — 6. *K. henfører* brúðr *til L. 5.*

43, 2. *K. skriver med flere Hskrr. som ét Ord* hliþ-rúm. — 4. fair **Cβ**; fair **Lα**; fár **Lβ** og *de stockh. Hskrr.* — muni **CO**, *Rask (uden Var.)* og *M.* — myni **BL** og *K.*

44, 3. at sia **O.**

45, 1. *Horskir skrives i de fleste Hskrr.* Hoskir. *En lignende Brug af dette Adjectiv kan neppe paavises; jeg har derfor tænkt paa hræskærir, jvfr. hræskæri ari*

skulu þér á hámm gálga
slíta sjónir ór,
ef þú þat lýgr,
at hér sé langt kominn
mögr til minna sala.

46. Hvaðan þú fórt,
hvaðan þú för görðir,
hvé þik hétu hjú?
at ætt ok nafni
skal ek jartegn vita,
ef ek var þér kván of kveðin.“

Svipdagr kvað:

47. „Svipdagr ek heiti,
Sólbjartr hét minn faðir,
þaðan rákumk vindar kalda vegu;
Urðar orði
kveðr engi maðr,
þótt þat sé við löst lagit.“

Menglöð kvað:

48. „Vel þú nú kominn!

hefik minn vilja beðit,
fylgja skal kveðju koss;
forkunnar sýn
mun flestan glaða,
hvars hefir við annan ást.

49. Lengi ek sat
Lyfjabergi á,
beið ek þín dægr ok daga;
nú þat varð,
er ek vætt hefi,
at þú ert kominn, mögr! til minna
sala.

50. Þrjár hafðar
er ek hefi til þíns gamans,
en þú til míns munar;
nú er þat satt,
er vit slíta skulum
ævi ok aldr saman.“

Ísl. ss. II, 271. — 2. skulu þér hen-
føres af *Rask M. til L. 1.* — haum **O**.

46, 2. górrþir **L**; i *de fleste Hskrr.*
skrevet med gi i *Fremlyden.* — 5. iartegn
C og **M**; iarteikn *de andre Hskrr.* og
saa **K**, *Rask.* — 6. For þér har **O Cα**
Bβ þess. — kván, saa *Hskrr.* og *Udgg.*;
burde vel hede at kván, som i *V. 42, L. 6.*

47, 3. rákumk, saa **M**; i *Hskrr.* skre-
vet rákumz, saa og **K**, *Rask.* Bør vist-
nok udtales som vrákumk. — 5. qveþir **B**.
kveðr efter *Eg. af kveðja = kvíðja. Kanské*
viðr (Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev.
II, 670 a). — 6. löst i *Hskrr.* skrevet
laust eller lavst.

48, 2. hefik i *flere Hskrr.* skrevet hefi
ec. — 5. flestum **Lα Cβ**. — 6. hvars

Cβ Lα og **M**; hvers **B Cα Lβ** og **K**,
Rask (uden Var.); huerz O.

49, 2. Lyfja, saa *ændret; liúfu Hskrr.*
(*lufú L*) og *Udgg.*; *jvfr. V. 36, L. 1.* —
5. velt **Cβ Lα** for vætt. — For hefi
skrive *Hskrr.* og *Udgg.* hefir. — 6. Mellem
ert og kominn har alle *Hskrr.* og *Udgg.*
aptr (*de dele derhos L. 6 i to Linjer*),
hvilket forstyrer *Metrum* og *Mening* og
som jeg derfor har udeladt. *Jfr. min Af-*
handl. om Erbind. ml. Gróg. og Fjölsv.

50. **K** lægger dette *Vers* i *Svipdags*
Mund „cum non sit verisimile eum plane
mutum fuisse ad praecedentem sermonem
amantis suae“. — 2. er ek hefi henferer
Rask til L. 1. — 5. at **Cα O** for er.
— 6. ok mangler i **C L O**.

Excurs til Grógaldr og Fjölsvinnsmál.

De to Kvæder Grógaldr og Fjölsvinnsmál er Dele af én og samme Digtning, hvis Hovedperson er Svipdag, Groas Søn. Jeg har derfor forenet dem ved Navnet Svipdagsmál; Svend Grundtvig (Danm. gl. Folkev. II, 668 a) har foreslaaet „Svipdagsfór“. Denne Digtning foreligger os, endnu udelt, i en senere Form i en dansk-svensk Folkevise om ungen Sveidal (Svedal, Svendal, Svedendal, Silfverdal): mange (gamle og nye) danske Optegnelser er trykte hos Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. Nr. 70 (II, S. 239—254. III, S. 841—843); to svenske Optegnelser: Geijer og Afzelius Svenska Folkvisor Nv. 10 (I, S. 57—59) og Arwidsson Svenska Fornsånger Nr. 143 (II, 284—288) give Visen i en mindre oprindelig Form.

Svend Grundtvig paapegede først (Danm. gl. Folkev. II, 238) det traditionelle Slægtskab mellem Visens første Del og Grógaldr; jeg fandt dernæst (D. g. F. II, 667 f.), at Visens sidste Del svarte til Fjölsvinnsmál, og godtjorde, at den dansk-svenske Vise havde bevaret den oprindelige Enhed i en Digtning, som fra Island kjendtes spaltet i to Kvæder. Dette blev videre udviklet af Svend Grundtvig (D.

g. F. II, 668—673) og af mig i min Afhandling om Forbindelsen mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmál (Forhandlinger i Videnskabs-Selskabet i Christiania Aar 1860, S. 123—140).

Visen er af Vigtighed for Tekstkritiken i Grógaldr og Fjölsvinnsmál, og jeg aftrykker derfor her næsten hele den ældste danske Optegnelse og det meste af en anden, som i flere Henseender har en rettere Sagnform (begge gives her i almindelig Sprogform og med væsentlige Forandringer af Udtrykket hist og her efter andre Optegnelser).

A.

(I Haandskrift fra det 16de Aarhundrede.)

1. Det var ungen Sveidal,
han skulde Bolden lege:
Bolden drev i Jomfruens Bur,
det gjorde hans Kænder blege.
Og lader du dine Ord vel!
2. Bolden drev i Jomfruens Bur,
Svenden efter gik:
førend han kom der ud igjen,
stor Sorg han i Hjærtet fik.
3. „Du tørst ikke kaste
din Bold efter mig:
der sidder en Mø i fremmede Land,
hun længes efter dig.
4. Du skalt aldrig Roen bide
og aldrig Roen faae:
førend du faar læst det sorgfulde Hjærte,
som længe haver ligget i Traa.“
5. Det var ungen Sveidal,
han svæber sig Hoved i Skind:
saa gaar han i Stuen
alt for sine Hovmænd ind,

6. „Her sidder I, alle mine Mænd,
drikker Mjød af Skaale:
mens jeg gaar til Bjerget,
med min kjære Moder at tale.“

7. Det var ungen Sveidal,
han tog til at kalde:
der revned Mur og Malmersten,
og Bjerget tog til at falde.

8. „Hvem er det, der kalder
og vækker mig saa mod?
maa jeg ikke med Freden ligge
op under den sorte Jord?“

9. „Det er ungen Sveidal,
kjære Sonne din:
han vil fuld gjærne have gode Raad
af kjære Moder sin.

10. Jeg haver fanget en Stivmoder,
hun er mig vorden haard:
hun haver mit Hjærte i Tvangen lagt
for den, jeg aldrig saa.“

11. „Skal jeg mig nu opreise
af Søvn og haarden Kvale:
udi de samme Veie
da skalt du end fuld vel fare.

12. Jeg skal give dig en Fole,
han skal vel bære dig fram:
han gaar saa vel over salten Fjord,
som paa det grønne Land.

13. Jeg skal give dig Dugen,
alt om du kan den brede:
al den Mad, du ønsker dig,
den skal dig staa tilrede.

14. Jeg skal give dig et Dyreshorn,
og det er spændt med Guld:
al den Drik, du ønsker dig,
da skal den staa al fuld.

15. Jeg skal give dig Sværdet,
er hærdet i Drageblod:
ihvor du rider gjennem mærken Skov,
da brænder det som et Baal.

16. Jeg skal give dig Smekken,
hun staa i salten Fjord:
alle dine Fiender, dig imod ville seile,
dem løber hun under i Flod.

17. De vandt op deres Silkeseil
saa høit i forgyldene Raa:
saa seiled de for det samme Land,
alt som den Jomfru var paa.

18. De kasted deres Anker
paa den hvide Sand:
det var ungen Sveidal,
han tren der først paa Land.

19. Det var ungen Sveidal,
han gaar paa hviden Sand:
den første Mand, han mødte,
var Hyrden paa det Land.

20. Det var goden Hyrde,
og han lod spørge først:
„Hvad da skader denne Ungersvend?
hvi er hans Hjærte saa tørt?“

21. „Hans Hjærte ligger i Tvangen lagt
for den, han aldrig saa:
Svenden heder ungen Sveidal,
saa gaar Sagnen af.“

22. „Her er ogsaa en Jomfru paa dette
Land,
hun ligger i stærken Traa:
alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa.“

23. „Hør du goden Hyrde,
hvad jeg siger dig:
vedst du, hvor den Jomfru er,
da dølg det ikke for mig.“

24. „For oven ved den grønne Lund
der staa min Jomfrus Gaard:
Porten (?) er af det hvide Hoalsben
og Porten er lagt med Staal.

25. Uden for min Jomfrus Port
der stander en Løve saa gram:
men er I den rette Sveidal,
saa frit maa I gaa fram.“

26. „Er det nu saa Sanden,
alt som du siger for mig:
bliver jeg Konge paa dette Land,
til Ridder gjør jeg dig.“

27. Han gik til den gyldne Port,
og ind der han saa:
alle da var de Laase,
de faldt selv derfraa.

28. Løven med de Hvidebjærne
de faldt den Herre til Fod:
Linden med sine Grene
hun bugner neder til Jord.

29. Midt udi den Borgegaard
der aksler han sit Skind:
saa gaar han i Høieloft
for hedenske Konning ind.

30. „Hil sidder I, hedenske Konning,
over eders eget Bord:
vil I mig eders Datter give
og vide mig Andsvarora?“

31. „Jeg haver ikke Datter, for-
uden én,
hun ligger i stærken Traa:

alt efter en Svend, heder Sveidal,
hun aldrig med Øine saa.“

32. Det da svared den liden Smaa-
dreng,

stod klædt i Kjortel hvid:
„Længes hende efter Sveidal,
da er han nu kommen hid.“

33. Saa braadt kom Bud i Høieloft
for skjøn Jomfru ind:

„Nu sidder ungen Sveidal
næst hos Fader din.“

34. „Da tager I bort de høie Raa
og saa de Ligebaar:
følger I mig i Høieloft
ind for min Hjærtenskjer.“

35. Det da mølte den skjønne Jomfru,
hun ind ad Døren tren:

„Vær velkommen, ungen Sveidal,
Hjært-Allerkjæreste min!“

Denne Optegnelse fortæller
endnu, at Møen spør sin Fader,
om han vil lade sig døbe: ellers
drager hun bort med Sveidal;
baade Fader og Datter tage da
ved den kristelige Tro, inden
Brylluppet holdes; Sveidal slaar
Hyrden til Ridder og sætter ham
øverst til Bords. Til Slutning
heder det:

42. Nu haver ungen Sveidal
forvunden al sin Harm:
saa haver og den stolte Jomfru,
hun sover forinden hans Arm.
Og lader du dine Ord vel!

C.

(I to Afskrifter fra 17de Aarhundred.)

Begyndelsen af denne Opteg-
nelse stemmer overens med A i
det væsentlige. Svendal siger i
V. 11: „Min Søster og min Stiv-
moder haver lagt mit Hjærte i
Traa“; men dette er rimelig kun
en Forvanskning.

13. „Jeg skal give dig den Hest
som skal være dig saa god:
rid du hannem baade Dag og Nat,
han vorder ret aldrig mod.

14. Jeg skal give dig det gode Sværd,
som man kalder Adelring*):
du kommer ret aldrig i den Strid,
du skal jo Seiren vinde.“

15. Det var ungen Svendal,
han bandt sit Sværd ved Side:
han satte sig paa sin gode Hest,
han agted ikke længer at bide.

16. Det var ungen Svendal,
han tog sin Hest med Spore:
saa red han over det brede Hav
og gennem de grønne Skove.

17. Han red over det vilde Hav
og gennem de mørke Skove:
til han kom til det samme Slot,
hans Fæstemø omme inde sove.

18. „Hør du, goden Hyrde,
hvad jeg siger dig:
er her Jomfru paa dette Slot,
du dølg det ikke for mig.

19. Er her Jomfru paa dette Slot,
du dølg det ikke for mig:
bliver jeg Konning paa dette Land,
til en Herre saa gjør jeg dig.“

20. „Plankerne ere af haarde Jern,
og Porten er af Staal:
det er vel atten Vintre siden
den Jomfru Solen saa.

21. Løven og den vilde Bjørn
de stander der inden fore:
der kommer aldrig nogen levendes ind,
foruden hin unge Svendal.“

22. Det var ungen Svendal,
han satte sig paa sin Hest:
saa red han til den samme Mur,
som han kunde allerbedst.

23. Det var ungen Svendal,
han tog sin Hest med Spore:
saa sprang han saa listelig
alt i den Borgegaard.

24. Saa sprang han saa listelig
udi den Borgegaard:
Løven og den vilde Bjørn
de falder ned for hans Fod.

*) Saa heder ogsaa et Sværd, som Kong
Diderik kommer i Besiddelse af. Adel-
ring er en Forårelse af Nagelring,

der i tyske Kilder er Navnet paa Dide-
riks Sværd. Ogsaa Beowulfs Sværd hedte
Nageling.

25. *Løven og den vilde Bjørn
de falder den Herre til Fod:*

*Linden med sine forgyldene Blade
bugned neder til Jord.*

26. *Linden bugned neder til Jord
med sine forgyldene Blade:
op da stod den stolte Jomfru,
som længe havde ligget i Dvale.*

27. *Det da var den stolte Jomfru,
hun hørte de Sporer klinge:
„Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,
jeg maatte end blive Løst af Pine!*

28. *Hjælp mig Gud Fader i Himmerig,
jeg maatte blive Løst af Tvang:
og Skam saa faa min Stiomoder,
mig haver gjort Tiden saa lang!”*

29. *Det var ungen Svendal,
han ind ad Døren tren:*

*det da var den stolte Jomfru,
hun stander ham op igjen.*

30. *Ind kom ungen Svendal,
han var baade favr og ung:
det da var den stolte Jomfru,
saa vel favned hun hans Komme.*

31. *„Velkommen, ungen Svendal,
ædelig Herre min:
Tak have Gud Fader i Himmerig,
os baade haver Løst af Pine!”*

32. *Nu haver ungen Svendal
forvunden baade Angest og Hærm:
nu sover han saa glædelig
udi sin Jomfrus Arm.*

33. *Nu haver den stolte Jomfru
forvunden baade Angest og Kvide:
nu sover hun saa glædelig
ved ungen Svendals Side.*

Og lad dine Ord vel!

T I L L Æ G.

S Ó L A R L J Ó Ð.

1. F'é ok fjörvi
rænti fyrða kind
sá hinn grimmi greppr;
yfir þann veg,
er hann varðaði,
náði engi kvikr kofmask.

2. Einn hann át
opt harðla,
aldri bauð hann manni til matar,

áðr en móðr
ok meginlíttill gestr
gangandi af götu kom.

3. Drykks of þurfi
lézk hinn dæsti maðr
ok vanmettr vera;
hræddu hjarta
hann lézk trúa
þeim, er áðr hafði vályndr verit.

Dette Digt findes i Papirafskrr., af hvilke neppe nogen er ældre end anden Halvdel af 17de Aarhundred; CL omtaler en Skindbog, som har indeholdt Digtet. Det nævnes efter Guðbrandr Vigfússon først af Björn fra Skarðsá (død 1656) i hans Commentar til Völuspá skreven efter 1643 (Kgl. Bibl. i Kjøb. ny kgl. Sml. 1886 qv.), „ovo segir í Sólarljóðum gömlu“.

Over-skriften er (gjengiven med almindelig Orthographi) Sólarljóð B; Hér skrifast Sólarljóð GIK; Hér hefjast Sólarljóð Sæmundar ins fróða CL; Hér skrifast Sólarljóð, sem sagt er Sæmundr prestur fróði hafði kveðið, þá hann lá andaðr á börnum O. — De forskjellige Afsnit ere ikke betegnede i Hskrr.

1, 2. rænti henfører K. og flere Afskrifter til første Linje. — fyrþa B; i de fleste Afskrr. firþa eller firda. — 3. B skriver hér og ellers enn for hinn. — 4. þann veg, saa ændret, jvfr. Skírn. V. 11, L. 3; þá götu alle Hskrr. og Udgg.; er kan ikke være Rimord. Bergmann (Les chants de sól, p. 39) mener, at Forfatteren har tilladt sig den Frihed at

lade yfir danne Stavrim med hann; dog bemærker han, at Alliterationen vilde være mér regelret, hvis Digteren f. Eks. havde sat: yfir þá vega er hann varðaði. — 6. For náði har IBβCβLβ mátti. — einginn G Cα Lα.

2, 2. harla GKO. — 5-6. Udgiverne dele saaledes megin líttill | gestr gangandi | af götu kom; flere Afskrr.: meginlíttill | gestr gangandi af götu kom. For den sidste Inddeling taler f. Eks. Alvism. V. 14, L. 3; V. 18, L. 6; V. 34, L. 6. — 6. ad gardi kom G.

3, 1. þurfti B Cα Lα. — 2. lézk (skrevet liest eller lest) har GIKOCβLβ paa dette Sted; de øvrige Hskrr. og alle Udgg. indsætte det i L. 3 foran vanmettr. — 3. vanmattur K; vanmáttugur O. — 4. hræddu i enkelte Afskrr. skrevet hræþo. — 5. hann er Rimord. — Rask formoder: traupu hjarta | hann lézt trúa þeim | er á. h. v. v. — lét tina feilagtig for letz trúa Bα. — 6. hefdi O; harþfo B; mangler i Lα. — vályndr, saa Udgg. (Rask uden Var.); volindur GK; vollindur O; volendr BL; volendur Cα; vællindur I; vallindur Cβ.

4. Mat ok drykk
veitti hann þeim er móðr var,
alt af heilum hug;
guðs hann gáði,
góðu hánnum beinði,
því hann hugðisk váligr vera.

5. Upp hinn stóð,
ilt hann hugði,
eigi var þarfsamliga þegit;
synd hans svall,
sofanda myrði
fróðan, fjölvaran.

6. Himna guð
bað hann hjálpa sér,
þá hann veginn vaknaði;
en sá gat
við syndum taka,
er hann hafði saklausan svikit.

7. Helgir englar
kómu ór himnum ofan
ok tóku sál hans til sín;
í hreinu lífi

hon skal lifa
æ með almáttum guði.

8. Auð né heilsu
ræðr engi maðr,
þó hánnum gangi greitt;
margan þat sökir
er minst of varir,
engi ræðr sættum sjálfr.

9. Ekki þeir hugðu
Unnarr ok Sævaldi,
at þeim mundi heill hrapa;
naktir þeir urðu
ok næmðir hvívetna,
ok runnu sem vargar til víðar.

10. Munaðar ríki
hefir margan tregat,
opt verðr kvalræði af konum;
meingar þær urðu,
þó hinn mátki guð
skapaði skirliga.

4, 1. drykk (*skrevet driek eller dryok eller dryce*) **B G I O C β L β**; drykkju **K C α** og *Udgg.* (*Rask uden Var.*). — 2. veitti hann *henferer Rask* og *M. til L. 1.*, *ligesaa B* hann veitti. — er mangler i **C β L β**. — 5. beindi *Hskrr.* — 6. váligr, *saa Rask* og *M.*; vo-ligr *K.*; valegr **C α L α**; vælegur **G K**; vælegur **I**; væligur **O**; vællegr **C β**; velligr **B**; vølegr **L β**.

5, 1. hinn, *saa I* og *Udgg.* (*Rask uden Var.*); *de øvrige Afskrr.* hann. — 3. eigi, *saa ændret med M.*; ei *Hskrr.* (i **B** foran þegit) og *K.*, *Rask.* — 5. sofanda, *saa ændret*; sofandi *Hskrr.* og *Udgg.*, *dette er en nyisl. Form*; *jvfr. f. Eks. Isl. fornkv. Nr. 52 C. V. 18:* hún vill við þig lifandi tala. — myrði **O**; mirde **G**; myrðti **B**; mirdti **I**. — 6. For fróðan *har G frómánn, B fryþann.* — *Med V. 5 ender G.*

6, 2. **B** *henferer* bað hann *tíl L. 1.* — 3. *Oprindelig vel þá* er hann. — 6. hefði **O**.
7, 2. af for ór (*úr andre Hskrr.*) **C β L β**. — himni **I C β L β**. — 4. hreinflífi **B L β**.

— 5. *mvn for skal B.* — 6. *Alle Hskrr. og Udgg. har æ foran og ikke efter lifa. I almáttum maa a (ikke m) være Rimstav, jvfr. V. 17, L. 6; æ kan desuden ikke vel være tonlest.*

8, 1. Auð, *saaledes Udgg. med B O C α L α*; Auði **I K C β L β**. — 3. hann for honum **I C β L β**. — 5. of **B K L β**; af **I O C α**; um **C β L α**. — varar **C α L α**; varaz **B**. — 6. *For sættum har I O α sáttum, C sællum. Man tør neppe tænke paa sælu.*

9, 1. þær **C β L β**. — 2. un^r **I**, *d. e.* Unar = Unarr, *saa* og *Rask.* *Dette er maaske rettere.* — 3. mýndo **B**. — 5. næmdir **I**; næmir *Udgg. med de andre Hskrr.* — hvívetna, *saa Udgg., hvilken Løsemaade K. anferer af Vidakins Hskr.; ellers har de af mig benyttede Hskrr. hvervetna, I huorvetna.* — 6. víða **B**.

10, 1. Mundar **K O**. — 2. tregat, *saa skrevet i B*; tregaþ *de fleste Hskrr.* — 5. þott **O**. — 6. skapaði, *saa de fleste Hskrr. (skrevet skap^d i i I); skapti C β L β og Udgg.*

11. Sáttir þeir váru
Sváfaðr ok Skartheðinn,
hvárgi mátti annars án vera,
fyrir en þeir æddusk
fyr einni konu:
hon var þeim til lýta lagin.

12. Hvárskis þeir gáðu
fyr þá hvítu mey,
leiks né ljósra daga;
öngvan hlut
máttu þeir annan muna
en þat ljósa lík.

13. Daprar þeim urðu
hinar dimmu nætr,
öngvan máttu þeir sætan sofa;
en af þeim harmi
rann heipt saman
millum virktar vina.

14. Fádæmi verða

í flestum stöðum
goldin grimmliga;
á hólm þeir gengu
fyr hit horska víf
ok féngu báðir bana.

15. Ofmetnað drýgja
skyldi engi maðr,
þat hefik sannliga sét;
því at þeir hverfa,
er hánum fylgja,
flestir guði frá.

16. Rík þau váru
Ráðný ok Véboði
ok hugðusk gott eitt gera;
nú þau sitja
ok sárum snúa
ymsum elda til.

11, 1. Sáttir **I** og *Udgg.*; Sættir **BC KLO**. — For voru har **BCLO** urðu. — 2. Sváfaðr *skriver jeg med I med á i første Stavelse, Udgg. med a. svafödur O*. — 3. hvárgi, *saa K. og M. (der skrive Ordet med rr)*; huorgi **I**; huorge **K**; hvorgi **O**; hvergi *de øvrige Hskrr. og Rask*. — 5. fyr, *saa B og M.*; *i andre Hskrr. fyrir, fyrer, firir*. — eina **Cβ**; *jvfr. V. 12, L. 2 og V. 14, L. 5*. — 6. lagin; *oprindelig hanské lagið, jvfr. V. 51, L. 3*.

12, 1. Hvárskis *skrevet Huorski's I*; Hvórskis **K**; Hvorzkis **O**; Hverskis **Cβ**; Hvorkis *Cod. 1110 fol. ny kgl. Sml.*; Hverkis **BCαL** og *Rask uden Var.*; Hvárkis *K. M.* — 2. fyr, *saa M.*, *i Hskrr. skrevet fyrir (saa B) eller firir (saa O)*. — 4. eingann **B**. — 5. máttu þeir *henfere Rask og M. til L. 4*. — 6. þat it ljósa *Stookh. Qv. Hskr. i Randen og derefter Rask og M.*; *jvfr. L. 2*.

13, 1. Daprir þeir **CβLβ**. — þær for þeim **I**. — 2. hinar, *saa KO*; *i andre Hskrr. enar*. — darckvo **Bβ**; daukkvu **CβLβ** *for dimmu (der i flere Hskrr. skrives med y)*. — 3. aunguann **K**.; aungvann **CL**; onguann **I**; öngvann **O**; engan **B**. — 6. milli **Cβ**. — virktar, *denne ældre Skrivemaade har jeg indsat med M.*;

virtar **CβLβ** og *Rask uden Var.*; virta **I**, *hvilket hanské er det rette*; virtra **KOCαLα**; vitra **B**. *Jfr. f. Eks. Völs. rim. V. 54: með virtum*.

14, 4. ganga **CβLβ**. — 5. fyr, *saa M.*; *i de fleste Hskrr. skrevet fyrir eller firir*. — hid **IKO**; ip **BCL**. — hoska **BIK**; hóska **O**.

15, 2. skyli for skyldi **B** og *K. Mange Hskrr. skrive skilldi*. — 3. hefik, *saa Rask (uden Var.) og M.*; hefíg **I**; hef ek **BCL**; hef eg **O**; heffe eg **K**. — 4. For því at þeir har **BαCαLβ** blot þviat, **BβCβ** því þeir. — hverba **C** og *Rask (uden Var.)*; hveba **Lα**. — 5. þeim filgia **I**. — 6. frá guði **KO**.

16, 1. urðu **I** for voru. — vóru þaug **O**. — 2. Ráðný **IKO**; Ráðey **BαCL** og *Udgg. (Rask uden Var.)*; Raþri **Bβ**. — Véboði (*skrevet med ie i første Stavelse*) **IKO**; Vebaþi **Bβ**; Vébogi **Bα** og *skrevet med ie*) **CL** og *Udgg. (Rask uden Var.)*. — 6. ymsumm **O**; *i de fleste Hskrr. skrevet med i*. — elda, *saa ændret*; eldi (elldi) *Hskrr. og Udgg.*; *dette forsvares af Eg. lex. poet 815 a.* — *K. anfører af Langebeke's Hskr. at for til, men ogsaa B, som i de fleste Læsemaader stemmer overens med dette, har til.*

17. Á sik þau trúðu
ok þóttusk ein vera
allri þjóð yfir;
en þó leizk
þeirra hagr
annan veg almátkum guði.

18. Munað þau drýgðu
á marga vegu
ok höfðu gull fyr gaman;
nú er þeim goldit,
er þau ganga skulu
milli frosts ok funa.

19. Óvinum þínum
trúðu aldregi,
þó þér fagrt mæli fyrir;
góðu þú heit,
gott er annars
vítí hafa at varnaði.

20. Svá hánnum gafsk
Sörla hinum góðráða,
þá er hann lagði á vald hans
Vígúlfs;

tryggliga hann trúði,
en hinn at tálum varð,
sínum bróðurbana.

21. Grið hann þeim seldi
af góðum hug,
en þeir hétu hánnum gulli í gegn;
sáttir létusk,
meðan saman drukku,
en þó kómu flærðir fram.

22. En þá eptir
á öðrum degi,
er þeir höfðu í Rýgjardal riðit,
sverðum þeir meiddu
þann er saklauss var
ok létu hans fjörvi farit.

23. Lík hans þeir drógu
á leynigötu
ok brytjuðu í brunn niðr;
dylja þeir vildu,
en dróttinn sá
heilagr himnum af.

24. Sál hans bað
hinn sanni guð

17, 1. *Rimord* er Á. — 2. vera mang-
ler i **CαKΛO**; *det sidste Hskr. har*
ein þóttust, *hvilket kanské er det rette.*

18, 1. Munað **ICβLβ**, og *Rask* (uden
Var.) *M.*; Munaðlífi **KB CαLα** og *K.* —
2. vega **K.** — 3. fyr, *saa M., de fleste*
Hskrr. skrive firir. — gaman **ICβLβ**;
gamann **KO**; gamni **BCαLα** og *Udgg.* —
5. er **ICβLβ** og *Rask M.*; at **BKO Cα**
Lα og *K.* — 6. millum for milli **BCβ**.

19, 2. allðri **I.** — 3. þér, *saa Udgg.*
(*Rask uden Var.*); mangler i **I.**; þeir þer **L**
med den Bemærkning, at Andre udelade en-
ten þeir eller þer; þeir CK. — fyrir, *saa*
BCβLβ; firir þier (fyrir þer) **IKO** (*som*
har firir þier mæle) **CαLα**. — 6. Foran
hafa *har Udgg. og Hskrr. foruden BI* at.
— at **BICβLβ**; *sefr. Njáls s. Cap. 13. 37;*
Barl. s. S. 51; fyrir **CαLα** og *Rask*; firer
K; fyrir *K.*; fyr *M.* — **O** *har denne Linje*
saaledes: vjiti sier varnadar vefia . . . (vita).

20, 3. þá mangler i **B.** — lagði, *sefr.*
Eq. lex. poet.; lagða **O.** *K. anfører*
flápi (for lagði) som Læsemaade, der er

skreven til i Margen i Erichsens Hskr.;
derefter M. flýði. — Vígulfs **I**; Wjgúlf
K; Vjgulf **O**; Vígulfs **BCαL**; Vígills
Cβ. — 4. trygglega **K**; tryglega **B**;
trigglega **Cβ**; triglega **I**; trygglega **L**;
tryggiliga **Cα**.

21, 2. hug **BO** og *Rask M.*; huga *K.*
med de andre Hskrr. — 3. hánnum mang-
ler i **O.** — gull **L.** — gen **BβCβ**; gien
ILO. — **L** *bemærker til denne L. og L. 6:*
„Chartae duas has lin. mutanti“. — 4. þeir
lietust **O.** — 6. en mangler i **I**, *maaské*
med rette. — komu **KO**; *andre Hskrr. har*
kuomu. — fram **O**; *andre Hskrr. skrive*
Ordet med én m.

22, 3. á for i **O.** — rygiardal **K**;
ryardal **BCβILβ**; eirardal **CαLα**;
eyardal **O.** — 5. er mangler i *flere*
Afskrr.

23, 6. helgr (helgur) **CβI**. — himni
CβI.

24, 1. bauþ *K.* — 2. For hinn *har*
CαLα heim, *der henføres til 1ste Linje;*
K. har baade i 1ste Linje heim og i 2den

í sinn fögnuð fara;
en sökudólgar
hygg ek síðla muni
kallaðir frá kvölum.

25. Dísir bið þú þér
dróttins mála
vera hollar í hugum;
viku eptir
mun þér vilja þíns
alt at óskum ganga.

26. Reiðiverk,
þau þú unnit hefir,
bæt þú eigi illu yfir;

grøttan gœla
skaltu með góðum hlutum;
þat kveða sálu sama.

27. Á guð skal heita
til góðra hluta,
þann er hefir skatna skapat;
mjök fyrir verðr
manna hverr,
er seinar finna föður.

28. Æsta dugir
einkum vandliga
þess er þykkir vant vera;
alls án æ verðr

inn. — 4. enn **BI** og *K.*; mangler i de fleste Hskrr. og hos Rask *M.* — 5. hygg ek hénfere Rask *M.* til *L. 4.* — at síðla **B.** — síjdar (syðla) **O.** — munu **I**; mano Högnason's *Afskr. Kanské oprindelig*: en sökudólga | hygg ek síðla munu | kallaða frá kvölum.

25, 1. Dísir i de fleste Hskrr. skrevet med y (opstaaet af ij). Dijsse **K**; Dysi **I.** — 5. mun **I**; man andre Hskrr. — 6. óskum **ICβLβOα** (som skriver öskum); audnu **BKOβ** og *Udgg.* (Rask uden Var.); odro **CαLα.** — ganga **O** og *M.*; ga andre Hskrr. (opstaaet af gga: ganga); gá *K.* Rask.

26, 1. Reiðiverk maa udtales Vreiðiverk. — 2. þau, oprindelig kanské þau er. — unnit (unnid) Hskrr.; vunnit *Udgg.* Jfr. Guðbrandr Vigfússon i *Eyrb. s. S. XXXVII, Ann. 1*; efter ham findes en saadan v foran u paa Island først sent i 13de Aarhundred. Men ogsaa i de hedenske Kvæder danne Ord, der begynde med v, Stavrim med Ord, der begynde med en Vokal; se f. Eks. Lokas. *V. 10, L. 1. 2.* — Fra og med Ordene þú unnit til og með hrei (i Ordet hreina) i *V. 56, L. 5* mangler i **K.** — 3. *K.* udelader þú efter Guðm. Högnason's *Afskr.* — eigi i de fleste Hskrr. skrevet ei. Oprindelig kanské Bætattu. — 4. gœla, saa ændret; gala **IO** og *Udgg.*; galla **BβCβLβ**; hala **CαLα** og de stockh. Hskrr.; halla **Bα.** *Vistnok* forudsættes gala som transitivt *Vb.* med Personens *Accus.* ogsaa af galinn. Men gœla mod-sættes stadig grœta; se Barlaams s., S.

55: I dagh gœler hann, i morgon grøster hann; (det egentlige norske eller islandske?) *Ordsprog: En Dag Guð gøler, annan han grüter* (P. Syv, Danske Ordspr., *Udg. 1688, I, S. 310.*) — 5. skaltu hénfere Rask og *M.* til *L. 4*; **Bα** har Letto — 6. kveða, indsæt med *Udgg.*; mangler i Hskrr.; **O** har þat er sálu. Jfr. *Sigrdr. V. 22, L. 6.*

27, 1. skal **CαLα**; skaltu **CβILβO**; scalt **B.** — 4. For fyrir har **O** firir, **CαLα** f. — Rask formoder fyrir gerir eller i *L. 5* hveim for hverr. — 5. Flere Hskrr. skrive hver. — 6. seinar finna, saa ændret; jöfr. *Gl. norsk Hom. S. 25; Leiðarvisan V. 39*; seint þiona **BαCαLα** og stockh. Hskrr.; ser finna **BβCβLβ**; sier finna **O**; sier fiona **I**; seint finna *M.*; sinn fiona *K.* (som i *Anmærkn.* foreslaar: seint sinna) og Rask; seint fjóna *Petersson, Solsången öfvers. (Köpenh. 1862).* — föður i flere Hskrr. skrevet med r for ur.

28, 1. Æsta, saa Hskrr. (gæta **B**); Æstanda *K. M.* Men ogsaa *Eg. (lex. poet.) mener, at Feilen stikker i þikrir.* — dugir, saa ændret; þikrir Hskrr. og *Udgg.* — 2. varliga **CαLα** og stockh. Hskrr. — 3. þat for þess **CαLα.** — þikkir (þikrir) vant vera **CL** og Rask (uden Var.) *M.*; vant þikrir *K.* með andre Hskrr. — 4. án æ, saa ændret; án *M.*; áni *K.* Rask. a ne eller Ane anfører *K.* af *Vidalins Hskrr.*, á nei af *Guðmundr Högnason*; a me **CαLα**; ami **B** og stockh. Hskrr.;

sá er enskis biðr,
fár hygg þegjanda þörf.

29. Síðla ek kom,
snemma kallaðr,
til dómvalds dyra;
þangat ek ætlumk,
því mér heitit var:
sá hefir krás er krefr.

30. Syndir því valda,
at vér hryggvir förum
ægisheimi ór;
engi óttask,
nema ilt göri;
gott er vammalausum vera.

31. Úlfum líkir
þykkja allir þeir,
er eiga hverfan hug;
svá mun gefask
þeim er ganga skal
þær inar glæddu götur.

32. Vinsamlig ráð
ok viti bundin
kenni ek þér sjau saman;
görla þau mun
ok glata aldregi,
öll eru þau nýt at nema.

33. Frá því er at segja,
hvé sæll ek var
ynðisheimi í,
ok hinu öðru,
hvé ýta synir
verða nauðgir at nám.

34. Vil ok dul
tælir virða sonu,
þá er fikjask á fé;
ljósir arurar
verða at löngum trega,
margan hefir auðr apat.

a vel Cβ; a vøl Lβ; a vøl I; á vil O. C har ved denne Linje i Randen følgende Bemærkning: „Membrana hanc Stropham (o: 27?) continuat usque ad alls a &c.“ — 5. er mangler i B. — enskis M.; einskis IO og Rask uden Var.; einkis B; enkis CL og K. — 6. þeigiandi B; þeigandi I.

29, 1. Síjda C. — 2. snimma B. — For kallaðr har Cβ Lβ ek kalladest, I eckalladi, O eg kallaþi. — 3. dómvalds, saa Uðgg. (Rask uden Var.); K. anfører denne Læsemaake af en Randbemærkn. i Erichsens Hskr.; dóms valds de af mig benyttede Hskrr. (vals CL); dette kunde mulig beholdes. — dyr' Cα L. Oprindeligt vel dura. — 4. ætlumk i de fleste Hskrr. skrevet ætlunzt. — 5. því, saa Cβ ILβ og Rask M.; því at B Cα Lα O, de stockh. Hskrr. og K. (som sætter Punctum efter var). — 6. Flere Hskrr. skrive hefr. — er mangler i I.

30, 2. Hvis Teksten er feilfri, er vér Rimord; men dertil synes det at have for liden Vægt. at við ugg förum?? K. (og derefter Rask) indsætter syrgir for hryggvir, formoder derhos i Anmærkn. Hreckir for

Syndir. — 4. engi, saa skriver B, andre Hskrr. eingi. — 6. vammalaus at Cβ.

31, 2. þykkja i Hskrr. skrevet þikia. — 3. er, saa ændret; sem Hskrr. og Uðgg. — hverban skrive de fleste Hskrr. — 4. mun I; man andre Hskrr. O har derefter ok giefast. — 5. er, saa B Cβ; sem de andre Hskrr. — skal mangler i B Cα Lα O. — 6. glædu O.

32, 3. kennik B; dette er vel det oprindelige. kunní ec I. — 4. görla B; andre Hskrr. skrive giorla, — þau I (skrevet þ^u) Cβ Lβ; þú Uðgg. med de andre Hskrr. — mun IO Cβ Lβ; nem B Cα Lα og Uðgg. — 5. aldregi B og Rask (uden Var.) M.; andre Hskrr. aldri og alldrei; dog jvfr. V. 2, L. 3.

33. C har den Bemærkning „33—34 Chartae transponunt“. — 2. hve Cβ ILβ; hvat B Cα Lα O (her hvad); ogsaa Rask uden Var. hvaþ. — 3. ynðis heimi, saa efter I (som skriver indís h.); ægisheimi (ægish.) Uðgg. med de andre Hskrr. — 5. De fleste Hskrr. skrive ita. — 6. naþvgir B. — nám, saa Uðgg.; námi (nami) Hskrr.

35. Gláðr at mörgu
þóttu ek gumnum vera,
þvíat ek vissa fátt fyrir;
dvalarheim
hefir dróttinn skapat
munafullan mjök.

36. Lútr ek sat,
lengi ek hölluðumk,
mjök var ek þá lystr at lifa;
en sá réð
er ríkr var;
frammi eru feigs götur.

37. Heljar reip
kómu harðliga
sveigð at síðum mér;
slíta ek vilda,
en þau seig váru;
létt er lauss at fara.

38. Einn ek vissa,
hversu alla vega
sullu sútir mér;
Heljar meyjar

er mér hrolla buðu
heim á hverju kveldi.

39. Sól ek sá
sanna dagstjörnu
drúpa dynheimum í;
en Heljar grind
heyrða ek á annan veg
þjóta þungliga.

40. Sól ek sá
setta dreyrstöfum,
mjök var ek þá ór heimi hallr;
máttug hon leizk
á marga vegu
frá því er fyrri var.

41. Sól ek sá,
svá þótti mér,
sem ek sæja göfgan guð;
henni ek laut
hinzta sinni
aldaheimi í.

42. Sól ek sá,
svá hon geislaði,
at ek þóttumk vætki vita;

35, 2. þótti ek *Hskrr.* — 3. at mangler i **I**. — vissi **B**. — *Hskrr.* skrive fyrir, fyrer eller firir. — 4. dular heim **I**; dvala heim **CL**. — 5. hefr **B**. — 6. For muna har **B** munaþ, **Cβ** munad.

36, 1. Lútr, saa **BαCβ** (som skriver Latur) **IO** og *Udgg.* (*Rask uden Var.*); Latr **BβCαL**. — sat ee lengi **B** i *L. 1.* — 2. For ek har **B CαLαO** oc. — hölluðumk, saa *M.*; hölluþumz *Rask uden Var.*; holluðust **I**; hölludunst **O**; hälluþunst **Lβ**; källudunst **Cβ**; hällonzt **B** (som henfører miær til denne *L.*); holluz **Cα**; hollust **Lα**. — 3. þó for þá *Petersson.* — 5. er, saa ændret; sem *Hskrr.* og *Udgg.* — 6. frammi *Hskrr.* (frami **I**) og *Eg.*; fram (fram) *Udgg.*

37, 2. komu **I** og *Rask uden Var.*; komu **B**. *Andre Hskrr.* skrive komu. — 4. vilda, saa *M.*; vildi *Hskrr.* og *K.*, *Rask.* — **L** har i *Margen den Bemærkning* „37, 4—38, 3 omittunt chartae“. — 5. seig, saa **I**; sterk de *andre Hskrr.* og *Udgg.*

38, 1. vissi **B** og *Rask uden Var.* —

2. hvorsv **O**; hve (som vel er det oprindelige) *K.* efter *Guðm. Högnasons* og *Jón Olafssons Afskrr.* — vegu **O**. — 5. er **I**, mangler i de *andre Hskrr.* og i *alle Udgg.* — 6. **I** har heima for heim á.

39, 3. drúpa, saa **L** og *K. M.*; *andre Hskrr.* og *Rask uden Var.* har driúpa. — 4. helgrind **CβO**; **L** har heliar og dertil den *Bemærkning* „iar omittunt chartae“. — 5. *K.* anfører af *Högnasons Afskr.* heirþac. — „ec deest in chartis“ **L**. — á mangler i **IO**; „á deest in chartis“ **L**.

40, 3. ór i *Hskrr.* skrevet úr. — 4. hon mangler i **B CαLα**. — leizk, saa *M.*; leitiz *K.* og *Rask (uden Var.)*; leist **CβLβ**; leisti **B CαLαO**; liest **I**. — 5. á mangler i **B CαLαO**. — vegu mangler i **CαLαO**. — 6. er, saa ændret; sem *Hskrr.* og *Udgg.*

41, 3. sæja, saa *M.*; sæi a, sæe á de fleste *Hskrr.*; sæe **Cβ**; sæi *K.* og *Rask (uden Var.)*. — 4. ek henni **Cβ**. — 5. De fleste *Hskrr.* skrive innsta.

42, 3. þóttumk *M.*; þóttiz *Hskrr.* og *K. Rask*; *K.* anfører af *Guðmundr*

en Gylfar straumar
grenjuðu á annan veg,
blandnir mjök við blóð.

43. Sól ek sá
á sjónum skjálfandi,
hræzlufullr ok hnipinn;
þvíat hjarta mitt
var heldr mjök
runnit sundr í sega.

44. Sól ek sá
sjaldan hryggvari,
mjök var ek þá ór heimi hallr;
tungu mín
var til trés metin,
ok kólnat alt fyr utan.

45. Sól ek sá
síðan aldregi

eptir þann dapra dag,
þvíat fjallavötn luktusk
fyr mér saman,
en ek hvarf kallaðr frá kvöllum.

46. Vánarstjarna flaug,
þá var ek fœddr,
brot frá brjósti mér;
hátt at hon fló,
hvergi settisk,
svá at hon mætti hvíld hafa.

47. Öllum lengri
var sú hin eina nótt,
er ek lá stirðr á strám;
þá merkir
þat er guð mælti,
at maðr er moldar sonr.

Högnasons Afskrift þóttonz. — 4. Gylfar, saa I; gylvar O; gilvar BβCβ; Rask og Var. og K.; gilnar BαCαL; Gjallar M. — Gylfr, Genit. Gylfar, Stamme Gylfi maa være dannet ligesom Sylgr, Ylgr, af en Rod GILF (gjálfa, gelf, galf, gulfum, golfinn) hvoraf gjálfr, neutr., Sögang, Dönnung; i nyere Norsk gjelv, masc. (fra Nordlandene, se I. Aasen Ordb.); gylfi Konge; Stammeverbet har rimelig havt Betydningen „bruse, fare frem med Heflighed“. Eg. læser Gilvar og jevfr. tysk Gilbe, gelb; derefter Petersson „Svovlstrømme“. — 5. á mangler i CβILβ og hos Rask. grenioþo á moti B. — 6. blandnar O; blander L; blandader C. — „mioc deest in chartis“ L.

43. O har dette Vers efter V. 44. — 2. sjónum (uden á) K. — 4. at mangler i BO. — 5. hardla for heldr I; heldr mangler i BαCαLα (da henføres runnit til L. 5). — 6. sega IO; siga BαCαLα og Uðgg.; sefa Bα; i Randen af CL anfæres baade sefa og seva.

44. 3. ok var eg þá miog O. — ór skrevet úr i Hskrr. — 5. var henfører K. til L. 4. — triepz CL. — 6. kólnat alt, saa ændret med Tvil; kólnat at Uðgg. (man oversætter: friguerat circum exterrius); kolnud ad Cβ (med Tillæg „forte kolnat“) ILβ; kolnad O; klofnad CαLα;

klofnaþ B; klofnat Stockh. fol. Hskr. Jfr. Gíslason Prøver S. 450: þvi næst féllu öll dauða mörk á hann :... allir líkams liðir ok limir hans kólnuðu. — fyr B; i andre Hskrr. fyrir eller firir.

45. 2. all dri I. — 4. þvíat mangler i CβLβ. — 5. Hskrr. skrive fyrir eller firir. — 6. kalldr BβCβILβO.

46. 1. Vonar de fleste Hskrr. — 3. brot i Hskrr., K. og hos Rask skrevet burt. — briostum CβLβ. — 5. hvargi Cβ; hvorgi O. — 6. at mangler i BCL O og hos Rask (uden Var.).

47. 2. er I for var. — hin I, mangler i de andre Hskrr. og i Uðgg. — 3. stram I; stráum O; stræm Lβ; stræmi BCLα. — 4. þat I, þad O for þá. — 5. er IO, mangler i de andre Hskrr. og i Uðgg. — guð mælti BIO og de stockh. Hskrr.; C har i Margen: „Chartae: þat merkir þat | Gud mælti adur“ (adur vel Forvanskning af ad madur); gud mæli CαL; guðmæli Uðgg. — For den optagne Læsemaade taler, om end ikke afgjærende, Alliterationen; Læsemaaden guð mæli er Feillæsning af guð ml'i. — 6. Uðgg. udelade at (Rask uden Var.). — moldar CαLα og de stockh. Hskrr.; moldu BβCβIO og Uðgg.; mollur Lβ. — sonr, saa ændret; samr Hskrr. (foruden I, som har sami; de

48. Virði þat ok viti
inn virki guð,
sá er skóp hauðr ok himin:
hversu einmana
margir fara,
þó við skylda skyli.

49. Sinna verka
nýtr seggja hverr,
sæll er sá er gott görir;
auði frá
er mér ætluð var
sandi orpin sæng.

50. Hörundar hungri
tælir hölða opt,
hann hefir margr til mikinn;
lauga vatn
er mér leiðast var
eitt allra hluta.

51. Á norna stóli
sat ek nú daga,

þaðan var ek á hest hafinn;
gýgjar sól
er skein grimmliga
ór skýdrúpnis skýjum.

52. Utan ok innan
þóttumk ek alla fara
sigrheima sjau;
uppi ok niðri
leitaða ek æðra vegar,
hvar mér væri greiðastar götur.

53. Frá því er at segja,
hvat ek fyrst um sá,
þá ek var í kvölheima kominn:
sviðnir fuglar,
er sálir váru,
flugu svá margir sem mý.

54. Vestan sá ek fljúga
Vánar dreka,
ok féll á glævalds götu;

stockh. Hskrr. har efter Rask „samr eda saur“ og Uðgg.

48, 1. þat ok viti, *saa K. efter Ólafsson, Rask (uden Var.) og M.*; ok viti þat *de af mig brugte Hskrr.* — 2. sá inn Rask (*uden Var.*) og *M.* — vitki *CαLα*. — 3. er (*uden sá*) Rask (*uden Var.*) og *M.* — 4. einmana *B Cα Lα, stockh. Hskrr. og Uðgg.*; einmanalausir *Högnasons Afskr. efter K.*; ein muna lauser *O*; munadarlausir *CβI Lβ*. — 6. skyli, *saa M.*; skili *K. og Rask*; skilie *BCILO*.

49, 3. sá er, *saa Lβ og Uðgg. (Rask uden Var.)*; sá sem *BCILα O*. — giorir *Hskrr.* — 5. er mangler i *B*; e° *I*. — 6. i sandi *CβLβO*.

50, 2. haulda *Hskrr.* — opt, *saa Hskrr. undtagen B*, som i *Teksten* har sono, men i *Margen* (opt). — 3. hann — mikinn, *saa CILO stockh. Hskrr., og Rask M.*; þat — milkit *B og K*. — 4. langa *CL*, lánnga *O* for lauga. — 5. er mangler i *B*. — leidizt *CαLα*. — vard *CαLα O*; þotti *B*.

51, 1. nornar *B*. — stol *I*. — 3. *Oprind. vel hafðr.* — 4. *De fleste Hskrr. skrive gyar.* — 4-5. For sól er skein har *BCβIO* sóler (sólir) skinu, *Lβ soler seeinu.* — 5. grim-

legu *O*. — 6. skýdrúpnis *M.*; skýdrupnis *K.*, hvor denne Form anføres af *Vidalins Hskr.*; skýdrupnis *Rask efter de stockh. Hskrr.*; skydrupnis *CβILβ*; ski dripnis *B*; skyddripnis *O*; sky deipnis *Cα*; *K. anfører af andre Afskr.* skiþ rofnis. *Jón Ólafsson fra Grunnavik formodede ský-rofnis.* — skýdraupnis? — skýjum i *flere Afskr.* skrevet skyom, forvansket i *Cα Lα* skyrmi, i *stockh. Hskrr.* skirmi.

52, 2. þottiz *B*; þottizt *CαLα*; *andre Hskrr. skrive þottumz (þottunzt).* — 3. sigurhimna *O*. — 4. uppi ok niðri, *saa CβLβ og Uðgg.*; upp ok niðr *de andre Hskrr.* — 5. leitaða, *saa M.*; leitaþi *Hskrr.* — ædri (gþri) *BCIL*.

53, 2. er for ek *C*. — firstum sá *O*. — 3. þá var eg *O*. — 5. ok for er *CαLα*; *ogsaa dette passer.* — 6. svá mangler i *I*, *kanské med rette.*

54, 1. Vitar for Vestan *BβCβLβO*. — 2. vonar *de fleste Hskrr. Rask og M. skrive Ordet med liden Bogstav.* — 3. féll á, *saa Hskrr.* (féll a *CL*; féll á *B*; fiell á *O*; fiellá *I*) og *Rask M.*; men *Entalsformen vækker Anstød.* — fella *K.*, hvor det forklæres „operire“ (man maatte da

vængi þeir skóku,
svá víða þótti mér
springa hauðr ok himinn.

55. Sólar hjórt
leit ek sunnan fara,
hann teymðu tveir saman;
föotr hans
stóðu foldu á,
en tóku horn til himins.

56. Norðan sá ek riða
Niðja sonu,
ok váru sjau saman;
hornum fullum
drukku þeir hinn hreina mjöð
ór brunni Baugregins.

57. Vindr þagði,
vötn stöðvaði,
þá heyrða ek grimmligan gny;
sinum mönnum
svipvísar konur
mólu mold til matar.

58. Dreyrga steina

þær hinar dökku konur
drógu daprliga;
blóðug hjórtu
héngu þeim fyr brjósti utan,
mædd með miklum trega.

59. Margan mann
sá ek meiddan fara
á þeim glæddu götum;
andlit þeirra
þóttu mér öll vera
rýgjar blóði roðin.

60. Marga menn
sá ek moldar gengna,
þá er eigi máttu þjónustu ná;
heiðnar stjörnur
stóðu yfir höfði þeim
fáðar feiknstöfum.

61. Menn sá ek þá,
er mjök ala
öfund um annars hagi;
blóðgar rúnar

skrife fela); *Eg. forklarar fella (= ferla) „insistere viam“*. — glævalds, *saa M.*; glævalldz **I**; glævallz **O**; glævalls **B**, *stockh. Hskrr. og K.*, *Rask*; glævells **Cβ** **Lβ**; glorvalls **Cα** **Lα**. — *Kanské*: ok fella glæv-ellds (*jevfr. himinglæfa*) götu, *fælde en Vei af lysende Ild, d. e. efterlade en lysende Ildstribes?* — 5. mér þótti *K. efter Högnasons Afskrift*.

55, 2. *Rask M. henvære leit ek til L. 1.* — 5. *Rask henvære stóðu til L. 4.*

56, 2. Niðja *Bergmann, jevfr. Völuspá I, V. 37*; niðja *de andre Uðgg.* („majorum“ *Eg.*) — 5. *Rask M. henvære drukku þeir til L. 4.* — þeir *mangler i Lβ*. — 6. *Baugregins Bergmann*; *baugregins de andre Uðgg.*, *og saaledes Cα, de stockh. Hskrr. (skrevet —reigins)*; *baugreyens O* **Lα**; *Baugreyens K*; *baugreirs Cβ* **Lβ**; *baugreirz I*.

57, 1. *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr. þagnafi*. — 2. *viti for vötn Bα* **Cα** **Lα**; *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr. Vatn stauþvadiz*. — 6. *mólu, saa ændret af Jón Ólafson, K. (som af*

Guðm. Högnasons Afskr. anfører motv), M.; *möluðu Hskrr. (tildels skrevet moludu) og Rask*.

58, 2. *hinu O*. — *docku C*; *dökkvu de andre Hskrr. og Uðgg.* — 3. *drógu K og M.*; *dróu de andre Hskrr. og K., Rask*. — 5. *Uðgg. henvære héngu þeim til L. 4.* — *De fleste Hskrr. skrive fyrir eller firir*. — *brióst Cβ* **K** **Lβ**. — 6. *viþ mikinn Cβ **Lβ**; *viþ miklom K. efter Guðm. Högnasons og en anden Afskr.**

59, 2. *sá ek henvære Uðgg. til L. 1*; *saa og i ftgd. V.* — *K. anfører af Guðm. Högnasons Afskr. mæddan*. — 5. *þótti B (som henvære Ordet til L. 4) K*; *syndust I*. — 6. *De fleste Hskrr. skrive ryar*.

60. *Margan mann CK (dog i L. 2 gengna)*. *Menn sá eg marga O*. — 3. *Hskrr. og K., Rask skrive ei for eigi*. — 4. *heiðvar Bβ* **Cβ** **K** **Lβ** **O**. — 5. *stóðu henvære Rask M. til L. 4.*

61, 4. *rúnar saa B*; *rúnit de andre Hskrr. og Uðgg. (denne Form „neppe færend i det 15de Aarh.“ Gislason Oldnord. Forml. S. 94).*

váru á brjósti þeim
merktar meinliga.

62. Menn sá ek þar
marga ófegna,
þeir váru villir vega;
þat kaupir sá,
er þessa heims
apask at óheillum.

63. Menn sá ek þá,
er mörgum hlutum
væltu um annars eign;
flokum þeir fóru
til Fégjarns borgar,
ok höfðu byrðar af blýi.

64. Menn sá ek þá,
er margan höfðu
fé ok fjörvi rænt;
brjóst í gegnum
rendu brögnum þeim
öfگیر eitdrekar.

65. Menn sá ek þá,
er minst vildu

halda helga daga;
hendr þeirra
váru á heitum steinum
negldar nauðliga.

66. Menn sá ek þá,
er af mikillæti
virðusk vánum framar;
klæði þeirra
váru kynliga
eldi um slegin.

67. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
orð á annan logit;
heljar hrafnar
ór höfði þeim
harðliga sjónir slitu.

68. Allar ógnir
fær þú eigi vitat,
þær er helgengnir hafa;
sætar syndir
verða at sárum bótum;
æ koma mein eptir munuð.

62, 1. þa for þar **BCβLβ**. — 2. ofegra **BβCβLβ**; ófegri **O**. — 3. Foran villir indsættir *K.* með de stockh. *Hskrr.* allir. — 5. sem **B**. — 6. afaz **B** for apaz.

63, 2. er i **Cβ**. — hlutum **O**; flere *Hskrr.* udelade h. — 3. væltu i flere *Hskrr.* skrevet væltu; villtu **CβIKβLO**; de samme *Hskrr.* har eigu. — 5. Fegarns **Bα**; Fegarins **Bβ**; feigiarns **K**; feyg yarns **O** for Fégjarns. — 6. byrðar, saa *K.* (efter *Guðm. Högnasons Afskr.*) og *M.*; byrðir de fleste *Hskrr.* og *Rask*; byrdr **CL**.

64, 4. gognvm **B**. — 6. öfگیر **IKO** og *M.*; öfگیر **BCLα** stockh. *Hskrr.* og *K.*, *Rask*; öfگیر **Lβ**.

65, 1. þar for þá **CL**. — 5. váru (*Hskrr.* voru) henzere *Rask*, *M.* til *L. 4.* — 6. negldar *Hskrr.*

66, 2. mikillæti **B**, saaledes *K.* — 3. virðusk, saa *M.*; virduz *K.* (som af *Guðm. Högnasons Afskr.* anfører virtuz) og *Rask* (uden *Var.*); virðaz (eller virðast) **BβIKO**; vyrpást **Lβ**; riedust **C**; rieþuz

Lα; reþoz **Bα** (*K.* formoder heri en Forvanskning af vædduz). virðask kunde forsvares ved ala 61, 2; pina 73, 6. — 5. kynliga, saa *M.*; denne Læsemaade anfører *K.* af *Guðm. Högnasons Afskr.*; kýmiliga alle de af mig benyttede *Hskrr.* og saaledes *K.*, *Rask* (som bemærker; „Adrir: kynliga). kýmiligir (hos *Erik Jonsson* kímiligir; jvfr. nu paa Island kímilyrði, n. pl. Spottegloser; kíminn, spóðsk) forekommer, saaviðt jeg véd, først i Romanstilen (*Grettis s. S. 200*; *Máguz s. S. 15*) oger vistnok et nyere Ord. — 6. vomn for umm **CLα**.

67, 2. *Hskrr.* skrive margt. — hafa **IKO**. — 6. **O** har, kanské med rette, harðlega efter slitu. — *K.* forandrer med urette harðliga til sárliga.

68, 2. ei **B** og *Rask* uden *Var.* — 3. þær **Lβ**, mangler i de fleste *Hskrr.* — er, saa ændret; sem *Hskrr.* og *Uágg*. — 5. *Rask* og *M.* henzere verða til *L. 4.* — á **KO**, a **BC** for at. — 6. For æ har **B** opt, **O** er. — meñ for mein **KO**.

69. Menn sá ek þá,
er mart höfðu
gefit at guðs lögum;
hreinir kyndlar
váru yfir höfði þeim
brendir bjartliga.

70. Menn sá ek þá,
er af miklum hug
veittu fátökum frama;
lásu helgar bækur
ok himna skript
† englar yfir höfði þeim.

71. Menn sá ek þá,
er mjök höfðu
hungri farit hörund;
englar guðs
lutu öllum þeim;
þat er æzta unað.

72. Menn sá ek þá,

er móður höfðu
látit mat í munn;
hvíkur þeirra
váru á himingeislum
hafðar hagliga.

73. Helgar meyjar
höfðu hreinliga
sál af syndum þvegit
manna þeirra,
er á mörgum degi
pína sjálfa sik.

74. Hávar reiðir
sá ek með himnum fara,
þær eiga götur til guðs;
menn þeim stýra,
er myrðir eru
alls fyr öngvar sakir.

75. Hinn mátki faðir!
mæztr sonr!

69, 1. þar **O**. — 2. mart **Bα** (først skrevet mark); margt **IO** og *Guðm. Högnason's Afskr.*; mark **CKL** og *stockh. Hskrr.*; makt **Bβ**. — 5. *Rask, M. henføre voru (saa Hskrr.) til L. 4.* — 6. breiddir **I**.

70, 2. af mangler i **K**. — 5. ok himna skript **I** (*Jón Ólafsson har fulgt denne Læsemaade, mangler i de øvrige Hskrr. og i Udg.* — 6. englar staar i alle *Hskrr. og Udg. umiddelbart efter lásu; jeg har sat det hid, fordi derved idetmindste L. 4, 5 faa en ulastelig Form, medens endnu Stavrim mangler i L. 6. Udg. læse:*

lásu englar
helgar bækur
yfir höfði þeim.

K. foreslaar:

ljósir englar
lásu bækur
helgar yfir höfði þeim.

Bergmann:

lásu himins englar
helgar bækur
yfir höfði þeim.

Er yfir höfði þeim feilaglig kommet ind fra V. 69, L. 5 og har fortrængt det rette? englar yfir öllum þeim??

71, 2. hafa **O**. — 3. hungur i **IKLβO** for hungri. — 6. *K. anfører af Guðm. Högnason's Afskrift vnoþ.*

72, 2. hafa **IKLαO**. — 3. látit þ de fleste *Hskrr.* — 5. váru henføre *Udg. til L. 4.*

73, 5. á mangler i **CLα**. — helgum for mörgum **BαCLα**.

74, 1. Hár (Har) for Hávar **CLα stockh. Hskrr.** — reiðir (reider) *saa CKL, stockh. Hskrr. og M.; reiðar K., Rask med andre Hskrr.; Hareipir som ét Ord B.* — 2. ek mangler i **CKLαO**; **L** har i *Randen „addunt Chartae ec“.* *Rask og M. henføre sá ek til L. 1.* — 3. áttu gotu **Lβ**. — 4. þeir **Lβ**. — 5. sem **BCLα** for ex. — 6. *Hskrr. skrive fyrir eller firir.* — eingar **K**.

75. *Keyser sætter Tegn til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers og ikke med følgende.* — 2. mæztr, *saa ændret; mestr (mestur) CIKLαO; mesti BLα og Udg. (Rask uden Var.). Christus kaldes mæztr mildingr dýrrar dagmærar i Leidarvisan V. 23; mæztr hildingr mildi i Harmsól V. 19; Jomfru Maria kaldes mæztr Liknarbraut V. 12; Korsæt mæztr Andreas drápa V. 1; Guð kaldes ofte mætr. Nyere isl. Hskrr. skrive ofte*

heilagr andi himins!
þik bið ek skilja,
er skapat hefir,
oss alla eyndum frá.

76. Bjúgvör ok Listvör
sitja í Herðis dyrum
organs stóli á;
járna dreyri
fellr ór nösnum þeim,
sá vekr fjón með fyrðum.

77. Óðins kván
rœr á jarðar skipi,
móðug á munað;
seglum hennar

verðr síð hlaðit,
þeim er á þráreipum þruma.

78. Arfi! faðir
einn þér ráðit hefi,
ok þeir Sólkötlu synir,
hjartar horn,
þat er ór haugi bar
hinn vitri Vigðvalinn.

79. Hér 'ru rúnar,
er ristit hafa
Njarðar dœtr níu:
Ráðveig hin elzta
ok Kreppvör hin yngsta
ok þeirra systir sjau.

st for ut; i *Sig. I, 7* er mǫqzr i **R** i *Papirafskrr.* forandret til mestr. *Jeg véð ikke at have set mestr som Epithet til Frelseren.* — 4. biþr (biðr, biþur, uden ek) **Bα C Lα.** — leysa (leisa) **C I K L α O** for skilia. — 5. sem **B C I K O** for er. — *Flere Hskrr. skrive hefr (hefur).* — 6. syndum **C I K L α O** for eyndum (saa eller eimðum skrive *Hskrr.*).

76, 1-2. *I det første Linjepar mangler Stavrim, og et af Navnene er da vistnok forvansket; snarest Herðis.* — 1. Bingvör **I K L**; Wijngvör **O**. Vigvör?? — 2. a for i **B**. — **O** skriver herðiz for herdis. — 3. *K. anfører af Högnasons Hskr. Aurgans. O skriver organz.* — 4. iárn **L β.** — „kannske norna eðr enn ná-“ *Rask. Jeg har tænkt paa, at man i L. 5 kunde læse fellr á ör eller drýpr for fellr.* — 5. *Rask henfører fellr til L. 4.* — 6. fyrðum, saa ændret; firðum **C I K L O**; firum **B** og *Udgg. (Rask uden Var).* *Jfr. 1, 2; 83, 4. Da sene Papirafskrifters Vidnesbyrd næsten ingen Vægt har ved Spørsmaal om i eller y, saa har jeg indsat det almindelige fyrðar, uagtet firðar er sikret ved Ól. s. helga Hskr. Cap. 186, V. 4 (— stirðr) og Sn.E. I, 634 (— virði).*

77, 1. kvon *Hskrr.* — 2. móðug á, saa *Udgg.*; móþug a **L** (hvor det i *Randen bemærkes, at andre forudsiklike Præp. i; at andre læse móþugum, og „a deest in Chartis“*); moduga **C**; i móðuga **K O**;

i móðugum **B I**. — 5. siþhlaþit som *ét Ord K., Rask.* — 6. *For þrá har C L α varþ, L β þrad.* — þruma, saa *Udgg.*; *K. anfører denne Læsemaade af Olavsens Afskr.* — þrymur **O**; þrumar **L**; þumar **B C**; þum^{oo} **I**; þum^{ur} **K** (utydeligt). *Begyndelsen sen af Ordet har i Stammeskr. vistnok været skrevet þ^vm, der baade kunde læses þrvm og þrym; skulde det oprindelige være þrymr (Subject i Flertal med Vb. i Ental) som i Sig. II, V. 14?*

78. *Keyser tror, at der bør sættes Mærke til, at et nyt Afsnit begynder med dette Vers.* — 2. ek for þér **I K O L β**; ek staa i **B** i *Randen som Var. til einn.* — *Kanské: einn ek þér.* — 6. vitki **L β Rask.**

79, 1. 'ru i *Hskrr. skrevet ro; eru O, ero C.* — *Derefter indskyder I þær; ligesaa har L i Randen: „þær inser. Ch.“* — *Hskrr. og Udgg. skrive rúnir.* — 2. sem for er **I O B L α.** — 4. Ráðveig, saa *Rask*; Baugvör **K.**, *Bergmann*; Ráðvör **M.** — badueing **I**; Baudveing **O**; Baudveing **K**; Bægvæig; al. Raþveig **L**; Bægvör; i *Randen* Scaþveig **B**; Baugveig **C** og *de stockh. Hskrr.* — 5. en for ok **B**. — Kreppvör, saa *Udgg.* (Kreppvavr *Rask uden Var.*); kreppvor **I**; Kripvor, al. Krepvor **L**; Kripvor **C**; Krippvor **B**; kryppvar (eller krypp var) keypp **O**; Kripp var **K**.

80. Hverju [bölvi]
þeir belt hafa
Svafr ok Svafrogi;
blöð þeir vöktu
ok benjar sugu
illum ey vana.

81. Kvæði þetta,
er ek þér kent hefi,
skaltu fyr kvikum kveða:
Sólarljóð
er sýnask munu
minst at mörgu login.

82. Hér vit skiljumk,
ok hittask munum
á feginsdegi fira;
dróttinn minn!
gefi dauðum ró,
hinum líkn, er lifa!

83. Dásamligt frœði
var þér í draumi kveðit,
en þú sátst it sanna;
fyrða engi
var svá fróðr um skapaðr,
er áðr heyrði Sólarljóðs sögu.

80, 1. Hverju skrevet hvoriu i O, huoiu (sic) i K. — bölví, indsæt efter Formodning; mangler i Hskrr. og Udgg. — 2. belt hafa Hskrr. (billt O L β). — Udgg. læse: Hverju þeir | hafa belt. — 3. For Svafro anfører K. af Högnasons Afskr. Suafar; Svafni O. — svafar logi L; Suafarlogi K; Svafarlogie O; Suafarlaugi Högnasons Afskr. efter K. — 6. Efter sugu har Hskrr. undir, der i KO er skrevet vunder. Den sidste Skrive-maade viser, at det har været forstaaet som Subst. (Saar). Dette Ord, som alle Udgg. beholde, har jeg strøget, da jeg holder det for Variant eller Glossem til benjar. — illum I; öllum de fleste Hskrr. og alle Udgg. — ey vana, saa O; ei vana KL; eyvana Udgg. og IB; Eivana C. Jeg forstaaer vana som Substantiv.

81, 2. ek mangler i IKOCL (det sidste Hskr. har i Randen „Chartae inserunt ec). Jeg formoder, at det oprindeligt har manglet og at det for hefi har hedt hefik. — 3. Hskrr. skrive fyrir, firir. — 5. er mangler i K O B C; L bemærker „addunt chartae er“. — 6. a for at Lα. — mörgum K O L β; mærg B.

82, 1. Hskrr. skrive ikke skiliumk, men

skiliumz eller — umzt ell. lign. — 3. fegins i flere Hskrr. skrevet feigins, som igjen er blevet forvansket til fergins &c. — fira i flere Hskrr. skrevet firra, som videre blev forvansket til firna, fina &c. — 5. þeim dauðu IKO. — 6. Foran hinum har KO eñ, I og.

83. Dette Vers mangler i O, som efter lijkn har Θελος (sic), CK og de stockh. Hskrr.; L har i Randen „inserunt chartae“. Vistnok kunde Digtet passende slutte med V. 82, og V. 83 kunde være bleven tilføjet efter det Sagn, som fulgte Digtet, at Sønnen i Drømme havde hørt det kvædet; og Sólarljóðs i L. 6 i Modsætning til Fler-talsformen Sólarljóð i V. 81 vækker Mistanke, ligesaa kvatt i L. 2; men disse Grunde er dog neppe tilstrækkelige til at stryge Verset. — 1. I I var først skrevet kuædi, men dette er rettet til frædi. — 2. i mangler i I; L har dræmi i. — kveðit, saa ændret med M.; Hskrr. har kuatt, kvadt eller qvadt. — 3. sast IL. — 4. Nogle Hskrr. skrive firða; ferða K. Jfr. 76, 6. — eingiñ I; eingin B. — 5. var henføre Udgg. til L. 4. — um mangler i IB L. — 6. at B. — hfdi heirt I.

FORSPJALLSLJÓÐ

eða

HRAFNAGALDR ÓÐINS.

1. Alföþr orkar,
 álfar skilia,
 vanir vitu,
 vísa nornir,
 elr ívíþia,
 aldir bera,
 þreyia þursar,
 þrá valkyrior.

2. Ætlun æsir
 illa gátu,
 verpir villtu
 vættar rúnóm;

Óþhrærir skyldi
 Urþr geyma,
 máttk at veria
 mestum þorra.

3. Hverfr því hugr
 hinna leitar,
 grunar guma
 gránd, ef dvelr;
 þótti er Þráins
 þúnga draumr,
 Dáins dulo
 draumr þótti.

Þetta Digt fndes kum í sene Papirhskrr.; düsses Skrivemaade har jeg, ligesom tidligere Udgg., i det hele fulgt, uden at stræbe efter Consequents. Om dets Ælde og Navn se Fortalen. De af mig benyttede Hskrr. har begge Navne Hrafnagaldr Óðins og Forspjalls-ljóð (tildels med al. imellem); K. kjender ogsaa Titelen Forspjallsmál.

1, 3. vita flere Hskrr. — 8. þia BCL Mþ og de stockh. Hskrr. Dette er kanske det rette.

2, 2. illa, saa Udgg.; denne Læsemaade staaer efter K. som Var. i Erichsens Hskr.; alla ellers alle Hskrr. — 3. Guðm. Magnússon formodede verpar. — 4. vettir M. — 5. Óþhrærir, saa Hskrr.; jeg forstaaer dette som en nyisl. Accus. eller Dat., jvfr. Möbius Edda Sæm., S. XIV; Óþhræris Udgg. efter Formodning af Gunnarr Pálsson. — 6. Urþr, saa ændret med Udgg. efter Gunn. Pálsson; Urþar Hskrr. — 7. máttk at, saa K., Rask (uden

Var.) og Scheving; máttkat de af mig brugte Hskrr.; K. anfører ogsaa Læsemaaden mattigat; máttig at M. — Jeg tror med Scheving S. 23, at máttk er en efter máttkan og lign. af Forfatteren feilagtig dannet Form. — 8. mostum i Hskrr. skrevet mest um. — þeirra C. Den gamle Form er þori.

3, 1. því, saa Udgg. (Rask uden Var.); K. anfører dette af Gunnar Pálsson's og Vidalins Hskrr.; þur CL; þurr M (hvori Guðm. Magn. formodede þyrr af þyrja); þar B. — hugr Hskrr. og K., Scheving; Hugr M.; Huginn Guðm. Magnússon og Rask (der skriver Hugin). — 2. hinna de fleste Hskrr. og K. M.; hinnar M.; hinna Guðm. Magnússon og Rask; hennar Scheving. — leitar Hskrr. og K. Rask M.; leita Scheving. Kanské hinnar leiðar? — 4. Scheving er for ef. — Scheving interpongerer ikke efter dvelr. — 5. For þótti indsætter Scheving þótta her og i L. 8,

4. Dugir með dvergum
dvína, heimar
niðr á Ginnungs
niði sauckva;
opt Alsviðr
ofan fellir,
opt of föllnum
aptr safnar.

5. Stendr æva
strind nè rauðull,
lopti með lævi
linnir ei straumi;
mærum dylsc
í Mímis brunni
vissa vera;
vitid enn eða hvat?

6. Dvelr í daulom
dis forvitin,
Yggdrasils frá
aski hnigin;
álfa ættar

Íþunni hëto,
Ívallds ellri
ýngsta barna.
7. Eirdi illa
ofankomo,
hárbæðms undir
halldin meiði;
kunni sízt
at kundar Nörva,
vön at væri
vistom heima.

8. Siá sigtívar
syrgia naunno
Viggjar at veom,
vargsbelg seldo;
let í færáz,
lyndi breytti,
lek at lævisi,
litom skipti.

9. Valdi Viðrir
vaurþ Bifrastar

og han stryger er; han forstaar dvelr =
tefur fyrir, tálmar og þóttá (= þopta)
Þráins (og Dáins) = Dúrin 3: svefninn.

4. 3. niði B. — á, saa efter K. en Var.
i *Erichsens Hskr.*, og saa *Udgg.* (*Rask uden
Var.*); at de fleste *Hskrr.* — 4. niði, saa
efter K. en Var. i *Erichsens Hskr.*, og
Udgg. (*Rask uden Var.*); niðir ellers
Hskrr. — at niði kunde beholdes, hvis
man her turde finde et *Subst.* nið, svæl-
gende *Dyb* (= oldeng. nið), beslægtet med
niðr; jvfr. *Scheving* S. 33. Eller efter
B niði at G. | niðr? — 7. af for of
B, *Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr.*

5. 3. Jfr. *Völuspá I*, 25, L. 5. 6. —
4. straumi, „máské stormi, þó getur hitt
staðist“ (*Scheving*). — 5. dylsc M; dylst
de andre *Hskrr.* — 5-6. Jfr. *Völ. I*, 28,
L. 9. 10. — 8. *Efterligning af Völuspá.*

6. *Rask og M. betegne ved en Streng
efter V. 5, at der begynder et nyt Af-
snit med V. 6. — 2. Flere Hskrr. skrive
dýs. — 3. Scheving henfører frá til L. 4.
— 7. Gunn. Pálsson formodede Ývallds
(arcipotentis).*

7. 3. hárbæðms B C L, *Stockh. fol. og*

qv. Hskr. — „hárbæðms ætti at vera hábað-
ms“ (*Scheving*); men hárbæðms er vist-
nok dannet af *Forfatteren* efter hárbæðmr
Völuspá II, V. 18 (skrevet som ét Ord
i R), hvilket han har misforstaat som
„det haarrige (løvrige) Træ“. — 7. vön
at væri kan neppe være = vön þvi, at
hon væri, men snarere væri = værri
(hvortil *Scheving* forandrer det), *Compar.*
af værr; dog gjør herved at *Vanskelighed.*

8. *Guðm. Magn. formodede, at dette
Vers skulde staa efter V. 9. 10. — 2.
For naunno har B C L M naumo; dette
passer ligesaa godt. — 3. Viggjar at
veum efter Scheving = at Yggjar (Óðins)
veum; Viggjar er da en af de flere For-
mer, som Forfatteren vilkaarlig og mod
Sprogets Love har dannet for at give
sit Digt et rigtig ældgammelt Præg.
Eller skulde viggjar at veum betegne
„hos Hel“? og skulde det have sin
Grund i en Misforstaelse af Udtrykket
jóðis Úlfs ok Narfa om Hel Yngl. s.
Cap. 20, som om dette kom af jór (hvíl-
ket ogsaa Petersen Nord. Myth. 2 Ud-
g. S. 368 feilagtig antager)??*

giallar sunnu
gátt at fretta,
heims hvívetna
hvert er vissi;
Bragi ok Loptr
báro kviþo.

10. Galdr gólo,
gaundom riþo
Rögnir ok regin
at ranni heimis;
hlustar Óþinn
Hliþskíálfo í,
let braut vera
lánga vego.

11. Frá enn vitri
veiga selio
banda burþa
ok brauta sinna,
hlýrnis, heliar,
heims ef vissi
ártíþ, æfi,
aldrtila.

12. Ne mun mælti,
ne mál knátti
† gívom greiþa,
ne glaum hialdi;
tár af týndoz
taurgum hiarnar,
eliun faldin,
endrrióþa.

13. Eins kemr austan
ór Elivágom
þorn af acri
þurs hrímkalda,
hveim drepr dróttir
Dáinn allar
mæran of Miþgarþ,
meþ nátt hver.

14. Dofna þá dáþir,
detta hendr,
svífr of svimi
sverþ áss hvíta;
rennir örvit

9, 4. *Flere Hskrr. skrive gat.* — 5. hvívetna **M.** — 6. hvert, *saa B; de fleste Hskrr. skrive hvort o: hvört (saa Rask), yngre Skrivemaade for hvort; hvort (= hvárt) Scheving, der forstaar hvívetna som Accus.*

10, 4. *rann flere Hskrr.* — 7. letz *Scheving. Kanské: leit braut vera (= ferð þeirra, jefr. V. 16, L. 2)?*

11, 3. *Istedenfor burþa indsætter Soheving vörþr, hvilket synes nødvendigt for Meningen.* — 4. *For brauta sinna indsætter Scheving brautar sinnar, hvilket synes nødvendigt.*

12, 3. *gívom Hskrr.; tivom? Rask; givrum (o: avidis) M.; gefun (d. e. Iðunn) Scheving (ligésaa nær laa gefn um).* — 5. *týndoz Scheving; tindoð Hskrr. og de øvrige Udgg.* — 6. *For taurgum formodede unødvendig Soheving tiaurgum, Rask tiavrnom.* — *Gunn. Pálsson og Rask formodede hiarna for hiarnar.* — 7. *feldin CM og stockh. Hskrr.; feldinn B. eljum fallin Gunn. Pálsson; „kanske rättast væri elju feldinn eða eljunnar feldinn“ Rask. eljun-*

faldin som ét Ord? — 8. endrrjóða = uppskertr, þrotinn efter Scheving, som siger, at Ordet endnu bruges i denne Betydning i Múla sýsla; jefr. Fas. II, 116 (s. Ketils hænge): Halbjörn kvað þá mjök endrrjóða.

13, 1. *Ein Mβ. K. og Scheving indsætte ok efter Eins.* — 3. *acri, saa ændret af Soheving; atri (atre) Hskrr.; atv (= ötu, af etja) K.; ati M.* — 4. *hrímkaldi C.* — 6. *dáinn Gunn. Pálsson efter sit Hskr.; dáen Rask efter Stockh. fol. og oct. Hskr.* — 7. *Jfr. Vöðuspá I, 4, L. 3—4.* — 8. *mid nátt Gunn. Pálssons Hskr.; dette holder Rask for det rette.* — *hver (saa B) eller hvor (saa CL) eller hvor (saa M) de fleste Hskrr.; hvör Rask og Scheving; jeg construerer efter den sidstnævnte hvör nótt kemr með þorn. hvörri Stockh. gv. Hskr.; hverri K. M.*

14, 3. *svrmi BL, svurmi C, svimt M for svimi.* — 4. *sverþ áss, saa BL og Scheving; sverð oss M; sverðás K., Rask M.* — *sverð áss hvíta, Heimdalls Sværd, d. e. Hovedet.* — 5. *órunn L og K. for*

rýgiar glyggvi,
sefa sveiflom
sókn giörvallri.

15. Iamt þótti Íórunn
iólnom komin,
sollin sútom,
svars er ei gátu;
sóttu því meir
at syn var fyrir,
mun þó miþr
mælgí dugþi.

16. Fór frumqvaupull
fregnar brauta
hirþir at Herians
horni Gíallar;
Nálar nepa
nam til fylgis,
greppr Grímnis
grund varþveitti.

17. Vingólf tóko
Viþars þegnar
Fornióts sefum
fluttir báþir;
þar gánga,

æsi kvedia
Yggjar þegar
viþ aulteiti.

18. Heilan Hángatý,
heppnaztan ása,
virt öndvegis
vallda bádo;
sæla at sumbli
sitia día,
æ með Yggiungi
yndi halda.

19. Beckiarsett
at Baulverks ráþi
siöt Sæhrímni
saddiz rakna;
Skaugul at skutlum
skaptker Hnikars
mat af miþi
minnis hornum.

20. Margs of frágu
máltip yfir
Heimdall há goþ,
haurgar Loka,
spár eþa spakmál

örvit. — 6. rýgiar *Udgg.* og **C**; rygar *de fleste Hskrr.* — glyggvi, *saa ændret*; glýju *Rask (uden Var.) M. og Scheving*; glygiu **CLM**; glyggio **B**; glyu *Vidalins Hskrr.*; gylv *Gunn. Pálssons Hskr.*; rýgiar glýju *o: gaman eda gamanrædr kvennmannsins o: kvennfólksins (Scheving). Men et Hunkjensord glýja eller glý findes ellers ikke. Jfr. Sn.E. I, 540: huginn skal svá kenna at kalla vind tröllkvenna.*

15, 1. Jorna **BC**, Tiorna **L**, Jórur *Rask (uden Var.) for Jórur.* Er dette Skrifteit for Iðunn? *Scheving mener, at Skalden har dannet Jórur af Flodnavnet Orun, som skulde være sat for iða og dette igjen for Iðunn (jvfr. Grett. s. Cap. 66 omvendt Braga kvánar for iðunnar); men dette er endog ved et Digt af den Natur som Forspjallsljóð heist usandsynligt.* — 5. sókte *stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens Hskr.* — 6. þeckia for syn var *stockh. Hskrr. og Var. i Erichsens*

Hskr. — 8. dugþi **BL**; dygþi **C** og *stockh. Hskrr.*; dygdi **M**.

16, 5. nepa **BC L**, alle de i *K. benyttede Hskrr. og K.*; nefa **M**, *Rask uden Var. og M. Formen nepi har Forfatteren mulig laant fra Cod. reg. af Snorra-Edda (I, 534), hvor den blot er Skrivfeil.* — 7. Grímnis *stockh. Hskrr., Var. i Erichsens Hskr. og Rask.*

17, 2. Viþars. *Rask vilde forandre dette til Viþris, men ligesaa nær ligger, som Scheving og Luning bemærke, Viþurs. Dog kan Forfatteren mulig have brugt Viþars vilkaarlig for Óðins.* — 5. i-þar **C**, i þar **LM** for iþar. — 6. Æsir *Rask uden Var.; ásu M.*

18, 7. *Jfr. Völuspá I, 28, L. 3.*

19, 2. er for at *stockh. Hskrr.* — 5. af for at **L**. — 8. minnis *stockh. Hskrr., Vidalins og Gunnar Pálssons Hskrr., Var. i Erichsens Hskr. og Rask, Scheving; Mimis BCLM og K. M.*

sprund ef kendi,
undorn of fram,
unz nam húma.

21. Illa letu
ordit hafa
eyrindisleysu,
ofitilfræga;
vant at væla
verða myndi,
svá af svanna
svars of gæti.

22. Ansar Ómi,
allir hlýddo:
„Nótt skal nema
nræða til,
hugsi til myrgins,
hverr sem orkar
rád til leggja
rausnar ásom!“

23. Rann með raustum

Rindar móþr
fóþrlarþr

Fenris valla;
gengu frá gildi
gopin, qvöddo
Hropt ok Frigg,
sem Hrímfaxa fór.

24. Dýrum settan
Dellings maugr
ið fram keyrði
iarknasteinom;
mars of manheim
maun af glóar,
dró leik Dvalins
drösull í reid.

25. Iormungrundar
í iodyr nyrdra
und rót yztu
adalþollar
gengu til reckio

20, 7. vndörn **B**. — of fram **M**.; of-
fram **M**.; ofram eller oframm de andre
Hskrr.; áfram *Scheving* (= framá); ófravm
Rask (til spakmál). — 8. húma, *saa æn-*
dret med Rask og M.; hinia *Variant i*
Erichsens Hskr. og *K.*; hinna *Gunnar*
Pálssons og Vidalins Hskrr. og *Var. i*
Erichsens Hskr.; himin **BCLM**. hymia
Scheving.

21, 4. *Udgg. skrive* of litilfræga som
to *Ord*; *Scheving* forandrer of til ok. —

7. at for af *Rask uden Var. og Scheving*.
23, 2. móþr, *saa Scheving og M.*, og
denne *Læsemaade* anfører *K.* som *Var.*
af *Erichsens Hskr.*; móþir *Gunn. Pál-*
ssons og Vidalins Hskrr. og *Rask uden*
Var.; móþur *K.*; mosar **BCL**; mosa
M. — 3. For fóþrlarþr har **BCL** *stockh.*
fol. og *oct. Hskr.* fauþr larþr (fauþur
larþur), **M** faþr lærdr, *Rask* faþur
Jarþar. — 4. valda *Var. i Erichsens Hskr.*,
de stockh. Hskrr. og *K.* (der forstaar
det som Vala) — 5-6. *Jfr. Völuspá I,*
23, L. 7—8. K., Rask og M. sætte
Komma efter gildi, men ikke efter gopin.
— 8. *Scheving* forandrer sem til senn. —
Tør man i dette Vers tænke paa at læse og

construere omtrent paa følgende Maade:
Fenris fóðr (d. e. sól) rann með röstum Rind-
ar (d. e. i vestr, efter Vegt. II); valla (d. e.
varla) kvöddu goðin Hropt ok Frigg, gengu
(d. e. ok gengu) frá gildi, sem (d. e. þá er)
móðir Jarðar (d. e. nótt) fór Hrímfaxa??

24, 4. rokna eller iokna st. *de stockh.*
Hskrr. og *Var. i Erichsens Hskr.*; jorkna-
steinom *Rask*. — 5. manheim **C** (*i Mar-*
gen: forte manheim) **L**, *Gunn. Pálssons og*
Vidalins Hskr., og *Scheving*; manheim
K., *Rask M*. — 6. of for af *Var. i*
Erichsens Hskr.; *Forfatteren* har vist-
nok efterlignet *Vafþr. V. 12, L. 6.* —
7. leiku for leik *Scheving*; men vi tør
vel tiltro *Forfatteren* her vilkaarlig at
have brugt leik.

25, 2. iodyr, *saa BCLM* og *de i*
K. brugte Hskrr.; iadyr *de stockh. Hskrr.*
(dog har qv. Hskr. i Randen iaþir);
jaðar *Rask, Scheving, M.* *Jeg tror, at*
Forfatteren har indsæt iodyr (hvilket han
har forstaaet som jaðar) fra *Völuspá V. 5,*
L. 4 i R. — neþra *Var. i Erichsens*
Hskr. og *de stockh. Hskrr.* — 3. und **B**,
Gunn. Pálssons og Vidalins Hskrr., *Rask*
uden Var. og M.; und' **CL**; undir *K.*,

gýgiur ok þursar,
nái, dvergar
ok döckálfar.

26. Riso raknar,
rann álfraudull,
nordr at nifheim

nióla sótti;
upp nam ár Giöll
Úlfrúnar nidr,
hornþytvalldr
Himinbiarga.

Scheving. — 6. gýgiur de fleste Hskrr. (gygr M); Forfatteren har tilladt sig denne nye Form i Lighed med hafgýgja og margýgja, som nu bruges paa Island (*Scheving* S. 22); gýgjar M.

26, 4. Flere Hskrr. skrive sókti, hvil-

ken Form er almindelig i sene Hskrr. — 5. nam BCLM, de stockh. Hskrr. og *Scheving*; rann Gunn. Pálssons og *Vidalíns Hskrr.*, og K., Rask, M. — *Udgg.* læse som ét Ord árgiöll. — 7. Vel ikke horn þytvalldr eller hornþyt valldr?

NAVNE-FORTEGNELSE.*)

Aða. <i>Se</i> Auða.	Allvaldi (Ölvaldi), jötunn, 99b.	Arngrímr, 157b.
Aðal, 148a.	Álmveig (Álfný, Alvig), 154b.	Árvakr, hestr, 84a. 230b.
Aðils, 334.	Álof*, 171a. 172b.	Ásabragr, Þórr, 95b.
Afi, 143b.	Alsviðr (<i>Gen.</i> Alsvinnus), hestr, 84a. 230b. [372a.]	Ásaþórr, 103a.
Agnarr, Auðu bróðir, 229a.	Alsviðr, jötunn. <i>Se</i> Ásviðr.	Ásgarðr, 106b. 126a. 332a.
Agnarr, Geirróðar sonr, 76b. 77a. 88b.	Alsvinnsmál. <i>Se</i> Kálfsvísa.	Askr, 3b. 14a. 21a. 29a.
Agnarr*, Hrauðungs sonr, 75—76.	Alþjófr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.	Ásmundur, 87a.
Ái, dvergr, 3b. 13. 20. 27b.	Alvig. <i>Se</i> Álmveig.	Ásólf, 156b.
Ái, maðr Eddu, 141b.	Alviss, dvergr, 129—134.	Asviðr (Alsviðr?), jötunn, 61b.
Aldaföðr, Óðinn, 65b. 73b.	Alvittr (= Hervör alvittr), 163. 164a. 165b.	Atla, jötunnmæ, 160a.
Alfaðir, Óðinn, 185b. <i>Jfr.</i> Alföðr.	Ambátt, 143a.	Atli (Hrings sonr?), 188a.
Álfheimr, 77a.	Amma, 143b. 144a.	Atli, Buðla sonr, 238b. 246a. 252b—253. 254. 256b—257a. 264. 265a. 270b. 272—276a. 279b—281a. 282. 283b. 285—286b. 287b—292. 295a. 298b. 300—301. 303—309. 311a. 313b. 317b. 334b.
Álfhildr*, 171a.	Ámr, 155b.	Atli, Iðmundar sonr, 171—172. 173b—175a. 176a.
Álfný. <i>Se</i> Álmveig.	Ánarr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27.	Atriði, 333a.
Álfr, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.	Andhrímnir, 79a.	Atriðr, Óðinn, 86b.
Álfr, 156a.	Andvarafors*, 212.	[Atvarðr, dvergr, 349a. <i>Se</i> Tillæg.]
Álfr*, Hjálpreks sonr, 203a.	Andvaranautr*, hringr, 213b. 264b.	(Auða) Auðu bróðir, 229a. 262a.
Álfr, Hróðmars sonr, 177b. 178a.	Andvari, dvergr, 3b. 28a. 212. 213.	Auðr djúpauðga (djúpúðga), 158b.
Álfr, Hundings sonr, 181a. 193b.	Angantýr, 153b. 161a.	Augustus*, keisari, 324a.
Álfr inn gamli (Hrings sonr?), 188a.	Angantýr, Arngríms sonr, 156b.	Aurboða, Gýmis kván, 159.
Álfr inn gamli, Dags sonr, 155b.	Angeyja, jötunnmæ, 160a.	Aurboða, mæ, 350a (<i>Jfr.</i> Tillæg).
Álfr inn gamli, Úlfs sonr, 154a.	Angrboða, gýgr, 160b.	Aurgelmir, jötunn, 69b.
Álfröðull, 72b.	Ánn, dvergr, 26. 13a. 20a.	Aurvangi, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
Alföðr, Óðinn, 86b. [371a.]	Apli, uxi, 333b.	
Algræn, ey, 99a.	Arasteinn*, 193b. <i>Jfr.</i> 181a.	
[Ali, Loka sonr, 123a. <i>Jfr.</i> Vali.]	Arfi, 148a.	
Áli, 154b. 334a.	Arfr, uxi, 333b.	
	Arfuni (Örfuni) uxi, 333b.	
	Arinnesja, 143a.	

*) Navne, som her kun forekomme i Prosa, ere mærkede med Stjerne. Citater, som have Hensyn til Forspjallesjóð, eller til Anmærkninger, eller angaa feilagtige Navne, ere satte i skarpe Klammer.

- Aurvangr, dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
Austri, dvergr, 2b. 13a. 20a.
- Báfurr**, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.
Baldr, 6. 11a. 15b. 18b. 26a. 33a. 40b. [74a.] 78a. 117b. 135a. 136. 137a. 138b. 139b. 159a. 331.
Báleygr, Óðinn, 86a (*jfr. Tillæg*).
Bari, dvergr, 349a.
Barn, 148a.
Barri, Arngríms sonr, 157a.
Barri, lundr, (Barrey), 96.
Baugregin, 366a.
Beiti, 301b.
(Beli) **Belja bani**, Freyr, 10a. 17b. 24b. 334a.
Bera, 297b. 300b. *Jfr.* Kostbera.
Bergelmir, jötunn, 69b. 70b.
Besða, gýgr, 61a.
Beyggvir. *Se* Byggvir.
Beyla, 113b. 121.
Bifindi, Óðinn, 87a.
Bifröst, 85b. 222a. [372b.] *Jfr.* Bilröst.
Bifurr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.
Bikki, 258a. 285a (*jfr. Tillæg*). 311a.
Bil, 334b.
Bildr, dvergr, 3a. 20b.
Bileygr, Óðinn, 86a.
Billigr, dvergr, 3a. 20b. 54b.
Bilröst, 85b. 222a. *Jfr.* Bifröst.
Bilskírnir, 80b.
Bjarr, 334a.
Bjúgvör (?), 369a.
Björn, 334a.
Björt, 350a.
Bláinn, dvergr, 2b. 20a. 27a.
Blakkr, hestr, 332b. 334a.
Blöð, 350a.
Blöð (?), 350a (*jfr. Tillæg*).
Blindr inn bölvísi, 191a.
- Blóðughófi**, hestr, 333a. 334a.
Boddi, 145a.
Bólm, ey, 157.
Bónði, 145a.
Borghildr, 179a. 190a. 202.
Borgný, 276a. 277.
Borgundar, 286.
Borr. *Se* Burr.
Bragalundr, 192a.
Bragi, áss, 85b. 113a. 115. 116a. 231a. [373a.]
Bragi, Högna sonr, 195b. 196a.
Brálundr, 179a. 190a.
Brami, 156b. 157a.
Brandey, 182b.
Brattskeggr, 145a.
Brávöllr, 186a.
Breiðablik, 78a.
Breiðr, 145a.
Brímir, jötunn, 7a. 13a. 16a. *Jfr.* 29b. 30a.
Brímir, sverð, [85b.] 230b.
Brisingamen, 125b. 126.
Broddr, 156a. 158a.
Brúðr, 145a.
Brunavágar, 191b. 192a.
Brúni, dvergr, 3a, 20b.
Brynhildr, 208a. 209a. 210b. [227b. 228a. 237.] 238a. 239a. 240a. 245b—246. 248a. 250. 251b—264a. 270b. 278b—279. 336b.
Buðli, 208a. [227b. 237b.] 239a. 240a. 245b—246. 250a. 252a. 256b. 259b. 261a. 270b. 271a. 274a. 298a. 300b. 302a. 304b. 307a. 308a.
Buðlungar, 291a.
Búi, Arngríms sonr, 156b. 157a.
Búi, Karls sonr, 145a.
Bundinskeggi, 145a.
Buri, dvergr, 3a. 20b.
Burr (Borr), Bura sonr, 1b. 12a. 19a. [26b.; *jfr. Tillæg.*] 29a. 159a.
Burr, Jarls sonr, 148a.
- Byggvir** (Beyggvir, Böggvir), 113b. 119b. 120a. 121b.
Byleiptr (Byleiftr, Byleistr), 9b. 17a. 24a. 32b. 160b. [Byrgir, brunnr, 334b.]
Böðvildr, 163a. 166b. 167a. 168—170.
Böggvir. *Se* Byggvir.
Bölpörn, jötunn, 61a.
Bölverkr, Óðinn, 56a. 86. [374b.]
Bömburr, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27b.
- Dagr**, 333b.
Dagr, Dellings sonr, 68b.
Dagr, er átti þóru dreng-jamóður, 155b.
Dagr*, Högna sonr, 195b. 196b. 197.
Dáinn, dvergr, 2b. 20a. 153a. [371b. 373b.] álfr, 61b.
Dáinn, hjörtr, 83a. [Dalla, 68b.]
Danir, 262b. 269a.
Danmörk, 202b. 246b. 267b. 324.
Danpr, 149—151. 283a.
Danr, 149—151.
danskr, 268a. 324a.
Dellingr, Dags faðir, 68b. [375b.]
Dellingr, dvergr, 63b. 349a.
Digraldi, 143a.
Dólgþrasir, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
Dori, dvergr, 3b. 349a.
Draupnir, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
Drengr, 144b.
Drómi*, fjöturr, 335a.
Drumba, 143a.
Drumbr, 143a.
Drösull, hestr, 333b.
Dröttir, 143a.
Dúfr, dvergr, 3b. 28a.
Duneyrr, hjörtr, 83a.
Duraþróir, hjörtr, 83a.
Durinn, dvergr, 2b. 13a. 20a. 27.

- Dvalinn, 333b.
 Dvalinn, dvergr, 2b. 3a. 13.
 20. 61b. 131a. 221b.
 [375b.]
 Dvalinn, hjörtr, 83a.
- Edda, 141b. 142a.
 Egðir (Eggþér), 7b. 16b.
 22b.
 Egill, jötunn, 106b.
 Egill, Völundar bróðir, 163.
 164.
 Eikinskjaldi, dvergr, 3. 13b.
 20b. 28b.
 Eikintjasna, 143a.
 Eikþyrnir, hjörtr, 80b.
 Eir, 350a.
 Eistla, jötunnmær, 160a.
 Eitill, 264a. 290a. 317b.
 Eldhrimnir, ketill, 79a.
 Eldir, 113b. 114.
 Élivágar, 70a. 106a. [373b.]
 Embla, 3b. 14a. 21a. 29a.
 Erna, 147b.
 Erpr, Átla sonr, 264a. 290a.
 317b.
 Erpr, Jónakrs sonr, 311a.
 318b. 319. 322a.
 Eyfura, 157b.
 Eyjólfur, 181a. 193b.
 Eylimi, faðir Hjördisar,
 158a. 203a. 204a. 205b.
 215b.
 Eylimi, faðir Sváfu, 173b.
 176. 177b.
 Eymóðr, 269a.
 Eymundur, 154b.
 Eyrgjafa, jötunnmær, 160a.
- Faðir, 145a.
 Fáfnir, 57a. 158a. 205b.
 206. 214. 215. 218b—
 226. 242a. 262a. 264a.
 279a. 336b.
 Fákr, hestr, 333.
 Falhófnir, hestr, 82. 333a.
 Farmatýr, Óðinn, 86b.
 Fégjarn, 367a.
 Feima, 145a.
 Fengr, Óðinn, 216b.
- Fenja, jötunnmær, 324b. 325.
 Fenrir, 7a. 16a. 21b. 72b.
 119a. [375b.]
 Fenrisúlfr*, 31. 32a. 33b.
 113b. [335a.]
 Fensalir, 6b. 15b.
 Fili, dvergr, 3a. 13b. 20b.
 28a.
 Fimafengr*, 113b. 114a.
 Fimbultýr, Óðinn, 11a, 18a.
 25b.
 Fimbulþul, á, 81a.
 Finnakonungr*, 163a.
 Finn (Fiðr), dvergr, 3b.
 13b. 28b.
 Fitjungr, 52a.
 á Fivi, 268a. *Kanské Skriv-*
feil for á Fjón, som Völs.
har.
 Fjalarr, dvergr, 3b. 13b. [28b.
 29a.] jötunn, 45a. 100b.
 Fjalarr, hani, 7b. 16b. 22b.
 Fjón. *Se á Fivi.*
 Fjósnir, 143a.
 Fjólkaldr, 344a.
 Fjólnir*, konungr í Svíþjóð,
 324b.
 Fjólnir, Óðinn, 11a. 86.
 216b.
 Fjölsviðr (*Gen. Fjölsvinns*),
 jötunn, 343—350. *Jfr.*
 341b.
 Fjölsviðr (*Gen. Fjölsvinns*),
 Óðinn, 86.
 Fjölvarr, 99a.
 Fjörgyn (*Gen. Fjörgynjar*),
 10a. 18a. 103b.
 Fjörgynn (*Gen. Fjörgyns*),
 117a.
 Fjörm, á, 81a.
 Fjörnir, 284a.
 Fjörsungar, 194b.
 Fjöturlundr, 196b. 197a.
 Fljöð, 146a.
 Fólkvangr, 78a.
 [Fornjótr, 374a.]
 Forseti, 78b.
 Fraðmarr, 155b.
 Frakkland*, 202. 227a.
 Fránangrs fors*, 122b.
- Fránmarr*, 171a. 172b.
 Frár, dvergr, 3a. 13b. 20b.
 Frekar báðir, 155b.
 Frekasteinn, 178a. 186b.
 188a. 194. 195a. 196a.
 Freki, úlfr, 79a.
 Freyja, 29a. 78b. 113b.
 117b. 118a. 124—127.
 152a. 153a. 161—162.
 277b.
 Freyr, 32a. 77a. 85a. 90.
 —91. 93b. 95b. 96b.
 113b. 119. 120a. 159a.
 251b.
 † Friant, 154.
 Frið, 350a.
 Friðleifr (Frilleifr), 324a.
 325b.
 Frigg, 6b. 10a. 15b. 17b.
 24b. 65a. 76a. 113a. 117.
 138b. 139b. 277b. 331a.
 [375b.]
 Fróðafriðr, 181a. 324a.
 325a.
 Fróði, 156a.
 Fróði, faðir Hlédisar, 154a.
 Fróði, Friðleifs sonr, 324
 —326. 328—329.
 Frosti, dvergr, 3b. 13b. 28b.
 Frægr, dvergr, 3a. 13b. 20b.
 Fulla*, 76a.
 Fúlunir, 143a.
 Fundinn, dvergr, 3a, 13b.
 20b.
 Fólkvir, hestr, 334b.
- Gagnráðr, Óðinn, 66. 67a.
 Gandálfr, dvergr, 3a. 13a.
 20a.
 [Gangleri, Gylfi, 29b. 43a.
 69b.]
 Gangleri, Óðinn, 29b. 85b.
 Garðrofa, merr, 331a.
 Garmr, hundr, 7b, 8. 10.
 16b. 17a. 22b. 23a. 24.
 25a. 32a. 85b.
 Gastropnir (Gatstropnir?),
 garðr, 345a.
 Gautr, Óðinn, 88a. *Jfr.* 135a.
 Gefjun, 116.

[Geirahöð, 84a. *Jfr.* Geirönn.]
 Geirmundr, 280b.
 Geirniðingr, 287b.
 Geirröðr, Hraððungs sonr,
 75—76. 87a. 88.
 Geirröðr, jötunn, 332a.
 Geirakögul, 6a. 15b. 42b.
 Geirvimul, á, 81a.
 Geirönnul, 84a. *Jfr.* Geirahöð.
 Geitir, 204. 205a.
 Geörðr, 92—94a. 96. 159a.
 Geri, hundr, 345b.
 Geri, úlfr, 79a.
 [Gestr, 260.]
 Gífr, hundr, 345b.
 Gíls. *Se* Gísl.
 Gimlé, 11. 18b. 26b. 33b.
 Ginnarr, dvergr, 3b. 13b.
 28b.
 [Ginnungr, 372a.]
 Gipul, á, 81a.
 Gísl (Gíls), hestr, 82. 333a.
 Gjafnaug, 242b.
 Gjallarhorn, 8a. 17a. 23a.
 31b. [374a.]
 Gjálp, jötunnmæ, 160a. 332a.
 Gjúki, 158b. 206a. 208b.
 210b. 211. 225b. [237b.]
 238b. 239. 241b. 242b.
 244—245. 247. 248a.
 252a. 253b. 261. 262b.
 265. 272b. 274a. 276a.
 280. 282a. 292a. 300a.
 310a. 313a. 316a. 320b.
 Gjúki*, Högna sonr, 264b.
 Gjúkungar, 253b. 264.
 Gjöll, á, 82a.
 [Gjöll, horn, 376b. *Jfr.* Gjallarhorn.]
 Glaðr, hestr, 82a.
 Glaðsheimr, 77b.
 Glapsviðr, Óðinn, 86.
 Glasir, lundr í Ásgarði,
 332b.
 Glasislundr, 171b.
 Glaumr, hestr, 288b. 334b.
 Glaumvör, 264b. 293a. 295b
 —297a.
 Gleipnir, fjöturr, 335.
 Gler. *Se* Glær.

Glitnir, 78b.
 Glóinn, dvergr, 3b. 13b.
 20b. 28b.
 Glær, hestr, 82a. 333a.
 Gná*, 331a.
 Gnúpahellir, 7b. 8b. 10. 16b.
 22b. 23a. 24. 25b. 32a.
 Gnípalundr, 32a. 184. 185a.
 186a. 187b.
 Gnítaheiðr, 205b. 215a.
 219a. 283a.
 Goðthormr. *Se* Guthormr.
 Goðþjóð, 6a. 15a. 40b. 42b.
 262a. 312b. 314a.
 Góinn, ormr, 83a.
 Gotar (*Gen.* Gota), 239a.
 (*Gen.* Gotna), 76b. 209a.
 287a. 312a. 316b. 321a.
 322b.
 Gothormr, 327b.
 Gothormr, bróðir þeirra
 Gunnars ok Högna. *Se*
 Guthormr.
 Goti, hestr, 332b. 334.
 Gotland*, 324a.
 gotneskr, 268b.
 Grábakr, ormr, 83a.
 Gráð, á, 81b.
 Grafvitnir, ormr, 83a.
 Grafvölluðr, ormr, 83a.
 Gramr, sverð, 215b. 223b.
 227b. 251. 336a.
 Grani, hestr, 166a. 186a.
 205a. 206a. 212a. 226b.
 231a. 245b. 254a. 262b.
 266a. 280a. 334b. 336.
 Granmarr, 182a. 184b. 187a.
 193a. 194a. 195b. 196a.
 201b.
 Greip, jötunnmæ, 160a.
 332a.
 Gríðarvölr*, 331b. 332a.
 Grímhildr (Grímildr), 209a.
 211b. 268a. 269b. 270b.
 271. 278b. 304a. 305b.
 307b.
 Grímnir, Óðinn, 76. 86.
 [374a.]
 Grímr, Óðinn, 85b. 86.
 Grímr harðskafi. 156.

Gripir, 204—211.
 Gróa, 338.
 Grotti (Grotta), kvern, 324.
 325. 326b.
 grœnlenskr*, 282. 291b.
 292. *Jfr.* *Týllag.*
 Guðmundr, 184b. 185a. 186.
 187b. 193a. 194—195.
 201.
 Guðrún, 158b. 209a. 210b.
 211b. 238. 239b. 241b
 —246. 247b. 248b. 251.
 256—258a. 262b. 264
 —275. 280b. 282a. 283b.
 288b—290. 299a. 301a.
 303—309. 311—318a.
 320.
 Gullfaxi, hestr, 333a.
 Gullinkambi, hani, 7b. 16b.
 22b.
 Gullnir, jötunn, 186b.
 Gullrönd, 244. 245b.
 Gulltoppr, hestr, 82b. 332b.
 Gullveig, 4b. 14a. 22a. 38.
 39a. 42a.
 Gungnir, spjót, 32a. 231.
 Gunnarr bákr, 156b.
 [Gunnarr, bróðir Borghildar,
 202a.]
 Gunnarr, Gjúka sonr, 158a.
 209—211a. [237b.] 238a.
 239b. 240. 245b. 248b—
 251. 252b. 253a. 255a.
 256a. 264. 266b. 268b.
 271b. 275a. 276a. 278a.
 279b. 281a. 282—288a.
 289a. 290b. 293a. 295b
 —297a. 301b. 302b. 312a.
 314b. 317b. 334. 336b.
 [337a.]
 Gunnlöð, 44b. 55b. 56.
 Gunnr, 6a. 15b. 42b. 192a.
 Gunnþorin, á, 81b.
 Gunnþró (Gunnþrá), á, 81a.
 Gustr, dvergr, 213b.
 Guthormr, (Gothormr, Guð-
 thormr, Goðthormr, Gut-
 thormr), bróðir þeirra
 Gunnars ok Högna, 158b.

- 211a. 238a. 250b. 251a.
266b. 337b.
[Gylfi, 43a. 330a.]
Gylfr, á, 364a.
Gyllir, hestr, 82a. 333a.
Gýmir*, jötunn, er öðru nafni hét Ægir, 113a.
Gýmir, jötunn, faðir Gerðar, 91a. 92. 93a. 94a. 119b. 159a.
Gyrðr, 155b.
Göll, 84a.
Gömul, á, 81a.
Göndlir, Óðinn, [84a.] 87a.
Göndul, 6a. 15b. 42b.
Göpul, á, 81a.
- Hábrók**, hankr, 85b.
Haddingjaland, 270a.
Haddingja skati. *Se Helgi Haddingja skati.*
Haddingjar tveir, 136b. 157a.
Háfeti, hestr, 333b.
Hagall, 190a. 191a.
Haki, 333b.
Haki, jötunn, 159b (*jfr. Tillæg*).
Hákon, 246b. 267b.
Hálfðan*, faðir Káru, 201b.
Hálfðan, Skjöldungr, 154b. 329a.
Hálfr, 267b.
Halr, 144b.
Hamall, 190b. 191a. 192a.
Hamðir, 311a. 312. 317a. 320b. 321a. 322. 323b.
Hamskerpir, hestr, 331a.
Hámundr*, 202a.
Hanarr. *Se Hannarr.*
[Hangatýr, Óðinn, 374b.]
Hannarr, dverggr, 3a. 13b. 20b. 28a.
Hár (*Gen. Háa*), Óðinn, 86a (*eller her Hárr?*). 330a.
Haraldr, 334b.
Haraldr hilditönn, 158b.
Hárbarðr, Óðinn, 87a. 97 —104.
- Hárr (*Gen. Hárs*), dverggr, 3b. 13b. 20b. 28.
Hárr (*Gen. Hárs*), Óðinn, 4b. 14b. 22a. 42a. *Jfr. Hár.*
Hatafjörðr, 173b.
Hati, jötunn, 173b. 174b. 175a.
Hati, úlfr, 84b.
Hátún, 180a. 183a.
Haugsþori, dverggr, 3b. 13b. 20b. 28b.
Hauldr, *Se Höldr.*
Hávarðr, 181a. *Rettiere Hervarðr.*
Hávi, Óðinn, 43a. 56. 64b.
Heðinn, 171a. 176—178.
Heðinsey, 183a.
Heiðdraupnir, 230b.
Heiðr, völva, 4b. 14b. 22a. 39a. 41a. gýgr, 159b.
Heiðrekr, 276a.
Heiðrún, geit, 80b. *Jfr.* 161b.
Heimdallr, 1a. 5a. 8a. 12a. 15a. 17a. 19a. 21b. 23b. 31b. 32a. 37a. 41b. [68b.] 78a. 120. 126a. 141a. 330b. [374b.]
Heimir, 206b. 208. 210a. 261b.
Hel, 7b. 9b. 16b. 23a. 31b. 82b. 135b. 223a. 300b. 331b. 347b. 363.
Helblindi (*Herblindi*), Óðinn, 86a.
Helgi, 206a. *Jfr. Tillæg.*
Helgi, Haddingja skati, 171a. 201. 334a.
Helgi, Hjörvarðs sonr, 171a. 173—178. 190a.
Helgi, Hundings bani, 179 —202a.
Hemingr, 190b.
Hengikjöptr*, jötunn, 324b.
Hepti, dverggr, 3a. 13b. 20b. 28a.
Herborg, 243a.
Herðir (?), 369a.
Herfjötur, 84a.
Herföðr, Óðinn, 5b. 15a. 41a.
- Herjaföðr, Óðinn, 7b. 16b. 23a. 65a. [71b.] 79. 80b. 152a (*jfr. Tillæg til dette Sted*).
Herjann, Óðinn, 6b. 15b. 42b. 85b. 245a. [374a.]
Herkja, 274a. 275b.
Hermóðr, 152a.
Hersir, 147b.
Herteitr, Óðinn, 86a.
Hervarðr, Arngríms sonr, 156b. 157.
Hervarðr, Hundings sonr, 181a. 193b.
Hervör alvittr, 163a. 166a. *Jfr. Alvittr.*
Hildigunnr, 155a (*jfr. Tillæg*).
Hildisvíni, göltr, 153a.
Hildólfr, 98a.
Hildir, 6a. 15b. 42b. 83b. — 196b. 261b.
Himimbjörg, 78a. [376b.]
Himinhrjótr, uxi, 108b. 333.
Himinvangar, 180a. 181b.
Hindarfjall, 226a. 227a.
Hjalli, 287. 301b. 302b.
Hjálmbæri, Óðinn, 85b.
Hjálmgunnarr, 229a. 262a.
Hjálmpær, 333b.
Hjálprekr*, 203a. 212a. 215b. 218b.
Hjúki, 334b.
Hjördís, 153a. 202b. 203a. 204.
Hjörleifr, 183a.
Hjörvarðr, Arngríms sonr, 156b. 157.
Hjörvarðr, faðir Helga, 171 —172. 173b. 176a. 178. 190a.
Hjörvarðr, Hundings sonr, 181a. 193b.
Hjörvarðr, jötunn, 159b.
Hlaðguðr svanhvít, 163a. 166a. *Jfr. Svanhvít.*
Hlébarðr, jötunn, 100a.
Hlébjörg (*Gen. Hlébjarga*), 196a.
Hlédís, 154a.

- Hleiðr, 328b.
 Hlésey (Hléssey), 101b.
 192a. 280b.
 Hlévangr (Hlévangr?),
 dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
 Hliðskjálf, 76a. 90a. [373a.]
 Hlíf, 349b.
 Hlíffrasa, 350a.
 Hlin, 9b. 17b. 24b.
 Hlöðyn, Jörð, 10a. 17b.
 32b.
 Hlórriði, Þórr, 106a. 108a.
 109b. 110a. 111b. 121b.
 125. 128a.
 Hlymdalir, 261b.
 Hlöðvarðr, 174b.
 Hlöðvér, 163a. 165b. 166a.
 270b.
 Hlökk, 84a.
 Hnifdungr, 307a. — Hnif-
 lungar, 187b. *Jfr.* Nif-
 lungr, Niflungar.
 Hnikarr, Óðinn, 86a. 216b.
 217a. 335b. [374b.]
 Hnikuðr, Óðinn, 86b.
 Hoddmímis holt, 72b.
 Hoddrofnir, 230b.
 Hólfvarpnir, hestr, 331a.
 Horn, á, 339b.
 Hornbori, dvergr, 3a. 13b.
 20b. 28a.
 Hrafn, hestr, 332b. 334a.
 Hrani, Arngríms sonr, 156b.
 157a.
 Hrani, Óðinn. *Se* Rani.
 Hrauðungr*, faðir Geirrö-
 ðar, 75.
 Hrauðungr, er Hjördís var
 frá komin, 158a.
 Hreiðgotar, 66b.
 Hreiðmarr*, 212. 213b. 214.
 Hreimr, 143a.
 Hríð, á, 81b. [339b.]
 Hrímfaxi, hestr, 66b. [375b.]
 Hríngerðr, jötunnmæ, 173b
 —176a.
 Hrímgrímnir, jötunn, 95b.
 Hrímnir, jötunn, 94b. 159b.
 Hríngs synir, 188a.
 Hringstaðir, 180a. 189b.
 Hringstöð, 180a.
 Hrist, 83b.
 Hróðmarr, 172b. 173b. 177b.
 Hróðrglöð, 320b.
 Hróðvitnir, úlfr, 84b.
 Hrólfir inn gamli, 158a.
 Hrollaug's synir, 196a.
 Hroptatýr, Óðinn, 63b. 88a.
 Hroptr, Óðinn, 11a. 18b.
 26a. 61b. 77b. 120a. 230b.
 [375b.]
 Hrossþjófr, jötunn, 159b.
 Hrotti*, sverð, 226b.
 Hrungr, jötunn, 99a. 108a.
 122. 230b (*jfr.* *Tillæg*).
 326b.
 Hrymr, jötunn, 9a. 17a.
 24a. 31.
 Hraesvelgr, jötunn, 71a.
 Hraerekr, slöngvanbaugi,
 158b.
 Hrönn, á, 81b. [339b.]
 Huginn, hrafn, 79b. 335b.
 371b.
 Humlungr*, 171a.
 Húnaland, 243a. 276b.
 Húnar, 268a. 282. 283b.
 [284b.] 285b. 286a. 288a.
 289b. 290a.
 Hundingr, 179. 180b. 181a.
 188b. 190—191. 192b.
 193b. 198a. 203a. 205b.
 215b. 217b.
 Hundland*, 190a.
 Húnkonungar, 312.
 húnlenzkr, 318b.
 Húnmörk, 284b.
 húnskr, 246a. 248. 250b.
 270b. 309a.
 Hveðna, gýgr, 159b.
 Hvergelmir, brunnr, 81a.
 Hýmí, jötunn, 105—112.
 118b.
 Hymlingr*, 171a.
 Hyndla, gýgr, 152. 153a
 154a. 161b. 162a.
 Hyrr. *Se* Lýr.
 Hœfir, uxi, 333.
 Hœnir, 4a. 11a. 14a. 18b.
 21a. 26a. 212a.
 Hœðbroddr, 182a. 185a.
 187a. 188a. 193. 194b.
 195a. 196a. 201b.
 Hœðr, 6a. 11a. 15b. 18b.
 26a. 33a. 136b. 137a.
 Hœgni, Gjúka sonr, 158a.
 209b. 211a. 237a. 238.
 250a. 255a. 264. 266b.
 267a. 268b. 271b. 275a.
 277a. 280b. 283. 284b.
 286b—288a. 293—295a.
 297—299a. 301b. 302.
 303b. 307. 312a. 317a.
 334. [337a.]
 Hœgni, faðir Sigrúnar, 181b.
 188a. 189b. 191b. 193a.
 194a. 195b. 196. 199b.
 200a.
 Hœlðr (Hauldr), 144b.
 Hœlkvir, hestr, 334.
 Hœll, á, 81b.
 Hœrvir, 156a. 158a.
 Hœsvir, 143a.
 Hævöllr, 2a. 10b. 12b. 18a.
 19b. 25b. 27a.
 Iði, jötunn, 326b.
 Iðmundr, 171.
 Iðunn, 113a. 116a. [372b.
 374a.]
 Íng, á, 67a.
 Imð, jötunnmæ, 160a. *Jfr.*
Tillæg.
 Ímr, jötunn, 65b.
 Ingunar-Freyr, 119b. 120a.
 Innsteinn, 153a. 154a.
 Iri, dvergr, 349a.
 Ísólfir, 156b.
 Ísungr, 182a.
 Ívaldi, dvergr, 85a.
 [Ívaldr, 372b.]
 Ívarr (víðfaðmi), 158a.
 Jafnhár, Óðinn, 87a.
 Jalangrheiðr*, 324b.
 Jálkr, Óðinn, 87a. 88a.
 Jari, dvergr, 3a, 13b. 20b.
 [349a.]
 Jarizleifr, 269a.
 Jarizskárr, 269a.

- Jarl, 146b. 147b. 148.
 Járn saxa, jötunnmær, 160a.
 Járnviðr, 7a. 16a. 21b. 30b.
 Jöð, 148a.
 Jónakr, 257b. 258a. 311a.
 314a. 322a.
 Jór, hestr, 333a.
 [Jórunn (?), 374a.]
 [Jöðurr, 2a.]
 Jörð, 122a. 124a. [375b.]
 Jörmunrekr (Jörmunrekk),
 158a. 258a. 311. 312b.
 316b. 319b. 320a. 321.
 Jöruvellir, 3a. 13b. 20b. 28.
 Jösurmarr, 155b.
- (Kálfr) Kálfsvísa*, 333b.
 Kára*, 201b.
 Kári, 156a.
 Karl, 144.
 Kefsir, 143a.
 Kerlaugar tvær, ár, 82a.
 Kertr, hestr, 334a.
 Ketill, 155b.
 Kili, dvergr, 3a. 13b. 20b.
 Kjalarr, Óðinn, 87a.
 Kjarr, 163a. 166a. 283b.
 Kleggí, 143a.
 Klúrr, 143a.
 Klýppr, 156a.
 Knefröðr (Knefrúðr), 264a.
 282a.
 Knúi, 327b.
 Kólga, 183b.
 Konr, 148.
 Kostbera, 264b. 293—295a.
Jfr. Bera.
 Kreppvör, 369b.
 Krístr*, 324a.
 Kumba, 143a.
 Kundr, 148a.
 Kýrr, uxi, 333.
 Körmt, á, 82a.
- Langbarðr, 269a.
 Laufey, 121a. 126. 331b.
 Leggjaldi, 143a.
 Leifþrasir, 72b.
 Leiptr, á, 82a. 197a.
 Leirbrímir, jötunn, 345a.
- Léttfeti, hestr, 82b. 332b.
 [Liðskjálfr, dvergr, 349a. *Se Tillæg.*]
 Líf, 72b.
 Lífþrasir. *Se* Leifþrasir.
 Limafjörðr, 292b.
 Listvör, 369a.
 Littr, dvergr, 3a. 13a. 20a.
 27b. 28a.
 Loddáfírnir, 56b—60. 63b.
 Loðinn, jötunn, 175a.
 Lóðurr, 4a. 14a. 21a.
 Lofarr, dvergr, 3. 13b. 20b.
 28b.
 Lofnheiðr, jötunnmær, 214b.
 Logafjöll, 181a. 193b.
 Loki, 6b. 9a. 15b. 17a. 24a.
 31b. 32a. 111b. 113b—
 126. 138a. 160b. 212—
 214a. 331b. [374b.]
 [Loki, dvergr, 349a. *Se Tillæg.*]
 Lóni, dvergr, 3a. 13b. 20b.
 Loptr, Loki, 114b. 116b.
 160b. 347b. [373a.]
 Lungr, hestr, 332b.
 Lútr, 143a.
 Lyfjaberg, 349b. 351b.
 Lyngheiðr, jötunnmær, 214b.
 Lyngvi*, 217b.
 Lýr, salr, 348b. *Se Tillæg.*
 Læðingr*, fjöturr, 335a.
 Læráðr, tré, 80a. 81a.
 Lævateinn, 347b.
- Magni, 73b. 98b. 103a.
 Máni, 68a. 217b. [334b.]
 [Mardöll, 68b.]
 Marr, hestr, 332b.
 Meili, 98b.
 Meinþjófr, 334a.
 Mélnir, hestr, 188a.
 Menglöð, 338b. 344b. 349b.
 350b. 351a.
 Menja, jötunnmær, 256a (?).
 324b—326a.
 Miðgarðr, 1b. 10a. 12a. 17b.
 19a. 30a. 32b. 85a. 100a.
 154a. 155a. [373b.]
 [Miðgarðsormr, 31.32a.33a.]
- Miðviðnir, jötunn, 87.
 Mímameiðr, 346b. 347a.
Jfr. Mímir.
 Mímir, 5b. 15a. 31b. 32a. 37a.
 41b. [341b. 372a. 374b.]
 Mímr (*kun i Formen Míms*)
 = Mímir, 8. 17a. 23b.
 32a. 230b.
 Mist, 83b. 187a.
 Mjöövitnir, dvergr, 2b. 13a.
 20a. 27b.
 Mjöllnir, hamarr, 29b. 73b.
 111b. 121b. 122. 128a.
 Móði, 73b. 111a.
 Móðinn, hestr, 333b.
 Móðir, 145. 146b.
 Móðsognir, dvergr, 2b. 13a.
 20a. 27.
 Móinn, ormr, 83a.
 Móinsheimar, 187a. 195b.
 Mór, hestr, 332b. 334a.
 Morginn, 334a.
 Mornaland, 276a.
 Munarheimr, 171b. 178b.
 Mundilfæri, 68a.
 Muninn, hrafn, 79b. 335b.
 Múspell, 9. 17a. 24a. 31.
 119b. 222a.
 Mýlnir, hestr, 188a.
 Myrkviðr, 119b. 163b. 188a.
 282b. 283a. 284b.
 Mýsingr*, 325a.
 Mögr, 148a.
 Mögþrasir, 73a.
- Nabbi, dvergr, 153a.
 Naglfar, skip, 9a. 17a. 24a.
 31a. 32b.
 Náinn, dvergr, 2b. 20a.
 [Nál, 374a.]
 Náli, dvergr, 3a. 13b. 20b.
 [28a.]
 Nanna, Nökkva dóttir, 156a.
 Nár, dvergr, 2b. 20a. 27b.
Jfr. 13a.
 Narfá*, Loka sonr, 122b. 123.
 Narfá, faðir Náttar. *Se*
 Nörvi.
 Nari*, Lokasonr, 122b. 123.
 Náströnd, 7a. 16a. 23a. 30a.

- Nauð, rún, 229b.
 Neri, 179b.
 Niðafjöll, 7a. 11b. 16a. 18b.
 26a. 30a.
 Niðavellir, 7a. 16a.
 Niðhöggr, ormr, 7a. 11b. 16a.
 23a. 26b. 82b. 83b.
 Niði, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Niðja synir, 366a.
 Niðjungur, 148a.
 Niðr, 148a.
 Niðuðr, 163. 164b. 165b
 —168a. 169a. 170.
 Nifhel, 72a. 135a.
 Niflungur, 306b. — Niflungar,
 240a. 264. 284a. 286a.
 288a. 299b. 300a. *Jfr.*
 Hniflungur, Hniflungar.
 Nípingur, dvergr, 2b. 20a. 27b.
 (Njarar) Njara dróttinn, 164b.
 165b. 169a.
 Njörðr, 71a. 78b. 85a. 90a.
 96. 113b. 118. 127a. 330a.
 369b.
 Nóatún, 71a. 78b. 127a. 330a.
 Norðmenn*, 324a.
 Norðri, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Noregr, 176.
 Nori, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Nótt, 68b.
 Nýi, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Nýr, dvergr, 3a. [13a.] 20a.
 28a.
 Nýráðr, dvergr, 3a. 13a. 20a.
 Nyf, á, 81b.
 Nökkvi, 156a.
 Nönn, á, 81b.
 Nörr (*Dat. Nörvi*), 68b. 133a.
 [Nörvi = Nörr, 68b. 372b.]
 Nöt, á, 81b.

O
 Oddrún, 256b. 264b. 276
 —281.
 Óðinn, 4a. 5. 6a. 8b. 9b.
 10a. 14. 15. 17. 21a. 22b.
 23b. 24b. 25b. 31b. 32.
 37a. 41. 42a. 54b. 56a.
 60b. 61b. 65—74. 76a.
 77b. 78b. 79b. 85b. 87b.
 88b. 93b. 94a. 95b. 98a.
 100b. 103b. 109a. 111a.
 113. 115a. 116b. 117b.
 126b. 128b. 135—137.
 139a. 161a. 181a. 196b.
 197b. 198a. 199a. 200b.
 212a. 213b. 228a. 229a.
 262a. 324a. 334b. 369a.
 [373a.]
 Óðr, 5a. 14b. 21b. 29b. 42b.
 161.
 Óðrerir, 56a. 61a. [Óðhrærir,
 371b.]
 Ofnir, Óðinn, 88a.
 Ofnir, ormr, 83a.
 Óinn, dvergr, 2b. 27b. 213a.
 Ókólnir, 7a. 17a. 30a.
 Ómi, Óðinn, 87a. [375a.]
 Ori, dvergr, 3b. 349a.
 Orkningr, 297a.
 Óski, Óðinn, 87a.
 Óskópnir, hólmr, 221b.
 Otr*, 212a. 214a.
 Óttarr, Innsteins sonr, 153.
 154a. 155a. 156. 157a.
 158. 159a. 162.

P
 Petlandsfjörðr*, 325b.

R
 Ráðbarðr, 158b.
 Ráðgríð, 84a.
 Ráðný, 359b.
 Ráðsøyjarsund, 98a.
 Ráðsviðr, dvergr, 3a. 13b.
 20b. 28a.
 Ráðveig, 369b.
 Rán, 174b. 184a. 212b.
 [339b.]
 Randgríð, 84a.
 Randvér*, Jörmunreks sonr,
 311a.
 Randvér, Ráðbarðs sonr,
 158b.
 Rani, Óðinn, 339.
 Ratatoskr, 82b.
 Rati, nafarr, 55b.
 Rauðr, uxi, 333b.
 Regnleif, 84a.
 Reginn, dvergr, 3a. 13b.
 20b. 28b. — Hreiðmars
 sonr, 205b. 212a. 214—
 216a. 218—219a. 223—
 225. 336b.
 Reifnir, 157a.
 Rekinn (Reginn), uxi, 333.
 Rekkur, dvergr, 28a. *Jfr.*
 Reginn.
 Rennandi, á, 81a.
 Riðill*, sverð, 223b.
 Rígr, 141—151.
 Rín, á, 81a. 166a. 215b.
 238b. 250a. 286a. 288a.
 Rindr, 137a. 339b. [375b.]
 Ristill, 145a.
 Rogheimr, 178b.
 Ruðr, á, 339b.
 Rýgjardalr, 360b.
 Rævill, 216a.
 Röðulsfjöll, 178b.
 Röðulsvellir, 173a.
 Rögnir, 230b (*jfr. Tillæg*).
 [373a.]

S
 Saðr, Óðinn, 86a.
 Sága, 77.
 Ságunes, 185b. 186a.
 Salgofnir, hani, 200b.
 Sámsey, 117a.
 Sanngetall, Óðinn, 86a.
 Saxi, 275a.
 Sefafjöll (Sevafjöll), 196a.
 197. 199. 200a.
 Seggr, 145a.
 Sevafjöll. *Se Sefafjöll.*
 Sið, á, 81a.
 Siðgrani, Óðinn, 130a.
 Siðhöttur, Óðinn, 86b.
 Siðskeggr, Óðinn, 86b.
 Sif, 102b. 105b. 107b.
 111a. 113a. 121a. 127a.
 161a (*jfr. Tillæg*).
 Sigarr, 177b. 178a. — 191b.
 — 268a.
 Sigarsbólmr, 173a.
 Sigarsvellir, 177b. 180a.
 — Sigarsvöllr*, 177b.
 Sigfaðir, Óðinn, 10a. 17b.
 122a.
 Sigföðr, Óðinn, 86b.
 Siggeirr, 186a. — 263a.

- Sigmundr, Sigurðar sonr, 271a.
- Sigmundr, Völsungs sonr, 152a. 180. 190a. 193. 200b. 201a. 202. 203a. 204b. 215a. 218a. 220a. 228a. 253a. 254a. 268a. 336a.
- Sigrðrifa, 226b (*jvfr. Tíllæg*). 227. 229a. 232a.
- Sigrínn, 171—172. 177b.
- Sigrún, 184a. 188b. 191b—194a. 195b—201.
- Sigtrygg, 154b.
- Sigtýr, Óðinn, 288b. 332b.
- Sigurðr, 158a. 203—212a. 214b—216b. 217b—228. 232a. 237—239. 241—242a. 244a. 245. 246b—251. 258. 260. 262b. 263b. 264a. 265b—267. 271a. 279b. 308b. 311a. 312a. 313a. 314b. 315a. 317. 334b. 336.
- Sigyn, 6b. 15b. 22b. 123a.
- Silfrintoppr, hestr, 82a. 332b.
- Simul, stöng, 334b.
- Sindri, dvergr, 7a. 16a. 30a.
- Sinfjöti, 180a. 184b. 185b—186. 194b—195a. 201. 202. 336a.
- Sinir, hestr, 82a. 332b.
- Sinmara (*kun i Formen Sinmörü*), gýgr, 347b. 348.
- Sinrjóð, 171a.
- Skaði, 78a. 90a. 113b. 120b. 123a. 159a. 330.
- Skauför, dvergr, 3b. 13b. 20b.
- Skartheðinn, 359a.
- Skatalundr, 262a.
- Skeggjöld, 83b.
- Skeiðbrimir, hestr, 82a. 333a.
- Skekkill, 156b.
- Skíðblaðnir, skip, 85.
- Skilfingar, 153b. 154b.
- Skilfingr, Óðinn, 88a.
- Skinfaxi, hestr, 66b.
- Skirfir, dvergr, 3b. 13b. 20b. 28b.
- Skirnir, 32a. 90—96.
- Skjöldr*, 324a.
- Skjöldungar, 153b. 154b. 324a.
- Skrymir, jötunn, 122b.
- Skuld, norn, 4a. 14a. 21a. 29a. 41b. 339a (*jvfr. Tíllæg*). — valkyrja, 6a. 15a. 42b.
- Skúrhildr, 156b.
- Skævaðr, hestr, 332b. 334a.
- Skögul, 6a. 15a. 42b. 83b. [374b.]
- Sköll (*oprindelig Skoll, se Tíllæg*), úlfr, 84b.
- Slagfúðr (*Gen. Slagfúnns*), 163. 164.
- Sleipnir, hestr, 85b. 135a. 160b. 231a. 332b. [334b.]
- Slíð, á, 81b.
- Slíðr, á, 6b. 16a. 81b. *Jfr. Slíð.*
- Slungnir (*Slöngvir*), hestr, 334. *Jfr. Tíllæg.*
- Smiðr, 144b.
- Snót, 145a.
- Snæfjöll, 180a.
- Snævarr, 264b. 297a.
- Snör, 144b.
- Sól, 68a.
- Sólarr, 264b. 297a.
- Sólbjartr, 351a.
- Sólblindi, 344b.
- Sólfjöll, 180a.
- Sólheimar, 187a.
- Sólkatla, 369b.
- Sonr, 148a.
- Sóti, hestr, 332b.
- Sparinsheiðr, 188a.
- Sporvítunir, hestr, 188a.
- Sprakki, 145a.
- Sprund, 145a.
- Stafnsnes, 183a.
- Starkaðr, 193a. 196a.
- Strönd, á, 82a.
- Stúfr, hestr, 332b. 334a.
- Styrkleifar, 196a.
- Suðri, dvergr, 2b. 13a. 20a.
- Sumar, 69a.
- Surtr (*Gen. Surtis, Surtar, Surta*), 8b. 9b. 10a. 17b. 23b. 24. 29b. 31b. 32. 67. 73. 221b. 347b (*jvfr. Tíllæg*).
- Suttungr (*Gen. Suttungs og Suttunga*), 55b. 56. 95b. 133b.
- Svaðilfari (*Svaðilfæri*), hestr, [68a.] 160b.
- Sváfa, Eylima dottir, 173b. 176. 178. 191b.
- Sváfa, móðir Hildigunnar, 155a.
- Sváfaðr, 359a.
- Sváfakonungr*, 172b.
- Sváfaland*, 172b.
- Sváfnir, konungr, 171. 172b.
- Sváfnir, Óðinn, 88a. [133b.]
- Sváfnir, ormr, 83a.
- Svafr, 370a.
- Svafrlogi, 370a.
- Svafrþorinn, 344b.
- Svalinn, skjöldr, 84a.
- Svanhildr, 256b. 258a. 264a. 311a. 313a. 314a. 316a.
- Svanhvít, 163 (*jvfr. Tíllæg*). 164. *Jfr. Hlaðguðr svanhvít.*
- Svanni, 145a.
- Svanr enn randi, 154a.
- Svárangr, jötunn, 101a.
- Svarinshaugr, [28a.] 184b. 193a.
- Svarri, 145a.
- Svarthöfði, 159b.
- Svásuðr, 69a.
- Sveggjuðr, hestr, 187a.
- Sveinn, 148a.
- Sviðrir, Óðinn, 87a.
- Sviðurr, Óðinn, 87a.
- Svipall, Óðinn, 86a.
- Svipdagr, 338. 343. 350b. 351.
- Svipuðr, hestr, 187a.
- Sviþjóð, 163a. 324b. 327a.

- Svíurr (Svíorr), dvergr, 3a. 13b. 20b. 28a.
 Svöl, á, 81a.
 Sylgr, á, 81b.
 Sæfari, 154a.
 Sæhrímnir, göltr, [72a.] 79a. [374b.]
 Sækonungr, 155a.
 [Sæmingr, 157a.]
 Særeiðr*, 171a.
 Sævaldi, 358b.
 Sævarstöð, 166b. 167b. — Sævarstaðr*, 167a.
 Sægr, sár, 334b.
 Sækin, á, 81a.
 Sökkmímir, jötunn, 87a.
 Sökkvabekkr, 77b.
 Sörli, 360a.
 Sörli, Jónakrs sonr, 311a. 318a. 320b. 322. 323a.
 Tindr, 157a.
 Tjaldari, hestr, 332b.
 Trönubeina, 143a.
 Trönueyrr, 183a.
 Týr, 32a. 106a. 111a. 113a. 119. 229b.
 Tyríngur, 157a.
 Tötrughypja, 143a.
 Þakkráðr, 170b.
 Þegn, 144b.
 Þekkr, dvergr, 3a. 13a. 27b.
 Þekkr, Óðinn, 85b.
 Þir, 142b. 143a.
 Þjálfí, 102a.
 Þjazi (Þjassi), jötunn, 78a. 99b. 120b. 121a. 159a. 326b. 330a.
 [Þjóðmarr, 274b. *Se* Þjóðrekr.]
 Þjóðnuma, á, 81b.
 Þjóðrekr, 265a. 274. 275a.
 Þjóðreyrir, dvergr, 62b.
 †Þjóðvarta, 350a.
 Þolley, 175b.
 Þóra, drengjamóðir, 155b.
 Þóra, Hákonar dóttir, 246b. 267b.
 (Þorgrímr) Þorgrímsþula*, 332b. 333a.
 Þorinn, dvergr, 3a. 13a. 20a. 27b.
 Þórir járnskjöldr, 156b.
 Þórr, 5a. 14b. 21b. 29b. 32a. 42b. 77a. 82a. 97 — 104. 106a. 109a. 110a. 113a. 121b. 122. 125a. 126a. 129—134. 152b. 331b. 332a.
 Þórsnes, 186a.
 Þráinn, dvergr, 3a. 13a. 20a. 27b. [371b.]
 Þrár (Þrór), dvergr, 3a. 13a. 20a. 27b.
 Þriði, Óðinn, 29b. 85b.
 Þrór, Óðinn, 87a.
 Þrúðgelmir, jötunn, 69b.
 Þrúðheimr, 77a.
 Þrúðr, 83b.
 Þrymgjöll, grind, 344b.
 Þrymheimr, 78a. 330a.
 Þrymr, jötunn, 124—128.
 Þræll, 142b. 143a.
 Þuðr (Þunnr), Óðinn, 86a.
 Þundur, Óðinn, 62a. 88a.
 Þurs, rún, 96a.
 Þýðverskr, 241a.
 Þyn, á, 81b.
 Þökk, 331b.
 Þöll, á, 81b.
 Uðr, Óðinn, 86a.
 Úlfdalir, 163. 164b. 165b.
 Úlfr, Sæfara sonr, 154a.
 Úlfr gímandi, 156b.
 Úlfrún, jötunnmærg, 160a. [376b.]
 Úlfsjár*, 163a.
 Ullr, 77a. 85a. [138a.] 289a. [334b.]
 Unavágar, 184a.
 Uni, dvergr, 349a.
 Unnarr (Unarr?), 358b.
 Urðarbrunnr, 4a. 14a. 21a. 41b. 56b.
 Urðr, norn, 4a. 14a. 21a. 29a. 41b. 339b. 351a. [371b.]
 Uri, dvergr, 349a.
 Vaðgelmir, á, 213a.
 Vafþrúðnir, jötunn, 65—74.
 Váfuðr, Óðinn, 88a.
 Vakr, hestr, 334a.
 Vakr, Óðinn, 88a.
 Valaskjálfr, 77a.
 Valbjörg, 271b.
 Valdarr, 269a.
 Valföðr, Óðinn, 1a. 5b. 12a. 15a. 19a. 21b. 29b. 34b. 37a. 41b. 86b. [138b.]
 Valglaumnir, á, 79b. [80a.]
 Valgrind, 80a.
 Valhöll, 6b. 15b. 77b. 80a. 152a. 198a. 332a.
 Vali, áss, 73b. 137a. 159a.
 Vali, dvergr. *Se* Náli.
 Vali, Loka sonr, 6b. 22b. [122b. 123.]
 Valir, 153b. 258b.
 Valland, 100b. [103b.] 163a. 261a.
 valneskr, 272a.
 Valr, hestr, 332b. 334a.
 valskr, 279a.
 Valtamr, 136a. 137b. [139a.]
 Ván, á, 82a. 365b.
 Vandilsvé, 197b.
 Vár, 128.
 Varinsey, 185b.
 Varinsfjörðr, 183b.
 Varinavík, 175a.
 Várkaldr, 344a.
 Varr, dvergr, 349a. [Vásuðr, 69a.]
 Vé, 117a.
 Véboði, 359b.
 Vegdrasill, dvergr, 349a.
 Veggr, dvergr, 3a. 13a. 20a. 27b.
 Vegsvinn, á, 81b.
 Vegtamr, Óðinn, 135. 136a. 137b.
 Véorr, Þórr, 107a. 108a. 109a.
 Veratýr, Óðinn, 77a.

- Verðandi, norn, 4a. 14a.
 21a. 29a. 41b.
 Verland, 103b.
 Vésteinn, 334a.
 Vestri, dvergr, 2b. 13a. 20a.
 Vetr, 69a.
 Við, á, 81a. 82a.
 Viðarr, 10a. 17b. 25a. 32.
 73b. 79a. 113b. 115a.
 [374.]
 [Viðánnr, 334b.]
 Viði, 79a (*jfr. Tillæg*).
 Viðofnir, hani, 346a. 347.
 348b.
 Viðólfr, 159b.
 Viðrir, Óðinn, 117a. 181a.
 [372b.]
 Viðurr, Óðinn, 87a.
 Vif, 145a.
 Vífill, 334a.
 Víglær, hestr, 197b.
 Vígdalir, 197b.
 Vígdvalinn, 369b.
 Vigg, hestr, 332b.
 [Viggr = Yggr? 372b.]
 Vígríðr, völlr, 81b. 67b.
 Vígúlfr, 360.
 Vili, bróðir Óðins, 117a.
 Vili, dvergr, 3a. 13b.
 Vilmeiðr, 159b.
 Vilmundr, 276a. 277a.
 Vimur, á, 331b.
 Vín, á, 81b.
 Vína, á, 81b.
 Vinbjörg, 271b.
 Vindálfr, dvergr, 3a. 13a.
 20a.
 Vindkaldr, 344—350.
 Vindsvallr, 68b. 69a.
 Vingi, [61a.] 264a. 292b.
 297a. 298.
 Vingnir, Þórr, 73b.
 [Vingólf, 374a.]
 Vingskornir, hestr, 226b.
 Vingþórr, Þórr, 124a. 130a.
 Virfir, dvergr, 3b. 13b. 20b.
 28b.
 Vitr, dvergr, 3a. 13a. 20a.
 28a.
 [Væringi, 128.]
 Völsungar, Völsungr, [155a.]
 188a. 190a. 193b. 194b.
 196a. 216b. 247a. 248a.
 249b.
 Völsungr, faðir Sigmundar,
 158a. 190a. 202a.
 Völundr, 163—170.
 Vönd, á, 82a.
 [Vör, 128.]
 Ýdalir, 77a.
 Yggdrasil, askr, 4a. 8b.
 14a. 17a. 21a. 23b. 29a.
 31b. 41b. 82. 83. 85b.
 [372a.]
 [Yggjungr, Óðinn, 374b. *Jfr.*
 5b.]
 Yggr, Óðinn, 65b. 87b. 88a.
 105b. [139a.] 226a.
 [374b.]
 Ýlfingar, 153b. [154a. 155a.]
 179b. 185a. 187b. 190a.
 191b. 192a. 200a.
 Ylgr, á, 81b.
 Ýmir, jötunn, 1a. 12a. 19a.
 67b. 69a. 84b. 159b.
 Ynglingar, [153b. 154a.]
 155a.
 Yngvi, er Ynglingar eru frá
 komnir, [153b. 154a.]
 188b. 215a.
 Yngvi (Hrings sonr?), 188a.
 Yngvi, dvergr, 3b. 13b. 20b.
 28b.
 Yrsa, 329a.
 Ysja, 143a.
 Ægir, jötunn, 85b. 105a.
 [106b.] 112b—116a. 117b.
 184a.
 Ækin, á, 81a.
 Öðlingar, 153b. 154b. 158a.
 Ökkvinkálfa, 143a.
 Ölmóðr, 156b.
 Ölrún, 163. 164b. 166a.
 Ölvaldi. *Se Allvaldi.*
 Örboða. *Se Aurboða.*
 Örfuni. *Se Arfuni.*
 Örmr, á, 82a.
 Örnir, jötunn, 326b.
 Örvasund, 183a.

TILLÆG OG RETTELSER.

V Ö L U S P Á.

I.

1, 5. viltu ikke Spærsmal, da Volven kjender Odins Vilje, se *Excurs*; for Subjectets Stilling jfr. f. *Eks.* scalatv Lok. 15, 2. — 6. fyr telja (= telja fyr þér) burde kanské foretrækkes, da fram støder lidt paa Grund af fremst i L. 8.

3, 2. Jeg antager nu for vist, at Ýmir ogsaa var den gamle Form; dette be- styrkes derved, at vi i gammel Tid oftere (se *Sn.E.* I, 168—170; *Fagrsk.* S. 3) finde dette Navn sammenblandet med Hýmir, der sikkert havde lang Vokal. — 5-6. Ogsaa oldengelsk Digtning forbinder eorðe and upheofon.

4, 2. Tidligere vistnok bjöðom uf, hvor- ved det ildeklingende falder bort. *Merl.* 2, 68 munu blöðgar ár af bjöðum falla maaské ved *Efterligning af Vspá.*

5, 4. Allerede *Papirafskrr.* har efter *Gjætning* himinjaðar, se S. *LIX, LXIII.* — 9-10 maa vistnok være senere, dog allerede indkomne i Folkemunde: de give *Verset en uregelret Længde; den Plaads, paa hvilken de baade i R og H ere ind- kilede, røber dem som yngre, og de for- styrre Symmetrien med første Vershalvdel, hvor kun Sol og Maane træde frem.*

6, 5. niðjum maa være det samme som niðum (jfr. *Vafþ. V.* 24. 25), men jeg kjender intet, som støtter hin Form.

8, 1. Læs Teflðu.

10, 1. I Móðsognir synes móðr mindre passende som første Led og kan neppe

forsvares ved *Fjölv.* 21, 4; *Eg. oversæt- ter „mulsum sugens“, men intet Hskr. har Mjööðsognir. R har Mottsognir med t, ligesaa A (dog her — søgnir) og 757 blandt dverga heiti; dette er mulig det rette: jeg formoder, at Mottsognir er en fra en ældre Sprogperiode bibeholdt Form for Máttsoognir „Kraftsuger“; jfr. f. *Eks.* mottogr, mottogt, omotkan i *Eluc.* — 5. Læs manlíkun; dette er vist den ældre Form, jfr. manvit, Manheimar, o. s. v., got. manleika.*

11, 7. For Bafurr læs Báfurr; havde *Stammevokalen* været kort, maatte den have faat u-Omlyd.

13, 4. Hannarr antager jeg nu sikkert for det rette, se *Tidskr. f. Philol.* VI, 90 f. — 10. Det er ikke rimeligt, at Eikin- skjaldi staa med rette baade her og i 16, 2. Da ogsaa *Codd. af Sn.E.* i 16, 2, hvor *Papirafskrr.* og med dem *Rask* ind- sætte Eitr ok Óinn, har Navnet i samme Form, er Eikinskjaldi rimelig med urette kommet ind i 13, 10; men hvad der skulde staa isteden, lader sig nu neppe bestemme. Jeg tør ikke tænke paa at stryge L. 9—10, uagtet *Verset er tilinjjet.*

14, 5. Med *Nominativ* þeir jfr. *Hund.* I, 35, 5: sa; *Þrym.* 32, 3 hin; *Ksp.* S. 28 *Chria Udg.*: Eigi veit ek fleiri hluti . . vera, þeir er mér þykkja til þess fallnir vera; *Öl. s. helga Heimskr.* C. 156:

Átti jarl at sætta
ok, þeir er optast tóku,
allframar búendi gamla
Áleif, af því máli. o. s. v.

15, 3. Hárr (*den graa*) er vist det
rette.

21, 3. *Accus.* Gullveig (*for Gullveigu*)
jfr. *Álmveig Hyndl.* 15, 5.

22, 6. *Jeg læser nu:* seið hon hugleik-
inn (*Acc. sg. masc., sc. seið*), jfr. róa
kröpturligan, og lign.

24, 5. *Formen* borðvegr i R er *Bor-*
gens Gjærde kan vel være den rette, da
borðvegs sæng Ól. s. helga *Heimskr.* C.
259 siges om et *Træskrin* og borðvegr
i *Prosa* bruges om *Skidsrælingen*.

27, 6. *Da der er skrevet* örgum i H
(som rigtignok ogsaa har *örvanga* i I, 14)
og da „*dyndet*“ her neppe passer, saa
læser jeg nu örgum forsi „med strid
Fos“ (som örðigt vatn *Fms.* VI, 173;
örðigt veðr *Fms.* IV, 135): örgum =
örðgum, som örða = örða s. Sig. *Jórs.*
Heimskr. C. 30 (29), skurguð = skurðguð,
vergangr = verðgangr o. s. v. Jfr. *Tillæg*
til Lok. 48, 4. *Udtrykket* her i V. 27 kan
vel gjerne adskilles fra hvíta auri i V. 19.

29, 3-4. Jfr. S. 36 *Ann.* Gg. be-
mærker med rette, at det er altfor haardt,
at f ikke skal være Rimstav i det sammen-
satte fésþjöll; at spjöll spaklig ok spá
ganda (saa bør man vistnok læse som to
Ord og forklare gandasþá ved *Forudsigelse*
af *Begivenheder*, som *Volven* faar at vide
ved *Trolådom*) umulig kan være noget,
som Odin giver *Volven*, men netop maa
være det, som han kræver og faar af
hende. Jfr. *Merl.* 2, 94: spár fyrir |
spjöll um rakti; *Merl.* 2, 96: spjöll spá-
manna; *Merl.* 1, 1: spár spaklegar. Gg.
har formodet fyr for fe; men da *Verset*
er *Glinjet*, tror jeg, at noget er faldet ud
mellem fe og spioll. Det manglende kan
maaské udfyldes saaledes:

Valði henni Herföðr
hringa ok men,
fé [ok fjölð meidma,
at hon fræði segði,]
spjöll spaklig
ok spá ganda.

fé ok fjölð meidma forbindes i *Herv.* s.
(*Fas.* I, 444, 508); *Skriveren* kunde let
springe over fra 7 Fiolþ til Fpioll. Med
L. 4 jfr. *Oadr.* V. 26; man kunde ogsaa
gjætte paa at hon fræði rekði; at hon
fram teldi, og lign.

31, 2. *Den almindelige Tydning* er vist
ikke den rette, ti „den blodige Gud“
kan ikke være „den Gud, som skal segne
i sit Blod“. *Jeg formoder* nu i blodgom
Dativ af et *Adj.* bláðugr, efter gammel
Skrivemaade blóþogr, dannet af et *Subst.*
blóþr, *Gen.* bláþar, *Dat.* bløþe = oldeng.
blæd, *status, spiritus, beatitudo, gloria,*
dignitas, oht. plät, fællesgerm. blādu-s
= lat. flātu-s. Paa samme *Maade* er f.
Eks. máttgr (móttogr) dannet af máttgr,
got. vulþags af vulþus. *Altsaa* „den
herlige Gud“. *Denne Tydning støttes*
ved blóþrekin *Hund.* I, 9. — *tivor* i
Hskr. vover jeg ikke at mistænke: det
kan være *Dativ* af *tivorr*, som *Jösur*
Hálfs s. C. 4 (*min Udg.*). Ordet er dan-
net som f. *Eks. Véorr*. — *Har denne*
Linje dunkelt foresvøvel *Tjodolv* fra
Hvin ved *Udtrykket* fróðgum tivi i *Haus-*
löng (*SnE.* I, 310)?

32, 2. Jfr. *Tskr.* f. *Philol.* VI, 96 f.
er *corresponderer* neppe med þeim i L. 1,
men man bør vel forklare „efter hvad der
viste sig for mig“; „som jeg tydelig saa“.

34, 8. Efter höpt sættes *Komma*; *Vala*
er, som *Eg.* har sét, styret af þörmum;
heldr váru harðgör höpt er en *parenthe-*
tisk Sætning, jfr. 19, 2-3. 66, 7.

35, 2. und, som *Rask* har, er vist her
den oprindelige *Form*. — 7. velglýjuð
burde vistnok med R have været skrevet
som ét Ord, da ver og vel ere de to
stærkt betonedede *Stavelser* i *Linjen*.

36. Dette *Vers* synes med *Petersen* og
Maurer (*Bekehrung* II, S. 35 f.) at burde
sættes i umiddelbar *Forbindelse* med (de
første *Linjer* af) V. 39. *Sidstnævnte*
Vers er da vel *Sammenameltning* af to.

37, 2. *Hører* Niðavöllum til oldeng. nið
abyssus eller til nið, hvf. niðamykr?

39, 1-2. *Man ventet:* þar sa hon vaða
| þunga strauga; dette har dog intet
Hskr.

42, 4. Efter R burde den ældre Form Eggþér optages, jfr. Sigþér = Sigðir, Hjálmpér; Eggþér forholder sig til det oldeng. Navn Eggþeow, som oldn. hlé til oldeng. hleoow. — 6. i gálgviði synes mig nu mistænkeligt: nogle forklare det ved „i Luften“, men dette har ikke tilstrækkelig Analogi i de folkelige Digte, og det er mindre naturligt, at Hanen siges at gale i Luften; andre „i Fugleskoven“, men gálg kan ikke i en saadan Forbindelse bruges for Fugl i Almindelighed, og „den Skov, hvori Gaaseunger holde til“ passer ikke. Jeg tror nu, at i gálgviði i H er det rette: „i Galgetræet“, d. e. i det Træ, som var Galgen, hvori Odin (Váfuðr, gálga farmr SnE. I, 248) hang, i Yggdrasel. Den fagerrøde Hane Fjalar i Yggdrasel er da væsentlig det samme mythiske Billede, som i det senere Digt Fjólsv. (V. 23. 24) fremtræder som den guldstraalende Hane Vidóvner, der sidder i Mimetræet. Yggdrasels Grene tænktes at brede sig ud over al Verden, saa at vi neppe tør undres ved, at den Hane, der sidder i Galgetræet, siges at gale over Jotunnen.

43. Maaské har dette Vers fra først af ikke hørt til Vespá, men er bleven indsat her, fordi der i frgde Vers er Tale om en Hane; i dette Tilfælde er i L. 1 det oprindelige Udtryk Gelnr.

44, 1. garmr er efter Maurer Bekehrung II, 30 f. her Fenrer, der i samme Vers kaldes freki. — 8. „Mon ikke: raun eller et andet Navneord af lignende Bemærkelse (og da Komma efter forrige Linje)? ti sigtíva ragna rök er en slem Pleonasmé“ Gg. — raun har allerede Papir-afskrr. og Rask; róm eller maaské run Bergm. Jeg formoder, at sigtíva er styret af ragna og at dette her er brugt i en oprindeligere abstract Betydning, jfr. got. ragin guþs; altsaa „den voldsomme Op-læsning af de herlige Guders Kræfter“.

45 indeholder vel ialfald, som Petersen o. f. har antaget, Brudstykker af to Vers, men disse lade sig neppe med nogen Sikkerhed restituere. Jeg har snarrest tænkt paa, at følgende Ordning kunde være den oprindelige:

Hart er í heimi,
hórdómr mikill,
skeggjöld, skálmöld,
skildir 'ro klofnir,
vindöld, vargöld,
áðr veröld steypisk,
grundir gjalla,
gífr fjúgandi.

Bræðr munu berjask
ok at bönum verðask,
munu systungar
sifjum spilla;

.
mun engi maðr
öðrum þyrma.

Dog kommer herved andet Stevjeemaal til uregelret at bestaa af 5 Vers (jfr. Anm. til I, 44. 49).

46, 2. Gg. bemærker: „mjötuðr forstaas alm. om Træet Yggdrasil (= mjötviðr i V. 5 . . .) og kyndisk forklæres af at kynda som antændtes, kom i Brand; og paa denne Forstaelse af denne ene Linje grunder da atter Nutidens Mythologer det oldnordiske Dogme, at Yggdrasil skulde brænde i Ragnarok, endskjønt vi straks efter i V. 47 have det staaende skjælvende og knagende, og endskjønt det maa være det samme som Mimameiðr, Hoddmimisholt, i hvis Løv Stammeparret til den nye Menneskeslæggt Lif og Lifþrasir overleve Forstyrrelsen. . . Mon ikke mjötuðr her i sin alm. Bemærkelse som Guden (oldeng. og oldsaks. meotod, metod) egentl. Skaberen, Skjæbnestemmeren, her brugt om Heimdall, som kyndisk (rettere vel Nutid kynnisk) at horni = kynnisk horni, kynnisk við horn o: kjendes ved, gjenfinder sit Gjallarhorn, der ifølge V. 27 har været skjult under det hellige Træ, . . . men som Heimdall da gjenfinder, læfter høit og blæser i til Stævne?“ — Jeg er enig med Gg. deri, at mjötuðr her maa være samme Ord som ellers og ikke kan være = mjötviðr, ligeledes deri at kyndisk er Datidsform af kynnask, skjænt man snarere skulde vente Nutidsform, endelig indsér jeg nu, at

Komma maa stryges efter kyndisk, men forøvrigt kan jeg ikke følge hans Tydning: mjötuðr brugt om én bestemt af Æserne, her Heimdall, har ingen Støtte i oldnorsk Sprogbrug, ligesaalidt kynnask at horni. Jeg forstaaer mjötuðr her som Betegnelse for Ragnarok, for den forudbestemte sidste Kamp, der afgjør Æsers og Menneskers Skjæbne, sætter Maal for deres Virken: „(at) den skjæbnesvangre Kamp (er forhaanden) forkynnes ved det klingende (galla, hvilket jeg nu holder for det rette) Gjallarhorn“. Ellers bruges mjötuðr som Betegnelse for fatum, den skjæbnebestemmende Magt, navnlig forsaavidt den sætter Grænse for et Menneskes Liv (Sig. III, 71; Oddr. 16; mjötuðr = bani SnE. II, 594), deraf ogsaa om det dødbringende Vaaben. Hos Englænderne maa meotud i hedensk Tid navnlig have været brugt om den skjæbnesvangre Afgjørelse paa Slagmarken, som meotudwang Andr. 11 viser.

47, 5. Bergmann indsætter maaské med rette halir for allir, jfr. 52, 7.

49. Ogsaa L. 5—8 af V. 44 burde have været gjentagne her og i det følgende som Stev. Gg. bemærker med rette: „Det er netop det sidste Halvvers, der tjener til at afslutte hvert Afsnit af Ragnaroks-Besværgelsen og at vise fremad til det næste; og det har maaské ogsaa været Skrivernes Mening, at Verset skulde indføres hélt paa alle disse Steder“.

50, 7. Jeg foretrækker nu neffölr „bleg-nebbet“ (om Ørnen), skjönt niðfölr er støttet af flere Hskr.

51, 8. I Anm. læs oldeng. hæste for hæst. Byleistr forekommer som Tilnavn Fms. VIII, 392. Hører hid det norske Navn Bellest, som jeg kjender f. Eks. af et utrykt Diplom af 1562 fra Sogndal i Stavanger Amt? Dette vilde da tale for kort y i Byleistr. Eller er Bellest opstaaet af et Bilgestr?

56. Ikke uden stor Betænkelse fore-slaar jeg at restituere de to Vers om Thors Kamp saaledes:

a. Ginn lopt yfir
gjörð jarðar,

ar
. ðum;
[mun] Óðins sunn
ormi metá
vargs át[tungi]
Viðars [bróðir].
b. Gengr fet niú
Fjörgynjar burr
neppr frá (el. af) naðri
niðs ókviðnum,
— munu halir allir
heimstöð ryðja —
er af móði drepr
Midgarðs véor.

drepr om Ormen; véor Accus. Men endnu staaer da tilbage i det første af disse Vers at restituere L. 3—4, af hvilke Brudstykker skimtes i H. Jfr. Tillæg til II, V. 48.

57, 6. aldrnari kaldes Ilden som den, der indsnævrer, hemmer Livsvirksomheden, jfr. oldeng. nearwian, indsnævre, klemme, trykke, oldn. nara leve et usselt Liv. Ikke med Bergmann La fasc. de Gulfp. 198 aldrnari.

59, 4. iðjagrœnn betyðer vel „som grønnes paa ny“, jfr. holl. etgroen, eng. Dial. edgrew, Eftergræs, Haa; i første Led iðja stikker da vel et af Partikelen ið (=lat. re) afstedet Substantiv. Man tør neppe læse iðja, grœna og forstaa iðja som Acc. sg. f. af et Adj. iðr, Stamme iðja, fornyet, gjenfødt. „iðja grœna, grønne Vange?“ Jessen i Tskr. f. Philol. IV, 289. Jfr. SnE. I, 200 f.: upp skýtr jörðunni þá ör sænum, ok er þá grøn ok fögr.

60, 1. Hittask æsir burde have været optaget fra H, ti der kræves Symmetri i Udtryk med V. 7, hvor baade R og H har Hittusk. — 3-4. Finn Magnusen (Edda Sæm. ed. AM. III, p. 238) formoder imod SnE. I, 202, at moldþinur betegner Yggdrasel, jfr. Grimm. 29. 30, og herefter foreslaar Gg. ok und moldþinur mátkum døma. Dette er meget tiltalende, men det ligger vel nærmere at forstaa moldþinurr máttugr om Midgarðsormen.

62, 5. ok Baldr mangler hos Rask, men at udslette disse Ord synes mig usædigt.

64, 4. I SnE. I, 38 har r gimlé, WU gimle, i SnE. I, 78 har rWU gimlé. Formen Gimli maa ganske forkastes.

66. I dette Vers forudsiger ikke Volven, hvad der vil ské efterat den unævnte Mægtige er kommen, men hun afbryder her sin Spaadom og henpeger paa et ildvarslende Syn, som viser sig for hende, medens hun kvæder: „Se der kommer den mørke Drage flyvende.“ Nidhogg, som flyver med Misdædernes Lig, er et Vidne om Ondskaben og Fordærvelsen i

Verden, et Varsel om den kommende Undergang, om Ragnarok, som skal frenkaldes ved Fordærvelsen. Man har ingen Ret til at kalde dette Vers „uægte“, men det støtter den Mening, at de Vers, hvori Volven føres frem og som danne Digtets Indklædning, ere yngre end mange af de Vers, hvori Verdens Skjæbne skildres.

II.

Ved gjentaget Eftersyn tror jeg bestemt at skjelne, at der i R har været en Over-skrift med rødt, som dog ikke nu kan læses.

1, 5. Læs vildo; Prikken over ð er mulig tilfældig.

2, 8. Læs neðan, saa Hskr.

7, 8. Læs tól, saa Hskr.

8, 2. Læs teitir, saa Hskr.

10, 8. Læs durin, saa Hskr.

11, 7. Læs ánar, saa Hskr.

12, 4. Det efter litr oc udraderede Ord er mulig vitr.

13, 3. Efter vili sættes Punctum, saa Hskr.

14, 8. Læs ioro, saa Hskr.

16, 6. eg i megandi kan sikkert skjelnes. — 11. l i létu kan skimtes.

21, 6. I R er hana skrevet há.

25, 7. Læs uigspá, saa Hskr.

27, 2. Læs móði, saa Hskr.

29, 1. Læs úti, saa Hskr.

33, 6. Læs snemma, saa Hskr.

36, 5. Læs stoð, saa Hskr.

44, 5. Læs heimi, saa Hskr.

45, 1. I Leica er L meget stor, og i þyrma, som ender foregaaende Linje, er a større end almindelig. — Over galla (mellem g og a) er der en Krøl, som er skreven sammen med den nederste Krumning af y i þyrma (hvortil den dog neppe hører); den synes betydningsløs (og kan ikke læses som Forkortningstegn for m).

49, 3. Læs heimr, saa Hskr.

50, 6. Læs gift, saa Hskr.

59, 1. Læs osánir, saa Hskr.

61, 6. Læs dróttir, saa Hskr.

62, 3-4. Læs neþan | fra niþa, saa Hskr. Efter neþan er noget udraderet; fra er lidt utydeligt (men ikke udvisket).

III.

u og v, ligesom ð og ð kan ikke sikkert adskilles i H.

1, 6. Kanské snarere framn i Hskr.

13, 4. Ved fornyet Eftersyn synes det mig altfor usikkert, om Afskriveren har villet skrive svion.

35, 8. Mulig framn gengna (ialfald som to Ord) i Hskr.

38, 4. Gg. formoder, at gifr ro fljúgandi er det oprindelige.

48, 2. Jeg tror nu, at Linjen bør slutte

med iarðar, og i det følgende Ord tør jeg ikke længer søge neðan. — 4. Jeg har nu, da jeg ikke kan undersøge Hskr., Tvil om orms er rigtig læst, da ormi følger efter i L. 6. — 5. man oðins syn? dog véd jeg ikke nu, om man lader sig forlige med Trækkene i Hskr. — 7-8. Disse Linjer kan maaské udfyldes: varge át[tungi] Viðars [bróðir]. Ordet áttungi skylder jeg Gg.

IV.

5. *SnE. I, 50. Börs læs Bors. I SnE. I, 46. 48. 52. 244 skrive rW overalt borrr; U har i SnE. I, 46 og 52 bors, I, 48 to Gange byrs, I, 244 forvansket bærs; 757 (SnE. II, 520) bors; F i Hyndl. 30 burs; Völs. rim. 2 bors (— fors). Formen Börr er uhjemlet og urigtig. — For det feilagtige gáfu staðar i r har W gáfu stað.*

10, 5. manlikvñ rW; manlikvñ U. — 6. giorduz W. I Prosastykket læs manvits for mannvits.

11, 3. austr ok vestri W. — 6. Jfr. blandt dverga heiti A (SnE. II, 469) nifengr, i 757 (SnE. II, 552) nifeinng. — 7. W har bauuä. — 8. bombvå, neppe bombor W. — 9. Onarr ogsaa blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470).

13, 6. Buri. Jfr. blandt dverga heiti i A (SnE. II, 469) bvrinn, i 757 (II, 552) buinn. — 8. Lóni. Jfr. loinn blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470). — 9. Forvanskning af iari er vel iaki blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470), toki i 757 (SnE. II, 553).

14. *SnE. I, 66 har rU avrvanga, W orvanga.*

* 15, 3. havr r; havr W. — 5. Jfr. blandt dverga heiti i A (SnE. II, 470) dori, i 757 (SnE. II, 553) duri.

16, 3. Jfr. Fjalarr ok Frosti Fas. III, 397. — 4. fiþr i r er usikkert; maaské har først været skrevet finar og dette rettet til fiþr, eller omvendt.

25, 4. um W (ikke of). — 5. loft W.

28, 12. morgin WU; morgun r. — 14. vitv (ikke vituð) þer W.

40, 5. af WU; or r. — 8. trallz rW; trollz U.

41, 8. vitv þer (ikke vituð ér) W.

45, 5. halðvñ r; holðvñ W. — 6. hordomr r. — 7. skalmølld rimelig W, men o og d er ikke ganske sikre. — 11. enn U for engi.

48, 3. gnyr W, ikke gnygr. — 4. ro rU; ero W. — 7. viðir rW. — 8. uitu þer W.

50, 1. Med Hrymr begynder en ny Linje i W, og herved har staat en egen Overskrift. — 2. fyrer W.

51, 1. kiopl W.

E x c u r s.

S. 38b. I I, 23, L. 7 henfører jeg nu öll til gildi „fuldstændig Erstatning“.

S. 39b. Jeg tror nu, at I, 22 oprindelig har begyndt:

Heiði hétu,
hvars til húsa kom,

völu vélsþá,
og at det virkelig har været første Vers i Vespá. Naar dette Vers først var skudt ind paa feilagtigt Sted, kunde hana let indøsnige sig i L. 1.

H Á V A M Á L.

1, 2. fram W, ikke fram. — 6. firir r; fyrir W.

3, 4. Læs váða, saa R.

4, 6. Skulde orþz foranðres til orþ og Komma stryges efter mætti? ellers synes ef ser geta mætti temmelig indholdsøst. —

endriþavgo, Nom. endriþaga, af þegja; forholder sig til þögn, som saga til sögn (Rask); ikke af þiggja, hvoraf þága, Gen. þága.

6, 6. vórom R.

12, 4. Der bør vistnok med Eg. skri-

ves því at (derved saameget mindre); ligesom disse to Partikler her staa sammen foran Comparativ, saaledes ellers þess at.

14, 4. baztr i R og Udgg. burde kanské forandres til bazt. öldr er sikkert brugt som Intetkjensord Fms. VII, 266, jfr. Hým. 32, 8, men ingensteds ellers som Hankjensord; og da Skrивeren her først feilagtig har sat aðr for ardr, kan han ogsaa let have skrevet det ved aodr nødvendige baztr, men siden have glemt at rette dette til bazt.

16, 4-5. Inddelingen: enn elli gefr hanom | engi friþ er bedre.

21, 6. Kan maaské kann evagi sins vm mals maga her og hafða ec þess vøtkis vifs 102, 9 forsvarer ved Daniel så enskis heiðar á Bel Nokkur blöð úr Hauksb. 21, L. 4; lítils ígöðs vissi Berl. 20; þeir máttu aldri síðan höfuðs hefja Stjórn 397; eigi tjá tanna?

23, 6. Læs vil, saa R.

24, 3. vini R.

26, 3. ef hann a ser i va vero havde jeg med Keyser opfattet som „hvis han i Farens Stund har et Tilholdssted“; men jeg foretrækker nu Guðbrandr Vigfússon's Forklaring i Eyrb. S. I af í vá som „i en Vraa“, da den giver skarpere Mod-sætning. Dog tror jeg ikke, at Skrive-maaden her og i Sig. III, 29 (jfr. Tillæg) giver tilstrækkelig Støtte for en Form vá (= vrá, rá), der er tværtimod den almindelige Lydbevægelse. va kan være en Af-skrivers Forvanskning af vrá, som han ikke forstod, ligesom vaungum i SnE. II, 601 af vraungum. Derimod i Verset i Eyrb. S. 73 er Forklaringen af vá víða som „noxa arborum, tempestas“ sikkert at foretrække for Vigf.'s „angulus silvarum“.

32, 3. virþi. Jfr. á úlfsvirði Eyrb. S. 83; ef hann er vísitandi at verði eðr at virði við þann Grágás ed. AM. II, 92. Jeg tror nu for vist, at Ordet er af Intetkjen og at Nom. lyder virði.

36, 1. Læs Bv, saa R. — 2 og 37, 2. Jeg tror nu, at búcot bør indsættes stedenfor litit. Jfr. Fms. VI, 337:

[Konungr sagði:] „kona þín sú fari með búkot þat, sem þið hafði áðr haft“... Sveinn konungr gaf Karli bú mikit.

39, 4. Læs fiár, saa R.

60, 3. Jeg vover ikke her at foreslaa miotvð og dermed at jævnføre got. mitafs f. Maal.

61, 1. For mettr har Papirafskrr. kembdr, som kunde synes at passe bedre. Men jeg vover ikke deri at finde Spor af en selvstændig Tradition (jfr. S. LVIII. LXI), og mettr kan forsvarer; jfr. Reginsm. V. 25.

63, 6. þriro; jfr. ogsaa værom SnE. I, 526, 2 i r = vér erum; leyster ó Stockholmske Homiliebog fol. 68a²⁹; svmir o Mork. S. 101¹⁰; baþiro Mork. S. 169²⁴, (hvor dog o er underprikket i Hskr.).

65. Resen gjentager her L. 1—3 i V. 64; dette synes at give Mening: man skal ikke være altfor myndig; ti man maa ofte bøde for overmodig eller altfor streng Tiltale.

66, 6. Det got. Ord forekommer kun i Acc. leiþu, der ikke viser Kjønnet. Om lið sé nu ogsaa Gialason i Aarb. f. n. Oldk. 1866, S. 268 f.

69, 1. Læs Erat, saa R.

70, 4. Læs Vp brenna.

72, 4. Formen bautaersteinn forekommer ogsaa i Hskrr. af Eg. s. (ed. AM. S. 94, Anm. b). Den er en Sammen dragning af bautaðarsteinn; med denne Form lader den almindelige Forklaring sig ikke forlige: bautaðr, Gen. bautaðar kan kun have activ Betydning „en som støder“. Ordet bruges i Skaldskab som Betegnelse for Hest og Okse og betegner i bautaðarsteinn vistnok „en drabelig Kjæmpe“.

74, 2. Læs tróir, saa R. — 6. Læs á, saa R.

75, 3. R har ápi.

78, 1. Man skal vel snarere læse grindr; ti Krallen efter d i R kan betegne r, jfr. Fortale S. XV. Dog maa man i VW (SnE. I, 212, Anm. 18 og I, 271, Anm. 11) vistnok læse aasgrindr, ti her kan Krallen neppe oplæses ved r.

79, 2. eignaz er snarere Pop. = eignazk end Inf. = eignask.

- 82, 3. R har mån.
- 87, 1. Læs Siŷcom, saa R. — 4. Med Anmærkingen jfr. Fortale S. LIV. LXI. LXXII.
- 89, 3. Læs hýsi, saa R. — 6. Læs fótr, saa R.
- 95, 4. Læs sôt, saa R.
- 97, 4. R har iárls.
- 99, 2. vnaa bær beholdes, jfr. Grip. 32; Oddr. 33.
- 100, 6. Gg. forandrer svo til sá (nærmere laa síá) og interpungerer ikke efter vakin, sætter derimod Semikolon efter víþi; men Versets Bygning taler herimod, og svá optager vel með brennandum ljósum ok bornum víði.
- 102, 9. vętki jfr. Tillæg til Háv. 21, 6.
- 105, 1. Guðbrandr Vigfússon formoder vistnok med rette, at det oprindelige Udtryk for mer vm gaf har været gáfomc, som i Sonartorrek V. 23; netop i Afsnittet om Suttungsmjeden ere Former paa omc oftere brugte.
- 111, 1. M i Mál er i R neppe større end almindelige store Initialer i Begyndelsen af en Linje. — 10. R har hóllu.
- 112, 1. Mærk fáfnir Ól. s. helga Chria 49, S. 91 i et Hskr., hvor Streg over Vokalen stadig betegner Længde; jfr. ogsaa Dietrich Aussprache d. Goth. S. 63, Not. 54.
- 121, 7. Pfeiffers og Fritzners Forklaring af flaumslit er vist den rette, ti det første Led máa betegne det, som brydes.
- 123, 3. Læs lán, saa R.
- 124, 4. R har bétra. — 6. Se Rosenbergs Univ. Tskr. VIII, 3, S. 42.
- 125, 6. Ordstillingen þer víþ verri forsvarer ved sins til geds 12, 6 og lign.;

ved denne Stilling fremhæves bedre Rimstaven.

126, 5. scósmiþr skulde have været forandret til scósmiþr.

127, 6. Læs qveþv þat þarvi at; R har, som jeg nu tror, sikkert þat; Hagen ved þ staar for høit oppe til, at der kan læses þer. Den alderdommelige Skrivemaade qveþv (=kvøð þú) kunde have været beholdt.

135, 6. Gg. forstaar hrøkir som hrökkvir; Nygaard Syntaz S. 5 som hrækir „spyt ham ikke paa Døt“.

137, 5. Læs dreckr; Krællen efter k i R kan læses som r, se Anm. til Lok. 6, 1 og Fortale S. XV.

142, 2. Anmærkingen stryges. At raþna er det rette, viser en Runeindskrift paa en Sten fra Holms Kirke i Borge Præstegjeld, Smaalenene, hvori det heder: RUNAR EK RIST AUK RAÞNA STAUE. Jfr. ogsaa Sigrdr. 13, 3-5. — 7. Snarere bær skrives Hroþr ragna, jfr. oldeng. Beowulf Geata og lign.

143. Dette Vers bær vel med Gg. forbindes med V. 142 og L. 4—5 bær da skrives som én Linje.

148, 1. Med þriþia uden it jfr. f. Eks. Sigrdr. 24, 1; Grip. 37, 4.

150, 6. Læs séc, saa R.

152, 2-3. Man bær vistnok ordne ef ec se havan

loga sal vm sessmargom, da kan Læsemaaden i R beholdes; loga kan i L. 3 staa foran det Ord, der indeholder første Rimstav, ligesom biarga i V. 154.

155, 5. I Anm. læs vábeida (denne Form i Membran af Eg. s. Cap. 67).

V A F Þ R Ú Ð N I S M Á L.

I R sés yderst i Randen ved V. 18 og 20 lidt af en o, ved V. 19 lidt af v, hvilke Bogstaver angive den Talende.
7, 4. comir. Coniunctio kan her neppe

forsvares; jeg tror, at det rette er comr o: kómr (jfr. Fjölav. 4, 5), og saaledes kan mulig Skrivemaaden i R forstaas, jfr. Fortale S. XV. — 5. Læs fra; R

har ofra: under o er en Prik med samme Blæk, som betegner, at o skal stryges.

10, 6. Læs hveim, saa R.

12, 5. Runesindskriften paa Rækstenen i Østergaetl., hvis sproglige Betydning dog ikke er tilfulde opklaret, har HRAIÞKUTUM.

14, 3. Læs nótt, saa R. — 4. mól for miðl eg. Midestykke (paa Bidsel).

15, 4. Jfr. Fortale S. VIII.

18, 2. Læs vígi, saa R. — 3. hin W. — guð W. — 4. hvndrat W.

22, 5. svá at i R kan forklares som så er, jfr. Fritznér Ordb. svá 4.

27, 4-6. Disse Linjer har jeg ogsaa tænkt mig saaledes:

er Vindsvalr

Vásaði borinn,

öll er sú kaldrifjuð kind.

Gg. formoder efter SnE., at de tabte Linjer har lydt:

er så sállífr,

en svölu brjósti ræðr

Vásuðr Vindsvals faðir.

Ikke alene SnE. viser, at de Linjer, som Papirafskrr. her indskyde, ere uegte, men disse ere ogsaa i sig selv feilagtige: bæði þau er umuligt, ti Sumar kan ikke tænkes som Kvinde.

28, 6. Læs i, saa R.

29, 1. R har Órófi. — 6. Aurgelmir skrives SnE. I, 42 baade i r og W med av, I, 44 i r med av, i W med av.

30, 4-6. I de af SnE. (I, 44) anførte prosaiske Ord har W den rette Form vafþrvðnr.

31, 3. W har varð or, ikke or varð. — 4-5. Efter W bør optages: þar órar gttir | kómo allar saman.

32, 4. Oprindeligt vel børn v m gat.

34, 2. De af Heiðr. s. anførte Verslinjer findes ikke i noget gammelt Hskr.

35, 2. skopot W.

36, 6. g med negtende Betydning ogsaa gl. norsk Hom. 3¹³: Eigi vinr manne þorf, at hann gere æ illt, der vel kan beholdes; æ er Sideform til ei og ey, jfr. Eg. lex. poet.

37, 3. Efter iotvnn bør sættes Komma.

38, 6-7. Jfr. V. 43, L. 6—7.

39, 4. R har rávc.

40. Dette Vers tør vist ikke efter Papirafskrr. (L inde i Teksten) skrives:

Segðv þat et ellipta,

allz þu tiva rávc

arll, Vafþrvðnir! vitir:

hvar ytar

tvnom i

haggvaz hverian dag?

allz og i ere her mislige Rimord, og det er ikke karakteristisk for Valhall, at Kjæmperne slaas i Tunet hner Dag.

40, 4 og 41, 4. Læs kíosa, saa R.

42, 3. Læs vitir!

43, 6. Læs nio, saa R. — 7. Læs Nifhel. — 6-8. I Stedet af SnE. mangler þat er i U. — 8. Formen hinig er dog den ældste, da det er dannet af Pron. Stammen hi, ikke af hinn.

48, 4. Hveriarro som ét Ord A.

51, 2. guða W. — 3. sortnar ogsaa W.

52, 5. Den underprikkede og urigtige e i aldre lagi R har heller ikke den almindelige Form, da den ikke er lukket oventil.

54, 5. Læs bál, saa R.

55, 5. Læs mina, saa R. — 6. Skriv her heller som to Ord ragna rávc.

GRÍMNISML.

S. 75, 5. Læs tvęir á, saa R. — 9. Læs einn, saa R.

S. 76, 1. Foran Opinn synes i R at have været skrevet cap. (d. e. capitulum), dog er dette nu afbleget og næsten ulæseligt. — 20. Læs hegómi, saa R. —

21. Læs matgóþr, saa R. — 27. Læs spvrþr, saa R.

2, 7-8. Forandring er ikke nødvendig, jfr. V. 44. 47. 48. 51; lignende Vaklen i Versemaalet andensteds (dog er der i V. 44. 47. 48 Opregning af Navne,

hvorved især ljóðaháttir let slaar over i kviðuháttir).

11, 4. byeir **W**. — 5. guða **W**. — 6. toptir **RAU**; toftir **rW**.

12, 1. sívndo i **R** er maaské ingen Skriffeil, ti *Hskr. af Eluc. fra omtrent 1300 har sívnda (Ann. f. n. O. 1858, S. 150). Jfr. siondi i U fra omtr. 1300 i SnE. II, 380; i senere Hskrr. forekommer denne Form oftere.* — 3. of giorfa **W**. — 4. þi **W**.

13, 4. guða **W**.

15, 3. hið **W**. — 4. byggir ogsaa **W**. — 6. sakir **W**.

17, 3. Viði með kort Stammevokal er dog vel det rette: da bliver Gudens Navn beslægtet med Landets. At Stedsnavnet i Hálfs s. C. 2 (er menn kalla Viði) i Nom. heder Viðir, som Munch antager, kan neppe godtgøres.

18, 2. Læs Eldhrimne, saa **R**. — 4. bazt **W**.

21. 1. I **A** bør snarere læses þytr þvindr, se Fortale S. XX. — Oldeng. þindan, svulme, gjenfindes i sanderjydsk (Lyngby, Udsagnsordenes bøjning i jyske lov, S. 77); frisisk (fra Sild) thünð, thóanð, thünþen (Tskr. f. Philol. III, 204).

23, 1. hund' dyra **W**. — 2. targvm r. of fiorvm tvgvn **W**. — 3. valhøll **W**, ikke Valhøll. — 5. dyrum **W**.

24, 2. targvm r.

25, 4. For at skapker, og ikke skaptker, er den oprindelige Form, taler scaccer i Morkinsk.

26, 3. **R** har limom. — 5. I **A** bør snarest læses drypr, se Fort. S. XX.

27, 1. Læs Síp, saa **R**. — 3. **W** har i SnE. I, 40 Gunnþra. — 4. I SnE. I, 40 skriver r fimbl. þvl; **W** fimbul | þul (uden Prik, der sættes mellem to Navne, som stilles sammen uden ok). — 9. **R** har þýn.

28, 2. vsg. svinn **W**. — 4. nýt **R**. — (2det Navn) naut **W**.

29, 9. heilog **WU**; heilug r.

30, 5. Læs Letteti, saa **R**.

32, 1. ratatoskr **rW**.

33, 1. Oprindeligt vistnok Hirtir ro. — 3. Jfr. Tskr. f. Philol. VI, 87 ff. — 5. dvneyr **R**.

34, 6. grappvollðr **W**. — 8. mvni **W**, ikke myni.

36, 3. skeggiöld **W**. — 6. geira. hqð **W**. — 9. ál **R**.

37, 6. isarneol som ét Ord r; isarn kol snarest afdelt i to **W**.

39, 1. Sköll **A**; skoll i Prosastykket i SnE. **WU**. Skoll maa være den ældste Form, deraf Sköll, som tröll af troll; Navnet er Intetkjensord.

40, 2. skavpvt r; skopvt **W**. — 3. siar **W**. — 4. biorg r (sic).

41, 1. En med stor **E** r. — 2. giorðu **W**. — 5. eñ for in **W**. — 6. of **W**. skavpvt r.

44, 9. Ogsaa i r er ra i Gramr betegnet ved Forkortningstegn. — Man kunde formode, at en Brimir sverða, som i **A** staa efter L. 10, hvor det er aldeles udenfor Verset, ikke var en af en Afskriver vilkaarlig lavet Linje, men Udttryk, som hørtes af andre i L. 7 istedenfor en Bragi skálda. Dog har dette ingen Støtte i Hskrr., og vi finde paa et andet Sted uægte Verslinjer i **A**, se S. 334b Anm.

46, 3. heriañ **W**.

47, 4. Baleygr for Böleygr kunde forsvares ved gata = got. gatvó og lign.; dog stattes Formen Baleygr ved Skrive-maaden baallægys i **W** (SnE. I, 322), skjönt **W** af og til bruger aa for kort a, f. Eks. íaarbauta SnE. I, 309 Anm. 17.

48, 1. siðhartir með liden s r. — 2. Sigfaðr r. — 4. atriðr r, ikke atriði.

54. Rosselet (Isl. Lit. S. 251a) mener, at denne Strophe burde følge umiddelbart efter V. 50, saa at de Stropher, som opregne Óðins Navne, kom til at staa sammen. Dette er dog neppe rigtigt: i V. 51 er vistnok allerede Óðin nævnt, men ikke hans Identitet med Grimner udtalt i klare Ord; dette sker først i V. 53 og 54, som derfor bør staa sammen. nú knáttu Óðin sjá vilde blive mat, naar Óðin ek nú heiti var sagt længe før.

S K Í R N I S M Á L.

S. 90 L. 7. *Læs scemmo, saa R.*

3, 5. *Jeg tror nu, at endlanga sali er det rette, at disse to Ord bør forbindes og forklares som Acc. pl., ikke med Nygaard Syntax S. 25 som Dativ sg.*

5, 2. *mikla svá i A kan mulig være det oprindelige, ligesom miklu kan sættes efter det Ord, det bestemmer.*

8, 2-3 og 9, 2-3. *vm myrcoqvan — visan vafroga tør ikke mistænkes. Ogsaa Fjölsv. 31, 6 har visum vafroga, der vel betegner „Trylletuen“, jfr. Brinhild hos Hamershaimb Sjúrðar kvæði V. 34:*

Og so miklan váðaluga
læt hann hærum vera
sum teir kundu dvörgar tvøir
betet við rúnum skera.

myrkvan forklares ved Völs. s. Cap. 27 (min Udg. S. 144): var, sem hann riði i myrkva om Sigurd som rider gennem Vaverluen; jfr. eldrinn kámi Bergbúaf. S. 125. Smnlign Fíbiger om Fjölsv. (Haderslev 1854, S. 12).

12, 3. *Denne Linje udfyldes af Gg. ypperlig saaledes: maðr á mars baki. Jfr. V. 15 og Vers i Herv. s. Fas. I, 492.*

13, 6. *lag A, d. e. lagit.*

15. *Jeg har tænkt mig, at de tabte tre sidste Linjer kan have lydt saaledes: andspillis þurfi læzk inn ungi mögr góðrar meyrar Gýmis.*

Jfr. 4, 2; 11, 4-6; Vafþr. 8, 4-6; Sól. 3, 1-2.

16. *Ved dette Vers og V. 17. 20. 24 har R oprindeligt havt Angivelse af den Tælendes Navn i Randen; endnu ses q, d. e.*

qvaþ, helt eller halvt ved de fleste af disse Vers.

17, 5. *fúr har lang Vokal; se Verset i s. af Har. gráf. Cap. 15, hvor fúrs danner Helrim með skúrum, som i Sn.E. I, 424 fúr með skúrum. Jfr. Gislason i Aarbøger f. nord. Oldk. 1866, S. 267 f.*

21, 1. *Læs Båvg, saa R.*

24, 6. *Burde kanské skrives som to Linjer, jfr. Rosenberg i Nord. Univ. Tskr. VIII, 3, S. 42.*

29, 5. *Oprindeligt vel: enn ec þer segia m v n, jfr. 26, 2. — 6. Første Led i súsbreki hænger vel sammen med sýsa, sýsla, oldeng. súsel (labor, afflictio, tormentum, supplicium, cruciatus. Grein), seóslig (dolore vexatus. Grein).*

30, 1. *Jfr. Rietz Ordbok under Trami.*

31, 4-5. *Jeg tror nu, at det rette enarest er:*

þic ged gripi,
þic morn morni.

„Dine Følelser skal overvælde dig“. Gg. indsætter:

þitt geð gripi
þik, mörn mörna!

Men om end Skirner lægger den Forbandede paa Gerd, at hun ikke skal faa anden Mand end en Turs og om hun end er en Jotundatter, kan han ikke vel ligefrem tiltale hende som en Troldekvinde.

— 7. *Kanské oprindeligt þrvnginn var.*

38, 5. *Har vi i þrosca af þroskr en Adjectivdannelse, som er ensartet med got. gapaubrs, galubs, eller er þrosca Skrivfeil for þrosca?*

42, 6. *hy nótt som to Ord i W, derimod som ét Ord i r.*

H Á R B A R Ð S L J Ó Ð.

12. *Den rette Ordning er vel snarest: Enn þot ek sakar eiga, | fyr sliocom sem þv ert | þa m v n ec forþa florvi mino, | nema ec feigr se.*

19. *Til Anmærkn. I R staar ved V. 47 i Randen þ q; ved V. 57 kan man nu blot sé q. — 2. þrvðmoðga synes R vistnok at have, men Ordet er utydeligt og*

ikke sikkert. Den oprindelige Skrift synes i dette Ord næsten aldeles at være udelettet, men med senere Haand at være opfrisket. — 4. Jotunens Navn skrives i r avlvaldi, i **W** Olvalldi, d. e. alvaldi (jfr. ölværr, Ölviss SnE. II, 341), oldsaks. alowaldo; dette er vel den ældre Form.

20, 7. æñ A.

23, 8. Oprindelig vel und Miðgarði, som i Hyndl. 11. 16.

31. Der burde have været skrevet med **A** og Udgg. Goð atto þer (ikke þeir) m. þ. þa. Jfr. 18, 1. 3.

32, 1. Der burde have været skrevet med **R** og Udgg. vœra (ikke var) ec þa þvrfi. Jfr. Nygaard Syntax S. 60 § 4.

37, 3. Anmærkningen stryges.

39, 1. I **R** maa vistnok læses voro þer, ikke þat (ti Krøllen staar for

langt nede dertil). Læsemaaden i **R** burde have været foretrukken.

40, 3. gnęfa er vel snarest Adj. og gnęfa gvnfnana absolut Accusativ.

41, 2. óluban **R** som det synes.

44, 3. Læs heimis, saa **R**.

50, 4. litvm fœrir jfr. Bergþáa þáttur S. 126: fer ek opt litum. litum for hlítum? men jeg har ikke ellers sét hlít i Flertal.

57. Synes at være Prosa, og Stavrim bær her neppe søges.

58. L. 2. 3 bær vel skrives som én Linje, saa at vil og erfiþi danner Stavrim med vprennandi (eller vpperandi).

Verset skrives kanske rettest:

Taka við vil oc erfiþi

at vpperandi solo, er ec get þána.

Ti L. 2 og 5—8 i V. 3 antyder vel, at Thor og Haarbard ikke mødes tidlig paa Dagen.

H Ý M I S K V I Ð A.

1, 1. Ar forandres til Ár, saa **R**.

2, 8. gœfa i **A** kan henpege paa gozfa i Stammehskr.

4, 1. ne, der staar først i Sætningen adækill fra Verbet i det Vers, som kvædes af Gnaa: S. 331 A No. 4, maa efter mit Skjøn forstaas som „non“. Dog her i Hým. lader ne sig forklare = got. nih, neque; jfr. Sig. III, V. 38, L. 7.

5, 1. Byr forandres til Býr, saa **R**. — 2. **R** har snarere vaga. — 3. Det skal hede hvndviss, saa **R**. — 7. Det skal hede rýmbrvgöinn, saa **R**.

6, 3. Ogsaa i **A** bær vel læses vinr, se Fortale S. XX.

7, 1. **A** har driv^ö.

9, 5. fri i **R** bliver betænkeligt, om man endogsaa ænsér det for sammendraget af frii; ti friþ er et svagt Verba, og af svage Verba dannes ikke Nomina agentis paa i (Stamme an); jeg er derfor nu tilbøielig til at ansé fri for en Forvanskning af friþill, derfor taler maaské ogsaa Forvanskningen fadir i **A**. Eller er fri (for frii) Masc. til oldsaks. fri, n. en

Kvinde? jfr. oldeng. fræo, homo liber, vir, pl. frige hos Grein.

14, 4. Det skal hede gólf, saa **R**.

18, 7. Det skal hede stóþ, saa **R**.

21, 1. Den imod moqr anførte Grund, at der til Hýmír staar et andet Adjectiv, er ikke afgjørende, se V. 10, L. 1 og 3.

24, 1. Gg. holder hrvto for det ældste Udtryk. Herfor taler, at det giver Enderim, jfr. f. Eks. Vspá I, 52, L. 5. 6; Hund. I, 27, L. 1. 2.

25, 3. sva er vel her = svá at (jfr. Oddr. 7), at Præp. og ár Subst. („ved Aaren“); for svá er vel det ældre Udtryk svát.

26. Verset har mulig oprindelig været indledet med Linjerne:

þá kvæð þat Hýmír

hundviss jötunn;

det bliver da Slinjet.

28, 2. afafrendi (d. e. af afrendi) i **A** henpeger paa et ældre of afrendi. afrendr, oprindelig afr-hendr (Mork. S. 213, L. 31), jfr. got. abrs.

29, 4. i tvær læs gleri. **R** har i tvær;

Ordet er underprykket for at betegne det som urigtigt. Derefter har været skrevet gleri, som siden — med urette — er ud-råderet; da Ordet gleri saaledes fædes i begge Hækr., er det utvilsomt det rette.

31, 1. R har forþiz.

32, 1. R har Mörq. — 4. R har kanské v; første Bogstav synes snarere at være en egen Form af v end af y. — 5. karl ord v m qvað forstaar jeg nu

med Finn Magnusen som Del af Hymers Tale.

37, 6. abani R (N nede i Linjen).

38, 5. Det skal hede hrámbva, saa R.

39. L. 5—8 forstaar jeg ikke. Er vear (vearr) i L. 5, scolo i L. 6, eitt i L. 8 forvansket for Veors — scal — gtt?? Ogsaa harreittip i L. 8 synes mig meget mistænkeligt; jeg kjender intet Ord, der er dannet paa samme Maade.

L O K A S E N N A .

S. 113 b Anm. Gg. forklarer Byggvir af bygg og forstaar ham som en allegorisk Figur, der er nær i Slægt med den skotske „Allan Mault“ og hans engelske Frænde „Sir John Barleycorn“. — Baade r og W har sikkert Fimafengr, ikke Funafengr; den sidste Form har altsaa ingen traditionel Hjemmel.

2, 6. Jeg tror nu afgjort, at naar orði og vinn danner Stavrim sammen, har v i vinn været betragtet som Vokal; ti et Ord, som begynder med v, danner oftere Stavrim med et Ord, som begynder med Vokal og som aldrig har havt v i Fremlyden: se Háv. 22, 1-2; Þrym. 28, 5-6; Guðr. II. 19, 1-2.

14, 3. For kominn formoder jeg orðinn; jfr. 33, 5. — 6. Jeg foreslaar nu at læse:

litt [sperþa] ee þer þat fyr lygi.
„ikke skulde jeg forskaane dig for det til Straf for din Lagn, — for den Straf for din Lagn.“ spara construeret ligesom det tilsvarende Verbuni i Oldengelsk: ne he heora sawlum deað (Accus.) swiðe ne sparude „non pepercit a morte animabus eorum“ Psalm. 77, 50 (Grein ags. Bibl. II, S. 184); dog betyder spara manni eitthvat ellers: opspare noget til En. Det i Teksten indsatte litt [qveþ] ee giver et altfor overdrevent Udtryk.

19, 4. „Varla getr Lopzki verið samandregið fyrir Loptr es (er) eigi, því þetta es (er) á ecki við, enda veit eg hvörgi annarstaðar þess samandrættar dæmi“

(Rask). Brugen af es kunde dog forsvares ved nogle af de i Anm. til Háv. 94, 2 anførte Steder. — 6. Gg. beholder friá og forstaar Gevjons Ord „der siges for at berolige, ikke for at ophidse Loke“ saaledes „Lopt véð ikke, at man kun gjør Løier med ham og at alle Guderne dog have ham kjær.“ Men hann leikinn er „han er holdt for Nar“ kan ikke være sagt for at berolige Loke, og hann fjörgöll frjá synes mig at være en grov Usandhed, som vilde være Gevjon uæfædig. Mod Rasks fjörgöll kan ogsaa anføres, at göll, n. pl. = galli er uden Hjemmel.

21, 2. orviti r; orviti W; avrviti U.

27, 3. Guðbrandr Vigfússon bemærker med rette, at Þormen glikr, ikke likr, overalt er den oprindelige i disse Kvæder.

29, 4. ærlog r.

31, 5. Denne Linje har oprindelig vistnok lydt:

vreiðar 'ro þér ásynjur;

jfr. Skirn. 33, 1-2.

32, 4. brq þ' er i R skrevet adskilt blot fordi der ikke var Rum til þ umiddelbart efter q paa Grund af en lang Bogstav i Linjen ovenfor.

33, 1. vältit i samme Bet. Sturl. I, 13, 4: jeg tør derfor ikke med Gg. indsætte vá lítit. — 2. varþer, jfr. agsaa vörð i Guðr. III, 3, se Tillæg. — 4-5. Er det oprindelige:

hitt er undr,

er áss ragr

er hér inn of (eller: inni?) orðinn?

Jfr. Tillæg til 14, 3.

36, 6. *Tys* Svar gjør det rimeligt, at mögr bør forstaaes som Subject for era; Adverb. verr er da sat for Adj., jfr. Anm. til Háv. 22, 1.

39, 4—5. Jeg formoder nu, at det oprindelige Stavrim føres tilbage ved istedenfor i bondom at indsætte i ongom (i öngum) „i Klemme“.

40, 6. Som Interpunctionen viser, har jeg forstaaet Stedet: „Hverken Alen eller Penning fik du nogensinde for den Uret, du Usling!“ ligesom Genitiv ved gjalda betegner det, for hvilket man undgjælder; jfr. ogsaa Gudr. III, 11, L. 8; ligesaa i Græsk Σωκράτης οὐδένα τῆς συνουσίας ἀργύριον ἐπαύτετο. Nygaard Syntax S. 36 § 13 c vil forbinde þess vanréttise með vesall „elendig over“ d. e. „opfyldt af Sorg over“, jfr. Atlam. 62: vesall lez vigs þeira. Men herimod taler Ordstillingen, da aldregi staaer efter þess; og at vesall alene er Tiltaleord, bestyrkes ved 42, 6.

43, 3. søliet = sølligt, jfr. f. Eks. farsølegum gl. norsk Hom. S. 142; farsøelige Stjórn S. 603. — 4. mǫlþa kan vistnok ikke være af mylja, ti da er Vokalen uforklarlig. þǫlði, þǫrði er

ikke analoge, ti her er s i-Omyld af o i þola, þora; men i mylja er Grundvokalen u, ikke o (Substantivet moli godt-gjør intet for Verbet). Jeg forklarer mǫlþa, mǫlða som Præt. Conj. af mǫlva. Vistnok bæies nu paa Island mǫlva, mǫlv-aði, ligesom bölvaði (i Modsætning til got. balvida), men at det engang i Præt. har havt mǫlði = got. malvida (jfr. gærði af garvida), viser hausamǫlvir (hausamǫlvir A; hausa mǫlvuir 757; hausa mǫlvuer leß; kun r har h. mǫlvuir, ti Substantiver paa ir, Gen. is (Stamme ja) afstedes ikke af Verba, der bæies som elska, hvis Stamme ender paa a (læknir kommer af lækn, ikke af lækna).

48, 4. argo forstaaer jeg nu som örgu = ördgu Dativ af ördugr: „du skal altid staa med ret Ryg og vaage“, du skal aldrig faa lægge dig til Hvile; jfr. Tillæg til Vspá I, 27, 6.

S. 123, L. 10. landsciaptar i R er maaské ikke Skrivfeil, men skrevet efter Udtaalen. Ligesaa skriver VV i Sn.E. I, 184 land skiapta. Stedsnavnene Eftelöt, Eftang, Eftedal (i Jarlsberg og Larviks Amt) har tidligere vistnok lydt Elftaleyti, Elftangr, Elftadalr.

Þ R Y M S K V I Ð A.

4. Maaské mangler første Vershalvdel af omtrent følgende Indhold:

Mun ek þér fagr
fjadrhams ljá,
ef þú þinn hamar
hitta mættir.

7. þvnr q. staaer i R inde i Linjen.

13, 7. „Maaské varþa, Bief. Fl. af vörð, Kvinde.“ Gg. — Jeg forklarer mik verða vergjarnasta ved „at jeg viser mig som den mest giftelystne Kvinde“. verða er her brugt som i Morkinik. S. 183, L. 34: sumir vinir hans tjaþo hverso

mikill mvnr orþinn var vizco þeira; Vspá I, V. 10; Fms. VII, 173: furðu úlikir urðu þér Magna.

16, 3. Formen kvenváðir kan neppe forsvares ved got. qvinakunds.

19. Denne Strophe er vel egentlig en Sammensmeltning af to: ét Brudstykke L. 1—4, hvortil første Vershalvdel er tabt, og én fuldstændig Strophe, som begynder med Leto vnd hanom; jfr. V. 15. 16.

20, 5. tveir kunde her give Mening, men tvær er et til Situationen og hele Digtets Tone mer passende Udtryk.

A L V Í S S M Á L.

4, 6. *Kanské er det rette: sa einn er glæf er at með gódom „den eneste hos hvem Gaven er (at faa) blandt Guderne“ d. e. den eneste af Guderne, som kan bortgifte hende til dig.*

5, 4. *I en Ordsamling fra Hol i Haltingdal forklæres faraflein ved „en Person, som farer stubende og uforsigtigt frem og derved fordærver og river omkuld.“*

11, 5. *enn hvarkendi Gg.; det rette*

er efter min Mening endnu ikke fundet.

13, 4-5. *Jfr. endnu Fáf. 14, 4-5.*

26, 3. *Med væg jfr. Ildens Navn væginn Sn.E. II, 486. 570. — 4. frekan bør vistnok efter Formodning af Gg. forandres til freka i Lighed med Navneformen freki i A og 757, da et Adjectiv alene ellers ikke her i Digtet forekommer som Navn paa nogen Naturgjenstand.*

V E G T A M S K V I Ð A.

7, 5. *Om A har as mægir som to Ord eller asmægir som ét, er usikkert. — 6. Jeg antager, at of i ofvæni betegner en overvættis hæi (ikke netop: altfor hæi) Grad, jfr. ofléttir, ofljótr.*

9, 2. *Jeg tror nu med Gg., der jfr. höfuðbádmr (höfuðbarmr), sætibádmr (sættbarmr), hróðrsonr, hróðrbarn, hróðmög, at hróðrbarm skal forstaas om Balder (ikke om Misteltenen), ti þinig betyder ikke „derhen“, men „herhen“, og maa*

her være = til Heljar; Misteltenen kunde desuden vel neppe kaldes bádmr.

13, 2. *Jeg tror nu, at Hækr.ets Tekst her kan være den rette, ti ikke alene Ertattu, men ogsaa Vegtamr kan danne Stavrim med ek, se Tillæg til Lok. 2, 6; og ek kan vel have saa megen Vægt, at det kan bære Rimstaven, jfr. H. Hund. I, 40, L. 3—4: ollom ellri, sva at ec myna.*

14, 7. *Gg. stryger røk, men Linjen er da rythmisk ufuldstændig.*

R Í G S Þ U L A.

Alene Navnet Rigspula burde have været beholdt, Navnet Rigsmál burde have været forkastet 1) fordi Navnet Rigsmál ikke passer til et rent episk Digt, der ingensteds indfører Personerne, og navnlig ikke Rig, talende (kun Kraaken i V. 47); 2) fordi Navnet Rigspula, der slutter sig til Þorgrímþula, har gammel Hjemmel, Rigsmál derimod ikke.

2, 1-2. *Gg. mener, at disse Linjer bør stryges.*

7. *harrí i L. 5 kan, som ogsaa Gg. bemærker, alene ikke betegne den grove Klud, hvori Trællebarnet svæbes (hörr bruges jo af Skaldene stadig til at betegne*

Kvindens hvide Lin). Gg. tror derfor, at to Linjer mangle og at der i en af disse har staat et Epithet med Bet. grov eller lign. til harrí. Men det vilde desuden ikke være heldigt, at hörvi stod i en anden Vershalvdel end det Verbum, hvoraf det var styret. Jeg formoder nu, at det rette er:

jósu vatni

hösvan ok svartan.

harrí² kunde være forvansket til harrvi. Jfr. rauðan ok ríðan 25, 5 og Trællevannet Hösvir. Efter þræl er da mulig 4 Linjer faldne bort, hvori har været sagt noget om Barnets Øine.

8, 1-2. Hann nam at vaxa ok vel dafna burde vistnok danne *Begyndelsen af V. 9. Kun naar disse Linjer gaa umiddelbart i Forveien, faar meirr at þat i 9, 1 Mening; hvor Linjerne nu staa, splitte de Beskrivelsen af Træls Udseende. Endelig faa ved denne Omflytning baade V. 8 og 9 regelret Længde, medens nu det ene Vers er for langt, det andet for kort.* —

6. Da kropnir knúar gaar foran og fingr digrir følger efter, saa maa den tabte Linje have nævnt en Lyde paa Hænderne: „Kartnegle“ vilde her være paa sit Sted (jfr. *Njáls. C. 35*), men kartnegl kunde ikke udfylde Linjen og et tilføjet Epitheton ornans (ljótir, hrjúfir el. lign.) vilde her ikke passe. Tør jeg vove at foreslaa kartnair negl? *Björn Hald. har kartinn i Betydn. halsstarrig, stiv, haardnakket; og da nu Riets har katig, karti(g) med Forklaring „skraftig; som den grofva barkytan på nåfver“, saa er der vel god Grund til at tro, at kartinn i det gamle Sprog ligeledes har været brugt med Betydning „ru“. kartinn afledet af kart (se I. Aasen), som gullinn, i det norske Folkesprog auren, grúten. — 9. Er lotr Skriftefil for lútr?*

10, 6. Þir jfr. Þin blandt kvenna heiti skend i A (*SnE. II, 486*).

14. Dette Vers bør vistnok slutte med 16, 9-10:

Afi ok Amma
aattu hús.

Disse Linjer kunne ikke høre hjemme i et Vers, som skildrer Hustruens Syssel og Dragt; Parrets Navne maa nævnes tidligere. Jfr. *V. 2. 27.* — Eller skal Afi ok Amma áttu hús indsættes umiddelbart efter eldr var á gólfu og Hjón sátu þar begynde *V. 15?* derved vil vi faa regelret Linjetal i begge Vers.

15, 1. **W** har ikke tegldi.

24, 4. holþom *Mork. S. 200, L. 9 a; holþar Mork. S. 210, L. 32.* Om höldr, höldr jfr. *Gislason i Aarb. f. nord. Oldk. 1866, S. 264 f.*

28, 4. sterti; jfr. endnu hosnasterta = hosnareim. sterte, binde stramt, ogsaa i *Gudbrandsdalen (I. Aasen); i norske*

Diall. halstert, rumpstert, Bagrem i en Hestesæle.

32. Jeg formoder, at det i *L. 4 manglende Ord* er sufls. Man tør vist ikke stryge a biqþ og læse:

Framm setti hon skutla
fulla silfri varða,

skjönt man derved vilde faa *Slinjet Vers.*

— Jeg tror nu med *Gudbrandr Vigfússon, at det rette i L. 5 er faan fleski; Adj. fánn* forholder sig til får, som gránn til grár.

37. Foran *L. 1 er rimelig 4 Linjer faldne ud, i hvilke Jarl var nævnt som Subject; som nu Teksten er, synes hann mindre naturligt, da det frgde Vers kun har nævnt Rig (den ældre) ved Navn. Skapt nam at djya har da oprindelig begyndt et eget Vers.*

39, 6. Med miofingraða jfr. mefingr *Hamð. 22, 3; jeg antager, at miofingraða først blev forvansket til miofingrabri derved, at mey átti blev forvansket til mætti. Gg. indsætter miofa i garði.*

44. Mellem lægia *L. 4* og afl *L. 5* maa mangle to Linjer, ti nam (han lærte) kan ikke være Verbum til afl ok eliun; til disse Objecter vilde derimod eignaðisk eller átti passe.

47, 2. Jeg tror nu, at man med *K. og Gg. maa indsætte: sat [á] kvisti ein; jfr. Hamð. 30, 4: ernir a qvisti; Ejölsv. 24, 3: á meids kvistum Míma. Hvad Lund Ordafæiningsl. § 52. b og Nygaard Syntax S. 25 § 19 anføre for at vise, at den blotte Dativ kan bruges som Paa-stedsbetegnelse, er neppe tilstrækkeligt: sáli Sktrn. 3, 5 maa være Acc. pl.; auri Guðr. hvót 16, 9 forklarer jeg som instrum. Dativ. öðrum megin og lign. beviser heller intet, ti deraf, at disse Udtryk ikke har bevaret den formelle Sammenhæng med Stammeordet (vegr), sér man, at de har været opfattede som adverbiale, og dermed hænger Mangelen af Præposition sammen; jfr. brott, brottu, mótt, o. s. v.*

Anmærkningen til *Rígsþula. Arngrims Værk* bærer i *Hskr. Aarstallet 1596. Ved Gjengivelsen af Cap. VII i ed. AM. ere flere os her uvedkommende Stykker af*

Forfatterens Fremstilling udeladte. Og-
saa Arngrim har i sit Værk Rækken:
Fróði — Vermundr hinn vitri — Ólöf, og

han har da sikkert benyttet det S. 151
nævnte gamle Slægtregister.

H Y N D L U L J Ó Ð.

I Overskrifterne ved de enkelte Vers
skulde have været skrevet kuad (for qvaþ
og qvad).

2, 1. Istedenfor Heriafaudur burde vel
indsættes Heriafaudr. En Form Herja-
faðir, Gen. Herjaföður findes ellers ikke;
ti det er aabenbart en Feil, naar A i Grímn.
25, 2 har heria föðvr, da samme Hskr. i
26, 2 har heria föðrs, hvilken Form R
har i begge Vers. Dog har R i Hund.
I, 38, 4 at alfardvr, og ved Siden af Sig-
föðr bruges Sigfaðir.

3, 1. For sonum bør indsættes sumum,
jfr. Svend Grundtvig den heroiske Digt-
ning S. 77. Feilen er rimelig opstaaet
derved, at Stammehskr. havde svom,
hvilket blev læst som svom. — 3-4. Jeg
har tænkt paa, at man mulig skulde fore-
tage følgende Omflytning: mælsku ok
manvit | mörgum firum, jfr. L. 8; men
dette er vistnok ikke nødvendigt, og ved
Ordstillingen i F kan mörgum ligeledes
forbindes med firum, jfr. Vafþr. 15, 5-6;
Sól. 3, 1-3.

4, 4. Ligesom i F her skrives latti for
láti, saaledes i Flat. II, 333 latt for lát.

6, 3-4. For visar þu augum | aa oss
þannig formoder jeg villir þu augu |
oss (Dat.) þannig. Ved denne Forandring
af L. 3 kan aa foran oss neppe beholdes.

7, 1. Dulín; oprindelig Dulið, jfr.
Hjörv. V. 19. — 2. ætlig; oprindelig vist-
nok ætlak.

8, 6. Svend Grundtvig (den heroiske
Digtning S. 77) vil forstaa godum som
göðum, men efter min Mening med urette:
er frá göðum kómu vilde være et altfor
lidet betegnende Udtryk; jfr. derimod Ól.
s. helga Heimskr. C. 96 (Ungers Udg.
S. 317) Uppsvia ætt ... er komin frá
göðunum sjálfum. Det vil ikke kunne

godtgjøres, at Forestillingen om Høv-
dingætters Nedstammen fra Guderne er
yngre end den Tid, paa hvilken Hyndl.
er blevet til.

10, 5. Finn Magnusen og Benedikt
Grøndal (Ann. f. nord. Oldk. 1862, S. 377)
vil læse: rauð hann í niu nauta blóði; jfr.
Iliad. VI, 174: ἐννέα βουῶν λέπυθεν.
Men her kan vel være Tale om gjentagne
Ofringer; man maa kunne sige nýtt blóð
(friskt Blod) ligesaa vel som nýtt kjöt,
nýr fiskar. I Sanskrit forekommer nava
(novus) som Epitheton til rudhira (sanguis).

15, 3-4. Oprindelig kansaké: en hann
Sigtrygg vá | svólum eggjum.

17, 1. Hildigunn = Hildigubr for Hildi-
gunnr, jfr. renn, tenn o. lign.

19, 6. Finn Magnusen forstaaer enn
som Adv. („end før“), da bør sættes
Komma efter Frodi. Dog taler herimod
det, at enn er stillet ubetonet efter fyrr.
— 7. elldri senere Form for ellri.

20, 7-8. Disse Linjer, som komme igjen
i 25, 1-2, bør vistnok efter Bemærkning
af Gg. her stryges.

32, 1. Haki som Jotunnavn ogsaa i
Þrymlur V. 58.

37, 4. Er Eyrgjafa = Örgjafa „hun
som ikke har Gave at give“? — 7. Imdr
er vel forvansket af Imð, hvilken Form
overalt ellers bruges.

41, 2. lindi er vel af et lina, linða,
linat, der forholder sig til lina, linaða
paa samme Maade, som varir til vara,
varaða, jfr. lat. placere: placare, sedere:
sedare. — 4 og 6. Gjentakelsen af konu
steder lidt, og mulig er Ordet paa et af
Stederne feilagtigt. Uagtet F paa første
Sted har komu, kunde det mulig der
være rigtigt, men i L. 6 være forvan-
sket for kind.

42, 8. *Brugen af Verbet þrjóta taler for, at Haandskriftets rogn er det rette og at her er Tale ikke om Guderne, men om Regn. Meningen bliver da, at der mod Verdens sidste Tider ikke skal være Sommer og Regn mere, men uafbrudt Vinter, Sne og skarpe Vinde.*

43, 6. *Thors Rigdom fremhæves aldrig, og istedenfor stóraudgazstann er derfor vistnok det oprindelige Udtryk, som Gg. formoder, stóruðgastan, ligesom i 28, 5 djúpauðga er en Forandring af djúpauðga; stóruðigr forekommer ogsaa i Hárb. 15 og i Vallalj. s. Cap. 3, S. 208. — 7-8. Der bør skrives*

Sif sífiðann,
siotum giorfaullum

„ved hellige Baand knyttet til Siv og til alle Folk“; jfr. barna sífiar Lok. 16. Et Appellativ síf i Ental kjendes ikke. Finn Magnusen forstaaer med rette Sif

som Navn, men oversætter: „Den Fyrste siges langt vældigere være — Sifs Ægtemage — end andre Fyrster alle“. Det er dog neppe rigtigt at forbinde siotum giorfaullum med stóraudgazstann, uagtet vi i Grip. 7 har høstr borinn hveriom iofri.

44, 3. *For þori ek eigi, som ikke giver god Rythmus, da baade þó og þori bærer Rimstaven, er det oprindelige Udtryk vistnok þorigak, som i Völund. 26, 7.*

45, 2. *gelli býr, som Gg. paaviser, beholdes; det er Gatten, der egentlig er Ottar, som skal have Huskedrikken.*

48, 4. *Jeg tror nu, at aa burt er Forvanskning af út: Hyndla er endnu i sin Hule, se V. 46. Maaské Linjernes oprindelige Form er:*

svá at þú æva
kemska út hóðan.

V Ö L U N D A R K V I Ð A.

Om R i Overskriften foran V. 1 har nidapi eller nidþpi, tør jeg ikke sige.

S. 163, Prosastykke L. 1. Niðubr maa have lang Vokal, fordi det kommer af nið og paa Grund af Rimet grjótniðaðar — síðan SnE. I, 312. — 16. En R med stor E og derforan Prik. — 20. For Svanhvitrar her og i L. 25 ventede man Svanhvitar, jfr. Svanhvito 4, 10, ti naar Tilnavnet alene bruges som Navn, kan det vel ikke længer bæres som Adjectiv. Alvitrar har mulig givet Anledning til Feilen.

1, 3. Alvittr unga i Apposition til meyjar, Delen til det hele: Mærne, af hvilke A. var én. Nærbeslægtet er det almindelige Udtryk þeir Haraldr (H. og de andre). — 7. drósir er her vistnok senere Udtryk for disir.

2. Foran Ein nam mangler vel snarest 4 Linjer, der har dannet ét Vers med 2, 1-4, og onnor i 2, 5 har da begyndt et eget Vers. — 5. Man bør her kanské med Gg. snarere skrive svanhvit som

Adjectiv, da heller ikke de to andre Valkyrjer i dette Vers ere navngivne.

3, 9. Efter vnga skulde staa Komma. — 9-10. Wisén mener, at disse Linjer her med urette ere komne ind fra V. 1. Men det uregelrette Linjetal i V. 3 synes at burde opfattes ligesom i V. 18 (se Tillæg) og 41.

4. Gg. mener vistnok med rette, at Verset, der efter L. 2 maa suppleres med L. 8, 7-8, egentlig sluttes med L. 6. 4, 7-10 + 5, 1-4 ordner han som et andet fuldstændigt Vers og mener, at 5, 5-10 er de seks sidste Linjer af et Vers, som har tabt sine to Begyndelseslinjer. Dog forekommer det mig rimeligere, at 5, 3-4 skal begynde følgende Vers. Jeg formoder, at to Linjer fattes mellem Vífðarlom og hann sló; disse mangle vi dog Midler til at restituere (man kunde maaské tænke paa: unz Alvittr unga | aprt kœmi). — 2. Maaské bedre forklarer Benedict Grøndal (Ann. f. n. Oldk. 1863, S. 173 Ann. og

Clav. poet. p. XIII Ordet vedreygr ved „tempestatem vel aëris statum videns, i. e. praevidens, praesagens“; dog er — eygr ikke dannet af eygja, men af auga. — 3. Efter Egill bør sættes Komma, da kom, skjært særlig knyttet til Volund, ogsaa gjælder Brødrene.

5, 4. fastan sc. slátt; saadan elliptisk Accusativ findes ogsaa brugt absolut, hvor der staar Object til Verbet, se Bárð. s. Snæf. S. 15: dró fiska handstinnan (sc. drátt). Jfr. Tillæg til Fjölsv. 24, 5.

9, 1. b'ni R. — 3-4. hátt brann hrísi | hallþvrr fyra Gudbr. Vigfússon. Den rette Tekst er neppe endnu funden.

12, 3. Keyser forklarte Stedet saaledes: þeir er lögðu besti-síma á byr (= bur). Men det er i et folkeligt Digt haardt, at de to Led af et sammensat Ord skilles.

17, 1. Om Betydningen af ámonr, ámunr se Tillæg til Hund. II, 11.

18. Gg. tager 18, 1-6 som ét Vers, der har tabt sine to første Linjer, hvori Ordet gaves til Volund, og forbinder 18, 7-10 med V. 19. Jeg tror snarere, at V. 18 fra først af kun er ét Vers, som

er blevet udvidet udover det regelrette Linjetal derved, at til L. 3—4 har sluttet sig Linjeparret 5—6 af beslægtet Udtryk og Indhold; ensartet Udvidelse i Völund. 41; Þrym. 29; Rígsþ. 36. Lignende Udvidelse findes oftere i ljóðahátt.

20, 6. Jeg tror nu med Lünning, at dyr er usiagtig Skrivemaade for dyrr, hvilken Form ellers bruges i disse Kvæder. Forøvrigt kan efter min Mening Linjen beholdes, som R har den: de ilede til Døren (Smidjens Dør) for at sé (hvad der var indenfor).

28-29. Jeg formoder, at 28, 5-8 oprindelig har dannet ét Vers med 29, 1-4.

28, 7. eina R, ikke einna.

36, 4. bád vilði R.

37, 4. Jeg formoder, at der i Stamme-hækr. stod neita (= got. naitjan), hvilket blev misforstaaet som „negte“ og da let kunde forandres til nita, der har samme Betydning.

39. Verset har vel oprindelig begyndt med þá kvað þat Niðuðr Njara dróttinn.

HELGAKVIÐA HJÖRVARÐSSONAR.

Dette Digt har i R ikke Overskriften Helgakviða hin forna, som Keyser (Eft. Skr. I, 158) angiver.

S. 171. Forvirringen i den prosaiske Fortælling skriver sig maaské mest fra senere Afskrivere; den hæves nogenlunde ved, med Gg., at indsætte Ordene Hann dvalþiz — Atli heim (S. 171, L. 14—19) mellem aþr Atli fori og en er hann com heim (S. 172a).

1, 5. Gg. formoder myno for ero. Jeg har tænkt paa istedenfor þo ero at indsætte er þó „da dog“ (uagtet Sigrlinn er den fagreste Kvinde) eller þó er i samme Betydning (paa þecciar for þiccia tør man vist ikke tænke).

S. 172b, Prosastykke L. 3—4. Læsemaaden i R bør beholdes: Enn er þeir komo vp a fiall, o c sa á Svavaland lanz-

brvna oc ioreyki stora. Reiþ o. s. v. oc indleder her Eftersætningen, ligesom i det prosaiske Stykke i Fáfn. S. 224, L. 9. Jfr. Ól. s. helga Heimskr. C. 273 første Sætning. (Derimod tør jeg ikke i oc konvngr sprvpi S. 172a forstaa oc ligedan, ti da maatte det hede oc spurpi konvngr.) S. 173a, L. 1: „nív“ læs „nío“. Ligesaa 16, 4.

6, 3. Gg. formoder, at det oprindelige Udtryk istedenfor rógapaldr er Roga valdr, jfr. 43, 3. Jeg havde ogsaa havt en lignende Tanke, men en saadan Antagelse synes mig usædvendig, ti i Sigrdr. 5 er efter mit Skjøn brynþinga apaldr i R og ikke brynþinga valdr i Völs. det rette Udtryk. Desuden vil det neppe passe, at Valkyrjen tiltaler Helge som „Rogernes

mægtige Behersker“ paa samme Tid som hun siger „Ei vil du snarlig raade for Ringe eller for Rodulsvoldene, hvis du altid tier.“

9, 1. Hringr harmonerer ikke med hugr i L. 2 og ógn i L. 3. Benedict Grændal, som ogsaa har været opmærksom herpaa, mener (*Ann. f. n. Oldk. 1860 S. 273*) at dette er „en Sammenblanding af aandelige og physiske Ideer“, som er fremkaldt ved Rimstavene; men maaské stikker i Hringr en Forvanskning.

11, 8. at foran raþa er vel senere indkommet; det findes i de her udgivne Digte i ensartet Forbindelse kun i *Atlam. 63, 5.* (Det af Nygaard anførte *Sted Guðr. II, 18, I. 2* hører ikke hid.)

Jeg tænker, at der mellem V. 19 og 20 mangler et Vers, hvori Atle har talt. Gg. formoder, at han deri har lignet Ringerd med en Hoppe.

20, 6. hreina bør forandres til reina, og dette forstaas som Gen. sg. af reini, en Hingst, der ogsaa forekommer i *Korm. s. S. 194* (hvor *Udgaven feilagtig har reyni*), se *Gislason (Ann. f. nord. Oldk. 1863, S. 400)*. Vistnok har reini tidligere havt vt i *Fremlyden*, jfr. sv. vrena, vrensk, dansk vrinsk, vrinske, oldeng. wræne; men ved flere Ord, som oprindelig har begyndt med vt, er v i disse Digte aldeles forsvundet, saaledes ved rata, róg, rægja. Man tør vel ikke forklare reina som Acc. sg. fem. af et Adj. reinn = oldeng. wræne, libidinosus.

21, 1. Remi bør forandres til Reini, Hingst. Man tør vel ikke læse Reinni som Compar. af et Adj. reinn = ags. wræne.

23, 4-6. Jeg har forstaat Teksten saaledes, at Atle udtaler Frygt for at, medens han og Ringerd mødes paa Land, en anden Trolkvinde kan skade Skibet og dets Besætning. Men man venter vel her Coniunctiv i den af era mer orvønt

afhængige Sætning; og Gg. indsætter vel derfor med rette:

ngr oro komir,
scass! vp vndir scipi.

29-30. Wisén vil tillægge Atle det første, Helge det andet af disse to Vers.

29, 2. Wisén vil indsætte en for ef, hvilket ikke synes nødvendigt.

32, 2. Herefter er rimelig to Linjer udfaldne, som har indeholdt en med en indledet Sætning, hvorved meiri bestemtes. Eksempelvis har jeg tænkt mig:

en ek þér, bróðir!
bosta megak.

S. 177 b. þat q. helgi R med liden þ.

36, 5. Mod Forandringen Biþ taler den Omstændighed, at þú saa sjældent mangler ved 2den Ps. Sg. Imperativ.

40, 2. hvg scaltv deila oversættes almindelig ved: „Sind skal du skifte; du skal overføre din Kjærlighed til en anden“; men denne Oversættelse har neppe sikker Støtte i det gamle Sprog og synes upassende at foregribe det, som siges i V. 41. Jfr. derimod lengi hvgr deildoð Guðr. II, 6 og Deildisk hugr svá at héldu húskarlar grams varla vatni *Har. s. harðr. Heimskr. Cap. 28*. Jeg forklarer derfor dit Hjerte maa føle Smerte (en smertelig Afsked forestaar dig). Først omtaler Helge (i V. 40) sin egen forestaaende Død, der maa fremkalde Smerte hos Svaava, men derpaa beder han hende ikke at lade sig overvælde af sin Sorg, ti en ny Kjærlighed venter hende. Gg. læser: hvg scalttv deila „sørg ikke!“

41, 2. gráttattv jfr. látt *Magn. s. góða Heimskr. C. 15* (saal. Cod. ac. I eft. *Asgeir Jonssens Afskrift*; andre *Hskrr.* lattv).

43, 3. Man kan tvile, om Navnet lyder Rógheimr af róg n. (jfr. *Munarheimr*) eller Rogheimr af Rogar (jof. *Rogaland*; *Rugii*).

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA I.

Overskrift. Den S. 179 nævnte Formodning om Overskriften i R er urigtig:

þa h. (= hina) I. kan der ikke have været skrevet, da nærværende Digt senere i R

citeres som Helgakviða uden videre (se S. 201a) og da det følgende Digt. om Helge ikke i Hskr. kaldes Helgakviða. Heller ikke den S. III fremsatte Formodning rammer det rette, ti Hskr. har qveþi, ikke qviþo, og dette Ord kan her ikke være ment, da det maatte forbindes med Genitiv (Helgakviða, ikke kviða frá Helga). Ved gjentaget Eftersyn finder jeg, at Ordet efter bana. er þa, d. e. þeira, hvorefter sikkert følger har, og endnu siner jeg det øverste af en ret Stav. Jeg læser da: her hefr vp qveþi fra helga hvdings bana. [oc] þeira harþ [broddz]. Ogsaa Sakse kjender disse Helges to Tilnavne: Ipsum quoque Hothbrodum cum omnibus copiis navali pugna delevit. . . . Quo evenit, ut, cui nuper ob Hundingi caedem agnomen incesserat, nunc Hothbrodi strages cognomentum inferret (Müllers Udg. S. 82).

1, 6. hvgomstora bedre som ét Ord.

3, 3-4. þa er borgir brart | i Brálvndi ansér jeg for rigtig Tekst og forklarer med andre: „da (medens) Borge brædes i Braahund“, nemlig af Stormen. V. 1 sikldrér jo, hvorledes Naturen er i Oprør, da Helge fødes. Jfr. braut mjó bord, de tynde Planker brædes, i SnE. I, 504, og Udtrykket húsbjóttr om Stormen.

4, 8. ey forstaar jeg her som „altid“ og ikke med N. F. S. Grundtvig (Nordens Mythol. 1832, S. 213) og P. E. Müller (notæ uber. in Sax. p. 179) som „ikke“. Det Baand, som Nornen slynger mod Nord og som altid skal holde, sikrer Helge evigt Minde i Norden (hans navn maa aldrig fyrnast i Norðrlöndum, meðan heimrinn stendr). Jeg kan ikke med Simrock og Gg. forstaa Traaden mod Nord som en Ulykkestraad, et ondt Varsel, hvormed den ene Norn krydser sine Søstres gode; ti i L. 1 staa þær uden Tillæg, ligesom i det fryde, og det maa da gjælde alle de Norner, som ere tilstede ved Helges Fødsel; nipt Nera kan heller ikke betegne saadan Modsætning mellem forskellige Norner. Hertil kommer, at Enderne mod Øst og Vest ikke egentlig fæste de Traade, hvortil Helges

Lykke er knyttet, men betegne, i hvilket Omfang han skal udstrække sin Magt (þar átti lofðungr land á milli), jfr. Reginsm. 14: þrymr um öll lönd örlög-símu; en lignende Betydning maa da Traaden mod Nord have.

9, 8. Jeg formoder nu, at bloþrekinn er ret og at forklare af et forældet blóþr, bláþar, bløþe = ags. blæd, gloria (se Tillæg til Vspá I, 31, 2) og rekinn = rökinn (jfr. rekia Atlam. 97, 2 = røkja), altsaa: ærekjær, hæderslysten. Jfr. dulrökinn, frændrökinn, trúrökinn, vegrökinn o. fl.

10, 2. Efter biþa sættes vel bedre Kolon; oc i L. 5 indleder da Eftersættningen til þa er fylkir var fímtán vetrá. For denne Brug af ok jfr. f. Eks. Háv. 151, 4; Fáfn. S. 224 b.

14, 5. Herruðr i Nornag. er vistnok Forvanskning af Heruðr d. e. Hervarðr.

15. Jeg udfylder nu det manglende saaledes:

[sá þar mildingr
meyjar riða]
hávar um hjálmum
á himinvanga.

Gg. har først gjort mig opmærksom paa, at meyjar har været et af Rimordene i det bortfaldne Linjepar. Med hávar jfr. hverri høri Herians disi Guðr. I, 19. Sá þar har vel oprindelig begyndt en Strophe, og 15, 1-4 er vel anden Halvdel af en forudgaaende Strophe, hvis første Halvdel er tabt.

16, 2. vlf iþi R bør sikkert med Eg. forstaas som úlfinni, Ulvebo, Ulvehjem, og saaledes har vistnok ogsaa Forf. af Völs. forstaaet det, som man tør slutte af hans Udtryk við skóg einn (jfr. glamma stöð og glamma ferðar tröð om en vild Skovegn eller Bjergegn). Ogsaa foran en Vokal gaar nn undertiden over til ð, navnlig i viðá Brot af Sig. 5 og oftere = vinna.

19. Gg. bemærker vistnok med rette, at der efter L. 2 (og ikke efter L. 6) mangler et Linjepar, og udfylder det manglende fortræffelig ved:

ok hefir heim með sér
Högná dóttur.

21, 3. *vm lög, saa R, ikke of lög.*

22, 6. *Jeg tror nu, at Ændringen pingat bør opgives: R har ellers kun þangat, ikke þingat. Þing bør med Grimm beholdes og forklares „til Stævnet“; Stedet, hvortil man kommer, udtrykkes oftere ved Accus. alene: Vaffr. 43: hvern hefi ec heim vm komit: nfo kom ec heima; H. Hjörv. 26: her ste hon land; Atlam. 10: Sging foro siþan sina; Fjuckbystenen i Upland: kuam an (= hann) Krikhafnir (efter Lyngbys Forklaring).*

23, 1. *Er af stöndö i R snarere en Forvanskning af af stvndo? Har Forf. af Völs. feilagtig læst af sundom? — 3. Teksten maa her vistnok være forvansket: hér passer ikke til þar i L. 1, og en Dativ her vilde give et Udtryk, hvortil Sidestykke savnes. Ogsaa vt synes underligt, da der her maa være Tale om de ankomende Hjælpetropper. Jeg formoder, at der i her vt stikker et Adjectiv til beit; men hvilket? (hæsvt vover jeg ikke at foreslaa.) or Stafnsnesi betegner Skibenes Hjemsted. — Gg. indsætter: beit sér vt seriþa; men en saadan Tekst kan Forf. af Völs. vist ikke have haft for sig.*

25, 6. *erom er ikke Skrivfeil, se S. XV; jfr. endnu Mjök erum (saa Membranen) tregt Sonart. V. 1.*

28, 5-6. *Jeg forklarer: „som om det var Klipper og Bølger, der sønderbrædes mod hinanden“: eða er her som ofte væsentlig det samme som ok (det forbindes, og adskiller ikke).*

32, 1. *goðborinn, jfr. Tillæg til Hamð. 16, 3.*

35, 3. *flægtraþan bør, som Gg. antager, forandres til flvgtraþan, ti flaug findes ikke med Betydningen „fuga“.*

36 er vistnok Sammensmeltning af to Vers: L. 1—4 er et Brudstykke, hvortil en Vershalvdel mangler, og L. 5—12 er et Vers for sig.

37, 3. *„acollvis kona tager jeg som Apposition til varva, ikke som Tilraab til Guðmund (altsaa ganske som segg brynjaþan straks efter staar som Appo-*

sition til mann)“ Gg. Min Opfatning støttes dog ved sveis kona 38, 7, der maa være Tilraab.

38, 1-2. *Jeg formoder: Þv vart, it scøþa | scass! valkyria; ti Forbindelsen scass valkyria støder, hvad enten man tager valkyria som Gen. pl. eller som Nom. sg.*

39, 2. *Paa Ønavnet Sága Sn.E. II, 492 tør man neppe tænke. Kanské á nesi Lagar?*

47, 3. *Svegioþ. At dette Navn rettere skulde skrives med gg, bestyrkes ved Sveggjuðr, Navn paa en Ø paa Nordmøre (Munch Beskriv. over Norge, S. 85). — 8. For hvar er det oprindelige Udtryk vistnok hvars.*

48. *„L. 1-4 sætter jeg for sig som Fragment af et eget Vers efter L. 5—10, der ere Fragment af et forudgaaende Vers: Kongen staar ude og ser sine Slægtninger ilsomme ride og gjør Bemærkning derom, inden de komme til ham i Borgeled“.* Gg. Dette er vistnok det rette; jeg beholdt den traditionelle Limfølge, fordi ogsaa Völs. forudsætter den samme.

49. *Digtet selv antyder ikke, at dette Vers udsiges af Guðmund. Sendebudet er ikke nærmere betegnet.*

50 er vel en Sammensmeltning af to Vers; af det første er kun den ene Halvdel bevaret (L. 1—4), det andet (L. 5—12) er fuldstændigt.

51. L. 5—6 bør vistnok stilles foran L. 3—4, ti først derved faar en foran Sporvitnir Betydning.

54, 2. *R har hialm vitr og ikke Hage efter r (hvad jeg tog derfor, er vistnok Streg over v i Sigrún). Eg. forklarer hjálmvitr som Nom. sg. af vitr f. = vættr, og Gg. finder vitr f. = vættr, got. vaihts, Acc. sg. vitt, Nom. pl. vitr i Nom. pl. hjálmvitr, i Nom. sg. sárvitr H. Hund. I, 54, L. 6, i Acc. sg. fólkvitt Fáf. 43, som han læser for folc vitr, samt endelig i alvitr, Alvitr, hvilket han overalt forandrer til álmvitr. For Vokalforholdet mellem vitr (vitr) og got. vaihts anfæres oqueþins vitr, Dat. pl. oqueþins vitum i Gotlands-Loven, vitt, vett hos Aasen; jfr.*

ogsaa Rydqvist II, 625 og eyvit = oldeng. áwiht, hotvitna. Men mod den antagne Bøining taler det, at konsonantiske Hun-kjensstammer i Nordisk ikke bevare Nominativmærket r i Nom. sg. Og navnlig synes Forklaringen mig at strande paa alvittr, Alvitr, der er altfor vel støttet

til at kunne forandres til álmvitr, og alvittr kan dog vel kun forklares af vittr vis. — 5. Læs Sigrún; R har sigrún.

56, 10. Denne Linje er efterlignet i þá var sókn lokit Fms. VII, 49 i et Vers af Gjal Illugesson.

HELGAKVIÐA HUNDINGSBANA II.

2. Dette Vers skal, som Eitm. og Gg. bemærke, rettelig begynde med:

þa qva þ [þat] Blindr
in þarlvisi.

4. Gg. mener med stor Sandsynlighed, at efter L. 4 (hrqrir) umiddelbart skulde følge L. 11—14 (systir — Yfinga man), hvorved ét Vers var afsluttet, og at et andet Vers skulde begynde med: Hon seqvaþi. Dette andet Vers mangler vel i Slutningen to Linjer, som mulig har havt omtrent følgende Indhold:

áðr hana Helgi
höptu görði
[ok máttka mey
at mani hafði].

9, 2. Som et læst Indfald nævner jeg følgende: Skulde hvaþan sacar gorðvz være Forvanskning af hvaþan sercir gvrðvz? gyrja, der forekommer i Hálfs s. Cap. 5, betyder maaské „tilsøle med Blod“ og er afledet af gor (jfr. smyrja af smjör og spyrja af spor) = eng. gore levret Blod, svensk Dial. går 2) hos Rietz.

11. L. 1—4 maa efter Gg's og min Mening nødvendig restitueres saaledes:

Hvat vissir þv,
at vér sem,
snot svinnhvgvð!
er seva hefndom?

Første Person hefndom i Helges Mund svarer til anden Person hefndop i Sigruns, og først ved vér faa vi tilfredsstillende Alliteration. (Naar v er bleven forvekslet med þ, maa vi deraf slutte, at v i Stammeskr. var skrevet ved det saakaldte angelsaksiske Bogstavtegn.) Men

til denne Tekst passer slet ikke i det følgende: „der er mange raske Kongesønner og fiendtlige mod vore Frænder.“ Jeg oversætter: „der er mange Kongesønner, som ere raske og lige vore Frænder“. Betydningen „lig“ for ámunr passer ogsaa godt i Völund. 17: amon ero argo

ormi þeim enom frána
„Óinene ere lige Ormens“. Udtrykket er her, som saa ofte ved Sammenligning, mindre næiagtigt: ormi þeim enum frána for augum orms þess ins frána; jfr. Sig. III, 61 (se Tillæg): øtti hon hvg oss vm likan; ormr sá enn fráni er sagt om Ormen i Almindelighed (ikke om en bestemt Orm), jfr. þau in harðmóðgu ský Grimm. 41. Min Forklaring af ámunir i Hund. II, 11 styrkes ved Örv. s. i Fas. II, 318:

itran son
eiga görðak
ok ólikan
ossum niðjum

(saaledes cod. AM. 471. 4to). Flere Vers i Örv. s. efterlignes tydelig de gamle folkelige heroiske Digte og særlig Digtene om Helge Hundingsbane: ossum niðjum er da uden Tvil laant fra H. Hund. II, 11, og den Omstændighed, at dette Udtryk i Örv. s. er styret af ólikan, gjør det høist sandsynligt, at den, der har digtet Verset, har forstaat ámunir i H. Hund. II som likir. ámunr minder i sin Danelse om áþekkr, áþokkaðr.

12, 1-4. Den almindelige Læsemaade og Forklaring maa vistnok være feilagtig, ti man kan ikke sige mörg grams aldrlok

for „mangen Konges Endeligt“; ogsaa er ger å en underlig Forbindelse. Man maa forbinde fiarri grams aldröcom; ti her gjælder det, om Sigrun netop var tilstede, da Hunding faldt; og morgö i R maa vistnok ligesom H. Hund. II, 30 læses morgon. Disse Iagttagelser har Gg. og jeg gjort uafhængig af hinanden; Gg. foreslaar desuden at læse ger i morgon og oversætter: „Ei var jeg fjærnt stedt i Morges fra (ved) Kongens Fald.“ Dette synes mig rimeligt, skjønt ger endnu værker Tvil hos mig.

14, 1. Man tør mulig tænke paa, at det oprindelige Udtryk istedenfor Sotti er Þátti (fik sé) jfr. Oddr. 17, 8.

18, 7-8. Gg. indsætter:

øtlattv, in goþa!
er ec siame,

„tro ikke, kjære! at jeg frygter!“ men da kræves Coniunctiv og sjåsk kunde i Præs. Conj. 1 Ps. sg. i et saa gammelt Hskr. vistnok ikke have Formen sjåmk, neppe heller sjåimk, men maatte snarest hede sémk (for séimk).

19, 5. Gg. bemærker med rette, at (skip) þikkja mér frifö er en flau Ytring og at i farar broddi da staa ganske overflødigt; han antager derfor den af Grimm fremsatte Opfatning af Meningen og indsætter: þickia (= þikki-a, jfr. Þrym. 27) mer friþr.

21, 1-4. Jeg tror nu snarest, at det rette er:

Þvi fyrr scolom
at Frekastefni
sattir saman
vm sakar dōma.

sattir saman ironisk; at Frekastefni er med Vægt stillet foran og udtaler klart nok, at det er med Sværdenes Tunger, der skal tales paa det Ting. Man tør neppe tænke paa sverðum saman. Imod at beholde scolom og forstaa Helge og Hodbrodd som Subiecter, taler Svaret. — 5. Gg. indsætter vel med rette Harðbroddi for Harðbroddr, da denne ikke er tilstede ved Samtalen.

24, 1. Uagtet þicciat, som H. Hund. I, 46 har, vistnok er det oprindelige Udtryk,

kunde þicciat, som R her har, forsvares som 3 Ps. sg., jfr. Lund Ordføin. S. 8 f.

27. „De fire sidste linjer om den ene kæmpe kunne ikke henføres til de to nærmest foregående om Hrollaugssønnerne, men må høre til de forrige om Starkaðr konungr, og linjeparrene i første halvvers bør da ombyttes. Hvad der så siges om denne kong Starkað, den grummeste helt, hvis krop kæmpede, efterat hovedet var borte, det er jo netop samme træk, som Sakse [p. 406 Müller] henfører til vor [d. e. den jættestærne, uhyre store, stærke, stygge] Starkað, når det hedder, at hans hoved bed i græsset, efterat det var afhugget“ Svend Grundtvig (Herøiske Digting S. 71).

29. Gg. tager med rette, ligesom K., det hele Vers som Helges Ord: „Det er ikke heldigt — især paa et saa pathetisk Sted som her — at lade to Personer dele et Vers...; L. 4—6 synes mig at afgjøre Sagen til Fordel for Helge. At hun kunde ønske sine Frænder Livet, behøver ei at siges; men det faar Betydning, naar det er ham, der saaledes udtaler sig.“ — 5. Oprindeligt vistnok lifnir ro.

30. L. 9-10 ere vistnok senere tilføiede i Folkemunde; jfr. H. Hjörv. V. 39. 43.

31, 8. Gg. forstaa Vnnar som Navn, ligesom Leiptrar i L. 6.

33 er vistnok Sammensmeltning af to Vers; til L. 1—4 er anden Vershalvdel tabt; L. 5 har oprindeligt begyndt et eget Vers. — 11. Oprindeligt kanske hefðira mat.

40, 5. Maaské er dog er Partikel og et andet er udfaldet foran riþa i L. 4; derved faar man endnu bedre Parallelisme med 41, 4-6.

41, 7. Nærmere end heldr, som jeg har indsat for n. i R, ligger nema, jfr. Oddr. 22, 7; Barlaams S. 12, L. 11. Werner Hahns Forsøg (i Herrigs Arohiv XX, 184) paa at forsvare nb ved at antage, at der efter V. 41 mangler et Vers, i hvilket Helges Tale har været fortsat, holder jeg for mislykket.

44. Ettm. antager, at 2 Linjepar ere

faldne bort efter L. 4, og begynder nyt
Vers med Hár er þitt (L. 5).
50, 6. Gg. støtter min Forklaring af

grønaz ved: væri lífs vánir mér gránar
Gisl. s. Súrsr. S. 66 (i Udg. læses vónir
--grónar: der blomstrede Haab for mig).

FR Á DA U Ð A S I N F J Ö T L A .

S. 202, L. 18: Giorotr er drycorinn, ai!
Gg. bemærker med rette, at der neppe findes
noget Eksempel paa en saadan Interjections
Anbringelse paa denne Plads i Talen
(det kvindagtige ai passer vel heller ikke
i Sinfjotles Mund), og at Analogien med
Sigmunds Ord: Lattv gron sia þá, sonr!

gjør det høist sandsynligt, at ai maa
være Tiltaleord til Sigmund: det er gan-
ske humoristisk, at Sinfjotle kalder Fa-
deren ai: Oldefader, Gamle!

S. 203, L. 10. I det af Nornag. anførte
Sted har Hskr. framast (ikke framastr).

G R I P I S S P Á .

Alene dette Navn burde have været
brugt, og Navnet Sigurdarkviða hin fyrsta
forkastet, jfr. Anmærkn. til Sigurd. in
skamma.

S. 204, Prosastykke, L. 1. Völs. har, hvor
Navnet er skrevet forkortet (Fas. I, 156),
vistnok gripir.

2, 5. þarfi; jfr. got. þarba, oldeng.
þearfa, oht. tharpo.

13—14. Se Tillæg til Fáf. V. 40—41.

15, 4. eptir bana Helga synes mig
høist betænkeligt. Sigrdriva blev stukken
med Søvnorn, fordi hun havde fældet
Hjalmgunnar, men at tage Helgi som et
andet Navn for denne, er aldeles vil-
kaarligt, og urimeligt vilde det være at
nævne en af Hjalmgunnars Mænd, der
da skulde hede Helge, istedenfor ham
selv. Ligesaa usandsynlig er Lünings
Forklaring, at Ordene „efter Helges Død“
skulde være fremkaldte ved en Stræben
efter: at sammensmelte Sagnet om Helge
med Sagnet om Sigurd. Jeg formoder,
at eptir bana Helga er en Forvanskning
af und (undir) bana selju (eller et
lignende omskrivende Navn for Ilden
styret af und). At Ildshuerne spille over
Stedet, hvor Valkyrjen sover, er et saa

væsentligt Træk, at vi skulde vente at
finde det udtrykkelig nævnt her i Grip.,
saameget mere som det heder leikr yfir
lindar ráði i Fáf. 43, hvilket Kvæde
den, der digtede Gripisspá, ellers har
fulgt (se Tillæg til Fáf. V. 40—41).

17, 7. Jfr. ogsaa Gl. norsk Hom. S. 162,
hvor lækning og lyf stilles sammen.

22, 7. goriz R, ikke giöriz.

26, 6. Jeg tør ikke beholde vilkit i R
og forstaa det som vilt-gi, ti enskis =
eins-gi og nydansk intet = entgi giver
ikke tilstrækkelig Analogi.

32, 1. Jeg tror nu, at Hvart i R,
d. e. Hvárt, er det rette. Jfr. Tillæg til
48, 1.

33, 6. Efter man burde for Tydelig-
heds Skyld sættes Komma, ti man maa
være Object.

36, 8. Oprindeligt vel þeirar er (þeirars)
ek.

48, 1. Jeg tror nu, at Hvát i R maa
forandres til Hvárt, ti der er her toledet
Spørsmaal og der kræves samme Udtryk
som i 32, 1, hvor R har Hvart. — 2.
gotþv jfr. átþv Atlam. 81, 8.

50, 6. Lader sífvgom i R sig forsvare
ved viljugr?

51, 3. Foran brøþr tilføier Gg. vistnok med rette er. — 4. K. henfører þer til L. 3.

52 og 53 bør vistnok, som Gg. har indsét, bytte Plads: Spørmaal og Svar afveksle da overalt i Digtet regelmæssig.

Digtet afsluittes særdeles godt ved:

munat mætri maðr
á mold koma
und sólar sjöt,
en þú, Sigurðr! þikkir.

53, 4. gort R, ikke giört.

REGINSMÁL.

Dette Navn for Digtet burde have været brugt istedenfor Sigurðarkviða Fáfnisbana önnur; se første Anm. til Sig. Fáfn. in skamma.

Den nu saagodtsom ulæselige Overskrift i R begynder maaské med fra regin (jfr. S. IV).

1, 6. lind er i Forbindelsen log lindar brugt i et Vers af Vellekla i Ól. s. Tryggv. i Heimskr. C. 50. Eller skal linar R, lionar Völs. forandres til lónar? af lón fem., der i det nuværende norske Folkesprog betyder „en dyb, stillerindende Bæk; ogsaa en Vandpyt, Vandhule“ i Telemarken og Mandal (I. Aasen), jfr. Dipl. Norv. IV, No. 374 (Aar 1355, fra Stavanger) vppi j lonenne. I det gamle Sprog er Ordet ellers af Intetkjøn; mærk navnlig lóns log i Ól. s. helga Heimskr. C. 238 og Eg. s. C. 67.

2, 5. ardaga R som ét Ord.

3—4. Disse Vers synes feilagtig at have trængt sig ind her, fordi der i V. 4, ligesom i V. 2, af en Dværg gives Oplysning om en paalagt Straf, der bestaar i at vade i en Strøm. Om Navnet Andvari eller et andet Dværgenavn var nævnt i V. 3, L. 1, før dette Vers blev sat ind i Reginsmål, lader sig vel nu ikke bestemme.

4, 5. Nominativ hværr maa forklares som Attraction: Ordet er draget ind som Subject i den relative Sætning; jfr. Háv. 124, 2.

6, 6. ykkar Völs.

8, 2. Gg. indsætter:

Enn er verra,
þat [er] vita þicciome,
nidia strið vm nept;

jfr. Lok. 54; Hund. II, 40. Forandringen er tiltalende, men neppe nødvendig.

9, 5. I eeki lyf „ikke et Grand“ finder jeg nu det almindelige Ord lyf, der oftest bruges i Flertal; altsaa egentlig: ikke en eneste Partikel (ikke et eneste Korn) af et paa Organismen stærkt virkende Middel. (Men i Fas. III, 11 er littil lyf kveða höfð til lýða sona tvilsomt).

11. Er dette Vers her kommet feilagtig ind fra et andet, nu tabt, Kvæde og har det fortrængt det Vers, som oprindeligt har staat her? Det er her aldeles ærkesløst, hvis det ikke virkelig gaar i Opfyldelse, at Lyngheids Dattersøn hævner Reidmar, men dette synes uforeneligt med de Sagn, vi kjende. siclingi synes ogsaa snarest at forudsætte, at den Mand, som derved menes, har været nævnt før. Det Digt, hvori Verset oprindeligt hørte hjemme, har vel ligesom Fáfn. behandlet det Sagnmotiv, at en Datter skal hævne sin Fader, og dette har vel givet Anledning til, at Verset kom ind i Fáfn.

12, 4. hæft, d. e. hæft af hafa; ikke høft af hóf.

14, 7-8. orlogsimo er Nominativ og Subject med det forudgaaende Verbum þrymr i Ental. Saaledes f. Eks. H. Hund. I, 50, L. 3; Grott. S. 324, L. 8; Merl. I, 17: þó hefir gumnum grandað mörgum hvítrar ullar hverskyns litir; Merl. I, 23: þá man ór moldu mæla steinar; Merl. II, 49: Ríkir enn at þat ormar tvennir; Eyrb. Cap. 4, S. 5: sá þeir, at skarst (af Vigfússon unædig forandret til skárust) i landit inn firðir

stórir; *Magn. s. berf. Heimskr. C. 2:* Magnúsi líkaði illa stórgjafir; *Morkinsk. 151²⁴:* fylgþi henne heiman iarþir. *Jfr. Ann. til Sól. 77, 6.*

S. 215 b. *Prosastykke, L. 6.* sverþ er, saa R, ikke sverþ þat er.

S. 216, L. 1. bergs-næs, *jfr. biargs naus Egils s. (Udg. 1809), S. 389 Ann. g.*

18, 2. þá er ek Völs.

20, 5. R skriver her ikke deyoqva, men deyoqva.

22, 6. Fyr 62.

24, 4-5. Der bør vel deles: talardisir standa þer | a tvær hliðar.

S. 218 b. *Prosastykke, L. 2.* Sigvrþ til at, saa R, ikke Sigvrþ at.

F Á F N I S M Á L.

5, 6. Den optagne Tekst kan ikke være den rette; Læsemaaden i R burde indtil videre have været beholdt. *Jfr. S. XVI;* dog taler mulig Svaret for, at vi her har en Form af barn. *Tør man tænke paa: er bornom sciótt a sceiþ??*

11. Dette Vers er aldeles misforstaaet i Völs. hafa norna dóm maa være det samme som njóta norna dóms *Yngl. Cap. 52, at finde sin Død.* fyr nesiom er et figurligt Udtryk, der ligesom Udtrykket i L. 4-6 er hentet fra Sølvet; *jfr. den figurlige Brug af drukna nærri landi Vallaljóts s. Cap. 8. Altsaa: „Du vil finde Døden foran (lige udfor) Næssene!“ d. e. du vil finde Døden lige i din Vei, du er dødsens, nemlig hvis du trods min Advarsel (jfr. V. 9) bemægtiger dig Skatten. Men L. 3 gjør Vanskelighed, ti osvinnz apa kan neppe være styret af norna dóm, saa at det skal forstaaes som Nornerens Dom over den ukloge Taabe. Jeg formoder: oc [orlog] osvinnz apa; *jfr. f. Eks. örlog (exitus) konungs Merl. II, 26.**

12, 1. Det skulde, som Gg. bemærker, hede: Segdv mer þat, Fafnir! ligesom i V. 14. — 5. Læsemaaden i R kunde ogsaa forstaaes som nærganglar, saa at ð af Skriveren selv var rettet til g. Rask indsætter någönglar, hvilket støttes derved, at någöngull er et ellers brugeligt Ord, og ved Udtrykkene náverukona, nærkona om en Jordemoder.

13, 4. ero, oprindelig vistnok ro.

16, 3. á meniom vilde være i Overens-

stemmelse med almindelig Udtryksmaade, *jfr. 18, 2 og SnE. I, 356; og maaské er vm feilagtig kommet ind her fra L. 2.*

17, 3. Det oprindelige Udtryk for hvar er hvars, se *Fáfn. 30, 3; Sigrðr. 27, 3; dog har R ogsaa H. Hund. I, 47 hvar for hvars.*

18, 1. Man kan tvile, om fnæsa eller fnæsa er den gamle Form; for det første taler navnlig mht. pfnæsen fremere. — 3. I Völs.'s Gjengivelse er vel arfi míns bróður Afskriverfeil for a. m. föður.

29, 2-3. Ordfølgen i R:

letir þv þá n n lyngvi í
inn aldna iotvn

burde vistnok have været beholdt; *jfr. Væfpr. 32; Lok. 40.*

30, 3. Oprindeligt vel: hvars skolo reiðir vega; *jfr. Fáfn. 17, 3; Sigrðr. 27, 3.* — 5. ec s á (ikke se, som R har) harlige vega er sikkert det rette; *jfr. Háv. 70, 4: eld sa ec vp brenna; Háv. 78: Fvllar grindr sa ec fyr Fitiungs sonom.*

32-38. Gg. bemærker: „R betegner ved Tal V. 32-35 som 1ste, 2den, 3dje og 4de Fugls Tale, og Völsungasaga fortsætter med þá mælti in fimta og in setta. Men det dog ikke egentlig er Kvadets Hensigt at lade kun tre Fuglersæter høre, og da at lade den ene Fugl ret kjendelig synge med sit eget Næb? Efter de to rolige beskrivende og berettende fornyrdalags-Vers 32 og 33 følger det hvasse Raad V. 34 i ljóðahátt, hvorpaa atter 1ste Fugl har Ordet i V. 35, 2den i V. 36, og saa here vi paany det samme hvasse Næb i V.

37—38 som før i V. 34. Sigurd udtaler i V. 39 sin hastig fattede Beslutning i samme Toneart, hvorefter Fuglekoret i V. 40—44 atter holdes i det rolige fornørðslag. Er ikke dette snarere en bevidst og smagfuld Anvendelse af de to Verserarter (ligesom f. Eks. i Håkonarmål), end — hvad nogle have ment — en tilfældig Blanding af Stumper af forskellige Digte? Jeg er enig med Gg. deri, at de to Verserarter her ere anvendte med Valg og ikke tilfældig ere blandede mellem hinanden. Men det lader sig neppe bestemt afgjøre, hvormange Fuglerester Digteren her har villet lyde; mod at antage blot tre Fugleræster, hvorpaa ogsaa jeg havde tænkt, synes 35, 1—4 at stride, ti der synes Fuglen at udtale sig, som om den tidligere ikke havde givet noget Raad, og ved Gg.'s Opfatning skulde man vente ykkar, ikke yðvar (dog kunde jo dette Ord let komme ind istedenfor hint). I Fremstillingen af dette Sagnmotiv paa Kirkeportalet fra Hyllestad Kirke i Setersdalen (afbildet i Skilling-Magazin 1869, No. 5) ses tre Fugle siddende i Træet.

37, 6. Jeg formoder: við svi com at sia; jfr. f. Eks. Grett. S. 159: sjáit þit vel fyrir (Var. við) svikum.

40—44. At Forf. af Völs. har kjendt disse Vers, tør vel sluttes af nogle Ord, som forekomme i Gjengivelsen af V. 35: Þá væri hann vitrari, ef hann hefði þat, sem þær höfðu (þér höfðu?) ráðit hánun, ok riði síðan til bóls Fáfnis ok tæki þat et mikla gull, er þar er, ok riði síðan upp á Hindarfjall, þar sem Brynhildr sefr, ok mun hann nema þar mikla speki (Fas. I, 164; min Udg. S. 123 f.).

40—41. Den Mø, om hvem Fuglene syngte i V. 40, maa være Brynhild, ikke Gudrun; ti i ef þv geta mættir, hvormed maa sammenstilles Sig. III, 3: ef hann eiga knætti, ligger vistnok, at Skjæbnen ikke vil tillade Sigurd at eie hende. I Modsetning hertil udtales i V. 41, at

Skjæbnen fører Sigurd videre frem: bort fra Brynhild, hvem han møder hos Heimur, til Gjukes Gaard, hvor Gudrun skal blive hans Hustru. Men uagtet nu først V. 42—44 omtale den sovende Valkyrje paa Hindefjældet, saa kan det ikke være Digtets Mening, at Sigurd skal gjæste Gjuke før Mødet med den sovende Valkyrje: til et saadant tidligere Besøg hos Gjuke er der i andre Kilder, undtagen i Gripissþá (se herom straks nedenfor), intet Spor, og det vilde være aldeles ærkesløst. Heller ikke vover jeg fra V. 40 at læsrive V. 41, der altfor godt slutter sig til hint Vers; men jeg antager, at Fuglene fremhæve, hvad der danner Hovedvendepunktet i Sigurds Skjæbne, førend det tidligere Møde med den sovende Valkyrje omtales. Her er da ingen Antydning af, at Brynhild og Sigrdriva er den samme. Den, som har digtet det forholdsvis sene Digt Gripissþá, har benyttet Vers af Fáfnismål, saaledes som de foreligge os, og Grip. V. 13. 14 maa grunde sig paa en Misforstaaelse af Fáfn. V. 40. 41.

43, 2. Jfr. Tillæg til H. Hund. I, 54, 2. — 5-8 bør forandres saaledes:

Yggr stace þorni,
er aþra feldi
hærgefn hali,
en hafa vildi.

Jfr. Sigrdr. S. 229a og Helr. Br. 8. — Gg. har først for mig paapeget den rette Mening og gjort mig opmærksom paa, at feldi her maa være Verbet, hvortil hærgefn er Subject.

44, 5-8. Det rette maa være:

ma-at Sigrdrifa
svefni bregþa,
scioldvnga ni þr!
fyr scarpom norma.

Jfr. Sigrdr. 1, 2: hvi brá ec svefni og 2, 5-6: er ec eigi mattac bregða blvnn-starfom.

S I G R D R Í F U M Á L.

1, 5-8. Jeg opgiver nu Egilssons Forklaring: ikke alene Flertalsformen hrǫlvndir taler derimod, men en Sammensætning hrǫlund „Lyst til Aadsler“ synes heller ikke vel forligelig med Betydningen af lund. Jeg foreslaar nu at læse:

Sigmvndar bvrir,
— sleit fyr seommo
hrafn hrǫlvndir —
hiorr Sigvrþar.

lundir betegner omtrent det samme som bráðir: Isl. lundir f. pl. Mørbrad (hvoraf lundabaggi); Jydsk en lyd og pl. lynder, det skjære Kjød, der sidder under Lænderne, eller de Stykker Kjød, som ellers kaldes Mørbrad (Molbech Dialect-Lex.); lynd, Lænd hos Henrik Harpestreng; Skaansk lynger, pl. en del af ett djurs inmanmäte, utgörande långa köttstycken utmed ryggen (Rietz); ved Christinia lund f. Lænd (I. Aasen); jfr. oldeng. lynd f. adeps, oht. lunda arvina. (I lund, Sind, Gemyt finder jeg en overført Anvendelse af samme Ord.) Den parenthetiske Sætning maa altsaa forklares: „Ravnen hakkede for nylig (Faavners) Lig.“ Der svares i omvendt Orden paa første og tredje Spørgsmaal; fra disse maa de to Prædicater tænkes til: „Sigmunds Søn løste dine Baand — han som for nylig gav Ravnen (Faavners) Lig at hakke —, Sigurds Sværd bed din Brynje.“ At Sigurd har dræbt Faavner, udhæves her udtrykkelig i den parenthetiske Sætning, fordi det var et Vilkaar, han maatte opfyldte, for at kunne løse Valkyrjens Tryllesøvn: Odin havde jo udtalt, at dette kun skulde gøres af den, der aldrig kunde ræddes (Helr. Br. 9); og Faavner kastede Rædsel over alle (Fáfn. 16 og det dertil anførte Sted af Völs.). Mulig har Forfatteren af Völs. havt Teksten i den her formodede Form for sig, men feilagtig forstaaet disse Linjer som Sigrdrivas Ord. — Jeg opgiver nu en tidligere Tanke (jfr. S. XI) at læse hrafn hrǫlvndir og forstaa dette om den som fæder Ravnen med Lig.

S. 229 a. At hele Sigrdrivas Fortælling oprindeligt har været meddeelt i Vers, hvis Indhold Samleren kun dunkelt og ufuldstændigt mindedes og hvis Form han med Undtagelse af 4 Linjer rimelig havde glemt, tør nu siges at være vist, ti Gg. har fundet, at Prosastykket Sigrdrifa feldi — hrǫþaz kynni (L. 11—18) er en Gjengivelse af Vers, som efter forskjellig mundtlig Tradition ere meddelte i Helr. Br. V. 6. 8. 9. 10, hvilke Vers altsaa oprindeligt hørte hjemme her. Det annarr Hialmgvnnar — heitiþ (S. 229 a, L. 3—6) maa være en Gjengivelse af første Halvdelen af det Vers, hvis 4 sidste Linjer ere bevarede i L. 7—10. Hvorledes de 4 første Linjer har lydt, kan kun tilnærmelsesvis bestemmes. Hvis vi tage med en Prøve paa eksempelvis at restituere disse 4 Linjer, faa vi det hele saaledes:

- a. [Hét Hjalmgunnarr
hárr visir,
hafði hánum Herföðr
heitit sigri,]
en annarr hét Agnarr
Auðu bróðir,
er vætr engi
vildi þiggja.
- b. Lét hami vára
hugfullr konungr
átta systra
undir eik borit;
var ek vetra tólf,
ef þik vita lystir,
er ek ungum gram
eiða seldak.
- c. Þá lét ek gamlan
á Goðþjóðu
Hjalmgunnar næst
heljar ganga;
gaf ek ungum sigr
Auðu bróður,
þar varð mér Óðinn
ofreiður um þat.
- d. Lauk hann mik skjöldum
í Skatalundi
rauðum ok hvítum,
randir snurtu;

þann bað hann slíta
svefni mínum,
er hvergi lands
hræðask kynni.

- e. Lét hann um sal minn
sunnanverðan
hávan brenna
her alls víðar;
þar bað hann einn þegn
yfir at riða,
þanns mér færði gull,
þaz und Fáfni lá.

S. 229 a. L. 6-7. R har Enn annarr
med stor E og derforan Frik.

5, 5. hann mangler i Völs.

7, 2. a annaz i Völs. er vistnok For-
vanskning af at annars, og det oprinde-
lige Udtryk her er rimelig vilt, at ann-
ars, jfr. 12, 2.

9, 4. Ved alofo þer i R har þer vel
været ment som „tídi“, men Udtrykket
i Völs. stemmer overens med de tilsva-
rende Steder i andre Vers.

15, 6. Hrvngnis, som jeg af Hensyn
til Læsemaaden i R og til Stavrimet har
optaget, kan dog vel ikke være det rette:
Rungner ager ikke i Vogn; og om der
end kunde tillægges ham en Vogn, saa
ville det være høist besynderligt, at dens
Hjul skulde nævnes blandt de Gjenstande,
paa hvilke de Runer, som stamme fra
Odin, vare ristede, og det umiddelbart,
før Sleipners Tænder nævnes. Jeg læser
nu:

á því hveli er snyz
vndir reiþ Hrvagnis.

(R har her omtrent samme Feil som r i
SnE. I, 308, der skriver raungnir for
raugnir.) Hrvagnis = Røgnis: h trængte
sig allerede i gammel Tid oftere ind i
Fremlyden, hvor det oprindeligt ikke hørte
hjemme, navnlig foran r og n, og hvor
h tiltrængtes som Rimstav, saaledes Hnif-
lungur = Niflungur Atlam. 88; Hniflungar
H. Hund. I, 48; hrammastan i et Vers,
som tillægges Starkad gamle, SnE. II, 104;
hnýsumk Sonartorrek V. 14; jfr. Eg. lex.
poët. under hrann, hreyr, hrót, hjartteign
og S. 283a; Gislason Formlære S. 29.
At Odin ogsaa tænktes agende i Vogn,
viser det hollandske Navn paa arcturus

Woens wagen (Grimm, Myth. S. 138).
Som Hu-Runerne ere ristede paa de to
Heste, der hver Dag drage Solens Vogn,
saaledes og paa Hjulet under den funk-
lende Vogn, i hvilken Odin i de klare
Nætter ager over Himmelhvælvet; Him-
melens Stjærner bære — som den hele
Natur — den altbevænde Aands Mærke.

17, 3-4. Præpositionerne bør sættes til
efter Völs. (jfr. L. 1—2), altsaa:

i vini oc i virtri
oc á vilisessi.

19, 4. mætar meginrúnar slutter sig til
Udtrykket mætar trygðir ok megintrygðir
i Gridformularen Ísl. ss. II, 381, lige-
som ævinrúnar ok aldrúnar Ríg. 43 til
ævintrygðir ok aldartrygðir Ísl. ss. II, 492.
Da nu Völs. har ok umiddelbart foran
meginrúnar, er det oprindelige Udtryk
mulig mætar rúnar ok meginrúnar.

29, 3—37. Af cod. Stockh. 64 fol. (se S.
L f.) anfører jeg ved det alene i Papir-
afskrr. bevarede Stykke ikke alle de Læse-
maader, som ere anførte fra andre Af-
skrifter.

29, 5. skalltu cod. 64, men i Randen
med anden Haand (sikkerlig efter Gjet-
ning) rettet til skalltattu.

30, 1. Er det rette Sumbl ok öl? —
3. sinnumm (Forvanskning af sumum) for
at cod. 64. — 6. tregur firra cod. 64.

31, 1. it mangler her og i de fglde
Vers i cod. 64.

32. Det er feilagtigt, naar jeg har
sagt, at der til dette Vers ikke findes til-
svarende Ord i Völs.; de staa mellem
Paraphrasen af V. 22 og V. 24 og lyde:
Sé við illum hlutum, bæði við meyjar
ást ok manns konu, þar stendr opt illt
af. Herefter rettes Ytringerne S. 235a;
dog taler Forholdet til Völs. ved dette
Vers alligevel for Slutningsversenes Ægt-
hed. — 1. áttunda cod. 64.

33, 2. náum cod. 64. — 4. huars cod.
64. — 5. eru þeir cod. 64. — 6. eru
þeir cod. 64.

34, 2. ero, oprindeligt vistnok ro.

35, 3. wasem (varom) cod. 64. — 4.
Nygaard Syntax S. 87 forkaster med
urette hverstu. Fra de ældste Tider er

hverr er det faste Udtryk for det almindelige (ubestemt) relative Pronomen; hverstu er for hvers es þú; es (er) er her udeladt, ligesom i R ved hvar H. Hund. I, 47; Fáf. 17 (se dog Tillæg hertil); ogsaa er vel hve Guðr. III, 9 = hvegi er (sem); efter s maatte es lettere falde bort. Atsaa „Troskabsløfter af hver den, hvis Broder du har dræbt“. hvarstu „overalt hvor du“ giver her et naturligt Udtryk. — 6. se hann cod. 64.

36, 3. harmin cod. 64. — 5. vatn cod.

64, med anden Haand rettet til vant. — 6. scal mangler i cod. 64.

37, 3. at veigi (3die og 5te Bogstav kludret) cod. 64. — 4. þikunst ok cod. 64, andet Ord med forskjellig Haand rettet til ek ei. — 6. af risum cod. 64.

Anmærkning. Jfr. Fortale S. L—LII. — S. 235 b. hvárz, hvártz ogsaa i den stockholmske Homiliebog, se Fritznens Ordbog. Nygaard's Indvending mod hvárz i Sigrár. (Syntax S. 97) er ugrundet.

B R O T A F S I G U R Ð A R K V I Ð U .

1, 8. nęma = nęma, ikke nęma, se Tillæg til Guðr. II, 31.

3, 3. Efter hvattan bør sættes Komma.

4, 7. a horascom hal kan vel forsvares ved det i Prosa almindelige leggja sverði, spjóti á manni.

10—11 har maaské oprindelig gaat forud for 8—9. Eller er V. 10 en folkelig Variant til V. 8—9, der ikke skulde forenes med disse Vers?

9, 6. Gg. gjør, vistnok med rette, opmærksom paa, at at folc rópi her efter Sammenhængen maa betyde „til at herske over Folket“; jfr. Sig. III, 18: medan fiórir ver folci ráþom. Dog tror jeg ikke, at det er nødvendigt at indsætte folcraþi, men forstaar folcraþi som fólkraði, se

Fortale S. X og Fritznens Ordbog under ræði, ræðismaðr. Dette gjendrives neppe ved i fólkroði (i Kampen) Fas. II, 273. 280, uagtet Versene i Örv. s. jævnlig efterligne flere af de i Sæm. Edda optagne heroiske Koæder.

13, 5. i bæþvi bør beholdes og forklares = i börvi af börr Træ (der f. Eks. ogsaa forekommer Atlam. 30), som barmr for barmr Lok. 26; Hjörv. 16; yðvarr for yfvarr = got. izvar. Præpositionen i her i samme Forbindelse som Fjölv. 23: i enum háva viði.

19, 2. v i gylli har nedentil en lang Hage, saa at Trækkene tillod at læse gylli, hvilket dog ikke synes at give nogen Mening.

G U Ð R Ú N A R K V I Ð A I .

1, 7. Ved gjentaget Eftersyn tror jeg at sé, at der i R bør oplæses vm.

4. Gg. formoder, at det sidste Halvers oprindelig har lydt:

hefi ek fimm sona (el. bræðra)

fjörspell beðit,

átta dótra (el. systra),

þó ek ein lifi.

4, 6. I Verset af Einar Skulesson, hvor

Fagrsk. S. 173 har forspell, har Morkinsk. S. 235 fiarspell, og her er da vistnok ligeledes fjörspell det rette. — 10. þo ee ein lifi synes at kunne forsvares, naar man forklarer: „dog — uagtet jeg saaledes er ene — lever jeg“; „dog lever jeg, ene som jeg er“; ein giver kraftig Modsætning til de i det frgde nævnte Tal. Finn Magnusen oversætter „dog jeg end lever“;

for *Ændring af ein til enu kunde Vspá I, 21: þó hon enn lifir og Korm. s. S. 118: þó ek enn lifi tale.*

8, 4. *Forvanskningen af hrór til herfor er kanskje fremkommen derved, at der i Stammehskr. var skrevet hrór med lang Hage ved den første r. — 6. ein misseri jfr. Fms. XI, S. 26.*

15, 2. **R** synes at have den feilagtige Form bolltri, der maa rettes til bollstri.

17, 1-2. Disse Linjer ere kanskje senere komne til; Sammenhængen kan uden særlig Angivelse vise, at det er Gullrond, som taler.

18, 9-10. *Ettm. stryger disse Vers.*

19, 7. **R** har iarlstrom som ét Ord, saa at det af Skrivemaaden i Hskr. ikke kan afgjøres, om i her hører til Ordet eller er Præposition. Man læser almindelig i alstrom og forklarer det ved „i Lundene“; dette giver god Mening og støttes ved det i Middelalderens nordiske Folkeviser forekommende Udtryk: han hug ham alt saa smaa alt som det Lindeløv, i Lunden ligge maa. Men denne Forklaring har for svag sproglig Støtte: Eg. jfr. sv. alster, n. Foster, Yngel, men dette Ords Betydning ligger for fjærrt. — Heller ikke tør man tænke paa sv. alster n. (Navnet paa en Busk). Efter ed. *AM.* skulde ølstr være afledet af ølr Or (Elle) og egentlig betegne Oreholt (Ellekrat); men Suffixet str anvendes neppe nogensinde med saadan Betydning (jfr. blómstr: blóm, blómi). Jeg læser nu iarlstrom som ét Ord og forklarer det som Dat. af jölstr = sv. jolster, udtalt jállstr, fem., pl. jolstrar, salix pentandra, ogsaa i Dialecterne kaldet jülster, hilster, halster, ilster,

juster, ister (se *Jenssen-Tusch Nord. Plantenavne S. 214; Dalin Sv. Ordb.*); heraf *Afledningen ilstri, n. SnE. II, 383. 566.* Hertil hører vel ogsaa det norske ister (istr), f. = *Vider, salix cinerea; istervidja salix pentandra.* Jeg formoder, at Gudrun her sammenligner sig selv med de smaa Stumper af Løv, som man ofte kan sé staa igjen paa Træet, naar det er løvet. Denne Forklaring styrkes ved *Hamö. 5, hvis vi der tør forstaa in kvistskæða om Kvinden, som lever Træet. Dativ (jölstrum) er her brugt som i Rig. 34 (yrmlingi); med Hensyn til Stavrimet jfr. Vspá I, V. 50, L. 3-4.*

21, 9-10. Jeg holder med *Ettm. og Gg.* disse Linjer for senere tilkomne.

27, 2. elvi i **R** bør beholdes. Jeg tror nu, at elvi er sjældnere Skrivemaade for elfi som seve *Háv. 95; liva Háv. 147; o. fl.* elfi er Omsætning for effi, som alfi (saa *Hskrr.*) = afli — fjalfirs *SnE. I, 302; ellfdir = effdir Gislason Formlære S. 61 § 120; innylfi = innylfi; kylföi Fms. VII, 165, hvor andre Hskrr. har kylföi, o. s. v.* Omsætningen af vl til lv er vidt udbredt i nordiske Sprogarter. effi, n. er afledet af afl og forholder sig dertil som eðli til aðal, kefli til kafl (ogsaa kaffi). Ordet forekommer endnu i det norske Folkesprog; i *Søndmør* bruges efter *I. Aasen* undertiden evle, n. „*Kræfter til at bruge eller haandtere en Ting*“. Med strengja effi jfr. strengja kappi *Fms. XI, 318.* — elri passer her ikke, ti *Oretæet (Elletræet)* egner sig, som *Gg.* bemærker, kun slet til at danne Støtter af.

S I G U R Ð A R K V I Ð A H I N S K A M M A

(SIGURÐARKVIÐA III).

1, 1. A i Ar er i **R** stor og rød.

3, 6. At vega i oc vega kunni dog maa være *Acc. pl., viser Þidr. s. Cap. 226, hvor Sigurd siger til Gunnar om*

Brynhild: þessa konu skyldir þú fá til eiginkonu, ok má ek þvi (bedre þér) þar til stoða, fyrir þvi at ek veit þangat allar leiðir.

4, 1. *Læs: Seggr inn svöðrni. R* har Seggr; anden Bogstav er tydelig forandret fra i til e; dette viser, at Skriveren har villet rette Sigurðr, som først feilagtig faldt ham i Pennen, til Seggr; dette giver langt bedre Udtryk, jfr. *Atlakv.* 2, 7. — 7-8. Disse to Linjer ansér jeg for senere tilføjede. De spilde Udtryk-kets Kraft og Simpelt: efter ne hann kono kyssa gerði, som siger mere, kan ikke vel disse Linjer, som sige mindre, følge; og Gjenoptagelsen af Subjektet ved hýnsér konungr er uehdig. Naar vi stryge Linjerne, bliver Verset blinjet. — 8. Ordet foran armi er i R først skrevet af, men derpaa, som det synes, rettet til at.

8, 3. *Udtrykket ills um fylld, isa ok jökla (Gen. pl.) kan sammenstilles med Udtrykkene köld ráð, kaldrifjaðr, köll mik i höfuð, þiðni sorgir og navnlig med Merl. I, V. 51: köld hrími hverskonar hjörtu lýða. isa ok jökla kan ikke være Acc. pl., ti det vilde være meget besynderligt, om Gjukungernes Kongesæde skulde fremstilles som omgivet af Isflader og Bræer.*

9. Jeg formoder, at dette Vers, hvis L. 1—2 ere bortfaldne og hvis L. 3—4 vi har i 8, 9-10, oprindelig har lydt omtrent saaledes:

„[Nú mun Gjúka dóttur
á gamanþingi]
konungr inn húnski
kván frjá sína;
vön geng ek vilja
vers ok beggja,
verð ek mik eöla
af grimmmug hug.“

10, 7. *Istedenfor mun ec vna aldri er mulig det oprindelige Udtryk munna ec vna aldri; ti det synes betænkeligt at tage una aldri her i anden Betydning end i Oddr. 14, jfr. una lífi H. Hund. I, 55; II, 36; Guðr. II, 27.*

11, 2. *Efter varc bør sættes Komma. — 9-10. Er disse Linjer senere komne til? Udtrykket vinder i Kraft derved, at de ere borte.*

12, 5. *harþa er usikkert i R; ved 3dje og 4de Bogstav synes Skriveren at have*

rettet det, som først var skrevet; 3dje Bogstav synes først at have været skrevet þ.

13. *Dette Vers er vistnok egentlig en Sammensmeltning af to: til L. 1—4 mangler den tilsvarende Halvdel. Et nyt Vers har begyndt med L. 5; det er udvidet ved L. 9—10 paa den Maade, som er omtalt i Tillæg til Völund. V. 18.*

18—19. *V. 18 bær, som ogsaa Gg. bemærker, slutte med L. 8. V. 19 bær begyndt med 18, 9: Ef ver fimn sono og slutte med brek ofmicil. Formodningen om, at Ordene ok hennar — skaða i Völs. skulde grunde sig paa tabte Verslinjer, falder bort.*

18, 8. *Jeg har glemt med K., Rask og M. at rette moldo (saa R) til fold o. moldo støder her baade, fordi moldo gaar forud i L. 1, og fordi L. 8 har et andet betonet Ord med m i Fremlyden. — 11. Istedenfor áttomgöpa er maaské det oprindelige Udtryk átt um göpa, der synes at passe bedre til eöla; jfr. eöla eittir sínar Kongesp. S. 12; kyn at eöla Merl. I, 39; auka eött.*

21—23. *Disse tre Vers burde rimelig ordnes som to Vers: a. Dølt var at eggia — obilgiornom. b. Flo til Gvðthorms — fell aprt i stað.*

22, 7. *kynbirt jfr. hlýrbirt. Gjetningen kynbiart er usædvendig.*

25, 1-2. *Jeg tror nu, at det rette her er:*
Sva slo hon sváran
sinni hendi.

Se Tillæg til 29, 3-4; paa disse to Støder maa staa samme Udtryk.

26, 7. *enn forstaa jeg her som „men“.*

29, 3-4. *R har her sva slo hon sváran sinni hendi. Istedenfor dette tror jeg nu, at man med Rask bør indsætte:*

sva slo hon sváran
sinni hendi.

sváran sc. slag; jfr. sló fastan Völund. 5. Sammenlign hondom slá Guðr. I, 1; Guðr. II, 11. sló hon sváran sínar hendr synes at maatte betyde „hun slog sine Hænder, saa at de bleve tunge (besværlige, heftige)“, hvilket ikke giver passende Mening. — 6. iva i R beholdes af Guðbr.

Vigfússon i samme Betydning som i rá; men det er maaske snarest Forvanskning af ivra (d. e. i vrá), se Tillæg til Háv. 26, 3.

31, 1-2. *Dietrich (Altnord. Leseb.) betegner disse Linjer som senere tilføiede. — 7-10. Der bør kanskje snarere interpuengeres:*

Hvi hafnar þv
inom hvita lit?
feiona feþir!

hygg ec, at feig ser.

33, 4. *Hvis óvo og ófo Atlam. 1 er samme Ord som áfo Lok. 3, saa maa ó her være u-Omlyd af á. Beslægtet er maaske ogsaa æfr hidsig (dette, og ikke øfr, er den rette Form) og oht. eipar acerbus. — 5. Efter yccarr (yccar R) tilføier Gg. vistnok med rette láta.*

34, 5. *Det Ord, som er udvaderet i R mellem varþ og ec, staa først i en Linje; det har indeholdt 3 eller 4 Bogstaver, sidste Bogstav har rimelig været t.*

35, 7. *þeira for bør vistnok med Gg. forandres til þeirar farar; þeira 3dje Person er høist paafaldende, da Brynhild i samme Aandedræt tiltaler Gjukungerne: þer riþot; þarfigi er ogsaa H. Hjörv. 39 Substantiv, og i Egils s. Cap. 38 heder det þörfigi væri þeirar (exar). Jfr. Guðr. I, 26, L. 5. 7.*

36, 9-12. *Gg. mener, at de to Linjepaar maa udvise en bestemt indbyrdes Parallelisme, der kræver, at eiga og aura skulle være ensartede Ord, ligesom seldi og talði, og han tror derfor, at den optagne Tekst ikke er den rette. Hvis dette Hensyn var afgjørende, vilde jeg foreslaa: þat er mer iofvngri eigna seldi o. s. v.; baade eigna og aura blev da Gen. pl. styret af þat. Men en saadan gennemført Parallelisme synes mig ikke nødvendig; jfr. Hamð. 28, 5-8, hvor disir, der er Subject, ikke er ensartet med vigi, der er styret af at; ogsaa Guðr. II, 17, L. 9—12 kan sammenlignes, hvis vildi i L. 12 er ægte.*

37, 3. *Bask (hos Grimm) foreslaar istedenfor uega at læse ueggia, hvilket Gg. optager. Derfor kunde hvært ek skylda*

[hlyða] hans vilja eða drepa margan mann i Völs. tale. Men Forandring synes mig usædvanlig: eða forbinder ofte — og adskiller ikke — to synonyme Ord eller to Ord, som betegne Momenter i én og samme Handling; dette skér navnlig i afhængige, især conjunctiviske, Sætninger, og ved Spørmaal. Det andet Led efter hvært er, som ofte, underforstaat. Jfr. t. Eks. Vaffr. 6, 8; H. Hund. II, 7, 3. Desuden forbindes vega og val fella oftere. — 5-6. Gg. sér i disse Linjer en senere Udvidelse. — 8. Efter vera bør med Gg. sættes Komma.

38, 1. *Jeg formoder: Letom siga [saman], ti siga kan neppe bruges i samme Betydning som siga saman.*

39, 7-8. *Disse to Linjer synes at have givet Verset en Udvidelse omtrent af samme Art som omtalt i Tillæg til Vöiumd. 18.*

41, 5. *þa mvn a hefndom er mulig forvansket af þat mvn at hefndom; men den rette Tekst er derved neppe restitueret, da Verset rimelig fattes to Linjer.*

43. *Gg. udfylder med rette dette Vers med 44, 1-2 + 14, 9-10. V. 44 kommer da til at begynde med Seggi, og V. 43 kommer til at lyde:*

Hratt [hon] af hálsi
hveim þar sér,
léta mann sik letja
langrar göngu.
Nam hann sér Högna
heita at rúnun,
[þar átti hann
alls fulltrúa].

44, 9. *af megi forklares af Eg. rigtig ved af stund. mel Tid har lang Vokal; det betyder egentlig Mellemrum (jfr. stefjamél) og er opstaaet af miðl, ligesom mel Midtstykket i Bidslet = oldeng. midl.*

45, 9. *Foran hon indsætter Gg. var, hvilket synes rigtigt. Eller skal hon stryges?*

46—48 *bør med Gg. ordnes som to Vers:*

a. Hvarf ser ohroðvgr — ok salkonor.
b. Gvillbrynio smó — hvgði at raþom.

49, 1. *ganga maa her betyde: dø, fare*

heden, ligesom ellers ganga fram, fara, lifða; jfr. *Háv.* 72: eptir genginn gýma. Ellers passer Svaret i *V.* 50 ikke til Opfordringen. — 2-3. Udtrykket oc minna þvi „og mindre end det (Guldet)“ synes altfor mat og flaut. Jeg formoder nu:

þær er gvll vili
minna þyia.

De af þær styrede Genitiver ere skudte ind i den relative Sætning, ligesom ara 36, 12. hverri i *L.* 5 synes næsten med Nødvendighed at kræve, at der gaar et Subject i Hunkjøn forud. Stikker vilia i vili 7?

52, 5. Jeg har tænkt mig Muligheden af, at nøit menio god kunde være forvansket af nø mynot meniom goddar (nøit af nø m̄t; god af god^l). Det vilde ikke være uden Sidestykke, at denne Sætning var kilet ind i þa er ér fram comiþ min at vitia, saa at den splittede denne i to Dele; jfr. *Vspá I*, 12, *L.* 6—8; *Rig.* 41, *L.* 6—8; *H. Hund.* I, 14, *L.* 1—4. Dog lader Verset sig neppe sikkert restituere, si der fattes vel to Linjer.

55. Gg. formoder, at dette Vers i Begyndelsen mangler to Linjer, der har indeholdt Angivelse af Stedet, hvor Gudrun kommer hen efter Sigurds Død og hvor hun føder Barnet. — 6. Man opfatter solar geisla som andet Sammenligningsled og som sideordnet med enn inn heiði dagr; dette finde Gg. og jeg meget haardt og vi søge i disse Ord et Tilnavn til Svanhild, der i de færreste Kvæder kaldes Svanhild sólaljóma (d. e. sólarljómi). Jeg formoder derfor, at det rette er:

Svanhildr vera
solargeisli.

Jfr. *Guðr. hvót* 15, *L.* 5--8.

56, 3. Gg. finder, som mig synes med rette, sceyti sceþa (eller sceþa) i R meningsløst; han forandrér det til scrauti gedda (gædda), hvorefter da maa sættes Komma. Fra Indholdets Side er dette særdeles tiltalende, men scrauti kan jeg ikke holde for det rette Udtryk. Linjerne synes helt forvanskede. Man vilde faa godt Udtryk ved:

gvlli gædda,
gotna mengi;

men dette ligger fjærnt fra Ordene i R. — 9-10. Disse Linjer ere vel senere komne til.

57, 2. Der bør vel være samme Subject for foro og harfdot; og derfor er vel foroþ det rette. — 5. Foran denne Linje er kanské to Linjer faldne ud.

58, 5-6. Gg. mener, at disse Linjer:

It munuð lúta
á laun saman

skal danne Begyndelsen af *V.* 59 og at der efter dem er faldt to Linjer ud, som kan have havt omtrent følgende Indhold:

þeygi lengi þvi
leyna meguð.

Han finder det rimeligt, at Gunnars og Oddruns Kjærlighed nævnes forud for deres ulovlige Tilnærmelse, ligesom i *Oddr.* *V.* 20. 22. Det Hskr. af Digtet, som Forf. af *Völs.* har benyttet, har havt Verslinjerne i samme Orden som R.

60, 5-6. Linjerne:

eglo sinni
oc sona (sofa R) lifi

ere vistnok, som ogsaa Dietrich Aitnord. *Lesebuch* antager, en senere Udvidelse. —

8. grymir i R af et hidtil ukjendt Verbum grýma er vel det rette. Tør jeg vove følgende Formodning?

þriat hanom Gvðrvn
grymir beð.

grýma tilsåle, besudle, af isl. gróm, neutr. Urenlighed, Snaus; beslægtet med sv. Dial. gromm, m. (o her = å) „blandning af smuts och gorr; orenlighet, innanmåte i fisk“; „grums, det faste som fülles ur en flytande blandning; bottensats“; paa Gotland grum, n. (se Rietz). Jfr. *Atlakv.* 41.

61, 8. Jeg tror nu, at oss vm likan er det rette; jfr. 39, 6 yþr vm likr og *Barlaam* S. 38: þui vm lika. Vi har her en i forskjellige Sprog almindelig (jfr. *Aubert* i *Tskr. f. Philol.* I, 307) Korthed i Udtrykket, hvorved andet Sammenligningsled ikke er næagtig parallelt med første.

65, 9-10. Gg. tror, at disse Verslinjer, som ogsaa fandtes i det af Forf. af Völs. benyttede Haandskrift, ere senere komne til, da 3dje Person þeim er svlto ikke kan forbindes med 1ste Person oss.

66. Gg. udfylder dette Vers ved efter scioldom at indsætte:

sé þar gull ærit
ok gersimar.

HELREIÐ BRYNHILDAR.

2, 3. Istedensfor hvarfúst i R har 62 hvarflynt, F huerflynt. — 7. Efter mild bør sættes Komma, da Ordet bør forbindes med Tiltaleordet vár gullz.

3, 1. mer æigi F. — 3. Codd af Nornag. þ. har naturligvis ikke ek foran væra ek. — 7. Der burde vel, med den Ordstilling som 62 har, indsættes: hvars epli menn.

6. 8. 9. 10 hører, som Gg. har paa-peget, oprindelig ikke hjemme i dette Digt, men i Sigrdrífumál; se Tillæg til Sigrdr. S. 229 a. Ved denne Iagttagelse fjærnes den af mig paapegede Vanskelighed med V. 7, der feilagtig skiller V. 6 og 8, som begge handle om Agnar, og fjærner

sig fra V. 11, der ligesom V. 7 taler om Brynhilds Ophold hos Heimer i Lymdale. Af hvad der er eiendommeligt for Helreið Brynh., er idetmindste tabt et til V. 7 hørende Halvers, men rimeligvis mere.

7, 3. vndir; oprindelig vistnok und. Jfr. Anm. til Hamð. 19, 4.

8, 7. þvi i 62 er ikke sikkert; maaské skal ogsaa der læses þar.

10, 4. allz mangler i Codd. af Norna-G. þ.

14, 4. Istedensfor „kvikir um Codd. af Norna-G. þ.“ læs: kvikar 62; kvikir um F.

DRÁPNI FLUNGA.

S. 264. L. 7. R har 7 (d. e. oc) foran gafo.

GUÐRÚNARKVIÐA II.

5, 8. eigendr d. e. Sigurd og den unge Sigmund.

7, 8. of gefinn, saa R; ok gefinn de fæste Uðgg., kanské rettere.

9, 8. Jeg tror nu, at Teksten i R kan være rigtig og at man med K. kan forklare enn som heldr en og vitir manna som et fyldigt Udtryk for „du skal leve“. Lund Orðfœin. S. 242 jfr. þar var ekki fólk

i enn greifar ok barónar Gislason Prøver S. 177, hvor dog annat let kan være faldet ud. I oldeng. Digtning bruges þonne (end) oftere, uden at Comparativ gaar forud.

11, 9-10. Gg. mener vistnok med rette, at disse Linjer her ere komne feilagtig ind fra V. 12. Dog er den Form, hvori Linjerne her findes, ægte folkelig og vist-

nok vel saa alderdommelig, som den i V. 12 og i Guðr. I, V. 1: om soltin har jeg nu ikke længer nogen Tvil; det maa være „forsmættet, forkommet, uåpint“; jfr. Lok. 62 (denne Betydning formidler „dæ“ og „sulte“); som mere usædvanligt kunde det lettere ombyttes med sorgfull og sárla end omvendt. Ogsaa er uf Sigurði, der blev til um S., her vistnok ældre end yfir S.

12, 5-10. Teksten maa være forvansket, ti de to sidste Linjer passe her slet ikke. Man kan sikkerlig ikke forklare ulfar þottvmz ollo betri, ef þeir som þottvmz (þótti mér) ollo betra, ef ulfar og tage andet Subject til brænndi end til leti. Jeg har derfor som Gg. tænkt paa, at L. 9—10, der give Verset en uregelret Længde, feilagtig ere komne ind andenstedsfra og skal stryges. En anden Mulighed, som jeg har tænkt mig, er følgende: da Völs. har (Guðrún) heyrði alla vega frá sér varga þyt ok þótti þá bliðara at deyja, kunde dette vække den Formodning, at Skriveren havde sprunget over fra þutu til þottvmz og at en hel Del manglede mellem ulfar og þottvmz, saa at V. 12 altsaa indeholdt Brudstykker af to Vers. Det første af disse kunde man tænke sig udfyldt omtrent saaledes:

úlfar [þutu
á alla vega,
ernir gullu
æzli fegnir].

Jfr. V. 8. Men det andet Vers, som da maa have tabt de to første Linjer og lidt af den tredje, kan jeg ikke udfylde, ligesom jeg heller ikke vover at bestemme, hvem der da menes ved þeir (Guðrums Brødre?). Ogsaa behandler Völs. de Digte, som ligge til Grund for dens Fortælling, saa frit, at den kun giver en svag Støtte for denne sidstnævnte Formodning. Den førstnævnte, hvorefter L. 9—10 skulde stryges, synes mig derfor at ligge nærmere.

13—17. Disse Vers bør vistnok med Gg. ordnes saaledes:

13. For ec af fialli — i Danmorco.

14. Hon mer at gamni — hilmis þegna.

15. Randir ræðar — grafnir stafnar.

16. Byrþo víþ a borða — hyggioþ . . .

17. Hon brá borþa — vildi gjalda.

16, 1-4. Med Overgangen fra Accusativer i det fryde (þegna, recca, fylgio) til Nominativer (grafnir stafnar) jfr. V. 40.

16, 8. Fioni, som Völs. her har, er vistnok det rette, hvilket ogsaa Gg. antager: da Guðrun opholder sig i Danmark (d. e. nærmest Landet om Øresund) er Udtrykket „syd paa Fyn“ i sin Orden, ti det hedte at reise fra Skaane sydpaa til Sjælland og fra Sjælland sydpaa til Fyn; og Navnet Sigarr er i Sagnet nærmest knyttet til Danmark (Svend Grundtvig Danm. gl. Folkev. I, 259). Derimod kjendes Fivi ellers kun som Navn paa en Egn i Skotland, der her ikke kan være ment.

17, 3-4. Mod min Formodning har for hvad taler, som Gg. bemærker, Coniunctiven vera. — 12. Mod min Formodning vífi (istedenfor vildi) taler son systvr, ti vífi synes at maatte kræve mög móður.

19. Gg. formoder, at L. 1—4 er løbne ind med 18, 9-12 andenstedsfra: de her forekommende [tildels slaviske] Navne ere ellers fremmede for Sagnkredsen. Hvis dette er rigtigt, maa Semikolon efter likir i L. 6 stryges. Men ogsaa Navnet Langbarz liþar forekommer alene her. Mon ikke snarere endel mangler mellem V. 18 og 19 og 19, 1-4 er Brudstykke af et eget Vers? For at disse Linjer ikke med rette høre hjemme i V. 19, taler ogsaa Dativen Darnom, der nu staar altfor læst.

23, 6. iþrar blotnar. blóttinn betyder ellers altid „den, som er dyrket; den, til hvem der er ofret“, aldrig „ofret“. Jeg tror derfor med Torfæus, at vi her har blotnar med o „uåblødt“, der forholder sig til blautr, bloti, blotna, som roðinn til rauðr, roði, roðna. blotnar stemmer ogsaa bedre overens med brunninn og soðinn.

24, 1-4. Hvad foran er formodet om Betydningen af gleympv i L. 1 og af geta i L. 2, tager jeg nu tilbage. Jeg formoder nu, at det rette er:

Enn þá gleymþac,
er getiþ hafþa
arl, iofvrs
iarnbivgs i sal.

Den Tekstform, hvori den anden Linje her er meddelt, skyldes jeg Gg.; for getiþ jfr. ef hann sylg um gętr Hávam. 17. Mød at forandre arll til arl, vil man vistnok indvænde, at Rythmen forbyder at tage dette Ord til det foregaaende og læsrive det fra iofvrs; men denne Indvending er ikke afgjørende, jfr. Hým. 13:

stveco atta,
en einn af þeim
hvern harðsleginn
heill, af þolli;

Vspá I, 34 (se Tillæg):

þá kná Vala
vígbönd snúa,
heldr váru harðgör
höpt, ör þörmum;

Vspá I, 19:

Ask veit ek standa,
heitir Yggdrasil
há r bað m r, ausinn
hvíta auri;

Helr. Br. 2 (se Tillæg):

þv hefir, vár gvlzl!
ef þie uita lystir,
mild, af hondom
mannz bloþ þuegit.

Gg. beholder arll (med Komma foran, ikke efter) og oversætter „glemte aldeles“; men jeg tror, at man i Oldn. ligesaa lidt kan sige gleymþac hans öll, som man i Latin kan sige tota ejus oblita sum. — iofvrs er styret af gleymþac, der ogsaa i Stjórn S. 78, Öl. s. helga Chria 49 Cap. 122 forbindes med Genitiv. — iarnbivgs er formodet baade af Gg. og mig istedenfor ior bivg; járnþjúgr „sværðsiet, fældet ved Sværdet“ er sammensat som hjörundaðr, egg-móðr; bjúgr bruges om den Faldne ogsaa i Ólafsdrápa V. 22: bjúgir liðsmenn (se Eg.). i sal maa henføres til Sætningens Subject. Guðrum glemmer, at hun saa „hugborg jöfurs hjörvi skorna.“

25, 7. ar sal adskilt R; jfr. ar salr i U SnE. II, 271.

30, 4. framarst neqvri er sikkert rigtigt:

Adv. framarst bruges stadig, hvor vi bruge Adj., se f. Eks. Magn. s. blinda Heimskr. C. 14 (13): þeir er framarst þóttu; for neqvri jfr. Nokvri rikstr er heima hverr Mansöngskvæði i cod. reg. af SnE. V. 32; tuð (sár) uoru nokkui mest Flatöb. I, 501.

31, 9-12. *Det synes naturligst, at V. 32 følger umiddelbart efter L. 8. Jeg formoder derfor, at L. 9—12 er Brudstykke (snarest anden Halvdel) af et Vers, hvis rette Plads er efter V. 34. Dog har det Hskr., som Forfatteren af Völs. brugte, havt Linjerne paa samme Sted som R: Bjöði þér mér eigi þenna konung, er illt eitt man af standa þessi ött, ok mun hann sonu þina illu beita, ok þar eptir man honum grimmu hefnt verða. Grimhildr varð við hennar fortölu illa. — 9. R har lætia snarere end lætta; jeg har ved fornyet Eftersyn ikke sét Spor til, at Skriferen har villet rette hint til dette; anden Bogstav er e, ikke e. — 10. Gg. finder, at lifshvatr „livsrask“ er en besynderlig Sammensætning (dog forbindes hvatr med Genitiv: hiorleics hvatir Reginsmál 23), og han forstaar derfor lifs adverbialt „i Live“. Dette er vistnok det rette, men rigtigt Udtryk kommer først frem ved følgende Omsætning:*

Muncaþ ec lætta
lifs, aþr hvatan.

Jfr. Plaut. Menæchm. II, 1, 20: vivos (= vivus) numquam desistam exsequi. — 12. næmic maa med Gg. forklæres som 1 Ps. sg. Præs. Indic. af næma, næmða; den almindelige Forklaring som nemik, Præs. Conj. af nema, nam, er feilagtig, ti R bruger i 1 Ps. sg. Præs. Conj. altid Endelsen a, ikke i (undtagen i den negtende Form). I Lighed hermed maa næma Brot af Sig. 1 og Guðr. II, 43 forklæres af næma, næmða, ikke af nema, nam.

36—37. *Disse to Vers tør vel med Gg. forbindes til ét Vers, uagtet de skildre Begivenheder, som ere adskilte ved et vidt Tidsrum. Jfr. Tillæg til Guðr. III, V. 6—7.*

38, 3. uilsinnis i R maa beholdes og forklæres af vilsinni Slid og Slæb,

Nød og Fare (se *Fritzner*); altsaa: „*Han vilde, at jeg skulde tyde den ulykke- spaaende Drøm.*“

40, 4. *líta* betegner her: *tabe, give Slip paa, lade gaa til Grunde.* — 8. *þeþit* er *þop.* og ikke *2den Ps. pl. Præt. Conj.*; *tyggva* er vel *snarere 1ste Pers. sg. Præt. Conj. end Infjn.*

43. *I de hidtil fremsatte Forklaringer af dette Vers er der meget, som støder: þeir feigir skal gaa paa hvitinga, men feigr véd jeg aldrig at have sét brugt om Dyr, og det synes lidet rimeligt, at Guðrun her med Vilje skulde bruge om Dyr dette Ord, som egentlig gjaldt Men- nesker. Desuden kan man neppe sige þeir munu (vera) feigir fára náttu for „de skal lide Døden om faa Nætter.“ Navnlig voldes den sidste Linje Ulæmpe: den i Udg. fremsatte Forklaring var kun en Nædhjælp, som jeg nu opgiver; ved en Forandring drott um bergia bliver Udtrykket fremdeles haaråt. Jeg vover derfor at fremsætte en anden Fortolkning: þeir — feigir gaar ikke paa hvitinga, men paa seggir; Komma efter litlu stry- ges; drottom er Dativ ikke af drótt, men af dráttir, ældre dróttir, dróttir (o i første Stavelse er u-Omyd af á, som i nott- om Þrym. 26. 28; jfr. S. IX f.) „Op-*

trækken af Fiske ved Fiskesnor; derfra nu ogsaa alm. om den optrukne Fisk“ (*Erik Jonsson*). *Ved hvitingar maa da forstaaes etslags hvidlige Fiske, neppe den i Kongesp. Chris. Udg. S. 29 omtalte Hval- art, ti den droges vel ikke paa Snor, men rimelig enten Hvittinger (Hvidlinger) eller Kolgjer (Kuller), der i Jylland kaldes Hvid- linge efter Vid. Selskabs Ordb., hvorpaa Gg. gjør mig opmærksom. harþfi nęma (= næma) oplyses ved norsk. Folkespr. „avhoya, tage Hovedet af (især Fisk)“ (I. Aasen). Men ved disse Forklaringer synes hverken seing i R eller sefing at passe; jeg formoder derfor nu: vm sefang „tale om Fangst ved Havfiske“ (fang ofte om Udbytte af Fi- skeri, f. Eks. Fms. IV, 331); allerede Rask formodede sæfaug. Der bliver rigtignok ikke nogen klar Forbindelse mellem Drøm og Ud- tydning, men dette tør neppe være en afgjæ- rende Indvending mod denne Forklaring. Og hvad skal det betegne, at Fiskene skal fortæres „lidt før Dag“? Vil det sige: før Mændene igjen drage til Havs for at fiske?*

44. *Det er vistnok, som Lüning be- mærker, kun anden Halvdel af Verset, vi har tilbage: første Halvdel har rime- lig begyndt med Hugða ek. Efter V. 44 mangler sikkerlig idetmindste ét Vers, hvori Guðrun har udtødet Atles sidste Drøm.*

G U ð R Ú N A R K V I Ð A III.

1. *I L. 3 bør vel Læsemaaden i R beholdes, saa at L. 1—4 med K. og Gg. skrives:*

Hvat er þer, Atli?
— e, Bydla sonr!
er þer hrygt i hvg —
hvi hlę þv eþa?

Jfr. Hvat er þer, Hjálmarrr? *Fas. II, 216.*

2, 8. *For verþit kunde man have ventet verþiz (verþizk), men den active Form støttes ved breiddo Oddr. 25, 7.*

3, 7-8. *vorþr, Vogter, giver her neppe Mening. Jeg tror nu, at man bør læse:*

er vorþ ne verr
vinna knatti

„*som hverken Kvinde eller Mand maatte udføre*“; *hvis Udførelse var Brøde baade for Kvinde (mig) og for Mand (Thjodrek). Jfr. det af Fritzner anførte Eksempel af Norg. gl. Love II, 496: vár kná engi blandask við búf; Negtelsen er, som saa ofte (se Anm. til Grip. 21, 5), ikke sat ved det første af de to Led. Man tør vistnok ikke forstaa verr som adverb. Comparat. og forklare „end hvilket en Kvinde ikke kunde gjøre noget værre“.*

4, 6. spekiör, som her almindelig læses, findes ingensteds ellers og synes mig nu meget tvilsomt: man oversætter „Taler, Samtaler“, men Sammenligningen med oldeng. spæc, spræc synes sprogstridig; spekiör maatte være en Afledning af spakr, men herfra lader neppe nogen her passende Betydning sig udlede. Ved fornyet Eftersyn synes det mig ogsaa høist tvilsomt, om R har spekiör; kun de 3 første og de 2 sidste Bogstaver ere sikre, men hvad der er herimellem, er utydeligt, fordi Skriveren har rettet, hvad han først feilagtig havde skrevet. Jeg formoder spennor.

5, 3-4. Med þeir ne einir jfr. synir Erlings váru engir þar Ól. s. helga Heimskr. Cap. 186; avngir þeir Arna synir reru þenna leiðangr Ól. s. helga Chria 1853 Cap. 249 (engi þeira Árnasona reri Heimskr. i Ungers Udg. Cap. 262); kómust þau engi ór hafi Bisk. ss. I, 30. — Ved þriggja tega manna er þeir ne einir nærmere bestemt, aldeles som i Hálfs s. Cap. 11: vér skulum hálfir herjar þessa sökja frá sjó. — 5-8. Teksten maa være forvansket. Ordene, som de staa i R, kan ikke betyde „omring med dine Brødre o. s. v.“ Ved denne Tydning bliver at uforstaaeligt; desuden maatte Gudrun først bede Atle sende Bud efter den sydlandske Konge og derpaa opfordre ham til at omringe hende med alle sine Frænder. Heller ikke kan bringja

ellers paavises i Betydningen „omringe med —“. At Gg. med rette her søger den Mening „Du blottede mig for (beravede mig) mine Brødre og mine brynjeklædte Mænd, du blottede mig for alle mine nærmeste Frænder“, bliver indlysende, naar vi sé, at V. 8 skal følge efter V. 5. Denne Mening har efter min Formodning oprindelig været udtrykt ved:

hnærcto mic at bröþrom

oc at brynioþrom,

hnærcto mic at ollom

hofvniþiom.

hnærcto = hnögtu, hnöggt þú (jfr. bloþvet Atlav. 22 og Kysto H. Hjörv. 43, knatto Atlav. 36) af hnuggja, hnögg (ikke hnugða), hnugginn. at er her brugt omtrent ligesom i Hamð. 5: fallin at fröndom, vadin at vilia, og i farinn at e-u.

6-7 kan vel med K., Rask og Gg. forbindes til ét Vers, uaftet de første 4 Linjer indeholde Gudruns Ord, medens de 4 sidste fortælle om noget, som ikke følger umiddelbart paa disse Ord; jfr. Tillæg til Guðr. II, 36-37.

8. Dette Vers bør vistnok indsættes umiddelbart efter V. 5 og Overskriften Gvðrvn qvaþ stryges.

11, 7. Sva er vel her omtrent det samme som þat, jfr. det hos Fritznar anførte Eksempel Björn þakkaði honum fyrir svá Bjarnar s. Hítð. S. 48, og Gemtiven sinna harma kan jævnføres med þess vanréttiss Lok. V. 40.

O D D R Ú N A R G R Á T R.

3, 7-8. Gg. stryger disse Linjer, der ialfald ikke kan staa, hvor de staa i R. Men L. 9-10 synes mig ligesaa vel eller bedre at kunne undværes.

5-6 bør vistnok med K., Rask og Gg. forenes til ét Vers.

5, 3. Oprindelig vel Borgnyio; jfr. Vegt. 1: hvi væri Balldri (Rettelse i A for Balldr) ballir dravmar.

10, 9-10. Har disse Linjer sluttet et forøvrigt tabt Vers, som har havt Plads mellem 16 og 17? Har Oddrun i dette forklaret, hvorfor hun efter sin Faders Død ikke blev gift med Gunnar?

17, 5. dvasþi forklares almindelig „stumrede, dævede, var stille.“ Men dette synes, som Gg. bemærker, ikke at passe i Sammenhængen, da her inaa være Tale om

Sigurds Riðt gennem *Faverluen*. *Desuden* viser baade den *nyisl.* og den *ny-norske Form*, at *dúsa*, *døse*, *stílne*, i *Præter*. har *dústi*. *Jeg tror*, at *dúsaði* betyder „*årnede*“ og er beslægtet med *sv. Dial.* *dus*, *n. don*, *susning*, *buller* (af *vatten* eller *blåst*). *Vesterbotten* (*Riets*), hvortil rimelig hører *gl.svensk* *dus*, *Bulder*, *Brag*, i *Forbindelsen* med *fullan dus* (*Kg. Erik XIV. krön.*).

18, 6. *válitíð* jfr. *vásjaldan Kongespeilet* S. 72.

21. *Jeg tror nu*, at *árla* i *L. 1* bør forandres til *Atla*, uden at *dog* og i *L. 3* behøver at stryges; jfr. *Guðr. II*, 32:

er byrom sinom
bálva nętti

oc margom sinom
meina stórra.

34, 5-6. at *munum sinum*, at *mun sinum*, betyder i *Almindelighed* „i *Overensstemmelse med sin Lyst*“, „*som man vil*“; jfr. navnlig *hverr lifði sér* at *mun sinum Bjarn. s. Hítð. S. 27*. *Man kunde derfor tænke paa*, at *der manglede en Negtelse* (eigi foran *maðr* eller *a* efter *lifðr*), *saa at oprindelig den Mening var udtrykt* „ikke enhver lever som han vil, faar sine *Ønsker opfyldte*.“ *Men Versets Form vilde lide ved en saadan Forandring*; og *Teksten i R kan vel beholdes*, naar *man forklarer*: *enhver lever for sin Kjærlighed*; at *er da brugt her som i Udtryk-kene starfa* at *e-u*, *vera virkr* at *e-u*.

A T L A K V I Ð A .

Det synes meget underligt, at *det særegne Tilnavn grønlenzkr* (om *dettes Betydning* se *Tillæg til Atlamál*) skulde tilhøre to forskellige *Digte om samme Æmne*. *Jeg formoder derfor nu*, at *det med rette ene tilhører Atlamál*, hvorved *det er støttet ikke alene ved Overskriften*, men ogsaa ved *det forudgaaende Prosastykke*, og at *det derfra feilagtig er overført til Atlakviða*.

1, 2. *ár* er vel ikke *Substantiv* „som *Ærindsvend*“, „med *Ærinde*“, men *Adverbium*.

4, 6-7. *Istedensfor serki val rǫþa* i *R* formoder *jeg nu serki val rǫna*; jfr. *Ól. s. Tr. Heimskr. Cap. 26, V. 2* *valserkjjar* (*d. e. brynju*) *veðr-hirðir. valrœnn* er nærmest analogt med *hérœnn*. Efter *valrǫna* sættes *Komma*; *den i Anmærkn. til 14, 9* *givne Forklaring af dafar darr-áþar* opgiver *jeg*; se *Tillæg*.

5, 8. *meðr* er her rimelig senere kommet til i *Folkemunde*; jfr. *hris þat* it *mæra* er *Myrkviðr* *heitir i Hervarar s. (Fas. I, 493)*.

6, 3. *Den givne Forklaring af þri her*

og 12, 5 er neppe den rette, ti en *Form öri* = *örvi* er neppe mulig i *saa gammel Sprogform*. *Jeg tror nu*, at *Comparativ öri yngre* (= *got. juhiza*) *her er brugt for Positiv*, ligesom i *Landn. Ísl. ss. I, 45*: *gott æ gömlum mönnum*, *gott æ orum* (*d. e. ærum*; *Var. ungum*) *mönnum*; saaledes brugte ofte *Grækerne* *εωώτερος*, *κατώτερος*, *Inderne* *naviγανς*, hvor vi ikke bruge *Comparativ*.

7. *Jeg tror*, at *L. 7—8* og *L. 11—12* ere senere komne til. *De to ensartede Linjer* enn *męki hvassastan* og *hialm* og *sciold* *hvitastan* *maa høre sammen* og *kan ikke fra først af have været adskilte ved de uensartede Linjer 7—8*. I *L. 11* er *minn* uden tilføiet *Substantiv* *uheldigt Udtryk*, da *baade hialm* og *sciold* *gaar forud*. Naar vi skyde *L. 7—8* og *L. 11—12 ud*, *faa vi et 8linjet Vers*. — I *L. 7* *forstaar jeg* *ęma* med *Lüning* som *Adjectiv*; *Gy. skriver* *beccęma* (jfr. *bekkskrautuðr Lok. 15*), *hvilket vel er bedre*.

8, 6. *riþit* bør *udtales* som *vriðit*.

9, 5. *kvaddi þa* *Gvnnarr* er vist *det rette*. *Man skal med F. Magnusen i*

Glossar til Edda Sæm. ed. AM. forklare det „tåltalte dem (þú Acc. pl.) til Afsked“ „tog Farvel med dem“. Jfr. svá kveð ek snyrtifreyju gandis vangs Korm. Cap. 8, V. 3.

11. *Lüning og Gg. forstaa dette Vers som en høitidelig Forsikring af Gunnar om, at han vil give Møde og komme til Atle efter Indbydelsen; denne Forsikring skal gives under en Slags Edeform, idet han siger, at det og det skal ské, om han ikke kommer. Men denne Forstaaelse er efter mit Skjøn uforenelig med mun. I Verset udhæves de Ulykker, som vil indtræde, hvis Gunnar omkommer paa Færd den til Atle. ef Gunnars missir er euphemistisk Udtryk, som jævnlig i Prosa ef min missir við (se Fritznens Ordbog). Istedefor komraþ i L. 8 formoder jeg komraþ; jfr. Skirn. 10: þaþir við komumc. Men skal Verset forstaaes saaledes, saa kan det ikke (som Forf. af Völs. har ment) udtales af Gunnar, der her skal optræde freidig og tale opmuntrende Ord. Verset indeholder vel ikke Fjorners advarende Tale, om end i Nibelungenlied (XXIV Aventure) Kjøgemesteren Rumolt raader Burgunderne fra at reise; men det er vel, som ogsaa Keyser formodede, Gunnars Mænd i Almindelighed, der udtale sine bange Anelser. Jeg vover ikke at indsætte Verset efter V. 9, L. 4 eller efter V. 8. — 3. Gg. indsætter granvarþir af grön. — 5. Med birnir blaçfallar jfr. mánuðr XII þri-tögnáttar Íslendingabók Cap. 4. — 6. Vel snarere þreftanom. Kan þref-tönn betyde en udstaaende Tand af þref i samme Betydning som þrep en udstaaende Kant? — 7. ganna (mun) bør vel forstaaes upersonligt.*

12. 4. hýna kan neppe forsvares ved den givne Forklaring: som Appellativ betegner Ordet ellers ikke en Kjempe, en Kriger, men en ung Dreng; jeg formoder derfor nu hýnar. Gg. indsætter: or garði heiman; men jeg véð ellers ikke at have sét disse to Udtryk forbundne. — 5. qri se Tillæg til 6, 3. — 7. horskr betyder her vistnok ikke: klog, forsigtig; men

mulig tør man forklare: Heilir farit nv oc horscir „Gid I maa være saa lykkelige som kjække“. Gg. stryger oc og læser Heilir farit nv, horscir! — 8. hvars er sikkert det rette; jfr. Atlam. 4: foro þa sipan . . þar er frögnir bioggo; Harð. s. Grimk. Cap. 11: vil ek hvergi (d. e. hvar + gi, ikke hvert + gi) fara.

14. *Dette Vers bør deles i to, af hvilke det første ender med bleicom scioldom; se Tillægsnm. til L. 9—10. — Bicca greppar i L. 3 er meget paafaldende. Sagnet kjender ikke nogen Raadgiver af dette Navn hos Atle; havde der været nogen, maatte han ogsaa have optraadt andensteds. Ligesaa betænkeligt er det at forstaa Bikke som en Betegnelse for Atle selv „den falske“. Vanskeligheden maa vistnok læses paa en anden Maade. Sagnet kjender Bikke kun som Navn paa Jormunreks falske Raadgiver, og herved maa vi holde fast. Det er eiendommeligt for al folkelig Digtning, at de samme eller lignende Udtryk jævnlig vende tilbage, hvor den samme eller en lignende Situation skildres. Og intet er jo sædvanligere ved Folkedigtets Forplantelse fra Mund til Mund, end at Vers eller Verslinjer eller enkelte Udtryk forvilde sig fra det ene til det andet af to Digte, som i nær overensstemmende Udtryk behandle ensartede Motiver. Nu har vi her i Atlakviða og i Hamðismál væsentlig samme Situation: to Brødre komme ridende over vilde Fjælde til sin Svoger en fremmed Konges Land; Vægtene speide fra dennes Borg, for at Overfald af Fjender ikke skal overraske; Kongen selv, der skildres som grusom og overmodig, sidder omgiven af sine Mænd inde i Hallen og drikker Vin. Jeg tror da, at der i Hamðismál engang har været et Vers, som har svaret til Atlakviða V. 14, L. 1—8, og at Udtrykket Bikka greppar er kommet ind i Atlakv. fra hint Vers i Hamð., som er faldet bort paa sit Sted. En mærkelig Bestyrkelse tror jeg at finde hos Sakse i hans Fortælling om Jarmerik (Müllers Udg. S. 414). Jeg tror, at hans Beskrivelse af dennes Borg grunder sig*

paa et gammelt Kvæde, og navnlig *finder jeg i hans Ord en Gjengivelse af det Vers om Jormunreks Borg, som er tabt i den islandske Optegnelse af Hamðismál, men som laader sig spore i de Stumper, som ere komne ind i Atlakviða: propugnacula armatis implebat svarer til Bikka greppar standa á borg inni há og tydeligere fulgentes auro cetræ circum-pensique clypei supremum ædis ambitum adornabant til sal . . sleginn . . bundnum röndum, bleikum skjöldum. — borg inni há Atlakv. 14, L. 4 bruges om Jormunreks Borg i Hamð. 22; og Sakse (p. 411) siger: in editissima rupe mirifico opere aedem molitur. Aggerem collatis glebis extruit, fundamentum crebris conjicit saxis. Gg., hvem jeg meddelte dette, sammenligner videre tricliniis media . . cinxit hos Sakse (p. 412) med sleginn sessmeiðum og quatuor portæ magnitudine præstantes (ibid.) med liðskjálfar (om dette Ord jfr. Tillæg til Fjölsv. 34) djúpa. I sin Helhed hører, som jeg tror, Atlakv. 14, 1—8 baade hjemme i Atlakv. og i Hamð., om end Verset fra først af rimelig er digtet om Jormunreks Borg; kun i enkelte Udtryk maa der i de to Digte have været Afvigelse. L. 1 kan ikke have lydt saaledes i Hamð., men rimelig: Land sá þeir Gotna; jfr. Grímn. 2: Gotna lande. I L. 3 kan Bikka kun passe i Hamð., ikke i Atlakv., hvor jeg formoder at det rette Udtryk er Buðla greppar; jfr. Atlam. 38: bæ sá þeir standa, er Buðli átti og Atlam. 63: brás Buðla; den Omstændighed, at Budle er død, kan ikke gjøre dette Udtryk umuligt; smígn. Atlakv. 1 at görðum Gjúka. I L. 5 passer suðrþjóðum godt i Atlakv., som seggr inn suðrœni i V. 2 viser; men jeg *finder heller intet bestemt, som taler imod dette Udtryk i Hamð. Det i Hamð. tabte Vers maa have havt sin Plads umiddelbart foran V. 17; se Tillæg. — 3-4. Bicca (Buðla) greppar standa a borg inni há parenthesiske Sætning; jfr. Vspá I, 19, L. 1—4. — 9-10. Den givne Forklaring af dafa darraþar tager jeg tilbage; Gg. har overtudet mig**

om dens Uholdbarhed. I V. 4, L. 7 maa dafar (Acc. pl.) darraþar være Navn for Spyð, jfr. stöng darraðar, og foran dafar maa sættes Komma. Gg. holder med rette fast ved, at Atlakv. 14 er to Vers, af hvilke det første ender med bleicom scioldom; men det andet Vers kan da ikke begynde med en løsreven enestaaende Linje dafa darraþar, der i Mening slutter sig til det foregaaende Vers, medens enn þar dracc Atli begynder en ny Sammenhæng. Gg. bemærker derfor skarpsindig, at dafa[r] darraþar ved Tankeløshed er kommet med her i den anden Opregning af Vaaben fra den første Opregning i V. 4, og han mener, at det andet Vers skal begynde med Enn þar dracc Atli. Herefter maa da en Linje være falden ud; denne udfylder Gg. ved ógnvaldr Húna, saa at Alliterationen hviler paa Atli; jeg foreslaar derimod efter 2, 1 með dróttmögum. — 16. Maaské snarere som ét Ord gramhildi (forbitret Kamp, Kamp paa Liv og Død) jfr. oldeng. gramword. — Til Slutning meddeleer jeg de to Vers, som ere blevene sammenblandede i V. 14, i den Form, som jeg nu holder for den rette:

- a. Land sá þeir Atla
ok liðskjálfar djúpa,
— Buðla greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
sleginn sessmeiðum,
bundnum röndum,
bleikum skjöldum.
- b. En þar drakk Atli
með dróttmögum
vín i valhöllu,
verðir sátu úti
at varða þeim Gunnari,
ef þeir hér vitja kvæmi
með geiri gjallanda
at vekja gramhildi.

16. Dette Vers er vistnok en Sammen-smigtning af to. Jeg tror, at to Linjer ere faldne ud efter

sétir þv i sæþlom
solheiða daga;

man kan eksempelvis tænke sig dem i følgende Form:

brygðir blám hjörvi
ok blóð vekðir.

Et nyt Vers har da begyndt med L. 7.
— 7-8. Jeg tror nu, at Læsemaaden i
R snarest bør beholdes, saa at man med
Eg. læser:

nár narp þarflva
letir nornir grata.

Ved nornir menes Humernes fremvise
Kvinder. Dette Udtryk stemmer vel over-
ens dermed, at der tillægges Atles Borg
valhöll og liðskjálfar, at en Konge, som
det synes, kaldes rögmir (V. 33) og Helte
sigtivar. Disse nornir tænkes vistnok ikke
bestemt adskilte fra Húna skjaldmeyjar:
Nornir og Valkyrjer ere nær beslægtede
Væsener, og Forestillingerne om dem gaa
ofte over i hinanden. når er rimelig
Adjektiv, men kan neppe være det samme
som knár; man finder aldrig nequ for
knequ; men ligesom man har gnúa = núa,
gneppr = neppr, gnaddr = naddr o. s. v.,
saa er når rimelig Sideform til gnár, der
er Stammeordet til Gná og gnæva. —
10. Formodningen hervig opgiver jeg, ti
hervi maa betegne Straffen. Det tages
bedst med Eg. som „Harv“; jfr. Danm.
gl. Folkev. No. 114 A, V. 13: han spændte
hannem baade i harve og plov. Dev-
imod forklarer Ettm. (Altn. Leseb.) Ordet
„Schmach, Schande, viell. auch „herbes“
ags. hervjan contemnere, ahð. haraw asper
harwjan, harwen exasperare“; men denne
Forklaring ligesom Tanke paa Slægtskab
med herfiligr ligger fjærnere.

17. Verset burde vel, som Ettm. og
Gg. mene, begynde med:

þá kvað þat Gunnarr
gunna dróttinn.

18. Forud for dette Vers maa mangle
noget, hvori Kampen har været skil-
dret.

19, 3-4. Man bør snarere ordne Lin-
jerne saaledes:

enn enom átta hratt hann
i eld heitan.

Ogsaa h bliver da Rimstav.

19—20. V. 19 afsluttes bedst med:
sva scal frøon
fiandom veriaz;

og derfor tror jeg nu, at

Hægni varði
hendr Gvnnars,

som i R, bør begynde V. 20. Men disse
to Linjer maa da være forvanskede og i
sin oprindelige Form have udtrykt en
aldeles forskjellig Mening (f. Eks. „Mænd
blev sendte til Gunnar“?).

21. Gg. begynder dette Vers med to
Linjer: Mætr qvaþ þat Gvnnarr
Geirniðvngr,

som R har i Begyndelsen af V. 25.

22, 2. Herefter mangle maaské to Lin-
jer, der har dannet Modsætning til
24, 3-4.

23, 1-2. Gg. mener vistnok med rette,
at disse to Linjer, som gjere Verset 10-
linjet, her ere komne senere til, og han
flytter dem over i Spidsen af V. 17.

24. Gg. tror, at der mellem L. 4 og 5
mangler to Linjer, som han tænker sig
saaledes: hart hugakarn
hilmis tóku.

25, 1-2. Disse to Linjer flytter Gg.
herfra over i Spidsen af V. 21.

26, 2-3. Formodningen arudo for argom
kan neppe ramme det rette, da den giver
skjævt Udtryk: öndu ijarri istedenfor öndu
firðr. Heller ikke kan i L. 3 det rette
være sem e munt, da Rimstaven er m.
Jeg formoder nu:

Sva scaltv, Atli!
arngo fiarri,
sem munt [órom]
meniom verþa.

D. e. Svá fjarri skaltu verða öngu, sem
munt verða órum menjum. Istedenfor
arngo kunde let læses argð. svá adskilles
oftere fra det Ord, som det bestemmer,
f. Eks. Þrym. 26. 28. — 5. Jeg for-
moder nu, at der med Er vnt einom mer
begynder et nyt Vers, som bestaar af 26,
5-8 + 27, 1-4. 26, 1-4 bliver da et Brud-
stykke og 27, 5-12 et Vers af regelret
Længde.

27. I Stedet af Völs. læs vit (saa Hskr.)
for vér.

28. Gg. mener vistnok med rette, at
dette Vers har begyndt med to Linjer,
hvori Atle har været indført talende:

Kallaði nú Atli
konungur Húna.

Ok meirr þaðan sluttur sig bedre til to
saadanne fortællende Linjjer end til den
directe Tale. Ved disse to Linjjer bliver
Verset 8linjet.

29. Den Form, hvori Verset er givet,
er lidet tilfredsstillende: man har et Hul
af en hel Linje; og desuden er det Adj.
manr, som Eg. antager i L. 2, uden Ana-
logi. Jeg tror, at Verset skal restitueres
saaledes:

Atli inn ríki
reiþ Glámi
random sleginn
[oc] rógþornom;
sifivngr þeira
Gvðrvn sigtifa
varnaþi víþ tárom
vapin i þyshavlo.

Dat. Glaumi ogsaa i *Kálfvása* (S. 334 b).
Med röndum sleginn ok rógþornum jfr.
14, 5-8. sifjungr maa, ligesaavel som
bræðrungr, systrungr, kunne bruges om
en Kvinde.

30, 7. Jeg tror nu, at hvlqvi bør for-
andres til harlqvi, ti Hestenaavnet heder
ellers overalt hölkvir. Med hölkvir hvil-
beþjar jfr. gólfhölkvir SnE. I, 372,
veggjar vigg, fletbjörn o. s. v. Keyser
forklarte derimod hvlqvi som Dat. af
hulk = oldeng. hule a cabin, a cottage.
Dette oldeng. hule er efter min Formod-
ning samme Ord som hokk n. „et lidet
Værelse; Aflukke, Sengekammer. Sogn,
Søndre Berg.“ (I. Aasen), ligesom sønden-
fjælds siges hokken = gl. svensk hulkin.
Men mod sidstnævnte Forklaring af hvlqvi
taler v, og denne Indvending fjærnes neppe
ved at sammenligne ölvi og lignende For-
mer.

31. Dette 12linjede Vers er i høi Grad
forkunstatlet. Jeg formoder, at Verset er
en allerede før Nedskrivningen iværksat
Omdannelse af et ældre simpere 8linjet
Vers; maaské har der istedenfor de fjer-
ste 8 Linjjer oprindelig været 4, der kan
have lydt omtrent saaledes:

Lifanda gram
lögðu i ormgarð,

en heiptmóðr Gunnarr
hörpu kníði.

33, 4. Kan at reifa gioldr ragnis betyde
„for at fremkalde Erstatning for Kongen
(Hævn for Gunnars Drab)“? jfr. 41, 8. Gg.
indsætter at reifa grvndragnu. — 5-8. þiggja
betyder her: blive beværtet med, faa at
nyde, at æde, som ofte i Oldengelsk:
hie fira flæschoman þégon Andreas 24 f.
(Grein); næs hie þære fyllu geféan háfdon
þæt hie me þégon Beowulf 562 f. (Grein).
gnadda niffarna synes at være et tvetydigt
Udtryk, som vel kan forstaas om slagtede
unge Dyr, men hvorved Gudrun mener sine
og Atles spæde Sønner, som hun har dræbt.
gnaddr = naddr (jfr. gneppr = neppr
o. s. v.), liden Pind, Spids; dette Ord kunde
let overført blive brugt om et Træ, Dyr
eller Menneke, som er lidet af Vækst.
Rietz har id-nadd „liten smal id“. I
norsk Bygdemaal bruges nudd m., der
ligeledes betyder en kort Pind eller Nagle,
om den som er liden af Vækst.

34, 6. Det synes mig nu med Gg. sand-
synligt, at herefter oprindelig har fulgt:
er frá morði þeira Gunnars
konnir váru ór myrkheimi

og at disse Linjjer siden flyttedes til V. 42.

35, 2. Jeg tror nu med Gg. forvist,
at der foran veigar fattes to Linjjer. —
3-6. Jeg har taget oc som Conjunction;
det er ogsaa 22, 3 stillet efter første Ord
i den tilknyttede Sætning; ved enn kan
den samme Ordstilling ikke være mere
paafaldende. neffalom forbinder jeg helst
med Atla og forklarer det efter Egils s.
Cap. 44, V. 3: Ölvi öl gerir fölván. Gg.
forstaar oc som „ogsaa“, sætter Semi-
kolon efter bera, sætter ikke Komma efter
dis og nærvyg, men derimod efter neffalom.

36, 4. Jfr. Guðr. II, V. 41, L. 6. —
5. Den Hage, som i R er over t i nælta,
betegner ellers, at t skal fordobles.

37, 6. seti Dativ af sæti. Gg. tager
det som Dat. af set, men vistnok med
urette; i sin almindelige Betydning „Sove-
sted“ (se Fritznér) passer dette her ikke
godt i og for sig, og at det ikke har været
opfattet saaledes, viser L. 9—10, omend
disse Linjjer rimelig ere senere tilfæiede.

38, 9-10. Se Tillæg til *Guðr. hvöt V. 12.*

40, 7-8. fyr arplingom passer neppe til faðmaz, og derfor bør der maaské sættes Komma efter faðmaz, saa at fyr arplingom kommer til at høre til Hovedsætningen; arplingom bliver da at forstaa om Aile og Guðrun; men kan fyr med Dativ omtrent i samme Betydning som Dativ alene forsvares ved Udtryk som illa ferr fyrir manni? optarr i L. 7 er rimelig forvansket.

42, 3-4. Se Tillæg til 34, 6. — 7. Der

bør skrives *Bvþlvinga* med stor B. — 8. Jeg formoder h n é istedenfor hnigo; da bliver brvno oc scialdmeyiar inni aldrstamar en *parenthetisk indskudt Sætning*. Det er ikke heldigt, at L. 7 staar lørevet fra de andre Linjer i samme Halvers, idet bør *Bvþlvinga* danner en *Fortsættelse af Subjekterne* til det i forrige Halvers staaende *Verbum ryko*, og *Udsagnet hnigo* i øldheitan synes mig at passe mindre godt efter brvno inni om scialdmeyiar.

A T L A M Á L.

Digtets Tilnavn hin grønlenzku bør vistnok ikke med Finn Magnusen, Keyser og Munoh forklares af det norske Landskabs Navn. Derimod strider Skrivemaaden grønlenzcom S. 291 b, grønlenzca S. 282a. Det norske Landskabs Navn skrives i islandske Hskrr. regelmæssig (anderledes i norske) Grenland (kun, hvor æ bruges for kort e, Grønland) og adskilles fra det amerikanske Grønland (se f. Eks. Ól. s. heilga Chr. 53, S. 10. 75. 125), ligesom der ogsaa skrives Grenmarr, saa at Navnet synes at have været opfattet som Sammensætning med gren n., en Hule hvor Rovdyr (Ræv, Ulv el. lign.) holde til; men i R bruges q ikke for kort e (hrökir Háv. 135 synes vistnok at være = hrekir, men denne Skrivemaade er da rimelig fremkaldt ved Sammenblanding af hrekja og rækja). Desuden kjendes som et til Grenland svarende Adjectiv ellers kun grenskr (saaledes almindelig) eller grønskr (grønnsca Fms. X, S. 395; jfr. Grøna Gulaf. C. 315; Grønir, grønskr forholder sig da i Vokal til Grenland omtrent som døilir, dølskr til dalr), og af de Navne paa land, af hvilke der ikke dannes Folknavne paa lendingr, dannes der næsten aldrig Adjectiver paa lenzkr: saaledes forekommer, saavidt jeg véd, aldrig englenzkr, gautlenzkr, hálogalenzkr, jamtalenzkr, rogalenzkr, vallengzkr o. s. v., men altid bruges de af Indbyggernes Navne dan-

nede Adjectiver enskr, gautskr, háleygskr, jantskr (jemtskr), rýgskr, valskr eller valneskr o. s. v.; kun sjælden bruges saxlenzkr for det almindelige saxneskr, húnlenzkr for húnskr, og disse to Adjectiver ere dannede af fremmede Landes Navne; der er derfor al Grund til at tro, at man aldrig har sagt grønlenzkr. Jeg holder det derimod med B. Grøndal (Ant. Tskr. 1861—63, S. 373) for vist, at Tilnavnet skal forklares af det amerikanske Grønland (hvoraf ogsaa grønlenzkr háttr SnE. I, 686), om det end er uvist, i hvad Forbindelse Digtet staar med dette Land. Mulig har blot den Omstændighed, at Skriveren eller hans Hjemmelsmand havde hørt Digtet paa Grønland, givet Anledning til Tilnavnet. Jeg sér dog intet, der forbyder os at antage det for at være blevet til paa Grønland, ti Indfyldelse af kristelig Udtryksmaade, Skik og Tænkemaade lader sig paa flere Steder i Digtet ikke miskjende, se Luning S. 472. 476 f., jfr. S. 474. Skulde ogsaa V. 17. 18 pege hen til Grønland?? Kostbera drømmer om en „Björn“, der kommer ind i Huset og forskrækker alle, og Hogne, der i sit Svar forklarer Drømmen om en rasende Østenstorm, taler som om Kostbera havde nævnt en „Hvidbjörn“, hvilket synes at forudsætte, at Hvidbjørnen var den eneste Art Björn, som man her kunde tænke paa.

1, 1-2. Þa mað, som foreslaas i *K.*, forstaas som Tidspartikel og stilles i *Spidsen* af *L. 2*; *Gg.* bemærker med rette, at de faa Eksempler paa, at *Verslinjen* i *Atlamål* ender paa en betonet Stavelse, ere ligesaa mange Feil. Om öfo jfr. *Tillægsanm.* til *Sig. III*, 33, 4. — 6. *Formen* yggr = uggr har ellers ingen Støtte (*Eg.* anfører ygglaustr af *Rekst. 33*, men det *Hskr.*, hvori dette Digt findes, skriver ofte y for u). yggt var þeim síþan er vel det rette snarere end uggr v. þ. s.

2, 1. *R* har oxto, ikke oxtó.

5, 3. *Jeg* formoder, at det oprindelige istedenfor hvgðo er vggðo, der giver et klarere Udtryk; det er desuden mindre heldigt, at to *Linjer* i samme *Vers* begynde med hugðu.

6. *Er* i det hertil af *Völs.* anførte *Sted* friðust forvansket af fróðust, der skal gjengive gálig i *Atlamål*?

7. *Gg.* har fundet *Vers* mistænkeligt paa denne *Plads*, fordi det skyder sig ind imellem *V. 6* og *8*, som slutte sig nære sammen. *Jeg* tror, at *V. 7* bør indsættes mellem *5* og *6*, og *jeg* finder en *Støtte* herfor i þa baþa i *6, 4*. Dette forklares af alle om *Atles* *Sendebud*, men to maatte da i *Forveien* have været nævnte. *Jeg* forstaar þa baþa om *Gunnar*, hvem *Koetbera* hilser som *Konge*, og *Hogne*, hvem hun hilser som sin *Mand*. Baade *Gunnar* og *Hogne* ere nævnte i *V. 7*. — 7-8. *Gg.* paapeger, at nitti ikke kan være rigtigt, da jo *Hogne* er bestemt paa *Færden*, som vi sé af den følgende *Fortælling*. *Ordene* Yðart atkvæði mun standa hljóta, ok fylgja mun ek þér i *Völs.* stemme heller ikke overens med nitti, skjønt den tilføjer en úfús em ek þessarrar ferðar. *Gg.* læser derfor vistnok med rette:

Hægni þvi iátti

er hinn vm røþi.

„*Hogne* sagde, at han vilde gjøre, hvad *Gunnar* maatte bestemme sig til.“

8. *I* *Udgaven* er allerede formodet, at *L. 1—2* i *V. 9* hører til *V. 8*; *Gg.* bemærker videre, at der mellem *8, 4* og *9, 1* maa mangle to *Linjer*. Det manglende kan eksempelvis maaské udfyldes ved efter fulldrukkit at fortsætte:

[risu at þat rekkar,
réðusk þeir at sofna;]
hjú görðu hvílu,
sem þeim hægst þótti.

13, 3. Þess, som *R* har foran leita, bør rettes til læss d. e. læs; dette giver klarere Udtryk, stemmer bedre overens med: á ek ekki skap til þess at fara illu (saa *Hskr.*, ikke illa) i mótt við menn i *Völs.*, giver os to *Rimstave*, hvilket i dette Digt er det sædvanlige, og befrier os endelig fra det stødende i *Gjentagelsen* af þess.

16, 4. sát i *R* er vistnok feilagtigt, da *Linjen* derved kommer til at ende paa en betonet Stavelse; det rette er vistnok hugðir, ligesom *Völs.* har er þú hugðir blæjuna, ti *Verbet* gjentages fra hvgða oc i *Fortællingen* af *Drømmen V. 15*, ligesom i *V. 18* fra *V. 17* og i *V. 27* (efter min *Reconstruction*) fra *V. 26*.

17, 5. i mvnn?

19, 5. Skal heitö i *R* snarere læses heiton?

21. *Foruden* ét *Ord* i *L. 5* mangler vel endnu (efter *L. 5*?) to hele *Linjer*. Det ene *Ord* i *L. 5* er mulig faldet ud efter (ikke foran) við *Gvnnarr*.

25, 4. vápnum með blóði lituðum i *Völs.* forudsætter kanské, at *Forf.* feilagtig har læst geira laugun.

29, 3. for þo bør vistnok med *Gg.* forandres til for þessa; *Linjen* kommer da ikke længer til at ende paa en betonet Stavelse, den stødende *Gjentagelse* af þo fjærnes og vi faa et bestemtere Udtryk.

30, 1. *Naar* vi sammenligne þegar er litt var lýst Ól. s. helga *Heimskr. C. 123* og oftere, saa vækkes *Formodning* om, at det rette her er Litt er lysti. Lito synes dog bedre at passe til *Versmaalet*. *Tør* man derfor tænke paa Litt oc er lysti? jfr. 38, 1. — 8. *Gg.* mener, at hermed et *Vers* er sluttet; det følgende *Vers* har begyndt med to nu manglende *Linjer* foran *Snevarr*, som han tænker sig i følgende *Form*:

Gunnarr og Högni

Gjúka arfar baðir;

de 4 første *Linjer* i dette *Vers* staa da

i *Apposition* til fimm i foregaaende; L. 6—8 maa opfattes som Parenthes, da Huskarlene ei regnes med i Tallet fem.

32, 5. vetkaþ i R er ikke Skrivfeil, men en gammel Form, som bør beholdes. Jfr. vetkat mansöngskvæði i r F. 55; vetka ek Fms. VII, 250^a); Vetkað ek Hallfr. (i Fornsógur S. 107 med urette forandret); vetka ek Fms. II, 249^a). Saaledes etke af eittgi, nekkverr for netkverr af neveithverr, fleistr for fleistr, helgi for heilgi o.s.v.

38, 5. Det rette er vistnok: hátt grindr hrikþo; Linjen ender da paa en ubetonet Stavelse. — 6. Verset bør, som Gg. bemærker, suppleres ved herefter i dette Vers at indsætte 39, 1-2.

39, 6. scarlvþ (= scolvþ) kan beholdes.

43, 3. en har Forf. af Völs. vistnok opfattet som „men“, men det bør snarere med Finn Magnusen forstaas som enn, endnu.

47, 3. Efter þeygi bør sættes Komma. — 5. Man vilde faa to Rimstave ved at skrive Hnifvnga, jfr. 88, 5. Nødvendig er dog Forandringen ikke.

48, 8. Eg. vilde heller skrive niqvæðo som ét Ord, men sammensat heder det vel blot níkvæða (eller neikvæða), Præt. níkvædda.

53, 3-4. Gg. bemærker: „Disse Linjer ansér jeg for afgjort uægte, ikke blot paa Grund af deres Verseform [L. 3 har kun to betonede Stavelser, hvilket er sjældent i Atlamål, og L. 4 ender med det betonede Ord dag] eller deres Overflødighed i det uden dem complete Vers, men ogsaa og især for Indholdets Skyld. Sagaen har heller ikke høvt dem; det er kun de senere tyske Digte, der udstrække Kampen over to Dage, saa den Mening er der ingen Grund til at søge i dem. L. 1—2 sige: Morgenstunden og indtil Middag over, L. 3—4 sige: hele Otten (den tidlige Morgenstund) og Formiddagen; det gjælder ikke om 2 Dage, men staar overflødig gjentagende.“ — 7-10. De 18 som fuldt maa være Huner, ti efter V. 30 var der ikke saa mange Nivlungen med paa Færden. De 3 sidste Linjer gjengives i Völs. ved synir

Högná ganga nú hart fram, ligesom F. Magnusen oversætter „over dem vandt Seier Beras tvende Sønner, hendes Broder med“. Men Digteren kan, som Lüning og Gg. bemærke, ikke have villet udtrykke denne Mening; ti af det følgende synes det at fremgaa, at netop de 3 ere faldne og kun Gunnar og Högne ere i Live. Det maa vel være Snævars, Solars og Orknings Død, som her skal berettes. Gg. læser:

átían aþr fello,
en efri þeir vrþo
Bero tveim sveinom
oc broþvr hennar.

Lüning tager efri þeir vrþo som Parenthes „Hunerne blev Seierherrer“ og forstaar fello som Verbum ogsaa til Bero tveir sveinar oc broþvir hennar, men Udtrykket þeir bliver da høist utydeligt.

54, 7. Gg. indsætter lifa for lifö. I forrige Vers er sagt, at 18 (af 30 Huner) var faldne; naar nu Atle her ikke regner sig selv med, kan han sige „der er 11 tilbage“. Ordene drepit nitján kappá mína i Völs. synes ikke at stemme overens med Fremstillingen i Digtet. Eller er Digteren af Atlamål her kommen i Strid med sig selv?

55, 1. Gg. indsætter vistnok med rette: fimm varom for varom fimm, der ved den betonede Stavelse i Linjens Slutning strider mod Versemaalet.

56. kona valiga! i L. 3 og comt i L. 6 synes at kunne beholdes, uagtet Forf. af Völs. vel har læst anderledes. Da Gudrun svarer i følgende Vers, synes det naturligt, at Atle har henvendt sig særligt til hende. Først siger Atle „Jeg blev besvogret med en mægtig Æt, jeg fordølg det ikke“, derpaa henvendt til Gudrun „men det er din Skyld, du ulykkestiftende Kvinde! at jeg ikke kan nyde godt deraf, ti —“. — 7. Efter firþan indsætter Gg. hafð; kanské er snarere noget faldet ud foran denne Linje.

60, 5. Oprindelig vel hoffvrt éx, hvilket Versemaalet synes at kræve. Forf. Völs. synes feilagtig at have læst hoffvrm.

62, 5-6. Jeg tror nu, at det rette er:

vesall lez, vígs þeira
er scylda vás gjalda.

Genitiv ved gjalda betegner det hvorfor man undgjølder, det hvorunder man ligger (egentlig det hvorfor man betaler); men vás maa her vistnok betegne det, som Trællen udstaar (for andres Skyld), og dette maa udtrykkes i Accus. (egentlig det, man betaler for noget andet). Jeg tror altsaa nu, at Eg. har forklaret Linjen rigtig under gjalda, men ikke under vás. — vesall kan vistnok forbindes med Genitiv (se Fritsner), men Genitiven betegner da det, med Hensyn til hvilket man er i slette Vilkaar, det man har og over hvis Usselhed man beklager sig.

65. Gg. mener, at der efter dette Vers mangler i det mindste ét, som har fortalt om, hvad de gjorde med Gunnar. Antydningen i 59, 5-8 kan vel heller ikke gjøre en saadan Fortælling undværlig.

75—77. Gg. forbindes 76, 1-4 til ét Vers med 75 og lader 76, 5-8 + 77 danne ét Vers, i hvilket han mener, at to Linjer ere senere komne til.

76, 4. Som jeg ved nærmere Eftersyn tror at sé, har Völs. her feilagtig svorpan.

78, 7. Er i Völs. et Substantiv af Hunkjøn faldet ud efter skömm?

82—84 ordner Gg. som to Vers: 82 + 83, 1-4 og 83, 5-8 + 84. Men 83, 1-4 og 83, 5-8 slutte sig efter Indholdet naturligt sammen.

82, 3-4. Gg. bemærker: „Disse Linjer ere, skjønt baade Völs. og SnE. forudsætte dem, vistnok indløbne her med urette; (Drenge ere dræbte samme Dag, og Atle fortærer deres Kjød; men han kan da ikke tænkes at drikke af deres blotte og uforarbejdede Hjærneskaller; hvorimod Nidud, der ikke aad sine Senners Kjød, vel kunde komme til at drikke af deres Hjærneskaller, efter at Völund havde skjult dem under en Sølvelægning;) de synes da egentlig at tilhøre en Besyngelse af Völundsagnet.“ Det forekommer mig dog muligt, at Forfatteren af det sene Digt Atlamál har optaget fra Sagnet om Nidud et Sagnmotiv, som ikke hørte

hjemme og heller ikke passede i Sagnet om Atle.

86 er maaské en Sammensmeltning af to Vers: 86, 1-4 er maaské et Brudstykke, hvortil den tilsvarende Vershalvdel (snarest den første) mangler, og 86, 5-12 et fuldstændigt Vers. — 6. Gg. mener vistnok med rette, at til, som er uforeneligt med Digtets Verselag, kun er Skriversens Tillæg ifølge almindelig prosaisk Sprogbrug og at det bør stryges: at det kan undværes, sér man af Ragn. s. Løðbr. Fas. I, 262: svá at ek vita dami.

87, 2. grioti aþr þer vistnok med Gg. omsættes til aþr grioti, saa at Linjen kommer til at ende paa en ubetonet Stavelse. — 6. ar mórgin har R, ikke á morgin, som Rask og K. læser. Hskr'ets Læsemaade kan beholdes: „Sig dig slige Sorger om Morgenstunden“ d. e. i den tidlige Morgenstunden vil du fremmane for din egen Sjæl slige Rædselsbilleder.

92—94. Gg. henfører 92, 5-6 til L. 93 og 93, 7-8 til 94. V. 92 er da vistnok et Brudstykke, som har tabt den tilsvarende Vershalvdel (snarest den anden). V. 93. 94 blive da at ordne saaledes:

93. Beiddr for ec heiman
at bipia þin, Gvörva!
leyfð vartv eckia
— — —
fylgþi oss herr manna.
94. Alt var itarlict
vm orar ferðir,
margs var allz sómi
— — —
fengo til margir.

94, 5. fiár þer her vistnok udtales féar (Formen fiar har aldrig været brugt); saaledes rimelig ogsaa i Egils s. C. 58, V. 2.

95, 5. Det vilde være tydeligere at sætte denne Linje mellem to Parenthestegn.

96, 1-2. Gg. har formodet, at disse Linjer skal slutte V. 95; men efter Indholdet synes de at passe bedre i Begyndelsen af V. 96. — 6. Er gerþit upersonligt „der modtoges intet“ nemlig: af mig; du var Skyld i, at jeg fik intet med dig??

97, 2. rekia *d. e.* rækja. — 4. hoftv er vist ikke det rette, ti hefja kan vistnok ikke i saadan Forbindelse betyde: forhøje, forøge. Efter en miklu jök þú á i Völs. formoder jeg nu hostv þo storþir *d. e.* háš þú þó stærðir. Om Formen hostv = hos þv se Gíslason Forml. S. 64; om hos = háš se Gíslason Um frump. S. 142—153. háš forstaar jeg som Maalets

Genitiv, jfr. nökkurs vildari en áðr Brandkrossa þ. S. 60; þriðjungs minna lið Fas. I, 40. Eller hostv = hóz þú?

100, 3. Eller er i Völs. i Sætningen ok var þat lítit et eigi faldet ud?

101, 8. Linjen udfyldes af Gg. meget godt saaledes:

er konungr skyldit.

G U Ð R Ú N A R H V Ö T.

S. 311 a. L. 13. Naar det, hvortil þat sagði Biccí konvngi skulde slutte sig, ikke er udtrykt, saa er Feilen maaské Samlerens, og den kan mulig være foranlediget derved, at dette Prosastykke, som jeg (Fortale S. XXXI) har formodet, er en forkortet Gjengivelse af Fortællingen i Sn.E., hvor því næst sagði Bikkí þetta konungi (Sn.E. I, 308) har sin nødvendige Forudsætning.

3, 2. þeim synes mig her betænkeligt, ti Guðrun kan ikke ville sige „Ei har I vist eder Gunnar og hans Mænd lige“, men „Ei har I vist eder Gunnar lige“. — 9-10 antager jeg med Gg. for at være komme senere til. Disse Linjer forstyrre Symmetrien med første Vershalødel og med Hamders Svar, hvori han udhæver, at Guðrun tidligere ikke har havt Grund til at tale Lovord om sine Brødre. Naar disse Linjer stryges, faar Verset regelret Længde.

4. Dette Vers er vistnok en allerede i Folkemunde foretagen Sammendragning af to Vers, som vi har bevarede i Hamð. V. 6. 7. Efter L. 6 mangler altså:

saztu á beð,
en banar hlógu;

med Bøer váro þinar begyndte oprindelig et nyt Vers. Efter L. 10 mangler:

svalt þá Sigurðr,
saztu yfir dauðum,
glýja þú ne gáðir,
Gunnarr þér svá vildi.

Herved faa vi to Vers af regelret Længde

og Symmetri med V. 3, hvor Guðrun nævner baade Gunnar og Hogne.

5, 1. beggia, som jeg har formodet, støttes ved Atlakv. 15, 3 og derved, at Hogne i de foregaaende Vers (se Tillægsanm.) har nævnt begge Brødre. Gg. indsætter ballra, hvilket giver fyldigere Udtryk.

6. I Begyndelsen af dette Vers mangler vistnok 4 Linjer.

8, 3. Jeg formoder nu: sva [mvn] comaz.

11, 1-2. Det i Anm. nævnte Indfald om den oprindelige Tekst tager jeg tilbage. sakaþ maa være = sákat (jeg saa ikke); Lin. 1—2 give kun Brudstykke af en Sætning, som har været fuldstændiggjort ved to Linjer der mangle efter L. 2, og de 4 første Linjer har vistnok udtrykt den Mening, som i Völs. gjengives ved: var þat mér inn mesti harmr. Mulig tør man formode, at den oprindelige Tekst har været omtrent følgende:

Svara, sara
sakaþ ec ne kynna
[mann svá hvergi
moldar svikinn].

Jfr. Sig. III, 57, og oldeng. sár and swár gewin Crist 1412 (Grein). — 3. Etm. indsætter en foran meirr.

12. Efter L. 2 mangle vistnok to Linjer, som maaské kan udfyldes:

unga, ófróða,
þá er ek við Atla gat.

I *Atlakv.* 38, L. 9—10 ere de tilsvarende Linjer rimelig senere komne til.

16. *Gg. mener, at dette Vers er en Sammensmeltning af to, af hvilke det første har tabt hele anden Vershalvdel, som han tænker sig saaledes:*

vif it unga,
er æva skyldak,
grimmgeðjuðum
gömlum ver.

Det andet af de to Vers lader han begynde med Så er mér harðastr (istedenfor þat — hardaz i Overensstemmelse med *V.* 17); efter minna tror han at to Linjer ere faldne ud, hvilke han tænker sig saaledes:

knáka ek þess bót
biða aldregi;

og of forandrer han med *Rask* til er. — Jeg har ogsaa tænkt mig, at L. 9—10 muligens ikke oprindelig høre hjemme her. Naar disse Linjer fjærnes, dvæler *Guðrun* i et Halvvers ved Sorgen over hver af de fire Kjære; of kan da blive staaende og vistnok ligeledes þat — hardaz. Linjerne

avri troddo
vnd ióa fótom

slutte sig vistnok altfor godt til
þann inn hvíta
hadd Svanhildar,

til at jeg kan tro, at de ere digtede i senere Tid. Men dette Udtryk kunde være brugt i et (nu tabt, men af *Völs.* benyttet) Digt, hvori *Svanhilds Død* var episk fortalt, og derfra være kommet ind i *Guðr. hvöt.* Naar vi tænke os *Guðruns* Opregning af sine Sorger

ligesom støttende sig til et saadant Digt, saa vil det lettere kunne undskyldes, at *Svanhilds Dædsmaade* her kun kort antydes ved:

þat er mér harðast
harma minna
of þann inn hvíta
hadd Svanhildar.

17, 9. Med *Enn* sa hvassastr bør, som ogsaa *Gg.* bemærker, begynde et nyt Vers, til hvilket ogsaa 18, 1-2 hører. *Gg.* foreslaar at udfylde dette Vers saaledes:

fjölð man ek bölvá,
[fjölð man ek harma,
hvi ek fleira böls
of biða skyldak!]

Jeg vilde foretrække: [hvi skal ek biða | böls um fleira!]. — *V.* 18 maa begynde med *Beittv, Sigvrþr!*

20, 2. Istedenfor eikiköstinn har vistnok det oprindelige Udtryk været eikiköst. — 7. Jeg tror nu, at der snarere bør sættes Komma efter hiarta, saa at dette bliver Objekt for brenna og vm bliver udfyldende Partikel.

21, 1-2. At ödál kan bruges i samme Betydning som eðli er uden Eksempel baade i *Oldn.* og i de beslægtede Sprog, og i sin ellers kjendte Betydning synes opal her at passe ilde; maaske er derfor Teksten forvansket. *Corlom ollom* | qvalar batni vilde give godt Udtryk og god Mening; jfr. *Atlam.* 66, 4-5. — 5. Det andet Led i tregrof maa være det samme som i stafrof (eller stafróf?); dette Ord er sikkert ikke oprindelig norsk, men *Laanord:* oldeng. stäfráwa.

H A M Æ I S M Á L.

1, 2. Efter iðir bør sættes Komma.

6, 3. myndir er, som Meningen viser, *Indicativ*, der ofte har Vokalen y.

7, 3. roþnar valvndom viser sig som det rette Udtryk ogsaa derved, at inar bláhvito først faar sin Betydning ved

Modsetningen til roþnar. Gg. jfr. roðinn undbáru Geisli 51.

10, 4. *Eg.* beholder leiþa og forstaar det som leiþ-a, men dette synes ikke at kunne være rigtigt, ti *Sorle* udtaler sig her om det, som *Guðrun* allerede har

gjort. — Efter V. 10 skal maaské V. 22 indsættes, sé Tillægsanm. til dette Vers.

11. Gg. paapeger med rette, at L. 3—6 ikke passe her, ti Sorle og Hamder træffe Erp paa Veien (udenfor Gaarden), ikke efter først at have faret over vaade Fjælde; og efter Sammenstødet med Erp siges det i V. 16, at de gjør sig rede til Færden. Derfor maa 11, 3-6 danne anden Vershalvdæl til 16, 1-4. — 11, 1-2 maa høre til samme Vers som V. 12; i dette mangler da vistnok L. 3-4:

Góngu ór garði
görvir at eiskra
. ;
fundu á stræti
stórbrögðóttan:
„Hvé mun jarpeskör
okkr fultingja?

En Formodning om L. 3—4 se i Tillægsanm. til V. 22.

12, 3. Istedenfor iarp scär i R formoder Gg. med stor Sandsynlighed iarp scær d. e. jarpeskör, Brunhaar, Bruntop; jfr. Guðlaugr gnitaskör Fms. VIII, 77. Smnlgn ogsaa scærar iarpar Guðr. II, 19; scær iarpa Hamð. 20.

16. Dette Vers maa med Gg. (se Tillægsanm. til V. 11) udfyldes ved 11, 3-6:

skóku löða,
skálmir festu,
ok góðbornir smugu
í guðvefi;
liðu þá yfir ungir
úrig fjöll
mörum húnlenzkum
morðs at hefna.

(Med góðbornir i L. 3 jfr. góð börn Gjúka i V. 21.)

Herefter er tabt et Vers, som vi kan spore i Atlakv. 14 (se Tillægsanm.) og hos Sakse, og som efter min Formodning har havt følgende Form:

Land sá þeir Gotna
ok liðskjálfar djúpa,
— Bikka greppar standa
á borg inni há —
sal um suðrþjóðum
sleginn sessmeiðum,

bundnum röndum,
bleikum skjöldum.

Det maa indsættes foran, ikke efter, V. 17, ti det sidstnævnte Vers skildrer Brødrenes Ridt, efterat de ere komne ind i Jormunreks Land. — Overensstemmelse mellem Hamðismál og Sakse finder jeg ogsaa i V. 17: systurson forstaa alle om Randve, men, som jeg tror, med urette. Man venter overhoved ikke, at Randve skal betegnes som Jonakers Sønners Slægtning; men skulde det ské, saa maatte han vel kaldes systurstjúpr. Jeg tror, at her er Tale om Jormunreks Søstersøn: en af Harlungerne (Örlungar), Emerca (Imbrecke) og Fridla (Fritele), hvem Jormunrek loð henge; se om dette navnkundige Sagn Rasemann Heldensage II, 575—581. Disse to Harlungere kaldes i alle tyske Kilder Jormunreks Brodersønner, men af Sakse (S. 413) hans Søstersønner. Mod denne min Forklaring tør ikke Entalsformen systurson sáran anføres, da der straks efter følger vargré vindköld i Flertal. Heller ikke kan man sige, at det er nødvendigt at opfatte systurson i Forhold til Sænnings Subjekt, naar Jormunreks Land og Borg har været nævnt i et Vers, som har gaat umiddelbart foran V. 17.

18. Gg. udfylder dette Vers meget godt ved efter L. 6 at indsætte:

þá er tirar gjarnir
í tún riðu.

19, 6. Oprindelig vistnok: rikir ro.

20, 3. beiddiz at brango. Adjunct Nygaard udtaler sig med rette imod at tage at her som negtende enclitisk Partikel: i R findes aldrig at, men altid a, efter en paa Konsonant udlydende Verbalform paa flere Stavelser. (Dog er der andre Hskrr., for hvilke denne Regel ikke gjælder.) Foran den enclitiske Negtelse kan vistnok heller ikke i Reflexiv skrives z. Endelig synes „han forlangte ikke Tummel (Kamptummel)“ at give et lidet passende Udsagn. Men Præpositionen at lader sig neppe forlige med beiddiz, hvad enten man forbinder at med brango eller tager det absolut.

Jeg formoder derfor nu beindiz at brængo; jfr. *Karlam. S. 556*: stravk þa scegg en beindi campa.

22. Dette vanskelige og tildels vistnok forvanskede Vers staar muligens ikke paa sin rette Plads. Der er flere Grunde, som tale for, at Verset ikke handler om en Scene i Jormunreks Hal, men indeholder Gudruns Ord, og at det skal følge umiddelbart efter V. 10. En saadan Episode med en ellers ubekjendt og i Handlingen ikke indgribende Person, som her skulde vise sig alene for at gjøre en Bemærkning, synes lidet rimelig. hróðr-glöð i L. 1 sér snarest ud som et Epitheton brugt om en ellers bekjendt kvindelig Sagnfigur og vilde, som allerede F. Magnusen har antydnet, særlig godt passe til Gudrun. mæfingr i L. 3 er = mæfingr „den smalfingrede“; mær = mjór findes ogsaa i Stedsnavnet Mæveið paa Hjaliland, se *Tridskr. f. Philol. VI, 95*; dette Udtryk vilde, som Gg. bemærker, være høist besynderligt om Jormunreks Moder, der maatte være ældgammel, da Jormunrek selv fremstilles som gammel; derimod kan det vel være sagt om Gudrun. Udtrykket við mög þenna i L. 4 synes snarest at forudsætte, at det er en Moder, som taler til en af flere Sønner. Gg. formoder, at ogsaa stóð uf hleðum i L. 2 mulig kunde støtte den Mening, at den talende var Gudrun, der stod paa Portværnet og talte ned til Sønerne, der alt ere til Hest og i Begreb med at ride ud af Gaarden. — Men hvad enten V. 22 staar paa sin rette Plads i R eller hører hjemme efter V. 10, synes L. 5—10 i den Form, i hvilken R har dem, uforklarlige. Under Forudsætning af, at V. 22 staar paa sin rette Plads eller hører hjemme efter V. 23, har Gg. formodet, at L. 7—10 skulde lyde:

megut tvá menn eina
tíu hundruð Gotna
binda eða berja
í borg inni há?

Han gjør med rette opmærksom paa, at der fra de to Brøders Side ikke kan være Tale om at binde, men kun om at

slaa ned for Fode for at trænge frem til Kongen. — Og for det Tilfælde, at man, som jeg har foreslaat, flytter V. 22 tilbage umiddelbart efter V. 10, vil Gg. foreslaa samme Tekstform, kun ikke som Spørremaal, men som forjættende Udsagn til Jonakers Sønner. Dog kan der mod en saadan ubetinget Forjættelse indvendes, at Brødrene virkelig bleve stenede (harðir grjóti). Den største Vanskelighed volder dog L. 5—6, der i R ere skrevne: þviat þat hetta (eller heita) at hlyþigi myni; ved nærmere Eftersyn har þat forekommet mig sikkert. Den foran i Anm. nævnte Formodning om disse Linjer bør aldeles opgives. Det forekommer mig nu ikke usandsynligt, at hlyþigi er forvansket af hlyrigi, saa at der ved hlyri menes Erp. Men jeg kan ikke ved nogen Forandring finde en Form for disse Linjer, hvori de vilde kunne passende begynde Talen i V. 22; og da dette Vers er 10linjet, saa vækkes Formodning om, at L. 5-6 ikke høre hjemme i dette Vers. Nu har, som netop nævnt, V. 22 muligens fulgt umiddelbart efter V. 10; efter V. 22 har da fulgt et Vers, som har begyndt med 11, 1-2: Gengo or garði gorvir at eiskra og som har sluttet med 12, 1-4: Fvndv á stræti stórbraugðottan: „Hve mun iarpscamr ocr fvltingja?“ (se ovenfor Tillæg). I dette sidstnævnte Vers ere altsaa L. 3—4 faldne ud. Desuden synes det paafaldende, at Erp betegnes ved stórbraugðottan alene, naar han ikke i Forveien har været nævnt. Alt dette leder mig til den Formodning, at 22, 5-6 i en noget forandret Form oprindeligt har havt sin Plads umiddelbart efter 11, 2 og foran 12, 1. Jeg tænker mig, skjønt med megen Tvil, at dette Vers kan have havt følgende Form:

Géngu ór garði
görvir at eiskra:
„Hví á þat hætta
hlyrigi myni?“
Fundu á stræti
stórbraugðottan:
„Hvé mun iarpskör
okkr fultingja?“

Men jeg gjentager, at dette kun frem-sættes som usikkert Forsøg.

23. Dette Vers er vistnok kun et Brudstykke, hvortil den tilsvarende Halvdel mangler. De her bevarede 4 Linjer af Hamð. maa Brage ved Forfattelsen af sin Ragnarsdraape (Sn.E. I, S. 370—374) have kjendt og benyttet: Styr varð i ranni ligger tydelig til Grund for Rósta varð i ranni hos Brage, og Gg. paapeger, at de følgende Linjer ogsaa ere benyttede i Skaldediget, hvor han vistnok med rette læser:

féll i blóði blandinn
brunn ölskálir runna
þat er á Leifa landa
laufi fátt at höfði.

(féll Verbet i Ental, som ofte, hvor Subjeet i Flertal følger efter; Læsemaaden ölskakkí (d. e. Jormunrek) i Brages Digt tør neppe forsvares ved Saksés Ord (S. 415 Müll.): Jarmericus, utroque pede ac manibus spoliatus, trunco inter exanimis corpore rotabatur.) Gg. gjør ogsaa med rette opmærksom paa, at Udtrykket i L. 3—4 i Hamð. er stødende, da bragnar netop er Goter, og han tror, at Skaldediget giver Veiledning til at rette Teksten i Hamð. Men naar Gg. vil ændsætte: i blóþi bragna lago, saa bliver Udtrykket fremdeles utaalelig tautologisk; og denne Læsemaade kan ikke stættes ved i Ragnarsdr. at forbinde runna (d. e. manna) blóði; man maa tværtimod forbinde á Leifa landa runna laufi. Da i Hamð. ogsaa den stærke Anakoluti ved comiþ stæder, saa formoder jeg:

stvecco alscailir
i blóþ — oc bragnar lago —
comiþ or briosti Gotna.

blóþ z kunde let forvanskes til blóþi. liggja bruges oftere saaledes absolut: lágu landsmenn gnógir Har. s. harðr. Heimskr.

Cap. 19, V. 3.; oldeng. þá hyra hláford lág Daniel 675 (Grein).

26—27. böl vantú bróðir! er þú þann belg leystir forklæres almindelig „du handlede ilde, da du udtalte de Ord“. Men i det foregaaende nævnes intet Ord særlig af Sorle, som denne Bebreidelse kan gjælde; desuden er det besynderligt, at den fremfusende Hamder siger om den kloge, forsigtige Sorle opt ór þeim belg böll ráð koma; endelig synes V. 27 ikke at være Svar paa Tiltale i V. 26. Ordene maa vistnok forklæres saaledes: „Det var ilde handlet af dig, Broder! at du læste den Bælg“ d. e. lod Jormunrek komme til Orde (ikke straks gjorde det af med ham og derved stoppede Munden paa ham, men tværtimod æggede ham til at tale). opt ór þeim belg böll ráð koma passer fortræffeligt paa Jormunrek. L. 1—2 i V. 26 maa derfor stryges som fejlagtige; 26—27 maa forenes til ét Vers under Overskriften Sörli kvað. Efter at dette var skrevet, fik jeg sé, at ogsaa V. B. Hjort i sin Oversættelse forstaar V. 26 som Sorles Ord.

28. I det af Sn.E. anførte Sted har leß: ef erpr broþir oekar lifdi. — 5. varr bær vistnok forandres til verr.

29—30. Jeg tror nu, at ogsaa disse to Vers snarest indeholde Hamders Ord. De kan ikke vel være Sorles, da Hamder i V. 28 ikke har søgt at føre Skylden over fra sig paa Broderen, men erklæret sig selv fuldt saanegat skyldig i Erps Drab. Ogsaa synes det rimeligt, at Digtet, der har faat Navn efter Hamder, giver ham det sidste Ord, ligesom det lader ham falde sidst.

30, 2. Efter Gotna skal Komma stryges, ti man maa forbinde ofan a eggmoþom val Gotna; jfr. Grimm. V. 53, L. 1.

G R O T T A S Ö N G R.

S. 324b. L. 32. Fra leß bær með Gg. optages: fylgþi kverninni, at þat molz a, er sa.

2, 3. griá (grjá) her og 10, 2 forklæres almindelig af grjár = grár. Men vi

har i det gamle Sprog neppe sikre Eksempler paa et lignende Indskud af j (efter r med en Konsonant foran); vistnok bruges brjá i samme Betydning som brá (glimre), men jeg er bleven gjort opmærksom paa, at brjá vel er = mht. brehen; Indskud af j i nyere Dialekter (i Telemarken brjón = brúnn) beviser intet for det gamle Sprog. Jeg formoder derfor, at grjá skal henføres til oldsaks. mht. grīs graa; Forholdet er det samme som ved járn af isarn, várr til got. unsar, vár (Subst.) af oprind. usar (nordfris. uurs). — 4. beiddv synes ikke at kunne være rigtigt. grjóts grjá gangs of beiddu maatte vel med Eg. oversættes „effecerunt, ut saza circumirent, lapides circumegerunt“; men dette passer ikke her, ti i V. 3 omtales Forberedelserne til Malingen og først i V. 4 berettes, at Søstrene virkelig begyndte at dreie Kværnen. Ordene her maa udsige omtrent det samme som ok bað þær mala i den prosaiske Indledning, men til beiddv kan ikke Frode og hans Mænd tages som Subjekt. Jeg tror derfor, at det rette er beiddar; dog finder jeg ingen Støtte for min Formodning deri, at denne Læsemaade findes i Papirafskrr. (se Fortale S. LVIII).

3. I L. 3—4 opfordre Søstrene hinanden til at foretage de Forberedelser, som maa være færdige, inden de kan begynde at male: „Lader os lægge Kværnplankerne tilrette, lader os lette (Løfte) Stenene.“ Med leggjum lúðra jfr. leggjja afa og det norske Folkesprogs lega hos I. Aasen 4) „Bjælker eller lignende Støtter, hvorpaa noget hviler“; létium steinum oplyses ved Navne paa den Indretning, hvorved Kværnen stilles høiere eller lavere, i norske Diall. létetré n. (I. Aasen) og létteklave m. (i Telemarken), i svenske letä f., litan n., ljetten m. (se Rietz). Frode bliver utaalmodig over Forberedelserne og gjentager i L. 5—6 sit Bud, at de skal male: først i V. 4 berettes da, at Mærne begynde at dreie Kværnen. Jeg holder det nu for afgjort, at þvlv i L. 1, som ellers, er Substantiv, og at der efter L. 2 mangler to Linjer, som har inde-

holdt Sætningens Verbum. De første 4 Linjer maa da vel have udtalt, at Søstrene med Sang begyndte paa Forberedelserne til Malingen.

4. Gg. mener, at der efter L. 6 mangler to Linjer.

7. Foran L. 1 mangler rimelig to Linjer, som vel snarest har udtalt, at Søstrene søvnbetyngede lod Kværnen stanse. — 6. Formodningen qveþi þar opgives og qveþac i r þar beholdes: „I skal ikke sove (og lade Kværnen stanse) længer end saa at jeg kvæder ét Vers“ d. e. længere Tid end jeg behøver til at tale til eder disse Ord. Jfr. med Eg. Hálfs s. C. 4 (min Udg. S. 7): þá kvað þurs af þjargi annat ljóð (hlíod Hskr.).

10, 7-8. Gg. paaviser, at den almindelige Forstaaelse af disse Linjer maa være urigtig. De forklæres „hvis nogen havde kjendt til Jotunkvinden (eller hendes Æt“, men dette kan aldeles ikke passe som Betingelsessætning til „Ei var Grotte kommen ud af det graa Fjæld, ei heller den haarde Hald ud af Jorden“. Med rette forstaar Gg. vitt som vit vi to (ligesom allerede Jón Sigurðsson) og vissi som 1ste Ps. Flertal Præt. Cj. = vissim (m, som almindelig, kastet bort foran Pronominets v). Videre forklarer Gg. hennar om Kværnen „om vi to ikke (alt forud) havde vidst noget om Kværnen“; i de følgende Vers kvæde da Søstrene om, at det er dem, som har ført Grotte fra Fjeldet, væltet den over Risernes Gaard og slyngt Stenen, saa at Menneskene fik fat i den. — Men det forekommer mig meget haardt, at hennar skal betegne Kværnen, der i samme Vers, som ellers i Diget, er nævnt Grotti, der er Hankjensord; denne Indvending bortryddes neppe derved, at A og 757 bruge den vistnok senere Form Grotta skiftevis med Grotti, og derved, at kvern er Hankjensord. Ogsaa synes Udtrykket mig at give uklar Tankeforbindelse, naar vi oversætte „ikke mol Bjergrisemsen saaledes nu, hvis vi to ikke alt forud havde vidst noget om Kværnen“. Desuden bliver Forbindelsen med foregaaende Vers løs. — Med Tvil

nævner jeg følgende Formodning: mulig mangler mellem V. 9 og 10 et Vers, hvori Fenja og Menja har nævnt sin Moder, en vældig Totunkvinde, og mulig skal hennar i V. 10 L. 8 forstaaes om denne deres Moder, saa at Meningen er: ikke var Grotte kommen ud af det graa Fjæld, eller den haarde Hald (Kværnstenen) ud af Jorden, ei heller mol Totunmæen nu saaledes, hvis vi to ikke havde vidst noget af hende at sige, d. e. hvis vi to ikke havde kunnet kalde hende vor Moder. Da slutter dette Vers sig naturlig til at ætterni ekki spurðir i V. 8 og til V. 9.

11, 5. stoþv i r kan forsvares ved 24, 5-6.

14. Gg. formoder at dette Vers oprindeligt har fulgt efter Vers 15, hvilket synes rimeligt. — 6. Efter denne Linje tror Gg. at der mangler to Linjer, som rimeligt har udsagt, at der i Sverige (hvor Frode jo efter Prosastykket fik dem), da de hjalp Guttorm i Striden, bleve de fangne. — Det got. Navn Cniva kan ikke være det samme som Knüi.

17, 4. leiti ogsaa i Flat. III, 575 (hvor der ikke er samme Skriver som i Flat. II, 204). Derimod at sinu leyti cod. AM. 625 (Hskr. fra sent i 13de Aarh.) hos Gislason frump. S. 67. leiti er snarest Objekt og of udfyldende Partikel. — 5. Med denne Linje maa, som Gg. paapeger, en anden af Søstrene (Fenja, hvis det er Menja, der begynder i V. 8, ligesom i V. 5) tage fat, ti første og andet Halvers modsige hinanden, naar de udsiges af én.

21. I dette Vers tager rimelig en ny Person Ordet. At den ene Søster holder inde med V. 20 og den anden tager fat med V. 21, synes navnlig at antydes ved Udtrykket míns föður mær. — 7. Jeg formoder nu, at det rette er iarþar fiarri. I Stammeskr. kunde der feilagtig have været skrevet iarnar fiari og þar have været sat til som Rettelse i Randen ud for fiari, hvormed da en senere Afskriver feilagtig forbandt det. Jfr. Þiðr. S. 166: tongin brestr i sundr við sleggivskaptit oc kemr fearri niðr;

Genitiven jarðar kan jævnføres med Stjórn S. 43: hann rakast víða veraldar.

22, 3. Rasks Formodning niðr Halfdanar rammer neppe det rette. Vistnok har den Indvending liden Vægt, at vi derved faa et Sagn, som ikke stemmer overens med den prosaiske Indledning, hvor Frodes Banemand Mysing drukner; ti der er i ethvert Tilfælde Uoverensstemmelse mellem Digtet og den prosaiske Indledning. Men Rolv Krake nævnes ellers ingensteds som Frodes Hævner. En saadan dobbelt genealogisk Betegnelse af Rolv baade som Yrsu sonr og som niðr Halfdanar synes ogsaa lidet rimelig, især da der i anden Vershalvdel fortsættes, som om han blot var kaldt Yrsas Søn. Og endelig synes det mig heist stødende, at den ulykkesvangre Sang, som Totunkvinderne kvæde, idet de male Fordærvelse over Frode, skal ende med en Spaadom om, at hans Død skal blive hævnnet, og klart skal betegne hans Hævner, medens derimod hans Død ikke fremhæves og hans Banemand ikke nævnes. Sangen maa ende med Frodes Død. Det rette er da rimelig:

mon Yrsu sonr
vigs Halfdanar
hefna Froþa.

Denne Forandring foreslaar N. M. Petersen Danm. Hist. i Hedenold 2 Udg. S. 157 (hvor han dog indsætter Accus. vig, hvilket vilde give et sjældent Udtryk), og jeg var uden at have sét Petersens Ytringer kommen til samme Resultat. Ogsaa Rolv Krakes Saga kjender en Frode, der er (sin Broder) Halvdans Banemand og som til Hævn derfor selv siden bliver indbrændt. Frode Fridleivs Søn (og efter Prosastykket Skjold's Sennesøn), der havde Grotte og efter hvem Frodefreden har Navn, bliver da her den samme som Halvdans Banemand, uden at vi dog sé, hvorvidt Grottesangen kjender Halvdan som Frodes Broder. Og medens det i Rolv Krakes Saga er Halvdans Sønner Roar og Helge, som hævne Faderens Død paa Frode, bliver det her Halvdans Sennesøn Rolv Krake. Fortællingerne om de

forskjellige Sagnkonger af Navnet Frode gaa over i hverandre. Gg. bemærker: „For den Anskuelse, at Fredfrode var den samme som Halvdans Morder, kunde tale Sagnrækken i Saksens 2den Bog, hvor vi straks efter Fredfrode (Skjolds Sønnesøn) have Ro og Helge som Sønner af Halvdan, der gjøres til Søn (ikke Broder) af Frode og til Brodermorder (istedenfor til den myrdede Broder), medens vi i 7de Bog have Ro og Helge igjen under andre Navne (Halvdan og Harald) som Sønner af den myrdede Broder (Harald), og der heder Morderen Frode“. Ogsaa kan det nævnes, at efter det danske Sagn, som det oldengelske Digt Beowulf meddeleer, er Healfdene (Halvdan), der har Sønnerne Hróðgár (Roar) og Hálga (Helge) og Sønnesønnen Hróðulf (Rolv), en Sønnesøn af Scyld (Skjold). — Sagnet her, hvorefter det er Rolv, som hævner Halvdans Drab paa Frode, strider vistnok aldeles mod det i Rolv Krakes Saga fortalte Sagn, hvorefter Roar og Helge som Drengene hævne sin Fader og hvorefter Rolv Krake er født længe efter Roars Død. Men efter det i England bekjendte Sagn maa Hálga være død længe før Hróðgár; Hróðulf bliver fra Barnsben af opfostret hos Hróðgár; Farbroder og Brodersøn leve sammen i

lange Tider. Beowulfdigtet fortæller ogsaa, at Fróða (Frode) Heaðobardernes Konge i Hróðgárs Dage blev dræbt af Danerne; og det var vel den samme Kamp mod Heaðobarderne ved den danske Kongeborg Heorot, i hvilken efter Vidsiðdigtet (V. 45—49 Grein) Hróðwulf kjæmpede ved Hróðgárs Side. Trods al Forskjel forøvrigt mellem Beowulfdigtet og Grottesangen tør saaledes det engelske Digt bestyrke, at der kjendtes et Sagn, hvorefter Frode Halvdans Banemand blev fældet af Rolv, efter at dennes Fader Helge var død, men medens Farbroderen Roar endnu levede. Dette modsiges ikke derved, at Fróða Ingilds Fader i det engelske Digt paa den anden Side maa sammenlignes med de nordiske Kilders Frode frækni, Ingjalds Fader, der blev fældet af Svertingerne; ogsaa denne Frode kaldes Fridleivs Søn.

23, 5. skaptré synes ikke at kunne være det samme som möndull, ti da vilde vi faa et alifor svagt Udtryk for Sæstrenes Kraft. Keyser formodede, at det var det samme som norsk Dial. lúraf m. Bjælke under en Møllebænk, af skapa afpasse.

24. Foran L. 1 mangle rimelig to Linjer. — 4. Rasks senn mrvnm hætta kan vistnok ikke være det rette, ti senn kunde ikke have været Maalfylling.

B R U D S T Y K K E R I S N O R R A - E D D A.

11, 5. Hjálmpér nævnes i Slægtrækken i Flateyjarbók (Udg. I, S. 25) som Fader til Sigurd Faavnesbanes Morfader Øylime. — 24. I Udgg. af Yngl. s. Cap. 33 kaldes Adilses Hest Sløngvir, men ogsaa der har to Hskrr. Slungnir.

12. 13. Disse Stykker findes ikke i leß, men i 757.

12, 1. Den oprindelige Form er vistnok Søgr.

14. Dette Stykke findes ogsaa i A.

G R Ó G A L D R.

1, 3. dura kan ikke være af dúrr, ti vekja findes ellers ikke saaledes for-

bundet med Genitiv, og dúrr betegner ellers Blund (kort Søvn). Med Genitiv

dura jfr. f. Eks. mætti hann þór miðra garða Þrym. V. 9. dauðra maa vel með Nygaard Syntax I, S. 37 forstaa som Gen. af det substantivisk brugte dauðir. — 5. Istedenfor bæðir formoder jeg beiddir, ti Coniunctiv lader sig her vistnok ikke forsvare.

2, 2. I Kongesp. S. 3 har cod. AM. 243 fol. (efter Unger fra omtrent 1300) einka son; Þiðr. S. 130 (Hskr. fra 2den Halvdel af 13de Aarh.) einca barn. — 4. moþir ogsaa i St.

3, 2. skauts þu St.

4, 4. Er ef forvansket af en? — 6. Hskrr's Tekst kan neppe være rigtig, ti „Skjæbnen“ kan neppe betegnes ved Skuld. Jeg formoder ok skeikar þá Skuldar at sköpum; da bliver skeikar upersonligt her som i Udtrykket skeikar at sköpuðu. For Ordstillingen jfr. sins til geds Háv. 12; sins verca a vit Háv. 59; Önguls við ey Mork. 145⁹⁹; i oldeng. Digte lifes ät ende og lign.; i det oldtydske Hildebrandskvæde folches at ente, fireo in folche.

5, 2. ero St.

6, 2-3. Kanské oprindelig þanns for þann, jfr. Háv. 147. 153. 160. 163.

7, 6. er þú á smán sér, „naar du sér paa Forhaanelse“ synes her næsten meningsløst. Man venter her ligesom i Vaffr. 4, 3 heill þú á sinnum sér. siþō kunde let læses som smō, smon,

smán, men er ligger rigtignok langt borte fra heill.

8, 2. St. har þioþir, ikke þioþar. — 3. Gg. formoder fjörlátum, men lát bruges vistnok aldrig i Flertal, hvor Talen er om én Persons Død. — 4. Ruðr kan neppe forklares af renna. Kanské hrönn ok uðr?

9, 5. til mangler i St. handa alene (istedenfor til handa) er i det senere Sprog almindeligt og kan vel her beholdes, jfr. Atlam. 16: lagat var dryccio (Genit.).

11, 6. Det oprindelige Udtryk for ljái er vistnok lé.

12, 2. O har kemur, ikke kynni. — 4. Mod min Formodning hávetrar taler kanské, at hú gaar umiddelbart i Forveien.

13, 4. fyr megi at þer St. — 6. Kristnj St., men i Randen med anden Haand Kristin.

15, 2. þer ogsaa St. Jeg tror nu, at det rette snarere er er þér forað þikkir — 3. stanþi ogsaa i O.

16, 4. Der bør vistnok indsættes iðgnóga heill. iþgnoga ligger baade nærmere vð þy noga i Hskrr. og passer bedre i Verset, da ægnóga heill naturligt vilde læses som tre betonedes Stavelser, hvilket ikke gaar an.

F J Ö L S V I N N S M Å L.

Hvorledes Forbindelsesledene mellem Grógaldr og Fjölsvinnsmdl oprindelig har været givne, i hvilken Form Svipdags Reise har været skildret, kan ikke med Sikkerhed siges. Det kan ikke have været gennem en hel Versrække i ljóðahátt, ti dette Versemaal egner sig ikke for episk Digtning. Mulig har Forbindelsen været udfyldt ved Fortælling i ubunden Form, og foran Fjölsv. V. 1 mangler der vel snarest kun ét Vers.

1, 2-3. þursa þjóðar sjöt stóttas maa-

ské ved Skirn. V. 10, L. 4. hann tær man vel forstaa om Svipdag og som Object for sá, hvad enten dette er 3 Ps. sg. upersonlig brugt „han saaes“ eller 3 Ps. pl. „de saa ham“ (men Fjölsvinn synes at være ene). — 5. St. har fyrir, ikke for.

2, 6. vero St.

5, 3. O har rigtig suast, men skriver huarz for hvars.

6, 1-2. Gg. mener, at Fáfn. V. 1 viser, at hverjum skal høre til L. 2, og han tror derfor, at L. 1 bør ses til: Segðu

mér [it sannasta] eller Segðu mér [sveinn].
Jeg holder denne Forandring for usød-
vendig: hverjum behøver ikke paa de to
Steder at have samme Plads; jfr. Fjölv.
V. 45, hvor kominn staar betonet i Slut-
ningen af 5te Linje, med V. 49, hvor
kominn i det tilsvarende Udtryk staar
som Maalfylling i Begyndelsen af L. 6.
— 2. of mangler ogsaa i St.

7, 3. St. har vilda, ikke vilja. — 6.
St. har afsarlun her og i V. 8.

10, 2. gordo St. Der burde have væ-
ret skrevet görðu.

12, 1. Ga(t)stropnir. Det stærke Ver-
bum strúpa er endnu efter I. Aasen be-
varet i det norske Folkesprog: i Søndfjord
bruges strúpe = ströypa, i Tenset strop-
en tilstoppet i Halsen; ligeledes siges i
Vesterbotten struup, straup, strupi strypa
(Rietz).

13, 5. Der burde heller have været
skrevet hefk, som i V. 12, L. 2.

14, 4. Mit Spørgsmaal, om der i ellifu
skjuler sig en Form af eillifr, maa be-
svares med nei, ti eillifr tilhører kun
kristelig Udtryksmaade. Man tør vel ikke
i ellifu søge hliði fyr? jfr. Skirn. S. 92a.

16, 2. of mangler ogsaa i St. — 6. of
i Hskrr. hævdes neppe ved Egilssons Be-
mærkninger i læs. poet. of IV).

18, 1. Vængbrápir ogsaa O. Væng-
bráðir burde vel optages. — 6. O har
lapi og hlaupi bør da her optages.

19, 6. all limar St., ikke all ok l.

21, 6. er hann flegr ei ogsaa St.

22, 5. Til innar maa fra det fore-
gaaende tænkes hverfa.

24, 2. vepir skriver ogsaa St. ligesom
spir i 30, 5. — 4-6. St. har i L. 5
þrúngur og orofsaman, i L. 6 surtar sin
mautu (derimod det stockh. Foliohskr.
sem mautu). — Den optagne Tekst for-
kaster jeg nu og formoder derimod:

einum ekki

þrýngr hann orófsaman

Surt ok Sinnmöru.

orófsaman (eller vel rettere örófsaman,
örófs.) forstaar jeg som absolut (adver-
bialt) brugt Accus., jfr. Völund. V. 15:
hann sló gull rautt við gim fastan og

Bárð. s. Snæf. S. 15: dró fiska hand-
stinnan. ekki þrýngr hann Surt „med
Sorg fylder han S.“, jfr. tár ekki þrungit
Humd. II, 45. Surtr kan efter den
islandske Folketro passe godt som Mand
til Sinmara, „hin fölva gýgr“; jfr. Berg-
búaþ. S. 127: ek fer.. niðr til Surts
ins svarta. surt z blev forvansket til
surtr.

26, 1. hann mangler i O.

28, 6. Jeg tror nu, at aurglasís bør
foretrakkes, og at det kan forklares af
et tabt Substantiv aur Guld (lat. aurum,
lit. auksas), Stammeordet til eyrir, aurar,
hvoraf ogsaa Aurboða 38, 6.

29, 4. St. har hvert se, ikke hvert
þat se.

30, 3. völlum er vel omtrent det samme
som liðum i V. 18; jfr. völuþakir baugar
SnE. I, 398. — 5. sóm telis St.

32, 1. Læs: Lyr hann heitir. H i
Hskrr's Hyr er vistnok Feil for L lige-
som i Sigrðr. 34, 1; Fjölv. 26, 1; 36, 1.
Lyr (Gen. Lys) er istedenfor Hlyr „den
som giver Ly, Varme“, besl. m. hly n.,
Vb. hlyja. h er faldt bort ligesom i
liðskjálfar Fjölv. 34, 6, se Tillæg; Rani
Gróg. 6, 3.

33, 4. Gg. tror, at der efter þat er
udfaldet et Substantiv med g til Forlyd;
han finder det sært og flaut, at Sviþdag
her spør om noget ved at pege paa det
uden at nævne det, hvad han gjør ved
de andre Ting, han spør om. Gg. ind-
sætter derfor hverr þat [gólfr] görði. —
6. Jeg vover ikke at foreslaa Áns maga
af Dvergenavnet Ánn Vspá I, 11. At
forbinde garð ásmaga synes betænkeligt,
ti Menglads Borg synes efter V. 1 at
tænkes i Jotunverdenen, ligesom Fjol-
svinn er en Jotun (af Udtrykket er með
goðum sáat menn it meira forað tør
ikke sluttes, at den tænkes blandt Guderne).

34, 1. Skriv Íri. i forlænges i Old-
norsk foran r, jfr. svíri, firar. — 5-6.
Der bør skrives:

Dellingr at var þar

liðskjálfar loki.

„Une—Delling var med ved det Arbeide
at lukke liðskjálfr (Taarnet eller lign.) i

Laas“. Ordet liðskjálfr ogsaa i *Atlakv.* 14, 2; jfr. Hliðskjálf, Valaskjálf. Om vera at þar se *Eg.* under *Adverbiet* at; at maa her forbindes med loki. *Entalsformen* var, uagtet flere Personer ere nævnte i *Forveien*, er brugt her ligesom i *Völund.* 15, 2. Det bliver da ni *Dværge*, der deltage i *Arbeidet*, ligesom ni *Møer* sidde hos *Menglod* og ligesom *Karret* hos *Sinmara* er lukket med ni *Laase*. — Den før optagne *Tekst* kan ikke være den rette, ti de tre sidste *Dværge*navne ere altfor underlige.

36, 3. *St.* har siuk, ikke sink.

38, 4-5. *Gg.* formoder vistnok med rette, at *Bliðr* i *L. 5* er opstaaet ved *Forvanskning* af *Blið* z (*d. e. ok*). *Blið* maa da paa ét af *Stederne* være feilagtigt; hvis det beholdes paa første *Sted*, faa vi *Enderim*, *Blið* paa andet *giver Indrim*. Heist indsætter jeg i *L. 5* *Blið* ok *Frið*. Men i *L. 4* tiltaler *Gg's* *Formodning* *Blauð* for *Blið* mig ikke, uden at jeg kan give noget bedre (*Bót* eller *Bil* tør jeg ikke foreslaa). — 6. *Órboða* havde jeg tænkt mig som sammensat med *órr* gavmild. Men det første *Leð* maa betegne det som *bydes* eller *bebudes*; derfor tror jeg nu, at det rette *Navn* paa denne *Mø*, ligesom paa *Gymers*

Kone, er *Aurboða*, som ogsaa alle *Hskerr.* har. Dette sætter jeg i *Forbindelse* med *eyrir*, *aurar*; *aurr* *Grus* synes her ikke at passe.

45, 1. Jeg tror nu, at *Horskir* bør beholdes: det betegner vel her, som i andre *germanske Sprog*: hurtig, heftig, voldsom.

46, 2. *gordir St.* — 5. *iartpeikn O*; *iarteikn St.*, men i *Randen* med anden *Haand* tegn.

47, 3. *Istedenfor* *vindar* kalda *vegu* formoder *Gg.* *vindkalda* *vegu*, som spiller hen paa det antagne *Navn* *Vindkaldr*; dette synes rimeligt: man maa da forstaa *rákumk* som *rak* (*apers.*) *mik*; to *Accusativer* i forskjelligt *Forhold*, ligesom i *Atlakv. 13*: *rako þeir vannstyggva vollo algrona*. — 5. *Istedenfor* *kveðr* formoder jeg nu *kviði*, jfr. *Hugsvinnam.* (*S. 136* *Scheving*): *Aldragi* *sinu* *kviði* *engi* *maðr* og *Völs. s. Cap. 29* (*min* *Udg. S. 153*): *kann* *ok* *verða*, at *framm* *verði* at *koma* *þat*, sem *fyrir* er *spát*, *ok* *ekki* *skal* *þvi* *kviða*.

48, 6. Jfr. 5, 3. Jeg foretrækker dog nu *hveris*; *Nominativ* *forsvares* ved *Háv. V. 124*, *Reginm. V. 4*.

50, 6. *ok* *mangler* ogsaa i *St.*

S Ó L A R L J Ó Ð.

I St. *Overskrift* som i *CL*.

1, 6. *eingin I* her og *andensteds*; *einginn* ogsaa *O St.* — *quidur I* *feilagtig*.

3, 1. þurftu *St.* — 6. *volendur St.*

4, 1. *dryckiu St.* — 2. er *mangler* ogsaa i *I*. — 6. *valegur St.*

5, 4. *Consequent* skulde have været skrevet *synð*.

7, 4. *hreinlife St.*

8, 5. af *St.*; aff mulig *K.* — *varar St.*

9, 2. *Unar St.* — 4. *Den gamle Form* *nökðir* burde vistnok indsættes her.

11, 1. *Sætter St.* — *urðu* ogsaa *IK St.* — 3. *hvorge St.*

12, 1. *Hvorkis St.*

13, 6. *virtra St.*

15, 3. *hef ec I* (*ikke* *hefig*); *hef eg St.*

— 4. *þeir mangler i St.* — 6. *fra gude St.*

16, 3. *Læs göra.*

17, 2. *vera mangler i St.*

18, 1. *Munaðlifi* ogsaa *O St.* — 3. *gamne St.* — 6. *medal I.*

19, 3. *þo þeir O St.* — *fyrer þier St.* — 6. *I Ann. stryges Prikkerne* efter *vefia*.

20, 4. *triggilega O*; *tryggelega St.*

21, 3. *gull K.*

22, 3. *Eyardal K* (*ikke* *rygiardal*).

24, 1. *baud O.* — 5. at *foran* *siðla*

burde optages. — Den i *Anm.* nævnte Formodning om den oprindelige Tekst burde have været undertrykt.

25, 1-3. *Man tør vel ikke læse Disi* — holla og forstaa det om Jomfru Maria.

26, 3. eygi O. — 4. *Det fra P. Syv citerede Ordsprog er efter Molbech Dansk Gloss. egentlig svensk, men istedenfor „gräter“ maa det da hede „gröter“.*

28, 1. æsta, men i *Randen med anden Haand* æsca St. — 4. ame St. (*vel opstaaet af anie*); i *ed. AM. I, S. 416* anfæres af en *Afskrift fra 17de Aarh. åni* (men dette kan være *unøiagtig Angivelse for ane*). — 5. þeigande O; þeygiande St.

31, 4. mun O. — 5. skal mangler i St.

32, 4. þu nem St.

35, 3. vizi I.

36, 1. Latur St. — 2. hólhúst St.

38, 1. vissi O; vizi I. — 2. hue I; hvé þær optages. — vegu I; det burde optages, *jfr. 12, 5.*

39, 3. dyrheimum St. — 4. helgrind ogsaa I.

40, 4-6. Mattug leyste marga fra, þvi sem St.

41, 3. sæe a St.

42, 4. gilnar St.

43, 5. heldr mangler i St.

44, 6. klofnad fyrir St.

46, 6. at mangler ogsaa i I.

47, 6. at staar i St. — samur og i *Parenthes saur St. Jeg tror nu, at det rette er: at maðr er moldar saurr; jfr. guð gerði manninn af jarðar sauri Barl. S. 112.*

48, 1. þad og viti ogsaa O; ok vite þad St. — 2. sa hinn St. — 3. sa er St. — 6. skilie St.

49, 3. sa sem St.

50, 5. er mangler i St. — vard St.

51, 5. grimmlegu O. — 6. skydripnis St. — *Ordet er aldeles usikkert; man kunde kanské ogsaa tænke paa skyðrepnis (som rofnir af rjúfa), jfr. Fas. II, 73: svá er nú drepit skjýjum.*

56, 6. K har snarere Baugreyrs; Baugreyrs St., ikke baugregins.

57, 2. vite St.

58, 5. brióst ogsaa IO; brjóst burde vistnok optages. — 6. við miklum IK.

59, 5. þotti St.

61, 1. eo sa I.

62, 1. ec sa I (men i *V. 63* ec sa).

63, 6. byrdar O.

65, 1. ec sa I.

66, 3. riedust St. væddusk, som formodes i *K.*, er vel det rette: da er der større Overensstemmelse mellem *Synd og Straf.*

68, 2. ei IK; ey O.

70, 2. af mangler ogsaa i O.

74, 3. gøtu, med en *Krøl over o*, O.

75, mestur St. — 4. bidur leysa St. — 5. sem St. — 6. syndum St.

76, 6. firdum St.

77, 3. moduga St. — 6. þrár reipum þumar St.; maaské burde þrár reipum optages og forklares: *Attraaens, Længselens Reb.*

78, 5. þat er hugie I. — 6. vitre St. (*ligesaa stockh. fol. Hskr., men saa at man let feilagtig kunde læse vitke*).

79, 1. þær burde vel optages. — 2. sem St. — 5. Krippvór St.

80, 3. Svafarloge St. — 6. eivana St.

81, 2. ek mangler i St. — 5. er mangler i St.

F O R S P J A L L S I J Ó Ð.

1, 8. þrá *cod. Holm. 57.*

2, 3. verpir þær vistnok forbindes med vættar, der i *nyisl.* er *Hankjensord.* —

7. Múlig er det oprindelige máttkat, hvilket *Forfatteren* har ment som mátti

eigi; *jfr. hann munkat i Hskrr. af Grágdá.*

3, 1. þvi St. og *cod. Holm. 57.* — 5-8. Skal þráins þungi betegne *Himmel* og *Dáins dula (Dværgens Skjul)* hulizhjálmr, d. e. *Skyen?*

4, 4. niþi *St. og cod. Holm. 57.* Jeg formoder nu, at Forfatteren har skrevet: heimar | niþia ginnungs | niþr sauckva; ginnungs (= hauks) heimar = hendr; niðja = dverga. Ogsaa her peger da Udtrykket til meget sen Tid. I L. 4 er niþr blevet til niþir, ligesom veþr til veþir i *Fjölsv. 24, 2* og aþr til aþir i *Fjölsv. 30, 5.*

7, 3. hardbaþms ogsaa *St.*

12, 5. tynduzt *cod. Holm. 57.*

14, 4. sverþ *Ass St. og cod. Holm. 57.*

— 7. sveiflon?

15, 1. Jormi *St. (saa ogsaa stockh. fol. Hskr.) og cod. Holm. 57.* — 6. þeckia staa*r* i *St. i Randen, som det synes, med andet Blæk, men i stockh. fol. Hskr. inde i Teksten.*

16, 5. nepa ogsaa *St., stockh. fol. Hskr. og cod. Holm. 57.*

17, 6. æsi *St. og stockh. fol. Hskr.*

19, 4. rakna. *Jfr. rekin = regin Gísla s. Súrss. S. 66.*

20, 8. himia *St.; hinna cod. Holm. 57.*

21, 7. af *St. og stockh. fol. Hskr.*

22, 1. ansa i *Betydningen „svare“ tilhører ikke det ældste Sprog.*

23, 2. moþir *cod. Holm. 57.* — 3. farþr lardr *cod. Holm. 57;* farþur lardur *St., men i Rønden med nyere Haand jarþar; farþur (larþur) jarþar stockh. fol. Hskr.* — 4. vallda *St., dette indcirklet og understrøget, af nyere Haand; (vallda) valla stockh. fol. Hskr.*

24, 5. manheim *cod. Holm. 57.* — 6. of *cod. Holm. 57.*

25, 2. jodyr *cod. Holm. 57.* — nyrdra *St., i Randen med nyere Haand neþra.*

26, 7. hornþyt valldur *St.; horn þyt valdr cod. Holm. 57.* Jeg tror nu snarest, at hornþyt valdr er det rette og at man skal forbinde Gjöll-horn-þyt.

TILLÆG TIL FORTALEN.

S. III, L. 22-23. Om Overskriften paa fol. 20a i **R** se Tillæg S. 407 f.

S. VIII, L. 18 f. n. Sammenslynget au ogsaa i varnd *Grimm. V. 28.*

S. XXIV. Som en for **R** og **H** fælles Feil, der synes at maatte vise tilbage til én skriftlig Kilde, bør ogsaa nævnes Inddelingen af *Völuspá I, 17. 18 (II, 16. 17. III, 17. 18).*

S. XXXII øverst. I *Alvissm. 20. 30* er der saa store Afvigelser mellem *Hskrr.* af *SnE.* indbyrdes, at de synes at maatte forklares deraf, at nogle Afskrivere i disse Vers har forandret Udtrykkene efter afvigende mundtlig Meddelelse.

S. XXXIII, L. 9 f. I Stedet af *Skáldsk. (SnE. I, 264)* bør Læsemaaden Heimdallar höfuð heitir sverð beholdes fra r 737, fordi sverð höfuð heitir i **W** giver en unaturlig Ordstilling og fordi Snorre i *Háttatal V. 7* betegner Sværdet som Heimdalls Hoved (hjálmis fyllr Vinðhlés). Rigtignok skjønner jeg ikke, hvorledes dette kan forlæges med Ordene: hann var lostinn manns höfði i gögnum, og er síðan kallat höfuð mjötuðr Heimdallar, samt dermed at Hovedet af andre Skalde kaldes Heimdalls Sværd, saaledes i *SnE. II, 499, i Grettis s. S. 147.* Jeg sér ikke rettere end, at Snorres Opfatning og Fremstilling her har været forvirret og selvmodsigende.

S. XLVII, L. 13 f. n. Dr. Jessen har gjort mig opmærksom paa, at hårbaðms ogsaa kunde have været ment som „det graa Træ“. Endog Opfatningen harbaðms (= Var. hardb.), *jfr. harla, „det haarde, faste Træ“ var vel mulig. Men i Völuspá synes ialfald Forstaaelsen här baðmr „det høie Træ“ at være naturligt.*

S. LX. Haandskriftet af *Hávamál* i *Oxford* stammer, efter Meddelelse fra *Guðbr. Vigfússon, gennem flere Led fra R, vrimer af Feil og er uden Værd.*

S. LXXI. Endnu kan, efter Oplysninger som ere meddelte af Professor Th. Möbius, omtales den „codex Vidalinianus“, hvorefter Gräter har udgivet *Völuspá* Leipzig 1818 (jfr. v. d. Hagen *Lieder der älteren Edda*, 1812, S. XC). Haandskriftet var i Antiquaren M. F. Arendts Eie, siden kom det i Moyers Bibliothek og blev med andre Hskrr. af dette for nogle Aar siden solgt fra Leipzig til Paris. Denne *Sæmundar-Edda* paa Papir fol. er skreven paa Reykir i Midfirði 1762 af Halldórr Björnsson Vidalin efter den af Páll Jónsson Vidalin skrevne og efter ham opkaldte cod. Vidalinus; denne var igjen skreven efter Arne Magnussøns Afskrift af R. Foruden de i R bevarede Digte indeholder dette Hskr., der er uden selvstændigt Værd, ogsaa *Vegtamskv.*, *Getspeki Heiðr.*, *Hyndl.*, *Gróug.*, *Fjölsv.*, *Hrafn. Óð.*, *Grottas.*, *Sólarlj.* — Med dette Hskr. fulgte Afskrifter med Arendts Haand bl. a. af *Rígs-þula* og *Gunnars-slágr*.

þriggiat þalla angan þeyr nu garmr mek þi gmpa hel þ. m. þu lopt ype
gigg 16 edar 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
indarf
munu na n al yola

Codex regius N° 2360

þ a þpec haptaz h ruma samr millerif si þ uþa. scylda
et screyta 7 þa binda hlis qvan hviam mægum. ho egou
m q afbrj þv 7 hœþo mic hœsô kepri. þat ec hœs
goma hvgi m bet ey hvjreþro hvgi veku. Þer gi g
g m. s. v. h. m. ac. m. dœþa. 7 harþhv gvd. v. h. s. þag
þ goll rænd gv. d. þa kattu þostira þot þv þ þ ser